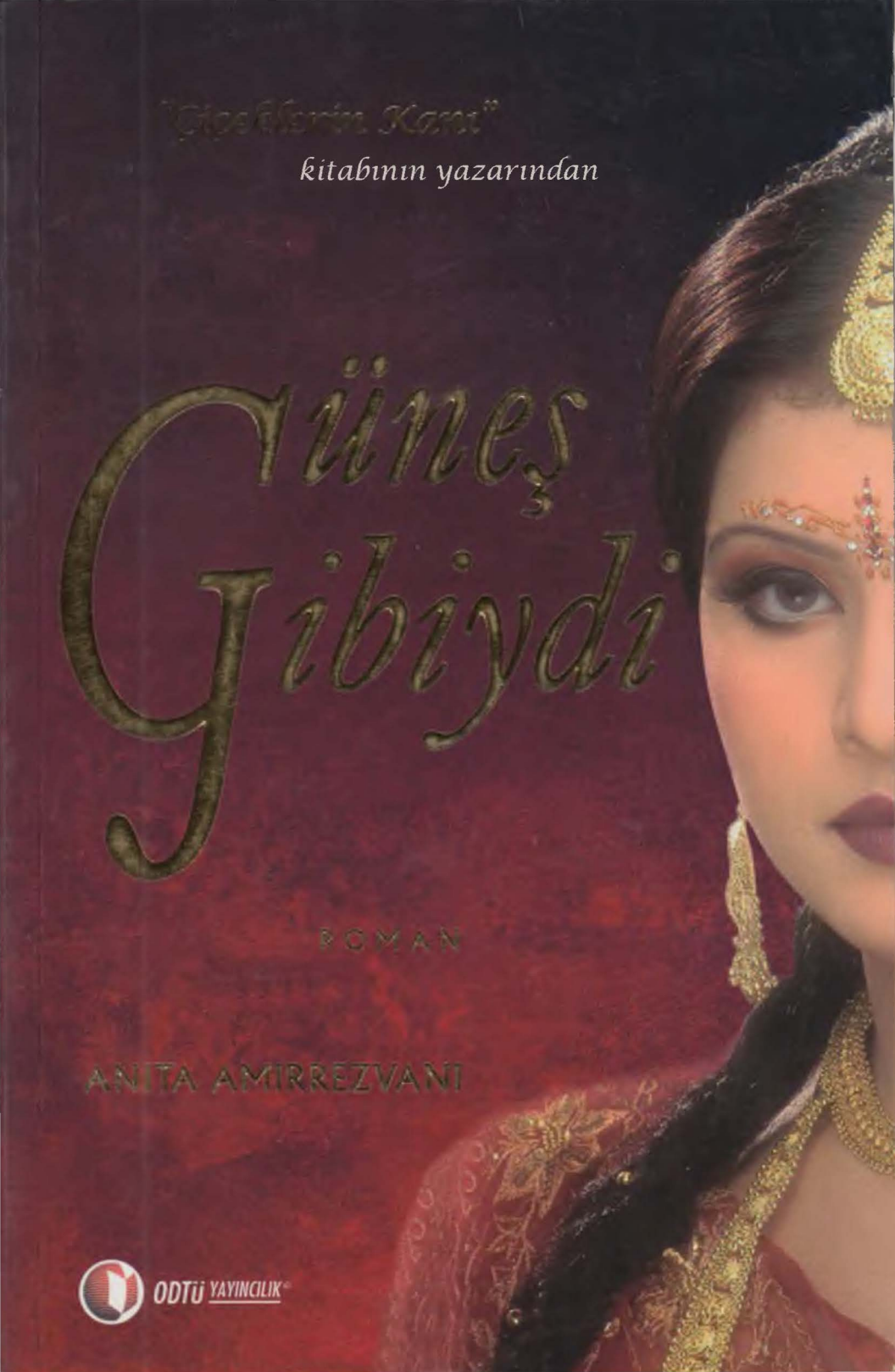
"Çiçeklerin Kanı"

kitabının yazarından

Güneş Gibiydi

ROMAN

ANITA AMIRREZVANI

ODTÜ YAYINCILIK

GÜNEŞ GİBİYDİ

ANITA AMIRREZVANI

ODTÜ YAYINCILIK

Equal of the Sun
ANITA AMIRREZVANI

Copyright © 2012 by Anita Amirrezvani
Bu kitabın basım hakları Nurcihan Kesim Telif ve Lisans Hakları Ajansı Tic. Ltd. Şti. vasıtası ile alınmıştır.

Güneş Gibiydi
ISBN 978-605-5164-52-2

ODTÜ Geliştirme Vakfı
Yayıncılık ve İletişim A.Ş. Yayınları
ODTÜ Yayıncılık

© Tüm yayın hakları ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş.'nindir. Yayıncının izni olmaksızın, hiçbir biçimde ve hiçbir yolla, bu kitabın içeriğinin bir bölümü ya da tümü yeniden üretilemez ve dağıtılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni
Levent GÖNÜL

Çeviren
Umut UĞUR

Sayfa Düzeni
Emrullah ÖZ

1. Basım Ekim 2013
Ayrıntı Basım Yayım ve Mat. Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB 770. Sok. No: 105 Ostim-ANKARA
Tlf.: (312) 394 55 90 Faks: (312) 394 55 94
Sertifika no: 13987

ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş.
Öveçler 1042. Cad. No: 57/1 Çankaya-ANKARA
Tlf.: (312) 480 15 97 - 480 15 98
Faks: (312) 480 15 99
Sertifika no: 15723
E-posta: odtuyayincilik@odtuyayincilik.com.tr
İnternet: www.odtuyayincilik.com.tr

AİLEME
VE
BÜTÜN *KAVEHLER*'E...

ANA KARAKTERLER

TAHMASB ŞAH ve AİLESİ

Tahmasb Şah: Safevi Hanedanı'nın ikinci hükümdarı (saltanat dönemi 1524-1576)

Sultanam Begüm: Tahmasb Şah'ın Musullu karısı (Akkoyunlu İsa Bey'in kızı) ve Muhammed Hüdabende ile İsmail'in (II. İsmail) anneleri.

Çerkez Daka: Tahmasb Şah'ın Çerkez karısı (Çerkez Başbuğu Kara Musal'ın kızı) ve Peri Han ile Süleyman'ın anneleri.

Sultanzade: Tahmasb Şah'ın Gürcü karısı ve Haydar'ın annesi.

Zehra Bacı: Tahmasb Şah'ın bir diğer Gürcü karısı ve iki küçük oğlunun annesi.

Muhammed Hüdabende: Tahmasb Şah'ın en büyük oğlu.

İsmail: Tahmasb Şah'ın ikinci oğlu.

Haydar: Tahmasb Şah'ın üçüncü oğlu.

Peri Han: Tahmasb Şah'ın ikinci kızı.

Mahmut: Tahmasb Şah'ın bir esirden olma oğlu.

Behram: Tahmasb Şah'ın ölmüş kardeşi.

İbrahim: Behram'ın oğlu; Gowhar ile evli.

Hüseyin: Behram'ın oğlu; Kandahar valisi.

Bedi: Bahram'ın oğlu; Peri Han'ın nişanlısı.

İSMAİL ŞAH ve AİLESİ

İsmail Şah (II. İsmail): Safevi Hanedanı'nın üçüncü hükümdarı (saltanat dönemi 1576-77)

Hatice: İsmail Şah'ın karısı; Afrika'dan gelen bir esir.

Kudenet: İsmail Şah'ın karısı; (Çerkez Başbuğunun kızı)

Mahasti: İsmail Şah'ın karısı (Kafkaslardan gelen bir esir) ve oğlu Şecaaddin'in annesi.

Muhsin: Hatice'nin erkek kardeşi

MUHAMMED HÜDABENDE ŞAH ve AİLESİ

Muhammed Şah: Safevi Hanedanı'nın dördüncü hükümdarı (saltanat dönemi 1578-1587)

Hayrünisa Begüm (Mehd-i Hülya): Muhammed Şah'ın karısı ve oğulları Hamza, Abbas, Ebutalip ve Tahmasb'ın anneleri.

Sultan Hasan: Muhammed Şah'ın bir başka karısından olan en büyük çocuğu.

SAFEVİ HANEDANLIĞI'NIN ÇEVRESİ

Musullu Emir Han: Sultanam Begüm'in erkek kardeşi.

Emin Han Halaki: Doktor.

Enver: Sudanlı bir hadım; saltanatın harem ağası.

Azer: Peri Han'ın yardımcısı.

Balamani: Hindistan'dan gelen bir hadım; Enver'in yardımcısı.

Feriştah: Bir fahişe.

Cevahir: Kazvinli bir hadım ve Peri Han'ın hizmetkârı; eski adı Payam olarak biliniyor.

Celile: Cevahir'in kız kardeşi.

Helvacıoğlu Hasan Bey: İsmail Şah'ın en yakın arkadaşı.

Hüseyin Bey: Ustaçlu Oymağı'nın hakanı.

Kakaberi Han: Sultanzade'nin erkek kardeşi.

Avşar Halil Han: Peri Han'ın çocukluk koruması.

Şeyh Halife: Anadolulu alevi bir lider.

Lulu: Saltanat astroloğu.

Macit: Peri Han'ın veziri.

Meryem: Peri Han'ın yakın arkadaşı.

Mesut Ali: Cevahir'in hizmetinde ayak işlerine bakan ayakçı oğlan.

Mirza Selman Ceberî: Saltanatın ticari ilişkiler sorumlusu.

Mirza Şükrullah: Hazineden sorumlu kişi, hazinedarbaşı.

Muhammed Emir Şirazî: Cevahir'in ölmüş babası.

Nesrin: Hatice'nin yardımcısı.

Raşit: Baş kâtip.

Selim: Protokol şefi.

Çerkez Şemkal: Peri Han'ın dayısı, Kafkas lideri.

GÜNEŞ GİBİYDİ

GİRİZGÂH

Kutsal Kur'an üzerine yemin ederim ki, Peri Han Hanım gibi bir kadın daha yoktur. O, doğuştan bir prenses, ön dört yaşından beri bir strateji ustası, hal ve tavırlarında daima sert ama son derece de gösterişli, usta bir okçu, yardımsever bir eli açıklık timsali, fahişelerin koruyucusu, sıra dışı inayete ermiş bir şair, şahın en güvenilir baş danışmanı ve adamlarının idarecisiydi. Taltif madalyasıyla ödüllendirilmek ümidiyle liderlerini çiçekli methiyelerle göklere çıkaran bir hanedanlık vakanüvisti gibi abarttığımı mı düşünüyorsunuz? Sizi temin ederim, böyle bir şey yaptığımda beni bekleyen hiçbir hediye yok. Ben himayesiz biriyim.

Ne bir biyografi yazarı ne de bir tarihçi olduğumdan, bu konuyu yazma işine girip girmeyeceğim meselesi üzerinde gerçekten çok düşündüm. Etrafımda bu işi yapması gereken insanların umursamazlığı, bütün tehlikelerine rağmen prenses Peri Han Hanım hakkındaki gerçekleri ortaya çıkartmaya beni mecbur bıraktı. Eğer bu görevi yerine getirmezsem, Peri Han Hanım'ın hikâyesi çarpıtılacak veya egemenler tarafından oyuncak haline getirilip bozulacak. Saltanat tarihçileri, hanedanlık kadınlarının nasıl orduları savaşa soktukları, nasıl şahları devirdikleri, nasıl düşmanlarını öldürdükleri ve oğullarını nasıl hırsla tahta taşıdıkları üzerine sadece kulaktan dolma en popüler vakaları kaleme alıyorlar. Bu yazarlara, söz konusu kadınların hayatlarını doğrudan izlemeleri için saltanat haremine giriş müsaadesi verilmiyor ve dolayısıyla yazdıklarını söylentiler ve uydurmalar üzerine oturtmak durumunda kalıyorlar.

Peri'nin en yakın hizmetkârı olarak bendeniz, sadece onun yaptıklarını gözlemlemekle kalmayıp, aynı zamanda verdiği emirleri de yerine

getiren biriydim. Düşündüm ki, eğer Peri Han Hanım'ın hikâyesini kayıtlı hale getiremezsem, ölümümden sonra onun hakkında bildiğim her şey de benimle birlikte yok olup gidecek. Ama bu işi olabilecek en büyük gizlilikle sürdürmem gerekiyor. Şayet bu kitap yanlış biri tarafından keşfedilecek olursa, asla açık etmek istemeyeceğim pek çok korkunç kasıtlı eylemde bulunduğum ve büyük hatalar yaptığım için cezalandırılıp canımdan olabilirim. Kim yapar ki böyle bir çılgınlığı? İnsan, doğası itibariyle kusurludur. Kulakları sadece duymak istediklerini duyar. İşin aslını yalnızca Tanrı bilir.

Şimdi yeniden düşündüğümde, Peri'nin kendi türünden kadınların yegâne örneği olduğunu söylemekle belki de biraz abartmış olacağımı idrak ediyorum. Zira, büyükannesi Musullu Taçlı Hanım on yaşındaki oğlu Tahmasb'ın tahta çıkmasına büyük destek olmuş, ardından, ömrünün sonuna kadar Tahmasb Şah'ın danışmanlığını yapan halası Mehin Banu gelmişti. Dolayısıyla, Peri cesur ve kahraman kadınlara sahip soylu bir ailedendi. Daha on dört yaşındayken, ölümünden sonra Mehin Banu'nun yerini almış ve rakipsiz biçimde babası Tahmasb'ın danışmanlığını yaparak, ölümüne dek nerdeyse on dört yıl süren saltanatı boyunca Şah'ın bütün karılarından yüksek bir statüye sahip olmuştu. Peri'nin saltanat üzerindeki etkisi tüm kadın atalarını gölgede bıraktı ve sınırsız cüretkârlığı dur durak bilmedi.

Peri'yi düşündüğümde, sadece onun iktidar gücünü değil, kendini ifade ettiği mısralardaki tutkuyu da hatırlarım. Kendine has bir şair olduğu gibi, beğendiği şairlere müsrifçe gümüş paralar saçarak, sofralarında tuz ve ekmeğin eksik olmamasına büyük özen gösterirdi. Bütün klasikleri okumuştu ve bazılarından hallice uzunlukta bölümleri ezbere okuyabilirdi. En sevdiği şiir kitapları da dahil bütün diğer kitaplarından daha fazla değer verdiği tek bir kitabı vardı ki, o da, büyük şair Firdevsî'nin tarih boyunca yüzlerce İranlı hükümdarın tutkularını ve mücadelelerini anlattığı *Şehname* ya da *Şahların Kitabı* adlı eseriydi. Ona hizmet ettiğim süre içerisinde bu muazzam kitaptaki bir hikâye –zorba Zahhak ve kahraman Kaveh- düşüncelerimize yol göstermiş, hareketlerimizi yönlendirmiş ve hatta rüyalarımıza girerek bizi öylesine etkilemişti ki, bazen bu hikâyenin bizim hakkımızda yazılmış olduğunu bile düşünmüştüm. Her defasında bilgilenmek için ona dönüyor, ümitsizlik içinde ona ağlıyor ve sonunda yine onunla rahatlıyorduk. Gelecek nesillerin faydalanması için burada Peri'yi sevgiyle anarken, o hikâye bana hâlâ yol gösteriyor.

1. BÖLÜM

YENİ GÖREV

Firdevsî'nin anlattığına göre, Cemşit, insan uygarlığına en büyük katkıları sağlayanlardan biriymiş. Binlerce yıl önce yaşamış erken dönem insanlarına nasıl çıkrık çevirip ip eğireceklerini ve giyecek öreceklerini, nasıl evlerini yapmak için kili tuğla şeklinde pişireceklerini ve nasıl silah imal edeceklerini öğretmiş. İnsanları zanaatkârlar, çiftçiler, ruhbanlar ve savaşçılar diye tasnif edip, her gruba yapması gerekenleri tek tek göstermiş. Herkes işini tam olarak öğrendiğinde de, mücevherlerin dünyanın neresinde çıktığı, esansların vücuda nasıl güzel kokular verdiği ve şifalı bitkilerin gizemlerine nasıl ulaşılacağı gibi dünyanın en şahane hazinelerini ortaya çıkarmış. Üç yüz yıl süren saltanatı boyunca insanların tek bir eksiği olmamış ve hepsi Cemşit'in himayesinde kalmak için can atar hale gelmişler. Ama sonra bir gün Cemşit tebaasına seslenip, sahip olduğu kusursuz mükemmelliği ilânen duyurmuş ve tebaasının da bu konuda kendisiyle aynı fikirde olması gerektiğini söylemiş. Öyle ya, onun yaptıklarını daha önce hiç kimse yapmamış ve bu nedenle de aslında tebaası Yaradan diye ona tapmalıymış. Cemşit'in bu son derece abartılı önerisi karşısında şaşkına dönen tebaası dehşete düşmüş. Elbette o an aralarından çıkıp ona itiraz etme cesareti gösteren kimse olmamış ama yavaş yavaş da meclisinden çekilmeye başlamışlar. Bir lider nasıl bu kadar aldanabilirmiş ki?

Peri ile ilk kez tanıştığım o sabah en güzel elbiselerimi giymiş ve iki bardak demli çayın yanında enerji vermesi için hurma yemiştim. Onu etkilemem ve azimli olduğumu göstermem gerekiyordu; hanedanlığın en yüksek kademesindeki bu kadın için neden en uygun kişi olacağımı net biçimde ortaya koymak zorundaydım. Içtiğim sıcak çaylardan olsa gerek, bekleme salonuna girip ayakkabılarımı çıkarttığımda böğrümde ince bir ter damlasının aşağı doğru akıp gittiğini hissetmiştim. Kısa bir süre sonra Peri'nin görüşme odalarından birine yönlendirildim. Bu oda, belimin hizasına kadar pırıl pırıl turkuaz karo seramiklerle döşenmişti. Güneşin pırıltısını yakalayan metal tozu katılmış sıvalarıyla antika duvarlar, nişler ve yukarıdan asılmış ayna işleri odanın tavanında kıpır kıpır yansımalara neden oluyordu.

Peri, kucağına yerleştirdiği ahşap yazı masasında bir mektup yazıyordu. Üzerinde, kırmızı sırmalarla kaplı, kısa kollu, mavi bir ipek kaftan ve beline sardığı, yandan gayet stilize biçimde düğümlenmiş, altın simle işli şeritleri olan, beyaz bir ipek kuşak vardı –tek başına bu parça bile bir hazineydi. Siyah uzun saçları, üzerinde altın simlerle arabesk desenlerin işlendiği beyaz bir başörtüsüyle serbestçe örtülüydü. Başının üzerinde de ışığı yansıtan yakut bir takı bulunuyor, gözlerimi onun geniş, yumuşak görünümlü ve inci dizili, pürüzsüz kavislere sahip alnından ayıramama neden oluyordu. Sanki zekâsı bu alından daha geniş bir alana ihtiyaç duyar gibiydi. İnsanların geleceklerinin doğuştan alınlarına yazılmış olduğu söylenir ya, işte Peri'nin alnı da, zengin ve maceralarla dolu bir geleceği olduğunu çok belli ediyordu.

Odaya girip beklerken, prenses mektubunu yazmaya devam etmişti. Zaman zaman alnında çizgiler oluştuğunu görüyordum. Badem gibi gözleri, belirgin biçimde çıkık elmacık kemikleri ve dolgun dudakları yüzüne ait bütün özelliklerin başkalarınınkinden daha belirgin biçimde görünmesine neden oluyordu. İşini bitirdiğinde kucağındaki yazı masasını yana koymuş ve beni baştan aşağı dikkatle incelemişti. Elim göğ-

sümde, başımı hafifçe öne eğerek öylece beklemiştim. Beni, üstün hizmetlerime karşılık bir ödül olarak Peri'ye babası teklif etmişti ama hakkımda vereceği karar tamamen prensese ait olacaktı. Ne yapıp edip, onun çok işine yarayacağıma Peri'yi ikna etmek zorundaydım.

"Nesin sen, söylesene?" diye başladı Peri söze. "Sarığının altından dışarı çıkan siyah saçlar ve tıpkı bir ayınınki gibi kalın bir ense görüyorum sende! Sıradan bir adam gibi duruyorsun."

Prenses öylesine içime işleyen gözlerle bakıyordu ki bana, sanki bütün ruhumu oracıkta ortaya döküvermemi ister gibiydi. Biraz afallamıştım.

"Sıradan biri gibi görünmek çoğu kez oldukça işe yarar," dedim hızlıca. "Uygun giysiler içinde gayet ikna edici biçimde bir terzi, bir bilgin, hatta bir din adamı gibi bile görünebilirim."

"Ee?"

"Yani, hem halk tarafından ve hem de saray tarafından eşit biçimde kabul görürüm."

"Fakat eminim, yakışıklı bir erkek görmeye hasret kalmış saltanat haremindeki hanımlar arasında infiale neden oluyorsundur."

Panah bar Hüda! (Tanrı korusun!) Prenses acaba Hatice'yle aramızda geçenleri öğrenmiş olabilir miydi?

"Böyle bir sorun çıkması çok zor," diye kaçamak bir yanıt verdim. "Çünkü en çok hasretini çektikleri donanıma sahip değilim."

Yüzüne bir gülümseme yayıldı. "Söylendiğine göre istihbarat toplamakta iyiymişsin."

"Benden yapmamı isteyeceğiniz görev bu mu?"

"Diğer başka şeylerle birlikte... Hangi dillerde konuşup yazabiliyorsun?" diye sordu Peri.

Konuştuğum dili Farsçadan Türkçeye döndürerek cevap verdim: "Şerefli atalarınızın dilini konuşabilirim."

Prenses çok etkilenmiş görünüyordu. "Türkçen çok güzel. Nerede öğrendin?"

"Annem Türkçe, babam Farsça konuşan dini bütün insanlardı. Hem kılıca, hem kaleme ve hem de Tanrı söylemine hâkim olanların dillerini öğrenmemi istediler."

"Çok güzel. En sevdiğin şair kim peki?"

Soruya, bir süre düşündükten sonra prensesin en sevdiği şairi hatırlayarak cevap verdim.

"Firdevsî."

"Demek klasikleri seviyorsun. Pekâlâ, o halde bana *Şehname*'den bir bölüm oku bakalım."

Bir şahin gibi keskin bakışlarını benden ayırmaksızın gözlerini dikmiş bakıyordu. Yakın geçmişte prensesin yarı kardeşi Mahmut'a ders verirken sık sık tekrar ettiğim için Firdevsî'nin dizelerini kolayca hatırlamıştım. Her ne kadar *Şehname*'den olmasa da, şairin aklıma gelen ilk şiirini ezbere okudum. Bu mısralar genelde içimi huzurla doldururdu:

Talihli bir çocuksan, her günün kutsanmıştır.
Şarap içersin, kebap yersin, cildin güneşin öpücüğünü gösterir
Sevdiklerin her söylediğini dikkate alır
Çocukların sanki bir tanrıymışsın gibi sana tapınır
Ah, hayat ne zengindir, iyiliklerinle bütün bu zenginliği hak ederken.
Ve fakat rahatlayıp gevşemeye başlar başlamaz
Annesinin sıcak kucağındaki bir bebek gibi,
Kendi hızında yükselerek uçan bir kuş gibi
Neşeli, endişesiz, alabildiğine sevilirken, birdenbire
Dünya en sevdiğin şeyleri elinden kapıp alıverir.
Miden yaşadığın şokla yanmaya başlar.
Durum değerlendirmesi yaparken kalbin durmuş gibi olur
Bana mı bütün bu eza? Ama ben dünyanın en özel kişisi değil miydim?
Hayır arkadaşım. Sen asla en sevilen oğul olmadın.
Bir zamanlar sevilen bir diğer çilekeş insandan başka biri değilsin.
Şimdi acıdan lime lime olmuş yüreğinle kan ağlıyorsun işte.

Şiiri okumayı bitirdiğimde Peri gülümsemişti. "Gayet güzel!" dedi. "Ama bu parça *Şehname*'den mi gerçekten? Ben çıkartamadım.

"Bu şiir Nâsır tarafından yazılmış, Firdevsî'nin dünyayı aydınlatan mısralarının naçizane bir taklidinden başka bir şey değil.

"Büyük Cemşid'in düşüşü üzerine yazılmış gibi geliyor kulağa – ve çok zaman önce kurduğu dünyevi cennetin çöküşü üzerine."

"Nâsır'a ilham veren, söylediğiniz olayın ta kendisidir," diye karşılık verdim. Firdevsî'nin altmış bin mısralık dev eserine böylesine küçük bir ayrıntıyı fark edecek derecede hâkim olmasına büyülenmiştim.

"Büyük Semerkantlı, *Dört Söylem* adlı eserinde bir şairin otuz bin mısra çiftini yüreğine yazmış olması gerektiğini söyler," dedi Peri, sanki düşüncelerimi okumuş gibi.

"Söylediklerin, böylesi bir hazineye hâlihazırda sahip olduğunuzun şaşmaz bir kanıtı."

Peri, iltifat yüklü sözlerimi duymazdan gelmişti. "Peki, bütün bu okuduğun satırların anlamı ne?"

Kafamı toplayıp az önce söylediğim mısraları yeniden düşündüm. "Bence bu satırların anlamı, büyük bir şah bile olunsa, hayatın kusursuz biçimde süreceğini beklememek gerektiği çünkü en kısmetli olanların bile bir gün dünya tarafından ehlileştirileceğidir."

"Sen dünya tarafından ehlileştirildin mi?"

"Kesinlikle ehlileştirildim," dedim. "Genç yaşımda ailemi kaybettim ve aslında kaybetmem beklenmeyen birçok diğer şeyden de elimi eteğimi çektim."

Prensesin bakışları yumuşamıştı; bir çocuk gibi bakıyordu bana. "Ruhları şad olsun."

"Teşekkür ederim."

"Çok sadık biri olduğunu duydum," dedi. "Senin pozisyonundaki bütün diğerleri gibi..."

"En çok bu yönümüzle tanınırız."

"Benim hizmetimde çalışmaya başlarsan, bana karşı mı, yoksa şaha karşı mı daha sadık olursun?"

Bu soruya nasıl karşılık verilirdi ki? Bütün diğer hizmetkârlar gibi ben de öncelikle şaha bağlıydım elbette.

"Size," diye yanıtladım. Prenses bu cevabım karşısında sorgulayan gözlerle bana bakarken hemen ekledim: "Şahın en sevgili kölesi olarak verdiğiniz her kararı ona sadık kalarak verdiğinizden kuşku duymam çünkü."

"Neden benim hizmetkârım olmak istiyorsun?"

"Yıllar boyunca yarı kardeşiniz Mahmut'un hizmetinde çalışmak onurunu yaşadım ve annesinin veziri olarak hizmet verdim. Kendisi şimdi artık saltanat dairesinden çekilmiş bulunuyor ve ben de daha fazla sorumluluk almayı arzuluyorum."

Elbette bu söylediğim gerçek sebep değildi. Pek çok hırslı adam saltanata bağlı kadınlara hizmet ederek devlet kademelerinde yükselmişti ve benim de istediğim buydu.

"Güzel," dedi Peri. "Benim hizmetimde kalabilmen için oldukça cesur bir duruş sergilemen gerekecek."

Mücadele etmeyi severim ve bunu da orada açıkça dile getirmiştim.

Peri birdenbire ayağa kalktı ve duvardaki nişlerden birine doğru yürüyüp oradaki turkuaz renkli büyük bir kâsenin önünde durdu. Seramik kâsenin üzerinde, muhteşem güzellikteki tüylerini açmış duran bir tavus kuşu resmedilmişti.

"Bu gördüğün, değerli bir eski kâse," dedi Peri. "Nereden geldiğini biliyor musun?"

"Nişabur'dan."

"Elbette," diye karşılık verdi Peri, alaycı bir tonla.

Kâsenin üzerindeki renklerden, desenlerden ve fırça izlerinden ipuçları elde etmeye çalışırken, ensemden çıkan terin sırtıma doğru aktığını hissediyordum. "Timur Hanedanlığı döneminden," diye ekledim. "Ama hangi hükümdarın dönemi olduğunu bilemiyorum."

"Timur'un oğlu Şahruh'un hükümdarlığı döneminden," dedi Peri. "Buna benzer sadece birkaç parça mükemmel biçimde korunarak bugüne dek gelebilmiş."

Peri ışığa tutup incelemek ister gibi kâseyi olduğu yerden alıp, sanki bir bebek tutarmış gibi özenle havaya kaldırmıştı. Ben de onunla birlikte hayran hayran kâseyi inceliyordum. Kâsenin turkuaz sırı öylesine mükemmeldi ki, sanki içine değerli taşlar ufalanmış gibi pırıl pırıl parlıyor ve üzerindeki tavus kuşu deseni de az kalsın önündeki daneyi alıp yutacakmış gibi gerçek görünüyordu. Birdenbire, Peri hızla ellerini iki yana açıp kâseyi öylece havada bırakıvererek yere düşmesine neden olmuş ve kâse binlerce küçük parçaya bölünüp darmadağın olarak yerlere saçılıvermişti. Parçalardan biri benim durduğum yere kadar fırlayıp çıplak ayağıma çarparak durmuştu.

"Peki, buna ne dersin?" diye sordu Peri, yeşil acıbadem acısını andıran bir tonla.

"Kuşkusuz nedimeleriniz bu denli değerli ve güzel bir kâsenin paramparça olmasını büyük üzüntüyle karşılayacaklardır ama cürüm saltanat ailesinin bir mensubu tarafından işlendiğinden uygun bulacak ve üzerinde durmayacaklardır."

"Aynen böyle olacak, doğru," diye karşılık verdi Peri, yerlere saçılmış parçaları sıkılmış bir ifade içinde ayağıyla ufak ufak tekmelerken.

"Nedimelerinizin bu tavırlarında içten olmadıklarını düşünür gibisiniz."

Peri bakışlarını bana doğru kaldırıp söylediğimle ilgilenmişti. "Neden böyle düşündün?"

"Çünkü tepkileri gerçekten çok anlamsız!"

Nefesimi tutmuş, prensesin söylediğime tepkisini bekliyordum ki, güldü. Sonra ellerini çırparak hizmetkâr kadınlardan birini çağırdı.

"Kâsemi buraya getirin."

Hizmetkâr geri döndüğünde elinde az önce kırılan kâseyle aynı desenlere ve özelliklere sahip bir başka kâse vardı ve onu götürüp aynı nişe yerleştirmişti. Bu arada bir diğer hizmetkâr da dağılan seramik parçalarını süpürmüştü. O arada eğilip ayağımın dibindeki parçayı yerden almış ve incelemiştim. Elimdeki parçada görülen tavus kuşunun kafası, odaya şimdi getirilen kâsenin üzerindeki kadar net ve keskin çizgilerle yapılmamış, hafif bir bulanıklık ihtiva ediyordu. Peri'nin kırdığı kâsenin bir kopya olduğunu o zaman anladım.

Başımı kaldırdığımda Peri'nin dikkatle beni izlediğini görmüştüm. Gülümsüyordu.

"Seni şaşırttım mı?"

"Evet."

"Hiç belli etmedin ama şaşırdığını."

Derin bir nefes aldım.

Peri gidip yerine oturarak bağdaş kurduğunda mavi kaftanının altındaki kırmızı pantolonu görünmüştü. Bir an, o bölgede saklı, gizli yerlerinde dolanan hayal gücümü baskı altına almaya çalışmıştım.

"Bir şeyleri başlatmayı mı seversin, yoksa bitirmeyi mi?" diye sormuştu Peri. "Her ikisini birden diyemezsin, ona göre."

"Bitirmeyi."

"Bir örnek ver bana."

Bir an düşünmüştüm. "Mahmut çocukken kitaplara karşı ilgisizdi ama benim görevim de onun güzel bir el yazısına sahip olmasını, özümseyen bir okur haline gelmesini ve resmî toplantılarda ezberden şiir okuyabilmesini sağlamaktı. Şimdi bunların üçünü de yapabiliyor ve övünerek söyleyebilirim ki, bütün bunları yapmak onun en sevdiği şeyler haline geldi."

Peri gülümsemişti. "Mahmut'un dışarıda oyun oynamaya düşkünlüğünü bilen biri olarak söylüyorum, elde ettiğin başarı gerçekten takdire şayan. Bu yüzden babam seni bana tavsiye edip duruyor."

"Evrenin dayanağına hizmet etmiş olmaktan dolayı büyük onur duyarım," diye karşılık verdim. Aslında Mahmut'u özlemiştim. Sekiz yıl boyunca ondan sorumlu olduktan sonra ona karşı sanki öz kardeşimmiş gibi koruyucu bir hissiyata kapılmıştım ama saltanat ailesinden hiç kimseye bu duygularımı ifade etmeye cesaret edememiştim.

"Nasıl hadım olduğunun hikâyesini anlatsana bana.

Peri sözlerine bir ekleme daha yapınca, bir adım geri çekilmek zorunda kalmıştım: "Umarım bu sorumdan dolayı alınmazsın."

Boğazımı temizleyip hikâyenin neresinden başlayacağıma karar vermiştim. Ölmüş birinin giydiği elbiselerle dolu bir sandığı karıştırmak gibiydi bu konuda olup bitenleri hatırlamak.

"Muhtemelen duymuşsunuzdur, babam vatan hainliği ile suçlanıp idam edildi. Onun adını bu işe karıştıranın kim olduğunu bilmiyorum. Bu felaketten sonra annem üç yaşındaki kız kardeşimi de alıp Basra Körfezi kıyılarındaki küçük bir kasabada yaşayan akrabamızın yanına gidip yerleşti. Babamın başına gelenlere rağmen ben yine de şahın hizmetinde kalmak istedim. Tanıdığım herkesten yardım istedim ama insanlar benden uzak durdular. O zaman bağlılığımı kanıtlamanın tek yolunun hadım olup kendimi sarayın hizmetine sunmak olduğuna kanaat getirdim."

"Kaç yaşındaydın?"

"On yedi."

"Kesilmek için bir hayli ileri bir yaştaymışsın."

"Öyle."

"Operasyonu hatırlıyor musun?"

"Nasıl hatırlamam?"

"Anlatsana."

Prensesin merakına inanamayarak ona bakakalmıştım. "Ayrıntıları mı duymak istiyorsunuz?"

"Evet."

"Korkarım anlatacaklarımın dehşeti kulaklarınızı fena halde rahatsız edecektir."

"Sanmıyorum."

Prensese acımaktan vazgeçtim; onun kalbinin dayanıklılığını anlayabileceğim bir fırsattı aslında elime geçen.

"Bana yardımcı olacak iki tane hadım buldum: Nart ve Şinasi. Beni alıp Pazar yerinin yakınlarında çalışan bir cerraha götürdüler. Cerrah beni oradaki uzun oturağa yönlendirip yatırdı ve hareket etmemem için de bileklerimi alttan sıkıca oturağa bağladı. Diğer hadımlar bacaklarımın arasına girmiş, onları birbirinden olabildiğince ayrı tutuyorlardı. Cerrah bana biraz uyuşturucu çiğnetti ve kesilecek parçalarımın üzerine, ağrıyı keseceğini söylediği bir pudra serpti. Sonra elinde tuttuğu ürkütücü kavisli bıçakla baldırlarımın arasındaki yerini aldı. Böylesine

riskli bir operasyonu gerçekleştirmeden önce iki şahit huzurunda her türlü izni kendisine verdiğimi telaffuz etmemi istedi. Adamın havada tuttuğu korkunç bıçağın parıltısı sinirlerimin boşalmasına neden olmuş, kollarımda ve bacaklarımda hissettiğim baskıyla kendimi tuzağa düşmüş bir hayvan gibi hisseder hâle gelmiştim. Yattığım yerde kıvranmaya başlayıp, kendisine vermemi istediği onayı bağıra çağıra reddettim. Cerrah şaşkına dönmüştü ama hemen elindeki bıçağı aşağı indirip, hadımlara beni serbest bırakmalarını söyledi."

Prensesin gözleri polo topları gibi yusyuvarlak olmuş, dışarı uğramıştı. "Sonra ne oldu?"

"Önümdeki seçenekleri yeniden gözden geçirdim. Sarayda kalıp hizmete devam etmemin başka bir yolunu göremiyordum. Annem ve kız kardeşimi geçindirebileceğim parayı kazanmak durumunda olduğum gibi, ailemin adına sürülmüş kara lekeyi de temizlemek zorundaydım.

Peri'ye, babamın katilini ortaya çıkartmak yönünde kalbimin derinliklerinde yanan intikam arzusunu söylememiştim. Cerrahın bıçağına bakarken aslında kendimi parlak ipekli giysiler içinde tahayyül etmiş, böylelikle sarayın üst düzey şahsiyetleri arasındaki yerimi aldığımı düşünmüştüm. Böyle bir ayrıcalıklı durum babamın ölümüyle ilgili sırrı çözmeme ve iftirayı atan her kimse onu bulup suçunu itiraf etmesini sağlamama imkân verecekti. Ona, 'Bundan sonra çocukların, benim katlanmak zorunda kaldığım bütün acılardan haberdar olacak,' diyecektim. Sonra da cezasını kendi ellerimle verecektim.

O sırada Peri bakışlarını aşağıya indirmiş, kuşağını düzeltiyordu. Gözlerini benden ayırmış olmasını fırsat bilip, bir an, babamın katiline dair bir bilgisi olup olmadığını düşündüm.

"Peki, sonra ne oldu?"

"Sonunda cerrahtan operasyonu yapmasını istedim ama gözlerimi bağlamalarını rica ettim. Böylelikle o korkunç bisturiyi görmeyecektim ve kollarımı da o kadar sıkı sıkı bağlamak durumunda kalmayacaklardı."

"Canın yandı mı?"

Gülümsemiştim. Bütün bunların sadece anılarda kalmış olmasından dolayı çok minnettardım.

"Cerrah, kesilecek parçaların dibinden geçirdiği liften yapılmış bir iple bölgeyi boğduktan sonra tekrar benim iznimi istedi. Ona istediği izni verdim ve parçalarımı tutup yukarı çeken elini hissedişimden birkaç saniye sonra da bisturinin tek hamlede etimi kestiğini algıladım.

Hiçbir şey hissetmediğimden, merakla gözüme sarılı bezi çekip açarak neler olduğunu görmek istedim. Bacaklarımın arasındaki parçalarım yoktu. 'Kolay oldu,' diye düşünüp, diğer hadımlarla şakalaşmaya bile başlamıştım ki, birden bire bedenimin ortadan ikiye bölündüğünü düşündüren bir acıyla kıvranmaya başladım. Çığlık çığlığa bağırırken bayılıp karanlıklara gömüldüm. Sonradan öğrendiğime göre, cerrah yarayı yağla dağlamış, üzerini de bir ağacın kabuğundan yapılma bandajla kapatmıştı. Yarayı iyice sarıp sarmaladıktan sonra da beni kendime gelmem için bırakmıştı."

"Ne kadar sürdü iyileşmen?"

"Uzun zaman. İlk birkaç gün kendimde değildim. Sanıyorum abuk sabuk dualar ettim. Bana su vermeleri için yalvardığımı hatırlıyorum ama su içmeme izin yoktu çünkü yaraların iyileşmesi için böyle olması gerekiyordu. Ağzım iyiden iyiye kuruyup artık tek bir söz söyleyemez hâle geldiğimde, birileri bir bez parçasını ıslatıp dilime sürmüştü. Çektiğim susuzluk öylesine kahrediciydi ki, bütün kalbimle ölmeyi bile diledim."

"Tanrı biliyor ya, senin yaptığını yapmak isteyecek bir diğer adam düşünemiyorum. Çok cesursun, öyle değil mi?"

Hikâyenin gerisini ona anlatmamıştım. Operasyondan birkaç gün sonra bir parça su içmeme izin verilmişti. Nart etrafımda koşturup duruyor, yatağımı, yastığımı çekiştirip düzeltiyor ama nedense tuhaf biçimde asabi görünüyordu. Birkaç dakika arayla gelip gidip tuvalet ihtiyacı duyup duymadığımı soruyordu. Ona defalarca "Hayır," demiştim ve artık yorulmuştu. Beni kendi halime bırakması için ona adeta yalvarmıştım. Nihayet sonunda tuvalet ihtiyacı duyduğumda Nart yaranın üzerindeki bandajı açmış ve ağaç kabuğundan yapılma tıpayı çıkartarak elime bir lazımlık tutuşturmuş, çömelip bunun içine ihtiyacımı gidermemi söylemişti. Daha önce görmediğim küçük bir tüp dışında her şey normal gibiydi. Tüpten akan kan revan içindeki sıvıyı görmemek için gözlerimi kapatıp ihtiyacımı görmeye girişmiştim.

Işemeye başlamam bir süre almış ama sonunda kaslarımı gevşetip akışa izin vermemle, acı içinde çığlık atmam bir olmuştu. Kanallardan gelen sıcak sıvı ilk kez olarak tüpe ulaştığında canımı fena yakmıştı. Bütün duyularımı kaybettiğimi düşünmüştüm. Önceden uyarıldığım üzere, çıkan sıvının üzerine düşmemek için çaba harcamış, ayaklarımın üzerinde dik kalmayı başarmıştım. İşlemi bitirdiğimde Nart'ın gözlerindeki parıltıyı görmek beni şaşırtmıştı. Ellerini göğe doğru açıp,

"Tanrıya şükürler olsun!" diye dua etmişti. Sonradan söylediğine göre, işi icabı tanıdığı erkeklerden hiçbiri onu benim kadar mutlu etmemişti. Eğer yaralarım cerahat toplayıp tüp tıkanmış olsaymış, çekeceğim ıstırabın ölçeği ve en kaba kelimelerle ifade edilecek bir ölüm nedeniyle nihayet edecek olmam onu çok korkutmuş.

Peri hâlâ sorusuna vereceğim cevabı bekliyordu. "Ne kadar alçakgönüllüsün! Pek çok erkek o bisturiyi gördüğünde bütün ümidini kaybederdi. Babamın senin hikâyeni duyduğunda yaşadığı şaşkınlığı hâlâ hatırlarım."

Kesilmemden uzun zaman önce bir tavernaya gitmiş ve geniş mor etekliğini kafasına kadar çıkacak biçimde döndüre döndüre dans eden bir rakkaseyi seyretmiş, o sırada orada bulunan diğer erkeklerin de kadına elle sarkıntılık etmem konusunda beni cesaretlendirmeleriyle muhatap olmuştum. Kadın bana dönüp davetkârca gülümsemiş ama bir süre sonra bu muzır flört bana bir oğlan çocuğunun kertenkeleyle oynayışını çağrıştırmıştı. Nihayet kadının kocaman ve sert ellerinin farkına vardığımda şaşkınlıklar içinde duruma aymıştım: Bu kadın dansçı, aslında bir erkekti! Yüzüm büyük bir içsel teyakkuzla kızarmış, ter basmış ve dansçının bana bakıp sırıtması ve döne döne gösteriş yapması sürerken, bu denli aldanmış olduğum için fena halde utanmıştım. Ve şimdi ben de tıpkı o dansçı gibiydim –ne olduğu belirsiz, diğerlerine göre tuhaf, yaptığım şeyden ve eksikliğimden dolayı her an şiddetli tepkilerle muhatap olan biriydim.

"Çok gençtim," dedim, kendimi savunurcasına.

"O kadar da genç değilmişsin.

"Kontrolsüz bir kararlılığım vardı."

"Ya şimdi?"

Bu soruyu düşünmek için bir an durakladım. "Şimdi eylemlerimi kontrol etmeyi öğrendim."

"Huzurumdayken mükemmel biçimde kontrollü davranıyorsun. Gizli görevler için son derece uygun olduğunu düşünüyorum."

Peri'nin bu iltifatındaki ölçülü tevazuyu anladığımı gösterecek biçimde hafifçe başımı öne eğmiştim.

"Erkekle kadın arasındaki fark nedir?"

Başımı kaldırıp prensese bakmıştım; bir kez daha şaşkındım.

"Tahmin ederim, bu soruya bütün diğer erkeklerden çok daha iyi bir cevabın vardır," diye eklemişti Peri.

Bir an düşünmüştüm. "Erkeklerin güç, kadınlarınsa huzur istediği söylenir genelde. Doğrusunun ne olduğunu siz biliyorsunuz, öyle değil mi?"

"Ne?"

"Herkes her şeyi ister."

Prenses gülmüştü. "Ben kesinlikle istiyorum, evet."

"O durumda, size hangi alanda hizmet edebilirim acaba?" Hizmetine aldığı yüzlerce hadım, hanım, hizmetçi kız ve ayakçı oğlan olduğunu biliyordum.

"Sarayın içinde ve dışında benim için bilgi toplayacak bir adama ihtiyacım var," dedi. "Bu adamın güvenilirliği ve sadakati kusursuz olmak durumunda; enerjisi yüksek, uykuya ve eğlenceye ihtiyacı az olmalı. Benim istediklerimi yapmak dışında başka hiçbir arzusu olmamalı. Yaptıklarımla ilgili eksiksiz biçimde sessizliğini koruması şart! Bütün bu hizmete karşılık hatırı sayılır bir maaş ödemeye de hazırım."

Prensesin telaffuz ettiği maaş, o günlerde aldığımın tam iki misliydi. Kuşkuya düşmüştüm. Söz konusu görevi bu denli değerli kılan neydi ki?

"Bana hizmet ederek saray politikalarının tam kalbinde olacaksın," diye eklemişti. "Başarılı olabilmek için sağlam bir mideye sahip olman gerek. Karşına çıkacak mücadeleler bir hayli dişli olacak ve eğer onlarla başa çıkamazsan derhal görevine son verilecek. Beni anlıyor musun?"

Anladığımı söyledim.

"Görevine yarın sabah burada, benim malikânemde başlayacaksın."

Ona teşekkür edip huzurundan ayrıldım. Ayakkabılarımı giyerken beynimin olası senaryolarla karıncalandığını hissediyordum. Saraydaki yirmi yıllık hizmetimden sonra nihayet ciddi bir kariyere başlıyordum.

Peri'nin sıkı sorgulaması ve tuhaf güzelliği kendimi sadece hadım olarak değil, bir erkek olarak da idrak etmeme neden olmuştu. Nihayetinde ben de kendime göre salt kötürümden öte bir varlıktım. Ancak Peri'nin, benden hiç beklenmeyeceği üzere, bir zamanlar haremden bir kadına âşık olup onu arzuladığımı asla bilmemesi gerekiyordu.

Operasyondan önce, hemen hemen her gece birlikte olduğum Feriştah adında bir kadın vardı hayatımda. Onunla ilk kez birlikte

olduğumuz gün, annem ve kız kardeşim Celile'nin, at yerine bir eşeğin sırtında, komşuların onlarla göz göze gelmemek için başlarını çevirdikleri bir ortamda, utanç içinde Kazvin'i terk ettikleri gündü. Ardımızda bıraktığımız çocukluk günlerimin başkalarına satılmış eviyle aramızdaki mesafenin giderek açılışını hatırlıyorum. Ailemin öğleden sonraları çay içmek için bir araya geldiği odada bir döşek kalmıştı; onun üzerine yerleşip, bahçede karla kaplanmış çalılıkları ve dekoratif fıskiyeli havuzu seyredişim gelir hep gözümün önüne. O gece geçmiş yaşamım sisler arasında gözden kaybolana dek bir tavernada içmiştim. Edindiğim yeni arkadaşlar gece boyunca şiirler okumuş ve bir sürahi tatlı kırmızı şarabın parasını ödeyip onlarla paylaşırken benimle arkadaşlık etmekten ziyadesiyle mutlu olmuşlardı. Sonra yumruğumu tahta masaya vurmuş ve daha fazla içki istemiştim; ardından biraz daha... Ve her tondan şarkılar söylemiştim bütün yüreğimle. Gece yarısından sonra da, yeni yağmış karların üzerinde sallana sallana yürürken, o günlerde işinde oldukça yeni olan Feriştah'ı keşfetmiştim. Saçlarını kaplayan siyah çarşafın altından bakan kocaman kara gözlerini ve soğuktan tir tir titrediğini görmüştüm. Beni alıp yakınlardaki bir odaya götürmüş ve fazla içmememi salık vermişti. Koynunda ilk defa olarak vücudumu keşfetmiş ve çölde susuz kalmış bir yolcunun ulaştığı ilk su birikintisine kafasını daldırması gibi, onun içinde kaybolup gitmiştim.

Gündoğumuna doğru karanlıkta fısıldayarak birbirimize kendi hikâyelerimizi anlatmıştık. Feriştah, üvey annesi tarafından, biricik oğlunu ayartıp baştan çıkarttığı suçlamasıyla evinden kovulmuştu. Zaten babası çoktan ölmüştü ve evde onu koruyup kollayacak kimsesi yoktu. Ben de ona, bildiğim yegâne yuvamı terk etmek üzere olduğumu anlatmıştım. Feriştah bana, sadece eşit bir acı ortağının verebileceği dostluğu ve huzuru vermiş ve ilerleyen haftalar boyunca onun kollarında olmaktan başka hiçbir şey istemez hale gelmiştim. Bedelini ödeyebildiğim her akşamımı onunla geçiriyordum. Ah o acımasız ıstırap ve zevkin bir arada yaşandığı zamanlar; böyle bir şeyi tekrar tecrübe etmenin hayalini bile asla kuramayacağım bir daha.

Operasyonu olduktan sonraki günlerde bir dokunuş bütün vücudumun acılar içinde kıvranmasına neden oluyordu. En ufak fiziksel temastan bile ayyuka çıkan bu acılar yaralı vücuduma muazzam bir kalkan olmuş, böylece daha fazla sorun çıkmadan iyileşmiştim. Söz konusu acıların sona ermesini öylesine arzuluyordum ki, alabileceğim en muhteşem hediye, onlardan kurtulmak haline gelmişti. Fakat vücudum iyileş-

tikten sonra, bu defa da zihinsel bir işkence başlamıştı. Sabahları işemek için tuvalete gittiğimde alışkanlıkla elimi apış aramdaki parçaya atıyor ve birdenbire elimin boş kaldığını idrak edince de düşecek gibi oluyordum. O an yaşadığım baş dönmesi öylesine güçlüydü ki, kubura doğru kayıp yuvarlanacağımdan korkuyordum. Ben bir erkek miydim? Kadın mı? Neydim?

Sonra bütün bunları neden yaptığımı hatırlıyor ve kendime gelerek tıpayı açıp işime bakıyordum ama değişmiş olan durumum nedeniyle içimdeki hezeyanın yarattığı titreşme haline engel olamıyordum.

Yegâne aşkım Feriştah'ın da başıma gelenlerden haberdar olmasını istemiştim. Onu bulmaya çalışırken, bir diğer fahişe Feriştah'ın kentten ayrıldığını söylemişti. Zaman geçtikçe tuhaf bir his içine girmeye başlamıştım: Dudaklarım Feriştah'ın yumuşak dilini özlüyordu; göğsüm, kirpiklerinin kelebek kanadını andıran dokunuşlarını özlüyordu; kalçalarım, baldırları arasında sıkışıp belini kavradığım anları düşünürken kasılıyordu. Haremdeki güzellikler aklımı başımdan almaya başlamıştı. Orada herkes birbirine sadece en güzel yanlarını gösteriyordu ve neden göstermesinlerdi ki? Etraflarında onları huzursuz edecek tek bir erkek gözü yoktu. Gizli gizli bütün gördüklerimden büyük bir keyif alıyordum ama bu keyfe karşılık önümde yükselen bir uzva sahip değildim. Bütün bedenim bunalımla beleniyordu. İğdiş edilmiş birinin arzuyla dolmasının ne manası olabilirdi ki?

Banyoda vücudumu sabunladığım bir gün, kendimdeki bir diğer tuhaf dürtünün farkına varmıştım. Uzvunu kaybetmiş ama bir an için at sırtına atlayıp bacaklarını iki yandan aşağıya sarkıtmış bir erkek gibi hissediyordum kendimi. Sert keseyi vücuduma sürterken, sanki yanımdan bir yıldırım sıyırıp geçmiş gibi kasıklarımda ve kalçalarımda bir titreşme hissetmiştim. Nefesim kesilmiş, duyduğum tahrik hissinde kendimi kaybetmiştim. Daha önce hiç hissetmediğim biçimde her tarafıma yayılan derin bir duyarlılıktı yaşadığım. Yakın geçmişte iyileşmiş olan yaralı bölgem haz için yeni bir kapasite keşfetmiş gibiydi.

Feriştah'ın derin çizgileriyle ellerime oturan kalçalarını ve hızlı hızlı hareket ettirdiği dilini düşünmüştüm. Onu çılgınca arzuluyordum. Bel hizamı keselerken zevkten inlemiş ve boğazımın derinliklerinden gelen hırıltılı bir haz homurtusuna yol vermiştim. Genelde yuvarlak omuz başları ve yumuşak kalçalarıyla kadınsı görünüşe sahip banyodaki diğer hadımlar başlarını şaşkınlıkla benden yana çevirmişlerdi. Kendimi yangında kıvranarak tutuşan ve bu kıvranmanın sonunda öleceğini bilen,

ancak Tanrı'nın inayetiyle bir gün küle dönmüş yüreğinden yemyeşil yeni filizler çıkacak olan bir çam ağacı gibi hissediyordum.

Peri'nin hizmetinde çalışmaya başladığım ilk gün, sabah duamı edip yaşamakta olduğum harem dairesinden çıkarak, gün doğumundan kısa bir süre sonra, onun Ana Giriş Kapısı'ndaki –sarayın en büyük ve işlek kapısıydı- evine doğru yola koyulmuştum. Sarayın ana girişine yakın bölgede bir avuç sadık soyluya ev verilmişti ancak Peri, söz konusu onura erişenler arasındaki tek kadındı. Saltanatla ilişkili kadınların çoğu duvarlarla çevrilmiş harem dairesinin derinliklerindeki odalarına kapatılmış ve sadece şahın izniyle dışarı çıkabiliyorlardı.

Sabahın erken saatleriydi. Muhtemelen Peri'nin malikânesine o gün ilk giden kişi ben olacaktım. Çeperleri tuğlayla örülmüş devasa kapının gölgesine konuşlanmış muhafızları selâmlamış ve az sonra kapının dev, ahşap kanatlarını açıp, şaha veya adamlarına başvurularını iletmek için sel gibi içeri, saray avlusundaki idari binalara doğru akacak kalabalığın geçişine yol vermeden önce, orada tembellik ettiklerini görmüştüm.

Prensesin malikânesi yüksek sur duvarlarının hemen ardındaydı. Kapıyı çaldım ve kapı bir hizmetçi tarafından açılınca, insanı dipdiri edip canlandıran çam kokusuyla belenmiş avluya girdim. İnce uzun bir havuz boyunca ilerleyen yol, ileride, dış yüzeyi sarı ve beyaz karolardan birbirinin içine geçmiş altıgenlerle dekore edilmiş küçük ama son derece şık bir binaya doğru uzanıyordu. Oymalarla süslenmiş ahşap kapıdan eve girdikten sonra dosdoğru Peri'nin selâmlık odasına, resmî ziyaretçilerini karşıladığı mekâna doğru yönlendirilmiştim. Odaya ulaştığımda, bütün hizmetkârların çoktan orada bir araya gelmiş olduklarını görünce de şaşırıp kalmıştım. Düzinelerce hadım ve ayakçı oğlan kıdem sırasına göre dizilmiş, efendilerinin emirlerini bekliyor ve hizmetçiler sessizce odaya girip çıkarak tepsiler dolusu çay getiriyorlardı. Odadaki sıkı disiplin karşısında dumur olmuştum. Mahmut'un annesine hizmet verirken tecrübe ettiğimden öyle farklıydı ki her şey.

"Geç kaldın, Cevahir!" demişti Peri. "Hemen yanıma gel ve işimize bakalım." Başıyla durmam gereken yeri işaret edip kaşlarını çatmıştı. Kömür karası kaşları adeta bütün alnını karartıyor gibiydi.

Peri'nin selâmlık odası, genelde birbirleriyle rekabet etmek adına savurganca ilavelerle doldurulmuş diğer bütün nüfuslu kadınların selâmlıklarından çok daha sade ve ciddi görünüyordu. Peri, koyu mavi renkteki geniş bir halının üzerine yerleştirilmiş minderinde oturuyor ve halıdaki resimde, altın renkli ötücü kuşlar ya da çiçek bahçeleri yerine, yaban eşeği, zebra ve ceylan avındaki atlı prenslerin yanı sıra, okuyla karşısındaki aslanı nişan almış bir okçunun görüntüsü bulunuyordu. Duvar boyunca dizilmiş nişlerin içerisinde, gayet muntazam biçimde yerleştirilmiş kamış kalemler, mürekkep, kâğıtlar ve kitaplar vardı.

Odanın diğer ucunda kafes paravanla ayrılmış bölüm, Peri'nin akrabası olmayan erkek ziyaretçileri kabul ettiği yerdi. Üzerinde mavi kadifeden kaftan bulunan genç bir erkek daima kafes paravanın diğer tarafında duruyordu. Odanın içerisinden baktığımızda kafes paravanın arkasında biz onu görebiliyorduk ama olduğu yerden o bizi göremiyordu.

"Mecit, seni yeni istihbarat şefimle tanıştırmak istiyorum: Cevahir Ağa," demişti Peri, ismimin arkasına hadım olduğumu belirten ağa sıfatını ekleyerek. Yaptığım küçük bir araştırmayla, Peri'nin veziri Mecit'in genç ama yüksek kademelere gelmeye yazgılı biri olduğunu öğrenmiştim. O da benim gibi, kuşaklar boyu saltanata hizmet etmiş, köklü bir aileden geliyordu. Ailesi Şirazlıydı.

"Mecit saltanat katındaki soylularla benim aramdaki irtibatı sağlıyor," diye eklemişti sonra Peri. "Ve sen de Cevahir, benim hem saray içinde ve hem de dışındaki kadın dünyasıyla irtibatımı sağlayacaksın. Ayrıca, sarayda Mecit katıldığında soyluluğunun tehlikeye düşmesi söz konusu olabilecek meclislere de, benim adıma sen gireceksin."

Benim soyluluğumun tehlikeye düşebileceği bir yer yoktu çünkü; vatan hainliği suçlamasıyla idam edilen benim babam değil miydi? Duyduğum kemikleşmiş utanç yanaklarıma al basmasına neden olmuş, babamdan daha iyi bir hizmetkâr olduğumu ispatlama sabırsızlığı tüylerimi diken diken etmişti.

"Cevahir, çalışırken beni izleyeceksin. Ne yaptığımı anladığında da sana görevini vereceğim."

"Çeşm!" diye karşılık vermiştim prensese, 'Gözüm ve varlığım üstüne' anlamında.

Günün ilk yarısı boyunca, rutin işlerini yürüten Peri'yi izlemiştim. Öncelikle yerine getirdiği görev, Peygamberimizin sevgili kızı Fatma'nın anısına yılda bir sarayda düzenlenen kutlamalara yönelik

gelişmeleri kontrol etmekti. Dinî eğitim almış kadınların bulunup iş verilmesi, yemeklerin hazırlanması ve bazı odaların bu amaçla dekore edilmesi gerekiyordu. Sonra şahın yanında çalışan hadım ağalardan biri gelmiş ve Peri'ye sıra dışı bir dokümana nasıl işlem yapılacağını sormuştu çünkü prensesten başka hiç kimse bu konudaki protokolün nasıl çalıştığını hatırlamıyordu. Prenses başını kaldırıp dokümanın içeriğine bile bakmadan altına imza atması gerekenlerin isimlerini doğru sıralamasıyla hızlı hızlı yazmış ve kendi de imzasını atmıştı. Ardından, kendisine yönlendirilen yığınla mesajı okumaya başlamış ve içlerinden bir tanesinde birdenbire kahkahayı basmıştı.

"Şunu dinleyin," diye emretti hepimize.

Prenses; babanız hakkında tam kırk-sekiz pırıltılı satır yazdım ve siz de bunları sevdiğinizi söylemişsiniz. Aklınızı mı kaçırdınız? Eğer kaçırmadıysanız, yazdıklarıma karşılık taahhüdünüzü yerine getirin ve yağdırın haydi benim ve çocuklarımın karnını tok tutacak gümüşleri.
Paranın kalan kısmını da gönderin, naçizane yalvarırım,
Ki böylece ben de size daha muazzam cevherler yazabileyim.

"Böyle bir talep karşısında kim direnebilir ki? Hazinedara gidin ve saltanat şairimizin bir an evvel ödemesinin yapıldığından emin olun," diye buyurdu Peri, Mecit'e.

Öğleden sonraysa Peri her zamanki gibi randevularına icabet etmiş ve çeşitli ricalarla huzuruna gelen saray kadınlarını görmüştü: Azizlerin yaşadığı bir tapınağın giderlerine yönelik bağış talebi, saltanat katında akrabalık bağı gerektiren bir pozisyon için aracılık ricası, hareme gereken ilâve eğitmenler için istekler... Uzun günün sonunda prenses iyice yorulmuş olmasına rağmen, kent dışından gelmiş bir ricacıyı da, her ne kadar ricacı kadının soylu meclislere girmek için uygun vaziyette olmadığı yönünde uyarıldıysa da, kabul etmişti.

Kadın, kucağında uyuyan bebeğin hırıltılı nefesi duyularak odaya alınmıştı. Üzerindeki mor ketenden kaftan günler süren yolculuğunun izlerini taşıyordu. Ayaklarında kirli çaputlar sarılıydı. Bu kimsesiz ikilinin görüntüsü karşısında yüreğim acıma duygusuyla dolmuştu.

Kadın yerlere kadar eğilip prensesi selâmladıktan sonra ziyaretçi minderindeki yerini almıştı. İlk olarak Peri'ye, adının Rudabeh olduğu-

nu ve Osmanlı sınırına fazla uzak olmayan Kui'den buraya kadar uzun bir yolu aşarak geldiğini söyledi. Kocası onu boşamış ve kendisine babasından miras kalan eve girmesini yasaklamıştı; kadın evin kendisine ait olduğunu iddia ediyor ve evini geri istiyordu.

"Başına gelenleri duyduğuma üzüldüm, demişti Peri. "Ama neden davanı vatandaşların haklarıyla ilgili anlaşmazlıklara çözüm bulan bölgendeki Adalet Konseyi'ne götürmüyorsun?"

"Saygıdeğer Prenses, geldiğim kentin Adalet Konseyi'ne gittik, fakat oradakilerin hepsi kocamın arkadaşları ve bana bu konuda başvuru hakkımın olmadığını söylediler. Derdimi burada, başkentte birine açmaktan başka çarem kalmadı. Size geldim çünkü sizin bir kadın koruyucusu olduğunuzu duydum."

Peri, kadının davasının haklılığına ikna olana kadar, kaybettiği mülkle ilgili bütün ayrıntıları sormuştu. "Pekâlâ. Cevahir Ağa, misafirimizi derdini ortaya koyabilmesi için Adalet Konseyi'ne götür ve onlara kendisini benim gönderdiğimi söyle."

"Çeşm!" dedim. "Yalnız, gelecek konsey toplantısı bir hafta içinde yapılacak."

"Paran ya da kalacak yerin var mı?" diye sordu Peri, kadına.

"Birkaç bozukluğum var," diye yanıtladı kadın, ümitsizce. "Kazanırım ama..." diye sürdürdü sonra da; kucağındaki bebeğe kayan gözleri korkuyla dolmuştu.

"Cevahir, bu kadını alıp hizmetli hanımlarımıza götür ve ona barınacak yer göstermelerini ve çocuğunu emzireceği sütü artıracak bol bol, taze, şifalı otlar vermelerini söyle."

"Yüce gönüllüğünüz için Tanrıya şükürler olsun!" diye ünledi Rudabeh. "Eğer size bir faydam dokunursa, gözlerimi seve seve ayaklarınızın altına kilim ederim."

"Sana yardımcı olmak bir zevk benim için. Karşılığında senden istediğimse, evine döndükten sonra bana yazman ve Kui'den bütün haberleri bana vermen olacak."

"Kui'deki sadık bendeniz olacağıma söz veriyorum."

Saray hizmetine ilk başladığımda, Hindistan'ın Malabar sahillerinden bir hadımdan beni eğitmesi istenmişti. Bütün gününü hizmetçiler, bah-

çıvanlar, doktorlar ve hatta ulak oğlanlarla havadan sudan sohbetler yaparak geçiren Balamani adındaki bu hadım, kömür karası bir ten rengine, kocaman bir göbeğe ve bilge bakışlı, yaşlı gözlerinin etrafını saran mor halkalara sahipti. Sevimli kahkahası ve babacan tavırlarıyla etrafındakileri sevdiğini ve kolladığını hissettiren bir havası vardı. Sarayda gün ve gün olup biten her şeyi de bu yolla öğreniyordu: Kim kimi kıskanıyor, kimin kıdem sırası gelmiş ve kim işe yaramaz. Muhbirleri, örneğin soylulardan birinin odasında kanlı eşyalar görüldüğü gibi bilgileri derhal ona aktarır, böylece adamın ölmekte olduğundan herkesten önce onun haberi olurdu. Balamani'nin para birimi bilgiydi ve bilgiyle altınmış gibi alışveriş yapardı.

Balamani benden, içinde her tür insanı doğru biçimde konumlandırmakta kullanılan sıfatların listesi bulunan Tanassour adlı kitabı ezberlememi istemişti. Örneğin, *mirza* kelimesinin Muhammed Mirza'da olduğu gibi ismin ardına gelirse bu kişinin saltanat kanından gelen bir prens olduğunu işaret ettiğini, ama *mirza* kelimesi isimden önce gelirse o kadar da soylu birini ifade etmediğini öğrenmek durumunda kalmıştım. Ne zaman hata yapsam, Balamani derhal beni bu kitaba yönlendirirdi: "Öğren bunları yoksa asiller senin sırtını yüzüp, kanlı derini ayaklarının altına kırmızı halı yaparlar."

Bütün saray sakinlerini nasıl adlandıracağımı öğrendiğimde, Balamani bana onlardan bilgi toplama sanatını öğretmişti. Bunu öylesine akıllıca bir şekilde yapmam gerekiyordu ki, sanki bilgiyi dağıtmak için topluyormuşum gibi görünecektim. Gerektiğinde bilgi için nasıl para ödeyeceğimi ve bilgiyi nasıl politik bir sermaye olarak kullanacağımı da öğretmişti bana. "Bacaklarının arasında veya parmaklarında takılı herhangi bir mücevherin yok senin," demişti bir keresinde. "Dolayısıyla, zihninle ortaya bir değer koyduğundan emin olmalısın."

Balamani her türlü bilgi kırıntısını bir "mücevher" –cevher, cevahir– olarak adlandırır ve her gün kendisi için bir bilgiye sahip olup olmadığımı sorardı. Ona ilk kıymetli taşı sunduğumda da, lakabımı kazanmıştım. Şahın bakanlarından birinin hizmetindeki ayakçı oğlanı takibe alıp, dalavereci bir kitap satıcısına bakandan mesajlar taşıdığını keşfetmiştim. Sonunda, bakanın paha biçilmez altın varaklı bir el yazmasını saltanat hazinesine ulaşmadan alıkoyarak kitapçıya satmaya çalıştığı anlaşılmıştı. Balamani bu konuda Şah'ı bilgilendirdiğinde de, bakanın işine son verilmiş, kitapçı hizaya sokulmuş ve ben de yeni bir isimle

yeniden doğmuştum. 'Cevahir' normalde kadınlar için kullanılırdı ama benim onur nişanım haline gelmişti.

Balamani'yi amcam gibi sevmiş ve saymıştım. Yaşlanmıştı artık ve sidik torbasında, muhtemelen erkeklik organları alınırken sebebiyet verilen bir hasar nedeniyle meydana gelen aşırı duyarlılık ve sancılı enfeksiyondan muzdarip olduğunda ona ben bakmıştım. İşlerini kendi yürütemeyecek kadar hastayken ona yardımcı olup, yapması gerekenleri üstlenmiştim. Dünya kadar yapacak işi olan harem ağası Afrikalı hadım Enver'den sonra sarayda haremle ilgili en yüksek yetkili ikinci kişiydi.

Peri için çalışırken, doğrudan saltanat katındaki kadınlara hizmet veren kişilerle -hizmetçiler, dadılar ve hadımlarla- derin ilişkiler kurmuş, bunu yaparken de Balamani'den bütün öğrendiklerimi kullanmıştım. Prensesin özellikle ilgilendiği kişiler, yetişkin oğulları olan şah eşleri ve cariyeleriydi. Bu kadınların oğullarına yönelik niyetlerini öğrenmek, özellikle de onları tahta oturtmanın yollarını arayıp aramadıklarını bilmek istiyordu.

Bir öğle sonrası, getir-götür işlerinin birinden döndüğümde, tesadüfen Peri ve dayısı Çerkez Şemkal'in baş başa vermiş sessizce konuştuklarını görmüştüm. Şemkal olağanüstü iri bir adamdı; geniş omuzları, kocaman elleri ve gürz kalınlığında kolları vardı. Sürekli at sırtında olduğundan yüzü güneşten iyice yanarak kararmıştı ve konuştuğunda boynunda şişen kalın kaslar görülürdü. İki farklı kumaşın bir arada sarılmasıyla yapılmış olan muazzam büyüklükteki mavi beyaz sarığıyla, cüssesi olduğundan da büyük görünüyordu. Onun yanında Peri, sanki tamamen başka bir kandan gelirmiş gibi, bir vazo kadar narin kalıyordu.

Bir an Peri'nin, gelecekte olacaklar için hazırlandı..." dediğini duymuştum.

Peri yakınlarının isimlerini saymaya başlamış ve Şemkal de her bir isim için 'bizimle' veya 'bizimle değil' şeklinde karşılıklar vermişti. Birkaç kez de, "Bilmiyorum," demişti.

Şemkal'in 'bilmiyorum' cevaplarının tümünde Peri, "Neden bilmiyorsun?" diye çıkışmış, nihayet fena halde öfkelenmiş ve tartışmaya meydan bırakmayacak bir tonla, "Böyle şeyleri bilmek zorundayız yoksa kaybederiz," demişti.

"Sana söz veriyorum bir dahaki sefer seni gördüğümde daha çok bilgi sahibi olacağım."

Şemkal'in Peri karşısında savunmaya geçmesi beni şaşırtmıştı.

Birkaç gün sonra bir yolunu bulup Peri'ye, taht için kimi desteklemeyi planladığını sormuştum. Prensese, Şah'ın ilk karısı Sultanam'ın, oğlu İsmail için, her ne kadar sürgünde hapsedilmiş bile olsa, nasıl uygun bir eş arayışına girdiği üzerine kulağıma gelen söylentileri anlatmıştım. Annesi, İsmail'in erkek çocukları olmamasının düşmanları tarafından tartışma konusu edileceğinden şüpheleniyor ve şifalı bitki uzmanlarına gidip oğlunun kısmetini nasıl açacağına yönelik çareler arıyordu.

Peri bu haberi adeta içer gibi karşılamıştı. "İyi iş."

"Spekülasyonlara göre, Sultanam oğlunu bir sonraki şah yapmayı hedefliyor," diye de eklemiştim.

"Ve bütün prens anneleri de bunu yapar zaten. Bekleyip göreceğiz. Ama hazırlıklı olmalıyız."

"Neye?"

"Olacak her şeye. Böylece, babamın tahtını bırakmaya karar verdiği taht vârisinin ardından hazırlıklı biçimde gidebiliriz. Soylular kendi içlerinde bölündüklerinin işaretlerini veriyorlar ve fakat ne olursa olsun, ben bir diğer iç savaş ihtimalini ülkeden uzak tutmak istiyorum."

"Bunu nasıl yapacaksınız?"

"Tahtın vârisinin sağlıklı biçimde saltanatın başına geçmek için ihtiyaç duyacağı yardımın kendisine sağlandığından emin olarak."

"Tahtın vârisi kim?"

"Babam henüz seçimini telaffuz etmedi."

"Kimilerine göre Haydar en iyi aday," demiştim, Peri'nin tepkisini ölçmek için. "Her ne kadar bütün ömrünü sarayda geçirip hiç dışarı çıkmamış olsa da...

"Haydar idareci olarak denenmemiş biri."

"Ve kimilerine göre de İsmail ondan daha iyi bir aday; çünkü cesur bir savaşçı."

Peri'nin gözlerinde hüzün vardı. "Küçükken o benim kahramanımdı. Sürgüne gönderildiğinde yüreğim hep onun yanında yandı. Saltanat ailesinden hiç kimsenin onunla yazışmasına izin verilmiyordu; annesi tek istisnaydı."

"Onca yıl buralardan uzak kalmış olmasına rağmen, durumu İsmail'in lehine idare edebileceğimizi öngörebiliyor musunuz?"

"Tahtın vârisini seçmek babamın düşüneceği bir konudur," diye karşılık verdi Peri, köşeli bir ifadeyle. "Bizim düşüneceğimiz konu da, müt-

tefikler arası güçlü bir ağın, ona ihtiyaç duyulmasından çok daha önce kurulduğundan emin olmaktır. Anlıyor musun?"

"Evet, saygıdeğer efendim," diye cevapladım, "Ama ben bu konuda kendi kardeşiniz Süleyman'ı destekleyeceğinizi düşünmüştüm.

Peri'nin ağzı kapanmış, konuşmaz olmuştu bir süre. "Ben duygusal kararlar veren biri değilim. Süleyman, yöneteceği insanların ayarında değil; o daha çocuk."

Demek Peri, taht mücadelesinde kararlı bir rol oynamak niyetindeydi! Yakın geçmişte yazıp yolladığı yığınlar halindeki mektupların bu anlamda destek toplamayı amaçlıyor olabileceğinden kuşkulanmıştım. Ama kime destek?

Bu konuya olan ilgim sadece bir meraktan kaynaklanmıyordu; Şah'ın ölümüyle Peri'nin yıldızı sönecek olursa, benimki de sönerdi.

Saray hizmetine girdikten sonra yeni arkadaşlar edinmeye başlamış ve bana yakın olan herkesten babam hakkında daha fazla bilgiye ulaşmak için yardım istemiştim. Mahmut'un annesi babamı hatırlamak için çok gençti ve ayrıca saraya esir olarak geldiğinden, bu konuda daha fazla bilgiye sahip olma ihtimali bulunan önde gelen saraylı ailelerden kimseyle de bağlantısı yoktu. Hatice bir defasında, bir vesileyle Sultanam'a konuyu açmıştı ama onun da neler olduğundan haberdar olmadığı anlaşılmıştı. Balamani ve Enver'se konuya hiç ilgi dahi göstermemişlerdi.

Hatta saltanat tarihi dokümanlarını okumak için izni almayı deneyip, babamın katledilişi hakkında bilgi almak amacıyla incelemeler yapmak da istemiştim. Her girişimimde, benim seviyemdeki bir hizmetkârın gizli saltanat dokümanlarına göz gezdirmesine izin verilemeyeceği cevabıyla karşılaşmıştım. Çabalarımdan hiçbir sonuç alamadığım yıllar geçmişti. Kıdem kazanıp üst makamlara gelmek için her şeyi yapacak, böylece aradığım sorunun cevabına sahip güçlü birine kişisel olarak ulaşabilecektim.

Peri beni işe aldıktan sonra, saltanat kalemlerinin olduğu kalem idaresine gidip kendimi prensesin yeni istihbarat sorumlusu olarak takdim etmiştim. Saltanat kalemleri, ince uzun pencerelerinden içeriye giren

güneş huzmelerinin aydınlattığı büyük bir salonda çalışıyorlardı. İçeride dizlerinin üzerine yerleştirdikleri ahşap masalarla sırtları dik biçimde minderlerinde oturan, ya da malzemelerini sakladıkları ahşap kutuların üzerinde yazı yazan adamlar vardı. Oda, bir mezar kadar sessizdi. Adamların yazı yazdığı kamış kalemler bile gayet sessizdi. Şahın mektuplarını kaleme alan yazıcılar, yazılan konuların bölgesel önemiyle ilgili en küçük ayrıntıyı bile atlamadan çıkartmış bulunan saray tarihçileriyle yan yana oturmuş çalışıyorlardı.

Söz konusu dairenin başkanı olan başkâtip, başında siyah sarık, uzun beyaz sakallı, gözleri bilgece parıldayan ancak sürekli yakına bakarak çalışmaktan kıpkırmızı olmuş, yaşlı ve saygıdeğer Raşit Han'dı ve kendisiyle yakın bir ahbaplık kurmuştum. Raşit Han, el yazısındaki netlik ve güzellikle tanınmıştı ve yanında çalışmakta olanların pek çoğunu da kendi yetiştirmişti.

Raşit'e, yeni işverenimin konulara âlimane bir yaklaşımı olduğunu anlatmış, bu nedenle bazı zamanlarda saltanat tarihi dokümanlarına ve hatta uzun süredir tahtta bulunan şahımız Tahmasb hakkında yakın geçmişte yazılmış belgelere de bakmaya ihtiyaç duyabileceğimi söylemiştim. Acaba bu bir sorun çıkartır mıydı? Oh hayır, çıkartmazdı; şahımızın en sevdiği kızı tarafından istenen bir iş daima hak ettiği saygıyı görecekti. Bütün yapmam gereken, Peri'nin yazılı izniyle gelmekti. Hatta prenses arzu ederse elyazmalarını ödünç alıp malikânesinde de inceleyebilirdi; tabii o sırada kalem idaresinde aynı belge üzerinde çalışılmıyorsa.

Tanrıya şükürler olsun! Prensesin adı sihirli bir söz gibi çalışıyordu.

Gecenin yarısı, sanki rüyama girmiş bir cin, ya da karabasan üzerimdeki yatak örtüsünü telaşla çekiştiriyordu. Bu ufak tefek varlık her ne ise, kocaman kara gözleri ve sahtekâr bir gülümsemesi vardı ve gitmek bilmiyordu bir türlü. Çekiştirdi, çekiştirdi ve ben de eline vurup onu uzaklaştırarak, karanlıkta dalıp uykuma devam etmeye çabalıyordum. Ancak söz konusu çekiştirme, uyanıp gözlerimi açana dek kararlı biçimde devam etmiş, gözlerimi açtığımda da, ay ışığının huzmesinde, Peri'nin bana yardımcı olarak verdiği dokuz yaşındaki ayakçı oğlan

Mesut Ali'yi karşımda hayal meyal seçmiştim. Yüzünü yıkamamış ve başına geçirmekten büyük bir gurur duyduğu minik sarığını giymemişti.

"Uyanın! Uyanın! Tanrı aşkına, uyanın!"

Yatağımda doğrulup oturmuş, saldırıya uğradığımızı düşünüp gerilmiştim. Muazzam derin bir uykusu olan Balamani, paylaştığımız karyolanın diğer kenarında sırtını dönmüş uyumaya devam ediyordu.

"N'oluyor?"

Mesut Ali kulağıma yaklaşıp, sanki söyleyeceği şey yüksek sesle telaffuz edilemeyecek kadar korkunç bir şeymiş gibi fısıldayarak, "Kâinatın ışığı söndü. Şah öldü, demişti.

Kara gözlerinde korku vardı.

"Balamani!" diye seslenmiştim, hemen. Balamani benim bir köpoğlu olduğumu homurdanarak olduğu yerde kıpırdanmakla yetinmişti.

Mesut Ali'ye, "Hadi git nazikçe uyandır onu," demekle yetinmiştim ben de sonunda.

Üzerimdeki yatak örtüsünü kenara atıp sırtıma bir kaftan geçirmiş ve saçlarımı başıma giydiğim sarığın içine doğru tarayıp hazırlanmıştım.

Elli yılı aşkın süredir tahtta olan Tahmasb Şah ölmüş müydü yani şimdi? Birkaç kez zehirlenmeye kalkışılıp kurtulan ve neredeyse iki yıldır da ölümcül bir hastalıkla mücadele eden Şah yok muydu artık? Sanki parlak Süheyl Yıldızı sönmüş, karanlıkta yol bulmaya çalışan biz denizcileri kılavuzsuz bırakmıştı.

Daha birkaç hafta önce Şah, beni en sevdiği kızına bağışlayarak büyük bir paye lütfetmişti. "Unutma, benim gözümde başka hiçbir çocuk kızım kadar değerli değildir," demiş, söylediklerinin altını çizmek için de parmağını saplar gibi bana doğru uzatmıştı. "Gerekirse kendi hayatını onun hayatı için gözden çıkaracağına yemin etmelisin. Yemin ediyor musun?"

Gün ağarırken, böyle bir güne hiç utanmadan yeni tomurcuklar açarak başlayan çiçeklerle dolu bahçelerin içine dalarak koşmaya başlamıştım. Sedir ağaçlarının tepelerinde kuşlar ötüşüyor ve mor ve beyaz petunyaların çiçekleri her yanı kaplıyordu. Baş döndürücü bir dalga sarmıştı her yanımı; şimdi saraydaki her şey değişecekti –yeni şahın sevdiği bakanlar, kadınlar, hadımlar ve köleler gelecekti. Acaba Peri'ye ne olacaktı? Saltanatın en sevdiği şahsiyet olarak oynadığı role devam mı edecekti? Ve ben ne olacaktım? Kim hayatta kalacaktı?

Peri'yi, gaz lambalarının kırpışarak aydınlattığı loş odada bulmuştum. Gözleri ağlamaktan kıpkırmızı olmuş, yüzü sarkmış ve olduğundan daha yaşlı görünüyordu. Hizmetli kadınlarından iki tanesi, Meryem ve Azer, hemen yanı başındaydılar ve ellerini tutmuş, yanaklarından akan gözyaşlarını ipek mendillerle siliyorlardı.

"Selamünaleyküm, varlığımın saygıdeğer efendisi," demiştim. "Acı kaybınızdan dolayı yüreğim kan ağlıyor. Acınızın zehrini hafifletmek için onu kendi üzerime alabilecek olsam, helva yer gibi severek tüketirdim."

Prenses beni işaretle yanına çağırdı. "Hayatım boyunca yaşadığım en büyük kalp kırıklığı bu. Başsağlığı dileklerini minnetle karşılıyorum."

"Nasıl bu kadar ani oldu?"

Peri'nin gözleri camdan yapılmış gibi duruyordu. "Dün akşam ateşinin çok yükseldiğini öğrenir öğrenmez yanına gittim," diye karşılık verdi Peri, üzüntüsünden kalınlaşmış bir sesle. "Bana, şikâyetlerinin hamama gittikten sonra başladığını söyledi. Erkek hizmetkârları tarafından bacaklarına tüy dökücü sürüldükten sonra sanki vücuduna acıyla bir şeyler saplanır gibi hissetmiş ama bacaklarının kan kırmızısı renk aldığını görene kadar durumu ciddiye almamış."

Şah, nasıl olup da dua ediyor olması gereken bir zamanda, vücudunun istenmeyen tüylerden arınmasını arzulayabiliyordu ki?

"Hemen yattığı yerden fırlayıp havuza atlamış. O sırada salatalık dilimleri hazırlayıp getiren erkek hizmetkârları da onun arkasından üstleri başlarıyla suya dalmışlar ve sonra sarığından çözdükleri bezlerle babamın bacağındaki yapışkan kremi zorla silmişler. Ama kremi tamamen temizleyene kadar olan olmuş ve bacakları fena halde yanmış."

"Tanrı bizi kötülüklerden korusun," dedim.

Peri çayından bir yudum alıp boğazını temizledi. "Doğal olarak babam da zehirden şüphelenmiş ve kimyagerlerinden bu tüy dökücü kremi incelemelerini istemiş. Doktoru da bu arada bacaklarına yumuşatıcı bir balsam uygulamış ve iyileşeceğini söylemiş. Bunun üzerine babam gündelik işlerine devam etmiş ama bana söylediğine göre, bütün gün bacakları alev alev yanmış. Akşama doğru artık ayakta duracak takati kalmamış ve onu yatağına götürmüşler. O zaman da hemen beni çağırtmış işte."

Peri derin bir nefes almış, kadın hizmetkârlar teskin edici sözler mırıldanırken, acı acı iç geçirerek nefesini bırakmıştı. "Oraya vardığımda hemen alnına biberiye suyuyla ıslatılmış soğuk tampon koydurdum

ama yüksek ateş artarak devam etti. Gecenin en karanlık saatinde, kafası yemek kazanı gibi neredeyse kaynayacak kadar sıcaktı. Çok geçmeden konuşma yetisini, ya da kendini kaybetti. Onun için dualar edip rahatlamasını sağlamaya çabaladım ama sonraki dünyaya acılar içinde geçmesi karara bağlanmıştı bir kere."

"Saygıdeğer prenses, hiç kimsenin kızı bundan fazlasını yapamaz! Ruhu huzurla şad olsun."

"Benim de dualarım ve umutlarım bu yönde," diyerek ağlamaya başladı Peri. Gözyaşları öfkeyle akıyordu yanaklarından. "Bari yasımı tutabilseydim!" diye inliyordu.

Karşılıklı olarak durumu anladığımızı gösteren bir bakış geçmişti aramızda. Başka biri olsaydı, kırk gün boyunca her gün babasının mezarını ziyaret edip onu okyanuslarca gözyaşıyla sulardı. Ama Peri'nin yas tutma lüksü yoktu; tahtın vârisine yönelik işlerini sürdürmesi gerekiyordu. Acımıştım haline.

Sabah namazından hemen sonra, Sultanam'ın dairesinin bulunduğu bölümde yapılan matem seremonisine yetişmiştim. Burada kadınlar şahın kaybına ağlayıp inleyerek matem tutmak için bir araya gelmişlerdi. Şahın ilk karısı bu özelliğinin ona kazandırdığı lâkapla biliniyordu; bu lâkap 'benim Sultanım' anlamına geliyordu. Sultanam'ın evi, dışarıda açık havada oturulabilecek, alt katından çıkılan, önünde gül bahçelerinin manzarası olan bir balkona sahipti. Konuk odalarının yerleri pembe ipekten dokunmuş halılarla kaplıydı ve yerlerde üzerleri işli, pembe ve beyaz kadifeden minderler vardı. O gün evin bütün odaları acıyla ağlayıp inleyen kadınlarla doluydu.

Geniş oturma odasına girmiş ve hizmetçilerin ikram ettiği gül suyunu damlatmaları için ellerimi uzatmıştım. Odanın tam ortasındaki ahşap bir platformun üzerine bağdaş kurup oturmuş olan yaşlı bir kadın ezberinden Kur'an okuyordu. Kadından çıkan sözler öylesine kolayca akıp gidiyordu ki, kutsal kitabın tamamını yürekten içine sindirdiğini tahmin etmiştim. Yerlerdeki minderlere oturmuş hanımlar yaşlı kadının etrafını sarmıştı. Hepsi siyah kaftanlar içindeydi ve saçları matem durumunun karakteristiğine hiç uymayan biçimde açık,

taranmamış ve birbirine dolanmış olarak omuzlarına dökülüyordu. Gözlerine sürme çekmemiş, bileklik veya küpe takmamışlardı. Matem, ziyneti yasaklıyordu ve böylesi bir mahrumiyet de onları normalde sahip oldukları saraylı görüntülerinden daha savunmasız bir görüntüyle baş başa bırakıyordu.

Sultanam, huzuruna yeni gelen bir kadını selâmlayıp başsağlığı dileklerini kabul etmişti. Bulunduğu yerde dimdik, sanki iki kişilik yer kaplıyormuş gibi heybetli duruyordu. Kaftanının kat kat etekleri, minik ayakları ve o hacmi kaldırmak için fazlasıyla ince görünen bileklerine rağmen, onu olduğundan büyük gösteriyordu. Çekik gözleri ve çay rengi yüzünün etrafından bukleler halinde etrafa saçılmış, beyazlaşmış kıvırcık saçları, onun gururlu bir Musullu aşiret atlısı olduğunu getirmişti aklıma; zira uzun yıllar önce gerçekten de öyleymiş. Yüzünde gerçek ve içten ağlamanın yarattığı cinsten tek bir şişkinlik olmadığı gibi gözlerinden arada sırada bile olsa yaş gelmiyordu. O zaman bu kadın için hiçbir şeyin, oğlu İsmail'in sürgünden dönmesi ve hatta şah olarak tahta geçmesi ihtimali kadar keyif verici olamayacağını anlamıştım. Aslında bir anneden beklenen bağlılık da budur. Fakat yirmi yıl süren hapis hayatından sonra İsmail'in hükümdarlık yapmaya uygun olup olmadığını kim biliyordu?

Sultanam'ın hemen yakınımda da güzel hizmetkârı Hatice oturuyor ve yüzü ay gibi parlıyordu. Kalp atışlarım hızlanmıştı ama kendime hâkim olup, sanki benim için hiçbir şey ifade etmiyormuş gibi başka yana dönmüştüm.

Oda, uzun ömrü boyunca eski şahın gözdesi olmuş düzinelerce kadınla doluydu. Diğer üç karısı olan Çerkez Daka, Sultanzade ve Zehra Bacı, Kur'an okuyan kadını takip edebilmek için en iyi yerlere yerleşmişlerdi. Sonra Şah'ın sekiz veya dokuz tane yetişkin kızı ve onların çocukları –saymak için çok fazla sayıda- oturuyor, onların ardından da birkaç cariye ve çocukları ve nihayet en dıştaki geniş kadın bloğunda da, Şah'ın yatağını hiç paylaşmamış hanımlar gurubu bulunuyordu.

Peri, annesi Çerkez Daka'ya yakın oturmuştu. İki kadın birbirlerine sarılmış, başlarını da sevgiyle birbirlerine dayamışlardı. Daka, kızının tersine, yumuşak ve yatıştırıcı kişiliğiyle tanınırdı. Sık sık Peri yi de dizginlemeye çalışır ama başarılı olamazdı. Daka'nın yanaklarından oluk gibi gözyaşı akıyordu ve ben aslında onun derdinin de başka olduğundan, Şah'ın ölümünün Peri'nin geleceği için ne anlam taşıdığı yönünde bir endişe taşıdığından kuşkulanıyordum.

Sonra, Haydar'ın Gürcü annesi Sultanzade, taba rengi güzel saçlarını yolmaya başlamıştı. Yaşlı kadınlar onu sevmiyorlardı çünkü şahın kalbini gerçekten fethetmeyi başarmış birkaç kadından biriydi. Sultanzade'nin saray içinde statü kazanma girişimlerini kösteklemek için de ellerinden geleni artlarına koymazlardı. Bundan dolayı yeşil gözlerindeki gözyaşları bu kadar gerçekti.

Peri, annesinin kulağına bir şeyler fısıldayıp ayağa kalktı ve koridor boyunca yürüyüp gözden kayboldu. Onu, kadınların küçük gruplar halinde birbirini teskin ettiği yan odalardan birine kadar izlemiştim. Şahın, saraydaki ölü odasında sessizce ve soğumuş olarak yattığını düşünmek kanımı donduruyordu. Benim de göğsümde bir şeyler çözülmeye başlıyordu ve odayı gözlerimle tararken, kendimi sakinleştirmeye odaklanmıştım. Peri, Meryem'in yanında oturuyordu. Meryem'in sessizliğe gömülmüş duruşu, çığlık çığlığa bağıranlardan da, acıyla inleyenlerden de çok daha korkunçtu.

Peri'nin yanına çömeldim ve fısıldayarak kulağına, "Hayatımın efendisi, sizin için şu anda yapmamı istediğiniz herhangi bir şey var mı?" diye sordum.

"Ana odadaki herkesi izle," diye karşılık vermişti. "Ve nihayet bu korkunç gün geçip gittiğinde de gördüğün her şeyi bana rapor et."

Ana odadaki kadınlar hâlâ oldukları yerden kıpırdamamış, ancak bir konuya odaklanmış gibi görünüyorlardı. Asillerin ardındaki hizmetliler birbirleriyle fısıldaşarak, sanki müthiş bir haberi paylaşır gibiydiler. Balamani bir köleyle konuşuyordu; gözlerinde rahatsızlık ifadesi vardı.

Ağlayıcıların sesleri yükselip çığlıklar keskinleşince, odayı bütün kadınların korkunç inlemeleri doldurmuştu. Ortam giderek sıcak oluyor, gül suyu ve ter kokulu hava iyice bunaltıcı bir hâle geliyordu.

Balamani köleyle görüşmesini bitirmişti. Yumuşak bir edayla ona doğru yürüdüm. Beni fark etmemişti ve ben de kaftanını çekiştirerek dikkatini çekmeye çalışmıştım. Birdenbire bir kedi gibi tırmalamaya hazır biçimde olduğu yerde sıçramış, bıngıl bıngıl göbeği bir süre daha salınmaya devam etmişti.

"Benim, ben!" demek durumunda kalmıştım, yatıştırıcı bir tonla. "Doktorunuz."

Gözlerinin altındaki gri halkalar her zamankinden daha karanlık görünüyordu. Hafifçe gülümseyip, "Keşke bu defa da tedavi edebilsen, dedi.

"Rahatsızlığınıza yeni durumun neden olduğunu görebiliyorum," diye karşılık vermiştim.

"Ah, benim güzel arkadaşım, bildiklerimi sen de bilseydin eğer..."

Bilgi toplamada benden ilerde olması hafif bir hayal kırıklığı ürpermesi hissetmeme neden olmuştu.

"Nedir bildiklerin?"

"Tahtın vârisi."

"Kim olacak peki?"

"İşte mesele orada," diye fısıldamıştı Balamani, sesinde ürpertici bir tınıyla. "Kimse işi nasıl rayına sokacağını bilmiyor."

"Protokol Başı ne diyor?"

"Selim Han mı? Hiçbir şey demiyor."

"Hiçbir şey mi?"

Balamani kulağıma doğru iyice eğilip, "Söylenecek hiçbir şey yok, çünkü vasiyet yok."

Bir an ağzımdan yüksek sesli bir sitem nidası kaçırmış, sonra derhal toparlanıp başımı önüme eğerek sanki boğazıma kaçan bir şeyle başa çıkmaya çalışırmış gibi yapmıştım. Vasiyet yoktu demek? Bu durumda Şah'ın vahşi oğullarını kim tutabilirdi ki? Muhtemelen hepsi de hükümdar olma hayali kurmuştu; bir tek onlar değil, şahın kardeşi Behram'ın oğulları da... Baş dönmem tutmuştu yine.

"Tanrı bizi korusun! Peki, şimdi tahtın vârisine nasıl karar verilecek?"

"İşler yolunda giderse, soylular yeni şahın kim olacağı üzerine bir mutabakat sağlayacaklar ve Safevi Hanedanlığı'ndaki diğer oğullar da bunu kabul edecekler."

"Ya işler yolunda gitmezse?"

"Herkes başka bir adamın müttefiki olarak peşine takılacak ve ülkeyi kaosa sokacaklar."

"Sen ne bekliyorsun?"

"En kötüsünü."

Bu konuşma sırasında, bir yandan da görevimi ifa etmeyi sürdürüyor ve av arayan şahin gibi kalabalığın içindeki her bir jesti izliyordum. Birkaç kadın Kur'an kopyalarından bölümler okuyorlardı. Çoğunluğu oluşturan diğer kadınlarsa, matemlerine öylesine kapılıp gitmişlerdi ki ne fazla hareket ediyor ne de konuşuyorlardı. Zaman zaman tepsilerde servis edilen sürahiler dolusu kavun şerbetinden içiyor veya bünyelerini

sağlam tutmak için helva atıştırıyorlardı. Sağlıklarına dikkat etmeleri ve güçlü olmaları gerekiyordu.

Sonra, mevlit okuyan kadınlar peygamber efendimizin ailesine dair hikâyeler hatırlayıp anlatmaya başlamışlardı. İçlerinden biri, bebek Ali Asgar'ın boğazına saplanan düşman okuyla nasıl vurulup kendi kanında boğulduğunu tarif ederken sesini acıyla yükseltip herkesin yüreğine indiriyordu. Gözlerime iğneler batıyor gibiydi. Babamın na'şı üzerine atılan toprakları, annemin ve kız kardeşimin çığlıklarını ve kendi kederimi hatırlıyordum.

O an, babam için, annemin ve kız kardeşimin kaderi için, rahmetli şah için, Peri için ve hepimizin geleceği için çektiğim acıları dışa vurabileceğim değerli bir zaman dilimiydi. Birden Peri'nin gözleri beni yakalamış ve o gözlerde sempatiyi görmüştüm. Hepimizin bu dünyada tanışmış olduğu üzüntüleri hatırlayıp, onları boşalttığımız o birkaç saat boyunca, yas odasında tam bir birlik ve beraberlikten başka hiçbir şey yoktu.

Şah'ın en yaşlı kadın akrabası olan Fatma Begüm, süre giden matem rutini uyarınca, üzerinde tam teşekküllü saltanat kostümü olduğu halde, seremoniyle arz-ı endam ettiğinde öğleden sonra olmuştu.

"Değerli kadınlar," diye hitap etmişti kalabalığa. "Yasınızı bütün yüreğinizle tutup, vücudunuzda tek damla su kalmayıncaya kadar hepsini gözyaşı olarak akıttınız. Şimdi bu nehir misali matemi kesip, herkesin kendi kişisel matemine dönmesinin zamanıdır. Göklerdeki Tanrı'ya güveniyor ve bizi sakınması için ona yalvarıyoruz."

Oda birden sessizleşmişti. Kadınlar gözyaşlarını silmeye, yoldukları saçlarını düzeltmeye ve gayet yavaş biçimde, sanki bu keder paylaşımının güvenli sularından ayrılmaya hiç gönülleri yokmuş gibi, eşyalarını toparlamaya başlamışlardı.

Saltanatla doğrudan ilişkili olan kadınlar diğerleriyle vedalaşırken, Sultanam'ın etrafında bir grup kadın toparlanmıştı. Gruptaki en uzun kadınlar bile, Sultanam'ın genişletilmiş bedeninin yanında çelimsiz görünüyorlardı. Meclisten başsağlığı dileklerini tekrarlayıp ayrılanların ilki, iki oğlan çocuğunun annesi olmasına rağmen prosedür gereği kendisinden taht için diğer bir ergen vârisi desteklemesi beklenen, Şah'ın cariyesiydi. Sultanam'ın onu minnettarlıkla öptüğünü görmüştüm. Şüphesiz Sultanam, oğlu İsmail'in arkasındaki müttefiklerin desteğini artırma çabasındaydı.

Diğer yanda, Haydar'ın annesi Sultanzade'nin etrafında toplanmış bir kadın grubu vardı ve onlar da orada sanki onun acılarını dindirmeye çalışırmış gibi yapıyorlardı. Samimi biçimde ağladığı için yüzü kıpkırmızı olmuş bulunan Sultanzade'nin gözlerinde hâlâ bir pırıltı görülebiliyordu. Gürcü kadınlar onun saflarındaydılar. Sonra aralarından, son şahın en büyük kızı olan Cevher çıkıp, Sultanzade'nin yanaklarına birer veda öpücüğü kondurmuş ve o arada kulağına bir şeyler fısıldamıştı. Ardından Sultanam'a da baştan savma biçimde veda etmiş, siyah çarşafına bürünerek oradan ayrılmıştı.

Oda hızla boşalıyordu. Peri de Sultanzade'ye saygılarını sunmuş, iki kadın bu dünyada yaşanmış iyi bir hayatın cennette nasıl ödüllendirileceği üzerinden başsağlığı dileklerini birbirlerine ifade etmişlerdi.

"Artık her şey başka olacak," diye ilave ediyordu Sultanzade, güzel ağzını Peri'nin yanağını öpmek için büzüştürmüş olarak prensesin kulağına doğru yaklaştırırken. "Oğlum Haydar'ı destekleyeceğini ümit edebilir miyim?"

Haydar'ı tanıyordum. Söylendiğine göre şımarık bir sefa pezevengiydi ve idarecilik işine yönelik tek bir ciddi çalışması olmamıştı. Ama bir prensin tahtı hak ettiğine inanmaktan vazgeçtiği ne zaman görülmüştür ki?

Peri kendini bir adım geri çekti. "Bunu nasıl sorarsınız şimdi; babamı henüz kaybetmişken?"

Sultanzade'nin dudakları hafifçe bükülmüş, açlıktan ölmek üzere küçük bir hayvan gibi dişleri görünmüştü.

"Saygısızlık etmek istemedim. Senin de oğulların olsaydı beni anlardın."

Peri yapılan aşağılayıcı göndermeyi dikkate almamıştı. "Oğlunuzun bu yarışta öne geçmesi konusunda ne kadar kararlı olursanız olun, yerleşik gelenekleri ihlal etmemelisiniz," diye karşılık vermişti Peri. "Ortada bir vasiyet olmadığında izlenecek yol bellidir. Bunun ne olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Yaşlılar bir araya gelir ve kimin en iyi aday olduğunu görüşür. Babam seçildiğinde de uygulanan yol bu olmuştur. Belirsizliklerin yaşandığı zamanlarda elimizde prosedürlerden başka bir şey yoktur."

"Ama Peri, bak sana oğlumun neden şah.

"Şimdi değil," dedi Peri, hızla Sultanzade'den uzaklaşırken.

Sultanzade'nin yüzü asılmış, güzel yeşil gözleri çakmak çakmak olmuştu.

Sonra Peri büyük odayı baştanbaşa geçip Sultanam'ı öpmeye gitmişti. İki kadın bir süre nazik nazik görüşmüşlerdi. Oysa Sultanam, kocasının takdirini kendisinden fazla üzerine çekmiş olan Peri'yi pek onaylamazdı.

Prenses bu görüşmeyi de tamamlayıp odadan ayrılırken, Sultanam'ın ona gösterdiği karanlık ve acılı yüz hızla değişmiş, sağlıklı beyaz dişlerini göstere göstere, zafer kazanmış bir edayla alenen gülümseyen bir hâle dönüşmüştü. Binadan çıktığımız anda da Peri'ye bütün gördüklerimi anlatmıştım.

"Benim gücümü ezmek onları nasıl da memnun ediyor!" dedi, birlikte kırmızı ve pembe güllerle dolu bahçelerin arasında yürürken. "Bugüne kadar niyetlerini bu denli açıkça ifade etmeye hep çekindiler. Ve şimdi bütün hırslarıyla bana yüklenmelerine dayanmak zorunda kalacağımı biliyorum. Annem de güvende olmam için evlenmemi isteyecek benden şimdi ama benim arzuladığım sadece güvenli bir yaşam değil."

Peri'nin diğer herkesten ne kadar farklı olduğunu görmek beni çok etkilemişti. Onu koruma isteği kaplamıştı her yanımı.

"Daima güvende olmanız için mücadele edeceğim."

"Teşekkür ederim," dedi Peri, elini bir an koluma koyarak.

Ardımızdan yaklaşan ayak sesleri duymuş ve hemen o yana dönmüştüm ki, gül bahçelerinin arasından bize doğru koşarak gelenin Mesut Ali olduğunu gördüm. Nefes nefese kalmış olması, bize bir şeyler anlatma çabasına engel olmuyordu.

"Neler oluyor, küçüğüm?"

"Bütün soylular matem seremonilerinden ayrıldı ve Kırk Sütun Alanı'nda toplanmak üzere bir araya geliyorlar," demişti Mesut Ali, neredeyse nefesi kesilecekmiş gibi.

"Tahtın vârisiyle ilgili mi toplanıyorlar?"

"Evet."

"Hemen gitmelisin, demişti Peri.

"Çeşm." Saltanat kadınları erkek toplantılarında kendilerini gösteremediklerinden, ben gidip orada Peri'nin gözü kulağı olacaktım. Mesut Ali'ye, Peri'yi evine bırakıp dönene kadar beni beklemesini söyledim. Malikâneye ulaşıp avluya girdiğimizde Peri planlar yapıyordu.

"Sen şu toplantıdan döner dönmez bir araya gelip halka açık matem seremonilerinin ayrıntılarını değerlendirmemiz lâzım..."

Evin ağır kapısını arkamızdan kapatıyordum ki, prensesin sesi titreyerek sönmüştü. Peri hareket etmez olmuş, omuzları başına bir şey gelmiş gibi düşüvermişti. Bir an feci bir düşünceyle yere düşeceğinden korkmuştum.

"Prenses," diye seslenmiştim, yumuşak bir sesle, hızla ona doğru yönelirken. "Yüreğinizi boğan matem okyanuslarının nice büyük olduklarını gayet iyi biliyorum."

Gözleri dolmuştu. Beni şaşkınlıklar içinde bırakarak, kollarını kaldırıp omuzlarıma sarmış ve küçük bir çocuk gibi başını sineme yaslamıştı. Hıçkıra hıçkıra ağlarken uzun ince bedeni titriyor, sıcak gözyaşları kaftanımın önünü ıslatıyordu. Bense, üç bin yıldır nice insan acısı görmüş Abarkuh'un ünlü çam ağacı gibi olabildiğince dik durmaya çalışıyordum.

Peri'nin iç çekerek ağlaması durulunca benden mendilimi rica etti. Gözleri kan çanağı gibiydi ve burnu akmıştı. Kuşağımdan sarkan keten mendilimi ona vermiş, yüzünü ve gözlerini silmesini izlemiştim.

"Yüreğim, babamı kaybedişimin acısıyla çok buruk," demişti Peri.

"Anlıyorum. Aynı acı gözyaşlarını ben de akıttım."

"Biliyorum akıttığını. Sana sarılıp kendime gelmeme izin verdiğin için teşekkür ederim." O anda kaftanımın önünü gözyaşlarıyla ıslatıp lekelediğini görmüştü. "Ve seni ıslatmama göz yumduğun için...

Başbaşaydık ve dolayısıyla şaka yapıp riske girmeyi göze almıştım. "İnsan-mendiliniz olmaktan onur duydum. Hiç endişe etmeyin, yaşadıklarım bir elmas nehrinde yıkanmak gibi."

O sırada kaftanıma bulaşmış parlak sümük izine bir göz atmıştım.

Peri önce zar zor gülümsemiş, sonra üzüntü verici biçimde hafifçe kıkırdamaktan kendini alamamış, bu yaptığı da burnundan daha fazla ifrazat çıkmasına neden olmuştu. Bir kez daha yüzünü mendille silmek durumunda kalmıştı. Ardından mendili bana doğru fırlatıp, "Al, buna benden çok senin ihtiyacın var," demişti.

2. BÖLÜM

BİR HAYVAN HALETİ RUHİYESİ

Cemşit'in aldanışı bütün ülkede aç gözlülüğün, düzensizliğin ve ümitsizliğin kapılarını açmış, daha önce kaosun hiç görülmediği yerlerin bile karışmasına neden olmuş.

O zamanlarda krallığın gözden ırak bir köşesinde Mirdas adında bir hükümdar yaşarmış. Mirdas öylesine dindar biriymiş ki, her sabah tan ağarmadan kalkıp bahçesinde ibadet edermiş. Binlerce koyun ve keçinin sahibiymiş ve bunlardan elde ettiği sütü, peyniri ve eti diğerleriyle paylaşır, bu nedenle de krallığında yaşayan hiç kimse aç kalmazmış. Mirdas'ın tek zaafı, biricik oğlu Zahhak'a karşı fazlasıyla hoşgörülü olmasıymış. Bir gün şeytan Zahhak'ın aklına girip, aslında babasının tahtına oturmak için nasıl sabırsızlıkla beklediğini, kendisinin de şaşırdığı bir biçimde, idrak etmesine vesile olmuş. Zaten Mirdas'dan sonraki kral doğal olarak kendisi olacağından, bu konuyu hızlandırmakta hiçbir sakınca görmemiş. Zahhak gibi genç ve dinç biri varken, ne diye ihtiyar bir kral iktidarı elinde tutsun muş ki?

O gece şeytan, Mirdas'ın her sabah ibadet etmek için ateş tapınağına gittiği yolun üzerine derin bir çukur kazmış ve çukurun ağzını da yapraklar ve dallarla örtmüş. Ertesi sabah Mirdas bahçesinde yürürken bu çukura düşmüş ve belini kırmış. Zavallı adam can havliyle ulumuş, inlemiş ama kimse onu duymamış ve sonunda korkunç acılar içinde tükenmiş. Böylece adalet adaletsizlikle yer değiştirmiş ve terör döngüsü başlamış.

Mesut Ali ile birlikte, duvarlarla çevrili ve sarayın içlerine kadar uzanan kadınlara ait harem bölgesinden, gövdesine metal parçalar gömülmüş, kalın ahşap şeritlerden yapılma yüksek ve devasa kapıdan çıkarak ayrılmıştık. Kapıdan geçerken, dışarıdan selâmlığa girişleri kontrol eden ve eski bir hadım olan Zav Ağa'yla selamlaşmıştık.

"Emekliliğe fazla bir şey kalmadı, öyle değil mi?" diye sormuştum.

"Sadece birkaç ay, Tanrı isterse. Şu son arbedeyi de atlatıp hayatta kalabilirsem eğer!"

Balamani ve Zav Ağa'nın, kesilip hadım esirler olarak satılmadan önce çocukluklarının geçtiği Hindistan'ın Malabar sahillerindeki ürkütücü okyanus görüntüsünü ve taptaze balıkları yad ettiklerini hatırlarım. Hep özgür insanlar olarak yeniden oralara dönmeyi özlüyorlardı.

Mesut Ali ve ben, adım başı silahlı nöbetçilerin dikildiği dolambaçlı koridorlar boyunca yürüyüp, Ana Giriş Kapısı girişine yakın büyük avluya ulaşmıştık. Avlunun ortasından karşı tarafa geçmiş, hazineye, kütüphaneye, hastaneye, eczaneye ve morga giden yönde girişlerin kontrol edildiği ikinci kapıya gelmiştik. Mesut Ali'nin alnı endişeden öylesine kasılmıştı ki, onu gülümsetmek istemiştim. Diğer ayakçı oğlanlarla oynamayı sevdiği oyunlar olup olmadığını sordum ama O sadece omuz silkmekle yetinmişti. Çok ince yapılı ve ufak tefek bir oğlandı ve kendisinden yaşça daha küçüklerin bile onu dövebileceklerini tahmin ediyordum.

"Tavla da mı oynamıyorsun?"

"Nasıl oynanacağını bilmiyorum ki."

"Ben sana öğretirim. Açıkgöz devlet adamlarının oyunudur."

Yüzünde beliren gülümseme öylesine varla yok arasındaydı ki, sanki gülümsemeyi daha öğrenmemiş gibiydi.

Saray avlusundan geçen iki büyük bulvarın kesiştiği kavşaktan az sonra, sarayın en önemli toplantı mekânı olan Kırk Sütun Alanı'na ulaşmıştık. Burası sarayda en çok beğendiğim binalardandı çünkü

büyük giriş kapıları sıcak aylarda sürekli açık bırakılır ve böylece önündeki meyve bahçeleri ve çiçekli alanlar rahatlıkla görülebilirdi. Saltanat şairlerinden biri, bir keresinde bu bahçelerde yetişen kavunların ihtişamı ve bunun ne kadar anlaşılır bir durum olduğu üzerine tam yüz mısra yazmıştı.

Salonun yüksek tavanları kemerlerle bölünmüş; pastel turuncu, turkuaz ve yeşile boyanmıştı. Üzerlerine de, daha ziyade incecik ipek kaftanlarda görülen cinsten altın rengi çiçek desenleri işlenmişti. Yerleri de kalın halılar ve kadifeden, konforlu minderler kaplıyordu.

İçeriye girdiğimizde Mesut Ali salonun en arkasındaki duvar boyunca dizilmiş diğer ayakçı oğlanların yanında dikilmeye gitmiş, ben de saray hadımlarının bir arada olduğu yerde, Balamani'nin hemen yanına oturmuştum. Balamani ile birbirimize çatık kaşlarla bakmıştık çünkü yeni hiçbir şey öğrenememiştik. Normalde gayet ağırbaşlı görünen bu salon, o gün bir sonraki şahın kim olacağı üzerine yapılan varsayımlarla hayat doluydu. Ustaçlu ve Musullu oymaklarından gelen Türkmenler, son dönemde moda olduğu üzere, şahların çıkıp konuşma yaptığı platformun bir hayli yakınlarına konuşlanmışlardı. Bu durum, Safevi Hanedanlığı'nın İran'da iktidara gelmesinde büyük katkıları olan söz konusu kılıç ustası Türkmen boylarından gelenlere tanınan bir ayrıcalıktı. Hanedanlıktan eş alıp evlenmiş bulunan birkaç Gürcü ve Kafkas lideri de protokole ayrılan yerlere oturmayı talep ediyorlardı. Bu gruplar, daha köklü aşiretlerin üyeleriyle ve saray bürokratlarının en yüksek mevkide olanlarıyla iktidar çekişmesine başlamışlardı; o bürokratlar ki, muhasebe hesaplarını tutmak ve saltanatın mektuplarını, emirlerini ve tarihini yazmakla mükelleftiler. Benim babam da işte bu bürokratlardan biriydi ve bir an ikimizin, odanın en başına yakın yerde, üzerimizde şahın matemini tuttuğumuzu gösteren koyu renk ipek kaftanlarımızla, yan yana oturduğumuzu hayal etmiştim.

Nihayet, sarayın protokol başı olan Selim Han salona girmişti. Koskoca bir orduyu bile sakinleştirebilecek bir sesi vardı. "Duyun ve itaat edin!" diye seslendiğinde, soyluların hepsi derin bir sessizliğe gömülmüşlerdi. Siyah sarığı ve kaftanıyla son derece ağırbaşlı bir görüntü veren Kazvin Baş Mollası ağır ağır salonun başına doğru yürümüş ve orada ölenin ruhuna bir dua okumuştu. Salonu dolduran herkesin başı öne eğilmiş, sanki geleceğin belirsizliği ağır basıp kafalarını toplu halde öne düşürmüş gibi duruyorlardı.

Duadan sonra Selim Han, bir Safevi Hanedanı üyesinin bizlere bir konuşma yapmak istediğini duyurdu. O sırada kürsünün arkasındaki kahverengi kadife perde açılıp, içeriye Haydar Mirza girmiş ve şahlar için ayrılmış kürsüye geçivermişti. Haydar, pek adam yerine konmayan bir gençti ve tikli sol gözü bazen gerektiğinden fazla kırpışırdı. Üzerine tam olarak oturmuş gri kaftanı, onu olduğundan daha ufak tefek göstermişti.

"Safevi Hanedanlığı'nın bütün değerli koruyucularını selâmlıyorum," diye başladı Haydar Mirza sözlerine, genizden gelen ve ne dediğinin tam olarak duyulması için yeterince yüksek bir sesle. "Bu zor günümüzde bizi yalnız bırakmayıp yanımızda olduğunuz için sizlere şükranlarımı sunuyorum. Dikkatimizi gelecek günlerin getireceklerine çevirmek durumunda olsak bile, hep birlikte babamın, evrenin dayanağının, öbür dünyaya geçişinin yasını tutuyoruz. Saygıdeğer yüce insanlar, sizleri, babamın geleceğe dair arzularını yerine getirmekte bana yardımcı olmaya çağırıyorum."

Salonu dolduran soyluların kuşaklarından sarkan saçakların dahi tek bir tanesi oynamıyor, herkes Haydar'ın aklından geçeni tam olarak duymayı bekliyordu ancak Haydar söyleyeceğini söylemekte bocalıyordu.

"Zat-ı şahanelerinizin dikkatini bir an için bana vermelerini istiyorum," demişti sonunda, perdenin ardında kaybolmadan önce. Sonra da perdenin arkasından gelen tiz bir kadın mırıldanması duyulmuştu.

"Bu ses annesinin sesine benziyor," diye fısıldamıştım, yanımda oturan Balamani'ye.

"Eğer anasının yardımı olmadan bir toplantıyı bile idare edemiyorsa, hükümdarlık yapması nasıl beklenebilir ki?" diye homurdandı Balamani. Odayı bir anda fısıltılar doldurmuştu ama sonra Selim Han'ın top gibi patlayan sesiyle ortama yine sessizlik hâkim olmuştu.

Haydar'ın perdenin ardından çıkışı, sanki arkasından biri iteklermiş gibi langır lungur bir şekilde gerçekleşmişti. Elinde, muhteşem güzellikte yapılmış, üzerinde çeşit çeşit pırlanta ve yakut süslemeler olan, Safevi Hanedanlığı'nın büyük, altın kılıcı vardı. Beline bağlamış olduğu uyumlu kın kemeri, Haydar hareket ettikçe etrafa ışıltılar saçıyordu.

"Bugün burada kendimi yeni şahınız olarak ilan ediyor ve yaşamınız boyunca bana sadık kalmanızı talep ediyorum!" diye bağırdı Haydar. "Bana hizmet edenler gani gani ödüllendirilecekler; karşı duranlarsa bedelini ödeyeceklerdir." Bunları söylerken elindeki kılıcı havaya kaldırıp savurmayı denemiş ancak kılıç çok ağır olduğundan kolunun gücü bunu yapmaya yetmemiş, yarı yoldan geriye, aşağıya düşmüştü.

Oda bir anda karışmıştı. Ayağa fırlayan adamlar olmuş, bazısı şaşkınlıklar içinde feryat ediyor, bir kısım da destekleyici tezahüratlar yapıyordu.

Selim Han'ın, "Kendi aranızdaki muhabbeti kesin!" emriyle, salondakiler yavaş yavaş duruldu, sakinleşti.

Haydar'ın dayısı Karabekir Han, yeğenine yardımcı olmak için söz alma talebiyle ayağa kalkmıştı. "Hangi gerekçe ve yetkiyle bu talebi yapıyorsunuz?"

Haydar elindeki kılıcı Selim Han'ın eline tutuşturdu. Kaftanı'nın içinden, derinlerden bir yerden, rulo halinde bir doküman çıkarttı ve havaya kaldırıp açarak herkesin görmesini sağladı.

"Babamın vasiyetiyle," dedi Haydar.

Salonda alçak sesli, güçlü bir inançsızlık homurtusu yükselmişti.

Haydar elindeki dokümanı indirip sesli olarak okudu. Vasiyet, Haydar'ı, Tahmasb Şah'ın yegâne yasal taht vârisi olarak tanımlıyor ve soylu meclisini babasının seçimi olan Haydar'a sadık kalmaları yönünde uyarıyordu.

"Şahın el yazısını kendiminkinden iyi tanırım," diye söze girdi saltanat hazinedarı Mirza Şükrullah. Konuşurken, uzun gri sakalları da hızlı hızlı sallanıyordu. "O dokümanı görmeme izin verin."

"Burada işte," diye karşılık verdi Haydar, elindeki belgeyi havada sallayarak. Haydar kâğıdı elden ele hazinedara ulaştırmak istemediğinden, Şükrullah platforma doğru yaklaşmak zorunda kalmıştı. Birkaç dakika sonra Şükrullah şaşkınlıklar içinde olduğunu gösteren bir sesle, "Bu yazının, Şah'ın kendi el yazısı olduğuna yemin ederim," deyivermişti.

Peri'nin dayısı olan Çerkez Şemkal sözünü söylemek üzere ayağa kalkmıştı. "Sarayda Şah'ınkine çok benzer el yazısı olan bir hanım bulunduğunu herkes biliyor," demişti, işaret parmağıyla gökyüzünü göstererek sözlerinin gücünü artırmaya çalışırken. "Bu mektubun söz konusu hanımın elinden çıkmadığından nasıl emin olacağız?"

"El yazısının ona ait olup olmadığından kuşkuya düşseniz bile, babamın mührünü herkes bilir," dedi Haydar, vasiyet mektubunu göstererek. "Eminim burada gördüğünüzün babamın mührü olduğunu da inkâr etmezsinizdir."

"Her mühür taklit edilebilir," diye karşılık vermişti Şemkal.

"Buradaki otantik mühür, yemin ederim," dedi Haydar.

"Bu durumda, karşılaştırma yapabilmemiz için Şah'ın mührünün huzura getirilmesine izin verilsin," diye ısrar etmişti karşılık olarak Şemkal de.

Bazı zamanlarda Şah'ın en önemli yazışmalarında kendi mührünü kullandığını görmüştüm; onu daima boynundaki zincirde asılı tutardı. Saltanatın ticari ilişkiler sorumlusu ve dolayısıyla mühür uzmanı olan Mirza Selman Ceberi'nin, yanına hazinedar başını da alarak, ölü odasını ziyaret etmesine ve boş bir kâğıda Şah'ın mührünü basıp salona geri getirmesine karar verilmişti.

Bu arada Selim Han, yiyecek-içecek servisinin yapılacağını duyurmuştu. Odaya, ellerinde tepsiler dolusu sıcak kakule çayları, tabak tabak kuruyemişler, hurmalar ve tatlılar olan bir uşak ordusu sökün etmişti. Onca kargaşanın arasında, Sultanam'ın geniş omuzlu ve kalın enseli baş hadımı kimseye hissettirmeden gizlice salonu terk etmişti.

"Ne düşünüyorsun?" diye Balamani'ye sormuştum.

"Bence Haydar yalan söylüyor. Madem Şah onun tahtın vârisi olmasını istiyordu, ne diye ölmeden önce seçimini duyurmadı ki?"

"Ama öyle yapsaydı, bu sefer de Haydar'ı suikast riskiyle karşı karşıya bırakmış olacaktı."

Balamani öfkeyle burnundan solumuştu "Ve şimdi hiç risk yok, öyle mi? Yüzülmeyi bekleyen kuzu gibi!"

Çaylarımızı içerken, üzerine Şah'ın mührü basılmış boş bir kâğıtla acele acele Mirza Selman odaya geri dönmüştü. Kâğıdı Selim Han'a sunmuş, o da rulo halindeki kâğıdı açmıştı.

"Bence bu mühür vasiyet mektubundaki mührle aynı," diye ilan etmişti Selim Han ve kâğıdı yakından incelemeleri için salondakilere vermişti.

Soylular mührü incelerken Sultanam'ın hadımı da salona geri dönmüştü. Biraz soluk soluğa kalmış gibiydi. Hadım, Sultanam'ın erkek kardeşi Musullu Emir Han'a yaklaşıp, kulağına bir takım bilgiler fısıldamıştı. Emir Han'ın gözleri fal taşı gibi açılmış ve hadım daha sözünü bitirmeden, konuşmak için ayağa fırlamıştı.

"Sarayın yüce analarından biri, sabahın erken saatlerinde vuku bulan Şah'ın ölümünden hemen sonra, kendisini odasında ziyaret etmiş," diyerek duyurusunu yaptı Emir Han. "Söz konusu anamız, Şah'ımızın na'şı üzerine kapanıp ağlarken, kazara boynunda asılı olan mühre dokunmuş ve mührün o sırada ıslak ve yeni kullanılmış olması karşısında fevkalade şaşırmış. Bu durum, mührün yakın zaman önce

kullanılmış olduğu veya işi bittikten sonra yerine takıldığı ihtimallerini getiriyor akla."

Odada bir kez daha büyük bir kargaşa, bağırtılar çağırtılar kopmuştu. Selim Han herkesi sükûnete davet etmiş ve Şah'ın na'şı başında nöbet tutan muhafızların salona getirilmelerini emretmişti. Boylu poslu olduğu kadar enine de iri kıyım ilk muhafız, gece boyunca mührün yerinden çıkartılmadığı üzerine yemin etmiş, ardından diğer muhafız da onu izleyerek aynısını yapmıştı. Ama herkes biliyordu ki, muhafızlar rüşvet yemiş olabilirlerdi ve odadaki gerilim, vasiyetin geçerliliğine yönelik net bir cevap bulunamaması nedeniyle bir hayli yükselmeye başlamıştı.

Toplantıda yaşanan ağız dalaşı ayyuka çıkmıştı. Balamani dönüp tiksintiyle, "İşte korktuğum buydu," dedi. "Her grup kendi insanlarına çıkar sağlayacak kişi için lobi yapıyor; en iyi şah olacak kişi için değil.

"Kim o en iyi şah olacak kişi?"

"Büyük vezir Nizam-ül Mülk, zamanında yazmış: Ölümden sonra bütün hükümdarlar elleri kolları bağlı olarak Tanrı'nın karşısına çıkarılacak, sadece adaletli olanların bağları çözülüp cennete gönderileceklermiş. Geri kalanlar da, elleri sonsuza dek bağlı kalarak dosdoğru cehenneme atılacaklarmış."

"Ne kadar uygun!"

Benim düşünceme göre Mahmut, her ne kadar kendini idare etmek konusunda bile tecrübesiz olsa da, Haydar'dan daha iyi bir hükümdar adayıydı. Fakat bu düşüncemi kendime saklamıştım, zira Peri'nin hizmetkârı olarak onun seçimini desteklemek durumundaydım.

Selim'in, kalın saray duvarlarının ardından bile duyulmuş olsa gerek, yüksek bir sesle bağırıp çağırmak yoluyla salondaki düzeni sağlayabilmesi epey bir zaman almıştı. Salondaki soylu üyelere ateş püsküren gözlerle bakıyordu. Yüzü, bir türlü rahat durmayan soylulara sinirlenmekten ve bağırıp çağırmaktan kıpkırmızı olmuştu.

Herkes sakinleşip salon sessizleştikten sonra Haydar yeniden söze girmiş, "Size söz veriyorum, hükümdarlığım bütün aşiretlere ve insanlara karşı hakkaniyetli tavrımla parlayacak," diye beyan etmişti.

Olan olmuştu. Haydar hemen hizmetkârlarını çağırıp kendisine yardımcı olmalarını istemiş, tekerlekli arabalar dolusu hazine parçaları salona getirilmeye başlanmıştı. Haydar hiç vakit kaybetmeden tekerlekli arabalardan birine uzanmış ve hediye dağıtmaya koyulmuştu.

Musullu Emir Han'ın hediyesi, çay yapmak gibi sıradan bir işte kullanılamayacak kadar değerli süslemelerle bezenmiş, yekpare gümüşten bir semaverdi. Mirza Selman, biri mavi diğeri beyaz, Çin işi iki geniş porselen kâsenin sahibi olmuştu. Meclisin diğer üyeleri de, sadece özel günlerde ve resmî törenlerde giyilebilecek değerde, saygın ipek kaftanlar almışlardı. Soyluların yanı başlarında biriken tepeleme hediyeler salonu topyekûn bir pazar yerine çevirmişti.

Çerkez Şemkal, "Daha tam anlamıyla kendisinin olmayan hazineyi soyuyor!" diye yüksek sesli bir fısıltıyla atağa geçmişti bile.

Fakat hediyeler dağıtılmış olduğundan, odadaki tansiyon düşmüş, hemen hemen bütün soylular yeni şah adayının tarafını tutar hale gelmişlerdi.

"Değerli azalar, size tekrar soruyorum: Bana desteğinizi lütfediyor musunuz?" Haydar, az öncekinden daha kendine güvenli konuşuyordu.

Zengin insanların bile değerli hediyeler karşısında tamahkâr olması ne kadar ürkütücü.

"Benim desteğim sizinle," dedi Ustaçlu Oymağı'nın hakanı Hüseyin Bey. Onu, onay nidalarından oluşan gürültülü bir kaos izledi ama destek belirtenlerin pek çoğu kendini tanıtmıyordu. Yanlış tarafı desteklemenin tehlikesini herkes gayet iyi biliyordu.

O sırada odaya bir ulak girmiş ve kimseye duyurmadan, gizlice Selim'le fısıldaşmış, görüşme biter bitmez de Selim, kalabalığın izlediği prosedürü kesip bir duyuru yapmıştı: "Değerli soylular, günün olayları üzerine sarayın muhafız başından aldığım habere göre, muhafızlar saray kapılarının dışlarında mevzilenmiş ve tahtın vârisi kesin olarak ilân edilmedikçe yerlerinden ayrılmayacaklarını duyurmuşlar. Hiç kimsenin saray sınırlarından içeri girmesine veya dışarı çıkmasına izin verilmeyecekmiş."

Haydar hışımla geri sıçrayıp platformun üzerine çıkmış, etrafı avcılarla çevrilmiş bir yaban eşeği gibi çevresine göz atmıştı. Sol gözü yine kontrolden çıkmış biçimde kırpışmaya başlamıştı. Daha fazla bakamadım. Salondan yükselen yüksek sesli homurdanmaları bir süre dinleyen Haydar, birden bir emir verdi: "Söyleyin, saray kapıları açılsın!"

"Benim askerlere ne yapacaklarını söyleme yetkim yok," diye karşılık verdi Selim. "Bu yetki, sadece şahın ayrıcalığıdır."

Selim, kendi ağzından çıkmış bulunan bu sözlere kendi de şaşırmış gibi duruyordu. Haydar az önce kendisini hepimizin hükümdarı olarak ilan etmemiş miydi?

Balamani bana doğru eğilmiş, "Bugün günlerden Perşembe. Bunun anlamı, Ana Giriş Kapısı'nın nöbet sırasının Tekelü Oymağı'nda olduğu. Bunu akıl edemeyen Haydar'ın kafasının içinde beyin mi var, yoksa pirinçle mi dolu?" diye fısıldamıştı.

Her ikisi de Türkmen, Tekelü ve Ustaçlu oymakları arasında on yıllardır süren uzlaşmaz bir husumet vardı.

Haydar sıkıntılı görünüyordu ve yumuşak bir sesle şöyle dedi: "Ben meşru şahım ve böylesi bir karanlığın içinde bulunduğumuz şu anda, Tanrı'nın yeryüzündeki gölgesi olarak O'nun koruyuculuğuna sığınıyorum. Toplantı sona ermiştir."

Haydar bu konuşmadan sonra platformdan inmiş ve peşi sıra seğirten muhafızları ve hadımlarıyla birlikte salonu terk etmişti. Selim Han da toplantının bittiğini duyurmuş ve sonra salonu dolduran soylular gruplar halinde Haydar'ın adaylığının arkasında ve karşısında durmak üzere öbek öbek bir araya gelmeye başlamışlardı.

"Sence başarabilir mi?" diye fısıltıyla sormuştum, Balamani'ye.

Balamani avuçlarını havaya açıp omuzlarını içine çekerek, "Ne olursa olsun, saltanat makamındakiler şişleri hazırlamıştır muhtemelen!" dedi, çevremizi saran öfkeli soylulara bakarak. "Bunlardan bazıları yanlış adayı seçecek ve kebap yapılacak haliyle."

Bu korkunç öngörüsünden dolayı suratımı ekşitmiştim. Bir an göz göze gelmiş ve sonra hemen gözlerimizi kaçırmıştık. Her ikimiz de onca yıllık çalışma hayatımızda bu denli tehlikeli bir dönem görmemiştik.

Hemen Peri'nin malikânesine koşmuştum. Haydar'ın cesur hamlesini destekleyip desteklemediğini öğrenmek için sabırsızlanıyordum. Yerinde yoktu. Bir süre sonra da, yanakları sanki dans gösterisinden yeni çıkmış gibi kıpkırmızı ve saçları başörtüsünün kenarlarından şekilsizce fırlamış olarak gelmişti.

"N'oldu size?"

"Haydar ve annesi, desteğimi istemek için beni çağırtmışlar. Ben destek vermek konusunda tereddüt edince de, Haydar beni hapse attırmakla tehdit etti. Yerlere kapanıp ayaklarını öperek, kendisini yasal şah olarak tanımış gibi yaptım. Ancak o zaman bıraktı yakamı."

Gözleri fal taşı gibi açılmış olan Peri derin bir nefes aldı. O an, karşı karşıya kalıp kaçmayı başardığı tehlikenin boyutlarının farkına varmıştı.

"Emirlerin sultanı, sizin desteğinizi alacak olan kimdir?"

"Henüz bilmiyorum."

Durum muhakemesi yapmak için bir an durmuştum. "Eğer Haydar sarayın dışında yeterince silahlı yandaşa sahipse, bu işi sürdürebilir de."

"Şehre git ve bana haber getir."

"Ama, bütün saray kapıları Tekelü Oymağı tarafından tutulmuşken dışarı nasıl çıkacağım?"

"Macit muhafız-başına bir miktar para verecek. Benim Haydar'ın müttefiki olmadığımı biliyorlar zaten."

Saray'ın küçük kapılarından birini kullanarak dışarı çıkmıştım; kapıyı tutan muhafız da ardımdan el sallamıştı. Dosdoğru merkezdeki pazaryerine yönelmiştim. Sıcak ve güneşli böylesi bir günde, şüphesiz pazaryerinde anneler aldıklarına karşılık pazarlık yaparken, çocuklar da evlerinden dışarıda olmanın sevinciyle neşe içinde zıp zıp zıplıyor olmalıydılar. Ancak sokaklar bomboştu. Pazaryerinin ana girişine ulaştığımda da devasa ahşap kapılarının sıkı sıkı kapatılmış olduğunu görecektim. Aman Tanrım! Hayatım boyunca Perşembe günü pazarın kapalı olduğunu ne duymuş ne de görmüştüm. Hemen yakındaki eski ve artık kullanılmayan minareye doğru koşup, kaygan merdivenlerinden tepesine çıkmıştım. Minarenin bir zamanlar ezan okunan şerefe açıklığına ulaştığımda, aşağıda bütün şehrin güneş ışıkları altında pırıl pırıl parladığını, çamurdan tuğlalardan yapılma evlerle camilerin, pazaryerlerinin ve parkların dağınık biçimde yayıldığını görmüştüm. Duvarlarla çevrilmiş olan saray bütün şehrin görüntüsünü etkiliyor, surların ardındaki devasa çim alanlar, düzgün çizgilerle bölünmüş meyve bahçeleri ve çiçekler güzellikte birbiriyle yarışırcasına öne çıkıyordu. Sarayın kuzey girişi büyük bir muhafız birliği tarafından tutuluyordu. Gözlerim Ana Giriş Kapısı'na kaymış, güney girişindeki sarı ve beyaz karolarla kaplı bu kapının duvarları önünde birikmiş saray muhafızlarından yüzlerce Tekelü askerinin, müttefikleriyle birlikte, düzenli birlikler halinde ve kılıçları, hançerleri ve okları hazır biçimde beklediklerini görmüştüm.

Haydar'ın destekçileri neredeydiler peki? Yeni şahlarını desteklemek için neden ortaya çıkmamışlardı ki hâlâ? Sonra Haydar'ın dayısı Karabekir Han'ın evine gitmiş, orada da hiçbir faaliyet görememiştim. Ardından Haydar'ın destekçisi olduğunu bildiğim birkaç kişiye daha uğrayıp yerlerinde olmadıklarını anladıktan sonra nihayet Ustaçlu

Oymağı hakanı Hüseyin Bey'in evine ulaşmıştım. Avluda, kılıç kuşanmış, oklarını sırtlarına asmış, yaylarını omuzlarına takmış kalabalık bir grup adam toplanmıştı. Aralarından, yanağındaki derin hançer yarası tıpkı sarığının tepesinden yukarı uzayan kızıl çubuk gibi kıpkırmızı olan ve başlığından Safevi Hanedanı'na sadık bir *kızılbaş* olduğu anlaşılan birini selâmlayıp onunla konuşmuştum.

"Niye oyalanıyorsunuz?"

Adam kaşlarını çatıp bana bakarak, "Sen kimsin?" diye sormuştu.

"Ben haremde çalışıyorum.

"Yarım-adam!"

Adam apış arasındaki uzuvlarını yoklayıp yerleştirerek yerlerinde olduklarından emin olmak istemişti sanki. Sonra da kılıcını kaptığı gibi diğer arkadaşlarının arasına karışmıştı; sanki durumumla onu da kirleteceğimden endişe etmişti. Onun da beni iğdiş eden adamın uzun, keskin bıçağıyla karşı karşıya kaldığını görmek istemiştim; o zaman anlardık kimin kimden daha cesur olduğunu.

Sokaklarda dolanan askerlerden biri bana, İsmail'in binlerce askeriyle şehre ulaşmış olduğu üzerine bir söylenti dolaştığını aktarmış, Haydar'ı destekleyenlerin de bir katliamdan korktukları için saraya yüklenme işini erteleditklerini anlatmıştı.

"İyi ama İsmail nasıl olup da bulunduğu yerden buraya bu kadar hızlı gelebildi ki?"

Asker omuz silkip, o sırada atına binmekte olan Hüseyin Bey'e doğru bir jest yapmıştı. "Bizim komutan da bunun yalan olduğuna karar verdi sonunda galiba."

Hüseyin Bey bütün Ustaçlu Oymağı'na bağlı askerlere toparlanmaları emrini vermiş ve hep birlikte sarayın kuzey kapısına doğru ilerlemeye başlamışlardı. Diğer aşiretlere bağlı askerler de yakınlardaki evlerden akın akın çıkıp, ilerleyen askerlere katılmış, şehrin sokakları bir anda binlerce askerle dolmuştu. Öyle bir toz kalkmıştı ki, neler olduğuna bakmak için evinden çıkanlar toz bulutunun içinde kalıp, öksüre tıksıra genizlerini temizlemek zorunda kalmışlardı. Haydar ve İsmail taraftarları arasındaki çatışmanın başlaması an meselesiydi. Sıkı savaşçılar olan kızılbaş askerleriyle çatışma sırasında karşı karşıya kalmak düşüncesi kanımı donduruyordu.

Saraya geri döndüğümde, Peri'yi Meryem tarafından sakinleştirilirken bulmuştum. Simsiyah saçları, beyaz ipekten hafif eşarbının altında taranmış ve pırıl pırıl olmuş, matem kostümü olarak giydiği siyah kaf-

tanın üzerine dikilmiş kare şekilli altın işlemeler de onu daha uzun boylu göstermişti. Babasının hediyesi olan yarım ay şeklindeki altın ve turkuaz işlemeli küpeler, yüzünün etrafında bir ışık haresi yaratıyordu. Yanından ayrıldığımdan beri birkaç mektup yazmıştı ve mektuplar ulaklara verilmek üzere gümüş tepside bekliyorlardı. Prensesin gözleri, onu bıraktığımdan daha endişeli bakıyordu bana.

"Nihayet!" demişti, odaya girdiğimi görür görmez. "Ne haber var?"

"Prenses," demiştim, nefes nefese, "Haydar'ın askerlerinden binlercesi Hüseyin Bey idaresinde saraya doğru ilerliyor."

"Tanrı hepimizi esirgesin!" dedi Meryem, ürkmüş gözlerle bakarken.

"Kapıları tutan Tekelü Oymağı'nın askerleriyle başa çıkabilecek kadar varlar mı?" diye sordu Peri.

"Bence varlar."

Peri sıçrayıp ayağa kalktı. "Dayıma onları durdurmasını söylemeliyim."

Birdenbire ne yapacağını böylesine bilir şekilde kararlı davranmasının nedenini merak etmiştim: "Prenses, ben yokken neler oldu?"

"Sen gelmeden az önce, babamın kimyagerbaşı raporunu getirdi. Bacağına sürülen zehirli merhem, bir mücevherin üzerindeki kaplamayı bile sıyıracak güçteymiş. Elbette her şey bir kaza olabilir. Öyle de olsa, Haydar'ın hükümdarlığı altında bu kuşkuyla nasıl yaşayabilirim?"

"Tanrı kötülük yapanların cezasını versin!"

Peri elime bezden bir torba tutuşturmuştu. "Bunun içindeki anahtar, Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'ndan hareme açılan kapının anahtarı," dedi. "Git dayıma söyle, bu kapıdan hareme girmesi ve Haydar'ı da yanına alarak, başına daha fena şeyler gelmeden başka bir yere götürmesi konusunda kendisine yetki veriyorum. Sen de olabildiğince acele biçimde buraya dön."

Elimdeki torbaya bakakalmıştım. "Ama sarayın haremine erkeklerin girmesine asla izin verilmez ki," diye karşı çıkmıştım.

"Ben izin veriyorum."

Şaşırmıştım. Bez torbayı sarığımın altına yerleştirmiş ve hemen oradan ayrılmıştım. Şemkal'in evine ulaştığımda, hizmetçisine efendisi için acil bir mesajım olduğunu söyler söylemez beni içeri alıp yolu göstermişti.

Şemkal, hemen bez torbayı açıp anahtara bir göz atmıştı. Gözleri mücevher bulmuş yağmacıların gözleri gibi pırıltılar saçmaya başlamıştı.

"Umabileceğimizin en iyisi bu," demişti sevinçle.

"Prenses, Haydar'ın bu operasyonda zarar görmemesi gerektiğini size özellikle bildirmemi istedi. Kendisine, bu konuda anlaştığınızı gösteren bir işaret göndermenizi de rica etti."

Aslında mesajın bu en önemli parçasını Şemkal'e ulaştırmış olduğumu gösteren bir delili kendim için istiyordum. Şemkal ayağa kalkmıştı.

"Ona şunu söyle:

Karşı durduğumuz adam müthiş bir düşüş yaşayacak,
Ama Şemkal'ın kontrolünde burnu bile kanamayacak.
Fakat buna karşılık ısrarla istediğim tek şey yeğenim Peri'den
Askerlerden ve onların öfkesinden uzak durması olacak."

"Çeşm," diye karşılık verdim. Oradan ayrılırken, Şemkal'in hizmetkârlarına bağıra çağıra emirler verdiğini, gidip kendilerini destekleyen bütün adamlara, İsmail'in şah olması için mücadele edeceklerini bildirmelerini söylediğini duymuştum.

Hemen saraya dönüş yoluna düşmüştüm. Ana Giriş Kapısı'nın dışında Tekelü Oymağı ve müttefikleri hâlâ girişleri tutuyor, herhangi bir zorlamayla da karşılaşmıyorlardı. Komutanlardan birini tanıyordum ve ona, bütün gün saray dışındaki getir-götür işleriyle uğraştığımı söyleyince, üzerimde silah araması yapıldıktan sonra içeriye geçmeme izin verilmişti. Nihayet Peri'nin evine ulaştığımda dört gözle beni bekliyordu.

"Yorgunluk nedir bilmeyesin; ayaklarına sağlık!" demişti Peri.

Alnımda biriken terleri siliyordum ben de o sırada.

"Dayım ne dedi?"

"Emrettiklerinizi yapacağına söz verdi," dedim, Şenkal'ın doğaçladığı şiirin mısralarını tekrarlamadan önce.

Peri gülümsedi. "İyi iş."

"Prenses," dedim, büyük bir heyecanla. "Askerler muhtemelen çatışmaya başlamışlardır. Bundan sonra her şey olabilir."

"Acele et o zaman. Hemen büyük selâmlığa git ve elinden geldiğince haber bul getir."

Önce harem dairesinin mutfaklarına gitmeye karar vermiştim çünkü en yeni haberler daima aşçılarda olurdu. Normalde hanımlar, hizmetçiler ve kölelerle sürekli dolu olan o koskoca mutfaklar bu defa bomboştu. Un ve su karıştırılmış, büyük kâselerde bekliyordu. Naneler yıkanmış ama kuruması için asılmamış ve soğanlarla sarımsaklar da

doğranıp bir kenara konmuştu. Soğanların keskin kokusu gözlerimi yaşartmıştı.

Binanın içinde, adını koyamadığım tuhaf bir duyguyla yürümüştüm. Bir ekmek fırınının yanından geçerken ayak seslerim her zaman olduğundan daha tok çıkmıştı. Biraz ilerledikten sonra geri dönmüş ve fırının kapağını açmıştım. İçi kömür ve kül doluydu ama fırının uzak köşesinde parlak mavi, ipek bir kaftan kumaşının kenarı görünüyordu. O an, tanıdığım herkesin kaftanlarını kafamdan geçirmiş ve sonunda bulmuştum: Şah'ın doktorlarından biri bu renk bir kaftan giyiyordu. Hasta bakmak için hareme girmesine izin verilmiş olmalıydı.

"Doktor Emin Han Halaki, kaftanınız görünüyor," diye fısıldamıştım fırının içine doğru. Görünen ipek parça, fare kuyruğunun delikte yok olması gibi bir anda gözden kaybolmuştu.

"Sen kimsin?"

"Cevahir Ağa; Peri Han Hanım'ın hizmetkârı."

"Çıkabilir miyim artık?"

"Hayatta kalmak istiyorsanız çıkmayın."

"O zaman, hiç değilse yiyecek bir şeyler at içeri."

Tezgâhlarda duran salatalık ve üzümlerden alıp fırına soktuktan sonra doktora şans diledim. Yoluma devam edip selâmlık kapısına ulaştığımda, kapıda bekleyen Zav Ağa'nın alnındaki kırışıklıkların bir daha düzelmeyecek şekilde kalıcı hale geldiklerini görüp kendisiyle merhabalaşmıştım.

"Var mı yeni bir haber?" diye sordum.

"He, Henüz yok," dedi Zav Ağa, ağzında kalan sayılı diş korkudan birbirlerine çarparken. Velhasıl, kapıyı açıp selâmlığa girmeme izin vermişti.

Hızla Kırk Sütun Alanı'na doğru seğirtmiş ve salona ulaştığımda da etrafı kolaçan etmiştim ama bomboştu. Sonra, sarayın kuzey duvarlarına yaklaşana dek yürümeye devam etmiştim. Orada duyduğum boğuk ve tuhaf darbe seslerinden tedirgin olmuştum. Bana öyle geliyordu ki, bir grup asker toplardan birini ele geçirmiş, onunla ahşap kuzey kapısına tos atarak açmaya çalışıyorlardı. Kapıdan işkence görürmüş gibi iniltiler geliyordu.

"Haydar Şah, aç kapıyı, bizi içeri al!" diye bağırıyordu dışarıdan gelen bir ses. "Biz senin dostlarınız."

Saray adetlerini hiçe sayarak, avlu boyunca koşup kontrol noktalarını da geçtikten sonra tekrar haremdeydim. Büyük çınar ağacına gel-

diğimde, yerde öyle keskin bir titreme hissetmiştim ki, önce deprem olduğunu düşünmüştüm ama sonra bu titremeye duvarların dışarıda koşturan atlıların neden olduklarını anlamıştım. Olduğum yerde kalmış, kendimi başparmakla işaret parmağı arasına sıkışıp kalmış bir karıncaya benzetmiştim.

Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'na açılan haremin yüksek, ahşap kapısı gıcırdayarak açıldığında, kalp atışlarım hızlanmıştı. Açılan kapıdan bahçe aralarına askerler doluşmuştu ve ellerindeki kılıçları havalarda sallayarak, bağıra çağıra İsmail'in adını telaffuz ediyor, yürüme yollarının kenarlarını süsleyen kırmızı gülleri eziyorlardı. Kadınlara özel bölgede daha önce hiç görülmemiş bir erkek nüfusu vardı o an ve daha önce yabancı erkekler tarafından asla ayaklar altına alınmamış olan mahremiyetin durumu içime oturmuştu.

Şemkal, siyah Arap atının üzerinde bana doğru yaklaşıp, yakınıma geldiğinde atının dizginlerini çekip durmuştu.

"Haydar nerede?" diye bağırıyordu.

"Muhtemelen annesinin olduğu bölümdedir. Önünde iki çam ağacı olan bina," diyerek, hemen karşımızdaki yolu işaret etmiştim.

Şemkal, adamlarını selâmlığa açılan kapıya doğru yönlendirmiş ve Haydar'ın destekçilerinin hareme girmesini de yasaklayarak, içeri girmeye çalışanları alıkoydurmuştu. Sonra da atını mahmuzlayıp Sultanzade'nin evine doğru yönelmişti. Şemkal'in geride kalan ekibindeki komutanlardan biri olan ve değerli miğferine kendisini kazadan beladan koruması için Kur'an'dan sureler işletmiş bulunan, böylece de rütbesinin yüksekliği anlaşılan Anadolulu Şeyh Halife, az ötesinde bir şey görüp o yana doğru seslenmişti: "Siz, oradakiler; kimsiniz?"

Bir an, uzun saplı çiçeklerle dolu korunun içinde, yüzleri peçelerinin ardına saklanmış çarşaflı üç kadın çarpmıştı gözüme. Aralarında en uzun boylu olan, ayaklarına pembe ipekten patikler giymişti.

"Sakin ol; sadece ekmek almaya gidiyoruz," diye seslendi kadınlardan biri, şen şakrak bir tonda. "Mutfaklar bomboş ve çocuklarımızın yiyecekleri kalmadı."

"Çerkez Şemkal, geri dön!" diye bağırmıştı Şeyh Halife, uzaklaşan Şemkal'in ardından. Şemkal durmuş, sonra dönüp, peşine takılan birkaç askerle birlikte atını kadınlara doğru sürmüştü. Kadınlar iyice birbirlerine yaklaşıp kenetlenmiş, avcıların tuzağına düşmüş ürkek ceylanlara benziyorlardı.

"Peçelerinizi kaldırın!" diye haykırdı Şemkal.

Grubun içindeki kara çarşaflı bir kadın hemen kollarını iki yana açıp diğerlerini himayesine alarak korumuş, onlara kol kanat germiş, bu sırada da pembe patiklinin hafifçe tökezlemesine neden olmuştu.

"Böyle bir şeyi buyurabileceğiniz bir yerde değilsiniz!" diye direniyordu çarşaflı kadın, cesurca.

"Eğer masumsanız, korkacak bir şeyiniz yok demektir," diye tartışmaya girmişti Şeyh Halife de. Sonra kadının çarşafını, peçesini ve başörtüsünü çekip alıvermişti üzerinden. Kadının uzun, esmer saçları omuzlarına ve göğüslerinin üzerine dökülüp savrulurken bir çığlık atmıştı. Bu kadın Havva'ydı; mutfaklardan sorumlu hizmetkâr hanımlardan biriydi. Böylesi bir kural tanımazlığa şahitlik etmek nefesimi kesmiş, beni çok korkutmuştu.

O sırada kadınlardan bir diğeri öne çıkmış, kendi arzusuyla Şeyh Halife'ye doğru yaklaşmış, Şeyh Halife de aynı hareketle onu örtündüklerinden arındırıvermişti. Bu kadın da çıplak yüzüne ve alışılmışın dışındaki kızıl saçlarına bakan ve güzelliği karşısında gözlerine bayram ettiren erkeklerle çevrilmiş olduğunu görünce bir çığlık patlatmıştı. Bu ikinci kadını tanımıyordum.

"Kimsiniz siz?" diye buyurmuştu Şemkal.

"Saltanat hanımlarının hizmetkârlarıyız," diye karşılık vermişti Havva da, mağrur bir edayla, kimliğine dair daha fazla bilgi vermekten itinayla uzak durarak.

Kızıl saçlı kadın ve Havva, üçüncü kadına sırtlarını dönüp onu iki yandan aralarına sıkıştırmış, kollarını arkadan birbirlerine kenetlemiş ve yüzleri etraflarını saran askerlere dönük olarak tam bir korumaya almışlardı. Bir ara ben de olaya müdahil olup kadınları korumayı geçirmiştim aklımdan ama sonra içime bir kuşku düşmüş ve müdahale etmemeye karar vermiştim.

"Eğer bu kadını ifşa etmekte ısrarlı olursanız, Safevi hanesine büyük bir hakarette bulunmuş olacaksınız," diye bağırıyordu Havva. "Cezasını hayatlarınızla ödersiniz!"

Şeyh Halife aldırmazca elini sallayarak bu işin arkasını bıraktığını belli etmişti. "Bırakın gitsinler," demişti küçümseyerek. "Sadece kadınlarmış."

"Ispat etsin o zaman!" diye bağırıyordu hâlâ Şemkal, gözlerinden ateş çıkar gibi.

"Aklını kaçırdın herhalde. Hepimizi öldürtmek mi istiyorsun?" diye çıkıştı Şeyh Halife.

O sırada tahtalara çarpan mızrakların sesini duymuş ve Haydar'ın adamlarının saray girişindeki barikatlarda ve selâmlık önündeki kontrol noktasını tutan nöbetçilerle çatışmaya girmiş olduklarını anlamıştım. Aman Tanrım! Hepimiz her an ölebilirdik.

Kadınlar yerinde duramayan atlıların arasına dalıp oradan kaçmanın yollarını aramaya başlamışlardı. Atlı adamlar da aralarında oluşan açıklıkları hemen kapatıp kadınların kaçmasına meydan vermiyordu ve o arbedede Şemkal, son kadının çarşafıyla peçesini tuttuğu gibi üzerinden alıvermişti.

Kadın, "Beni esirgeyin!" diye sanki boğazlanırmış gibi bir sesle bağırmıştı. Şeyh Halife de kadının başındaki kısa saçları örten başörtüsünü çekip alınca, kuşkularım doğrulanmıştı; bu Haydar'dı. Onu öldürmek için sabırsızlanıyormuşuz gibi kendini korumak için ellerini telaşla öne uzatmış, sol gözü hiç durmadan kırpışır hale gelmişti.

Biraz ötedeki kontrol noktasında çarpışan Haydar'ın adamları onu teskin etmek için sesleniyor, "Haydar, seni korumak için geldik! Buradayız, dayan!" çığlıkları atıyorlardı.

Haydar da bu çağırışlara karşılık sesin geldiği yöne dönmüş, "Acele edin!" diye bağırmış, sonra da etrafını saran atlıların arasından kaçıp kurtulmak için kendini onların üzerine atmıştı. Şemkal ve Şeyh Halife atlarından aşağı atlayıp kadınları aradan kenara iterek Haydar'ın üzerine çullanmışlardı. Haydar'ın ayakları yerden kesilmiş, gürültülü biçimde toprağa yapışmıştı. Pembe patikler ayaklarından fırlamış, askerler kollarından yakalayıp ona mukayyet olmaya çalışırken, bacakları çılgınca her yana savrulmuştu.

Haydar taraftarlarının harem kapısını geçmeyi başarmasıyla içeri dalan ilk askerler belirmeye başladığında, uzaktan duyulan büyük bir gürültü işitilmişti. Gözlerim kalabalığın içinde yüzünde derin ve kırmızı yara izi olan askeri seçmişti. Öylesine korkunç bir savaş narası atmıştı ki, kanım donmuştu. Kılıcını bana doğru savurarak fırtına gibi yanımdan geçmiş, yüzükoyun yere, tozun toprağın içine yapışarak doğranmaktan güçlükle kurtulmuştum.

O sırada Şemkal'in, "Başka seçeneğimiz kalmadı. Bitirin işini!" dediğini duydum. Başımı kaldırıp baktığımda, Şemkal'in Haydar'ın kollarını arkadan yakalamayı başardığını gördüm. Sonra Şeyh Halife kılıcını çekti ve Haydar'ın karnına iki kez sapladı. Gri kaftanının üzerinde beliren ıslak ve kırmızı leke hızla genişliyordu. Kan lekesi bütün karnını kapladığında Haydar'ın yüzü acıyla büzülmüş ve iki büklüm,

dizlerinin üzerine düşmüştü. İnlemeleri, boğazına kadar gelen kanla hırıltılı çıkar olmuştu.

Havva ve diğer kadınsa korku içinde çığlıklar atmaya başlamış, elleriyle dizlerine ve şakaklarına vura vura, iki büklüm olmuş dövünüyorlardı. Kadınların o ağlayışı hayatımda duyduğum her şeyden daha korkunçtu.

Şemkal'in askerleri Haydar'ın cansız bedenini omuzlarına alıp, selâmlığa açılan kontrol noktasına doğru düzgün adım ilerlemeye başlamıştı. Bütün bunlar olurken, aralarında Ustaçlu hakanı Hüseyin Bey'in de olduğu daha fazla sayıda Haydar taraftarı hareme sızmayı başarmış bulunuyordu. Hüseyin Bey durmuş, gri kaftanı kan revan içindeki Haydar'ın omuzlar üzerinde taşınan cansız bedenine bakıyordu.

"Çok yazık! Aydınlık umutlarımız hunharca yok edildi! Siz ve aileleriniz yaşamlarınızın sonuna kadar huzur görmeyesiniz!" diye bağırmıştı Hüseyin Bey, ağzını bozup ettiği onca küfrün arasında. Şemkal'in adamlarıyla yaşanan kısa süreli bir itiş kakış olmuştu ama şah adayını kaybetmiş bir grubun mücadelesi neye yarardı ki? Çok geçmeden, Hüseyin Bey'in arkasındaki adamlar ölüm korkusuyla atlarını geriye, selâmlığa doğru mahmuzlamışlardı bile. Kapıya vardıklarında iyice birbirine yaklaşan askerler Hüseyin Bey'in etrafında canlı bir kalkan oluşturup, kargaşadan istifade ederek hakanlarını oradan kaçırmışlardı.

Şemkal de adamlarının önüne geçmiş ve Ana Giriş Kapısı muhafızlığı görevlerine dönebilmeleri için onları Saltanat Atlarının Gezi Alanı'na çıkan sur kapısından saray sınırları dışına yönlendirmişti. Tam kapıdan çıkarlarken de, benden almış olduğu kocaman metal anahtarı iade etmişti. Onları uğurlamış, sonra da arkalarından devasa kapıyı kapatıp güvenli biçimde kilitlemiştim.

Kapının çevresindeki gül bahçeleri tarumar olmuş, bütün çiçekler ezilmişti. Sedir ağaçlarından birine konmuş olan bir bülbül şakımaya başlamış, sesi bana bir matem havasını çağrıştırmıştı. *Kırmızı güllerim senin için serpilip açtı tomurcuklarını, ama şimdi bak, kaplıyor kanlı gözyaşları gibi yerleri taç yaprakları.* Üstüm başım toz toprak içinde ve ağzımda bir safra tadı kalmıştı.

Aksaya aksaya Peri'nin malikânesine dönmüş ve Meryem'le ikisine olup bitenleri anlatmıştım. Haydar'ın nasıl öldüğünü ayrıntılarıyla anlattığımda, yüzleri bembeyaz kesilmişti. "Sanki mezarımdaki toprak başımı kaplamış gibi!" demişti prenses. "Dayım neden söylediğimi yapmadı?"

"Tanrı'nın takdiri o yönde oldu," diye karşılık vermiş, onu bir nebze rahatlatmaya çalışmıştım.

Peri'nin narin vücudu, gül suyu fısfısının ince belli cam borusu kadar kırılgan görünüyordu. Her ne kadar Peri'yi teskin etmeye bayılıyorduysam da, onun üzüntülerini yatıştırmak konusunda kimsenin Meryem kadar etkili olamayacağını biliyordum.

Sonra, haremde görevli hadımlara ev sahipliği yapan yatakhaneye dönmüştüm. Bu bina bütün mütevazı görüntüsüne rağmen o an bana güvenli bir sığınak gibi görünmüştü. Konuk odasındaki yün minderlerden birinin üzerine kendimi bırakmış, toz toprak içindeki kaftanımı çıkartıp atmış ve bir hizmetkârdan bana çay ve yanında bolca hurma getirmesini istemiştim. Çay bardağını ağzıma götürürken elim felçliymişim gibi titriyordu.

Çok geçmeden Balamani de bana katılmıştı. Gözleri pembe pembe olmuş, göz kapakları şişmişti.

"Haydar Mirza için mi yasın?" diye sormuştum.

Gözleri şaşkınlık içinde açılmıştı. "Ne demek bu şimdi?"

Elimde değildi; dünyayı değiştirecek nitelikteki haberlere Balamani'den önce ulaşmış olmanın kıvancıyla, büyük bir tatmin yaşıyordum.

O akşam kendimi tuhaf hissediyor ve sakinleşmeye ihtiyaç duyuyordum. Hizmetkârlar, kenevirden yapılan ve halüsinasyonu tetikleyen bir içecek olarak hazırladıkları esrarı, ya da *bangı* getirip sunmuşlardı ama bunun bile bana yardımcı olacağını sanmıyordum. Midemi ekmek, peynir ve taze otlarla bastırıp odama gitmiş ve Balamani'nin kükrer gibi horultularını dinlemiştim. Yatağımda yatarken gün boyu yaşananları yeniden gözümün önünden geçirmiş, Haydar'ın gri kaftanı üzerindeki kızıl kan lekesinin büyüyerek iltihaplanan bir yara gibi odanın karanlığına karıştığını tahayyül etmiştim. Çatı penceresinden ay göründüğünde de, pürüzsüz beyaz yüzeyine kan lekeleri sıçramış gibi görüyordum. Lekeler giderek büyüyüp bütün ay yüzeyini kaplıyor, gökyüzündeki hareketi boyunca kanayan, parlak kırmızı bir disk haline geliyordu. Her yanım gerilmiş ve nefes alış verişlerim düzensiz hale gelmiş

olarak uyanmıştım. Yerimde duramıyordum. Yatağımdan kalkmış, giyinmiş ve kenarları sıradan ağaçlarla tanımlanmış bir yürüme yolundan, Sultanam'ın hizmetli hanımlarına ev sahipliği yapan, ince uzun ve alçak binanın kapısına ulaşmıştım. Kapıda nöbet bekleyen hadıma fısıltıyla Hatice için acil bir mesajım olduğunu söylerken, eline bir de bozukluk sıkıştırmıştım.

Hatice, yatak paylaştığı ortağını başka bölüme uğurlamış olduğundan, odada yalnızdı. Ay ışığında gözleri parlıyor, uzun ve kıvır kıvır saçlarının uçları gümüş kaplanmış gibi görünüyordu.

"Uyuyamadım," diye fısıldadı Hatice. "Bugün olanları düşünüp duruyorum."

"Ben de o yüzden geldim."

"Sen gördün mü olanları?"

"Her şeyi," diye karşılık verdim, yaşadığım kâbusun üzerindeki etkisini saklayamadığım bir sesle. Saltanat katında hizmet verirken idam edilen adamlar görmüştüm ama hiçbir zaman bu kadar uygarlıktan uzak bir öldürme olayına şahit olmamıştım.

"Titriyorsun!" Hatice yatağının üzerindeki yün battaniyeyi çekip açarak, "Gel ısın biraz," dedi.

Sarığımı ve kaftanımı çıkartıp, diğer eşyalarım üzerimde yatağa, Hatice'nin yanına sızmıştım. Bütün vücudunu sırtıma dayamış, kollarıyla da beni sarmıştı. Keten geceliğinin altındaki göğüslerinin yuvarlaklığını sırtımda hissediyordum. Bedenim sanki alev alev yanan bir ateşin önündeymişim gibi ısınmıştı.

"Teşekkür ederim," dedim minnettarca, Hatice'nin sıcaklığını içime alırken. "Hem dışımı hem de içimi ısıtıyorsun."

Hatice, karşılık olarak enseme bir öpücük kondurmuştu. Dudakları gül kokuyordu. Ölen şah, hizmetli hanımlarından birinin bir hadımı kollarına aldığını öğrense ne kadar şaşırırdı kim bilir.

"Sen neredeydin bugün?" diye sordum.

"Haydar'ın adamları sarayı ele geçirecek diye, Sultanam'la saklanıyorduk," dedi, vücudu kasılarak.

"Seni sağ salim bulduğuma sevindim."

Koyu renk gözleri ciddi bakıyordu. "Anlat bana gördüklerini."

"Emin misin? Seni ürkütmek istemem."

"Ürkütemezsin," diye karşılık verdi Hatice, kararlı bir sesle. "Köle tüccarları annemin cesedini kayığın kenarından suya attığından beri korku nedir bilmem ben."

Saltanat katında geçirdiği günler Hatice'yi öyle çok değiştirmişti ki, onu gören biri kolaylıkla soylu bir aileden geldiğini düşünebilirdi. Aslında erkek kardeşiyle birlikte, çocukken Afrika'nın doğu sahillerinde Safevi Hanedanlığı'na köle sağlayan tüccarlar tarafından yakalanmış ve şehre getirilmişlerdi. Hatice daha çocukken de, bakır rengi, sağlıklı teni ve bana zirkon çiçeklerini hatırlatan, içinde mavisi olan, siyah kıvırcık saçlarıyla çok güzel bir çocukmuş. İlk olarak çay işinden sorumlu hanımlara çıraklık yaparak, çayın nasıl harmanlanacağını, rayihasını ve demini en iyi almış hale nasıl getirileceğini öğrenmiş. Sonra aşçıbaşının yanında çalışması istenmiş ve sekiz yıl boyunca mutfakta çıraklık yapmış. İçerisinde tarçın, kimyon ve bir tutam da tuzlu ve Hatice'nin gizli tuttuğu bir baharat bulunan –belki rezene? Belki de çemenotu?- sıradan cevizli kekini her yediğimde ağzımı ateşler sarar, şaşkınlıklar içinde kalırdım. Bir keresinde, safran pudinginin kâsesine fena halde acı biberleri ekleyip karıştırmış –Hatice'nin hınzırca bir tarafı vardı- ve ilk lokmayı ısırdığımda yüzümün halini görerek kıkır kıkır gülmüştü. Gelgelelim sonunda, bütün kâseyi, dilim minnettarlıkla yanarken yalayıp yutmuştum. Gerek Hatice, gerekse erkek kardeşi Muhsin gayet güzel maaşlar alıyorlardı. Hatice'nin yemekleri dikkatini çeken Sultanam, onu kendi hizmetine kabul etmiş ve Muhsin de saltanat sağdıçlarından biri haline gelmişti.

Ellerini ellerime alarak, kötü ayrıntılara değinmeksizin, o gün gördüklerimi ona anlattım.

"Peri neden böyle büyük bir tehlikeye atıldı ki? Eğer günün sonunda Haydar galip gelmiş olsaydı, kendisi de, dayısı da şimdi nefes almıyor olacaklardı."

Kendimden gurur duyduğumu hissetmiştim. "Çok cesur biri gerçekten."

"Unutma, sen de öldürülmüş olabilirdin." Hatice'nin nemli gözleri ay ışığının şavkında pırıl pırıl görünüyordu.

"Kumardı," diyerek, kabul etmiştim sonunda. "Ama tarihin yönünü değiştiren Peri oldu. 'Haydar Şah' diye biri olmayacak tarihte."

Hatice homurdandı. "Peri vahşi bir at gibi. Seni aslanın dişleri arasına fırlatmayacağından emin olsan iyi edersin."

Onun bu yorumuna karşılık kahkahalarla gülmüş, aslan gibi kükremiş ve onu kendime doğru çekip yaklaştırmıştım. Sesimi azaltmaya ve beni susturmaya çalışan Hatice de sonunda kıkırdamaktan kendini alamamıştı. Haremde yaşayan kadınların kendilerini nasıl eğlendirdikleri

pek umursanmayan bir konuydu; şah dışında hiç kimse bu kadınların bakireliklerine son veremez ve onları hamile bırakamazdı. Hatice ve ben, beraberliğimiz gizliliğini koruduğu sürece güvendeydik.

"Şimdi ne olacak peki?"

"İsmail çağırılacak ve tahta oturtulacak."

"Ne kadar sürer buraya gelmesi?"

"Kimse bilmiyor."

Hatice iç geçirmişti. "Bir zamanlar sahip olduğumuz o huzurlu kesinlik yok artık."

"Öyle mi?" diyerek dalga geçmiştim. Ağzının kenarına yaklaşıp hafifçe ısırmış, dudaklarının yumuşak şişkinliğini hissetmiş ve sonra dilimle dudaklarının arasından içeri girmiştim. Cildim bütün gözeneklerime kadar tahrik olmuşçasına kıpır kıpır hâle gelmiş ve önce kendi üzerimdekileri çıkartmış, sonra da Hatice'yi soymuştum.

Hadımların cinsel arzuya sahip olmadıkları söylenemez! İleri bir yaşımda kesilmiş olduğumdan, uzuvlarını çocuk yaşta kaybetmiş hadımlara kıyasla, kadınlara karşı daha fazla ilgim var. Elbette bu ilgi kesilmeden öncekiyle aynı değil çünkü ne yapacağı belli olmayan bir enstrümanın içindeki cıva seviyesinin yükselişi veya düşüşü tarafından kontrol edilmiyor. Bunun yerini, kişisel aciliyetlerin gölgelemediği hassas bir yakınlaşma duygusu alıyor. Hatice'nin en duyarlı yerlerini arayıp bulur, dirseklerinden topuklarına kadar hiçbir erkeğin yapmayı düşünmeyeceği şekilde alanlar ve köşeler saptardım. Burnumu, onun asla böylesi bir ziyareti beklemediği karanlık ve şehvet dolu yerlere sığıştırırdım. Hafif dişlemeler ve yalamalar ve emmeler... Eğer Hatice'nin bir yeri dokunulmaya ihtiyaç duyuyorsa –örneğin köprücük kemiğinin üzeri veya ayak tabanları – bir *tar*ın hassas tellerinden en tatlı nameleri çıkartmak için ustaca dokunuşlar yaparak, okşaya okşaya bunu hemen tespit ederdim. Hatice'nin dokunmadığım yegâne yeri bakireliğiydi ama zaten sevişmede ustalaşmış bir adamın da buna hiç ihtiyacı olmaz.

O gece, ellerimin tek tek bütün parmaklarıyla Hatice'nin uzvuna dokunmuştum. Kollarımı bedenine sarıp onu kendime çekerek, dudaklarım ve nefesimle bütün vücudunda baştan aşağı dolanmış, her yerini güneş altındaki bir çölden rutubetli bir vahaya çevirmiştim. Yanaklarının kızarışını seyretmiş ve nefesinin hızlanışını duymuştum ve bu hızlanma da, Hatice kendini kontrol edemez hâle gelene kadar sürmüştü. Bütün bu çabalarımın karşılığında benim ödülüm de, küçük,

hayvansı homurtular, tiz böğürtüler ve nihayet, Hatice'nin başı, kolları ve bacakları beş yöne birden kasıldığında atılan vahşi, kontrol edilemez çığlıklardı. Hatice rahatladıktan sonra benim üzerime çıkmış ve onun narin kaburgalarını göğsümde hissetmiştim. Teni, ay ışığının altında, karanlıkta Hint hurması gibi esmer esmer parlıyordu. Göğüslerindeki dünyevi esmer-amber kokusu, erkek kedinin dişisine gizlice yaklaşırken yaşadığınca, bedenimi arzuyla tutuşmuş hissetmeme neden oluyordu. Ellerimi beline koymuş, genişleyerek yuvarlaklaşan, bir yükselip bir alçalan bölgelerinde dolanmıştım. Hatice de o sırada cennete açılan kapılar olan dudaklarıma dokunuyordu. Dili boynum boyunca geziniyor ve canının istediği noktada durup, dalga geçer gibi şaşırtmacalar yapıyordu. Elimi başının arkasına koyarak onu daha kana kana içebilmek için kendime doğru çekmek istediğimde, bileğime yapıştığı gibi kolumu yana, yatağın üzerine yatırmıştı: Her şeyi kendi istediği hızda ilerletecekti. Dili kulağımın içine girip çıkmış, ardında bir ıslaklık hissi bırakarak yoluna devam etmişti. Diliyle bütün gövdemi baştan aşağı geçip bacaklarımın arasındaki düz bölgeye kadar ilerleyen Hatice, ucu dışarı çıkan tüpümün kenarlarında son derece hassas biçimde eğlenmişti. Tanrım! Kesilmemiş hiçbir erkek, içsel bir organının okşanması ve asla gün yüzüne çıkması istenmeyen bir bölgenin sevilmesinin nasıl bir duygu olduğunu hayal bile edemez. O dokuların duyarlılığını veya en azından benimkinin Hatice'nin diline, ağaç yapraklarının sıcağa karşı verdikleri tepki gibi, bayrak açarcasına nasıl topyekûn tepki verdiğini asla bilemez. Ben yeniden hayata dönüp canlanana kadar Hatice oralarda oyalanmış ama daha fazla da kalmamıştı. Nefesini yeniden dudaklarımda hissediyordum; sonra onu özlemle bekleyen her bir bölgemi tek tek yeniden ziyaret edecekti. Ama benim bütün bu oyunlara daha fazla sabrım kalmamıştı; dönüp üzerine çıkarak onu bacaklarımın arasına almış, ata biner gibi apış aramı dudaklarının üzerine yaklaştırmıştım. Dili bir hayvanın su içmesi gibi ağzından çıkıp çıkıp giriyordu. Elleriyle kalçalarımı kavramış, ben haz içinde kıvranırken sıkı sıkı beni kendine doğru çekiyordu. Yaşadığım haz dayanma sınırlarıma ulaşınca da durmuştu. Defalarca tatmin edilmiş bir adam olarak inim inim inliyordum.

Battaniyeyi ucundan yakalayıp üzerime çekmiştim ama bunu yapmamın nedeni üşümekten korkmam değil, sabah gün ışıdığında Hatice'nin apış aramı görmesini istemeyişimdendi; sanki sabah hâlâ orada olabilecekmişim gibi... Onunla birlikteyken, bazen uyanıp

bacaklarımın arasındaki ürkütücü düzlüğü görene kadar, bütün erkeklik parçalarımın yerli yerinde olduğunu hissederdim.

Yanağımda Hatice'nin sıcak nefesini hissediyordum. Bedenim uykunun dayanılmaz çağrısıyla iyiden iyiye ağırlaşmıştı. Bir saat kadar daha onun kollarında huzuru bulmak için kendime izin vermiştim. Bütün bir geceyi onunla birlikte geçirebilsem ne kadar mutlu olurdum! İki yılı geçkin zamandır Hatice'nin gizli dostuydum ama hiçbir zaman sabah olduğunda onun yanında uyanabilmiş değildim.

Hava hâlâ karanlıkken, kimsenin bizi görmemesi için hemen ayaklanmış ve giyinmiştim. Hatice, yanağını elinin üzerine koymuş, derin derin nefes alıp vererek uyuyordu. Yatak örtüsünü üzerine çekerken eğilip kulağına, "İyi geceler. Umarım Tanrı yakında bizi yeniden bir araya getirir," diye fısıldadım. Sonra da zorla kendimi oradan ayırdım.

Hadımların hamamı, düz apış aralarımızın ve ucu görünen tüplerimizin itici görüntüsünden rahatsız olabilecek erkeklerin hamamından ayrıydı. Başında oturup yıkanacağımız tuğladan küçük kurnalar ve ortasında da turkuaz karolarla kaplı bir havuzu vardı. Hamamın üzerinde içeriye güneş ışığının ve yıldız huzmelerinin düştüğü cam pencerelerin olduğu bir kubbe bulunuyordu. O gün, gecenin ilerlemiş saatlerinde oraya gittiğimde, hamamda kimsecikler yoktu ve bu sıra dışı ziyaretimin birkaç hamam cinini yerinden etmiş olabileceğinden kuşkulanmıştım. Bir gün önce yaşananlardan sonra, muhtemelen cinler bile insanlardan korkar hale gelmişlerdi.

Cinsel ilişkiden sonra alınması gereken boy abdesti için önce Tanrı'nın adını zikretmiş, ellerimi, yüzümü, kollarımı, kulaklarımı, ayaklarımı, bacaklarımı ve özel bölgelerimi yuğmuş, ağzıma su alıp gargara yaptıktan sonra da başımı yıkamıştım. Çenemde ve yanaklarımda hissettiğim kıllar nedeniyle nöbetçi hamamcıdan beni tıraş etmesini istemiştim. İlerleyen yaşlarda kesilmiş olmamdan dolayı, yüzümdeki kıllar eskisi kadar hızlı olmasa da hâlâ uzuyordu.

Vücudumu sıcak havuza bıraktığımda, bir gün önce şahit olduğum korkunç görüntüden kendimi arındırmaya çabaladığımı hissetmiştim. Genelde sıcak su bütün endişelerimi alıp götürürdü ama o gün işe yara-

mamıştı. Prensler arasındaki erkeklerden biri yeni şah olarak tahta geçene kadar da kendimi güvende hissedemeyecektim. Gelecek olan şahın, devasa devlet bürokrasisine taze kan getirerek ülkesini yücelten Hint-Türk imparatoru Büyük Akbar, ya da muhteşem devlet adamlığı, fetihleri, şairliği ve bütün sanatlardaki ustalığıyla Osmanlı'yı bir dünya imparatorluğu haline getiren Muhteşem Süleyman gibi başarılı bir hükümdar olmasını hayal ediyordum. Böylesi bir nimete kavuşmanın düşüncesi bile yüreğimi umutla doldurmuştu; her ne kadar nadir görülen bir durum olsa da!

Giyinip kuşandıktan sonra dosdoğru Peri'nin malikânesine gitmiştim. Oraya vardığımda Peri, koyu renk matem kostümleri içerisinde yazı odasında oturmuş, yazdığı bir mektuba mührünü basıyordu. Hemen yanı başında, süslü sayfalarında mükemmel bir kaligrafi ustalığı görülen açık bir kitap duruyordu: Bu kitap *Şehname*'ydi.

"Günaydın, varlığımın sebebi, efendim," diyerek girdim içeri. "Nasılsınız?"

"Şaşırtıcı," diyerek karşılık verdi Peri. "Hâlâ bu dünyada nefes alıp ayakta duruyorum; zavallı babamın ve şehla bakışlı oğlunun artık yapamadıkları gibi. Sarayda iki tane soylu cesedi bulunuyor olmasını kavramakta güçlük çekiyorum; babasını öldürmüş olma ihtimali bulunan oğullardan birinin cesedi ve en yakın müttefikleri tarafından oğlu öldürülmüş olan bir babanın cesedi. Bana kılavuzluk etmesi için *Firdevsi*'ye baktım ama bilgi alabileceğim ve üzüntümü hafifletecek benzer bir hikâyeye rastlamadım."

"Prenses, Firdevsî'nin şiirlerinden birinin ortalarında, kendi oğlunun ölümüne dair yazdığı mısraları hatırlıyorum. Üzüntüsünü dile getirmek için kendini hikâyesinin içine nasıl soktuğunu hatırlıyor musunuz?"

"Hatırlıyorum tabii. Öyle sağlam kişiliğe sahip bir adamın, kederini anlatmak için ortaya koyabileceği en içten ifade biçimidir o –ama beni teskin etmiyor."

"Belki de teskin edilmeniz imkânsızdır."

Peri iç geçirdi. "İmkânsız."

"Umarım bu son üzüntünüz olur."

Prenses öylesine genç ve çaresiz görünüyordu ki, bir an kardeşi Mahmut'un küçüklüğünü hatırlatmıştı bana. İçimde derin bir sızı hissetmiştim. Mahmut'u özlüyordum.

Peri'nin gülümsemesinde acı vardı. "Bu dileğinin doğru çıkması beni çok memnun eder. Tanrı ister de İsmail tahta otururşa, bunun

bedeli ne olacak? Babam, oğullarından birinin tavşan gibi avlanıp katledilmesini asla kabul etmezdi. Kendisine ihanet ettiğini düşündüğü İsmail'in bile cansız bir et parçası olarak kestirilip atılmasını onaylamadı. Bu korkunç bir aşağılama. Kapanmış yüreğimi daha da kapalı hale getiren bir aşağılama."

"Prenses, siz elinizden geleni yaptınız. Tanrı böyle olmasını istedi."

Peri bir an duraladı. "Bana verdiğin hizmet son derece teskin edici gerçekten. Dün yaptığın her şey için sana teşekkür etmek istiyorum."

Bana bez bir kese uzatmış, keseyi açtığımda içinde üzeri işlenmiş mavi ipekten mendiller olduğunu görmüştüm. Mendillerin üzerindeki işlemelerde bir ceviz ağacının dibindeki halıya uzanmış, elindeki kitaba odaklanmış soylu bir kadın resmedilmişti. Yüreğim sızlamıştı: Peri ilk kez olarak kişisel bir eşyasını bana emanet ediyordu. Bundan böyle mendillerinden birini daima kaftanımın içinde taşıyacak ve ihtiyaç duyduğunda ona verecektim.

"Teşekkür ederim, Prenses. Güveniniz benim için büyük bir mutluluk."

"Duyduğuma göre, Haydar'ın adamlarından birinin senin canına kastetmesini savuşturmuşsun. Senden bu denli cesurca davranmanı beklemiyordum."

Saygıyla başımı önüme eğmiş, zamanında hadım Bagoas'ın, Antik Iran İmparatorluğu'na nasıl liderlik ettiğini, hatta kadim Mısır medeniyetini bile nasıl ezip geçtiğini düşünmüştüm.

"Önümüzdeki günlerde senin azmine sahip birine çok ihtiyaç duyacağım. İsmail saraya ulaşana dek hiçbir şey netleşmeyecek. Bu sabah ona bir mektup yazdım ve biran önce gelmesini salık verdim. Böylece hayal kırıklığına uğramış bulunan soyluların kazan kaldırmasının da önüne geçilmiş olacak. Bu mektubu habercibaşına götür ve derhal İsmail'e ulaştırmasını söyle."

Peri, selâmlıktaki kafes paravanın arkasına konuşlanmıştı. Bekleme salonları insanlarla dolup taşıyor, ortalıkta, efendilerinden Peri'nin veziri Mecit gibi soylulara mesajlar getirip götüren ayakçı oğlanlar koşturuyordu. Huzura kabul edilen ilk kişi de Mecit olmuştu tabii. Mecit,

tıknefes, telaşlı ve tiz bir tonla konuşuyor, bir önceki gün olup bitenlerin etkisinden hâlâ kurtulamamış olduğu izlenimi veriyordu.

"Saygıdeğer Prenses, saltanat makamında tam anlamıyla bir kaos yaşanıyor. Haydar'ı desteklemiş olan pek çok soylu, can güvenliklerinin kalmadığı gerekçesiyle saraydan kaçmış bulunuyor. Kalanlar da şikâyetlerini kime ileteceklerini bilemez vaziyetteler. Aşçılar mutfaklarını öylece terk edip ortadan kaybolmuş."

Peri'nin kaşları şaşkınlıkla kalkmıştı. "Hemen Enver'e git ve aşçıbaşıyla buluşmasını söyle. Şu anda en temel sorumlulukları, derhal mutfakların hizmet vermeye devam etmesini sağlamak."

"Evet, saygıdeğer Prenses," diye karşılık verdi Mecit. "Ama Enver de Şah'ın ölümünden sonra buyrukları kimden alacağını bilemez olmuş durumda.

"Söyle ona, istikbali benden alacağı buyruklara bağlı."

Mecit'in kaşları çatılmış, dudakları büzüşmüştü. "Peki, parayı nereden alacak?" diye çıkartmıştı sonunda ağzından baklayı.

"Elbette saltanat hazinesinden alacak."

"Hazinedar bulunamıyor ve ödemeler için gerekli mühürleri ellerinde tutanlar da saraydan ayrılmış durumda."

"Bütün bu insanları bulup yardımlarını isteyeceğim, dedi Peri. "Enver'e söyle, gerekli mercileri işler hale getirene kadar masrafları kendi cebimden ödeyeceğim."

"Ama bunun için çok fazla gümüş paraya ihtiyaç yok mu?"

"Sevgili vezirim, belki idrak etmekte güçlük çekiyorsun ama babamın servetinden resmî olarak bana kalan bir mirasa sahibim."

Mecit, atı tarafından bir daha dönmemek üzere çölde terk edilmiş bir adam gibi görünüyordu. "Ancak bu hakka sadece rahmetli babanız.

"Oyalanma! Biraz ikna edici olmak durumundasın."

"Ne diyeceğim?"

"Safevi Hanedanlığı'nın emri diyeceksin. Git hadi!"

Peri'nin sesi öylesine kendinden emindi ki, Mecit'in bütün vücudu kaskatı kesilmiş, ani saldırı emri almış bir komutan gibi dikilmişti. Sonra başını itaatle önüne eğmiş ve çekilmişti. Peri, amansız bir general gibi duruyor ve ben de büyük bir hayranlıkla onu izliyordum. İçimden, Tanrı'nın ona yardımcı olmasını diliyordum. Devletin dizginlerini ele almış, düzeni yürütmeye soyunmuştu!

Bekleme odasındaki diğer ziyaretçiyi huzura getirmek için tekrar içeri girdiğimde, bekleyen kalabalığın büyümekte olduğunu görmüştüm. Sorular ve talepler alabildiğine pervasızca sürüyordu. Babası için cenaze dualarını prenses kendisi mi okuyacaktı? Haydar'ın naşı nereye gömülecekti? Tartışmalarda herhangi bir tarafı tutmayan soyluları prenses nasıl koruyacaktı? Çatışmalar sırasında ölen adamların karıları ve çocukları ne olacaktı? Yeni şah yönetiminde de babasının yakın arkadaşlarının oğullarını üst makamlarda görevlendirmek için mücadele edecek miydi? Bir sürü adam, her konuda, hiç durmadan kayırılmak için yalvarıyordu.

Akşama doğru Peri'nin gözleri artık iyiden iyiye yorgun bakıyordu. "Sırada kim var?" diye sormuştu bana, iç geçirerek.

"Mirza Selman Ceberî, saltanat ticari ilişkiler sorumlusu." Aslında Mirza Selman yeni gelmişti ama ölen şaha en yakın on dört bürokrattan biri olduğu için herkesten önce onu alıp, hemen Peri'nin huzuruna çıkartmış, kafesin diğer tarafına yönlendirmiş ve kendim de Peri'nin tarafına geçmiştim. Kısa boylu, zayıf bir adamdı ama kararlı tavrıyla karizmatik bir hava yaratıyordu.

"Evet, ne istiyorsunuz?" diye sordu hemen Peri. "Kuşkusuz, ticari ilişkilerimiz şu anda biraz bekleyebilir."

Mirza Selman hiç endişeli görünmüyordu. "Gerçekten de öyle. Ticari konular yolunda."

"Pekâlâ, konu nedir o zaman?"

"Hiç, değerli prenses. Rahmetli babanızın sadık bir hizmetkârı olarak, size yardımcı olabileceğim bir konu olup olmadığını sormak için geldim."

Peri inanamaz bir ifadeyle tek kaşını kaldırmıştı. "Bir isteğiniz yok mu yani?"

"Yok. Sadece size hizmet etmek istiyorum."

Peri dönüp bana fısıldayarak, "Sadece yardımcı olmak için gelen, gerçek bir adam!" demişti. Yüzümdeki alıngan ifadeyi fark edince de hemen özür dilemişti.

Sonra tekrar Mirza Selman'a dönüp, "Nereden başlasam?" diye sormuştu. "Her şey allak bullak. Görevliler nerede?"

"Saklanıyorlar. Bekliyorlar. Endişeliler."

"Soylular derhal görevlerinin başına dönmeli ve İsmail gelene kadar devletin işlevini sürdürmesini sağlamalılar. Onlarla bir toplantı yapıp buyruklarımı iletmek isterim."

"Ama sadece şah veya baş vezir görevlileri toplantıya çağırma yetkisine sahip. Başka hiç kimse onların üzerinde yetkiye sahip değil."

"Böyle biri yok şu anda. Öneriniz nedir?"

Tahmasb Şah, baş vezir meselesinden öylesine bıkmıştı ki, ölümünden önce bir yenisini göreve atamamıştı.

"Benim önerim, Safevi Hanedanı'nın üst düzey bir üyesinin toplantı emri vermesi ama bunun kim olduğunun açıkça söylenmemesi. Soylular, emri verenin bir prens olduğunu düşüneceklerdir. Sonra da dayınız sizin yerinize bu toplantıyı yönetir ve her şey yoluna girer."

Fars dilinde üçüncü tekil şahıs belirtilirken eril veya dişil olduğu belli olmadığından, toplantı emrini verenin cinsiyeti anlaşılmayacak, bu da amacımıza ziyadesiyle hizmet edecekti.

"Güzel bir öneri."

"Bu arada, aramızda kalması dileğimle size bir bilgi vermeliyim."

"Evet?"

"Toplantıda yürürlüğe koymak istediğiniz plan her ne olursa olsun, hazinedara güvenmeyin. Onu gayet iyi tanırım. Sadece yeni şahın otoritesine itaat edecektir."

"Kardeşimin onu görevde tutacağından nasıl bu kadar emin olabiliyor ki?"

Mirza Selman hafifçe kıkırdamıştı. "Doğru. Bazı insanlar temennilerini kısmetleri sanır."

"Siz de mi öyle sanıyorsunuz?"

Mirza Selman görüşme boyunca ilk kez o an tereddütte kalmıştı. "Hayır. Ben sadece kendi eylemlerimi kısmetim olarak görürüm; Tanrı'nın inayetiyle elbette."

"Güzel cevap. Sizin gibi adamlara ihtiyacımız var. O halde herkesi yarın sabah benim malikânemde yapılacak toplantıya çağırın."

"Çeşm."

Mirza Selman huzurdan ayrılıp gittikten sonra Peri bana dönüp, "Ne sürpriz! Bu adamı ne kadar tanıyorsun?" diye sormuştu.

"Pek tanımıyorum," diye karşılık vermiştim ben de. Şaha hizmet veren çevredeki ikinci halkaya dahil biriydi. Bu insanların ağzı çok sıkı olup, kendilerinden düşük seviyedekilerle pek sosyalleşmezlerdi.

"Mirza Selman'ı, rahmetli babanız için tatsız bir görevi yerine getirirken tanıdım: Saltanatı aldatmaya çalışan entrikacı bir altın satıcısını hizaya sokuyordu. O günden sonra da ticari konular daima düzgün

yürüdü. Davanız için mükemmel bir müttefik olacağını düşünüyorum. Ve tabii aynı derecede korkunç bir düşman da olabilir."

"Onu gözetim altında tutalım ve ne kadar dürüst olduğunu görelim o halde."

"Yarınki toplantıda temel hedefimiz ne olacak?"

Peri, yüzüne düşen saç tellerini başının üzerine doğru sıkıştırırken eli titriyordu. "Bir darbeye engel olmak."

Yok artık! Hiç böyle bir söylenti gelmemişti kulağıma.

"Kimden şüpheleniyorsunuz?"

"Gürcüler ve Ustaçlu Oymağı başka bir prensi desteklemenin kendileri için daha iyi olacağına karar verebilir."

"Bu konuda istihbarat edinmek için çabalarımı iki katına çıkaracağım."

Ama Peri önce dayısı Şemkal'e gitmemi ve ertesi gün gerçekleşecek toplantıda yapması gerekenleri anlattığı mesajı kendisine iletmemi istemişti.

"Prenses, Haydar'ın ölümünden dolayı amcanıza öfkeli olduğunuzu düşünüyordum."

Peri iç geçirmiş ve "Öyleyim ama şimdi ona ihtiyacım var," demişti.

Safevi tarihinde erkekler üzerinde böylesine doğrudan iktidar kuran tek bir kadın yoktur. Hiçbir şeyi şansa bırakmamıştık. Prensesi toplantıya gelecek soyluların gözlerinden ırak tutacak kostümü seçmekte ona yardımcı olmuştum, zira onun gibi soylu bir kadın, akrabası olmayan bir grup erkeğe asla kendisini göstermemeliydi. Nihayet, üzerine av manzarası işlenmiş, dikkat çekici biçimde tekrar eden figürlerde atı üzerindeki bir prensin kılıcını bir aslanın karnına saplayışı resmedilmiş, koca bir top kalın, mavi kadifede karar kılmıştık.

Peri kendisini dökümlü bol kostümü içine tamamen saklamış, ben de odanın her tarafında dolanarak, sesinin ne kadar duyulduğunu tespit etmekle görevlendirilmiştim. Peri'nin sesi gayet melodikti; bir kadın sesi için oldukça kalın ama makul bir tınıya sahipti. Sesinin odanın her köşesinden kolayca duyulabilmesi için fazla prova yapmak gerekmemişti.

"Bir şey var, prenses. Babanız yavaş konuşurdu. Eğer siz de aynısını yaparsanız, tıpkı babanız gibi, bu muhteremlerin durup sizi dinlemelerini sağlayabilirsiniz."

"Gayet güzel. Başka bir şey unuttum mu?"

"Siz konukların yüz ifadelerini göremeyecek olduğunuzdan, kayda değer her şeyi size hemen bildireceğim."

"Sarayda olduğun sürece benim gözlerim olacaksın." Peri gülümsemiş ve sanki güneş cildimi ısıtıyormuş gibi hissetmiştim.

Ertesi gün sabah ezanının hemen ardından, Peri'nin evindeki pozisyonumu almıştım. Hava aydınlanır aydınlanmaz gelmeye başlayan kılıç erbabı askerleri ve kalem erbabı bürokratları karşımda görmekten büyük memnuniyet duymuştum. Soylular, Peri'nin malikânesindeki selâmlığa doluşmuşlar ve kendilerini minderlerin üzerinde, doğru hiyerarşiyle ve odanın perdeyle kapanmış bölümünün karşısında, yarım ay biçiminde konuşlandırmışlardı. Odada fırtınadan önceki sessizlik ve sakinlik vardı.

Çerkez Şemkal'in geniş omuzları ve devasa beyaz sarığı, platforma çıktığında onu bir dev gibi gösteriyordu. Soyluları selâmlamış, ölen şahın en sevdiği evladı olan kendi yeğeninin söyleyeceklerini iyi dinlemelerini tembihlemişti. Peri'nin ardında durduğu perdenin hemen yanında duran Mecit, gerektiğinde prensesin göndermek istediği mesajları iletmek için hazır bekliyordu. Ben de odanın kenarında, herkesi görebileceğim bir noktaya yerleşmiştim. Cengâverliğin sertleştirdiği bu adamlara bakarken, yaptığımız işin ne kadar büyük bir iş olduğunu bir kez daha kavrıyordum. Ölen şah bu adamları kontrol altında tutmakta daima zorluk çekmişti. Ustaçlu ve Tekelü oymakları arasında acı bir iç savaş yaşanmış ve diğer gruplar arasında da kontrol edilmesi gereken sayısız düşmanlık ve kan davası gelişmişti. Ne olursa olsun, bu adamları sakinleştirecek bir yol bulmak zorundaydık.

Peri'nin sesi net ve güçlüydü. "Soylu efendiler, buraya gelerek merhum babamın anısını şereflendirmiş bulunuyorsunuz; Tanrı onun mukadderatını aydınlık kılsın. Sizler, sevgili babam yaşarken onun takdirini kazanmış, çağımızın parlayan yıldızlarısınız. Ancak yakın geçmişte çirkin olaylar yaşandığını da unutmayınız: Taht için kendi adaylarını saltanatın başına getirmek isteyenlerin, neredeyse sarayı ele geçirecekleri noktalara gelindi."

Kalabalıktan birkaç adam sanki bir an önce oradan kaçmak ister gibi görünüyordu. Diğerleriyse, hazinedar başı Mirza Şükrullah gibi, yüzlerine yapmacık bir gülümseme yerleştirmişlerdi.

"Yaşadığımız bütün bu kâbusa rağmen, şu anda yegâne sorumluluğumuz devlet işleyişinin aksamadığından emin olmaktır. Herkes işlerini sürdürmek durumunda olduğu halde, makamlarında durmayan, bulunamayanlar var. Neredeler acaba?" Peri, meselenin ana hatlarını tartışmaya açarken, sesi gayet gür ve güçlü çıkıyordu.

Soruya kimse karşılık vermemişti.

"Saray kendi kendine işlevini sürdüremez. Yeni şah tahta çıkana kadar hepinize ihtiyaç var. Şimdi sizlerden duymak istediğim şu:" diye sürdürdü Peri konuşmasını. "Evvelki gün vuku bulan hadiselere rağmen, sizlerden –hepinizden- İsmail'i yeni şah olarak desteklemenizi isteyeceğim. Ne dersiniz?"

İlk olarak söz alıp konuşmak için Musullu Emir Han ayağa kalkmış ve "Tüm desteğimizi veriyoruz," diye karşılık vermişti, gümbür gümbür bir sesle.

İsmail, Emir Han'ın kız kardeşi Sultanam'ın oğlu olduğundan, onun ve müttefiklerinin Peri'nin çağrısına uymaları hiç şaşırtıcı değildi. Ancak bazıları bu görüşe katılmıyor ve tam da korktuğumuz gibi ihtilaf yaratacak biçimde kendi aralarında fısıldaşmaya başlayarak, ellerini şaklatarak Peri'nin önerisini benimsemediklerinin işaretlerini veriyorlardı.

Söz almak için Mirza Selman ayağa kalkmıştı. "Ben de size sadakatimi taahhüt ediyorum," demişti önce. "Ve ortaya bir soru atarak, belki diğerlerine de yardımcı olmayı umuyorum: Safevi Hanedanı'nın soylu kızı, bazen insanlar seçimlerini yapmak konusunda yanlış yönlendirilebilirler. Bu duruma düşüp, kendilerini yanlış adayın hizmetine vakfettikleri için yaşamlarından endişeye kapılanların, şimdi tutup İsmail'i desteklemelerini nasıl bekleyebilirsiniz?"

Salondan, "Doğru söylüyor," nidaları yükselmişti.

"İnsanların bazı zamanlarda yanlış yönlendirildikleri doğrudur," diye karşılık verdi Peri. "Söz konusu durum ziyadesiyle karmaşık olduğundan, seçimleri yönünde yanlış karar vermiş kişileri, eğer bu kararlarını devletin bekası için iyi niyetle vermişlerse cezalandırmayı hiç arzu etmem. Dolayısıyla, eğer hepiniz İsmail'e sadakatinizi taahhüt edecek olursanız, size söz veriyorum, Haydar'ı desteklemiş olanlar adına koruyucu olacak ve onları saltanatın hışmından uzak tutacağım."

"İsmail'in sizin uyarılarınızı dinleyeceğine yönelik ne gibi bir garantiniz var ki?" diye sormuştu, Ustaçlu Oymağı'nın hakanlarından Sadreddin Han, yüzünü açık etme cesaretini göstererek.

"Onunla iletişim halindeyim."

"İyi ama kendisi bu konuda bir affı düşünüyor mu bakalım? Böyle bir vaadi yazılı olarak verdiği mektubu gösterin bize."

"Bir af vaadi verilmiş değil. Bunu ben isteyeceğim."

Adamların bir kısmı, Peri'nin sözlerini bir süre düşünmek için duraklamışlardı. Peri'nin bir fikri savunmadaki gücünün nerelere varabileceğini biliyorlardı. Ancak Sadreddin Han aldığı yanıttan tatmin olmamıştı.

"Bu yeterli değil," diye karşılık verdi.

Peri, ardında durduğu perdenin saklayıcılığında bir an sessiz kalmıştı. Sadreddin'i yatıştırmak ve bir ayaklanmanın önüne geçmek için daha fazla ne vaat edebileceğini kestiremediğinden kuşkuya düşmüştüm. Mecit ve Şemkal ümitsiz görünüyorlardı. Yüreğim sudan çıkarılıp kuru bir yere fırlatılmış balık gibi ter ter tepiniyordu. O güne kadar böylesine önemli bir toplantıda resmî bir role sahip olarak hiç bulunmamıştım ve ne yapacağımı bilemiyordum.

Peri'nin kuzeni olan İbrahim Mirza söz almak için ayağa kalkmıştı. Kendisi Tahmasb Şah'ın en sevdiği yeğeniydi ve Şah ona karşı kişisel ilgisini yitirdikten sonra bile, uzun süre kendi kitap hazırlama atölyesini işletmesine izin verilmişti. Yoğun kıvırcık sakalları, buğday rengi teni, kırmızı yanakları ve belirgin çizgilere sahip dudaklarıyla Antik İranlı görüntüsüne sahip olmakla birlikte, bu yakışıklılığı Haydar'ı açıkça desteklemiş olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaya yetmiyordu.

"Bir dakika durun," dedi İbrahim, yüksek sesli bir çıkışla. "Söz konusu af, yanlış tarafta yer almış insanların düştüğü can derdine bir çare olabilir. Ama asıl can alıcı mesele bundan ibaret değil, yanılıyor muyum? Prens İsmail'i son yirmi yıldır neredeyse hiç gören yok aramızda. Onun kör, hasta veya tamamen aklını kaçırmış olmadığını nasıl bileceğiz?"

"Sapkınca bir düşünce bu. Prens gençliğinde bütün İran için bir kahramandı!" diye haykırdı Musullu Emir Han.

"Belki öyleydi ama şimdi ne durumda? Üzerine eğildiğimiz ve çözmeye çalıştığımız konu ülkemizin geleceği ise, sağlıklı ve adaletli bir lidere sahip olmak en temel tasamız olmak durumundadır," diye karşılık verdi İbrahim.

Yüzlerde gördüğüm kafa karışıklığı ifadeleri, salondaki herkesin bu görüşe katılmadığını anlamama neden olmuştu. Soyluların pek çoğu kendi kontrollerindeki insanların çıkarları doğrultusunda kazanımlar

peşindeydi. Tacik ve Türk kanı karışımı bir çocuk olarak benim tahtta görmek istediğim şah, sadece saltanatın gücüne sahip olmak için küçük hesapların hükümranlığına teslim olmayacak biriydi.

"İsmail mükemmel bir lider olacak!" diye ilan ediyordu Musullu Emir Han ama sözleri havada asılı kalıp, büyük bir sessizlikle karşılanıyordu.

"Bunu kim biliyor?" diye sormuştu Sadreddin Han. "Prens hâlâ burada değil. Ne diye gelip tahtına ve tacına sahip çıkmıyor ki?"

"Her an şehre girebilir," diyerek, tartışmaya Anadolulu Şeyh Halife de katılmıştı.

"Sizin için böyle şeyleri pervasızca söylemek çok kolay. Bu söylediğiniz gerçekleştiğinde büyük bir ödül alacağınız da muhakkak!" diye kinaye etmişti Sadreddin Han, sitemkâr bir edayla.

Şeyh Halife, Ustaçlu Oymağı'nın ürküp telaşlanmasına sebep olmak maksadıyla İsmail ve ordusunun şehre girdiği söylentisini yayanların başındaydı. Dönüp Sadreddin Han'a gülümsemişti. "Evet, çünkü kafamı kullandım."

"Fazlasıyla şanslı olduğunuz da söylenebilir tabii."

İki adam sıçrayıp ayaklarının üzerine dikilmiş ve birbirlerine aşağılayıcı hakaretler savurmaya başlamışlardı. Diğer yandan bazı Tekelü Oymağı mensupları da Sadreddin Han ile dalga geçmekte, ezeli rakipleri Ustaçlu Oymağı'nın içine düştüğü utanç verici durumla eğlenmekteydiler.

"Kendinize gelin beyler!" diye ünleyen Şemkal'i kimsenin dinlediği yoktu.

O sırada perdenin arkasına sızıp Peri'yi kontrol etmiştim. Yüzü terden parlıyor, yanakları sıcaktan al al olmuştu.

"Stratejinizi değiştirin," diye önerdim kendisine. "Onlara, sarayın düzenini korumak için yardımlarına ihtiyacınız olduğunu söyleyin. Hepsinin birden onaylayacağı tek konu bu."

Salonda, Şemkal tartışan kalabalığı muhafızları çağırmakla tehdit ederek, soyluların bir nebze sakinleşmesini sağlamıştı.

"Değerli asiller, yardımınızı talep ediyorum," dedi Peri, kalabalığa. "Acilen çözmemiz gereken problemler var –tarumar edilmiş saray giriş kapıları ve içeride her yana saçılmış, zehirli uçlu oklar. Ayrıca Kazvin'de huzursuzluk ve kapanmış bir pazar. Saltanat katından bir kadın size ihtiyaç duyduğunda ona yardım etmeyecek misiniz?"

"Bütün bu söylediklerinizi için fona ihtiyaç var," dedi Mirza Şükrullah.

"Hazinenin durumunu belirten bir rapor hazırlayın o zaman."

Şükrullah'ın geniş ve yumuşak çenesi sağa sola oynamış, yüzündeki ifadeden prensesin bu ihtiyacına cevap veremeyeceği anlaşılmıştı. Oysa mantıklı bir taleple karşı karşıyaydı. Prensesin sabrını taşırana kadar kafa karıştırıcı bir dizi bahane sıralamış, işi yokuşa sürmüştü.

"Benim kim olduğumu unutmayın," diye buyurmuştu sonunda prenses, soğuk bir sesle. "Daha birkaç gün öncesine kadar ben babamın gözü kulağıydım. Şimdi de onun kararlılığıyla, hanedanımızın çıkarlarını kollamayı bırakacağımı bir an bile aklınızdan geçirmeyin; sizin yardımınız olsa da olmasa da! Hepiniz mevkilerinize dönmek zorundasınız. Yarın sabah bütün devlet birimlerinden faaliyet raporlarını almaya başlayacağız; buna hazine de dahil. Sizin göreviniz, yeni şah tahta geçtiğinde kaos ve karışıklıkla karşılaşmayacağından emin olmaktır. Sizlere en çok ihtiyaç duyulan zamanda ortadan kaybolmuş olduğunuzu yeni şaha rapor etmek zorunda kalmayı hiç arzu etmem."

Şemkal lafın uzamasına izin vermeden tartışmayı kesmişti: "Safevi Hanedanlığı'nın en yetkili kişisinin sözlerini dikkate alın! Şimdi dağılabilirsiniz."

Şemkal, Mecit de dahil herkesi uğurlamış ve böylece Peri'nin ortaya çıkabilmesini sağlamıştı. Perdeyi kaldırdığımda, Peri yüzündeki teri bir bezle silerek arz-ı endam etmişti. Koparıldıktan sonra bir gün beklemiş reyhan yaprağı gibi solgun görünüyordu.

"Umduğum sonuca ulaşamadım. Ne kadar arsız olmuş bunlar! Derhal İsmail'e bir mesaj gönderip durumun hassasiyetini ona bildireceğim."

"Tanrı'nın izniyle, yakında vasıl olacaktır," diye karşılık vermiş, bunu söylerken de kendi sesimdeki telaşı kendi kulaklarımla duymuştum.

"Umarım. Sahip olduğu tahtı, ince bir ipek iplikle yerinde tutuyormuş gibi hissediyorum kendimi."

Şemkal kalabalığı yolcu edip geri dönmüş, yeğenine yaklaşmıştı. "Çok iyi bir iş yaptın, çocuğum," demişti ama endişeli gözleri çok da mutlu olmadığını belli ediyorlardı.

Aynı gün öğleden sonra Peri ve ben çalışmaya başlamıştık ki, prensesin annesi haber vermeksizin Peri'yi görmeye gelmişti. Odaya öylesine sessizce girmişti ki, kızını selâmlayana kadar ne Peri ne de ben geldiğini duymamış, önümüzdeki belgelerden başımızı kaldırdığımızda karşımızda dikildiğini görüvermiştik.

"Anne, hoş geldin, dedi Peri. "Sana bir çay ikram edebilir miyim? Yanında tatlı bir şeyler? Sırtına da bir minder?" Sesinin tonunda annesini rahat ettirme çabası olmakla birlikte, hafif bir sabırsızlık da sezmiştim.

Prensesin annesi ikramları geri çevirmiş, kaskatı halde Peri'nin yakınındaki bir mindere çökmüştü. Aralarındaki yakın kan bağına rağmen, ana kız arasında bir benzerlik görmek gerçekten çok güçtü. Çerkez Daka Hanım elli yaşlarında, kızına kendisinden herhangi bir iz bırakacak kadar güçlü bir görünüşe sahip olmayan bir kadındı. İnce kemikli, açık tenli ve açık kahverengi gözlüydü.

"Kızım, evrenimin yegâne yıldızı, sanırım buraya neden geldiğimi biliyorsun."

Peri'nin yüzündeki gülümseme, sanki gelen felaketi görürmüş gibi gerilip kalmıştı. Daka, kızının gözlerinin içine bakarken, prenses beni şaşırtan biçimde bakışlarını kaçırmış, başka tarafa bakar olmuştu. Hizmetinde çalıştığım birkaç hafta boyunca Peri'nin nice olayları sineye çektiğine şahit olmuştum ama onu hiç bu kadar huzursuz görmemiştim.

"Mürüvvetini görme arzumu yıllardır geri çeviriyorsun ama artık evliliği düşünme zamanın geldi."

Bu düşünce beni de fena halde germişti. Eğer prenses evlenecek olursa, onun değil, kocasının emrinde çalışır hale gelecektim. Ya bu adam yaşlı ve sıkıcı bir işgüzar çıkarsa ne yapardım? Peri zihnimi arı kovanı gibi canlı ve zinde tutuyordu oysa.

"Şu anda sarayın meseleleriyle ilgilenmek durumunda olduğumu göremiyor musun?"

"Sevgili yavrum, bu böyle ne kadar devam edecek?"

"Bunu sadece Tanrı bilir."

"Sadece kendi bildiğin yolda, kendi kendini onurlandırıyorsun, kızım. İsmail gelecek, tahta oturacak ve sonra ne olacak?"

"Ona danışmanlık yapacağım."

Annesinin bakışlarında bir acıma duygusu okunuyordu. "Sultanam'la benim geçirdiğim kadar zaman geçirmedin sen," dedi

Daka. "Son zamanlarda hiç olmadığı kadar keyfi yerinde görünüyor. Benim ortalıkta olmadığımı düşündüğü zamanlardan birinde, onu şarkı söylerken bile gördüm. 'Güle güle hastalıklı iyilik meleği' diye söylediği şarkıda seni kastediyordu. Eğer oğluna danışmanlık yapacak bir kadın olacaksa sarayda, bu kişi sadece kendisi olacaktır."

Peri'nin dudakları mutsuz biçimde sarkmıştı. "O kadın benim bildiklerimi bilmiyor; oğlu da bilmiyor. Devlet kademelerinden birine bir adam atanacak olsa, atama fermanında mührü olması gereken dört yetkili mercii hangileri ve bu mühürler hangi sırada olacak? İsmail'in annesinin tek bildiği, oğlunun kulağına kimlerden hoşlanıp kimlerden hoşlanmadığını fısıldamak olacaktır ve Şah da kısa süre sonra bu fısıltılardan yorulacaktır."

"Fark etmez. Oğlunun zihnini sana karşı zehirleyecek."

"Anne, o kadını fazla büyütüyorsun."

"Seni gömmek istiyor o. Yalvarırım seni koruyacak yeni bir koca bulmama izin ver."

Annesi Peri'nin elini tutmuş, gözleri ümitle parlamış olarak kızına bakıyordu. "Sana yakışıklı bir adam bakacağız ve her sabah yanında yüzü güneş gibi aydınlık uyanacak. Bir aslan gibi güçlü olacak ve heybetli biçimde seni kollarına alacak."

Peri, ani bir hareketle elini annesinin elinden çekmişti. Sanki bu fikir prensesi, bir daha kimsenin kendisine dokunmasını istemez hale getirmişti.

"Anne, kimden bahsediyorsun sen? Babamın oğullarından birininkinden başka kimin kanı benimkine denk saflıkta olabilir?"

"Hiç kimsenin. Ama babanın kardeşlerinin oğullarından birine ne dersin?"

"İbrahim, Badî, Hüseyin... Hepsi de birinci karılarını almış durumda. Asla ikinci hanım olarak evlenmek istemem."

Daka, kızıyla yaşadığı tartışmanın hararetiyle, sanki olduğu yerden fırlamak istemezmiş gibi iki eliyle üzerinde oturduğu minderi kavramıştı. "Peri, biliyorsun ki sen istersen mutlaka biri bulunacaktır."

"Ne yani, toprak sahibi soylulardan biriyle mi evleneceğim? Bundan çok sıkılırım."

"Ama kızım, sen çocuk doğurmak istemiyor musun?" Daka iyice bunalmış görünüyordu. "Ben torun sahibi olamayacak mıyım? Yaşlanıyorum artık. Sonsuza kadar torun bekleyemem ya."

"Süleyman ve karısı sana torun vereceklerdir, bundan eminim."

"Peri, senin kadınsı duyguların nereye gitti? Sana şunu söyleyeyim, bu dünyada kendi evladını kucağına almak kadar büyük başka hiçbir mutluluk yoktur. Bunu henüz bilmiyorsun ama yakında öğrenmen için dua edeceğim."

"Sana defalarca söyledim, bu halimden gayet memnunum. Halam Mehin Banu'nun yerini alacağım ve onun yolundan gideceğim ben."

Bunu yapabileceğinden emin değilim. Koruyucun senden önce öldü çünkü. Dolayısıyla onun yolundan gitme konusunda çok dikkatli olman gerek."

Mehin Banu bütün yaşamı boyunca Tahmasb Şah'ın en sağlam danışmanlarından biri olarak hanedanlığa hizmet vermişti. Hint-Türk İmparatoru Hümayun'un yardıma ihtiyacı olduğunda, Mehin Banu'nun ona askeri destek sağlanmak için saltanat makamında nasıl mücadele ettiği sarayda dillerden düşmeyen bir hikâye haline gelmişti. İmparator bu yardıma karşılık minnettarlığının ifadesi olarak bütün Kandahar bölgesini İran'a devretmişti.

Peri annesine daha fazla karşılık vermedi. Daka saçlarını örten başörtüsünü düzeltmiş, dudaklarının etrafındaki çizgiler kararlılıkla derinleşmişti.

"Saygısızlık etmek istemem ama baban çok bencil biriydi. Halanı, bir gün gizlendiği yerden çıkıp gelerek İran'a adalet getireceğine inandığı Saklı İmam Mehdi'ye vermek için bütün yaşamı boyunca yanında tuttu..."

ve eyerlenmiş bir atı da daima hazırda bekletti, biliyorum anne, biliyorum. Böylece ne zaman isterlerse alıp başlarını gidebileceklerdi."

"Ama seni kendi yanında tuttu," diye ilave etti Daka, suçlayıcı bir tonla. "Sana daha iyi bir gelecek sağlamak yerine, kendi işlerinde kullanmayı düşündüğü için onu hiç affedemem."

"Anne!" dedi Peri. "Babamın bana yaptıkları, benim için de en doğru olan şeylerdi aynı zamanda."

"Doğrusu hiçbir kadın onun güvenini senin kadar kazanamadı, bu bir gerçek ama işte bu yüzden de şimdi pek çok kişi senin öldüğünü görmeye can atıyor."

Peri'nin dolgun dudakları aşağıya doğru kavislenip kaşları çatılmıştı. "Insanlar başkalarının acıları üzerinden yaşamaya bayılırlar; parmaklarını acıyan yere batırmayı ve sanki bal tutmuş gibi bu acıyı emmeyi çok severler. Ama benim kovanımdan kolayca beslenmelerine izin ver-

meyeceğim. Babamın yanından hiçbir zaman ayrılmadım çünkü onun dostluğunu bütün diğer erkeklerin dostluklarına tercih ettim."

"Fakat şimdi eski pozisyonunu koruyacağını öngöremezsin."

"Kaderin bana ne getireceğini görmeme müsaade etmek zorundasın," dedi Peri, çileden çıktığını belli eden bir sesle.

Daka inadından vazgeçecek gibi görünmüyordu. "Peri, bunu dile getirmeyi hiç istemezdim ama korkuyorum. Seni korumama izin ver. Senin için kendi canımdan bile vazgeçebileceğimi biliyorsun!"

Başındaki ipek başörtüsünü hızla çekip atmış, ince telli ve grileşmiş saçları ortaya çıkmıştı. Başını ileriye doğru uzatıp eğilerek yolunmuş fareye benzer şekilde pembeleşmiş kafa derisinden birkaç saç teli koparmış ve kızının önüne koymuştu.

"Annen olarak, tavsiyeme uymanı talep ediyorum!"

Ardından, bir tutam daha saç teli yolmak üzere ellerini başının üzerine götürmüştü. Bu sahneye şahit olmak korkunçtu.

"Ah anne, ah, dur!" diye bağırdı Peri, annesinin elini bileğinden yakalayıp başından uzaklaştırmaya çalışırken.

Daka, Peri nin müdahalesine direnç göstermeyip kolunu ona bırakmıştı. "Yavrum, bu sefer ısrarımdan vazgeçmeyeceğim. Senden bütün istediğim, uygun adayların listesine bir bakman. Eğer hiçbiri seni memnun etmezse bunu söyleyebilirsin. Ama başın derde düşerse, hızla gerçekleşecek bir evlilik seni koruyabilir. Bu konudaki onayını duymadıkça da oturduğum şu minderi terk etmeyeceğim."

O sırada dışarıdan gelen ezan sesi duyulmuştu. Gün geçip gitmişti.

"Peri, bu kadar inatçı olmamalısın. Zaman değişti ve senin de bu değişime uyman gerekiyor."

"Tam tersine, anne. Diğer kadınlar Ay gibiler; bir büyüyüp bir küçülebilirler. Ben yapamam."

"Lütfen yavrum. Yalvarıyorum. Sana ilk sütünü veren kadın olarak, arzularına ket vurma hakkına sahibim."

Peri derin bir iç çekmişti; annesi hiçbir çocuğun reddedemeyeceği bir söylemle geliyordu. "Tamam, peki. Madem çok istiyorsun, öyle olsun. Ama lütfen bu meseleyi kimseye duyurma."

"Neden?"

"Çünkü sadece çaresiz kaldığımda başvuracağım bir seçenek olacak bu."

"Yavrum, ne tuhafsın!" dedi annesi, gücenmiş bir tonla. "Bir kadın nasıl olur da evlenmek istemez?"

Peri başını çevirip başka tarafa bakmıştı. "Senin anlayacağın şey değil-kanında yok bu bilgi."

"Vay vay!" dedi annesi. "Ben asla seninki kadar asil bir kana sahipmişim gibi davranmadım. Ama belki de seni diğer kadınlardan bu kadar aykırı hale sokan da bu kandır."

"Belki de," diye karşılık vermişti Peri, sertçe kapanan bir kapı gibi net bir kapanış tonuyla. "Anne, bütün gün seninle burada oturup konuşmayı çok isterdim ama şimdi işlerime geri dönmem için beni rahat bırakmalısın."

"Bu arzunu sana lütfediyorum," diye karşılık vermişti Daka, dimdik ayağa kalkarak. "Ama şunu unutma: Seni korumak benim en doğal hakkım. Bu hakkımı kullanış biçimimden hoşlanmasan bile, benim hatırımı kıramayacağın bilgisini yüreğinde saklı tut."

"Olur. Tutarım, anne," diye yumuşattı konuşmayı Peri. "Daima sevgili kızın olarak kalacağım."

"Biliyorum.

Daka, uzun bir savaştan yara bere içinde çıkmış yaşlı bir yaralı askerin vakur edasıyla odadan çıkıp gitmişti.

Peri, yaşadığı görüşmeyi kafasından silmek ister gibi başını sallayarak iç geçirmişti. "Umarım bu konu bir daha alevlenmez yüreğinde!"

"Prenses, hiç evlenmeyecek misiniz gerçekten?" diye sormuştum, evlenmeyeceği cevabını duymak ümidiyle.

"Bunu sadece Tanrı bilebilir," diye karşılık vermişti, belli belirsiz. Gerçek şu ki, bu konuyu ben fazla düşünmüyorum ama anneme yapacak bir iş çıkıyor. Hadi şimdi daha fazla geç olmadan şu planlama işlerimize geri dönelim."

Aynı akşam, on dört yaşındaki kız kardeşim Celile'den bir mektup almıştım. Yırtıp açmış, yazdığı havadisleri okumak için sabırsızlanmıştım. Celile o günlerde annemin üvey kuzeninin yanında, İran'ın güneyindeki küçük ve rutubetli bir sahil kasabasında yaşıyordu. Birkaç ayda bir bana yazıyor, böylece onun yaşamını ve eğitimini takip edebilmemi sağlıyordu. Eğitimiyle ondan bu kadar uzaktayken bizzat ilgilenmem zordu. Annemin kuzenine, kız kardeşim için olabilecek en iyi öğretme-

ni bulması için ısrar etmiş ve bulunan eğitmen kadından bütün memnuniyetsizliğine rağmen, ona doğrudan parasını yollamıştım.

Celile, Basra'da havaların iyice ısındığını ve rutubetin yükseldiğini, bu durumun da dikkatini toplamasını zorlaştırdığını ancak Gurgânî'nin şiirlerini okumaya başladığından beri artık hiçbir şeyin onu etkilemez hale geldiğini yazmıştı.

Bu şairin yazdıkları öyle güzel ki beni yerimde duramaz ve dans etmek ister hale getiriyor. Toprak olup gitmeden önce yaşamaktan en zevk aldığımız arzularımıza sahip çıkmamız gerektiğini söylediğinde, gidip ona biat etmeyi ve müridi olmayı çok istiyorum! Ama bunu söylediğimde öğretmenim bana güneş kadar tutarlı olmayı öğrenmek durumunda olduğumu hatırlatıyor ve ben de heyecanla çarpan yüreğimi bastırıp ona itaat ediyorum.

Sevgili abi, yazım becerimi beğeniyor musun? Acaba benim için bir iş bulunup sana yakın olmam sağlanabilir mi? Annemizin kuzeninin de sık sık hatırlattığı üzere, artık büyüdüm ve bir işe yaramak için sabırsızlanıyorum.

Keşke onun için bir şeyler yapabilseydim! Aslında Celile saltanat katındaki pek çok kadından daha düzgün bir el yazısına sahipti. Peri'den onu işe almasını rica etmek için sabırla zamanın geçmesini bekliyordum çünkü daha beni hizmetine yeni almıştı ve böyle bir arzumu dile getirebilmek için fazla erkendi. Sonucundan emin olmadığım sürece, Celile'ye ümit vererek onu hayal kırıklığına uğratmayacaktım –tabii kendimi de. Onu en son gördüğümde, bir eşeğin üzerinde geriye dönmüş minik vücudu ve gözyaşlarının altında erimiş gibi görünen mahzun yüzüyle kollarını bana uzatmış, uzaklaşıyordu. Bu görüntü gözümün önünden hiç gitmemişti. Söz konusu manzaranın içinde duyulan annemin sözlerini de hiç unutmamıştım: "Onurumuzu temizle! Benim için değil, kız kardeşin için yap bunu!"

Hemen oturup Celile'nin mektubuna bir cevap yazmış, el yazısının güzelliğini takdir etmiş ve ondan sabırlı olmasını istemiştim.

Akşam karanlığı çökmeden önce Kazvin merkezinde bir yürüyüşe çıkmıştım. Pazar yerinin yakınlarındaki şehir meydanını dolduran güvercinler mahzun mahzun kanatlarını çırparak, her zamanki gibi meydana dökülmüş kırıntıları yemenin peşindeydiler. Pazarın büyük ahşap kapıları hâlâ kapalıydı ve sıra sıra sokak satıcılarından da eser yoktu. Pazarcıların devam etmeyi sevdikleri, yakınlardaki bir tavernaya kadar yürümeye devam edip, orada tanıştığım bir grup insana kendimi Tebriz'den gelmiş bir tüccar olarak tanıtmıştım. Adamların yüzleri endişe içinde asılmıştı ve hep beraber içmek üzere ısmarladığım birkaç sürahi şarap dağıtılana kadar da muhabbet gelişmemişti. İnanç sahibi olanları unutmayıp, onlar için de çay söylemiştim.

"Umit edelim ki, sonunda açlıktan ölmeyiz," demiştim, muhabbet açmaya çalışarak.

Hangisi daha kötü: Açlıktan ölmek mi, sokaklarda bir suikasta kurban gitmek mi?" diye sormuştu yaşlı bir adam, ölümlerin en kötüsünü telaffuz edip dalga geçerken.

"Doğru söylüyorsun, kardeşim," demiştim ben de, sanki neden bahsettiğini bilirmişim gibi. "Biraz daha şarap ikram edebilir miyim?"

Pazarın hâlâ kapalı olma nedeninin bir dizi cinayet olduğunu öğrenmem fazla vaktimi almamıştı. Söylendiğine göre, Tekelü Oymağı ndan adamlar Ustaçlu Oymağı mensuplarına karşı bir dizi suikast gerçekleştirmiş, böylelikle Tahmasb Şah dönemi boyunca kayırılmış olan Ustaçlulardan intikamlarını almış, kargaşadan istifade eden pek çok diğer insan da, ne kadar kıskandığı ya da gıcık olduğu kişi varsa onları öldürerek cinayetlerin sayısını bir hayli kabartmıştı.

Birileri o saraydaki eşeklere bir şeyler yapmalarını söylemeli," diye homurdanıyordu yaşlı adam.

Ertesi günkü toplantıda, tavernada aldığım bilgileri Mecit ve Peri'ye aktarmamı müteakip, kapalı bulunan pazarla ilgili olarak Enver harekete geçirilmiş, ilgilileri toplayıp onlara durumu anlatmıştı. Pazar kapalı olduğu için sarayın ihtiyaçları da gelemiyor, mutfaklar tam takır duruyor, ürün tarlada çürüyor ve yakında bu durumdan ticaretin de etkilenmesi bekleniyordu. "Ülkenin nabzı giderek yavaşlıyor; durmak üzere," diye bağlamıştı telaşlı konuşmasını Enver.

Toplantıya katılan soylular Enver'i dikkatle dinliyorlardı çünkü onun her gün ibadetini yapan, dini bütün ve namuslu biri olduğunu biliyorlardı. Merhum Şah, Enver'i onurlandırarak onu harem operas-

yonlarının baş sorumlusu yapmış ve camiler, su kuyuları ve manevi ziyaret noktalarının düzenlenmesi için fon bulmakla görevlendirmişti.

"Tüccarlar pazarı açmayı reddediyorlar çünkü pazar açılır açılmaz sıradan insanlar boğazlanmaya başlıyor," diye ilave etmişti Peri, yine perdenin arkasında konuşlandığı yerinden. Açıkça Tekelü Oymağı'nın ismini telaffuz edemiyordu çünkü bu bir iç savaşı tetikleyebilirdi.

Peri'nin dayısı kalkmıştı yine ayağa. "Bence hemen asker gönderip bozguncuları tutuklatarak idam etmemiz gerek. Böylece benzer niyete sahip insanlara da bir örnek teşkil edilmiş olunur."

"Bu biraz abartılı bir müdahale olmaz mı?" diye sormuştu Peri. Dayısının söylemi bana da Haydar'ın başına gelenleri hatırlatmış; bu adamın kana susamışlığından ürküyordum.

"Eğer vatandaşı önceden yaygın biçimde başına gelebilecekler hakkında bilgilendirirsek hiç de abartılı olmaz," diye yanıtlamıştı Şemkal.

Merhum şahın kişisel muhafızlarının başı olan ve Peri'nin de çocukluğunda koruması olarak görev yapmış olan Avşar Halil Han, fikrini beyan etmek için doğrulmuş ve "Bir grup askere bütün şehri dolaştırarak, şiddet uygulamaya niyetlenen veya bu niyetini eyleme dökenlerin bulunmaları halinde cezalandırılacaklarını duyurmalıyız," demişti. "Bu duyuruyu da en yaygın biçimde yaparız."

"Öyle yapın," demişti Peri de. "Ve onlara şunu hatırlatın: Bu ülkede insanlar sadece şah ve onun Adalet Komisyonları tarafından yargılanabilirler. Suçu tespit edilen katillerin cezalarını, tahta geçip şah olduktan sonra kardeşim verecektir."

O sırada, "Eğer tahta geçebilirse tabii," diye, Ustaçlu Sadreddin Han'ın sesi yükselmişti odanın arkalarından. "Önce şehre ulaşması gerekiyor, öyle değil mi?"

"İsmail yolda. Geliyor," diyerek diretti Peri.

"Saygıdeğer Prenses, askerleri yarın şehre yollarız," diyordu Halil Han hâlâ. "Bizden yapmamızı istediğiniz herhangi başka bir şey var mı?"

"Var," diye karşılık verdi Peri. "Bütün Tekelü Oymağı askerleri Şah İsmail'i karşılamaya gidecek ve en kısa zamanda ona biat edecek."

Az kalsın sesli olarak gülecektim. Peri oyunu çok hızlı öğreniyordu. Tekelü askerlerini toparlayıp şehirden uzaklaştırmak, Ustaçlu Oymağı'nın kendisini abluka altında hissetmesine son verecek ve ayaklanma ihtimalini düşürecekti.

"Diğer yetkililer de derhal makamlarına dönecek ve günlük gelişmeleri aksatmadan bana bildirecek."

"Çeşm."

"Bu buyruklara neden itaat etmemiz gerektiğini anlamıyorum," diye itiraz etmişti Mirza Şükrullah. "Siz şah değilsiniz ki."

"Benim kanımın asilliğinden şüpheniz mi var?" diye sormuştu Peri de, sertçe.

"Kanınızdan şüphem yok," diyerek karşılık vermişti Şükrullah. Safevi Hanedanlığı ile olan yakın kan bağınız daima saygıya şayandır."

"Tahtına oturmuş bir şahın yokluğunda, bu sarayı ve siz de dahil içindeki herkesi idare ederek, üzerime düşen görevi yerine getireceğim."

Mirza Şükrullah karşılık vermemiş ancak yüzündeki ifadeyle prensesi fazla ciddiye almadığını açıkça göstermişti. Sonra da bir şiir okumaya başlamıştı.

Kadınlar ne beyin, ne sağduyu, ne de iman sahibi olmadıklarından
Onların peşine takılıp gitmek seni ilkel diyarlara sürükleyecektir.
Kadınlar oğlan çocuk doğurmaktan başka hiçbir işe yaramadıklarından
Aldırma sen onlara; doğru olan daha parlak varlıklardan gelecektir.

Mirza Şükrullah odayı dolduranlar arasında kendisini destekleyen birilerini arar gibi etrafına bakınmış ama herkesi huzursuz bir sessizlik içinde bulmuştu. Odadaki adamlardan bazılarının Şükrullah'ın bu görüşlerine katıldığından şüphe yoktu ama o anda orada bunların söylenmesi çok aşağılayıcı ve kışkırtıcıydı. Saltanat katındaki kadınları da, Peri nin nezdinde, değersizleştiriyordu. O anda Şükrullah'ın uzun gri sakallarını tuttuğum gibi ağzına tıkmak istemiştim.

"Haddini aşan diline dikkat etsen iyi olur!" diye atılmıştı Şemkal, saldırmaya hazır bir yılan gibi yerinde şişinerek. Hemen yanında duran Mecit ise kaçacak delik arayan bir fareyi andırıyordu daha ziyade. Kendinden büyükler karşısında nasıl da korkak bir görüntü sergiliyordu bu adam! Onun pozisyonunda olsam, bütün bu adamlara tek tek gider, Peri'ye destek olmaları için çabalardım.

Perdenin arkasına bir göz atıp prensesi kontrol ettim. "Alıntı yaptığınız şair, kadınlarla ilgili büyük bir otorite sayılmaz," derken, Peri'nin sesi yüksek ve sert çıkıyordu. Bir an duralamış, gözlerini kapatmış ve

düşünmüştü. O anda inci dizili, parıldayan alnının ardında derlediği şiirin mısralarını görür gibi olmuştum. Son derece buyurgan bir sesle şiirini okumaya başlamış, kendi mısralarıyla itirazını dile getirmişti:

Kaliteli ipekten bir giysi, saklamaya birebirdir
İçinde gizlenen kendini beğenmiş eşeği.
Anlayabilmek için sadece Tanrı'nın bildiği gerçeği
Kumaşların zarafetinden öteye bakmak,
Derinin bile altına sızıp orada aramak,
Engelleri aşıp, içeride ne olduğunu keşfetmek gerekir.
Pırıltı ve şaşaaya aldanma sen,
Gerçek, gözün gördüğünün ötesinde bir yerdedir.
Sor bir yol, 'Hak nedir? Doğru nedir? Gerçek nedir?'
Sadece domuzlar hiç soru sormadan pislikle beslenir.

Mirza Selman kendini tutamayıp kıkırdamış, ardından diğer bazıları da onu izlemişti. Mirza Şükrullah'ın çatılmış kaşları, üzerlerinde fırtına bulutları toplar gibiydiler.

Mirza Selman söz almak için ayağa kalkmıştı.

"Prenses, hazinedarbaşının raporunu hazırlamada kendisine yardımcı olmaktan büyük mutluluk duyarım. Adamlarım bu işi yapmak için müsaitler, bilginiz olsun."

Başımı o yana çevirdiğimde, Şükrullah'ın Mirza Selman'a nasıl baktığını görmüştüm. "Böyle bir şeye gerek yok."

"Hizmetinizdeyim," diye üstelemişti Mirza Selman, Şükrullah'a doğru döndürdüğü yüzüne yerleştirdiği dalgacı bir gülümsemeyle.

"İstemem, teşekkürler," dedi hazinedarbaşı tekrar. "Sizin yardımınıza ihtiyacım yok."

"Bu durumda istediğim rapor ne kadar zamanda hazırlanabilir?" diye soruvermişti Peri, bulunduğu perdenin ardından. Sesinde muzaffer bir eda vardı.

Mirza Şükrullah bir an tereddüt etmiş ve sonra, "Bilmiyorum," diyebilmişti sadece.

"Öyle mi? Ama Mirza Selman'ın ticari ilişkilerimizi ne kadar düzenli yürüttüğünü ve faaliyetlerine ilişkin ne denli isabetli raporlar sunduğunu herkes biliyor. Eminim sizinkiler de o şekle gelecektir; zira şimdi bir de kendisinden yardım alıyor olacaksınız."

Mirza Şükrullah sert bakışlarını tekrar Mirza Selman'a çevirdiğinde, hiçbir tereddüdü olmayan, kendinden emin bakan gözlerle buluşmuştu. Selman'ın ufak tefek vücudu her zamankinden daha heybetli görünüyordu.

"Yapılabileceklere bir bakarım," diye homurdanmıştı sonunda Mirza Şükrullah, kaşları hâlâ çatık, Peri'ye sanki kendisine ne yapacağını söyleyen bir çöpçüymüş gibi muamele ederek.

Şemkal ayağa fırlamış ve hızlı hızlı konuşarak söze girmişti. "Merhum Şah ın gözdesi, en sevdiği kızının sözlerini duydunuz. Dağılabilirsiniz."

Odadakiler, İsmail ve Haydar'ın destekçileri olarak hâlâ ayrı ayrı gruplaşıp, birliğin henüz sağlanamamış olduğunu açıkça göstermekteydiler. Bütün yüreğimle İsmail'in elini çabuk tutmasını diliyordum. Soyluların kendi bildiklerini yapmaya başlamaları an meselesiydi. Tahmasb Şah'ın çocuk hükümdar olarak tahta geçtiği zamanlarda da benzeri yaşanmıştı. En korktuğum da buydu işte: Adamların silahlarını kuşanıp kendi adaylarına verdikleri desteği eyleme dökmeleri ve güç kullanarak zorla birini tahta geçirmeleri. Öyle bir durumda Peri'nin gücü kaybolacak ve benim bütün hayallerim de onunla birlikte tekrar küle dönecekti.

Kendime ayırabileceğim bir zaman bulur bulmaz hemen yazıcılara ev sahipliği yapan kalem işleri binasına gitmiş ve orada başkâtip Reşit Han'la görüşmek istemiştim.

"Bugün yerinde yok" demişti yardımcısı Abidin Ağa. O da bir hadımdı ve tombul yanakları ve kadınsı, tiz bir sesi vardı.

"İncelemem gereken bir doküman var: Tahmasb Şah'ın Muhteşem Saltanat Tarihi," diye belirtmiştim isteğimi. "Prenses, kendisi için bir araştırma yapmamı istedi."

Elbette bu söylediğim yalandı ama zararsızdı. Abidin Ağa bir süre gözden kaybolup, izin mektubunu bulmaya gitmişti.

Bu izin mektubunu Peri'den istediğimde, aslında amacımın babamla ilgili olduğunu kendisine itiraf etmeyi arzulamış ancak buna cesaret edememiştim. Kutsal görevimi ona açacak olursam, sadakatimden kuşkuya düşebileceğinden korkmuştum. Kendisine sadece, böyle bir izin

mektubunun ileride prensesin bazı bilgilere ulaşmasında kendisine kolaylık sağlayacağını söylemiştim.

Abidin az sonra asık bir suratla geri dönmüştü. "Tam olarak incelemek istediğin nedir? Merhum şahımızın neredeyse ebediyete kadar sürmüş saltanatını anlatan el yazmaları binlerce sayfa. Hepsini kaldırıp buraya getirecek değilim.

Anlaşılan onu gevşetmek için bir hediye takdim etmem gerekecekti. O an sadece, "Tahmasb Şah döneminin üst düzey memurlarıyla ilgili bilgileri okumam gerekiyor" demekle yetinecektim.

"O olur. Başka bir gün gel, istediğin sayfaları hazırlamış olurum."

"Yarın?" Bunu sorarken haddinden fazla ısrarlı görünmüştüm sanıyorum.

"Kurtlandın mı sen?"

Abidin, herkesi bekleterek kendilerinin ne kadar önemli bir birim oldukları izlenimini vermeye şartlanmış memurlardan biriydi. Ancak benim için o an takdir yetkisi, işin çabukluğundan daha önemli olduğundan, Abidin'e ertesi gün orada olacağımı söylemiştim.

Ertesi gün öğleden sonra kalem işlerine, elimde etrafı gümüş kakma çiçeklerle ve özlü sözler oyularak süslenmiş pirinç bir kâseyle gitmiştim. Abidin hediyeyi fazla tezahürat etmeden kabul etmiş ve sayfaları getirmeye gitmişti. Sonra da onları, üzeri inci ve sedef kakmalı yer masasının üzerine koymuştu.

"Aklında olsun, sayfaları kıvırmak veya kirletmek yok," demişti bir de.

" Daha önce de değerli kâğıtlarla bir arada bulundum."

"İyi o zaman."

Kâğıtlar, soğan kabuğu gibi pelür sayfalarla birbirinden ayrıldıklarından, üzerlerinde yazılanları okunması gayet keyifli ve kolay olan fil dişi bir renk almışlardı. Her sayfada üst düzey yetkililerin tek tek kısa biyografileri vardı. Öncelikle Şah'a ulema olarak hizmet vermiş Tanrı erbabı adamların uzun listesini, peygamber soyundan gelen soylular izliyor, sonra idari kademelerde görev yapan vezirler ve kalem erbabı listeleniyor, ilerleyen sayfalarda da, sarayın işleyişinden sorumlu hadımlar ve ardından saltanata hizmet vermiş astrologlar, doktorlar, kaligraflar, sanatçılar, şairler ve müzisyenler geliyordu.

Söz konusu adamların bazıları verdikleri hizmetler karşılığında büyük servetlere konmuş, toprak veya erk sahibi edilerek ödüllendirilmiş, bazılarıysa başarısız olup bitmişlerdi. Adamlardan biri sapık bir dini mezhebe dahil olmakla suçlanıp idam edilirken, bir diğeri Şah'ın

çok değer verdiği erkek hizmetkârına aşık olmuş ve tabi ki öldürülmüştü. Bir başkası da para çalınış ve utanç içinde sürgüne gönderilmişti. Onca adamın saltanata bağlılık hikâyelerini okurken yüreğim kan ağlamaya başlamış, üzülmüştüm. Babamın kaderini paylaşan o kadar çok adam vardı ki!

Fakat sonunda, muhasebeciler, yazıcılar ve tarihçilerden oluşan uzun bir listeye ulaşmıştım. Listedeki isimleri parmağımla takip ederek tek tek okurken ellerim terliyordu. Babamın bu dokümanlara girme şerefine erip ermediğini bilmiyordum. Tarihçiler önemli isimleri sıraladıkları listelerini sıklıkla, "Diğer hiç kimse burada mevzu bahis edilecek kadar önemli değildir," diyerek veya buna benzer ifadelerle sonlandırıyorlardı.

Sonra birden kalbim duracak gibi olmuştu:

> **Muhammed Emir Şirazî:** Kazvin doğumlu. Şah a yirmi yıl hizmet verdi ve baş muhasebecilerinden biri oldu. Hesaplarındaki titizlik ve saray işleyişini aksatmayacak hızda çözümler geliştirmesi nedeniyle pek çok meslektaşının takdirini kazandı. Kalem erbabı adamlar arasında daha üst kademelere yükselmesine kesin gözüyle bakılıyordu; ta ki, bir gün Şah'a karşı suç işlemekle yargılanıp idam edilene kadar. Daha sonra bu suçlamanın doğruluğuna dair kuşkular ortaya çıkmışsa da, Şah, Tanrı'nın aydınlığı üzerine olsun, bürokratını asılsızca suçlayan soylu kişiyi cezalandırmayı uygun görmemiştir. Bu kararının nedeni, söz konusu kişinin, Şah'ın karşısına almak istemediği güçlü ittifaklara sahip bulunmasından kaynaklı olabilir. Kesin olanı yalnızca Tanrı bilir.

Neden, ama neden bu tarihçi, sözünü ettiği iftiracı soylunun adını vermiyordu ki? Şah'ın onu cezalandırmayacağı kadar önemli hangi kademede bulunuyordu bu adam?

Her türlü tehlikeyi göze alıp Abidin'e sormaya karar vermiştim. Elimi sallayıp onu yanıma çağırdığımda yılgın bir iç çekişle yaklaşmıştı.

"Şu belgeyi görüyor musun?"

Abidin önce kâğıda bir göz atıp, sonra yavaşça başını kaldırdı. Hiç bu kadar hızlı okuyabilen birini görmemiştim. " Ne olmuş belgeye?"

"İhbarcının adı ne?"

"Ben ne bileyim."

"Tanrı aşkına, sen tarihçi değil misin?"

"Eğer isim doğrudan yazılmamışsa, kim olduğunu bilmediğimiz anlamına gelir. Böyle küçük memurların ayrıntılarını doğrulamakla uğraşacak vaktimiz mi var bizim? Kim takar ki gelecekte bu Muhammed Emir denen adamın şeceresini?"

Ani bir hareketle yerimden fırlamış, önümdeki yer masasına çarpıp üzerindeki el yazmalarının yerlere saçılmasına neden olmuştum.

"Ben takıyorum!"

Tarihçi saçılan kâğıtları toparlamak için eğildiğinde, kazara uzun kaftanının eteğine basmış ve doğrulmakta güçlük çekmişti. "Kıvırdın işte bak kâğıtları, eşek herif! Dikkat etmeni söylemiştim.

"Senin neden-sonuç ilişkilerine dikkat ettiğin kadar mı?"

Abidin ardımdan söverken oradan yürüyüp çıkmıştım. Parmaklarımın hafifçe lekelenmiş olduğunu gördüğümde küçük bir şaşkınlık yaşamıştım. Sanki onları babamın kanına batırmıştım.

İsmail, Peri'ye yazdığı mektupta kendisine gönderdiği mesajı aldığını belirtmiş ve ülke başkentinde hakkı olan rolü üstlenmek üzere çok yakında Kahkaha'dan yola çıkacağını bildirmişti. Babasının ve Haydar'ın ölüm haberlerini aldığındaysa, bu haberlerin kendisine kurulmuş tuzaklar olduğundan emin biçimde hapishanenin ana giriş kapısına ilave demir çubuklar çaktırmış ve saraydan gelecek güvenilir bir soyluyu bu parmaklıkların önünde kendi gözleriyle görüp, kendi kulaklarıyla işitmedikçe içeriye kimseyi sokmamıştı. Soylular İsmail'in aldığı haberlerin gerçekliğini onayladığında hapishane kapılarını tekrar açtırmıştı. Ayrıca mektupta, geçen onca yıldan sonra kız kardeşini görmeyi iple çektiğini belirtmiş ve Peri'ye, kendisi namına hareket ederek verdiği hizmetten dolayı teşekkür etmişti. Mektubunu da, "Seni seven abin," diye imzalamıştı.

Peri, İsmail'in bu içten hitabı karşısında büyük memnuniyet duymuştu. "Tam anlamıyla, hatırladığım o aslan gibi adam olarak duruyor işte hâlâ!" demiş ve yaşadığı rahatlamayla gözleri dolmuştu.

Ama sonrasında, geçen onca gün boyunca İsmail'den aldığımız yegâne haber bu mektuptan ibaret olmuştu; ta ki, Sultanam bize, oğlunun Kahkaha'da kalmaya karar kıldığını ve soyluların kendisini orada ziyaret etmelerine izin verdiğini söyleyene kadar. Hâlâ bir türlü başkente vasıl olamamış bulunan İsmail'in, atalarının geldiği Ardabil Şehrine geçtiğini, aşiretini ziyaret ettiğini ve orada beklenenden fazla oyalandığını, başkenti ne zaman şereflendireceğine yönelik de en ufak bir bilgi vermediğini öğreniyorduk.

Peri'nin saray idaresini tamamen eline almaktan başka seçeneği yoktu. Onun emriyle mutfaklar yeniden açılmıştı ve saray sakinleri minnettarlıkla karınlarını dolduruyorlardı. Saray hastanesi işlemeye başlamış, din adamları hasta insanları teskin edici dua servislerine geri dönmüş, ölüler usule uygun biçimde gömülür olmuştu. Tekelü Oymağı askerleri İsmail'i ziyaret etmek üzere şehirden ayrılmış ve kentteki seri cinayetlerin de önü kesilmişti.

Her ne kadar saray düzeni işlemeye başladıysa da, biz yine pek sakin değildik. Çünkü bütün saray söylentilerle çalkalanıp duruyordu. Haydar'ın annesi Sultanzade biricik oğlunun katledilmiş olmasından dolayı çılgına dönmüş, müttefikleri aracılığıyla İsmail'e rakip olabilecek uygun bir aday bulmaya çalışıyordu. Çabasının asıl nedeni, Sultanam'ın büyük hırsını karşılıksız bırakmak istemesi gibiydi. Ve bir diğer soylu da, merhum Şah'ın beşinci oğlu Mustafa Mirza'yı tahta geçirme ihtimaline ağırlık kazandırmak için çaba gösteriyordu.

Saray bahçelerinde gezerken karşılaştığım insanlar bakışlarını birbirlerinden kaçırıyor, bir sonraki efendilerinin kim olacağını bilemediklerinden, küçük bir kıvılcımın dahi yeni bir hıyanet senaryosuna dönüşebileceğini düşünüyorlardı.

Bir sabah, daha gün ağarmadan hamamda Enver'le karşılaştığımda onu çok telaşlandırmıştım. Beni görür görmez havuzdan dışarı fırlamış, sanki ona saldıracakmışım gibi, fildişi renkli dizlerinin üzerine çöküp adaleli kollarını ileri uzatarak kendisini savunma durumuna geçmiş ve kanımı donduran korkunç bir savaş çığlığı atmıştı. Yanına yaklaşanın ben olduğumu anladığında da yine kendini suya bırakmış, hamam sefasına kaldığı yerden devam etmişti.

"Yalnızca bir geri zekâlı bana bu şekilde sinsice yaklaşmaya kalkışır," diye homurdanıyordu.

Saraydaki söylentileri Peri'ye aktardığımda yüzü yaşadığı gerilimle iyice asılmıştı. "İsmail neden elini çabuk tutmuyor ki sanki! Bir an önce gelip tahta geçmesi gerektiğini hatırlatan bir mektup daha yazdım ama o hâlâ ülkeyi tavaf ediyor. Onu bu kadar umursamaz kılan ne?"

"Hayatımın sahibi, saray söylentilerini bastırmalısınız," dedim prensese. "Eğer spekülasyonlar daha da ayyuka çıkarsa, insanlar aslında başlarında bir hükümdar bulunmadığı fikrine kapılarak, desteklerini başka bir adaya yönlendirebilirler."

Peri iç geçirmişti. "Bu noktaya kadar gelmişken, hâlâ bizim kontrolümüzdeki tahtı kaybetmek düşünülemez."

"O halde soyluları, başka bir seçenekleri olmadığı yönünde ikna etmeliyiz."

Soylularla yapılan bir sonraki toplantıda Peri, abisinin yirmi bin kişilik bir orduyla Kazvin'e doğru yola çıktığına yemin etmişti. Bir gün önce birlikte yazdığımız bir mektup metnini sanki İsmail'den gelmiş gibi sesli olarak okurken, "Sevgili kız kardeşim," diyerek başlamıştı icrasına." Gelip tahta oturana kadar, sana sarayı uygun gördüğün biçimde idare etme yetkisi veriyorum. Tanrı'nın bana bahşetmiş olduğu saltanat hakkımı gasp etmeyi hedefleyen hiçbir girişime göz yumma."

Okuduklarının etkisini göstermesi için bir an duralamıştı Peri. "Eğer bana inanmamak eğilimindeyseniz, tahta geçtiğinde yeni şahımıza savunmanızı verebilir ve itaatsizliğinizin başınıza neler getireceğini kendi gözlerinizle görebilirsiniz."

Peri'nin sesinde otoriter bir titreşim vardı. Dinleyicilerini, ileri sürdüğü fikirlerin hakkaniyetini kabul etmek yönünde çaresiz bırakan büyük bir hatip gibiydi. Otoritesinin gücünü ta yüreğimden hissediyordum; ne isterse onu gerçekleştirmek için canımı dişime takıp savaşma isteğiyle dolup taşıyordum. İbrahim Mirza'nın, Mirza Şükrullah'a alçak sesle, Bu kadında saltanat edası var. Ters düşme onunla," dediğini duymuştum.

Bu sözleri Şemkal ve Mecit de duymuş, buluşan gözlerinde heyecan pırıltıları ışımıştı. Mecit, yüzünde muzaffer bir edayla ayağa fırlamış, salondaki bütün soylulara duyuracak biçimde İbrahim'in bir diğer soyluya söylediklerini yüksek sesle tekrarlıyor, sonra da odanın diğer köşelerine koşup, kulaktan kulağa bu sözleri herkesin işitmesini sağlamaya çalışıyordu. Onun bu çabaları karşısında ben de kendimi tutamamıştım; İbrahim'in sözlerini yanımda yöremdeki emirlere söyleyip yaymıştım. Emirlerin, ardındaki ihtişamlı görüntüyü hayal ederek perdeye bakan yüzleri, duyduklarıyla daha da yumuşamıştı.

"Mirza Şükrullah, görüşlerinize ihtiyacım var."

"Anlaşıldı," diye karşılık vermişti Mirza Şükrullah, Peri'nin talebine karşılık isteksiz bir sesle.

"Güzel. O halde, hazırlamanız bütün gecenizi de alsa, saray hazinesinin son durumuyla ilgili raporu yarın sabaha bekliyorum. Diğerlerinize gelince; çok yakında İsmail'in saltanat adaylığının gerçek olduğunu kendi gözlerinizle göreceksiniz. Şimdi tekrar soruyorum:

İsmail'i destekleyerek ülkenin bütünlüğünü sağlamaya yemin eder misiniz? Herkesin cevabını tek tek duymak istiyorum."

İsmail'in destekçileri hiç vakit kaybetmeden tepkilerini seslendirmiş, kalabalık "Allah! Allah! Allah!" nidalarıyla toplu halde zikretmiş, uygun adım ilerleyen askerler gibi gürlemişti. Ustaçlu Oymağı'ndan olanlar bile bu zoraki bağlılık ritüeline seslerini katmışlardı.

O sırada, Peri'nin arkasında oturduğu perdenin ardına geçmiş ve sanki bir orduya hücum emri vermiş gibi muzaffer bir edayla sıçrayıp ayağa dikilen prensesi görmüştüm. Perdenin diğer yanından, salondan, Şemhal'in toplantının bittiğini duyuran sesi geliyordu. Mirza Selman ve Mecit, fazla tanınmayan bir polo oyuncusunun kaydettiği nefis bir sayı karşısında şaşkına dönmüş seyirciler gibi büyüklene büyüklene takdir eder pozlar atıyorlardı birbirlerine. Ben de büyülenmiş gibiydim. Peri'de gerçekten saltanat edası vardı; yaydığı enerji öylesine karşı durulmazdı ki, insan ay çiçeğinin güneşi izlemesi gibi onun ardına takılıp gidiyordu.

Birkaç gün sonra Peri, İsmail'den sarayın idaresine yönelik kendisine tam yetki veren mektubu nihayet almıştı; şahın yokluğunda yapılması gerekenin bu olduğunu prenses önceden görmüştü zaten. Mektubunda Peri'ye bütün çabaları için teşekkür ediyor ve kendisini dünya gözüyle görmek için sabırsızlandığını yazıyor, kız kardeşini 'gerçek Safevi kanı taşıyan bir kadın, kollarımızdaki asil kız kardeş ve hanedanımızın, tacımızın, tahtımızın yılmaz bekçisi' gibi sıfatlarla niteliyordu. Nihayet saraya avdet ettiğinde Peri'yi bekleyen büyük bir de ödül vaat ediyor ve onu kendisine sunmayı iple çektiğini ifade ediyordu.

Peri bu mektubu bana, umutla parlayan gözlerle okumuştu.

3. BÖLÜM

ADALET ERBABI

Zahhak kral olduktan sonra şeytan da kendini sarayın aşçısı olarak konuşlandırmış ve ona kan lezzetini öğretmek için işe koyulmuş. Ilk gün krala kızarmış kızıl keklik pişirmiş. Ertesi gün kuzu kebap ve üçüncü gün de şarapta haşlanmış sığır eti hazırlamış. Daha önce hiç et yememiş olan Zahhak şaşkınlıklar içinde büyük bir memnuniyet yaşıyor, bayıla bayıla kan ve kemikleri iştahla yalıyormuş. Zahhak, sunduğu bu mükemmel aşçılık hizmetine karşılık ne ödül arzuladığını sorduğunda, şeytan, "Sadece bir tek dileğim olur, ey evrenin efendisi. Hünkârımızın omuz başlarını öpmek," demiş.

Zahhak, verdiği onca hizmet karşılığında şeytanın isteğinin çok mütevazı olduğunu düşünmüş. Memnuniyetle omuz başlarını açıp, şeytanın kara dudaklarını her bir omuz başına kondurmasına izin vermiş.

Ertesi sabah Zahhak, başının dibinde duyduğu bir sürünme sesiyle uyanmış. Üzerindeki yatak örtüsü kaldırıldığında gördüğü manzara karşısında dehşete düşmüş: Her iki omuz başından birer yılan çıkmış bulunuyormuş. Korku içinde kalan Zahhak, bir bıçak alıp önce birini sonra diğerini kesmiş ama yılanların kesilmiş parçaları kıvrana kıvrana ölürken, omuzlarından yeni yılanlar çıkıyormuş. Yılanlar hiç durmadan kralın yüzünün önünde birbirlerine tıslıyor, saldırıyor ve münakaşa ediyorlarmış. Kral sonunda çıldırmış olabileceğini düşünmeye başlamış.

Aynı günün öğleden sonrasında şeytan aylak aylak dolanırken, Zahhak onu bulmuş ve başındaki illetten kendisini kurtarması için yalvarmış. "Dostum, bu illetten kurtulup huzur bulmanın yegâne yolu," demiş şeytan, "yılanları besleyerek etkisiz hale getirmektir. Söz konusu diyetin içeriği de gayet basittir: Genç erkek beyni."

Zahhak ertesi gün adamlarına, gidip kendisine iki tane genç erkek getirmelerini buyurmuş. Getirilen erkekler hemen oracıkta katledilmiş, kafatasları kırılıp açılmış ve beyinleri yılanları beslemek için sökülüp alınmış. Sonra da, eksik naaşları gömülmeleri için ailelerine teslim edilmiş.

Gelen sabah yine aynı şeyler yaşanmış; ve ondan sonraki sabah da. Her gün, büyük ümitler bağlanmış, istikbal sahibi genç erkekler ailelerinden koparılıp alınarak saltanata kurban gider olmuş. Yavaş yavaş ülkenin en ışıklı zihinleri yok edilmiş ve kötülük yeni kötülükleri doğurmuş.

O yılın erken yaz aylarında İsmail nihayet Kazvin sırtlarına ulaşmıştı. Üzerleri şık işlemelerle dolu ve içleri ipek halılarla döşenmiş otağ çadırları kurulduktan sonra yeni Şah ve adamları oturup astrologların başkente girmek için en uygun zamanı saptayarak kendilerine bildirmelerini beklemeye başlamışlardı. İsmail, tutsaklığı sırasında astrolojik çalışmalara yıllarını vermişti ve yıldız okumaları hareket etmesini onaylamadığı sürece çadırından dışarı adım bile atmayacaktı. Peri, abisinin bu denli geleneklere uygun bir tavır sergilemesinden memnundu ama ben gizliden gizliye yıldızların ellerini biraz daha çabuk tutmalarını dilemekten kendimi alamıyordum.

O günlere gelinene kadar Peri pek çok iş başarmıştı. Şehirdeki cinayetler bitmiş ve tüccarlar pazarı yeniden açmışlardı. Pazaryeri tadil edilmiş, böylece işgal günlerinin izleri silinmişti. Soylular makamlarındaki işlerinin başına geçmiş harıl harıl çalışıyorlardı. Peri soylularla yaptığı sabah toplantılarını düzenli olarak sürdürmüş ve hepsi artık sorgusuz sualsiz kendilerini onun emrine teslim etmeye alışmışlardı. Mirza Şükrullah hazinenin durumunu gösteren raporu hazırlamış ve işlerin en düzgün biçimde yürümesi için gereken ödemeleri yapmıştı. Daha yapılacak çok iş vardı ama Peri, İsmail'in tahta geçtiğinde kaosla karşılaşmamasını sağladığından artık emin olmuştu.

Prenses beni abisinin kamp kurduğu yere göndermiş ve ona bir karşılama mektubu ile birlikte gümüş süslemeli güzel bir usturlabı hediye olarak götürmemi istemişti. Sıcak bir sabah, saltanat atlarından birinin sırtında kampa gitmiş ve müstakbel şahı bir an için bile olsa görmeyi ummuştum; zira böylece Peri'ye onun nasıl göründüğünü ve hatta belki bana edeceği birkaç güzel kelâmı bile rapor edebilecektim. Kamp devasa büyüklükteydi ve her taraftan hediyeler getiren öyle çok adam vardı ki, benim götürdüğüm hediye usturlap kayıtlara geçirildiğinde saat bir hayli geç olmuştu ve elim boş dönmek zorunda kalmıştım.

On beş gün sonra astrologlar nihayet yıldızların İsmail'in ertesi sabah Kazvin'e girmesi için uygun zamanı işaret ettiğine kanat getirmişlerdi. Sarayda yapılacak dünya kadar işimiz vardı. Öğle yemeğinden sonra Peri'nin maiyetine Şah'ın saraya giriş planına katkı sunacak olan raporumu sunmuş ve ardından malikâneye döndüğümde de prensesin yatak odasına yakın özel odalarından birine yönlendirilmiş olmama hiç şaşırmamıştım.

Benim beklediğim, Peri'nin ciddi toplantı odalarından birinde bir araya geleceğimizdi fakat burası yerleri şeftali rengi halılar ve kadife minderlerle döşeli, duvarı boydan boya, dik memeleri nar gibi duran efsanevi Şirin'in akarsuda yıkanışının resmedildiği duvar halısıyla kaplı bir odaydı. Şirin suda öylesine şehvetli duruyordu ki, beyaz kalçalarına dokunmamı istiyormuş gibi hissetmeme neden olmuş, kafam karışmış halde bakışlarımı başka yana çevirmiştim.

O sırada Peri'nin yüksek perdeden samimi kahkahasını duymuş, pek sık rast gelmediğim bu durumu yadırgamıştım. Bana seslenerek, "İçeri gel, Cevahir! Devlet yönetme sanatı konusunda hayati bir yardıma ihtiyacım var," demişti.

Odada, Peri ve Meryem bir minderin üzerine oturmuş, prensesin becerikli hanımlarından Azer Hatun'un bir sandık içindekileri karıştırışını izliyorlardı.

Sonunda Azer sandıktan parlak kırmızı bir kaftan bulup çıkarmış ve havaya kaldırıp rahatça görmemiz için yüksekte tutmuştu; güzel yüzüne bir memnuniyet ifadesi yerleşmişti.

"En sevdiğim kaftanlarımdan biri," dedi Peri, kalın ipekten yapılmış kaftanı ellerine alırken.

Sık dokumanın üzerinde, tomurcuklar içindeki bir bahçede durmuş genç bir soylu ve yumruğunun üzerine konmuş şahini resmedilmişti. Şahinin kanatlarındaki tüylerle genç adamın sarığındaki sarmallar arasındaki uyum, bir adam ve bir kuş arasında sağlanan ayrılmaz birliği gösteriyordu. Her insan böylesine yoğun sevildiğinde şanslı sayılırdı.

"Şahlara layık!" demişti Meryem.

"Evet ama kardeşimle ilk buluşmada giymek için biraz fazla parlak," diye karşılık vermişti Peri de. "Ben hâlâ yastayım!"

Azer sandıktan başka bir giysi çekip çıkartmış ve bunun üzerine de, parlak ham portakal motifleriyle döşenmiş zeminin önünde duran genç bir kumru resmedilmişti. Altın simlerle dikilmiş giysi sanki güneş altındaymış gibi parlıyordu.

"Vay, vay! Muhteşem bir şey bu!" dedi Meryem, bal rengi gözleri parlayarak. Meryem, Tahmasb Şah'a hizmet etmek için saraya getirilmiş düzinelerce güzel köylü kızından biriydi ama hizmetçilik yapmak yerine saltanat kadınlarına arkadaşlık eden biri haline gelmişti. Şahın yatmayı arzulamadığı kadınların yanlarında olup onlara yarenlik ediyordu. Ailesi muhtemelen kızlarına karşılık saraydan küçük bir miktar para veya bir keçi almıştı.

Peri kaftanı Azer'in elinden almış, Meryem'in vücuduna doğru tutmuş ve geniş yenlerini iki yana açarak Meryem'in kollarını kapatmıştı. Meryem'in kaftanın üzerine dökülen sarı saçlarını kaftandan ayırmak neredeyse imkânsızdı.

"Bu güzel yüzlü küçük kumru bana seni çağrıştırıyor," dedi Peri, dalgacı bir edayla. "İstersen bu kaftanı alabilirsin"

Meryem'in gözleri inanmaz biçimde açılmıştı. Onun da gündelik giysileri her zaman şık olurdu ama hiç biri prenses için dikilmiş bir kaftanın zarafeti ve kalitesiyle boy ölçüşemezdi. Hemen kollarını kaftana sarıp onu korurcasına vücuduna bastırmış, parmak uçlarıyla esvabın kollarından birini okşamıştı. "İnsan cildinden bile yumuşacık!" dedi Meryem, Peri gülümserken.

"Çok daha koyu renk bir kaftana ihtiyacım var," diyerek, Azer'e dönmüştü sonra Peri. Azer itaatkâr biçimde ellerini tekrar sandığın içine daldırmış ama bu defa ağzında acı bir tat varmış gibi görünmüştü. Bir süre sonra sandıktan kahverengi ipekten, tafta bir kaftan çıkarmış, kaftanın ne kadar olağanüstü olduğu yanardöner yansımalarla kendini hemen göstermişti. Peri büyük bir tatmin duygusuyla uzanıp kaftana dokunmuştu.

"Dokun bak," dedi Peri, Meryem'e. Meryem eğilip kumaşa dokundu. "Kim dokumuş bunu?" diye sordu.

"Tafta dokumacılarının başı, Usta Borzoo."

Venedikliler bile bu adamın ipek dokumalarının kendi şehirlerinde üretilenlerin tümünden üstün olduğunu itiraf etmişlerdi. Kaftanı nazikçe elime almıştım. Katlandığında elimin büyüklüğünde bir paket haline dönecek kadar ince dokunmuştu ama kadife görüntüsü verecek kadar da şaşaalıydı. İncelikli altın sırma şakayık çiçeği işlemeleri, sanki kumaşın yüzeyinde hafif bir esintiyle ufak ufak salınıyorlarmış gibi görünüyorlardı. Uçuk turuncu kenar şeritlerinin üzerindeki sıra sıra beyaz güller, kahverengi, turuncu ve mavi çizgilerle birlikte geçit resmi yapıyor gibiydiler.

Meryem, Peri'nin bu kaftanı giyip üzerinde görmesi gerektiğini söylemiş ve Azer'de prensesin ileri doğru uzattığı kollarını kaftanın yenlerine geçirerek üzerine giydirmişti. Kaftan Peri'nin üzerine tam oturmuş, prensesin ince belini göstermiş, bacaklarını örten etekleri keyifli keyifli pırıltılarla kıpırdamaya başlamıştı. İncelikle seçilmiş kahverengi ton, Peri'nin siyah saçlarını normalden daha koyu renk göstermiş, sanki yanaklarına renk gelmişti.

"Muhteşem görünüyorsunuz," demişti Meryem.

Peri'ye baka kalmış ve sanki karşımda merhum Şah duruyormuş gibi tuhaf bir duyguya kapılmıştım. "Babanıza ne kadar benziyorsunuz, " diye çıkarmıştım sonunda baklayı ağzımdan. Kimi kadınlar için bu söylediğim bir övgü olarak algılanmaya da bilirdi ama Peri'nin yüzüne yayılan gülümseme hiç gecikmemişti.

"Pekâlâ, şimdi bu kaftana uygun esvapları seçmek için yardıma ihtiyacım var. Meryem, senin gözün iyidir bu konuda."

Meryem hemen bir diğer sandığa yönelmiş ve oradan uçuk mavi bir tunik, paçaları çiçekli işlemelerle çevrilmiş bej bir şalvar, üzerinde turuncu, bej ve altın sarısı sim şeritler bulunan ipek bir kuşak ve Peri'nin alnına takması için de vişneçürüğü yakut ve beyaz inci taneleri dizili bir aksesuar seçip çıkartmıştı. O sırada Peri, Azer'e diğer giyecekleri kaldırmasını buyurmuş ve Azer de onları değerli ziynet eşyası tutar gibi, büyük bir itinayla alıp yerlerine yerleştirmişti. Sonra prenses çay ve yanında kurabiye istemiş ve küpe kutusunun getirilmesini emretmişti. Mesut Ali pirinç bir servis tabağında karanfil şeklinde küçük leblebiler ve bana hasretle Hatice'yi hatırlatan yuvarlak cevizli kurabiyelerden getirmişti.

Meryem çayına şaşırtıcı miktarda, kaşık kaşık şeker koymuştu. Sadece saltanat katındaki biri böylesine pahalı bir tüketim malzemesini bu kadar müsrifçe kullanabilirdi.

"Kardeşiniz sizi böyle güzel gördüğüne çok sevinecek," demişti Azer.

"Umarım tanır beni. Buradan gönderildiğinde ben daha sekiz yaşında bir çocuktum."

Peri, küpe kutusunu karıştıran Meryem'e bakarken, kutudan seçip çıkarttığı özellikle muhteşem bir çift küpeyi görünce gözleri parlayarak sevinmişti. Meryem başını kaldırıp ikimizin birden onun kutu karıştırışını seyrettiğimizi görünce dudaklarına hafif bir gülümseme yayılmıştı.

"Abinizle ilgili ne hatırlıyorsunuz?"

"Sık sık görürdük birbirimizi," diye başlamıştı Peri, sesinde belirgin bir yumuşamayla. " Ok atma konusundaki ilk dersimi ondan almıştım. Arkamda durup yayı çekmemde bana yardımcı olmuştu. Bu işi okçubaşının yapmasını isteyebilirdi pekâlâ ama ona ne kadar hayran olduğumu bildiği için kendi yapmıştı. Sonra sefere çıkıp saraydan uzak olduğu zamanlarda her gün ok atma talimi yapar olmuştum. Onun yanında at koşturup ok atarak hedefleri vuruyor olmayı hayal etmeye bayılırdım."

Peri bir an düşüncelere dalıp duralamıştı. Aynı onun gibi olmak isterdim."

"Onu neden uzaklaştırdılar?" diye sormuştu Meryem. Sonra da etli bir hurmadan bir diş alıp çayını yudumladı.

Peri dışarıya seslenip hadımlardan birini çağırarak ondan giysi sandıklarını götürmesini, Azer'e de onu izlemesini buyurdu. Hadım ve Azer dışarı çıkana kadar da bekleyip ondan sonra konuştu. Endişeli gözlerle, İsmail saraydan gönderildiğinde olup biteni anlamak için çok genç olduğunu açıkladı. Her ne kadar saraydaki herkes abisinin ülkenin kuzey sınırlarında Osmanlılarla ne denli cesurca çarpışıp onları durdurduğunu kabul etse de, babasının izni olmadan kendi ordusunu kurmaya kalkışması kafaları karıştırmıştı. Bazıları bunun Osmanlıyı ebediyete kadar ortadan kaldırmak amacıyla yapılmış olduğuna inanıyor fakat diğerleri de onu, babasını tahtan indirmeye kalkışmakla suçluyordu. O günlerin öncesinde annesi ve kardeşi Alkas tarafından tezgâhlanan darbeler karşısında zorlukla tahtta kalan Tahmasb Şah, her türlü muhalefete karşı iyice tahammülsüz hale gelmişti.

"Diğer yandan, babamın İsmail'i kıskanmış olması da muhtemeldir. Bir adamın, savaşçı oğlu kadar pırıl pırıl ışımayı arzulaması ilk defa şahit olunan bir durum değil."

"Bir ailenin bu kadar uzun süre ayrı gayrı düştüğünü düşünmek ne acı," demişti Meryem.

"Yüreklerimize saplanan bir hançer gibiydi."

Meryem, Peri'nin elini tutmuştu. "İsmail sizi bu ceylan rengi kaftanın içinde görünce, ailenizin güzelliğini bu kadar muhteşem yansıttığınız için pek mutlu olacak."

Peri'nin gözleri parlamıştı. "İnsanlar, babamın çocukları arasında kendisine en çok benzeyenin ben olduğumu daima söylemişlerdir."

"Eminim İsmail de sizi en yakın yardımcısı olarak kabul edecektir," dedi Meryem.

"Etmezse işi zor olacak. Babamın hasımları ittifak halindeler ve kuşaklar boyu sürdürebilecekleri bir davaları var. Ayrıca İsmail'in hapsedilmeden önce bütün öğrendiği şey Türk savaşçılara nasıl hükmedeceği olmuştu. Tacik yöneticiler, Yahudi tüccarlar, Hıristiyan diyarlarından gelen diplomatlar, Osmanlı ve Hint saraylarından gelen emirler ve gündelik hayatımızda her gün karşılaştığımız diğer pek çok soylu şahsiyeti idare etmesini bilmiyor. Bana ihtiyaç var."

"Böyle güçlü bir müttefike sahip olması onun için büyük bir şans."

"Sadece müttefik değil...

Meryem kafası karışmış biçimde prensese bakmıştı. "Başka ne olabilirsiniz ki?"

Peri sanki bir okun yayını geriyor gibiydi; sonra da gergin yayı bırakıp oku fırlatmıştı.

"Onun en yakın danışmanı olmak istiyorum. Tıpkı halamın babam için olduğu gibi."

"İsmail bunu kabul edecek mi?"

Peri bakışlarını kaçırmıştı. "Neden etmesin? İkimizin de damarlarında aynı asil kan akıyor."

"Saygıdeğer prenses," diye lafa girmiştim ben de. "Yeni Şah'ın takdirini kazanmak için neler söyleyeceğinizi planlamanız gerekiyor."

"Takdirini kazanmak mı? Gelip tahta oturmasını sağlayan benim!"

"Doğru ama her şeyi düşünmekte büyük fayda var."

"Yeni Şah'ın prensesi sevgiyle bağrına basacağından hiç şüphe yok," diye üsteliyordu Meryem de. Gözlerinde Peri'ye duyduğu büyük hayranlığın sıcaklığı görülüyordu. Böylesi bir tutkuya şahit olmaktan rahatsızlık duymuştum.

Meryem yeniden kucağındaki mücevher kutusuna dönmüştü. Az sonra da "Sanırım en doğru küpeyi buldum. Bunları deneyin," dedi.

Peri'ye gösterdiği hilal şeklindeki altın küpelerin alt kenarlarında inci ve yakut parçalar sallanıyordu.

"Onları kulağıma sen tak, haydi!"

Meryem, Peri'ye doğru uzanıp, küpeleri kulağındaki deliklerden geçirerek takmıştı.

"Bak, bak! O kadar güzel oldunuz ki."

Peri dönüp Meryem'in gözlerinin içine bakmış, yüzleri birbirinden bir karış uzaklıkta kalakalmışlarken, Meryem'in yanaklarında pembe güller açmıştı. Sonra Peri elini kaldırıp Meryem'in çenesine yaklaştırmış

ve gözleri hayvansı bir arzuyla yanarken ona dokunmuştu. Meryem'in dudakları aralanmıştı. Bu bakışma hali, oradaki durumumdan rahatsız olup hafifçe öksürürmüş gibi yaparak varlığımı belli edene kadar da uzun bir süre devam etti. Nihayet Peri başını çevirip bana bakarak çıkabileceğimi söyledi.

"Hizmetçilere de söyle, rahatsız edilmek istemiyorum." Odadan çıkarken, Peri'nin tekrar gözlerinin Meryem'in gözlerine sabitlenmiş olduğunu görmüştüm.

Tevekkeli evlilik düşüncesine karşı bu kadar ilgisizdi! Ne diye bütün zevklerini elinden alıp götürebilecek bir erkekle birleştirecekti ki yaşamını? Peri'nin gözlerinde şahit olduğum şehvet, bana kesilmeden önceki halimi hatırlatmıştı. Feriştah'la ilişkimde, aslanın geyiğin kaba etine dişlerini şehvetle geçirişine benzer bir ihtiras vardı; iştahım dehşetliydi. Oysa şimdi ne kadar farklıydım.

Peri'nin gönlünü verebileceği birini bulduğuna mutlu olmuştum; daha da mutlu olduğum, özel yaşamına dair böyle bir ayrıntıyı açıkça gösterecek kadar bana güveniyor olmasıydı. Saltanat katında yaşayıp da, kısmetleri icabı veya kendi seçimleri sonucunda evlenmemiş olan kadınlar, ya kendi aralarında sessizce aşkı bularak, ya da aşksız yaşayıp sonsuza dek örselenmiş kalmak durumundaydılar. Meryem, Peri'nin saçlarını tararken veya gözlerinin sürmesini çekerken parmaklarından akıp geçen çekim, kıvılcımlar çıkarırcasına kendini belli ediyordu. Saray kadınları birbirlerini destekler, birbirlerinin ölüsünü yıkar ve hem sevinçte hem kederde birbirlerinin ellerini tutarlardı. Bazen onlara özenmişimdir. Birbirlerine karşı öylesine derin duygular içinde yaşıyorlardı ki, bu duygu ister aşk olsun ister nefret, bütün benliklerini kaplayan bir atmosfer gibi sarıyordu onları.

Peri'nin odasından çıkarken, gözüm duvarda resmedilmiş olan Şirin'in kalçalarına takılmış ve aklım Hatice'yle yaşadıklarımıza gitmişti. Hayalimde Hatice'yi boşalmak üzere olduğu o doruk noktasında tahayyül etmiştim. Muhtemelen bir gün o da evlenecekti. Nihayetinde, kesilmemiş bir adamın ona sunabileceklerine sahip değildim ben. Ama bu durum onu sevmekten kendimi alıkoyabildiğim anlamına gelmiyordu.

Ertesi sabah İsmail, koşumları ve eyeri mücevherlerle bezenmiş safkan bir Arap atının sırtında Kazvin'e girmişti. Peşi sıra büyük bir refakatçi grup yürüyor, aralarından zırh ve silah kuşanmış askerler ve yumruklarına birer şahin kondurulmuş, kadife kostümler içinde pek çok genç adam görülüyordu. Şah'ın gelişine şahit olmak için sokaklara dökülen şehrin insanları caddeler boyunca dizilmişti. Onu karşılamak için kentin her köşesini çiçeklerle bezemiş ve Şah'ın geçeceği yol boyunca parlak renkli halılar döşemişlerdi. Vatandaşlar en güzel kaftanlarını giymiş ve yeni şah geçerken halıların üzerine çıkıp sevinç nidalarıyla tezahürat yapıyor, müzisyenler çalıp söylüyor, kentin her köşesi İsmail'in dönüşü şerefine mutlu namelerle çınlıyordu.

İsmail'in adamları Şah'ı Anadolulu Şeyh Halife'nin evine bırakmışlardı. Kuşkusuz Şeyh Halife'yi, Haydar'ın öldürülmesine verdiği destekten dolayı kayda değer ödüller bekliyordu. Ve işte ilk ödül de Şah'ın gelip onu evinde ziyaret etmesi onuruydu. İsmail orada bir süre kalacak ve astrologlarının saraya girmek için doğru zamana karar vermelerini bekleyecekti. Saraya girme anında da daha başka alametlere bakılacak ve tahta geçme merasimine geçilecekti.

İsmail, Şeyh Halife'nin evine konuşlanır konuşlanmaz ziyaretçi kabul etmeye başlamıştı. Bunların ilklerinden biri, içerisinde prensesin de bulunduğu küçük bir saltanat kadınları grubuydu. Peri bu görevde ona eşlik etmemi istemişti. Sabah erkenden onu alıp Şeyh Halife'nin evine götürmek için malikâneye gittiğimde, ihtişamlı kahverengi tafta kaftanı ve alnını süsleyen yakutların ışıltısı içindeki görüntüsüyle nefesimi kesmişti. Yedi makyaj tarzı konusunda uzman olan Meryem, bir kadının gardırobunu tamamlayan bu melekesiyle Peri'nin cildini pırıl pırıl olana kadar silmiş, göz kapaklarının kenarlarına usta işi sanatsal çizgilere sahip bir sürme çekmiş, dudaklarını ve yanaklarını allıkla canlandırmış ve üzerine de sarı sakız ve leylak gibi kokan parfümler sürmüştü.

"Ressam Behzat Usta'nın resmettiği bir prensesten çok daha güzelsiniz.

"Teşekkür ederim," dedi Peri. "Sonunda sevgili erkek kardeşimle tekrar karşılaşacağım ve gençlik aşklarımdan birini yeniden keşfedeceğim. Bu günün hiç gelmeyebileceğini düşünmüştüm hep." Gözleri keyifle parlıyordu.

Peri, üzerine çarşafını geçirmiş ve dökümlü turuncu kadifeden çadırı olan bir tahtırevana binmişti. Prensesin hizmetindeki daha düşük

mevkilerdeki hadımlar onu saray kapısından çıkartıp, kentin kuzey ucundaki Şeyh Halife'nin evine kadar taşımış, ben de hemen yanlarında yürümüştüm. Sıcak bir gündü ama kentin bu tarafında gani gani yetiştirilen büyük ceviz ağaçlarının gölgesinde güneşten korunuyorduk. Cevizden daha yararlı bir ağaç var mıydı acaba bu dünyada? Haşmetli, eğri büğrü dalları başımızın üzerinde engin bir yeşilliğe genişliyordu.

Yol boyunca geniş kapıları olan malikânelerin önünden geçerken insanlar yol veriyor, Peri'nin maiyetini izlemek için durup bakıyorlardı. "Ne zengin bir kadife!" diye iç geçirmişti, hırpani urbalar içindeki bir kadın.

Ben de Peri'ye imrenmiştim ama başka bir sebepten. Geçen bunca seneden sonra yegâne akrabam Celile ile buluşmak üzere olsam, kalbim heyecandan nasıl çarpardı kim bilir? Anneme mi daha çok benzemişti acaba? Bana mı? Acaba ona hadım olduğumu söylediğimde beni anlayışla karşılayacak mıydı? Ölmeden önce anneme söylememiştim. Celile'ye de böyle bir gelişmeyi mektupla anlatmak istemiyordum. Acaba gözleri daha mı acıyarak bakardı ona gerçeği söylediğimde, yoksa...

Ayağım yerdeki bir taşa takılmış ve hemen arkamdaki subay kükremiş, ayağımı bastığım yere daha dikkat ederek, saltanata karşı saygılı davranmamın benim için daha hayırlı olacağını haykırmıştı.

Şeyh Halife'nin evine ulaştığımızda geniş bir pirinç çember şeklindeki kadın tokmağını kullanmış ve ilk olarak evin hanımı tarafından karşılanıp içeriye buyur edilmiştik. Şeyh Halife'nin karısı bizi Selamlık içindeki bir odaya yönlendirmişti. Buraya sadece kadınlar ve yakın akrabaları olan erkekler girebiliyordu. Yerlerde usta işi yün ve ipekten mavi halılar, işlemeli minderler, içleri taze çiçeklerle dolu büyük gümüş vazolar, tepeleme üzüm, şeftali, fıstık ve kurabiye dolu tepsiler ve iri sürahilerle de meyve şerbetleri duruyordu.

İlk olarak Peri, kendisinden önce odada bulunan kadınları selamlamıştı. Bunlar merhum Şah'ın dört karısıydı: Sultanam, Sultanzade, Peri'nin annesi Çerkez Daka ve Zehra Bacı. Yanlarında hizmetli hanımları ve teşrifatçıları da vardı. Sultanam'ın gözleri ve kırışıklarla dolu yanakları anaç bir gururla pırıl pırıl parlıyordu. Teşrifatçıları arasındaki Hatice de, kahverengi kadifeye benzeyen kaşları her zamankinden güzel, Sultanam'ın hemen yanında oturuyordu. O an, bir gün önce yediğim koç yumurtalarını düşünüp, apış aramda hissettiğim ısınmayı ona yormuştum. Ortamın onca ciddiyetine rağmen, Hatice'yle bir son-

raki buluşmamızda neler yapacağımızın hayallerini kurmaktan kendimi alamıyordum.

Odadaki herkes matem kostümlerinin en güzellerini giymişti; sadece Sultanzade, yakın geçmişte ölen oğlunun yasını tuttuğunu belli eden özensizce örtülmüş başörtüsü ve kıpkırmızı gözleriyle salaş bir görüntü sergiliyordu. Başı sürekli önüne eğik duruyor, sanki görünmez olmak istiyordu.

Çok geçmeden İsmail, mahiyetindeki ürkütücü görünümlü hadımlarla birlikte odaya girmişti. Kadınlar ayaklanıp Tanrı'ya şükürler ederek yakarmaya, bağıra çağıra Şah'ın esenliği için dua etmeye başlamışlardı. Gri ipekten bir kaftan içindeki İsmail bir süre öylece ayakta durarak kadınların tezahüratlarını kabul etmiş, daha sonra da odanın başköşesine serilmiş en güzel halının üzerinde duran muhteşem süslemeli mindere çökmüş, kadınlar da tekrar kendi minderlerine oturmuşlardı. Ben de, bütün diğer hizmetlilerle birlikte odanın arka tarafında ayakta duruyor, dikkatle olup bitenleri izliyordum.

Orta boy bir bedene sahip İsmail'in küçük gözleri ve çenesinden uzayan kırçıllı gri sakalları vardı. Sarayın yaşlıları karşısında elinde kılıcıyla poz veren Haydar'ın duruşuna hiç benzemeyen bir biçimde, İsmail'in heybetli bir kendine güveni vardı. Odadaki en başköşeye otururken, hakkı olan bir payeyi nihayet ele geçirdiğine inanan bir adamın ifadesini yansıtıyordu.

Ama sağlıklı yaşlanmamıştı. Otuz sekiz yaşında olduğu halde ellisinde görünüyordu. Vücudu, kaslarla sarılı kemiklerden oluşmuyormuş gibi, jelatin dolguyla şişirilip sonra çökmüş hatlara sahipti. Yüzüne dikkatle baktığımda, sanki için için onu çökerten bir illete tutulmuşçasına sağlıksız bir solgunluk görmüştüm. Bu haliyle hiç kimse onun bir zamanlar cesur bir savaşçı olduğunu düşünemezdi.

"Hoş geldiniz, hanımlar," diye başlamıştı İsmail söze. "Bu sabah, engin minnettarlık duygularımı kendisine ifade etmek için annemle özel bir görüşme yaptım. Buralardan uzakta kaldığım onca yıl boyunca benden ve saraya dönüşümden asla ümidini kesmediği için kendisine müteşekkirim. O, bir erkek olarak benim yaşamımın, evleneceğim kadınların ve dolayısıyla geleceğimin kılavuzudur. Anne, hayatımın ve yakında başıma takacağım saltanat tacının bütün onuru senindir!"

O an, aslında saltanatıyla ilgili onuru Peri'ye atfetmesi gerektiğini düşünmekten kendimi alamamıştım ama belki de Şah sadece nezaket icabı sarf ediyordu bu sözleri.

Sultanam'ın içi içine sığmıyordu. " İnşallah! Bana bu günleri gösteren oğlum için Tanrı'ya şükürler olsun. Sağ salim dönüşüne sonsuz minnettarlığımı göstermek amacıyla, bütün şahitler huzurunda ilan ederim ki, Kazvin'e bir cami ve medrese yaptıracağıma ant içerim.

Odaya derin bir sessizlik çökmüştü, zira hepimiz, mimarlara, mühendislere ve döşemecilere ödenecek maaşlar ve birkaç yıl boyunca sürecek yüklü işçilik giderleriyle böyle bir girişimin ne kadar masraflı olacağını biliyorduk. Ama hazinedarbaşı yakın zaman önce yaptığı duyuruyla, merhum Şah'ın tüm karıları ve çocuklarına ve en sevdiği kızı Peri'ye, şehrin bütün gelirleri dahil, üzerlerine geçen mirası bildirmişti.

"Bu kadirşinaslığın bütün kadınlara örnek olmalı," diye karşılık verdi İsmail.

Yeni Şah babasının bütün karılarını protokol sırasına uyarak tek tek selamlamış, Sultanzade'yi de atlamamış, nihayet dikkatini Peri'ye yöneltmişti.

"Sevgili kız kardeşim, seni en son gördüğümde küçücük bir çocuktun, dedi. "Her şey nasıl değişti. Buraya gelirken, yol boyunca sarayda yaptıklarınla ilgili pek çok rapor aldım. Ünün tahmin edebileceğinin çok üzerinde yayılmış durumda."

Peri, Şah'ın övgülerini başını hafifçe öne eğerek karşılamıştı. Bense hâlâ tıpkı annesi için düzdüğü iltifatlar gibi, İsmail'in Peri'yi de övgülerle göklere çıkartmasını bekliyordum.

"Söyle bana – Beni nasıl buldun? Büyümüş müyüm?"

Peri şaşkınlık içinde başını kaldırmıştı. Ne diyeceğini bilemez görünüyordu.

"Sorunuzun doğru cevabını bilmeyi çok isterdim."

Bir an Peri'nin gözlerini bir sis perdesi kaplamıştı sanki.

"Şu an karşımda, çocukluğumda bana öğretmenlik yapacak kadar hassas ve duyarlı ama bir o kadar da güçlü bir savaşçı olan abim duruyor" demişti Peri, yumuşakça.

"Ne öğretmenliği?"

"Bana ok atma sanatını öğrettiniz."

"Ve şimdi şu halime bak!" dedi İsmail, kinayeli bir kahkahayla. Gerçekten de incecik kollarıyla yay çekmeye yetecek gücü olmadığı izlenimi veriyordu.

"En samimi temennim, sizinle birlikte çok yakında yeniden ok atabilmek," diye bağlamıştı Peri, yumuşak tonunu sürdürerek. "Hizmetinizdeyim.

"Ve sanıyorum bu defa sen benim öğretmenim olacaksın, diye karşılık verdi İsmail. Sesinde her ne kadar dalgacı bir eda vardıysa da, boyun kaslarının asabi biçimde kasıldığını görüyordum.

"Sonsuza kadar sizin öğrenciniz olacağım," diye hamle etmişti Peri. "Yayımı nasıl tutup, dikkatimi hedefe odaklayacağımı bana öğretişinizi asla unutamam. 'Hedefin en yumuşak, can alıcı ve zayıf noktasını bul ve okunu boşa gitmeyeceği o noktaya sapla!' demiştiniz. Bu sözleri asla unutamam. Saraydan ayrılışınızdan sonra düzenli olarak talim yaptım. Artık hiç geri dönmediğinizi idrak ettiğimde de sizi çok aradım. Babanızın komutanlarından biri halime acıyıp, sonunda sizin savaşmaya gönderildiğiniz yeri söyledi. Söz konusu bölgenin bir haritasını istedim. Bir saltanat haritacısı tarafından, sizin bulunduğunuz bölgenin işaretlendiği haritada, turkuaz renklerle çizilmiş muzaffer ilerleyişiniz de gösteriliyordu."

Peri bir an durmuştu. Kuşkusuz, İsmail'in yaşadığı aşağılayıcı sürgün konusunu fazlaca gündeme getirip hatırlatmaktan uzak durmaya çalışacak, konuyu değiştirecekti.

"Sonra ne oldu?"

"Sonra bir gün bu harita kayboldu ve ardından sizin isminiz de bir daha anılmaz oldu," diye karşılık verdi Peri. "Tanrı'ya sizi tekrar geri getirdiği için çok minnettarım.

"Ölüler dünyasından dönmüş bir adamı karşında görmek gibi bir şey olmalı bu," dedi İsmail. Sarı benzi, bu söylediğine hemen itiraz etmeyi engeller nitelikteydi.

"Ben karşımda, nar gibi sağlıklı yanakları olan soylu bir şah görüyorum;" diye karşı çıkmıştı Peri. İsmail bir elini havada sallayarak, o andan sonra söyleneceklere inanmayacağını belirten bir jest yaptı.

"Neyse, yeri gelmişken söyleyeyim, bu sabah erken saatlerde babamızın mezarını ziyaret ettim:"

Peri gerilmişti. Babası yakınlardaki bir tapınakta geçici olarak gömülmüş, kalıcı istirahatgâhına defnedilmek üzere İsmail'in kararını bekliyordu. Odadaki diğer kadınlar ağlaşmaya başlamışlardı, zira merhum Şah'ın adı zikredildiğinde bunu yapmak durumundaydılar. Peri'nin gözlerine de su yürümüştü. İsmail'se duygusuz bir edayla duruyordu.

Kuşağıma yerleştirmeyi unutmamış olduğuma sevindiğim ipek mendili belimden çıkartıp Peri'ye verdiğim an gerçekten tuhaf bir andı. Peri gözlerini silmiş ve İsmail'e dönüp, "Şimdi kaybımıza birlikte ağla-

yabiliriz, sevgili kardeşim," demişti. İsmail tekrar kinayeli bir sesle küçük bir kahkaha attı. "Benim gözyaşlarım kurudu artık," dedi.

Hiç de uygun bir davranış sergilemiyordu.

"Çektiğiniz acılar büyük, biliyorum. En büyük arzum, varlığımı size adamak, sevgili abim," demişti Peri, hızlı hızlı, konuyu değiştirmek amacıyla. "Size yararlı olacağıma söz veriyorum."

"Evet, öyle olacağını tahmin ediyorum. Onca yıl boyunca babamızın güneşiyle güneşlenmiş biri olarak çok şey öğrenmişsindir muhakkak. Ne vakit kaybı, ya Rabbim!"

Peri bir an minderin üzerinde geri çekilip başını önüne düşürmüştü. "Babamızın bilgeliğinden yararlanma şansına sahip olduğum için çok minnettarım."

"Ah sevgili kız kardeşim, sözlerimi sitem olarak alma. Söylemek istediğim şu ki, babamızın o engin bilgisi, çocuk yaştaki bir şah tarafından bile çok daha iyi değerlendirilebilirdi."

Peri şaşkına dönmüş görünüyordu.

"Her neyse," dedi İsmail. "Kaderim, onun öngördüğü gibi gelişmedi. Tanrı benim için ne sürprizler hazırlamış, baksana. Hizmetlerine karşılık şükranlarımın ifadesi olarak Ardabil'deki bir kervansarayı sana hediye etmek için seçtim."

"Yüce gönüllülüğünüz için teşekkür ederim," dedi Peri.

Bu büyük bir hediyeydi. Kervansaraydan elde edilen kazanç sürekli bir gelir anlamına geliyordu ama Peri'nin çok daha mütevazı olsa da, daha içten bir takdir hediyesi tercih edeceğinden emindim.

"Bir şey değil."

"Sevgili abi," dedi Peri, "Belki saraydaki hâlihazır durumla ilgili biraz bilgi almak istersiniz. Konuşulması gereken acil konular bulunuyor."

"Hepsinin zamanı gelecek." İsmail minderinin üzerinde kıpırdandı. "Şu anda bilmek istediğim tek bir konu var. Soyluların sana karşı tavırları nasıl oldu?"

"Kafaları karışıktı."

"Ailemize karşı saygılı oldular mı?"

"Evet. Genelde oldular."

"Kim olmadı?"

"Burada isim zikretmeyi hiç arzu etmem. Durum hepsinin kafalarını allak bullak etti."

"Ama ben isim zikretmen için ısrar ediyorum."

"Belki duymuşsunuzdur; birkaç soylu buyruklarıma uymayı reddetti. Ama onlara sizin bana yazmış olduğunuz mektubu okuduğumda hizaya geldiler."

"Kim? Benden hiçbir şey saklamamalısın.

"Genelde sorun çıkaran Mirza Şükrullah oldu; hazinedarbaşı ve yandaşları."

"Anlıyorum. Bunu hesaba katacağım."

"Abi, sarayda acil çözüm bekleyen konulara değinebilir miyim şimdi?" Peri acele ediyordu çünkü bir daha ne zaman abisinin onu tekrar kabul edeceğini kestirmek imkânsızdı. İsmail'in gözleri sanki bir şeyler ararmış gibi çevresini tarıyordu.

"Ne aradın, oğlum?" diye sordu Sultanam.

"Hiç," diye karşılık verdi İsmail. "Gitmem gerek."

Aniden yerinden kalktı ve toplantının bittiğini belirten bir hareket yaptı. İsmail'le birlikte ayağa fırlamış olan kadınlar şaşırmışlardı.

"Bu ziyaretiniz için hepinize teşekkür ederim. Şimdi sizi ziyafetle baş başa bırakıyorum. Acil olarak halletmem gereken bir mesele var."

İsmail, ziyafet sırasında kadınları onurlandırmayacak, sofrada olmayacaktı. İçi rahatlamış gibi görünen Sultanzade dışında herkes şaşkınlıkla birbirine bakıp olanları anlamaya çalışıyordu. Odayı kaplayan sessizlik, Peri'nin annesi ve Zehra Bacı'nın Sultanam'ı tebrik edişleriyle bozulmuştu.

O sırada Peri'den ıslak mendili geri almıştım. "Nesi var bunun?" diye sormuştu bana Peri, kısık bir sesle.

"Korkarım durumu idrak etmekte güçlük çekiyor," diye fısıldamıştım. "Siz olmasaydınız, şu anda böyle bir gücü olmayacaktı."

"Evet. İtiraf etse de etmese de durum bu."

"Belki biraz zamana ihtiyacı vardır. Daha dün bir mahkûmken bugün birdenbire Şah olmak zor bir geçiş olsa gerek."

"Onunla konuşmak, usule uygun davranma hassasını yitirmiş bir münzevi ile konuşmak gibiydi," dedi Peri, yüzünün rengi solmuş biçimde.

Odaya, ellerinde masa örtüleriyle hizmetçiler girmiş ve kızarmış etler ve haşlamalardan oluşan ziyafetin hazırlıkları başlamıştı ama o sırada Peri bana iştahının olmadığını ve orada kalmak istemediğini söylemişti. Prenses diğerleriyle vedalaşırken, Hatice saçlarını kapatan başörtüsünün çene altına gelen uçlarını açmış, içindeki kadınsı şehveti ifade ederek benimle bir an göz göze gelmeyi başarmıştı. Aramızdaki

sinyalleşme uyarınca kemerimi düzelterek o akşam kendisini ziyaret edeceğimin işaretini vermiştim. Hatice de başını sağ omzunun üzerine yatırarak durumu onaylamıştı.

Ay'ın iyice yükseldiği ve çakal ulumalarından başka sesin duyulmadığı gecenin geç bir saatinde, Hatice'ye gitmek üzere yatağımdan kalkmıştım. Ay bulutların ardında kalmış, etrafı aydınlatmıyordu. Hatice'nin olduğu kısma gitmek için izlediğim patika öylesine karanlıktı ki, yürürken doğru yönü bulmak için adımlarımı saymak durumunda kalmıştım. Binaya ulaştığımda kapıyı tutan hadımın görev başında olduğunu ancak başı kapıya dayanmış, ağzı açık, elinde silahıyla nöbette uyuyakaldığını görmüştüm. Benim için en uygun geçiş kompozisyonu buydu, zira böylece bahşiş vermekten de kurtulmuş oluyordum. Muhafız hadımın üzerinden atlayıp binaya girdikten sonra sessizce koridorları geçip Hatice'nin kapısına ulaşmış ve kapıyı itip odasına girmiştim. Gecenin o saatinde Hatice hâlâ elbiselerinin içinde, odanın karanlık bir köşesine çekilmiş oturuyordu. Hemen gidip ben de yanına oturmuş, küçük, esmer tenli elini elime almıştım.

"Seni görmeye öyle çok ihtiyacım vardı ki!" dedi Hatice. "Nöbetçiyi geçmek kolay oldu mu?"

"Derin bir uykudaydı; ölmüş gibi."

Hatice gülümsemişti. "Ona içine uyku tozu kattığım bir sürahi şarap ikram ettim," diye itiraf etmişti.

"Neden?"

"Çünkü burada olduğunu bilmemesi gerekiyor," diye cevapladı endişeli bir sesle ve kollarıyla bedenimi sarıp başını boynuma gömdü. Yanağında gözyaşı ıslaklığı olduğunu hissetmiştim.

"Hatice, ruhum, canını sıkan ne ?" diye sordum, kafam karışmış olarak.

Vücuduma yapışmış bedeni titriyordu. "Beni başkasına veriyorlar."

Boğazım tıkanmıştı. Hatice'ye sıkıca sarılmış, saçlarını okşamış, şakaklarına sürmüş olduğu gül yağının kokusunu içime çekmiştim.

"Bunun bir gün olacağını biliyordum ama bu kadar çabuk olacağını ummuyordum."

Vücudunu iyice benimkine bastırıyor, memelerinin yuvarlaklığını göğsümde hissediyor, onları çok yakında nasıl başka birinin bedenine yaslayacağını düşünmekten kendimi alamıyordum.

"Ah sevgilim, seni nasıl özleyeceğim bilemezsin!"

"Ben de seni," dedi Hatice, yanaklarından gözyaşları süzülürken.

"Kimdir bu taliplin? Eyaletlerden bir savaşçı mı?"

"Daha iyisi."

"Saraydaki soylulardan birisi mi?"

"Yine bilemedin."

"Daha iyi ne olabilir ki?"

"İnanmayacaksın, biliyorum. Bizzat yeni şahın kendisi."

"Yok artık!" derken, şaşkınlıklar içinde ona bakakalmıştım.

"Gerçek bu."

"Ne müthiş bir kısmetin varmış. Esir gemisinde hasta düşmüş, erkek kardeşinle beraber güneşin altında cayır cayır yanarak insanların aşağılamalarına maruz kalırken, bir gün gelip kraliçe olacağını muhtemelen aklından bile geçirmemişsindir."

"Asla," dedi Hatice, "Sadece rüyamda görürdüm. Elbette bu izdivaç resmî bir evlilik olmayacak."

Şah, kendisine hak görülen dört resmî evliliğini, müttefik olarak kalmak istediği büyük aşiretlerin üst düzey kadınları için saklayacaktı.

"Önemli değil. Artık saltanat analarından olacak ve haremde hizmetlilerinle dolu, kendi bölümünde yaşayacaksın. Bir de bir oğlan çocuğu doğurup yaşatırsan, sen de aynı Sultanam kadar güçlü biri haline gelebilirsin."

Korkunç gerçekle yüzleşmemek için geveleyip duruyordum. Şu dünyada sahip olduğum en tatlı güzellik benden alınıp, onu kazanmak için hiçbir şey yapmamış bir adama veriliyordu.

"Başkalarının kahrını çekip onlara hizmet etmektense, kendi bölümüme sahip olmak tabii daha mutlu edecek beni."

"Nasıl gelişti olaylar?"

'İsmail hapisten çıktığından beri Sultanam ona bir eş bulma konusunu konuşup duruyordu. İsmail mektuplarında, hâlihazırda sadece bir kız çocuk babası olabildiğinden yakınıyordu. Sultanam da oğlunun göze geldiğine inanıp, onu nazardan kurtarmak için elinden geleni ardına koymadı. Elbette Şah birkaç soylu kadınla evlenip politik ittifaklar oluşturacak ama sarayda yatağına ilk alacağı kadın ben olacağım. Sultanam, kâhinlerden aldığı bilgilere göre benim oğluna bir erkek

çocuk da doğuracağıma inanıyor. Bana her an huzura çıkabilecek kostümler içinde olmam ve attığım her adımı kendisine bildirmem konusunda kesin emirler verdi. Kadın uğraşıyor, anlayacağın!"

"Oğlunun evleneceği başka hiçbir soylu kadına böyle sözü geçmez tabi. Onların da kendi anneleri olacaktır yol gösteren, dedim. "Seni oğluyla evlendirmekten büyük mutluluk duyacak çünkü birinci elden ne kadar şirin bir insan olduğunu gayet iyi biliyor."

"Hizmetçi olmak istemediğim halde elimden geleni yaptım"

"Ödülünü de aldın işte." Boğazım üzüntüden düğümlenir gibi olmuştu.

"İnşallah. Cevahir, sen iyi birisin. Her zaman öyle oldun."

"Sevgilim, yokluğun yüreğimde dev bir boşluk yaratacak. Ben...

Sesim kısılmış, boğazımdan geçmez olmuş, üzüntüm beni yemiş bitirmiş, konuşamaz hale getirmişti. Hatice yüzünü benim yüzüme yaslamış, yanaklarından akan gözyaşları benimkilerle karışmıştı. Öylesine kenetlenmiştik ki birbirimize, sonsuza kadar öylece kalabilirmişiz gibi hissetmiştim.

Hatice kuşağıma uzanıp ucunu çekerek açmıştı. Yediğim koç yumurtalarının kanımda yarattığı arzulu deveran doruğa çıkmış olmalıydı ki, yakasından tuttuğum Hatice'nin elbisesini tek hamlede üzerinden sıyırıvermiştim. Sonra kaftanımı, gömleğimi, pantolonumu ve sarığımı çıkartıp, Hatice'yi nazikçe mindere doğru iterek üzerine yönelmiştim. Kalçalarını ufak ufak ısırıklarla tahrik etmeye başlamış, yumuşak ve dolgun etini hissetmiştim. Sonra bütün vücudunu tarayıp kulaklarına çıkmış, kulaklarının her noktasını öpücüklere boğmuş, ardından dilimle dudaklarını tahrik etmiştim. Bir an beni arzulayan diğer bölgelerin hepsini geçerek, ayak tabanlarına yönelmiştim. Ayak parmaklarını emip ısırırken Hatice'nin sıklaşan nefesini duymaya başlamış, iyice gevşemiş olduğunu anlamıştım. Tekrar yukarı yönlenerek, apış arası ve kalçalarına kısa bir ziyaretten sonra göğüslerine ulaşmış, onların sıkılığı ve yuvarlaklığı karşısında kendimden geçmiş, tepelerindeki yakut uçları emerken Hatice hafifçe dönerek beni diğer göğüs ucuna yönlendirmişti.

Oradan bıktığımda tekrar aşağıya doğru inmiş, Hatice'nin önünde dizlerim üzerinde durmuş, bacaklarını alıp omuzlarıma yerleştirmiş ve onu içmeye başlamıştım. Önce hafif hafif dokunarak tahrik etmiş, dilimle minik darbeler kondurmuş ve Hatice çılgına döndüğünde de

dilimin bütün yüzeyini dayayıp, burnumu buhur çukurunun içine soka çıkara onu baştan çıkartarak, gözleri cam gibi parlarken göğüs uçlarına uzanıp nazikçe okşamıştım. O an Hatice bir vaha kadar verimli ve ıslak hale gelmiş, bense cennetten gelen ballı bir süt içer gibi hissetmiştim kendimi. Dilimin hızlı hızlı hareketine Hatice'de şaşırmış, çok geçmeden bacakları titreyip seğirmeye başlamış, nihayet öylesine büyük bir güçle kasılmıştı ki, neredeyse beni fırlatıp atacaktı. Gözlerini sıkı sıkı yummuş, elleriyle minderi yırtarcasına kavramıştı. Yanına yatıp, sakinleşene dek ona sarılıp öylece kaldım.

Hatice bir süre hareketsiz kalmıştı ve bütün duyduğum, yumuşacık alıp verdiği nefesinin sesiydi. Sonra dönüp, vücudunu benim vücuduma yapıştırıp sarıldı.

"Senin yerin boş kalacak," dedi.

İçimi bir sızı sarmıştı. Birini bulup evlendiklerinde vedalaşmak zorunda kalacağım daha kaç kadın olacaktı hayatımda, onu düşündüm. Kadınların çoğu çocuk doğurmak için çırpınıyordu ve işte bu benim sağlayamayacağım bir durumdu; her ne kadar hâlâ erkek olsam da; öyle miydim gerçekten acaba?

Hatice biraz dinlenip kendine geldikten sonra benimle ilgilenmeye başlamıştı. Yumuşak saçlarının bedenime dokunuşu sırasında beni sarışlarıyla ve özellikle ağzıyla bana verdiği hazlar sayesinde bir an nasıl büyük bir kayba uğradığımı bile unutmuştum.

İşimiz bittiğinde gün ağarmak üzereydi –fazlasıyla hem de. Aceleyle kalkıp pantolonumu ve diğer eşyalarımı giymiştim. Sonra duygulu veda sözleri sarf ederken saçlarının zirkon rengi lülelerini okşamış ve kapıya yönelmiştim.

"Ne zaman geleceksin bir daha?" diye sormuştu ardımdan.

"Asla."

"Asla mı?" Gözleri acı acı bakıyordu. Şah'a verilmiş olması, onu beni görmek için kendini tehlikeye atmaktan geri tutmayacak gibi görünüyordu. Bana karşı böylesine tutkulu olmasından dolayı mutluydum.

"Çok tehlikeli. Özellikle senin için. Şah tarafından talep edildikten sonra hiçbir kuşku yaratıcı tehlikeye atılamayız."

Geri dönüp üzerine eğilerek, parmaklarımı açıp elimi boynunun yanına nazikçe yerleştirdiğimde, kalp atışlarını avucumda hissetmiştim.

"Seni daima düşüneceğim," dedim. "Ve mutlu olmanı dileyeceğim."

"Ben de senin!" diye karşılık verdi ama bu karşılıkta sesindeki acıma duygusunu yakalamıştım. Binadan çıkarken nöbet tutan hadım hâlâ

lerin uykudaydı. Kuşlar ötmeye başlamıştı bile. Oradan yeterince uzaklaşıp ağaçların altında görünmez hale geldiğimde, yerden aldığım bir avuç çakılı muhafızı uyandırmak için kapıya doğru fırlattım. Binadaki hanımları koruması beklenen bu hadım, nöbette horlarken yakalanırsa cezaya çarptırılırdı. Koruması altında çok yakında Şah'ın kaderini değiştirecek bir de köle bulunuyordu üstelik. Elimdeki çakılları düşündüğümden daha sert bir hamleyle fırlatmış olmalıyım ki, nöbetçinin başına ve ayağına isabet etmişlerdi. Olduğu yerden gürültülü bir küfür savurarak dikilen muhafız, hemen nöbet noktasındaki yerini almış, ben de hızla oradan uzaklaşmıştım. Yürürken bahçelerde esen sert bir yel adımlarımın sesini, ağaçların yapraklarından dökülen hışırtı da üzüntüyle çıkardığım inlemeleri örtüyordu.

Odama döndüğümde bir saat kadar daha uyumuştum. Rüyamda cinsel organımı öylesine sertleşmiş görmüştüm ki, sanki apış aramda bir yara varmışçasına canımı yakıyordu. Bu acıdan kurtulmak için tek istediğim bir kadınla birleşebilmekti. Böyle zamanlarda kara gözlü Feriştah rüyalarımda bir kurtarıcı gibi ortaya çıkar, yumuşak elleriyle penisimi arar, dokunuşlarıyla daha fena dikleşmeme neden olup acımı kat kat artırırdı. Acılar içinde kıvranırken, Feriştah'ın üzerine çıkıp içine girdiğimi gördüm. Tam boşalacak noktaya geldiğimde Feriştah'ın hayal kırıklığına uğramış gözleriyle karşı karşıya kalmıştım.

"Nesin sen, ha?" diye soruyordu suçlayan bir edayla. Sonra da cinsel organım aniden küçülüp yok oluyordu.

Kan ter içinde uyanmıştım sonunda. Ellerimle bacak aramı yoklayıp organlarımı aramış ve karşılaştığım yoksunluk karşısında kollarımla göğüs hizamdan vücudumu sararak yüksek sesle acı acı inlememek için kendimi zor tutmuştum.

Ertesi gün Cuma'ydı. Peri, Mesut Ali'yle bir mesaj gönderip, bir gün sonra soylularla yapılacak olağan güncel toplantıya kadar izinli olduğumu bildirmişti. Haftalardır ilk kez nihayet kendime zaman ayırabilecektim. Sarayın dışındaki Cuma namazı kılınan camiye gittim. Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'nın sonundaki cami, Harun-el-Reşit'in hükümdarlık döneminde inşa edilmişti. Turkuaz renkli kubbesi, sanki döne

döne cennete doğru giden bir yol gibi görünen helezonik çizgilerle döşenmiş, beyaz karo mozaiklerden yansıyan ışıkla pırıl pırıl parlıyordu.

Günün ilerleyen saatlerinde Mesut Ali ve Balamani'yle beraber birkaç diğer hadımı da alarak şehir merkezine götürmüş, pazardan taze taze kebaplık kuzu eti almıştım. Sonra saraydan fazla uzakta olmayan nehir kenarına kadar yürümüş, yaktığımız harlı ateşin üzerinde etlerimizi pişirip, yanında ekmek, çay ve hurmayla yemiştik.

Güneş batıp gökyüzünde yıldızlar görünmeye başladığında hepimiz sırayla birbirimize öyküler anlatmıştık. Mesut Ali kendisinin de bir hikâye anlatmayı arzu ettiğini söyleyip benden izin istemişti.

"Anlat bakalım, benim küçük Firdevsî'm!"

Mesut Ali daha yeni doğru dürüst bağlamasını öğrendiği sarığına bir büküm daha eklemiş ve kulağıma fısıldayarak bir hikâye anlatmıştı; ta ki, gözleri ağırlaşana ve bir çocuk gibi kucağa alınmayı ister hale gelene dek. Sonra onu güzel bir uyku çekmek üzere saraya geri götürmüştüm. Diğer hadımlarsa afyon çiğneyip tamamen rahatlayacakları bir tavernaya yollanmışlardı.

Mesut Ali'yi bıraktıktan sonra benim de gidip diğerlerine katıldığım taverna kendi aralarında konuşup kahkahalarla gülen adamlarla doluydu. Balamani geniş bir minderin üzerine uzanmış, yanındaki bir diğer hadım olan Metin Ağa ile bir sürahi dolusu içkiyi paylaşıyorlardı.

"Yerleştirdin mi oğlanı?" diye sordu Balamani.

"Önce gözyaşlarını silmem gerekti."

Olduğu yerde ani bir hareketle doğrulan Balamani, "Sorun ne?" diye sordu.

"Bana cinler tarafından esir alınan bir oğlan çocuğunun uzun hikâyesini anlattı. Cinler çocuğun babasını öldürüp annesi ile evleniyor ve oğlana bütün pis işlerini yaptırıyorlar."

Balamani'nin kafası karışmış görünüyordu.

"Mesut Ali'nin annesi, o daha altı yaşındayken yeniden evlenip, çocuğu da mahkeme kararı ile başından atmış. Olup bitenin onun kafasındaki yegâne açıklaması cinler tabii."

"Zavallı çocuk! Böyle bir şeyi yapabilen nasıl bir annedir ya?"

Balamani içki dolu sürahiyi Metin'e uzatmış, o da sürahiyi alıp bardakları doldurmuştu.

"Emekli olur olmaz," diye devam etti Balamani, "hemen Mesut Ali gibi oğulları olan dul bir kadınla evleneceğim. Tanrı izin verirse, ben de kendi aileme sahip olacağım.

"Bırak bu işleri baba!" diye homurdandı Metin. "Evlendiğin dulun bir çadır direği için kıvranmasına nasıl engel olacaksın?"

Balamani rahatsız bir edayla gülmüştü. Hayatında cinsel arzunun ne demek olduğunu hiç tecrübe etmemişti. "Umarım Cevahir bana bu işlerin nasıl yapıldığını anlatır..."

Birdenbire ağzından çıkan bu sözlerle gözlerimiz buluşmuş ve Balamani susmuştu. Içkimden iri bir yudum alıp, ardından tekrar tekrar bardağımı doldurup içmeye devam etmiştim. Öyle sarhoş olmuştum ki, Hatice'nin artık benim olmadığı gerçeğini kafama takmadığım mutlu kıvama nihayet ulaşmıştım. Diğer hadımlar da kötü sesimle şarkı söylemem için üstüme gelmeye başlamışlardı.

Peri, soylularla düzenli olarak yaptığı gündelik toplantılara devam ediyordu ama katılım giderek düşüyordu. Şemkal, toplantılara katılamayacak kadar hasta olduğunu bildiren bir mesaj göndermişti. Şükrüllah'ın toplantılara katılmama nedeniyse uzun süre bilinememiş, nihayet Mirza Selman'ın getirdiği şaşkınlık uyandıran havadis konuyu aydınlığa kavuşturmuştu: Şükrüllah, Şah tarafından baş vezir atanmıştı. Kız kardeşinin hakkında verdiği olumsuz rapora rağmen Şah'ın bu seçimi Peri'yi de beni de şok etmişti.

Aynı günlerde Peri, bir zaman önce kendisinden yardım isteyip evini geri almaya çalışan Rudabeh adındaki kadından bir mektup almıştı. Rudabeh, Kui şehrine geri dönmüş, kendi bölgesindeki Adalet Komisyonunun davayı yeniden ele almasını bekliyordu. Mektupta anlattığına göre, Azerbaycan eyaletinde bölgeyi Osmanlıların kontrolüne geçirmek amacıyla başlatılacak bir ayaklanmadan söz ediyordu. Bölgede faaliyet yapan bazı odaklar söz konusu ayaklanmaya bütün vatandaşların da destek vermesi yönünde çalışmalar yürütüyorlardı. "Her gün esenliğimiz için dua ediyorum. Lütfen buraya yardım gücü gönderin!" diye yazıyordu, korkuyla titrek titrek yazıldığı belli el yazısıyla.

Peri, Azerbaycan'daki ayaklanma girişimini bastırmak amacıyla hazine yardımı talebini Mecit aracılığı ile baş vezire iletmişti. Bütün çabalarına rağmen Mecit baş vezirden hiçbir yanıt alamayınca, Peri

İsmail'i bizzat ziyaret ederek, bu meseleye dikkatini çekmeye karar vermişti. Tahmasb Şah'ın Osmanlılarla yaptığı barış anlaşması yirmi yıldır yürürlükteydi ve Peri bu anlaşmanın bozulacağından endişeleniyordu.

Prensese yaptığım öneride, ilk görüşmemizde Şah'ın kendisine fazla paye vermemiş olduğunu göz önünde bulundurarak, abisine bir hediyeyle gitmesini salık vermiştim.

"Hediye mi? Saltanat hazinesine öyle çok hediye akıyor ki şu sıra, defterleri tutan yetkililer kayıtlara zor yetişiyor."

"Biliyorum," dedim. "Sıradan bir hediye yerine, neden bir savaşçı olarak kardeşinizi onurlandıracak bir şiir yazmıyorsunuz? Böylece yüreğini yumuşatır ve taleplerinize kulak vermesini sağlayabilirsiniz."

Peri bir an düşünüp, "Haklısın," demişti. "Beni dinlemesini sağlayacak daha etkili bir silaha ihtiyacım var."

Sonra kalem, mürekkep ve yazı masasını istemiş, minderine oturup Farsça bir metin yazmaya başlamıştı. Ara ara başını kaldırıp benden saltanat tarihini anlatan kitaplardan bazılarını getirmemi istemiş, bunların içinde İsmail'in yer aldığı savaşların ayrıntılarına bakmıştı. Şiirin temasını çıkardıktan sonra, ben de kafiye ve uyakları geliştirmesinde kendisine yardımcı olmuştum.

Peri, yarım günde İsmail'in genç bir savaşçı olarak yiğitliğini onurlandıran ve hükümdarlığının nice pırıltılar saçacağını anlatan uzun bir şiiri kaleme alabilecek kabiliyetteydi. Şiirini bitirince, keten ve kenevirden imal edilmiş kâğıtlar istemişti.

Bu kâğıtlar öylesine güzeldi ki, içimden tarihte ilk gerçek kâğıdı yapan Çinli hadım Çai-Lyn'a sessizce şükran duyguları geçirmiştim.

Sonra yazdığı şiiri sesli olarak Peri'ye okurken, o da o muhteşem el yazısıyla ağır ağır kelimeleri kâğıtların üzerine nakşetmişti. Bir sonraki gün, Şeyh Halife'nin evine giderken yanında yine ben vardım. Kapıda Peri'yi evin hanımı karşılamış, büyük bir saygıyla kendisini haremlik odasına yönlendirmiş ve orada pek çok yiyecek ve içecek sunmuştu ama Şah'ın huzuruna çıkana kadar uzun bir süre beklemiştik. Peri'nin kuşağının kenarlarını yolarak beklediği onca zaman boyunca odaya tuhaf bir sessizlik hakim olmuştu. Birkaç ay öncesine kadar istediği anda Şah'ın huzuruna çıkma gücüne sahip bir prenses olarak yaşadığı bu tecrübe gerçekten oldukça küçük düşürücüydü.

Nihayet İsmail, kız kardeşini görmeyi lütfetmişti. Onu ilk gördüğümüzdeki gibi sarı benizliydi. Annesi ve Şah öylesine yakın oturuyorlardı ki, sanki aralarındaki göbek bağıyla birbirlerine hâlâ bağlı gibiydiler.

"Sevgili Abi, beni huzurunuza kabul ettiğiniz için teşekkür ederim, diye başlamıştı Peri sözüne. "Buraya size naçizane bir hediye vermek için geldim."

Peri, kâğıtları düz tutmak için sert deriden yapılmış dosyadaki şiirini saygıyla Şah'a sunmuş, İsmail'de eliyle işaret ederek hediyeyi kabul ettiğini belirtmiş ve hizmetçilerinden biri gümüş tepsiyle Peri'ye yaklaşıp, dosyayı alarak, şiiri Şah' a götürmüştü. İsmail deri dosyadan kâğıtları çıkarıp şiiri okumaya başlamış ve ben adeta nefesimi tutup beklemiştim. Nihayet birkaç dakika sonra Şah'ın yüzüne bir gülümseme yayılmıştı.

"Al anne," demişti sonunda, şiiri annesine verirken. "Senden bunu sesli okumanı ve keyfini çıkarmanı rica ediyorum."

Sultanam şiiri okumaya başlamış, İsmail de arkasına yaslanıp Peri'nin akıcı mısralarını dinlemenin tadına varmıştı. Mısralarda genç bir savaşçı olarak görülen İsmail, atının üzerinde yayını gerip hedefini hiç şaşmadan vuruyordu. Şah'ın annesinin sesi şiir ilerledikçe heyecanla yükseliyor ve ben de sanki savaş meydanında onu görür gibi oluyordum; kılıcı güneşle parlıyor, geleceği yüreği kadar aydınlık saçıyordu.

"Vay, vay, vay, müthiş bu!" diye ünledi İsmail, Sultanam şiiri okumayı bitirdiğinde. "Kim yazdı bunu? Bu şiiri yazan adamla tanışıp onu ödüllendirmek isterim."

"Ben yazdım," diye karşılık verdi Peri, mütevazı bir tonla.

"Gerçekten mi? Çok yeteneklisin. Ben de şiir yazıyorum. Bunu biliyor muydun?"

"Hiç duymadım."

"Tahmin ettiğim gibi, benim hakkımda bilmediğin çok şey var. Şiirlerimi Adil adıyla imzalıyorum."

Seçtiği isim "adaletli kişi" anlamını taşıyordu.

"Gerçekten çok adil birisiniz," diye karşılık vermişti Peri.

"Öbür şiirlerini de dinlemek isterim."

"Teşekkür ederim. Belki babamız için yazdırmış olduğum şiirlerin bazılarını da dinlemek istersiniz."

"Evet. Yakın zamanda birlikte şiir okuyacağımız bir gece planlayalım."

"Bundan büyük bir onur duyarım," dedi Peri.

İsmail içeceklerin yenilenmesini isterken, Peri'nin kulağına eğilip alçak sesle artık huzurdan ayrılmamız gerektiğini hatırlatmıştım ama o yeni şerbetlerin gelmesini bile beklemeden görüşmeyi bir adım daha öteye götürmek için hamlesini yapmıştı bile.

"Sevgili abi, size devletimizi ilgilendiren bir konuyu açabilir miyim?"

Şah'ın gözleri bir anda endişeli bakmaya başlayıp, sesine soğuk bir ton gelmişti. "Nedir?"

Peri havayı yumuşatmak istercesine toparlandı: "Yani demek istediğim... İdari makamlarda ortaya çıkan ve doldurulması gereken boşluklara yapılan atamalarda yardımcı olup olmayacağımı anlamak istiyorum. Bu kademeler için dürüst insanlar önerebilirim.

"Herkes kendi adamını önerip duruyor zaten," diye karşılık verdi İsmail. "Yalnız sorun şu ki, bunlardan hangisine güvenebileceğim?"

"İşte bu konuda size yardımcı olabilirim," dedi Peri, kendine güvenle.

"Her taraf yılanlarla dolu," diye karşılık verdi İsmail, gözleri karanlık bakarken. 'Tanrı'nın inayetiyle, tekrar tekrar bunların zehirlerinden kaçmak zorunda kaldım."

Prensesin kafası karışmış görünüyordu.

"Kazvin'e gelmemin neden bu kadar uzadığını biliyor musun? Son dakika kararlarıyla planlarımı sürekli değiştirerek birkaç suikast planından kurtulmayı başardım. Buraya kadar sağlıkla gelebilmiş olmam bile bir mucize."

"Esirgeyen Tanrı'nın koruyuculuğuna şükürler olsun," dedi Sultanam, şefkatli gözlerle oğluna bakarak.

"Ve şimdi buradayım ve görüyorum ki saray beni destekleyenler ve desteklememiş olanlar şeklinde ikiye bölünmüş durumda. Yirmi yıl boyunca hapishanede hayatta kalma mücadelesi verip, saraya döner dönmez hainler tarafından bir suikasta kurban gitmeye hiç niyetim yok!"

"Elbette böyle bir şey olmayacak, Tanrı korusun," diye karşılık verdi Peri.

"Fakat düşmanlarım her yerdeler," diyerek devam etti İsmail. "Tahta oturup taç giyene kadar da kendimi güvende hissetmeyeceğim. Ancak o zaman, bütün erkekler ve kadınlar bana koşulsuz olarak itaat edeceklerine Tanrı'nın huzurunda yemin ettikten sonra, itaatsizliğin cezasının ölüm olduğu kesinlik kazandığında güvende olabilirim.

"O zaman yüreğin çok daha huzurlu olacak," dedi İsmail'in annesi.

Astrologlar kısa bir süre önce, bir sonraki hafta içinde Şah'ın resmî olarak tahta çıkması için bütün yıldızların mükemmel bir dizilime sahip olacaklarına kanaat getirmişlerdi.

"O gün geldiğinde bile hâlâ çok dikkatli olmam gerekecek çünkü bu adamların yüreklerinin karanlığı her tür pislikten daha korkunç. En

büyük dileğim, saraydaki bütün erkânın aklındakilerin kitap sayfaları gibi önüme dökülmesi ve böylece en küçük bir ihanet düşüncesinin dahi gözümden kaçmaması. Ancak ve ancak o zaman kendimi tam olarak güvende hissedebilirim."

O an Prensesle aramızda bir göz teması olmuştu.

"Sarayda kimlerin benim çıkarlarımı kollamak düşüncesine sahip olduğunu tam anlamıyla anlamam da belli bir zaman alacak tabii," diye ekledi yeni Şah, gözlerini annesinin üzerine çevirerek.

"Sevgili abi, ne zaman ihtiyacınız olursa size hizmetlerimi sunmaya hazırım. Bildiğiniz gibi, sarayın işleyişinin devam edebilmesi amacıyla soylularla her sabah toplantı yapmaya devam ediyorum."

Peri'nin söz konusu toplantılara değinmiş olmasına çok sevinmiştim. Böylece İsmail arkasından bir takım işler çevrildiği düşüncesine kapılmayacak ve Peri'ye yaptıklarına yönelik düşüncesini doğrudan söyleyebilecekti. Cevabını sabırsızlıkla beklemiştim.

"Evet. Sana gelen bütün soylular hakkında malumatım var," diye karşılık verdi Şah. "Zaman kimin gerçekten bize bağlı olduğunu gösterecek."

Bu tuhaf bir cevaptı; ne olumlu ne de olumsuz. Ve aslında sadakat konusundaki endişelerine kız kardeşini de dahil edip etmediği konusunda meraka düşmüştüm.

"Eğer bir adamla ilgili kararsızlık içindeysem, onu size önermem," dedi Peri. "Lakin bir adam var ki, bence sorgulanması gerek: Mirza Şükrullah."

"Onunla ilgili endişelerini hatırlıyorum," diye karşılık verdi İsmail. "Ama bir kadına hizmet etmek konusundaki kafa karışıklığı da gayet anlaşılabilir bir durum."

"Ben saltanat sülalesindenim," dedi Peri. "Bu konuda kafa karışıklığı olmaz."

"Doğru, fakat benim Mirza Şükrullah gibi adamlara ihtiyacım var. Saray maliyesinden neredeyse herkesten daha iyi anlıyor."

Peri, yüzünden bir an için gelip geçen öfke ifadesinin önüne geçememişti.

"Oğlum," diyerek söze girdi Sultanam. "Öğle sonrası dinlenme zamanın geldi. Yavaş yavaş bünyeni güçlendirmen ve gücünü yeniden toplaman gerekiyor."

"Bir dakika ama... Benim burada konuştuğum konu hayati bir öneme sahip," diye itiraz etti Peri.

"Evet anne," dedi İsmail, prensesin itirazını hiç dikkate almadan. "Benim sağlığıma böylesine özen gösteren birine sahip olduğum için çok minnettarım. Şimdi gidip uyuyacağım."

Onca yapılacak iş varken gidip uyumak nasıl bir şeydi?

"Şiir için teşekkür ederim. Yakında yine konuşuruz." İsmail yerinden doğrulmuş ve odadan çıkmış, annesi de hemen ardından onu izlemişti bile.

Saraya dönüş yolunda yürürken Peri'nin gözleri içine çökmüş gibi görünüyordu. Onun için yapabileceğim herhangi bir şey olup olmadığını sorduğumda, üzgün bir tonla, "Kardeşimin eve dönüşünü düşlediğim onca zaman boyunca, onunla, kendimi sanki bir yabancıyla konuşuyormuşum gibi hissedeceğimi hiç aklıma getirmemiştim. Şu anda tek ümidim, zamanın onu tekrar bir kardeş haline dönüştürmesi."

"Saygıdeğer prenses, sanırım sizden korkuyor. Siz neden-sonuç ilişkileri içinde güneş gibi net ve mantıklıyken, o hayatta kalma içgüdüleri ve türlü karışıklıklar nedeniyle karanlıklar içinde yaşıyor."

"Ve bunun anlamı da, niyetimin hanedanımızın sürmesini hedeflediğini gün ve gün ona ispat etmek zorunda olduğum."

"Bilgece bir tespit."

Sonra birlikte Peri'nin saltanata bağlılığını gösterebileceği en iyi yollar üzerine stratejiler geliştirmiştik ama biz daha düşüncelerimizi hayata geçiremeden, İsmail bir ferman çıkarıp, tahta geçişi resmiyet kazanana kadar yakın çevresi dışında başka hiç kimseyle görüşmeyeceğini ilan etti. Peri bu haberi duyduğunda gözlerindeki acı gerçekten derindi. İsmail kendi kız kardeşini nasıl devre dışı bırakabilirdi? O kız kardeş ki, kendisini tahta geçirmek için onca çaba göstermişti. Acaba Şah'a yakın birisi Peri'nin itibarına kara mı çalıyordu?

Ertesi sabah erkenden, elimde içerisi gümüş paralarla dolu bir keseyle Şemkal'in evine gitmiştim. Kapıyı açan hizmetçiye, Şemkal'in yardımcılarından biri olan ve geçmişte saray hizmetinde ulak olarak çalıştığı zamanlardan beri tanıdığım bir hadımı görmek istediğimi bildirmiştim. Onu gördüğümde de iki yanağından öperken gümüş para dolu keseyi kuşağının içine sokuşturmuş ve efendisinin gerçekten hasta olarak eve

kapanıp kapanmadığını sormuştum. Hadım, böyle bir şey olmadığını söylemişti. Ayrıntıları almak için onu biraz daha sıkıştırdığımda da, Şemkal'in her gün İsmail'e eşlik etmek üzere Şah'ın yanına davet edildiğini fısıldamıştı.

Peri'nin evine döndüğümde kendisini bilgilendirmem gereken bir konu olduğunu söylemiştim ama anlatacağım şey gelip boğazıma düğümleniyordu. Neyse ki, Peri böylesi durumlarda aslında yapılması gerektiği üzere, uzun girizgâh ve üzüntülü dalkavukluklara değer veren birisi değildi.

"Konuya gel."

"Dayınızın, İsmail İle doğrudan ilişkiye geçecek kadar yakın bir ilişki kurmuş olması mümkün mü sizce?"

"Elbette mümkün değil. Öyle bir şey olsa bana mutlaka söylerdi."

Prensesin gözlerinde dayısının sağlığı ile ilgili bir endişe içine düştüğünü görmüştüm. "Onu günlerdir görmüyoruz. Hâlâ hasta olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Öyle olmalı."

"O halde kendisini ziyaret etmenizi memnuniyetle karşılayacaktır."

Peri'nin gözleri bir an gözlerime dikilmiş, ne demek istediğimi aramıştı. 'Tam olarak ne biliyorsun? Konuş!'

"Şah, dayınızı gündelik ziyaretler yapması için her gün yanına davet ediyormuş."

"Beni değil de, dayımı, öyle mi? Bunu nasıl öğrendin?"

"Birine para ödeyerek."

"Kimin parasından yaptın bu ödemeyi?"

"Kendi paramdan."

"Böyle bir girişimde bulunman için sana ne zaman izin verdim ben?"

"Vermediniz."

Prensesin kaşları öylesine çatılmıştı ki, neredeyse birbirlerine değer hale gelmişlerdi ve ben çıkacak büyük bir fırtınayı bekleyerek ürkmüştüm. "Yani şimdi sen dayımın bana ihanet ettiğini mi ima ediyorsun?"

"Elbette böyle bir şey söylemiyorum, değerli prenses. Sadece bu gelişmeyi bilmek isteyeceğinizi düşündüm."

Diplomatik olmak zorundaydım.

"Ne cesaretle yaparsın böyle bir şeyi? Eğer dayım kendisine yönelik bir casusluk yaptığını öğrenirse seni un ufak eder."

"Benim görevim ne olursa olsun sizi korumaktır."

"Bunlar her hizmetkârın pozisyonunu korumak için söyleyeceği sözler," diye geçiştirdi Peri.

Saray hizmetlileri arasında efendilerinin güvenin kazanmak için kendisini tehlikeye atmak hiç de görülmemiş bir şey değildi ama benim hareketimin temelleri daha derinlerdeydi. Son zamanlarda Peri'ye karşı hassas duygular beslemeye başlamıştım. Çaresizliği, bendeki onu koruma refleksini güçlendirmişti. Sanki yıllar sonra yeniden karşılaştığım ve büyümesine şahit olamadığım kendi kız kardeşim gibi görüyordum onu. Kaderin cilveleri karşısında prensesin mücadelesine tanık olmak, bana Celile'yi ve onun hayatın silleleriyle güçleşen yaşamını biraz olsun rahatlatabilmeyi ne kadar arzuladığımı hatırlatıyordu. Yüzümdeki ifade aklımdan geçenleri yüksek sesle haykırıyor olmalıydı ki, Peri'nin öfkeyle kasılı alnındaki çizgiler bir anda kaybolmuştu.

"Meseleyi derinlemesine araştırmadan önce, bu yaptığını yargılamayacağım. Her geçen gün bana olan bağlılığını daha sağlam kanıtlıyorsun."

Derin bir nefes vermiştim. O andan sonra Peri'nin İsmail'den bir şeyler talep etmek yerine, ona gerçekten hizmet verdiğini nasıl göstereceğini düşünmeye başlamasını umuyordum.

"Değerli prenses, bülbül için bir güle bağlı kalmak kolaydır," demiştim. "Sizin yolunuz benimkinden çok daha meşakkatli bir yol."

4. BÖLÜM

GÜL KALPSİZDİR

Zahhak'ın hüküm dar olduğu zamanlarda, Feridun adında, soylu bir çocuk gelmiş dünyaya. Bu çocuğun istikbali öylesine parlakmış ki, doğumu kral Zahhak'ın rüyasına girmiş. Rüyasında, Feridun'un büyüyüp cesur bir savaşçı olduğunu ve kendisini tahtan indirdiğini görmüş. Kan ter içinde uyanıp, telaşla bu çocuğun derhal bulunması ve öldürülmesi için her yana adamlarını salmış.

Feridun'un annesi Faranak, kralın bu düşüncesini duyduğunda oğlunu korumak için büyük bir endişeye düşmüş. Sarayda onu kimsenin bulamayacağı nereye saklayabilirmiş ki? Nihayet bir gün Faranak, postundaki tüyler binlerce renk saçarak parlayan besili bir inek görmüş. Hemen sürünün çobanını bulup, adı Pormayeh olan bu muhteşem ineğin sahibine oğlunu himaye etmesine izin verip vermeyeceğini sormuş. Çoban, Faranak'ın isteğini kabul etmiş ve Feridun'u koruması altına almış. O günden sonra da Feridun'u, serpilip güçlü bir çocuk olana kadar Pormayeh emzirmiş. Ama Faranak hâlâ oğlunun güvende olduğundan kuşku duyuyormuş. Feridun biraz daha büyüyüp güçlenince onu gizlice Hindistan'a kaçırıp, orada oğluna tüm bildiklerini öğreteceğine söz veren bir ermiş bulmuş.

Fakat Zahhak geçen onca zaman boyunca kararından dönmediği gibi, Feridun ve annesinin izini bulmayı da başarmışmış. Feridun'un bir inek tarafından emzirilip gizlendiğini öğrenen kral, adamlarından ülkenin bütün ineklerini araştırmalarını istemiş ve nihayet postunda binlerce rengin parıldadığı Pormayeh'i saptayıp, onu kendi elleriyle kesip öldürmüş. Bu olay üzerine ölü ineğin başında toplanan köylüler, hayat veren bu hayvanın böylesine hunharca öldürülmesini tasvip etmemiş olsalar gerek ki, bu korkunç ziyan karşısında nice gözyaşları dökülüp, göbeklerini hoplata hoplata, katılarak ağlamışlar. Bir insan yavrusunu emzirip yaşatan böylesi bir yaratığı yok eden nasıl bir kraldır?

İsmail'in resmî olarak tahta oturması seremonisi yılın en sıcak ayında gerçekleşmiş ve halkın da katıldığı geniş kutlamaların pek çoğu Saltanat Atlarının Gezinti Alanı olan korularda, açık havada gerçekleşmişti. Zaten saraydaki hazırlıklar yeni Şah'ın Şeyh Halife'nin evine yerleştiği günden itibaren başlamış olduğundan, saltanat katındaki bütün salonlar iyice havalandırılmış, yerleri silinmiş ve Yemen'den gelen buhurlarla tütsülenmişti. Bahçelerden kesilen güller büyük vazolara yerleştirilip sarayın her tarafına konmuştu. Büyük bir kutlama için her şey hazırdı. Saray mutfaklarında çalışan aşçıların tümü canla başla yiyecekleri hazırlıyorlardı. Sadece tepsiler dolusu hazırlanan çörekler bile muhtemelen bütün Kazvin halkının karnını doyuracak miktardaydı.

Taht seremonisinin yapılacağı günün sabahı, daha gün ağarmadan, saraydaki hareketlenme başlamış bulunuyordu. Balamani ve ben, diğer hadımlarla birlikte hamama gitmiştik. Üzerimize en güzel kaftanlarımızı ve sarıklarımızı giyerek, Ana Giriş Kapısı'na en yakın büyük avluda biriken kalabalığın arasında yerimizi almıştık. Şah'ın bütün hizmetlileri rütbe ve mevki hiyerarşisine göre orada bir araya gelmişlerdi; saltanat ailesi, kalem efendileri, kılıç adamları ve ulema, hadımlar, ayakçı oğlanlar ve erkek köleler, herkes oradaydı. Ben hadımlar arasındaki yerimi almış, Enver'in epey arkasında duruyordum. Enver'in saltanat katındaki pozisyonu onu en kıdemli hizmetkârlardan biri haline getiriyor, Peri'den daha düşük öneme haiz saraylı kadınlara hizmet eden diğer hadımların hepsinden çok daha önde durmasını sağlıyordu.

Çok geçmeden tozu dumana katarak gelen atların nal seslerini ve saltanat davullarının büyük gürültüsünü duyar olmuştuk. Binlerce insan durmuş, İsmail'i karşılıyordu. Saray kapıları açılmış, dışarıda, Saltanat Atlarının Gezinti Alanı boyunca dizilmiş, coşkuyla yeni şahlarını karşılayan büyük halk kitlesini görmüştük. İsmail, safkan bir Arap atı üzerindeydi. Atın derisi öylesine itinayla temizlenmişti ki, sanki kar beyazı bir tülle kaplanmış gibi görünüyordu. Eyerinin üzerindeki bay-

rak kırmızısı kadifeden örtü gümüş süslemelerle bezenmişti. Hep birlikte sloganlar bağırarak Şah'ı karşılıyorduk. "Tanrımıza şük'rolsun!" "Evrenin yıldızı geldi!" "Canımız sana kurban olsun!"

İsmail'in ardı sıra yürüyen büyük bir kalabalık görünüyordu ve bu kalabalığın arasında, üzerlerinde zırhlarıyla askerler de bulunuyordu. İsmail, halk kitlelerinin arasından geçmesi için açılan koridor boyunca ilerlerken, hep beraber yerlere kapanmış, alnımızı avlunun taş zeminine dayamıştık. Atların yürüyüşü saray zeminini titreştiriyordu. Sonra Selim Han'ın emriyle ayağa kalkmış, yeni liderimizi tek beden olarak, hep birlikte selamlamıştık. İsmail'in üzerinde yeşil kadifeden bir kaftan vardı. Rengindeki uçuk tona karşın, en kaliteli kadifeden dikilmişti. Belindeki beyaz ipekten kuşakta gri simden işlemeler bulunuyor ve başındaki aynı beyaz ipekten sarığın üzerinde de, içine gözüm kadar bir zümrüt yerleştirilmiş altın bir sorguç bulunuyordu. Kuşağının üzerine bağladığı mücevherlerle süslenmiş kın kemeri, yan tarafındaki Şam çeliğinden kıvrık kılıcı tutuyordu. Şah'ın kılıcından sabah güneşinin ışıklarıyla saçılan mücevher pırıltıları öylesine güçlü ışıyordu ki, bu kılıç vurduğu herkesi anında yok edebilirmiş gibi görünüyordu.

Şah, saray içinden geçip Kırk Sütun Alanı'na doğru ilerlerken, bizler de peşi sıra onu izlemiştik. Öyle büyük bir kalabalık vardı ki, salonun etrafındaki bahçeler tıklım tıklım insan dolmuştu. Salonun içindeki ince uzun havuz boyunca soylular dizilmiş ve salonun bütün kapı ve pencereleri ardına kadar açılmıştı. Salonun içine sadece saltanat katındakiler ve en yüksek mevkilerde görevli soylular sığabiliyordu.

Herkes yerini alıp hazır olduğunda İsmail, her tarafı mücevher süslemelerle dolu tahta çıkıp oturmuştu. Sonra Selim Han, Safevi Hanedanı'nın kurucusu Şeyh Safiyüddin İshak Erdebilî'den başlayarak, saltanat tarihini anlatan şiirsel metni okumaya başlamış, İran'ın resmî dininin Şiilik olduğunu ilan eden yeni Şah'ın büyük babası Şah İsmail'in büyük başarılarına değinmiş, babası Tasmasb Şah'ın uzun saltanatını anlatmış ve İsmail'in savaş meydanlarında gösterdiği kahramanlıkları dile getirmişti. Sonra kol uzunluğundaki saltanat tacı işlemeli gümüş bir tepside İsmail'e sunulmuştu. Taç, küçük inci taneleriyle bezenmiş ve üzerine altın işlemeler nakşedilmişti. En tepesinde de, etrafı elmaslarla sarılı, yumruğum kadar bir yakut yerleştirilmişti. İsmail önce başındaki beyaz sarığı çıkartırken, seyrek siyah saçlarının zayıflığı da görünür hale gelmişti. Tacı tepsiden alıp başının üzerine kaldırmış, kafasının kelleşmeye başlayan tepe kısmına oturtup sıkıca başına geçirmişti.

Yetişkin yaşındaki bir Şah'ın kendisinden başka hiç kimse bu tacı onun başına koyamazdı çünkü Tanrı'dan başka hiç kimse bu denli yetkili olamazdı.

Sonra Selim Han dönüp kalabalığa hitaben konuşmasına başladı: "Şimdi hepinizi, yeni şahımız ikinci İsmail'e bağlılık yemini etmeye çağırıyorum. Bugün burada, onun emirlerine uyacağınıza, canınız pahasına onu koruyacağınıza ve gerektiğinde onun için canınızı vereceğinize yemin edeceksiniz. Unutmayın ki, ettiğiniz bu yemin resmî bir mukavele olup, anlaşmaya uymamanın cezası ölümdür."

Yemin ederken çıkardığımız ses öylesine gürdü ki, tüm gök kubbede eksiksiz işitildiğinden hiç kuşkum yoktu. Nihayet, aylar süren bekleyişten sonra yeni liderimize kavuşmuştuk işte! Merhum şah döneminden hatırladığım düzenli saray hayatımıza da böylece geri dönüyor, barış ve bolluk içinde süren gündelik yaşamımıza yeniden kavuşuyorduk.

İsmail'in en gözde dostu olan Helvacıoğlu Hasan Bey, Şah'ın önünde dizlerinin üzerine çökmüş, onun tozlu çizmelerini çıkartıp ayaklarına gri ipekten antika terliklerini giydiriyordu. Hasan Bey, İsmail'in Kahkaha'da yaşadığı sürgün hayatının son beş yılı boyunca gönüllü olarak onunla çile çekmiş ve efendisinin güvenini kazanmıştı. Enver bu adamı eğitilmiş bir maymun olarak tarif ediyordu; ve şimdi bu maymun, altın sim işlemeli yatak örtülerinin altında uyuyor olacaktı.

Selim Han, Sultanam'ın en büyük oğlu Muhammed Hüdabende'yi yeni Şah'a yaklaşması için yanına çağırmıştı. Muhammed görme zorluğu çektiğinden, yanında büyük oğlu on altı yaşındaki Sultan Hasan Mirza olduğu halde ağır ağır Şah'a doğru ilerlemişti. İsmail'den yaşça büyük olmasına rağmen, neredeyse kör denebilecek denli görme bozukluğu olduğundan taht için uygun görülmemişti. Ayrıca, duyduğuma göre Muhammed'in tahta çıkmak yönünde hiçbir arzusu olmadığı gibi, içinde bir liderlik hevesi de bulunmuyordu. Devlet yönetmek yerine, zamanını şiir dinlemekle geçirmeyi tercih ediyordu. Muhammed, yeni Şah'ın önünde diz çökmüş, uzanıp, yoklaya yoklaya bir süre kardeşinin ayaklarını bulmaya çalışmış ve nihayet bulduğunda da ayak tabanlarını öptükten sonra büyük bir onurla onu tebrik etmişti.

Muhammed'den sonra sırasıyla merhum Şah'ın diğer karılarından, cariyelerinden ve kölelerinden doğan erkek çocuklar gelmişti. Bunların arasında Peri'nin erkek kardeşi, beceriksiz Süleyman Mirza'da bulunuyordu; Peri'nin kutsanmış hamurundan zerre kadar nasibini almamıştı kardeşi Süleyman. Odun gibi hantal hantal ilerlemişti tahta doğru.

Onun tersine Mahmut, her ne kadar hâlâ çocuk yaşta da olsa, savaşçılık talimleri ve at binme çalışmaları nedeniyle giydiği kostümler içinde dimdik bir duruş ve emin adımlarla yeni Şah'a doğru yürümüştü. Onu izlerken gurur duyduğumu hissetmiştim. Şah'ın ayaklarını öperken uyumlu mizacını dışa vurmuş, o kadar da kul köle gibi bir tavır sergilememişti.

İsmail'in bütün erkek kardeşleri tek tek yaklaşıp ayaklarını öptükten sonra, sıra yeni Şah'ın amcası Behram'ın oğullarına ve ardından onların çocuklarına gelmişti. Sonra en yüksek kademelerdeki ulema üzerlerindeki siyah kaftanlarla Şah'ın huzuruna yaklaşmışlardı. Bundan böyle ruhanî liderleri yeni Şah olacaktı. Sırada Sultanam'ın aile efradı olan Musullu soylular vardı. Başlarını eğip yerlere kapanmalarına rağmen, sarıklarının tepesindeki kırmızı çubuklar bütün ihtişamlarıyla kendilerini gösteriyorlardı. Seremoni sırasında diğer kızılbaşlar da onurlandırılmış, Anadolulu, Şamlı, Kaçar ve Avşar illerinden gelen soyluları, Gürcüler, Kürtler ve Kafkaslar izlemişti. Nihayet sıra Şemkal'e geldiğinde, İsmail yüzüne yayılan bir gülümsemeyle onu taltif etmekten geri kalmamıştı.

Seremoninin devamında, Osmanlı sultanı 3. Murat, Hint-Türk lideri Büyük Akbar, Ming Hanedanı'nın başı Zhu Yijun ve Özbek başbuğu Abdullah Kağan'dan gelen kutlama mesajları, söz konusu dünya güçlerini temsil eden elçiler tarafından Şah'a okunmuştu. Batı'daki Hıristiyan krallıklarından gelen birkaç elçi de, İspanya kralı 2. Philip ve İngiliz kraliçesi Elizabeth'in kutlama mesajlarını İsmail'e iletmişti. O tarihlerde Doğu'nun ihtişamlı gücü karşısında kader ortaklığı yapan batılılar, bu tür fırsatları kaçırmak istemiyorlardı. Söz konusu büyük imparatorlukların her biri, maiyetlerinde yüzlerce temsilci ve düzinelerce değerli hediye yüklü develerle bu seremoni için Şah'a delegasyon göndermişlerdi. Değerli hediyeler herkesin görmesi için ortaya çıkarılıyordu. Bunların arasında Osmanlı Sarayı'nın en iyi kaligrafları tarafından hazırlanmış muhteşem bir Kur'an, Çin Imparatoru'ndan gelen mavi porselen vazolar ve Özbeklerin gönderdiği altından yapılmış ibrikler bulunuyordu. Hint-Türk delegasyonuyla gönderilen hediyelerle yüklü devasa fil kalabalığın arasından geçerken büyük bir sessizlik yaşanmıştı. Böyle bir yaratığı hayatımda ilk kez görüyordum; muazzam kıymetli koşum takımlarını da tabii. Hayvanın koca kafasına geçirilmiş devasa başlıktan alnına sarkan mücevherlerin yanı sıra, hortumu boyunca sarılmış altın şeritler göz alıyordu.

Neredeyse seremoninin sonuna gelindiğinde kalabalığın arasından sıvışıp kontrol noktasına gitmiş ve hareme girmiştim. Kadınlar, İsmail'e bağlılık yeminlerini daha önce, günün erken saatlerinde etmişler ve benim yanlarına gittiğim sırada da İsmail'in yeni saltanat odasına bakan kafesli bölmelerden dönüşümlü olarak sırayla seremoniyi izliyorlardı. İsmail bu bina için hiçbir harcamadan kaçınmamıştı. Kadınların doldurduğu oda tatlı yasemin esansının kokusuyla kaplanmış, huzur veren havuzdan köpürerek çıkan sular aşağıdaki salonun ortasından açık havaya doğru akıp gidiyordu. İçeriye girerken ayakkabılarımı çıkartmış ve yerleri kaplayan kalın ipek dokuma halıların ayaklarımın altını okşadığını hissetmiştim. O sırada, dizi dizi süslü kalkanlarla kaplanmış olan bir duvar çarpmıştı gözüme. Bu kalkanlardan biri parlatılmış siyah köseleden yapılmış ve ortasına altın bir madalyon yerleştirilmiş, etrafı da uçuk turkuaz boncuklar ve incilerle süslenmişti. Bir diğeriyse gümüş süslemelerle dolu metal bir kalkandı ve sanki örümcek ağına yakalanmış çiğ taneleri gibi üzerine yayılmış zümrütler barındırıyordu.

Hanımlar, üzerlerine gün doğumunu çağrıştıran münasip renklerde kaftanlar giymiş, alınlarını ve boyunlarını üzerinde değerli taşlar olan zincirlerle süslemişlerdi. Altın sarısı saçlarıyla Kafkaslardan, neft yağı gibi kapkara kıvırcık saçlarıyla Güneylilere kadar her yerden gelmiş bu kadınlar öyle güzel görünüyorlardı ki! Hepsinin gözü aşağı kattaki taç giyme töreninde ve salona giren fille hareketlenmiş kalabalıktaydı.

"Şu üzerindeki mücevherlere bakın."

"Onların yarısı sende olsa zengin sayılırdın!"

O sırada fil fena halde kokulu dışkısına yol vermiş, salonda çığlıklar ve kahkahalar kopmuştu. Aylar vardı ki bu insanlar böylesine özgürce bir kutlama yaşamıyorlardı ve dolayısıyla salondaki coşku neredeyse histerik boyutlara çıkmıştı.

Peri bana tören sonuna kadar orada kalacağını söylemişti ama erken ayrılmıştı. Ben de, sanki bana orada beklememi söylemiş gibi yaparak kadınların arasında kalmış, böylece onların davranışlarını izleyebilmiştim.

Sultanam, yeni gelini Hatice'nin yanında oturuyor ve bu gururlu gününde heyecanını bastırmak için onun elini tutuyordu. Üzerine giydiği kostüm öylesine genişti ki, odadaki diğer herkes Sultanam'ın yanında küçücük görünüyordu. Hemen yanı başındaki bir mindere oturmuş olan Hatice olgun bir şeftali kadar cazibeli bir izlenim veriyordu. Şah'la evlenmesine kesin olarak karar verilmiş olduğundan artık hiç

kuşkum yoktu. Beni gördüğünde dudakları cilveli bir gülümsemeyle bükülmüştü.

Odada, daha önce hiç görmediğim, Muhammet Hüdabende'nin karısı olan Hayrünisa Begüm de bulunuyordu. Şiraz'da yaşıyorlardı. Hayrünisa'nın ağzı dışında her yeri ufak tefek, minyondu. Ağzı öyle büyüktü ki, yüzü sadece bir ağızdan ibaret gibi görünüyordu. Hayrünisa aşağıdaki töreni izlerken, üzerine oturduğu minderde durmadan bacaklarının pozisyonunu değiştiriyor, sanki bulunduğu yerde bir türlü rahat edemiyormuş gibi görünüyordu.

"Başım nasıl da ağrıyor!" diye şikâyet eden Hayrünisa'nın sesi yüksek ve alabildiğine cırtlak çıkıyordu.

Sultanam ona gül suyu, bitkisel çaylar ve başını serinletmesi için ıslak bez verdiyse de Hayrünisa hepsini geri çevirmişti.

"Bakın!" dedi, o arada Hatice. "Şah salondan ayrılmak üzere ayağa kalkıyor." Dönüp kafesli pencerelerden aşağıya baktığımda İsmail'in atına bindiğini ve bizim olduğumuz yöne doğru ilerlerken salondaki herkesin başlarını öne eğip saygıyla onu selamladığını görmüştüm.

O sırada Sultanam bir provokatör gibi Hatice'ye doğru uzanıp, "Evet, artık her şey resmiyete bindi işte. Neredeyse kırk yıl süren bekleyişten sonra ümit kuşu yüreğimdeki küllerin arasından çıkıp uçmaya başladı! Kanat çırpışları öyle tatlı ki! Yüreğim öyle dolu ki!"

Hayrünisa'nın dudakları bir an hüzünle sarktıysa da, gözlerini özenle Sultanam'dan uzak tutuyordu. Kocasının körlüğü olmasaydı, bugün bütün İran'ın kraliçesi kendisi olabilirdi.

Sultanam'sa, Hayrünisa'nın ne düşündüğüyle pek ilgilenir gibi görünmüyordu. Uzanıp elini Hatice'nin dümdüz karnına koymuştu. "Bir sonraki Şah'ın da büyük annesi olmayı istemek çok mu fazla olur? Bütün ümitlerimin gerçek olduğu böyle bir günde yeni ümitler beslediğim için Tanrı beni affetsin. Ama arzularıma şefaat de O'ndan gelecektir. "

Hayrünisa'nın bedeni bir an vurulmuş gibi irkilmişti. Tam o sırada hizmetçilerden biri de elindeki safranlı muhallebilerle dolu gümüş tepsiyi kendisine doğru uzatmıştı.

Hayrünisa, önce bir kâse alacakmış gibi elini tepsiye doğru uzatmış ama sonra neredeyse algılanamaz miniklikte bilekten bir hareketle muhallebiyi reddettiğini belirtirken, hiç fark ettirmeden tepsiye de vurmuş ve birkaç kâse muhallebinin yerlere saçılmasına neden olmuştu. Muhallebi kâseleri büyük bir gürültüyle yerdeki halının ve işlemeli

minderlerin üzerine düşüp kırılmış, yapışkan muhallebi öbekleri Hayrünisa'nın üzerine de sıçrayarak giysisinin üzerini beyaz beyaz lekelerle doldurmuştu.

Hizmetçi korku dolu bir ifadeyle, "Affedersiniz!" diye inlemiş, Hayrünisa'ysa hizmetçiye dik dik bakmakla yetinmişti. Diğer hizmetçiler hemen koşup gelerek temizliğe başlamışlardı bile.

"Ah, ah! Ne kadar sakarsın. Gidip üzerimi değiştirmem gerekiyor bak şimdi."

"Evet, bence de öyle yap." Sultanam, Hayrünisa'nın huzurdan çıkmasını onaylarken ona küçümseyici bir bakış atmıştı.

Hayrünisa'nın odadan çıkmasından hemen sonra da arkasından, "Ne şımarık bir çocuk bu!" diye söylenmişti. "Bu kızın başımıza kraliçe olmaması hepimiz için gerçekten büyük şans."

Aynı günün akşamı için selâmlık ve haremlikte iki büyük kutlama etkinliği planlanmıştı. Peri, kadınlar için Sultanam tarafından düzenlenen kutlamalara katılmak zorundaydı ve beni de Kırk Sütun Alanı ndaki ziyafete göndermişti. Yeni şahımızın şefaatini göreceğimiz bu ilk ziyafette sunulacak zengin yemeklerin hayaliyle karnımdan gurultular çıkıyordu. Ama yemeklerden daha önemlisi, Mahmut Mirza'nın da orada olacağına yönelik ümidimdi. Ondan uzaklaştığım günden beri yüreğime taş basıp özlemini dizginlemiştim. Bu oğlan üzerinde, onun ilk öğretmeni olmak dışında hiçbir hakkım yoktu. Öyle de olsa, birlikte sekiz yıl geçirilen bir çocukla insanın arasında sanki kan bağı varmışçasına bir duygu gelişiyordu. Mahmut, kız kardeşimden sadece iki yaş büyüktü ve ben onu Celile'den daha yakın tanıyordum. Mahmut'u özlemiştim ve keyfinin yerinde olup olmadığını öğrenmek istiyordum.

Kırk Sütun Alanı gecenin içinde pırıl pırıl parlıyordu. Hizmetliler binanın her yanından lambalar sallandırarak mekânı dekore etmişler, bütün kemerler ve süslemeli tavanlar pırıl pırıl aydınlanmış, odanın içini altın yaldızlardan yansıyan ışımalarla doldurmuştu. Alanın her köşesi taze kesilmiş tomurcuklu çiçek buketlerinden öbeklerle süslenmiş, havayı bu çiçeklerden yayılan güzel kokular kaplamıştı. Salonun

geniş bahçelere bakan kapıları açılmış, dışarıdaki bitki örtüsünün içine yerleştirilen pek çok fenerin ışığında sanki bütün doğa da bu kutlamaya dahil olmuş gibi görünüyordu. Meyve ve yemişlerle dolu servis tabaklarının zengin görüntüsü, devamında sunulacak yemeklerin ne denli bol olacağının da işaretini veriyordu. Balamani de kalabalığın arasında gelip beni bulmuş, ziyafet boyunca birlikte olmak istemişti. Bahçeye serilmiş yaygıların üzerinde kendimize bir yer bulmuş ve tepemizdeki yıldız dolu gökyüzünün altında oturmuştuk.

Akşamın ilerleyen saatlerinde Kırk Sütun Alanı'na gelen İsmail'in görünmesiyle herkes ayağa kalkmıştı. Şah'ın üzerinde sevincini temsil eden safran rengi bir kaftan ve babasının yakın geçmişteki vefatına rağmen sarığını süsleyen şen şakrak, mavi tonlarda bir tüy bulunuyordu.

"Bu gece için özel bir eğlence hazırladım," dedi İsmail, sesini hepimize duyurarak. Sonra kendisi için hazırlanan zengin mücevherlerle süslü seyyar tahta oturduğunda, biz de yerimize oturduk. Ardından, elini havaya kaldırıp işaret vermesiyle dışarıya koşturan hizmetliler, söz konusu sürpriz eğlenceyi ortaya çıkartmaya gitmişlerdi. Bir süre sonra da odayı üç telli kemençelerin tatlı nameleri doldurmuştu. Şaşkınlıkla dönüp Balamani'ye bakmıştım. Saltanat katında geçirdiğim yirmi hizmet yılı boyunca hiç kutlama müziği duymamıştım. Benim sarayda işe başlamamdan yıllar önce Tasmahb Şah, kendini dinî değerlere adamaya karar verdiğinden, bütün saray müzisyenlerinin ve dansçılarının işine son vermişti. Saray ağır başlı bir yer haline gelmiş, sadece eğitim, çalışma ve dinî faaliyetlerin mekânına dönüşmüştü.

Müzisyenler odaya girip yeni Şah'a doğru ilerlemiş ve onun yakınlarında yer alan minderlere çökmüşlerdi. Orkestrada kemençe, bir kırmızı flüt, altı telli bir tar ve kenarlarında ziller dizili bir de def bulunuyor ve birlikte zengin bir ses çıkıyorlardı.

Sonra birden bire yan odaların birinden, sanki icracı dosdoğru yürekten dökülürmüş gibi namelerle yükselen bir ses duyuldu. Sesin geldiği kaynağı görebilmek için oturduğum yerde dikleşmiştim. Bir insan sesiydi bu! Şarkı söylüyordu! Bu güçlü ses, derin bir özlem duygusuyla, bütün itirazlara inat, dosdoğru insanın içine işliyor, ruha ulaşıyor ve bütün saraya yayılıyordu. Şarkıcı odaya girmiş, kollarını iki yana açarak Şah'a doğru ilerliyor, yüreklerin ruh kapılarını arayışını anlatan bir şiirin dizelerini seslendirerek, bu kapılarda görülecek en ufak bir ışık uğruna insanın nasıl kendini feda edebileceğini ifade ediyordu.

Şarkı bitince müzisyenler başka bir name çalmaya başladı. Belirgin ve güçlü def darbeleriyle izlenen ritmin üzerinde canlı ve hoş bir kemençe sesi yükseliyordu. Bir süre sonra devreye giren şarkıcı da aşkın coşkusunun nice ebedi olduğunu anlatan bir parça seslendiriyordu. Ayaklarımla ritme katıldığımı fark etmiş, dönüp Balamani'ye baktığımda kaftanındaki kıpırtılardan onun da müziğin etkisiyle hareket etmekte olduğunu görmüştüm. O güne dek sarayda dans edilebileceğini aklımın ucundan bile geçirmezdim ama o an vücudum, kafesinin demirlerine dayanmış bir aslan gibi yerinde duramaz olmuştu. Etrafıma baktığımda kalabalıktaki bütün adamların da kıpır kıpır olduklarını, hasret kaldıkları bu zevke bayılarak kendilerini kaptırdıklarını görmüştüm.

Şah, başını dikleştirmiş müziği dikkatle dinliyor, içine sindiriyor gibiydi. Çıplak ayaklarını müziğin ritmiyle indirip kaldırışının giderek büyüdüğünü ve sonunda tabanlarını önündeki halının üzerine vura vura coştuğunu izledim. Sonra birden bire ayağa fırlayıp kollarını havaya kaldırdı. Müziğin ritmiyle ayaklarını yere vuruyor, başının üzerine kadar kaldırdığı kollarını hareket ettirerek etkileyici figürler meydana getiriyordu. Kendisine katılmak üzere yanına koşup dans etmeye başlayan iki oğlan çocuğunun ortaya çıkmasına kadar bütün yaptığı bundan ibaretken, o andan sonra saltanat makamının en yüce kişisine pek de uygun olmayan hareketlerle oynar olmuştu. Çocuklarsa kendilerini müziğin ritmine tamamen kaptırmış, yüzlerinde güller açar hale gelmişlerdi.

Nihayet kalabalığın arasından ayağa fırlayarak kollarını müziğin vurgularına uygun biçimde birbirinin etrafında çevire çevire dans eden bazı soylular da olmuştu. Benim de kendime daha fazla hakim olmama gerek kalmamıştı. Ayağa fırlayıp, Balamani'yi de yanıma çekiştirerek ayaklarımı yere vura vura dans etmeye başlamıştım. Sanki hep beraber mekânın zeminini kırmak peşindeydik. Havaya kaldırdığım kollarımı oynatıyor, parmaklarımı şaklatarak ortama yeni sesler katıyordum. Balamani'nin yaşlı iyicil gözleri neşeyle parlıyor, o da göbeğini hoplata hoplata oynuyordu. Bir an gözüme cin gibi, hayat dolu genç bir adam gibi görünmüştü. Biz hadımlar dans ettiğimizde kadınlardan farklı görünüyorduk. Gül dalları gibi nazende hareketler yerine, gururlu çam ağaçları gibi dikiliyor, havaya kaldırdığımız kollarımızla heybetli bir duruş sergileyerek yüreklerimizin kapılarını müziğin egemenliğine sonuna kadar açıyorduk.

"Sadece müzik yetmedi, bir de dans var! Merhum Şah bu durumu görse aklını kaçırırdı!" diye fısıldadı Balamani, hemen yanımda ayaklarını yere vurarak dans ederken yüzüne yayılan pırıltıyı saklamadan.

"Ne zararı var ki?" diye karşılık vermiştim. "Sadece imansızlar başlarına gelecekten korkup müzik dinlemekten uzak dururlar."

"Merhum Şah bu söylediğini duysa hayalarını koparırdı!"

Sanki böyle bir hazineye sahipmişim gibi Balamani'nin bu sözlerine kahkahalarla gülmüştüm.

Sonunda müzik bitti ve biz de diğerleri gibi ziyafetin devamı için yerlerimize oturduk. Herkes olup bitenlere inanamaz gözlerle birbirine bakıyordu. Tuhaf bir utanç duygusu kaplamıştı odayı.

Müzisyenler ara verdiğinde kalabalıkta herkes nefes nefese kalmış, ipek mendilleriyle alınlarında biriken teri siliyordu. İsmail'de minderinin üzerine kendini bırakmış, hiç yanından ayırmadığı ahşap kutudan çıkarttığı şekerlemeleri ağzına atıp, çiğnemeden yutuyordu. Gözlerim kalabalığın arasında Mahmut Mirza'yı aramış ama kıpır kıpır kargaşanın içinde onu görememiştim.

Akşamın ilerleyen saatlerinde muhteşem bir ziyafet sofrası kurulmuş, içleri tepeleme kızarmış etler, sebze yemekleri, safran kokulu pilavlar, taze yeşil salatalar ve koyun yoğurtlarıyla dolu gümüş servis tabaklarında sunulan zengin yiyecekleri afiyetle yemiştik. Ardından, gani gani hurma, helva, kurabiye dolu tabaklar ve galonlarca içecek servis edilmişti. Yemekler yendikten sonra da yeniden dans etmiştik. Gece ilerledikçe eğlence büyümüş, ortaya dansçı kızlar çıkıp salondaki adamları mest etmişti. 2. İsmail'in Kazvin'de tahta çıkmasının hemen ardından uzun zamandır ilk kez olarak bütün ruhlar keyifle dolmuş, yüreklere yeniden umut kök salmıştı.

Camilerden duyulan sabah ezanı gün doğumunu işaret ederken gözlerimi daha yeni kapatmış gibiydim. O sırada üzerimdeki şilteyi çekiştiren Mesut Ali, saray dışından bir ziyaretçinin beni görmek istediğini haber vermeye çalışıyordu. Yataktan kalktığımda kalbim çılgınca atıyordu. Mesut Ali ile birlikte çıkıp Ana Giriş Kapısı'na yönelmiş ve orada ziyaretçi karşılamak için kullanılan saray binalarından birine girmiştik. Karşılama odasına ulaştığımızda, içeride sırtı bana dönük biçimde duvardaki resimli halıyı inceleyen genç bir adam duruyordu. Genç adam dönüp bize baktığında da onun Mahmut Mirza olduğunu gördüm.

"Değerli Prensim!" diye ünlemiştim şaşkınlıkla. "Ziyaretiniz bu hadımın yüreğine büyük bir mutluluk bahşetti. Sizi rahat ettirmek için

ne yapabilirim? Mesut Ali, asil misafirimiz için hemen git çay ve kurabiye getir!"

Mesut Ali hızla odadan dışarı çıkmıştı.

"Şehre taht merasimi için geldim," diye karşılık verdi Prens. "Ve şimdi evime dönüyorum ama saraydan ayrılmadan önce durup üstadımı görmek istedim.

"Tanrı sizi korusun, evladım! Eski öğretmenini hatırlayıp onu ziyaret etmeyi düşünen elmas gibi bir yüreğiniz var sizin. Buraya gelmeniz beni öyle mutlu etti ki."

Mahmut yerdeki minderlerden birine oturup, benim de yanı başına oturup rahat etmem için ricada bulundu. Sanki onun abisiymişim gibi büyük bir heyecanla, görüşmediğimiz yıllar boyunca neler yaşadığını öğrenmek istiyordum.

"Sirvan'daki hayatınız nasıl gidiyor?"

"Önemsiz bir uç beylikteyim, biliyorsun; ama keyfim yerinde. Babamın birkaç güvenilir hizmetlisi orada bana idarecilik sanatını öğretiyor. Göz alabildiğine uzanan vahşi doğayı ve devasa sürüler halinde yaşayan hayvanları seyretmeye bayılıyorum. Bölgede insandan çok hayvan var; bu da bana çok iyi geliyor doğrusu."

Sohbeti eğlenceli hale getirmek için gülümseyen gözleriyle bana doğru eğilerek dostane davranışlar sergiliyordu.

"Biliyorsun, Sirvan bölgesi tıklım tıklım yabani at sürüleriyle dolu. Bazen içlerinden birini yakalamaya muvaffak oluyorum ve bizim safkan atlarla birleştirerek yeni bir ırk için deneyler yapıyorum. Şu kapalı saray hayatının dışında yaşamaktan bu kadar büyük keyif alacağımı hiç tahmin etmezdim. Bir tek ben, adamlarım, hayvanlar ve üzerimizdeki gökyüzü; şahane bir hayatım var!"

Prens heyecanla kollarını açıp, hayran olduğu vahşi doğayı kucaklar gibi bir hareket yapmıştı. O anda, sarayda yaşadığı kısırılmış çocukluğu boyunca ne kadar sıkılmış olabileceğini düşünmüştüm ilk kez. Mutlu olduğuna ve istemediği saray hayatından kurtulduğuna çok sevinmiştim.

"İyi yürekli prensim, küçüklüğünüzde de hayvanlara karşı daima merhametli bir sevginiz vardı. Atlarla o yaşınızda kurduğunuz özel ilişki herkesi şaşkınlıklar içinde bırakırdı. Tanrı'ya şükürler olsun, arzuladığınız yaşamı buldunuz ve onu yaşıyorsunuz! Ama şundan eminim ki, kısmetinizde daha büyük şeyler yaşamak da var."

"Daha büyük şeyler ha?" dedi Mahmut, sesindeki soru bükümüyle. "Bana göre, Tanrı büyüktür ve dolayısıyla insana ihsan ettiği bütün hediyeler de büyüktür. Benim yegâne ihtiyacım O'ndan geleceklerdir. Biliyorsun, küçükken kitaplarla hiç aram olmamıştır. Üzerimde büyük emeğin var. Benim gibi ilgisiz bir çocuğu şekillendirmek için büyük bir çaba harcayıp onu daha iyi bir hale getirdin."

Yüzüne yaydığı kocaman afacan oğlan çocuğu gülümsemesi yüreğimi büyük bir onurla doldurmuştu.

"İçinde bir gül yüreği olmayan, gül gibi yetişemez."

Mahmut başını sallayıp bu övgüyü kabul etmiş, sonrada heybesine uzanıp, "Sana bir şey getirdim," demişti.

Heybesinden çıkardığı paketi bana verdiğinde, hemen onu yavaş hareketlerle açmıştım. Paketten çıkan hediye, mükemmel el yazısıyla yazılmış ve kenarları altın varaklı yapraklarla süslenmiş bir Şehname kopyasıydı. Her ne kadar bu kitabı derinlemesine incelemiş ve bazı bölümlerini ezberlemiş bile olsam, canımın istediği zaman açıp okuyabileceğim, kendime ait bir kopyasını edinmeye gücüm yetmemişti.

"Benim için çalıştığın onca yıla karşılık küçük bir hediye bu, biliyorum, dedi Mahmut. "Buradan ayrıldıktan sonra benim için yaptıklarını çok daha iyi anladım. Senin kararlı eğitimin olmasaydı, vali olarak asla bugün bulunduğum noktaya uygun bulunmazdım. İçime öğrenmenin keyfini yerleştiren sen oldun; üstelik bunu bana rağmen yaptın. İşte bu yüzden de sana daima saygı duyup müteşekkir olacağım. "

Konuşamaz hale gelmiştim. Durumun kendi had bilmezliğimden kaynaklandığını biliyordum ama hayatım boyunca hiç kimseyi böylesine kendi çocuğum gibi yakın hissetmemiştim. Onu gerçekten çok sevmiştim.

"Değerli prensim!" dedim sonunda, gözyaşlarımı yataklarında güçlükle tutarken. "Eski öğretmeninizin yüreğini nasıl bir sevinçle doldurduğunuzu anlatamam. Sizinle kıvanç duyuyorum. Tanrı'dan yolunuzu daima açık tutmasını, şefaatini üzerinizden eksik etmemesini ve sıkıntılarınızda size güç vermesini diliyorum."

"İnşallah," diye karşılık verdi Mahmut, gözleri dolu dolu parıldarken. Gitmek için ayağa kalktığında üzerinde yolculuk kıyafetleri olduğunu fark etmiştim.

"Önümde uzun bir yolculuk var ve artık yola koyulmam gerekiyor," dedi. "Bir dahaki sefer Kazvin'e geldiğimde seni yine arayacağım."

Vedalaşırken de yakında yine geleceğine söz vermişti.

Prens çıktıktan sonra bir ihtiyacım olup olmadığını sormak için odaya giren Mesut Ali, daha önce onu hiç görmediğim kadar keyifli görünüyordu.

"Seni bu kadar keyiflendiren nedir, küçüğüm?"

"Sizi daha önce hiç gülümserken görmemiştim!"

Mesut Ali'yi yatağına geri gönderdikten sonra, zaten ayakta olduğum için, gidip erkenden görevimi yerine getirerek Peri'nin meclisine gündelik raporumu sunmaya karar vermiştim. Oraya vardığımda, ziyaretçi odalarından birinde, yanlarında hiçbir teşrifat olmaksızın prensesin huzuruna çıkmayı bekleyen iki yaşlı kadın olduğunu görmüştüm. Belli ki Peri'nin hizmetçileri saraydaki kutlamaların rehavetine kapılmış, işlerini aksatıyorlardı! Bekleyen kadınlardan birinin kırışıklıklarla dolu yüzünde, gözlerinin altından ve ağzının etrafından yüzüne yayılan derin çizgiler vardı ve kamburu çıkmıştı. Diğerininse saçları ve kaşlarına griler düşmüştü. Her ikisi de mütevazı urbalar içerisindeydiler. Alabildiğine masum bir hava yayıyorlardı etraflarına.

"Kimsiniz?" diye sordum.

"Prensesi görmek istiyoruz," dedi kambur olan, hırıltılı bir sesle. "Bizi sadece o kurtarabilir."

"Paraya, kalacak yere, yiyecek bir şeylere ve prensesin koruyuculuğuna ihtiyacımız var. Birkaç parça mücevher de fena olmaz hani," diye ekledi gri saçlı olan.

Sonra ikisi birden kahkahalarla gülmeye başlayınca, beni dalgaya aldıklarını anlamıştım. Saçına ve kaşlarına griler düşmüş olan kadın Peri'nin ta kendisiydi.

"Prenses, bu nasıl bir dönüşüm!"

"Hepsi Meryem'in marifeti. Elbiseleri yapıp saçlarımızı ve yüzümüzü böyle boyayan o. Sonra şehrin dışındaki Çingene kamplarından birine gidip orada dans eden kadınları seyrettik. Sesleri öyle güzeldi ki şarkı söylerken. Kostümlerinin pırıltısına hayran kaldık!"

Çingene kampı mı? Eğer İsmail saraydan bu şekilde sıvıştıklarını öğrenecek olsa o anda başlarını vurdururdu. Ama saraydan çıkmayı

nasıl becermişlerdi ki? Haremin bütün kapıları muhafızlar tarafından sıkı bir kontrol altındaydı.

"Bir dahaki sefere sana da Çingene kostümleri dikip, her yanını boncuklar ve gümüş paralarla süsleyeceğim," diye vaatte bulunan Meryem'in gözlerinde hınzır bir gülümseme görmüştüm.

"Eğer yaptığını beğenirsem, bakarsın senin için dans bile ederim," diye sürdürdü eğlenmeyi Peri.

"Sizi tanıyan kimse oldu mu?" diye sordum, hemen gidip o kişiyi bularak şahitliğinin önüne geçmem gerektiği öngörüsüyle.

"Kimse tanımadı!" dedi, keyifle kendinden geçmiş olan Peri. "Üstelik Çingenelerin üzerlerindekilere bakmak için onlara iyice yaklaştığımız ve hatta birkaç bileziği satın almak için sıkı bir pazarlığa giriştiğimiz halde tanıyan olmadı:"

"Öyle yapmasaydık bizden şüphelenebilirlerdi," diye ekledi Meryem.

"Ne kadar değişik bir yaşamları var Çingene kadınlarının. Bizimle kıyaslandığında kuş kadar özgürler," dedi Peri.

Her ikisinin de yanaklarına renk gelmişti. Onları hiç o kadar umursamaz ve her şeyi gırgıra vurmuş görmemiştim.

"Saray muhafızları sizi görünce başlarını öbür yana mı çevirdi?" diye sordum, onaylamaz bir edayla, hâlâ haremden dışarı nasıl kaçtıklarını anlamaya çalışırken. Kadınların titizlikle düzenlenmiş mazeretler dışında haremden dışarıya çıkmalarına asla izin verilmezdi. Sadece Şah'ın, kendisine eşlik etmelerini istediği yerlere gidebilirlerdi. Bunlar da ya bir diğer saray, ya çıkılan bir sürek avı, ya da bir piknik organizasyonu olurdu. Yaşı ilerlemiş kadınlara yine özel izinler alınarak ve yanlarına teşrifat verilerek oğullarının evine gitmeleri için müsaade edilebilirdi. Bunun dışındaki mazeretlerse ihtiyaca göre değerlendirilir ve karara bağlanırdı.

"Ah Cevahir! Bütün sırlarımı sana açacağımı beklememelisin," diye karşılık vermişti Peri, grilerle dolu saçlarını edalı biçimde savurarak.

Yüzümdeki şaşkın ifade Meryem'in yeni bir kahkaha krizine girmesine neden olmuştu.

Tahta geçme kutlamaları yeni Şah adına muhteşem bir başlangıç olmuştu. Nihayet, uzun zaman sonra ilk defa saray bir parça eğlenceyi bize çok görmemiş, biz de görüp göreceğimiz bütün keyfin bu olacağı endişesiyle durumun suyunu çıkartmıştık. Kutlamayı izleyen üç gün üç gece saray her tür eğlenceye açılmış, hatta bu günlerden birinde Sultanam haremdeki bütün kadınları alıp kırlarda, açık havada düzenlenen bir pikniğe bile davet etmişti. Daveti duyan bütün kadınlar hemen hazırlıklara başlamış, saraydan dışarı çıkacakları için duydukları heyecanla pek çok lüks yiyecekler paketleyip, yanlarına çeşitli oyunlar için gerekli malzemeleri almışlardı. Sabah namazını müteakip çıkacağımız piknik günü olan Cuma'ya kadar haremde muazzam bir hareketlilik vardı. Ben de, hançerler ve kılıçlarla silahlandırılmış diğer hadımlarla birlikte partiye katılan kadınları korumak üzere saraydan ayrılmıştım. Bir saat kadar at üzerinde ilerleyerek vardığımız nehir kenarı mesire alanı, sarayın en popüler piknik ve spor yapma alanıydı. Geniş alanın her yanına muhafız hadımlar yerleştirilip, kazara kadınların arasında yabancı bir erkeğin dolanması önlenmişti.

Açık ve sıcak bir gündü. Gökyüzünde bulutlarla yarışırcasına uçan şahinlerin gözetimi altında, sabahın er ışıklarında aydınlanan dağların maviliğiyle sarılmıştık. Hizmetçilerin bir gün öncesinden piknik alanına getirip kurduğu bez çardakların gölgelerine minderler konup sedirler oturtulmuştu. Ok atmak için yerleştirilen hedef tahtaları ve satranç ve tavla oynamak için düzenlenen bölgeler gibi, çocukların top oynaması için ayrılan bölge de piknik alanından güvenli ölçüde uzaktaydılar. Mangal yakmak için ateşler yakılmış, etlerin hazırlanması ve pirinç kaynatılması işine girişilmiş, ayrıca yere kazılan tandırlarda taze ekmekler pişirilmeye başlanmıştı.

Az sonra, at sırtında helâk olmuş soylu kadınlardan oluşan kervanın piknik alanına yaklaştığını gösteren bir toz bulutu yükselmişti. Kenarları kırmızı, sarı ve gümüş rengi süslemelerle bezenmiş eyerlerde oturan çarşaflı kadınları taşıyan yüzlerce kahverengi, kızıl ve beyazın pek çok tonundaki Arap atından oluşan ordu muhteşem görünüyordu. Kadınların çoğu eyerlere yandan oturmuşlarsa da, Peri atına bir erkek gibi binmiş, asker edasıyla peşi sıra gelen kalabalığa kılavuzluk ediyordu.

Yaşlı kadınlar ve çocukların olduğu oyma desenli at arabaları saraydan daha erken çıkmış ve atlı grupla buluşmuştu. İsmail ise kendi muhafızlarıyla başka bir yoldan piknik alanına gelmiş, gelir gelmez de

muhafızlarını uzaklaştırmıştı. Sonra bütün kadınlar başlarını açmış, peçelerini çıkartıp yüzlerini ortaya çıkartmış, kısa kollu kaftanları, rahat poturları ve çarıklarıyla kalmışlardı.

Önce kahvaltımızı etmiş, çay yanında peynir, yemişler, meyveler ve sıcak sıcak tandır ekmeği yemiştik. Peri ve annesi kol kola girip nehir kenarında gezintiye çıkmış, hararetle bir konu üzerinde görüşmeye başlamışlardı. Bunu diğer kadınlar da izlemiş, kızları da onların ardından seğirtmişti. Aralarında şifalı bitkilere meraklı olanlar etraftan otlar topluyordu. Oğlan çocukları ayakkabılarını çıkartmış, nehrin kıyısında suya girip birbirlerini ıslatmaya çalışıyorlardı. Diğer çocuk gruplarının bazısı top oynuyor, bazısı da güreşiyordu. Neşe içinde oynaşan çocukları uzaktan izleyen Mesut Ali'nin omuzları düşmüştü. Onu oyun alanlarından birine çağırıp tavla oyununun inceliklerini öğrettim. Oyunu hemen kavramıştı. Kendisine takdirimi ifade ettiğimde de, utangaç bir gülümsemeyle ödüllendirilmiştim. Sonra ona kendisine eş bir oyuncu bulup ikisini kapıştırmış, ilerleyen aşamalarında dikkatlerini iyice oyuna vermiş bu iki genç kafayı yukarıdan seyretmiştim.

Hatice ve İsmail, Arap atlarının sırtında yan yana ilerlerken, birdenbire atlarını mahmuzlayıp şakadan bir yarışa kalkmış, uçsuz bucaksız çayırlarda gözden kaybolmuşlardı. Kalabalıktaki bekâr kadınların hepsi, İsmail'in atının Hatice'ninkini geçişini bütün ayrıntılarıyla izlemişti. Geri döndüklerinde Hatice'nin yanakları ay gibi parlıyordu ve o an, acı acı, içimden Hatice'nin İsmail'in erkeklik organından hoşlanmamış olmasını dilemiştim.

Öğlen yemeğinden önce İsmail, Peri'yi kendisiyle birlikte ok atmaya davet etmiş ve hep beraber ok atma alanında bir araya gelmiştik. Piknik alanındaki kadınlar öylesine kendilerinden geçmiş gürültü yapıyorlardı ki, Balamani ve Enver ok atma alanının öbür ucuna kadar koşup, kadınlardan biraz sessiz olmalarını istemişlerdi. Nihayet her şey hazırdı ve Peri atışını yapmak üzere yerini almıştı. Onun ne denli etkili bir okçu olduğunu görmek için sabırsızlanıyordum. Okunu parmakları arasına yerleştirip yaya oturtarak çenesine kadar gerdikten sonra atışını yaparken, üzerine giydiği kahverengi keten kaftan ince vücudu üzerinde büyük bir asaletle salınıyordu. Fırlattığı ok itaatkâr bir şekilde hedefi vurmuş, teşrifatçı hanımların heyecanlı zılgıtları yeri göğü titretecek denli kuvvetle etrafı çınlatmıştı. Aralarında bir ses diğer hepsinden daha yüksek ve heyecanlı duyuluyordu: Meryem'inki.

Peri kolunu kaldırıp kadınları susturmuş, böylesi bir tezahürat çılgınlığının gereksiz olduğunu işaret etmişti. Sonra da ardı ardına yakın, uzak bütün hedeflere seri biçimde oklar fırlatmıştı. Oklar Peri'nin atışlarının seri seyri nedeniyle sanki ritmik devamlılıkla çalan bir davuldan çıkan sesler gibi tok vuruşlarla bütün hedeflerin tam ortalarına saplanmış, her defasında prensesin alnında biriken terler ince bir tül gibi titreşmişti.

Nihayet Peri yana çekilerek, atış yerini İsmail'e terk etmişti. Hedeflerde bekleyen adamlar saplanan okları çıkartıp gözden kaybolmuş, İsmail'de o sırada uzanıp yayını dikkatle eline almıştı. Büyük bir çabayla gerdiği yayı tutan kolu titriyordu ve bu halde birkaç atış yapmış, hedeflere isabet kaydedememişti. Ter içinde kalmış, birkaç deneme daha yapmıştı. Nihayet hedeflerden birini kenarından vurana kadar, olduğum yerde endişeyle kıpırdanıp durmuştum. Sultanam'ın direktifiyle zılgıt atmaya başlayan kadınlar öylesine yüksek bir ses çıkartmışlardı ki, üzerimizde uçan kuşlar telaşla oradan uzaklaşıp dağılmışlardı.

İsmail atış noktasını yine Peri'ye bırakmıştı. Peri, nazikçe yorgun olduğunu söyleyip çekilmek yerine, dikkatini boş hedeflere odaklayarak kuzey, güney, batı ve doğuda yer alan bütün hedefleri ardı ardına vurup adeta hepimizi çepeçevre sarmıştı. Teşrifatçı hanımlar bu muazzam atışlar karşısında kendilerini tutamayarak yeniden zılgıt atmaya başlamış, ağızlarının içinde görünmez olmuş dillerinin çırpınışı çılgınca bir hıza ulaşmıştı. Huzursuz olmaya başlamıştım.

Peri yayına bir ok daha yerleştirmiş ve öylesine uzun bir süre yapacağı atışa odaklanmıştı ki, bütün kalabalık prensesin ne yapacağını merak edip sus pus olmuş, nefesini tutmuştu. Prensesin hamlesini görmeyi beklerken adeta tek bir yaprak bile kımıldamaz olmuş gibiydi. Nihayet, beklentilerin en yüksek noktaya ulaştığı anda Peri yayını germiş ve okunu fırlatmıştı. Ok dosdoğru hedefe yönlenmiş, her şeyin merkezi olan Mekke yönündeki kıble hedefini tam ortasından vurmuştu. Hepimiz prensesin maharetine hayran biçimde ağzımız açık bakakalmıştık.

Ismail'in dudak köşeleri aşağıya sarkmıştı. "Yetenekli kız kardeşim için bir ses verin bakalım," diye mırıldanmıştı sonunda.

Peri ışıklar saçıyor gibiydi. İsmail annesine yaklaşmış ve bir süre onunla fikir alışverişinde bulunmuştu.

"Annem yemek vaktinin geldiğini söylüyor," diye ilan etti İsmail ve başka bir atış yapmadan yürüyüp uzaklaştı. O an Balamani'nin bana yönelmiş bilge bakışlarıyla karşılaşmıştım.

Hizmetçiler mangallarda pişmiş etlerle dolu servis tabaklarını getirmeye başlamışlardı. Balamani ve ben suya yakın bir yerlerde gözümüze kestirdiğimiz battaniyeye doğru ilerlemiş ve oraya oturmuştuk.

"Peri daha usta bir okçu," dedim. "Bunu neden saklasın ki?"

"Şah'a yakın olanların göstermesi gereken en büyük ustalık, onu her alanda daha usta göstermektir.

"Bu konuda Şah'ın duyarlı olduğunu mu düşünüyorsun?"

"O da bir erkek nihayetinde, öyle değil mi?" Bunu söylerken işaret parmağını apış arasına götürüp edepsizce sallayınca kendimi tutamayıp kahkahayı patlatmıştım.

O sırada koşarak bizim olduğumuz yere gelen Mesut Ali'nin gözlerinin heyecanla parladığını görmüştüm. "Ben yendim! Yendim!" diye bağırırken suratına yerleştirdiği sırıtma neredeyse yüzü kadar büyüktü. "Ardalan'ı yendim."

"Yeneceksin tabi, küçüğüm," diye karşılık verdim. "Maşallah!"

Göz ucuyla, arka planda kötücül bakışlarını bizden yana çevirmiş olan ayakçı oğlanı görüyordum. Ardalan mızıkçılık ve hilebazlığı ile tanınan bir çocuktu. Gözlerini Mesut Ali'nin üzerinden çekene kadar ona dik dik bakmıştım.

Yemek için Enver ve birkaç diğer hadım da bize katılmıştı. Altına serilmiş ekmeklerin üzerine yağları akan kuzu kebabıyla dolu bir servis tabağı gelmişti. Önce Enver'in yemek almasını bekledik.

Lavaş ekmeğiyle sarıp aldığı kuzu etini yerken, bir zamanlar Sudan'da kabile şefi olan babasının bir kuzu meselesi üzerine verdiği isabetli kararı konu alan hikâyesini anlatmıştı Enver. Hikâyedeki her iki taraf da sonunda diğerinden daha avantajlı olduğunu düşünmüştü.

"Tarafları böyle düşündürmek en doğru diplomasidir!" diye başlamıştı Enver hikâyesine ve hepimiz gülmüştük.

"Keşke ben de babamı daha net hatırlasaydım, diye iç geçirmişti Balamani. "Buraya getirildiğimde Mesut Ali'den daha küçüktüm."

Aramızdaki diğer birkaç hadım da saraya çocuk yaşta geldiklerini mırıldanmışlardı.

Mesut Ali'nin kafası karışmış görünüyordu. "Sizi saraya aileniz mi getirdi?"

"Hayır yavrum, babam çok hastalanmıştı ve ben de bütün zamanımı deniz kenarında balık tutmaya çalışarak ve küçük bir iş bulup karşılığında yiyecek almak için çabalayarak geçiriyordum. Bir gün, bulun-

duğumuz koya bir Arap yelkenlisi yanaştı ve teknedeki denizciler bana, onlara katılıp kaptan yardımcısı olarak eğitim almayı isteyip istemediğimi sordular. Bunun üzerine ailemin de hayır dualarını alarak onlara katılmaya karar verdim. Gemide benden başka sekiz dokuz tane daha benzer yaşlarda oğlan olduğunu gördüğümde çok şaşırmıştım. Bir sonraki limana ulaşmadan önce denizciler hepimizi soyup erkeklik organlarımızı kestiler. Oğlanlardan biri olan Vijayan enfeksiyon kapıp öldü. Gemideki yegâne arkadaşım da oydu."

Balamani gözlerini ovuşturup devam etti. "Birkaç hafta sonra bir limana vardık. Tamamen iyileştikten sonra da bir saray aracısı bizi alıp buraya getirdi."

Mesut Ali kocaman açılmış gözleriyle Balamani'ye bakıyor, her sözü kanun ve üzerinde pırıl pırıl ipekten bir kaftan olan bu kocaman adamın bir zamanlar çocuk köle olduğuna inanamamış gibi duruyordu.

"Siz nasıl geldiniz buraya?" diye soruverdi bana dönüp, en masum haliyle. Grubun içinde ani bir sessizlik olmuştu. Diğer hadımların bazıları ya gözlerini kaçırmış ya da sıvışmıştı.

"Ben babamı gayet iyi hatırlıyorum; öldürüldüğünde saltanat hizmetinde çalışıyordu." Tıkanmıştım. Konuşmamı sürdüremiyordum ve birinin beni bu durumdan kurtarmasını diliyordum. "Hâlâ neler olduğunu bulmaya çalışıyorum."

Mesut Ali'nin kaşları öylesine çatılmıştı ki, o an ona hiçbir şey anlatmamış olmayı istemiştim.

"Tanrı'nın inayetiyle bulacaksın da, diye desteklemişti Enver.

O sırada uzakta, çayırın ortasında, eski ve iyice yıpranmış bir top görmüştüm. Süvarilerin cirit oynarken kullandıkları toplardan biriydi bu. Kalktım, topa doğru yönelip, içini dışına çıkarana dek oraya buraya koşturup topu tekmeledim. Nihayet toparlanıp eve dönme vakti gelmişti.

Ismail tahta geçtikten sonra babası merhum Şah'ın hışmından korkup şehirden uzaklaşmış pek çok insan güvenli bir biçimde Kazvin'e dönebileceğini hissedip saraya geri gelmiş ve yeni saltanatın takdirini kazanma çabalarına başlamıştı. Bunlardan biri olan eski saltanat astrologla-

rından Lulu, özel olarak bana bir mektup yazmış, hiç beklemediğim biçimde babamı tanıdığını belirterek benimle görüşmek istemişti.

Geç bir öğleden sonra, şehrin güney kanadındaki Lulu'nun evine gitmek üzere yürüyerek yola koyuldum. Yürüyüş güzergâhım beni önce Ana Giriş Kapısı'na ve devasa kapıdan çıktıktan sonra da, iki yanında genelde soyluların ve akrabalarının sahip oldukları birbirinden güzel evlerin dizildiği Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'na doğru götürmüştü. Bu yolun sonunda şehrin pazaryeri bulunuyor ve hemen yanı başından da kentin kalbini serinleten, soğuk dağ pınarlarından çıkmış suların akıp geçtiği bir nehir uzanıyordu. Nehir kıyılarında aileler piknik yapıyor, çocukları mutluluk içinde etrafta oynuyor ve üzerlerinde odun kömürlerinin yandığı mangallardan tüten dumanlar dans ediyordu.

Şehrin bu huzurlu görünümünün tadını çıkartmak için yolumu uzatıp kent merkezine yöneldim ve pazaryerindeki hayvan satışlarının yapıldığı alandan geçtim. Burada bazı zamanlarda çita gibi nadir bulunan hayvanlar ve Hindistan veya Çin gibi uzak diyarlardan getirilmiş tuhaf yaratıklar da satılıyordu. Ama yine de havayı kaplayan koku, koyun ve keçilerden yayılan sağlıklı ağıl kokusuydu. Kalabalık pazarı dolduran yüzlerce erkek, ağızlarını ve yan boşluklarını yokladıkları hayvanların en iyi olanını en hesaplı fiyata alabilmek için pazarlık yapıyordu.

Birden, bir grup oğlan çocuğunun yaptığı şamata beni durdurmuştu. Gürültünün geldiği yerde birkaç çocuğun etrafını sardığı, başını eğip boynuzlarını onlara yöneltmiş bir keçi vardı. Keçinin alnının ortasında tek bir göz bulunuyordu. Burun delikleri olmayan hayvan nefes almak için başka bir yol geliştirmiş, kesik kesik ağzından soluyordu.

Oğlanlardan biri elindeki sopayla keçiye vuruyor, bir diğeri de hayvana taş atıyordu. Keçi kendini güvene almak için geri çekilse de kaçabileceği hiçbir yer yoktu. Korku dolu tek gözüyle etrafına bakınıyordu. Gördüğüm manzara beni çok sinirlendirmişti.

"Dağılın bakayım, arsızlar! Derhal o keçiyi rahat bırakın, yoksa hepinizi kan kusturana kadar kırbaçlarım."

Sonra üzerlerine doğru atılıp grubun şefini yakaladım ve elindeki sopayı çekip aldım. Sopayı başımın üzerine kaldırıp vuracakmış gibi yapmamla diğer oğlanlar çil yavrusu gibi dağılıp şeflerini benimle baş başa bırakmışlardı. Oğlanın gözleri korkuyla açılmıştı.

"Bak, şimdi de sen şu keçi gibi korkuyorsun. Biraz acıma duygun olsun, cahil şey!"

"Bırak beni," diye yalvardı oğlan. Kıçına bir şaplak atıp bırakmıştım çocuğu.

Cuma Camii'nin turkuaz kubbesindeki huzur verici görüntü bozulan asabımı hemen düzeltmişti. Kubbenin etrafında helezonlar çizerek yükselen beyaz çizgiler, sanki insanların bütün umutlarını göğe ileten yollar gibiydiler. Camiyi geçtikten sonra, dizi dizi düzleştirilmiş taş blokların yayıldığı şehir mezarlığı bulunuyordu. Mezarlığın yanından geçerken adımlarımı sıklaştırmıştım zira yüreğim ağırlaşmıştı. Babam orada gömülüydü. Uzun zamandır babamı ziyaret etmemiştim. Ona saygıda kusur ettiğimi, mezarını daha sık ziyaret etmem gerektiğini biliyordum ama ne zaman bunu yapmaya karar versem, huzuruna elim boş çıkacak olmanın acısıyla mideme kramplar giriyor, vazgeçiyordum. Adalet onun için yerini bulduğu zaman yapmak istiyordum ziyaretimi; kentin güney mezarlığında yatan ve en büyük arzusu babamın intikamının alınması olan annemin ruhuna bunu başardığımı fısıldayabildiğim zaman...

Mezarlığı geçtikten sonraki bölgede daha mütevazı hayatları olan insanların yaşadığı küçük evlerle dolu mahalleler bulunuyordu. Bunlar her ne kadar fakir mahalleler olsalar da, tertemiz ve düzenliydiler. Lulu'nun evi de dışarıdan bakıldığında üç veya dört odalı bir ev gibi duruyordu. Bir saray astroloğu bu duruma nasıl düşerdi ki? Bu tür insanlar genelde gani gani ödüllendirilirlerdi.

Eve kabul edildiğimde, Lulu'yu selâmlık odasında, benim yaşlarımdaki iki oğluyla otururken bulmuştum. Odanın duvarlarına sürülmüş boya eski olmakla birlikte tertemizdi; tıpkı yerlerdeki yün halılar gibi. Uç erkek basit minderler üzerinde bacaklarını yayarak oturuyor, çay içiyordu. O an, ergen bir adam olarak bu kadar basit bir aile saadetini babamla hiç yaşayamamış olmanın ezikliğini hissetmiştim.

"Hoş geldin, arkadaşım!" dedi Lulu. Başında siyah bir takke vardı ve altları çizgilerle dolu gözlerinden güneştenmişçesine ışık huzmeleri çıkıyor gibiydi. Beyaz sakalları ve bıyıkları özenle düzeltilmiş, ceviz rengi cildinin üzerinde parlayarak öne çıkıyorlardı. "Ziyaretiniz, sevinçli kutlamalarımıza eşsiz bir katkı oldu. Lütfen bizimle çayımızı paylaşın.

Onlara katıldığımda, astrolog oğullarına anlattığı bir hikâyenin ortasındaydı. Hikâyesinde, bir zamanlar lezzetli küçük alabalıklarla

dolu nehre Tasmasb Şah'la birlikte nasıl balık tutmaya gittiklerini anlatıyordu. Bir an nehir kıyısında dengesini kaybedip suya düşmüş, sakalından aşağısı sırılsıklam olmuştu. Kendisinin o halini gören Şah kahkahalarla gülmüş, astrolog da her ne kadar durumundan utanmışsa da, bütün yüreğiyle Şah'ın eğlencesine katılmıştı.

Nihayet hikâyesini, "Sevgili canlarım, espri duygunuzu asla kaybetmeyin ve onun yaşamı hafifleticiliğini göz ardı etmeyin; en korkunç olayda bile," diye bağlamıştı.

Bir süre sonra çaylarını bitiren astroloğun oğulları kalktı ve onların ardından Lulu dikkatini bana çevirdi.

"Ziyaretin için teşekkür ederim. Senin saray hizmetine başlamandan kısa bir süre sonra Tasmasb Şah'ın maiyetindeki görevimden alındım. Ve şimdi tekrar yeni Şah'ın bana görev verip veremeyeceğini görmek için geri döndüm. Bana yardımcı olacağını ümit ettim. Ayrıca seni görmediğim onca yıl boyunca neler yaptığını da öğrenmek istedim."

"Beni bağışlayın ama sizin adınızı daha önce duyduğumu hiç hatırlamıyorum. Babamı çok mu yakın tanıyordunuz?"

"Sadece geçmişte yaşanmış bir ahbaplık olarak hatırlıyorum. Genç yaşında vefat edip seni çocuk yaşta babasız bırakmış olması ne üzücü."

"Öyle gerçekten de," diye karşılık verdim. "Yıllardır ona tam olarak ne olduğunu öğrenmeye çalışıyorum. Neden öldürüldüğü hakkında bir bilginiz var mı?"

Lulu söze başlamadan önce başındaki siyah takkeyi düzeltmişti. "Evet, ama seni baştan uyarmalıyım ki, insanlar benden daima duymak istemedikleri şeyleri duyuyormuş gibi görünüyor. Tasmasb Şah'ın hizmetinden azledilmemin sebebi de onu çok sinirlendiren astrolojik bir okuma yapmış olmamdı."

"Her şeyi duymak istiyorum. En büyük arzum, babamın adını temize çıkartmak."

Lulu'nun gözlerinin feri söner gibi olmuştu. "İşte orada sana yardımcı olamam."

Şaşırmıştım. "Neden?"

"Çünkü herkes babasının masum olduğuna inanmak ister," dedi.

"Benimki öyleymiş ama."

"Olmadığını öğrenirsen kendini nasıl hissedersin?"

"İnanmam.

"Bak arkadaşım, sana hatırlayabildiklerimi anlatmama izin ver. Tanrı nın takdiri üzerine olsun, baban gerçekten iyi bir adamdı. Ama

öldürülmesinin nedeni, saltanat hazinesinden para sızdırdığının ortaya çıkmasıydı."

Çok saçma! Dünya kadar paramız vardı bizim. Babam adi bir hırsız olamaz."

"Hayır, değildi," diye katıldı Lulu. "Kendisi için sızdırmıyordu parayı. Bir isyan grubunu desteklemek için yapıyordu bunu.

"Babam iliklerine kadar saltanata bağlı biriydi! Asla böyle bir şey yapmış olamaz."

"Bazen saltanata bağlı olmak isyan etmek anlamına gelebilir," diye karşılık vermişti Lulu. "Saltanata hizmet etmekteki paradokslardan biri de budur işte. Babanın bu isyana sırf senin geleceğin için, çabasının neticeleri senin hayatını kolaylaştıracak düşüncesiyle katılmaya karar verdiğini öğrensem hiç şaşırmazdım."

"Küçüklüğümden beri, babamın sinsi bir yılan olduğunu ima eden tavırlarla karşı karşıyayım," dedim, öfkeli bir ses tonuyla; sesim kastettiğimden yüksek çıkıyordu. "Bıktım artık bundan!"

Astroloğun gözlerindeki şefkat duygusunu görebiliyordum.

"Evet, bunu anlayabiliyorum."

"Ona bu suçlamaları yönelten kimdi?" diye sordum, sinirden ensemde biriken teri hissederek.

"Sanıyorum bir diğer saltanat muhasebecisi."

"Neden ama?"

"Hesaplardaki farkları tespit ettiğinde genelde yapması gereken şey durumu rapor etmekken, o daha sağlamcı ve hırslı bir yol izlemiş, adalet kılıcını kendi eline alıp hükmünü uygulamış, sonra da Şah'a yaptığının nedenlerini açıklamış olabilir.

Lulu'nun hallerindeki samimi hava içimdeki öfkeyi bastırıyor, onu dinlemem gerektiğini hissetmeme neden oluyordu. Konuşmak istediğimde sanki sesim çıkmıyor, kelimeler boğazımda takılıp kalıyordu. "Sözleriniz beni çok yaralıyor. Ben aileme sürülen lekeyi temizlemek isterken bunları duymak çok acı. Babamın sadık bir hizmetkâr olduğuna böylesine güçlü inanmasam, her şeyden önce kendime nasıl açıklardım ki bütün yaptıklarımı?"

"Bazılarına göre de baban, olup bitenlerin yanlış olduğu düşüncesiyle düzeni değiştirmeye çalışmış örnek bir insan. Onun yaptığını yapmak gerçekten cesaret ister."

Bu doğru olabilir miydi? Bir isyankâr olduğunu bilsem onu bu kadar sevebilir miydim?

"Sen ve annen muhtemelen onun için dünyanın en değerli varlıklarıydınız. Böyle bir tehlikeye atılmakta çok büyük zorluk yaşamış olmalı."

"Haklı bir nedeni olduğuna mı inanıyorsunuz gerçekten? Bir şahı tahtından etmek için nasıl bir geçerli neden olabilir ki?"

"Eğer şah sensen, geçerli hiçbir neden olamaz tabii,"diye karşılık verdi Lulu, gülerek. "Ama bir vatandaş gözüyle bakıldığında, iflah olmaz bir hastalığa tutulmuş olmak, geri zekâlılık, tahtı bırakacak vârisler yapamamak gibi pek çok neden sayılabilir şahı devirmek için."

"Sadece kötücül davranışlar bir neden olabilir mi?"

"O da olabilir," dedi astrolog. "Sorun, ne kadar kötülüğün, haddini aşan kötülük olduğunu saptamakta. İşte o noktada da baban gibi bazı adamlar adaletin kılıcını kendi ellerine almaya karar verirler. Baban eğer düşündüğünü başarsaydı, bugün herkes ondan övgüyle bahsediyor olurdu."

Eğer düşündüğünü başarsaydı, babam gerçekten de yeni şahın en yakın müttefiklerinden biri haline gelir ve onun oğlu olarak ben de yüksek makamlara fırlamış olurdum. Hatta pekâlâ şahın kızlarından biriyle de evlenmiş olabilirdim. Bu akıl yürütmede bir yanlışlık yoktu ama hikâyenin geri kalan kısmını anlamlı bulmakta hâlâ zorlanıyordum.

"Eğer şah babamın suçlu olduğuna inandıysa, benim hizmetine girmeme neden göz yumdu peki?"

"İki sebepten: Birincisi ona hizmet verebilmek için gidip kendini hadım ettirmenden çok etkilendi. Kaç erkek yapabilir bunu?"

Astrolog bir an duralayıp merakla yüzüme baktı. Sessizce durmuş, hemen başımdan geçenleri ona anlatmak istememiştim.

"Sonra seni görmeden önce benden astrolojik haritanı çıkartmamı istedi. Bunu biliyor muydun?"

"Hayır."

"O haritada asla unutamadığım bir şey keşfettim. Senin doğduğun sırada gezegenlerin konumları öylesine bağlantılara sahip ki, hanedanın kaderiyle seninki iç içe geçmiş gibi görünüyor."

"Bunda şaşırtıcı olan ne? Kendimi bildim bileli hanedan için çalışıyorum.

Lulu gülmüştü. "Anlamıyorsun. O harita senin sarayda işe alınma nedenin oldu."

"Nasıl yani?"

"Yıldız okumaları, senin gelmiş geçmiş en büyük Safevi liderinin ortaya çıkmasına katkıda bulunacağın kehanetini muştuluyor."

"Benim mi?"

"Evet."

"Nasıl?"

Lulu öksürüp boğazını temizlerken göz ucuyla ne cevap vereceğini bilemez şekilde etrafa bakınıyordu. "Yıldızlar o kadar ayrıntılı bilgi vermezler. Şah'a daima rüyalarında görmüş olabileceği ayrıntıları unutmamasını salık verirdim ve bu bilgi de ona hayatı boyunca mükemmel bir rehber oldu."

"Siz ne suç işlediniz de azledildiniz?"

"Şah benden oğullarının yıldız haritalarına bakmamı ve hangisinin en büyük lider olacağını saptamamı istemişti. Sonuçlar hiç hoşuna gitmedi."

"Neydi ki sonuçlar?"

"Oğullarının hiç birinin kaderinde büyük lider olmak yoktu ve ben de durumu değiştirip aktarmayı reddettim."

"Şah'ın ölmeden önce taht için vâris adı bildirmemesinin nedeni bu mu?"

"Muhtemelen. Belki bu durum seni saray hizmetinde tutmak konusundaki kararlılığının sebebini de açıklayabilir.

"Ne kadar şaşırtıcı!" dedim, kafam haddinden fazla karışmış olarak. "Ama babamın hikâyesinde beni rahatsız eden bir diğer konu daha var. Resmî tarih kayıtlarında Şah'ın babamın katilini cezalandırmama kararı verdiği, çünkü bu adamın yüksek mevkilerde biri olduğu yazıyor; adı da zikredilmiyor. Bu kişinin kim olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır. Ama bu cinayet meselesi Şah'ın bilgisine sunulduğunda önce birkaç yakın danışmanlarıyla durumu görüştüğünden eminim. Katili cezalandırmamaya karar verdikten sonra da herkes bu ismi gizli tutmak konusunda mutabık olacaktır kuşkusuz. Her şeyden önce Şah bu kişinin cezalandırılmamasına karar vermiş, öyle değil mi?"

"Peki, bu isim resmî tarih belgelerinde niçin görülmüyor?"

"Tarihçilere sordun mu?"

"Aralarından biri bilmediğini söyledi.'

"Bu durumda bir başka olasılık daha var; ya bu adam çok güçlü pozisyonda ve hâlâ yaşıyorsa?"

Bir an durup düşündüm. "Durum buysa adını asla yazmazlar, öyle mi?"

"Adamın gazabına uğrama riskini ne diye alsınlar ki?"

"Tanrım! Haklı olabilirsiniz, teşekkür ederim."

"Bir şey değil. Ne zaman istersen benimle ve oğullarımla çay içmeye gelebilirsin. Seni aramızda görmek bizi mutlu eder."

"Gelirim. Ayrıca hizmetlerinizi saraya önerme konusunda da elimden geleni yaptığımdan emin olacağım."

"Çok müteşekkir olurum. Gördüğün gibi işe ihtiyacım var." Bunu söylerken kollarını açıp etraftaki mütevazı halı ve mobilyaları işaret eden bir jest yapmıştı. Tanıdığım saltanat kâhinlerini getirmiştim o an aklıma. Zamanlarının büyük bölümünü geceleri açık alanlarda yıldızları gözlemekle geçirirlerdi. Gördüğüm en mükemmel Arap atlarına biner, şehir dışında ihtiyaçları olabilecek her türlü alet, edevat, çadır ve ekipman masrafları gani gani karşılanırdı. Böyle bir pozisyonu kaybetmenin bedeli gerçekten ağır olmalıydı.

Yatakhaneye geri döndüğümde Balamani çoktan uyumuştu. Örtüsünü kaldırmadan yatağımın üzerine kendimi öylece bırakıp bir süre babamı düşünmüştüm. Her öğleden sonra tam vaktinde çayını içmek üzere nasıl eve geldiğini, sarayla ilgili cafcaflı hikâyeler anlatışını ve büyüdüğümde sarayın bir parçası olmak için yüreğimi nasıl bir arzuyla doldurduğunu hatırlıyordum. Ama artık bir yetişkin olduğumda babamın o hikâyeleri saltanat katının şaşalı parıltılar saçan gümüşten yanını göstermek için seçtiğini anlamıştım; eskimiş ve yıpranmış semaverlerini değil.

Babam gerçekten bir isyankâr mıydı? Araştırmamı derinleştirdikçe gerçeğin daha uzağına düşüyor gibiydim.

Yeniden Tahmasb Şah'ın Muhteşem Saltanat Tarihi dokümanlarına göz atmaya ve babamın döneminde Şah'a hizmet veren bütün muhasebecilerin isimlerini çıkartmaya karar vermiştim. Ayrıca, aynı dönemde Şah'a yakın olmuş danışman ve liderlerin de isimlerini not edecektim. Doğrudan gidip bu kişilerle görüşmeyecektim elbette ama bulabildiğim kadar bilgi parçacıklarını bir araya getirip gerçek resmi ortaya çıkartmaya çalışacaktım.

Ertesi gün erkenden uyandığımda, Balamani'nin kalkıp gitmiş olduğunu görmüştüm.

Tam giysilerimi giyerken, elinde bana yazılmış bir mektupla Mesut Ali gelmişti. Yakası paçası dağılmış, kollarında iri morluklar görünüyordu.

"N'oldu sana?"

Omuzlarını silkeleyip başını önüne eğmişti. Onu konuşturup, ayakçı oğlan Ardalan'ı tavlada bir kez daha yenmesinin ardından kendisini hırpaladığını itiraf ettirmek beni bir hayli uğraştırmıştı. O an Mesut Ali için bir şeyler yapmayı kafama koymuş ve dövüşmeyi öğrenmesi için bir eğitmene göndermeye karar vermiş, bunu da kendisine söylemiştim. "Fakat bütün bunlar olana kadar," diye de eklemiştim: "Sana şimdiye kadar duyduğun en önemli hikâyeyi anlatacağım. Bu uzun bir hikâye ve bu nedenle parçalar halinde aktaracağım. Hikâyenin sonunda da Ardalan gibi zorbalar karşısında nasıl ayakta kalacağını öğrenmiş olacaksın.

Mesut Ali'nin eli kolundaki morluklardan birinin üzerine gidip sanki iyileştirecekmiş gibi oraya dokunmuştu.

Onca yapılacak işimin olmasına rağmen yatağımın üzerine oturmuş anlatmaya başlamıştım. "Uzun zaman önce," diyerek girmiştim hikâyeye: "Zahhak adında bir şah varmış ve kötülükleri sınır bilmezmiş. Firdevsî'nin aktardığına göre, dünyanın bütün sorunları, Zahhak'ın adaletli bir şah olan babasını zorla tahttan indirip onun yerine sultan olmasıyla başlamış. Günlerden bir gün, şeytanın da yardımıyla Zahhak..."

Mesut Ali gözlerini fal taşı gibi açmış, ağzımdan çıkan her kelimeyi dikkatle dinlemişti. Zahhak'ın inek Pormayeh'i nasıl katlettiği bölümüne geldiğimde öfkeyle yerinden sıçramış, ineği koruyabiliyor olmayı dilemişti. Ona, yardımına ihtiyaç duyanları nasıl koruyup kollayacağını öğreteceğime söz vermiştim.

Geç olmuştu. Mesut Ali'yi işlerinin başına göndermiş, ben de apar topar hamamın yolunu tutmuştum. Hamamda pek çok hadım toplanmış, Cuma ezanından önce temizliklerini yapıyor ve sesleri duvarlardan yankılanarak hamamı dolduruyordu. Balamani en geniş havuzun başını tutmuş, kömür karası kel başından aşağıya tas tas sıcak sular döküyordu.

Balamani, "Av keş!" diyerek, geniş bedeninden aşağı akan suların verdiği ferahlığın keyfini seslendiriyordu.

Onu selamladıktan sonra vücudumu sabunlayıp birkaç tas su dökünerek durulanmış, sonra da kendimi Balamani'nin tuttuğu geniş havu-

zun sıcak sularına bırakmıştım. O sırada Balamani ayak başparmağındaki bir nasırı törpülemekle meşguldü. Daha suyun sıcaklığını ayarlayıp Balamani'ye bir gün önce öğrendiklerimi anlatma fırsatı bulamadan, "Nasılsın bakalım?" diye sormuştu.

"Hamdolsun," dedim. "Siz nasılsınız?"

"Neşenin yerinde oluşuna bakılırsa, havadisleri henüz duymamış olduğunu söyleyebilirim."

Omuzlarımı silkip yenildiğimi teyit ettiğimde, kocaman kara gözleri mutlulukla parlamıştı. Bilgi toplama işinde Balamani hâlâ büyük bir ustaydı ve ben de sadece bir öğrenci. Önemsiz görünen pek çok ayrıntının ne zaman değerli hale geleceği bilinemediğinden, Balamani ne bulursa toplar ve biriktirirdi. Sarayda çalışmaya yeni başladığım zamanlarda bana, eğer birkaç renkli taş bulursam elimde işe yarar hiç bir şey olmayacağını, doğru dürüst bir mozaik çıkartmak istiyorsam, olabildiğince fazla parçayı bir araya getirmem gerektiğini söylemişti.

Balamani başından aşağıya bir tas daha su dökmüş, sonra yüzünü eliyle sulardan arındırmıştı. "Ustaçlu Oymağı'nın başı Hüseyin Bey, dün kentten çıkmaya çalışırken yakalanmış. Bunu duyunca hemen Ustaçlu soylularından birinin evine gidip orada çalışan hadımlardan birini sınava çekerek, saltanat katında oymağın statüsünün ne durumda olduğunu öğrenmeye karar verdim. Saray kapısına gelmeden az önce, ağaçların altında bir dizi iyi kalite çadırın paralanıp yerle bir edilmiş olduğunu gördüm. Orada, yırtık pırtık çadır bezlerinin altında kalan eşyaları toparlamaya çalışan çapulcu bir adamla karşılaştım. Adamın bana anlattıklarına göre, birkaç gün önce Şah, saray sınırları içinde kurulmuş Ustaçlu güvenlik kampına doğru attırdığı bir ok aracılığı ile onlara bir mesaj göndermiş. O sırada sarayı işgal etmiş olan Ustaçlu birliği, saray bahçesindeki çınar ağaçlarından birine saplanan bu okla galeyana gelmiş ve saraya saldırıp hanedandan kimi bulurlarsa öldürmeye ve Haydar'ı tahta geçirmeye niyetlenmiş.

"Şah'ın tahta geçeceği günün sabahı ise, Ustaçlu birliği saray toprakları dahilinde kurdukları çadırdan Şah'a yazılı bir mesaj göndermiş ve mesajda, 'Utanç içindeyiz,' yazıyormuş. 'Affedilmemiz için ricacı olmaktan başka bu dünyada nefes almamız için hiçbir neden yok. Size yalvarıyoruz, cezamız neyse kesin zira böylece belki bir gün biz de hanedanın tatlı havasını ciğerlerimize çekme saadetini yaşarız.'"

"Şah'ın tepkisi ne olmuş?"

Balamani kaşlarını kaldırıp, "Üzerlerine bir grup asker gönderip, çadırlarını yerle bir ettirip, yağmalattırmak olmuş," dedi. "Yağmacılar ellerinde gümüş tabaklar, işlemeli minderler, ipek kaftanlar ve hatta değerli halılarla oradan ayrılmışlar."

"Nasıl bir aşağılama bu! Peki sonra, Ustaçlular saraya yeniden kabul edilmişler mi?"

Balamani nasırının altındaki ayak tabanlarını keselerken sırıttı. "Göreceğiz," dedi. "Bugün huzura çıkmaları emredilmiş."

"Cuma günü mü?" diye sormuştum, şaşkınlık içinde. Merhum Şah asla bu kutsal günde iş görmezdi.

Balamani törpüleme işini kesmişti. "Toplantı Kırk Sütun Alanı'nda yapılacak. Beraber gidelim mi?"

"Tabii," diye karşılık verdim.

Salona vardığımızda her yer bağdaş kurmuş, diz dize oturan erkeklerle tıklım tıklım dolmuştu. İnsanların vücutlarından yayılan ten kokusu salonda boğucu bir hava yaratmış, keskin ter kokusu her yanı kaplamıştı.

Elimde olmadan bütün bu kalabalığı yeni bir gözle inceliyordum. Eğer Lulu'nun tahmini doğruysa, babamın katili hâlâ hayattaydı ve belki de orada, o salondaydı. Uzun gri sakallı ve alınları kırışıklıklarla kaplı adamları incelediğim kadar, gençliklerinin doruğunda, kalın siyah bıyıklı ve güneş yanığı pürüzsüz tenli olanları da kesmiştim. O an katilin ta kendisine mi bakıyordum acaba?

Şah için hazırlanmış olan seyyar tahta en yakın alanda kızılbaş liderlerinin yanı sıra, aralarında Peri'nin dayısı Şemkal'in de bulunduğu -ki daha önce olmadığı kadar semirmiş ve iyi görünüyordu- Kafkaslar yerleşmişti. Mirza Şükrullah da az sonra Şah'ın arzı endam edeceği bölgeye en yakın noktada oturmuştu. Ustaçlu Oymağı'nın adamları, Gürcü ve Kürt liderlerle diğer bütün soyluların arasında, utanç içinde bir araya birikmiş, Haydar'ı desteklemiş oldukları için pişmanlık içindeydiler. Ustaçlu hakanı Hüseyin Bey, sanki hayatının son gününü yaşıyormuşçasına korku içinde görünüyordu.

Balamani ile birlikte biz de bütün soylu topluluğunun dışındaki sırada duran minderlere oturmuştuk. Şah'ın gelişini anons eden Selim Han'ın sesinde her zamankinden daha ciddi bir ton vardı. Salona giren Şah, üzerinde büyükbabasının hükümranlığına karşı direnen bir savaşçıya at sırtında mızrağını saplarken resmedildiği duvar halısının önün-

deki tahtına oturdu. Şah'ın üzerindeki uçuk mavi kaftan ve zeytin yeşili pantolon, duvar halısının renkleriyle büyük bir uyum içerisinde olduğundan, sanki halının üzerindeki savaş sahnesinden fırlamış gibi duruyordu. Yüzünde öfkeli bir sırıtış vardı ve gözaltlarındaki şişkinlikten dolayı bir önceki akşam yeterince uyumamış olduğu sonucuna varmıştım.

Şah, "Davanızı arz edebilirsiniz," dedi, Sadreddin Han'a doğru.

"Ah, çağın muhteşem ışığı," diye söze başladı Sadreddin, "biz Ustaçlu Oymağı mensupları, babanızın ve büyükbabanızın zamanlarında hükümranlıkları için seve seve canımızı feda ettik. Sizin hükümranlığınızı da destekliyoruz. Bazı dönüşüm zamanlarında, velhasıl, hizmetinizdekiler yanlış yollara saparlar. Bizler yanlış adamın arkasında durmuş olduğumuz için suçluyuz ama lütfen bu hatamızın Safevi Hanedanlığı'nın başımızda kalması arzusundan kaynaklandığını anlayın. Bağışlayıcılığınız için yalvarır, yüce makamınızı şereflendirmek arzusuyla bizlere uygun göreceğiniz her tür cezaya rızamızı arz ederiz."

"Şimdi böyle konuşuyorsun!" diye kesti Şah. "Ama birkaç hafta önce söylediğiniz şarkının makamı bu değildi. Hüseyin Bey, ayağa kalk!"

Hüseyin Bey ayaklarının üzerinde dikilip yüzünü Şah'a döndü. Onun, adamlarını er meydanına sürerken ne denli ürkütücü göründüğünü hatırlamıştım birden. Oysa o an kaftanı ve pantolonu içinde ne de küçük duruyordu.

"Saraya saldıran askerlerin başını sen çekiyordun ve bunun sorumlusu sensin. Doğru mu?"

"Evet, kaderimizin yüce koruyucusu, doğru."

"Sen ne cesaretle benim rakibimi desteklersin?"

"Ah, bağışlayıcılığı yüce Şah, böyle bir davranışı sergileyen bir tek ben değildim. Senin yıldızının yükseldiğini anlamayan pek çok kişi oldu. Eğer beni tutukluyorsan, saltanat katındaki hizmetkârlarından çoğunu da tutuklaman gerekir."

"Bu söylediğin doğru," diye karşılık verdi Şah. "Ama sen bir işgal kuvvetinin başındaydın ve sarayın kadınlar bölümündeki mahremiyeti ihlâl ettin. Böyle bir ihlâlin affedilmesini nasıl beklersin?"

"Ah, evrenin ışığı," dedi Hüseyin Bey, hayatta kalma mücadelesi verdiğini bilen bir adamın telaşıyla. "Kanunsuzluğun ve belirsizliğin ayyuka çıktığı zamanlardı onlar. Saltanat makamını korumak amacıyla hareket ettik ve bunu yapan yegâne insanlar da bizler değildik. Büyük bir kalabalık..."

"Kes sesini!" diye kesti Şah. "Dünyada böyle bir hareketi yapabilen biri, ona sonsuz sayıda özür de bulacaktır kuşkusuz. Senin önümüzdeki dönem bana sadık hale geleceğine ne diye inanayım ki?"

"Bir erkeği sadık kılan merhamettir," diye karşılık verdi Hüseyin Bey, kısık bir sesle. "Iyilik daima daha büyük bir iyilikle karşılanır."

"Boş sözler bunlar; beni ikna etmiyorlar," dedi Şah. "Seni neden affetmemem gerekiyor biliyor musun? Çünkü sen bir işbirlikçi ve komplocusun.

Hüseyin Bey saygıyla başını eğmiş, Şah'ın duyabileceği biçimde yere doğru söylenmişti: "Babanız da pek çok defa bazı itaatsizliklerle karşı karşıya kaldı. Ama düşmanlarına karşı acımasız olmayıp, onları hapsetmekle yetindi; ayaklanma çıkaracağından kuşkulandığı kendi soyundan olanları bile...

O sırada Ustaçlu Oymağı'ndan diğerleri dizlerinin üzerine çökmüş, Şah'a yalvarıp yakarmaya başlamışlardı. Hüseyin Bey'in cesaretine imrenmiş, iliklerime kadar etkilenmiştim.

"Kendini benimle karşılaştırmaya kalkışma sakın!" diye höykürdü Şah. "Söylediklerinin hiç biri suçunu hafifletmiyor. Eğer kastında başarıya ulaşmış olsaydın, şimdi ben burada olmayacaktım. Dolayısıyla, sana güvenmem için hiçbir sebep yok. İş bu halde, idamınıza hükmediyorum. İnfaz yarın sabah gerçekleşecek."

Sonra dönüp muhafızlara işaret ederek, "Götürün bunu gözümün önünden, diye seslendi.

Muhafızlar, Hüseyin Bey'i kaptıkları gibi sürükleyerek arka kapıya doğru uzaklaştırmaya başlamışlardı. Hüseyin Bey bütün saygı kuralları ve protokol gereklerine aykırı biçimde başını ardında kalan topluluğa doğru çevirmiş, dosdoğru Şah'ın gözlerinin içine bakıyordu. Kendinde sanki Şah'ın eşitiymiş gibi davranma cesareti bulan birini görmüş olmaktan dolayı şaşkına dönmüştüm. Etrafımdaki herkesin yüzünde net bir dehşet ifadesi vardı.

"Tanrı, günahlarından ilki olan bu cürmünden dolayı senin cezanı versin!" diye bağırdı Hüseyin Bey. Ağzından çıkan sözler odaya bir lânet gibi düşüyordu. "Şah olduğun sürece, her gün canını kaybetme korkusuyla yaşa! Çocukların da acımasızca katledilsin böyle, aynı beni katlettiğin gibi! Ey meclis üyeleri, kulak verin! Eğer içinizdeki bu çürük dişi kökünden söküp atmazsanız, sıra size de gelecektir!"

Muhafızlar onu susturmak için yüzüne ve göğsüne öylesine sert darbeler indirmişti ki, sonunda Hüseyin bey yüzüstü yere kapaklanmıştı.

Zorla ayakları üzerine kaldırılıp odanın dışına doğru ite kaka çıkarılırken, yüzündeki ifade hâlâ soğukkanlı ve dik duruşlu kalmıştı.

Afallamıştım. Hüseyin bey, birkaç ay öncesine kadar hapis hayatı yaşamış birinin önünde tartışmasını gayet güzel biçimde ortaya koymuştu. Şah'ın ona karşı daha affedici davranması gerektiğini düşünüyordum.

Hüseyin Bey salondan çıkarıldıktan sonra mekânı öylesine derin bir sessizlik kaplamıştı ki, dışarıda uçan kuşların kanat çırpışları bile duyulur hale gelmişti. Asil bir sessizlikten ziyade, nabzın atışını dinler gibi bir sessizlikti yaşanan.

"Sadreddin Han, bütün bu rezaletin sebebi senin adamların işte," diyerek, bozdu İsmail Şah sessizliği. "Yaptıklarını affettirmek için söyleyebileceğin hiçbir şey yok. Velhasıl, bu defa insaflı davranacağım ve iş bu nedenle, yandaşlarınla birlikte hapsedilmenize hükmediyorum."

İsmail beş adamın adını saymıştı ve bunlardan ikisi eyalet valiliği makamını işgal ediyorlardı. Muhafızlar sayılan isimleri tek tek ayakları üzerine kaldırmış ve arka kapıya doğru iteklemişlerdi.

O sırada saray hapishanesindeki zindanların nasıl bir ıstırap kaynağı olduğunu düşünmüştüm. Küf ve elem kokarlardı. Yaz aylarının en sıcak günlerinde bile daima buz gibi soğuk olurlardı.

Adamlar salondan çıkarılırken Şah kaşlarını çatmış ve minderinde rahatsız biçimde kıpırdanıyordu. "Şimdi bu salonda kalanlar; etrafınıza bir bakın bakalım. Kendi seviyenizden burada olması gerektiği halde olmayan var mı?"

Hemen salona bir göz atmış, bunu daha önce akıl edememiş olduğumdan dolayı da kendime sinir olmuştum. Balamani'nin gözlerinde her şeyi bildiği ifadesi vardı.

"Anadolulu Şeyh Halife," diye fısıldamıştı, eğilip kulağıma.

Balamani bir odaya baktığında herkesin görebileceğinden çok daha fazlasını görürdü. Sabahtan akşama kadar hiç durmadan bütün soylu ailelerin soy ağaçlarını ve tam sıfatlarını tek tek sayabilirdi.

"Belki de meclisimizde eksik olan kişinin Şeyh Halife olduğunu fark etmiş, kendisinin benim en sadık destekçim olması nedeniyle bu duruma çok şaşırmışsınızdır. Şeyh Halife'nin akıbetini duyduğunuzda kanınız donacak."

Hiç kimse Şeyh Halife kadar büyük bir sadakat göstermemişti gerçekten de İsmail'e.

"Kısa bir süre önce, Şeyh Halife'ye hükümetimizde yeni bir mevkii bahşettim. Bunun için hâlihazır mevkiini bırakması gerekiyordu. Ona

uygun bulduğum bu mevki değişimini geri çevirdi. Ve ben de kendisini saltanatın hayvanat bahçesine müdür olarak atadım."

Dehşetli bir kahkaha patlatmamak için kendimi zor tutmuştum. Hayvanat bahçesi müdürlüğü, Şeyh Halife'nin dahil olduğu katman itibariyle büyük bir aşağılamaydı.

"Şeyh Halife benim bu hükmüme de karşı çıktı. Gurur ve itaatsizliğinin karşılığını canıyla ödeyecek."

Balamani'nin hafif bir sitem homurtusu çıkarttığını duymuştum. Kalbim durmuş gibiydi.

"Şeyh Halife ve Hüseyin Beylerin kaderlerini düşündüğünüzde, sizin de kaderinizin aynı olabileceğini asla unutmayın. Altın Kuralımızı söyle onlara Selim Han."

"Tanrı büyüktür ve Şah, bu dünyada O'nun temsilcisidir. Şah'a itaatsizliğin cezası ölümdür," dedi Selim Han.

Biz de, "Evrenin ışığına itaat edeceğimize ant içeriz," diye karşılık verdik hep bir ağızdan.

Ama Şah daha sözünü bitirmemişti.

"Ve bir şey daha var; hazır hanedanlığa ve saraya karşı girişilen saldırganlıklarla ilgilenirken... Bir takım saltanat soylularının, onurumuz açısından en hassas kişileri hâlâ ziyaret etmeyi sürdürdüklerini duyuyorum. Eminim hepiniz, dünyada insanın onurundan daha önemli başka hiçbir şey olmadığı görüşünde bana katılırsınız; hiçbir şey! Bu kişileri ziyaret etmek kesinlikle yasaktır!"

Eğer bu ziyaretlere karşı idiyse, ne diye bunu daha önce söylememişti ki? Kuşkusuz Peri'nin gücünden çekinip korkmuştu.

Salonda bulunan soyluların hiçbiri tek bir söz söylemeye cesaret edemiyordu; başlarını önlerine eğmiş, İsmail'in isimlerini zikredip kendilerine hesap sormamasını diliyorlardı. O sırada Şemkal'e bakmış, ancak yüzünde hiçbir şaşkınlık ifadesi görmemiştim. Yeğenini desteklemek adına çıkıp tek bir kelam bile etmemişti.

Mirza Selman, o koşullar altında cesur bir girişim olduğunu düşündüğüm üzere, konuşmak için izin istemişti. "Ey, saf olan her şeyin hükümdarı, yokluğunuz sırasında sarayın güvenliği ve bekası için pek çoğumuz endişe içine düşmüştük. Başka hiç kimsenin bizlere rahmetli babanızın kanından gelen biri kadar iyi kılavuzluk edemeyeceğini düşündük. Bu düşüncenin ardında duranlar olarak, içtenlikle dileğimiz, faaliyetlerimizden dolayı mimlenmiş olmamaktır."

İsmail bu sevimli konuşmadan hoşlanmış gibiydi. "Sarayın kaos içine düştüğü ve karar verecek yetkide bir Safevi prensinin olmadığı o şartlar altında aileden birinin sözünü dinlemekle isabetli bir davranışta bulunmuşsunuz," diye karşılık verdi İsmail. "Ama şimdi her şey değişti. Sizi yönetecek olan benim. Dolayısıyla artık böyle bir idari yapıya ihtiyaç yok. Anladınız mı?"

"Tamamen," diye cevap verdi Mirza Selman.

Sonra Şah, Selim Han'a toplantının sona erdiğini belirten bir işaret vermiş ve oturum kapanmıştı. Oysa Tahmasb Şah zamanında, hepimizin tanıdığı ve idam edilmesi veya hapsedilmesi karşısında üzüntü duyduğu kişilerle ilgili acıları gidermek amacıyla, bu tür hükümler verildikten sonra hizmetlerinde başarılı olmuş veya başka sebeplerden dolayı bazı insanlara da taltif ödülleri dağıtılarak hava yumuşatılırdı. Her şey hızla ne kadar değişmişti.

Şah ayağa kalktığında bizler de kalkmış ve kapıya ilerlerken sessizce beklemiştik. Ardı sıra yürüyen devlet erkânı ve muhafızlarıyla birlikte salondan ayrılır ayrılmaz da, büyük bir tehlike atlatmış olan soylular, kısık sesle ama oldukça hararetli biçimde birbirleriyle konuşmaya başlamışlardı. Bazıları sadece alınlarında biriken teri silmekle yetinirken, diğer bazıları da isimleri zikredilip götürülmedikleri için Tanrı'ya dualar mırıldanıyordu. O sırada İbrahim Mirza'nın salondaki genel gürültüden daha yüksek bir sesle arkadaşına söylediklerini duymuştum.

"Bu yaşadıklarımızın kutlanacak bir durum olduğunu düşünüyorum, diyordu Ibrahim Mirza, imalı imalı, "Özellikle de, aramızda hâlâ nefes aldığına inanamayanlar için. Neden gidip bizim evde bir şeyler içmiyoruz? Yakın geçmişte hazırlanmasına destek olduğum yeni bir kitaptaki bazı illüstrasyonları sana da göstermek isterim."

Şah'ın amca oğlu Prens Ibrahim Mirza, sanatçılar ve kaligraflar arasında çok sevilen biriydi ve servetinin büyük bir bölümünü kitaplar için harcıyordu. Geçmişte Haydar'ı desteklemiş olduğundan, muhtemelen az önce minderinin üzerinde tir tir titriyordu ama şimdi olup bitenleri dalgaya bile alabiliyordu artık. Şah'ın ne diye bu adamı kollamış olduğunu merak etmiştim.

İbrahim'in konuştuğu arkadaşınınsa kutlama falan yapacak hali kalmamıştı. "Belki sonra," dedi. "Şimdi derhal camiye gidip Tanrı'ya şükranlarımı sunacağım."

O sırada Balamani bana dönüp, "Çok daha kötüsü olabilirdi," demişti.

"Nasıl?"

"İsmail avucundaki taşı göstermek zorundaydı. Eğer düşmanlarını cezalandırmamış olsaydı, bu toplantı bittiği anda salonu dolduran bütün soylular onu tahttan indirmek için planlar yapmaya başlardı. Şimdi başlarına gelebilecekleri bir kere daha düşünmeleri sağlandı."

"Fakat neden Şeyh Halife? Sırf yeni makamını benimsemedi diye en yakın müttefikini öldürmek biraz fazla değil mi?

"Vah, vah!" dedi Balamani, yaşlı bir köpeği taklit eder gibi. "Hepsi bahane. Şeyh Halife, İsmail'i şah yapan kişiydi. Hiçbir hükümdar öyle sıradan bir adama aşırı minnet duymak durumunda kalmayı istemez."

Balamani'nin sözleri yüreğime saplanan bir hançer gibiydi. İsmail gibi bir Şah'ın, bir kadına minnet etmek konusunda daha da isteksiz olacağından korkmuştum.

Peri'nin çalışma odasına girdiğimde elinde kalem, kucağında yazı tahtasıyla bir mektup yazarken bulmuştum. Beni görünce mektubu kenara koymuştu.

"Cin görmüş gibi duruyorsun," dedi, "N'oldu?"

"Şah gazaba gelerek Şeyh Halife ve Hüseyin Bey'lerin idam edilmelerini emretti," diye karşılık verdim, hızlı hızlı. "Ve Sadreddin Han ve diğer Haydar taraftarlarından bir kaçını da hapse gönderdi."

"Vayy!" diye tepki verdi Peri. "Haddinden fazla sert olmuş!"

"Değerli Prenses, Şah bir de, soyluların saltanat katındaki kadınların düzenlediği toplantılara katılmalarını yasakladı."

"Ne diye?"

"Bunun, Safevi Hanedanı'nın onurunu küçük düşürdüğünü söyledi."

"Tabii öyle diyecek," dedi Peri, sinirli bir tonla. "En kolayı böyle söylemek çünkü. Soyluların hiç biri bu suçlamaya karşı çıkamaz. Şah'ın dile getiremediği asıl konu, kız kardeşinin devlet yönetiminde kendisinden daha iyi olduğu. Bu adamların, özellikle de Şeyh Halife'nin idam edilmesi karşısında sessiz kalamam. Gidip derhal kendisine ricacı olacağım."

Peri hemen kalemine yöneldi ve Sultanam'a bir mektup yazarak İsmail'le görüşme talep etti. Mektubun bir bölümünde şöyle yazmıştı:

Benim açtığım kapıdan girip, şimdi Iran'ın ana kraliçesi oldunuz,
Oğlunuzun merhamet damarını açmam için yalvarırım bana yardımcı olunuz.

Lütfen onun bağışlayıcılık kapılarını ardına kadar açarak kabulümü sağlayınız.

Ve unutmayınız: Bir gün olur, yine benim desteğime ihtiyaç duyarsınız.

Sultanam'ın cevabi mesajı hiç gecikmeden gelmiş ve Peri'yi aynı günün öğleden sonrasında oğluyla çay içerken görüşmek üzere malikânesine davet etmişti. Oraya vardığımızda yerleri kaliteli halılarla döşenmiş küçük bir konuk odasına alınmıştık. Sultanam ve İsmail birbirleriyle oldukça yakın biçimde oturmuş, kakule ile kokulandırılmış çaylarını içiyor, yanında da safranla sarartılmış şeker kristalleri atıştırıyorlardı. Sultanam, giysilerindeki vatkalar ve kabartılmış beyaz saçlarıyla, zengin saray diyetine rağmen hâlâ çelimsiz görülen İsmail'in iki katı büyüklükte duruyordu. Peri, İsmail'i evrenin efendisi olarak selamlayıp kendisini huzuruna davet ettiği için teşekkür ettikten sonra sağlığını sormuştu. Formalite girizgâh faslı tamamlandıktan sonra İsmail hiç vakit kaybetmeden konuya girmişti.

"Buraya ne için geldiğini biliyorum," dedi. "Cevabım, hayır! Artık sabah toplantıları yapılmayacak."

Bu Şah'ın, her şeyden önce diplomasiden hiç anlamadığını düşünmüştüm.

"Evrenin ışığı, buraya gelme amacım düşündüğünüz konu değil," dedi Peri. "Size büyük bir teslimiyet duygusuyla gelmem, bir ricada bulunmak içindir."

"Neymiş?"

"Anadolulu Şeyh Halife ve Hüseyin Bey'lerin idam edilmesine karar verdiğinizi duydum. Saltanat katında yıllarca edinmiş olduğum tecrübeye istinaden, kız kardeşiniz ve saltanat ailesinin bir ferdi olarak, bu kararınızda merhamet göstermeniz için size yalvarıyorum.

"Hüseyin bir hain ve Şeyh de tefekkür bilmez bir sefil. İkisi de merhameti hak etmiyor."

"Belki hak etmiyorlar ama sorun diğer soyluların bu infazları nasıl görecekleri," dedi Peri. "Eğer Şeyh Halife'yi öldürtecek olursanız, herkes neden böylesine bilge ve yüksek statülü, üstelik sizin iktidara gelmeniz için her şeyi yapmış birinin kurban edildiğini anlamakta zorluk çekecektir. Aynı kadere sahip olmaktan duyacakları korku onları tehlikeli hale getirecektir. Eğer Hüseyin Bey'i öldürtürseniz herkes bunu

niçin yaptığınızı anlayacaktır belki ama biraz merhamet gösterin ve sizi bağışlayıcı olarak görmelerini sağlayın."

"Sen neden ilgileniyorsun ki bu konuyla. Bu adamların senin için ne önemi var?"

"Hiçbir önemleri yok ama bu konu bir adalet konusu. Şeyh Halife sizin en büyük müttefikiniz oldu. Bence bu desteği için ona bir minnet borcunuz var.

"Peki, Hüseyin Bey?"

"Ustaçlu Oymağı'nın bağlılığını kazanmak her şeye değer."

"Bize ihanet etmiş olsa bile mi?"

"İhanet etmedi; sadece kazanan tarafı seçmeyi bilemedi."

İsmail Sultanam'a dönüp, "Anne, sen ne düşünüyorsun bu konuda?" diye sormuştu.

Peri'nin Sultanam'a dönen bakışlarında beklenti vardı; zira ana kraliçe, Tahmasb Şah'tan merhamet dilenerek İsmail'in hayatını kurtarmak konusunda başarılı olmuş biriydi.

"Bence Şeyh konusunda kız kardeşin haklı," dedi Sultanam. "Mükemmel bir strateji uzmanını yok etmek niye?"

"Çünkü hiçbir itaatsizliğe göz yumulmayacağını göstermek çok daha önemli!"

"Ama onun yaptığı itaatsizlik değil ki; sadece bir fikir ayrılığı," diye araya girdi Peri.

"Ne farkı var ki?"

Acaba Şah gerçekten bu ikisi arasındaki farkı anlamaktan aciz miydi?

Peri şaşkına dönmüş görünüyordu. "Eminim kullarınızın bazı zamanlarda sizinle fikir ayrılığına düşmesine izin vereceksinizdir, öyle değil mi?"

"Elbette," dedi Şah. "Şu anda seni dinliyorum ya, öyle değil mi? Ama Hüseyin Bey tamamen kaybedilmiş bir dava. Benim iktidarıma karşı çıkmış biri olarak, ilerde hayal kırıklığı yaşayan herkesin isyan etmek için yanaşacağı bir odak haline gelecektir. Şeyh Halife'ye gelince, onun infazı da, beklediğim sadakatin nasıl bir şey olduğu konusunda diğerlerine önemli bir örnek teşkil edecek. Ölerek, bana yaşayarak sağlayacağından çok daha fazla faydası olacak."

"Ama sevgili abi.

"Ben kararımı verdim."

"Kararınızı tekrar gözden geçirmeniz için size yalvarıyorum. Babamızın sağlığı sırasında erkek kardeşi ona karşı birkaç kez ayaklandı ama o, kendine bağlı askerlerle gidip Osmanlı ordusuyla birlik olana kadar kardeşini sürekli affedip, ancak ondan sonra yakalatıp idam ettirdi. Size bağlı bütün soylular elbette affedilmeyi hak ederler."

"Ben Tahmasb değilim," dedi İsmail. "Ve ondan çok başka bir şah olmak niyetindeyim."

Peri yorgun düşmüş gibiydi. "Ama unutmayın ki, onun merhameti olmasaydı şimdi hayatta değildiniz."

İsmail'in yüzü öfkeyle çatılmıştı. "Hayattayım, çünkü Tanrı'nın iradesi şah olmam yönündeydi."

Kimse bu çıkışa itiraz edemezdi.

"Şeyh Halife saltanat katında hizaya sokulması gereken tek örnek değil," diye sürdürdü İsmail. "Daha başka bazıları da benim gücümü azaltmak istiyorlar ama bunu asla başaramayacaklar."

Peri bu aleni gönderme karşısında soğukkanlılığını korumuştu. "Benim bütün amacım ve hedefim sizin iktidarınızı güçlendirmek için fikrimi beyan etmektir, sevgili abi."

İsmail homurdanarak, "Gelecek sefere senin fikrini öğrenmek isteyip istemediğimi belirtene kadar beklemen gerekecek," dedi.

Peri geri çekildi. Gücenmişti. Bakışlarını ona destek vermesini istercesine Sultanam'a çevirmişti.

"Oğlumun sözlerine itaat etmek zorundasın," dedi Sultanam, kısık bir sesle.

"Ama bir insanın sahip olduğu en değerli şey olan yaşamını onun elinden alıyorsunuz. Elbette böyle bir konuda tartışma yaşanmasını bekliyor olmalısınız."

"Tam tersine; sadece dinlediğim için bana teşekkür edilmesini bekliyorum, o kadar," dedi Şah.

İsmail elinin altındaki kâseden aldığı bir kavrulmuş kabak çekirdeğini ağzına götürüp iki dişi arasında çıtlatarak içini açmıştı. Bense Peri'nin kendisini affettirecek bir şeyler söylemesini ümit ediyordum ama prenses kaşlarını çatmış, sanki odayı işgal eden kötü bir koku almış gibi görünüyordu.

Ismail diliyle kabak çekirdeğinin içini alıp kabuklarını tükürdü. "Konuşacak başka bir şey kalmadı, gidebilirsin."

Peri kaskatı biçimde ayağa kalkmış ve Şah'a kendisini kabul ettiği için teşekkür bile etmeden kapıya doğru yönelmişti. Bense huzurdan

ayrılmak için müsaade istemiş ve prensesin ardı sıra seğirtmiş, gösterdiği saygısız tavır karşısında iyice sinmiştim.

"Çok daha sıkı kavga etmeliydim," dedi Peri, bahçe aralarından yürürken. Güller sıcaktan pörsümüş görünüyorlardı.

"Bunun ne faydası olurdu ki?"

"Belki olmazdı ama Şeyh Halife ye daha fazlasını borçlu olduğumu düşünüyorum. Yaşamayı hak ediyor o adam."

"Yarın Tanrı onun ruhuna şefaat göstersin," diye karşılık vermiştim. "Şu anda bizim için hayati öneme haiz konunun, İsmail'in güvenini tekrar kazanmak olduğunu düşünüyorum."

"Dürüstlüğü hak etmiyor İsmail."

"Onun müttefiki olduğunuza kendisini ikna etmek hayati bir öneme sahip değil mi sizce?"

"Bunun için doğru olandan taviz verilecekse, hayır değil," dedi prenses öfkeyle.

Adamlar ertesi sabah idam edileceklerdi. Vücutları, kanlı, beyaz kefenlere sarılı olarak karıları ve ailelerine teslim edildiğinde, yakınlarının yüzlerinin nasıl acıyla düşeceğini kendi tecrübemden bildiğimden, onlar için üzüntü duyuyordum. Çocukları da büyük acı çekecekti; yaşı neler olup bittiğini anlamak için çok küçük olmasına rağmen Celile'nin bile acıyla nasıl çığlık çığlığa bağırdığını gayet iyi hatırlıyordum. Üstüne üstlük, Peri bu davada hiçbir başarı elde edememekle kalmamış, bir de İsmail ile ilişkisine zarar vermeyi becerip, onunla karşı karşıya gelmişti.

Birden Peri'nin dikkatle beni izlediğini fark etmiştim. "Neler oluyor Cevahir? Eğer şu alnındaki çizgiler fırtına bulutları olsa, seller götürene kadar yağmur yağdırırlar."

Derin bir nefes almıştım önce. "Prenses, eskilerin bir sözü vardır, bilirsiniz: Gül kalpsizdir ama bülbül yine de bütün gece ona serenat yapar."

"Dikenli bir dala ne diye serenat yapacakmışım ki?"

"Çünkü kazanmak istiyorsunuz."

Peri'nin yüzü kararmıştı. "Bok biliyorsun!"

Fena gücenmiştim ve adımlarımı yavaşlatıp prensesin gerisinde kalarak kırıldığımı anlamasını sağlamak istemiştim.

Bir süre yürüdükten sonra Peri durup yanına yaklaşmamı bekledi. "Cevahir, önerilerini yüreğinin derinlerinden samimiyetle yaptığını bili-

yorum ama adamın katır gibi inatçı duruşu karşısında tepemin nasıl attığını ve zayıf düştüğümü anlayamıyorsun."

"Prenses, yaşamınızı kaybetmekten korkmuyor musunuz? Bakın, müttefiklerini bile nasıl pervasızca yok ediyor."

Peri başını arkaya atarak güldü. "Damarlarımdaki Safevi aslanlarının kanı köpürüyor! Ne yapayım?"

Birkaç akşam sonra Peri beni malikâneye çağırtıp, çok kişisel bir belgeyi özel ulaklara iletmemi istemişti. Oraya Mecit'le aynı anda gitmiştik ve kafesin arkasında vezir beye gözetmenlik etmiştim. Korkudan avurtları çökmüş, sararmış görünüyordu. Titrek bir sesle bize, önceki akşam evine gittiğinde bir grup asker tarafından durdurulup kendi mekânına sokulmadığını ve askerlerden öğrendiğine göre, Şah'ın emriyle bütün mallarına el konduğunu anlatmıştı.

"Değerli prenses, sizi herhangi bir sebeple gücendirdim mi ben?"

"Hayır, değerli hizmetkârım."

"O zaman neden..?"

Mecit'in yüzünü dikkatle izliyordum. Dünya yerinden oynasa, saltanat katında kariyer yapmak isteyen bir adam bu şekilde telaşlanıp çökmemeliydi. Çünkü sarsıntı sert olur, insan kendini böyle bırakırsa ortaya çıkan hengâmede yedi yüz yetmiş yedi parçaya bölünüp yok olurdu. Kalbimde bir ümit kabarcığı açılmıştı, zira Mecit ufalanıyor gibi duruyordu.

"Vezirim olarak hâlâ verimli hizmet verebilecek durumda mısın? Doğruyu söyle. Cevabın ne olursa olsun, sana kötü davranmayacağım."

"Saltanat katında yüzümü göstermem hep bir infiale sebep oluyormuş gibi görünüyor. Belki başka biri bu görevi benden daha iyi yapar..." Sesi giderek sönmüştü. Sanki yaptığı itiraftan dolayı kendinden nefret etmiş ve genç yüzü muhallebi gibi yumuşak ve bembeyaz olmuştu.

"Pekâlâ. Gözden ırak kal. Saltanat katı güvenli olduğunda yine hizmetlerinden faydalanmak için seninle ilişkiye geçeceğim."

"Nasıl arzu ederseniz."

Huzurdan ayrılmadan önce Peri, Mecit'e yemin verdirip, evinin basılmasını talep edenin Peri'nin kendisi olduğu söylentisini yaymasını

istemişti. Sonra Mecit'e harcamalarını karşılaması için gümüş para ve kendisini en kısa zamanda yeni bir eve yerleştirme sözü vererek onu hizmetinden çıkartmıştı. Mecit'i kapıya kadar geçirdikten sonra dönüp kafesin Peri'nin olduğu tarafına geçmiştim.

"Babamı nasıl özlüyorum!" demişti Peri. Sesinde duygu yoğun bir tokluk vardı. Prenses kendini toparlamak için bir an başını öne eğip öylece kalmış, odayı dışarıda esen sesin rüzgârından başka hiçbir sesin olmadığı derin bir sessizlik kaplamıştı. Sonra Peri meraklı bir ses tonuyla, " Onca yıl, yaşadığın derin acıyla nasıl başa çıktın sen?" diye soruvermişti.

Bir an durup düşünmem gerekmişti; daha önce hiç kimse bana bu soruyu sormamıştı.

"Prenses, bu konuda size bala bulanmış bir cevap verebilmeyi çok isterdim. Aklımın erebildiği en iyi öneri, yüreğinizin en tatlı okşanışlarını yaşadığınız, babanızın size olan sevgisini dolu dolu hissettiğiniz anıları hatırlamanız olacaktır."

Peri iç geçirdi. "Olur, öyle yaparım."

"Mecit'in evi sizce neden basıldı?"

Aslında bunun nedeninin Peri'nin Şah'a karşı davranışları olduğundan emindim ama ayrıntılı özel sebepleri de anlamak burada hayati bir önem taşıyordu.

"Mecit'i, kuzeybatı sınırlarını korumak için asker gönderilmesini istemek üzere Mirza Şükrullah'a yolladım. Baş vezir bana cevabını bu şekilde bildiriyor olmalı," diye yanıtladı Peri, pek de emin olmadığı izlenimi vererek.

"Şah'ın merhamet ricanızı geri çevirmiş olması nedeniyle bunu yapma ihtimali var mı?"

"Eğer öyleyse, davranışı gerçekten zorbaca," dedi peri. "Her yurttaşın Şah'a gidip derdini söyleme hakkı vardır."

Prenses eliyle şakaklarına düştüğünü zannettiği birkaç saç telini başının arkasına tarar gibi yapmıştı ama elinde hiç saç teli yoktu. Bu hareketi bir tik gibiydi daha ziyade. Gerilimli zamanlarda aşırı bir titizlik gösteriyordu. Bazı jestleri, her konuda bana doğruyu söyleyip söylemediğinden kuşkuya düşmeme neden oluyordu.

"Bu cezalandırma için herhangi başka bir sebep düşünebiliyor musunuz?"

"Hayır. Geçmişte babamı hayal kırıklığına uğrattığım durumlarda bana bunların nedenlerini anlatır ve yaptığımı düzeltmeme yardım

ederdi. Tutup da vezirimi hiç cezalandırmadı. Görüş belirtmek için ne kadar samimiyetsiz bir yol bu."

"Değerli prenses, saltanatın kuşkularını üzerimizden nasıl kaldıracağız."

"Bilmiyorum."

O an her şeyi göze alıp Hatice'yi ziyaret etmeye karar vermiştim. Belki o bana İsmail'in gönlünde olup bitenleri söyleyebilirdi. "Bu konuda neler öğrenebileceğime bakacağım; çok gizli olacak elbette."

"İyi," dedi Peri. "Gitmeden önce senden üzerinde düşünmemi istediğim bir konu var. Mecit geçici olarak hizmet dışı olduğuna göre, seni temsil yetkili vezir olarak görmek istiyorum. Bu makamın maaşı daha yüksektir ve gereği de, Şah'ın meclisindeki soylularla ilişkilerimizi yürütmektir."

Aman Tanrım! Peri'nin bana en güvendiği memur olarak atayacak kadar inanmış olması karşısında duyduğum şaşkınlık beni uçurmuştu. Böyle bir terfi teklifi almadan önce, daha yıllarca sıradan hizmetler vermem gerekeceğini düşünüyordum. Omurgam boyunca hissettiğim bir coşku seli bütün bedenimi kaplamış ve ağzımı açıp ses çıkarabilmem bir süre almıştı.

"Teşekkür ederim, değerli prenses. Ne büyük bir onur bu! Yarına kadar bunu düşünebilir miyim?"

'Cevabını yarın sabah ver. Ama lütfen şunu unutma Cevahir; bu görevle sana ne kadar yaslanacağımı iyi düşün."

Bunu öyle tatlı söylemişti ki, onun için canımı vermeye hazır hissetmiştim kendimi.

Hatice, merhum Şah'ın gözdeleri için kullandığı binalardan birine taşınmıştı. Kapıdaki muhafız hadıma, Peri Han Hanım'ın bir işi için Hatice'yi görmek istediğimi söyleyince, ismimi duyurup kapıdan geçmeme izin vermişti.

Hatice beni, karanfil tohumu renkli cildi üzerinde pırıl pırıl parlayan turuncu bir ipek kaftanla karşılamıştı. Koyu renk dökümlü kaftanlarıyla onca soylu gördükten sonra Hatice'yi böyle bir kostüm içerisinde görmek, gelincik tarlasına düşmek gibiydi. Bileklerindeki altın bile-

zikler şıngır şıngır müzikal sesler çıkarıyordu. Bana nazikçe gülümsemiş ve maiyetindeki hanımlar da odada olduğu için hemen resmî tavrını takınmıştı. Ona, sıkıntı içindeki bir kadına dair hassas konularla ilgili kendisiyle özel olarak görüşmem gerektiğini söylemiştim. Hatice, baş hanımı Nesrin Hatun'a eliyle işaret edip, onu görüşmenin izlenebileceği ancak konuşulanların duyulamayacağı mesafedeki odanın uzak köşesine göndermişti. Nesrin'in de yüz hatları gayet belirgin ve güzel olmasına rağmen, benim gözüm Hatice'den başkasını görmüyordu.

"Yeni statüne saygıda kusur etmiş olmayayım ama benim gözümde hiç olmadığın kadar güzel görünüyorsun," dedim sessizce. "Yeni pozisyonuna yakışmışsın gerçekten."

Hatice pırıl pırıl gülümsedi. "Kendimin efendisi olmaktan dolayı mutluyum."

"Eminim pek çok ricacın oluyordur burada," dedim, yüreğimde bir sıkışma hissederek, "Ama benim ziyaretimin sebebi ciddi bir mesele."

"Nedir"

Sesimi iyice azaltarak Hatice'ye, Mecit'in evine yapılanları anlatıp, Şah'ın öfkesini açıklamakta faydası olacak herhangi bir şey duyup duymadığını sordum.

Hatice, sanki vereceği cevabı kafasında ararmış gibi görünüyordu. "Henüz kendisini o kadar iyi tanımıyorum," diye bir itirafta bulundu sonunda. "Geceleri beni istiyor ve ona gösterdiğim yakınlığın zevkine varıyor ve pek fazla bir şey de konuşmuyor."

"Sen de onun zevkine varıyor musun?" Bunu sormaktan kendimi alamamıştım.

"Seninle olduğu gibi değil," dedi Hatice, nazikçe.

Bunu duyduğuma pek sevinmiştim ama toparlanıp işime dönmeye kararlıydım. "Peri hakkında herhangi bir şey söyledi mi?"

"Duymak istemezsin.

"Duymam gerek."

"Ona Sahte Şah adını takmış durumda."

"Neye dayanarak?"

"Hatırlamıyorum. Epey önce yaptığı bir yorumdu."

Bunu düşünmüştüm. "Toplantılarda bütün emirlere liderlik yaptı ve sanırım bu nedenle de Şah'ı anımsatıyor tabii."

"Şahlar erkek olur."

"Çok doğru," dedim. "Ama Peri'de hanedanlık kanı var."

"İsmail'de de var," diye hatırlattı Hatice. "Ve tahmin edebileceğinden daha büyük bir hürmet talep ediyor olabilir ona. Kanımca, hapis hayatı yaşadığı onca yıl da İsmail'e bu hakkı veriyor. Babası tarafından rezil edilen gençlik yıllarını bana anlatırken, yüreğindeki acı bir alev gibi yüzüne vuruyor. Prenses asla onunla ters düşüyormuş gibi bile görünmemeli."

"Bu söylediğin, prenses için çok yakında bir ölüm kalım meselesi haline gelecek."

"Çok fena. Şah olan İsmail; ve Peri de herkes gibi ona itaat edeceğine yemin etti."

"Son zamanlarda prensese karşı saldırma bahanesi olarak kullanabileceği bir şey oldu mu?'

"Bir tek şey duydum," dedi Hatice, fısıldayarak. "Birileri Kui'de çıkan isyanı bastırmak için saraydan asker göndermiş. Şah da böyle bir emrin bilgisi dışında verilmesine çok sinirlenmiş."

Ya Ali!

"Peri mi vermiş emri?"

"Onu söylemedi."

O an Peri ile yaptığımız son görüşmeyi düşünmüştüm; sorularıma verdiği yanıtların kasıtlı olarak çarpıtılmış olduğu gerçeği kafama dank etmişti. Sinirden kan beynime sıçramıştı. Bu ölçekte askeri bir harekât kararından nasıl olur da beni haberdar etmezdi? Bunu yapan, rızam dışında benim de hayatımı tehlikeye atmaz mıydı? Peri'nin çay ekibinde çalışan biri değildim ben!

Duygularımın dizginlerine hakim olmak için çabalarken, Nesrin hatun'un gözlerinin üzerimde olduğundan hiç kuşkum yoktu. Odanın öbür ucunda sırtını duvara verip oturmuş kadına doğru bir göz attığımdaysa, hemen bakışlarını önündeki halıya döndürmüş olduğunu görmüştüm.

"Bu arada," dedim sonra, yine Hatice'ye dönerek, "kaftanının rengi sana pek yakışmış."

"Ziyaretime gelen önemli biri olursa diye, hemen giysilerimin üzerine alabileceğim daha kasvetli bir kaftanı da hazırda bekletiyorum," diye kıkırdadı, kısık sesle.

"Yaşama sevincin ruhumu tazeliyor. Mutlu musun peki?"

"Bir kadının isteyebileceği her şeye sahibim," dedi, gözleriyle etrafı işaret ederek. Yerlerdeki yumuşak yeni halılar, üzerlerindeki uyumlu minderler ve duvarlardaki nişlere yerleştirilmiş mavi ve beyaz çeşitli

porselen tabaklar gözüme çarpmıştı. "Ve en güzeli de, aşçılık yapabilmek için hiç olmadığı kadar çok vakte sahibim. Şunu denesene."

Bana bir tabak *paludeh* uzatıyordu. Uzun ince pirinç erişte lerinin, şeker, tarçın, gül suyu ve adını bilmediğim tuhaf bir baharatla halledilmesi yoluyla yapılan bu tatlı, dilimin sıra dışı bir lezzetle karşılaşıp şoka girmesine neden olmuştu.

Çılgınca bir açlıkla acele acele yediğim tatlıyı dudaklarımı yalaya yalaya tüketmiştim. Hatice'nin tatlısındaki bu lezzet, haftalardır eksikliğini hissettiğim hazzın ciddi biçimde farkına varmamı sağlamıştı. Bir süre başımı kaldırıp ona bakmaya cesaret edememiştim.

"Seninle evlenerek nasıl bir hazineye konduğunu şu kadarcık biliyor mu acaba?"

Hatice gülümsemişti. "Beni mutlu eden bir diğer gelişme de, seni ve beni birbirimize bağlayacak bir olay. Şah, kardeşim Muhsin'i, Mahmut Mirza'nın süvari birliğinin komutanlığına atadı. Abim yeni görevini çok seviyor."

"Tebrikler. Prens hakkında ne düşünüyor?"

"Muhsin'in dediğine göre, ikisi sanki kardeş gibi birbirlerine ısınmışlar."

"Çok mutlu oldum."

"Peki, sen neler yapıyorsun?" Sesindeki endişeyi saklama gereği duymamıştı bunu sorarken. Yüreğim kabarmıştı. Cildim onun sıcaklığını hissetmeyi, burun deliklerim bütün vücudunda dolaşırken aldıkları gül esansı kokusunu ve ayak parmaklarım onun.

"Cevahir?"

Derhal ellerimi kavuşturup önüme indirmiş, silkinip kendime gelmiştim. "Prenses benden kendisinin temsilci veziri olmamı istedi."

Hatice hayretle bakmıştı. "Ne büyük bir onur; üstelik bu kadar kısa bir sürede"

"Ama eğer Şah, Peri'den haz etmezse sürdürmesi çok güç bir iş ve fazlasıyla tehlikeli."

"Duyduklarımı seninle paylaşacağıma söz veriyorum."

"Teşekkür ederim."

"Belki bu yeni görevin kız kardeşine önceden olduğundan daha fazla destek olabilmeni sağlayacak."

"Öyle. Ama asıl hedefim onu buraya, başkente getirmek. Ona burada bakabilecek kaynaklara veya yüce gönüllü bir çeyiz düzebilecek kadar birikime hâlâ sahip değilim."

"Tanrı başından aşağı gümüş paralar yağdırsın!"

Celile'yi son gördüğümde gözyaşlarıyla ıslanmış kirpiklerindeki pırıltıları hatırlamak yine yüreğimi lime lime etmişti. "Artık kız kardeşimi hiç tanımadığımı bile söyleyebilirim. Geçen onca yıl boyunca bir kere bile ziyaretine gidemedim."

"Nasıl gidebilirdin ki? Kazandığın paradan sana kalanın tümünü ona gönderiyorsun, öyle değil mi? Eminim kardeşinin göz bebeğisindir."

"Umarım öyleyimdir."

Hatice o sırada bize doğru bakan Nesrin Hatun'u görmüştü. "Sanırım artık gitsen iyi olacak."

"Yine gelebilir miyim?"

"Evet. Ama yanında saltanatla ilgili bir mesele getirdiğinden emin ol," diye karşılık verdi Hatice, hizmetli hanımlarına yanına gelmeleri için işaret ederken.

"Nesrin hatun, yardım olarak bir kaftan ve birkaç da tunikle pantolon hazırlayın," diye emretti Hatice. "Paketi hazırladığınızda, Cevahir Ağa'ya göndereceksiniz."

Ben de hemen, Nesrin'e duyurmak amacıyla en resmî halimle, Prenses, evini barkını kaybetmiş bu kadına yaptığınız bu yüce gönüllü giyecek desteğini kabul etmekten büyük bir mutluluk duyacak. Size Rudabeh ile ilgili gelişmeleri bildireceğim.

"Benim için bir zevk olur," diye karşılık verdi Hatice.

O an dilimin altında kayıp giden baldırlarının tatlılığını hatırlamış, ona olan özlemimi iyice hisseder olmuştum. Yüreğimdeki yara tam iyileşmeye yüz tutarken yeniden yırtılıp açılmış, kanamaya başlamıştı. Duygularıma hakim olamıyordum: Haremde eski bir aşk hikâyesinden uzak durmanın ve arzunun kural tanımaz gücünden kaçmanın imkânı yoktu. Beni her bakımdan gayet iyi tanıyan Hatice, o sırada *paludeh* tatlılarıyla ilgilenir gibi yapmış, böylece onurumu ayaklar altına almadan, rezil olmadan oradan ayrılmam için zemin hazırlamıştı.

Asık bir suratla selamlayıp huzuruna girdiğimde Peri çay içiyordu.

"Cevahir, kötü haber mi getirdin bana?"

"Evet. Beni temsilci veziriniz yapma önerinizi dikkatle düşündüm. Üzgünüm ama bu görevi kabul edemem."

Peri doğrudanlığım karşısında şaşkına dönmüştü. Böyle bir terfiyi reddetmek için aklını kaçırmış olmak lazımdı.

"Şaka mı ediyorsun?"

"Hayır."

"Sorun ne, para mı?"

"Hayır."

"Korkuyor musun?"

"Hayır."

"E, ne o zaman?"

Gerçeğin içimden sıkılarak çıkarılmasından nefret ediyor gibi etrafıma bakındım ve prenses dikkatini tamamen bana verene kadar duraladım.

"Prenses, bugün sahip olduğumuz saltanat katında oynanan oyun, üzerinde oturduğunuz halının desenleri kadar kafa karıştırıcı ve karmaşık. Bir vezir ve efendisi, karı-koca arasında olacak yakınlıkta bir işbirliği içinde olmak durumundalar; yoksa her şeylerini kaybederler."

"Bu doğru. Ee?"

"En düzgün evliliklerde, naçizane gözlemimdir, karşılıklı güven üzerine tesis edilenlerdir.

"Cevahir, bana evlenme mi teklif ediyorsun?" diye sordu Peri, şakacı bir tonla.

"Bir anlamda öyle doğrusu."

Söylediğimin etkisinin dinmesi için bir an duralamıştım.

"Yani?"

"Benim teklifim, aramızda oluşacak işbirliğinin, tıpkı tamamen gizli saklı sürdürdüğü yaşamından keyif alan bir kocanın karısına sürekli ne yaptığıyla ilgili hesap sorduğu sıradan bir gönülsüz ittifaktan daha güçlü olmasına yönelik. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

"Elbette anlıyorum. Hangimiz koca rolündeyiz?"

"Siz."

Peri güldü. "Tersi olacağına, bu rol paylaşımı bana daha çok uyar."

"Biliyorum.

"O halde sarığı ben giyiyorum, gümüşleri ben harcıyorum ve kararları da ben veriyorum."

"Evet."

"Peki, sen ne yapacaksın?"

"Mükemmel bir danışmanlık hizmeti verip, her ikimizin de ölümüne neden olabilecek hataları yapmaktan sizi uzak tutacağım."

Peri huzursuzlaşmıştı. "Ne gibi mesela?"

"Güvenilir kaynaklardan aldığım bilgilere göre, İsmail, kuzeybatı sınırlarımıza gönderilen askerler için tahsis edilen parayı kesmiş bulunuyor ve öfkeden boğulacak hale gelmiş durumda."

"Yaa," dedi Peri, bembeyaz olmuş yüzüyle. Yine bir tutam saçı başının arkasına geçirme hareketi yaparken, parmakları yüzünde olmayan saç tutamları arıyordu.

"Bana bunu neden söylemediniz?"

"Cevahir," diye başladı Peri, sabırlı bir edayla. "Sen de en az benim kadar biliyorsun ki, sarayın her yanı casuslarla dolu. Kime güveneceğim konusunda çok dikkatli olmak durumundayım.

"Biliyorum," dedim. "Sırf bana güvenmeniz için, gerektiğinde sizin hayatınız uğruna kendi canımı tehlikeye atacağıma ant içmiş biriyim ben. Ama eğer bana güvenmezseniz, baş stratejistiniz numarası yapacağıma, mendillerinizden sorumlu hizmetçiniz olurum daha iyi."

Sonra bir süre beklemiştim. Kararlı davranacaktım.

"Başka bir şey var mı?"

"Sizinle açık konuşmak için müsaadem var mı?"

"Evet."

"Şah'a karşı galip gelmenin yolu, duygularınızı dizginlemenizden geçiyor."

"Ama hiçbir şey yapmıyor!" diye bağırdı Peri, yanakları pembeleşerek. "Babamın büyük emeklerle yaptıklarının yerle bir edilişine nasıl seyirci kalırım? Kui bölgesinde yaşayan insanların baş kaldırmasına nasıl göz yumarım? Ben, İsmail'in yapmak istediklerini ondan çok daha iyi bilirken nasıl aldırmaz davranabilirim?"

"Ama prenses, bizim işimiz Şah'ı doğru olana ikna etmektir."

"Ben bunu yapmak istemiyorum! Ülkeyi tek başıma yönetmek istiyorum!" diye döküverdi içindekini Peri. Sonra da, sanki kazara bir şişeden öfkeli bir cini dışarı kaçırmış gibi suçlu suçlu durdu bir süre.

Sonunda her şeyi itiraf etmişti işte! Prensesin ihtirasındaki sınırsızlığı iliklerime kadar ürpererek hissetmiştim. Sanki her şeyi sekteye uğratarak devrilen bir dağ gibiydi. Artık nihayet onunla neyin peşindeyse onu konuşabilir, tam olarak neler yapılabileceğini görüşebilirdik.

"Babanız bile özgürlüğün bu kadarına izin vermezdi," diye karşılık vermiştim. "Herhangi bir şekilde ülkeyi yönetmek için, bu arzunuzu

onaylayan bir ortağa sahip olmak durumundasınız. Ve şu anda karşınızda sizi hırpalayıp cezalandıran bir Şah var."

Peri olduğu yerde sıçrayıp ayağa kalktığında, kaftanı sanki sahibinin hışmından kaçmak istercesine savrulmuştu. "Sen benim bir şeyleri yanlış yaptığımı mı ima ediyorsun? Ne cesaretle?"

Metanetimi korumuş, duruşumu bozmamıştım. "Ben bir soylunun oğluyum," dedim alçak sesle. "Ve inanıyorum ki, şu ana kadar size iyi bir hizmet sundum. Damarlarımdaki kanın her damlasıyla sizin asil Safevi kanınıza saygılıyım ama prenses, eğer sizi yok olup gitme yoluna girmiş görürsem bunu da dile getiririm. Bu yüzden beni hizmetinizden azletseniz bile, asla kemik artıklarını elde etmek için yakınlık gösteren sefil bir köpek gibi davranmam! Sahte incelik gösterileri yaparak size ihanet etmektense, her şeyi göze alıp doğruyu söylemeyi yeğlerim. Babanıza verdiğim yemin bunun üzerineydi ve her zaman da öyle kalacak."

Peri'ye döndürdüğüm bakışlarımın ardında şakaklarımda pompalanan kanı hissediyordum.

"Sen, dokunaklı sözler okyanusuna dilini alabildiğine özgürce sokup çıkaran birisin," diye karşılık vermişti Peri, sinirli bir edayla. "Önerin nedir?"

"Veziriniz olarak, dalgaları sakinleştirmek için elimden geleni yapacağım," dedim. "Ama bu, eğer Şah'a kafa tutmayı sürdürürseniz asla mümkün olmaz."

Peri tekrar yerine oturmuş, etrafına yayılan kaftanının eteklerini düzeltmişti. "Planlarım konusunda seni daha ayrıntılı bilgilendirmeyi kabul ediyorum," diyerek geri adım atmıştı sonunda. "Ama her durumda öğütlerine rıza göstereceğime söz vermiyorum."

Fırtına havası betimleyen kaşlarında, mümkün olan sınırların en uç noktalarına kadar onu zorlamış olduğumu görebiliyordum. "Anlaştık."

"Yani, şimdi benim temsil yetkili vezirim olmak istiyor musun?"

"Hayatım boyunca kabul ettiğim en yüksek onur bu," diye karşılık verdim. Komutanı için ölmeye hazırlanan bir askerinki gibi burulmuştu yüreğim. "Bana gösterdiğiniz mücevher değerindeki güveni, altın ayarındaki sadakatimle sarıp sarmalayacağıma ant içerim."

"Duyduğum evlilik yeminlerinin hepsinden daha düzgün bir yemin bu," dedi Peri, sesinin tonunda hafif bir flört havasıyla. "Galiba biraz da mecazî bir anlamı var."

"Elbette."

"O durumda kabul ediyorum."

Prensesin sulanmış görünen göz bebekleri, gözlerimin içinde dolanıyordu. O an bizi sonsuza kadar birbirimize bağlayan bir beraberliğe başladığımızı hissetmiştim.

Peri, Azer Hatun'u çağırmış ve ondan bir şey getirmesini istemişti. Azer elinde ipeğe sarılı bir paketle geri gelip, paketi bana sunmuştu. Pakette siyah deriden bir kın içinde hançer vardı. Hançerin korku saçan çelik bıçağına usta bir telkâri tarafından Kur'an'dan alınmış bazı koruyucu sözler işlenmişti.

"Seni zarar görmekten korusun, demişti Peri, o zamana kadar ondan hiç duymadığım kadar hassas ve şefkatli bir sesle. O günden beri de bu hançeri kuşağıma bağlarım.

"Onu daima kuşanacağım.

Ertesi gün İsmail'in sessizce iki kadınla daha evlendiğini keşfetmiştik. Bunlardan biri Ustaçlu Oymağı'ndandı ve böylece Şah bütün aşireti affetmiş olduğunu gösteriyor ve idam ettiği veya hapse attırdıkları dışındaki bütün soylularını saraydaki öncelikli protokollerine yeniden kabul ettiğini ilan ediyordu. Diğer evlendiği kadınsa daha büyük bir sürprizdi: Çerkez Şemkal'in kızı, saray dışında büyümüş olan Çerkez Kudenet.

Peri küplere binmişti. Hemen dayısını yanına çağırtmış, o da havanın kararmasını bekleyip, hırsız gibi Peri'ye gelmişti. Prenses, benim yan odalardan birindeki gözetleme noktasının başına oturmamı ve görüşmeyi gizlice oradan izlememi istemişti. Böylece dayısının sözlerini harfi harfine hatırlayacak ve doğruyu söyleyip söylemediğini sonradan prensese bildirecektim. Hissiyatımca, Peri aslında dayısını azarlamak istiyordu ama bunu bir hizmetkârın önünde yaparak Şemkal'i aşağılamaktan çekiniyordu.

Şemkal küçük odaya girdiğinde odanın hacmini öylesine doldurmuştu ki, kaslı kolları ve göğsüyle duvarları esnetip sığmış gibi görünüyordu.

"Selam olsun, kız kardeşimin kızı!" dedi Şemkal, Peri'nin karşısındaki bir mindere çökerken, gürleyen bir sesle. "Seni böyle şafak kadar pırıl

pırıl gördüğüme çok mutlu oldum. Nedir beni acilen çağırmana sebep?"

"Sağlığınız düzelmiştir umarım, sevgili dayı?" diye karşılık verdi Peri.

"Sağlığım mı?"

"Hasta olduğunuzu hatırlamıyor musunuz?"

Şemkal bir an duralamıştı. "Ah, tabii ya! Şimdi iyiyim.

"Bunu duymak ne güzel. Ben de sizi bunca zamandır göremeyişimin sebebi olarak hastalığınızı görüyordum. Ve şimdi de kızınızın Şah'ın karılarından biri olduğunu duyuyorum. Ne büyük bir onur."

Şemkal dikkatle yeğenini izliyordu. "Öyle."

"Anladığım kadarıyla, bir de Şah'ımız her gün kendisini ziyaret etmeniz için sizi yanına davet ediyormuş."

"Bunu sana kim söyledi?"

Peri, elindeki bilginin teyit edilmiş olması karşısında gülümsemişti. "Kısacası, Şah'la muhabbetiniz pek sıkı fıkıymış. Üstelik kendisi beni cezalandırmaya karar vermişken. Neden böyle oluyor? Biz aynı kanı paylaşmıyor muyuz?"

"Paylaşıyoruz."

"O zaman?"

"Sanırım kader böyle."

"Dayı," dedi Peri, sert bir çıkışla. "Bir Şah'ın, ebediyete kadar saltanat hanedanıyla kan bağı kuracak bir akitle kızını nikâhına aldığı adam, ya ona muazzam bir hizmette bulunmuştur, ya da bunu yapacağına dair söz vermiştir."

Uzun bir sessizlik olmuştu. Şemkal, yeğeninin buzdağı gibi duruşunun karşısında fena halde sıkıntılı görünüyordu. Sarığının kaşlarıyla buluştuğu aralıkta oluşan ter damlalarını tek tek görebiliyordum o daracık odada.

"Birileri Şah'ın gözünde benim itibarıma kara çalıyor. Son zamanlarda saltanat katındaki başarıların düşünüldüğünde, sorunlarımın kaynağının bu ani yükseliş olup olmadığını merak etmekten kendimi alamıyorum."

Şemkal bir kahkaha patlatmıştı. "Elbette değil. Sen kendi problemlerini kendin yaratmayı becerdin, hepsi bu."

"Mesela?"

"Bu Şah'ın mağrur davranışlara izin vermediğini öğrenemedin mi hâlâ? Kuzeyde çıkan isyanla ilgili haklı olabilirsin ama çok salakça davrandın.

Peri irkilmişti ve ben de için için sevinmiştim çünkü dayısı ona benim asla söyleyemeyeceğim her şeyi açık açık söylüyordu işte.

"Bütün bunlardan sonra Şah'ın gönlüne taht kurmayı nasıl becereceksin?"

"Bilmiyorum," dedi Peri, acı acı. "Ama şimdi şu soruma cevap vermeni istiyorum: İsmail için ne yaptın?"

"Haydar'ın icabına baktım, hatırlamıyor musun?"

"Ötekiler Haydar'ı ortadan kaldırmaya çabalarken, demek zaten yok edilme kararı çoktan verilmişti..."

"Benim görevim, onun her istediğini yerine getirmektir."

Peri incecik bedenini nazikçe Şemkal'inkine doğru eğerek, "Onunla hiç benim hakkımda konuştunuz mu?" diye sordu.

"Hayır."

"Neden?"

"Çok tehlikeli."

"Demek geçen bütün bu zaman boyunca sen sadece kendi çıkarlarını düşündün!"

"Elbette öyle değil," dedi Şemkal, kaftanının altında bağdaş kurduğu bacaklarının yerini değiştirerek. "Benim binlerce Kafkas'ı temsil ettiğimi unutma. Eğer saltanat katında onurlandırılırsam, insanlarımızın tümü de bundan kazançlı çıkacaktır. Bu gerçeği göz ardı edemem."

Peri onu anladığını gösteren gözlerle bakıyordu dayısına. "Bu arada sen de çok zengin olacaksın tabii."

"O da olacak elbette. Ama şunu da unutma ki, Kafkaslar otuz yıldır saltanat katında muhafız gücü olmaktan öteye gidemediler. Şah'ın kızılbaşlara bahşettiği kadar toprak ve altına hâlâ sahip değiliz. Kafkasların saltanata yakın benim gibi birinin lobi faaliyetine ihtiyacı var."

Şemkal'ın sözlerinde bir gerçeklik vardı ama Peri'nin gözlerindeki küçümseme gözden kaçacak gibi değildi. "Şah'ın stratejisini anlamıyor musun? Sana ittifak önerirken benim gücümü azaltmak istiyor."

"Doğru."

"Müttefikim olduğunuzu sanıyordum."

"Sonsuza kadar senin müttefikinim," diye atıldı Şemkal, samimiyetle. "Sen benim en sevdiğim kız kardeşimin çocuğusun ve koca Iran'da senin gibi bir kadın daha yok. Ama tek sorun ülkeyi yönetme konusundaki büyük ihtirasın olsa gene iyi.

Peri bir an geri çekilmiş, aslında peşinde olduğu şeyin bu olduğu intibaını vermekten geri durmaya çalışmıştı. "Sarayda hiçbir işin doğru dürüst yapılmadığını görmüyor musun?"

"Elbette öyle. İsmail nasıl hükümdarlık yapılacağını bilmiyor. Bir emir veriyor, sonra o emri yürürlükten kaldırıyor. Kime güvenebileceği hakkında hiçbir fikri yok. İktidarı şu ana kadar tam bir rezalet."

"Bu durumda sen ona nasıl yardımcı olacaksın peki?"

"Senin bu konuda çok daha iyi bir iş çıkarabileceğini biliyorum ve Şah bana tam olarak güvenebileceğini anladığında, mutlaka ismini gündeme getireceğim; ama sen davranışlarını değiştirmezsen hiçbir çaba sonuç vermeyecektir. İsmail kendini sana karşı borçlu falan hissetmiyor. Senin gücünden kuşkulanıyor. Eğer gidip önünde başını eğmezsen, hiçbir yere varamazsın."

"Ama benim ayarımda biri değil ki o!"

"Anlamıyor musun? Bak, şimdi ilgilenmen gereken şey kendini bu konuda tedavi etmek."Şemkal'in sesinde yumuşak ama büyüklük taslayan bir ton vardı. Sanki bir çocukla konuşur gibiydi. İkisi arasındaki güç dengeleri nasıl da değişmişti.

Peri uzun süre sessizce durdu. Gözlerinde yılgınlık okunmuyordu. Her ne kadar dayısı haklı görünse de, Peri'nin acı çekmesi içime dokunuyordu. Gidip toplantıya müdahale etmemek için kendimi zor tutmuştum.

"Dayı, babam seni benim önerimle onurlandırdı. Ve şimdi sen de, tıpkı benim sana yaptığım gibi, bana yardım etmek zorundasın."

"Ederim tabii," dedi Şemkal. "Ama hemen değil. Şahımız kendini emniyette hissetmiyor. Bu yüzden onu her gün ziyaret ediyor ve benden istediği her şeyi eksiksiz yerine getiriyorum. Elimdeki en iyi Kafkas askerlerini onun kişisel muhafızları yapmayı teklif etmemin de sebebi buydu."

"Peki, toplantıda neden kalkıp beni savunmadın?" Peri bunu sorarken minderinde geriye doğru kaykılarak, dayısından kendine doğru destek çekmeye çalışır gibi bir hareket yapmıştı.

"Çünkü şu anda Şah patlamaya hazır barut gibi. Onu bu haldeyken ateşlememek gerek."

Şemkal o sırada uzanıp Peri'nin ellerini tutmuş ve kendi ayı pençesini andıran ellerinin arasına almıştı.

"Sana yardımcı olabileceğim duruma gelir gelmez bu yardımı senden esirgemeyeceğim," dedi. "Bana güven."

Herkesin Peri'ye söyleyip durduğu şey aynıydı; kime güvenecekti peki?

"Kız kardeşimin kızı, bugün buraya gelerek bir risk aldım aslında. İsmail bunu bilse, her ne kadar yakın akraba da olsak, itiraz ederdi. Bu nedenle de seni çok gerekli olmadıkça tekrar ziyaret etmeyeceğim. Şu anda Şah'ın öfkesini beslemek akılsızca olur."

Peri paramparça olmuş görünüyordu. Dayısının devasa bedeni yanında uzun ve alımlı vücudu sanki her an kırılacakmış gibi duruyordu. "Demek sen de beni terk ediyorsun?"

"Terk etmiyorum," dedi Şemkal. "Hamle yapma şansına sahip olana kadar sessizce beklemek benim yaptığım."

"İnşallah," dedi Peri yumuşakça. Ama dayısının gözleri içinde ihtiyaç duyduğu güveni aradığında, Şemkal'in gözleri başka tarafa dönüvermişti.

Şemkal'in öğütleri üzerine görüş alışverişimizi yaptıktan sonra, Peri nihayet İsmail Şah'la ilişkilerini onarmaya ihtiyacı olduğunu kabul etmişti. Birlikte, Şah'tan sebep olunan her türlü sınır aşmadan dolayı af dileyen ve bu konudaki samimiyeti göstermek için de görüşme talep eden bir mektup yazdık. Edebî bir dille yazılmış ve derin bir teslimiyet içeren bu mektup gayet güzel bir doküman olmuştu. Peri mükemmel el yazısıyla mektubu kâğıda yazarken, zaman zaman homurdanmaktan kendini alamamıştı. Ama mektup amacına ulaşmış, Şah birkaç gün sonra bizi toplantı için huzuruna çağırtmıştı.

O gün, yeni makamımı kabul ettikten hemen sonra Peri'nin bana göndermiş olduğu baştan aşağı vezir kostümlerimi giymiştim. Bu tür kostümlerin yüksek makamlara yapılan atamalarla birlikte geliyor olduğunu bilmeme rağmen, esvapların kalitesi beklediğimden de iyiydi. Koyu mavi ipek kaftanımın üzerinde altın simlerle işlenmiş ve ortası açık mavi küçük göz bebeği desenleri vardı. İçime giydiğim uçuk altın sarısı gömlek, belimdeki mavi ve altın sarısı katlarla sarılmış kuşak ve üzerinde pembe, siyah ve mavi şeritler bulunan altın sarısı sarığım, kaftanı çok daha görünür kılıyordu. Üzerine altın simle arabesk desenlerin işlendiği koyu renk deriden ayakkabılarım da kostümü tamamlı-

yordu. Yeni makamım, bu muhteşem vezir kıyafetimde kendini ifşa ediyordu.

"Sizin yeni temsil yetkili veziriniz olarak" demiştim, ağzımdan çıkan sözlerin kulağıma geri dönüşlerinden büyük bir keyif alarak, "Şah'ın gönlünü alabilmek için olası en büyük tevazuyu göstermek gerekeceğini size hatırlatmak isterim."

"Biliyorum, biliyorum," diye sabırsızca geçiştirmişti Peri de.

Bahçelerin arasından yürümüş ve içinde uzun dikdörtgen bir havuz ve etrafında hiç durmadan gevezelikleriyle ortamı gürültüye boğan kafeslenmiş papağanlar bulunan şık bir avluya girmiştik. Bir hadım gelip bizi daha korunaklı bekleme odalarından birine götürene kadar havuzun kenarında beklemiştik. Bir süre sonra da, İsmail'in kişisel yatak odalarının bulunduğu kısma çağırtılmıştık. O an, Şah'ın Hatice ile buluştuğu yerin burası olduğunu düşünmüş ve erkeklik görevlerini ifa etmek için onu yatak odasına geçmeden önce burada güzelliklerinden kendine bir ziyafet çektiğini gözümün önüne getirmekten kendimi alamamıştım. Şah'ın şahsi yatak odasına açılan oymalı kapıdan gözümü kaçırmış ve hizmetçilerin o odadan çıkan inleme ve çığlıklar senfonisini dışarıdan nasıl dinlediklerini düşünmemeye çalışmıştım. Hislerimde duyduğum acıyla midem burkulmuş ve bir daha başka bir kadına aynı şekilde aşık olup olamayacağımı aklımdan geçirmeme sebebiyet vermişti. Bir gün gelip beni bir kenara fırlatıp atacağını bile bile böyle bir duyguya kapılmak için kendime nasıl müsaade ederdim?

Peri ile birlikte odaya alındığımızda, elimi yüreğimin üzerine yerleştirmiş, başımı önüme eğmiştim. Bizi kabul eden Sultanam tam oradan uzaklaşmaya hazırlanırken, Peri beni ona yeni temsil yetkili veziri olarak takdim etmiş, ana kraliçe de beni tebrik ederek, "Peri'nin bilgelik kılıcının parlayan ışığı" diye selamlamıştı. O an babamı düşünmüştüm. Yükseldiği göklerden aşağıya, oğluna gururla bakabildiğini öyle büyük bir istekle dilemiştim ki!

Odanın tavanı ve duvarları belli şekillerdeki minik ayna parçalarıyla kaplanmıştı. Tavandaki pencereden gelen ışık her bir ayna parçasından yüzlerce kez yansıyarak, odayı sanki pırıltılar saçıyormuş gibi gösteriyordu. Dikkatle yakından baktığımda aynaların ortasında bir karaltı olduğunu görmüş ve bunun bizi en küçük ayrıntımıza kadar izleyen Şah'ın gözetleme deliğinin aynaların tümündeki yansıması olduğunu fark etmiştim.

Şah, ipek kaplı minderlerin üzerine yayılmış, ayaklarını da öne doğru uzatmıştı. Mücevherlerle süslenmiş kavuğunu başından çıkarıp yan tarafa koymuştu. Ortaya çıkan kel kafasıyla, doğanın acımasızlığına maruz kalmış kullar kadar sıradan bir adam gibi görünüyordu. Önündeki gümüş tepside dumanı üzerinde çaylar ve altı köşeli fildişi bir kutu duruyordu.

"Gel, otur," dedi Şah, son görüşmemizdekinden daha yumuşak bir tonla.

Prenses kendisine söyleneni yapmış, bense ihtiyaç halinde ona yaklaşabileceğim uzaklıkta, odanın gerisindeki duvara yakın biçimde yerimi almıştım.

"Evrenin ışığı, sadık kız kardeşiniz olarak buraya size biat etmeye geldim, dedi Peri, yumuşak bir ses ve sağa sola kaçan gözlerle.

Şah prensese bir bardak çay ikram edip kendine de almıştı. Tepside duran kutuyu açıp içinden çıkarttığı şekerlemelerden ağzına atmış ama Peri'ye teklif etmemişti.

"Umarım bu arzunda samimisindir," diye karşılık verdi İsmail. "Bugüne kadar samimiyetine dair bir belirti görmüş değilim doğrusu."

Peri kaskatı kesilmişti ama nezaketini korumak için büyük çaba harcıyordu. "Sevgili Abim, belki sizin adınıza yaptıklarımın ayrıntıları kulağınıza gelmemiştir. Dayıma harem dairesinin anahtarını veren benim. Bunu da, saray topraklarına adamlarıyla girip Haydar taraftarlarını saf dışı bıraksınlar diye yaptım."

"Duydum," diye karşılık verdi Şah. "Fakat elbette iktidara gelmem sadece Tanrı'nın isteğiyle oldu."

"Ve ben onun bu isteğini hayata geçiren kuluydum," dedi Peri, sakin ve yumuşak bir tonla. "Size davanızda yardımcı olmak için elimden geleni yaptım ve o günden beri de tek isteğim sizin müttefikiniz olmak."

"Müttefik mi?" diye şaşırdı Şah. "Kendi kafana göre gitmekte ısrar edersen müttefikim olamazsın. Yaptıkların bana öyle gösteriyor ki, sen sadece dik kafalısın."

"Hangi yaptıklarım?"

"Orduya para göndermek, mesela."

Bacaklarım acil durum sinyaliyle gerilmiş gibiydi. Peri kendisine yöneltilen suçlamaya itiraz etmiyordu ve bu durum çok tehlikeliydi. Yanakları kıpkırmızı olmuş ama sesi hâlâ alçak perdeden çıkmaya devam ediyordu.

"Sizce, babamızın uğruna büyük bir mücadele verdiği anıtsal bir anlaşmanın bozulması karşısında hiçbir şey yapmadan durup olanları seyretmem mümkün mü? Böyle yaparsam nasıl bir Safevi kızı olarak anılırdım?"

İsmail başını çevirip başka tarafa bakmıştı. "Bu sorunla, Azerbaycan eyaletine Kui'deki problemleri araştırmakla sorumlu, eş yetkili bir vali yardımcısı atamak yoluyla ilgilenmiş bulunuyorum."

"Kimi?"

"Bunu, herkese ilân ettiğim zaman gelene kadar bekleyeceksin." Şah minderinde doğrulup sinirli hareketlerle belini düzeltmiş, konuyu Peri'nin hâlâ cevaplamadığı suçlamaya geri döndürmek ister gibiydi. O an Şah'ın sözünü ettiği atama için henüz kimseyi seçmemiş olduğunu sezmiştim; Peri'de böyle düşünür gibi görünüyordu.

"Şam'lı Ali Han'ı bu göreve atamaya ne dersiniz? Sadık biridir," diye bastırdı Peri.

"Peri, sen de benim kadar iyi biliyorsun ki, iki tane iktidar odağıyla ülkeyi yönetemeyiz. Seni o yürekten seven babamız bile bu kadarı için sana müsaade etmezdi."

Peri oturduğu minderin üzerinde doğrularak, İsmail'le aynı yükseklikte olana dek başını dikleştirmişti.

"İki iktidar odağı istemiyorum," dedi Peri. "Tek arzum hükümdarlığı başarıyla yerine getirdiğimizden emin olmak. Sevgili abim, bir zamanlar siz de gençtiniz ve muhtemelen benim şimdi hissettiğim gibi hissediyordunuz kendinizi. Kahkaha bölgesine sürgün olarak gönderilmenize neden olan da, ülkemiz için hissettiğiniz büyük azimdi. Annenizin bana anlattığına göre, Osmanlılara karşı öylesine büyük bir zafer kazanmak istiyordunuz ki, kuşaklar boyu bir daha bizimle uğraşamasınlar. Ülkenizin iyiliği için bu hedefi kendinize dava edinip, işi müstakil bir ordu kurmaya kadar götürdünüz. Bazıları da bunu isyan olarak adlandırdı."

"Bu doğru."

"İşte sizinkine çok benzer bir azimle ben de, Şamlı Ali Han'a bölgeye gidip Amasya anlaşmasının hükümlerini uygulaması yönünde talimat verdim ve topraklarımızı korumak yüce amacıyla, tamamen bana ait olan paradan bu amaca yönelik harcama yaptım. Bu yaptığım neredeyse sizin geçmişte yaptığınızın aynısı değil mi? Her ikimiz de aynı hanedanlığın kanını paylaşmıyor muyuz?"

Peri, her iki el ayasını tavana doğru açmış, tartışmasına beden diliyle de katkı sağlamaya çalışıyordu. Fakat aynı zamanda da, sanki samimi olarak içini Şah'a açık açık döküyormuş gibiydi.

"Belki aynı kanı paylaşıyoruz ama aynı amaçları değil. Tam ülkemizi zafere ulaştırabileceğim sırada o anlaşmayı imzalamak babamın bir gafletiydi."

"Ama şimdi bunların hepsi geçmişte kaldı!" diye protesto etti peri. "Abi, sana yardım etmeme izin vermen için yalvarıyorum," diye ekledi hemen, yakaran bir ses tonuyla. Olduğum yerde Peri için en iyi dileklerimi geçirmiştim aklımdan. "Yıllarca babamıza danışmanlık yaptım ve size de en az ona olduğum kadar yararlı olabilirim."

"Onun onayı olmadan kılını bile kıpırdatmadın," diye karşılık verdi Şah. "Bana gelince, bilgim dışında bir muharebe birliğini kendi başına hareketlendirmeye kalkışıyorsun. Ben bir askerim, sense hayatında savaş nedir görmemiş birisin. Aslında böylesine cüretkâr taktiklere kalkışmaya cesaret etmen bir tek şeyle açıklanabilir: Gurur."

Bunları söylediğinde, iki parmağını önündeki şekerleme kutusuna vururken, özellikle son kullandığı kelimenin altını çiziyordu.

"Gurur mu? İyi ama bütün hayatım boyunca bana öğretilen şey bu," diye karşı çıktı yine Peri. "Babamın yanı başında geçirdiğim onca yıl boyunca başka hiçbir şey öğrenmedim ben.

"Bu konuda da babamdan farklı düşünüyorum," diye girdi İsmail. "Yanından ayrılmaman için evlenmeni istemedi."

"Ben de hiç evlenmek istemedim zaten."

"Şah olduğumda, başına nasıl birinin geldiğini bilmiyordun," dedi İsmail. "Madem göstermelik birinin ardından ülkeyi yönetmek istiyordun, o zaman kendini Haydar'ın saflarına atmalıydın."

"Haydar'ın şah olabilecek vasıfları yoktu," diye karşılık verdi Peri. "Ama eğer Haydar ve askerleri bu mücadeleyi bir şekilde kazanmış olsalardı, başından beri size vermiş olduğum destek, onların elindeki ölüm fermanım anlamına gelirdi. Bunca zaman boyunca siz savaş meydanlarında nasıl kahramanlıklar gösterdiyseniz ben de sarayda öyle cesur bir duruş sergilemek için çabaladım. Size gösterdiğim sadakatten memnun olacağınızı düşünmüştüm; ya da ummuştum."

Peri'nin üzerindeki ipek kaftan titreşiyordu.

"Sadakat mi?" İsmail'in patlattığı kahkaha, çakalların gece ulumaları kadar berbattı. "Bununla her neyi kastediyorsan artık? Bir defasında, çocukken beni çok sevdiğini söylemiştin ama doğruluk bunun neresinde bilemez oldum."

Peri gözlerini dikmiş sert sert Şah'a bakıyordu. "Küçük bir kızken içimde size karşı beslediğim sevgiden kuşkunuz mu var? Benimle vakit geçirdiğiniz zamanlarda nasıl içimin içime sığmadığını hissetmiş olduğunuzdan eminim."

"Ve ben de seni sanki kendi kızımmışsın gibi sevdim," derken, sözlerindeki samimi duygular İsmail'in gözlerini doldurmuştu birden. "Senin için yapmayacağım şey yoktu."

"Ve benim de sizin için," diye karşılık verdi Peri.

İsmail bir kahkaha daha attı. "Keşke bunun doğru olduğuna inanabilsem."

"Sizi bunda kuşkuya düşüren ne?"

"Velev ki beni o kadar seviyordun, babamızın onca güvendiği danışmanı olarak hapisten çıkarılmam için ne yaptın?"

"Sizi hapisten çıkartmak için mi? Buradan uzaklaştırıldığınızda ben daha sekiz yaşında bir çocuktum!"

"Sonsuza kadar çocuk kalmadın ya. Babamızın beni serbest bırakması için onu işleyebilirdin. Sağlığında hiç benim için konuştun mu onunla?"

"Anlamıyorsunuz. Sizin adınız geçtiği anda babamızın beti benzi atıyordu; hatta bazı zamanlar sizinle aynı isme sahip başka birinin sözü geçtiğinde bile irkiliyordu. Bir defasında soylulardan biri kendi öz babasından eşek diye bahsedince, uzanıp adamın suratına okkalı bir tokat patlatmıştı. Adam hayatta kaldığı için şanslı sayılırdı. Bir diğer olayda da, babam biz çocuklarından kendisine bir şiir okumamızı istemişti. Ben de Şehname'den efsanevi kral Feridun'un, topraklarının büyük bölümünü verdiği oğullarının onu yok etmek için nasıl başkaldırdıklarını anlatan hikâyeyi ezberimden okumaya başlamıştım. Babamız birden hastalanmış gibi görünmeye başladı ve bir süre sonra da, hiçbir uyarıda bulunmadan, herkesin önünde kustu. Bütün bu olup bitenlere, yaşım ilerleyinceye ve ona karşı giriştiğiniz hareketi bir isyan olarak gördüğünü idrak edinceye kadar hiç anlam verememiştim. Anneniz bile ne yapsa onun bu görüşünü değiştiremedi. Öylesine sık sık bu konuda Şah'a yalvarıp yakarıyordu ki, sonunda onu görmeyi ve yatağını ziyaret etmeyi bile reddeder hale geldi. O çocuk yaşımda böylesine güçlü bir gazabı yatıştırmayı nasıl ümit edebilirdim ki?"

"Hiç denedin mi?" diye tekrar sordu İsmail, küçük kara gözlerinde öfkeyle.

Peri sessiz kalmıştı.

"Ben de böyle tahmin etmiştim zaten," diye devam etti Şah. "Ayrıca ne diyecektin ki? On dört yaşına geldiğinde de babamızın her söylediğine kulak verdiği en gözde kızı oldun. Eğer o zaman beni evime döndürmeyi başarmış olsaydın, senin saltanat katındaki gücünü zayıflatacağımı biliyordun. Ben ailenin altın çocuğuydum. Herkes tarafından seviliyordum. Ve sonra ülkeye zaferler kazandıran bir savaşçı olmuştum. Bütün bunlarla nasıl başa çıkabilirdin ki? O durumda en fazla Bedi ile evlenip, hayatının geri kalan kısmını uç beyliklerden birinde geçirecektin muhtemelen."

"Asla böyle bir sakıncam olmadı benim," diye atıldı Peri. "Sizin saraydan uzak tutulmanız ve gözden düşürülmenizden faydalanarak bazı kazanımlarım olabileceğini aklımdan bile geçirmedim."

"Evet, bunu yaptın," diye üsteledi Şah. "Ben gençliğimi sürgünde heder ederken, sen babamın en iyi dostuydun. Ve ben bugün bu yüzden, yaşlı bir adam olarak şimdi oğullar yapmaya ve onları yetiştirmeye uğraşıyorum. Geç kalmışlığım hep bu yüzden. Hem bedensel hem de zihinsel olarak kurumuş haldeyim. Evinden uzakta onca yıl hapsedilmiş olmama rağmen nasıl olup da aklımı kaçırmadığıma şaşıyorum. Belki aklım yerinde ama giden gitti artık; bana yapılanlar çok çirkindi."

İsmail'in gözleri, sanki Peri'yi başına gelen her şeyin sorumlusu olarak görüyormuş gibi öfkeyle yanıyordu. O an ilk kez olarak, Kahkaha eyaletinde yaşamış olduğu sürgün ve esaretin İsmail'in ruhunu da hapsettiğini, yüreğini karartıp vizyonunu gölgelediğini açıkça anlamıştım. Duygu dünyasını böylesine çırılçıplak biçimde gözler önüne serdiğini görmek yürek burkucuydu.

"Kaderinizle ilgili bu kararı veren Şah'dı, ben değildim, diye direnmişti Peri, kararlı bir duruşla. "Babamız, isyana kalkıştıkları için kendi annesini bile sürgüne gönderip, erkek kardeşini cezalandırmış bir şahtı. Böyle bir tavır karşısında sizin masumiyetiniz konusunda onu nasıl ikna edebilirdim ki?"

"Annemin söylediğine göre, babamın karşısında bana dair konuşma çabalarını sürekli baltalamış, onu da konuşturmamışsın," diye homurdandı İsmail. "Saltanat katındaki bütün kadınları kenara itip, bana ait olan veliahtlık makamını elinde tutmuşsun."

"Sevgili abi, kendimi sizinle bir tutmayı asla düşünemem," dedi Peri.

İsmail sabırsız hareketlerle minderi üzerinde kımıldanmış, hareketlenen görüntüsü duvarları dolduran aynalardan binlerce defa yansımış, nihayet durulmuştu.

"O zaman kendini benimle bir tutmayı neden deniyorsun?"

Peri'nin yüzünü al basmış ve kollarında seğirmeler başlamıştı. Alt çenesini cüretkarca ileri doğru uzatmış, "Durum uygun olur olmaz da sarayı size teslim ettim," diye diretmişti.

İsmail oturduğu minderde belini doğrultup dikilmiş, bir şekilde Peri'den daha uzun boylu görünür hale gelmişti.

"Erkek gibi saldırgan bir kadınsın sen. Saraya gelişimden hemen sonra Mirza Şükrullah, ben yokken senin onca adama hanedanlık hakkına sahip olduğunu nasıl onaylattığını anlattı. Yeni bir şah için bu yaptığından daha aşağılayıcı ne olabilir? Böyle bir makama kendi kendini ne cesaretle atarsın sen? Ama şimdi hanedanın gerçek hak sahipliği bana geçmiş bulunuyor. Artık Şah'ın gözdesi değilsin ve kendi kendine politik kararlar veremezsin. Eğer verirsen de, bu yaptığını itaatsizlik olarak değerlendiririm. Anlaşıldı mı?"

Peri'nin boğazında bir düğüm sanki nefes almasına engel olur gibiydi. Boğulacakmış gibi duruyordu. Başını öne eğmiş, sessiz kalmıştı. Sessizliğini, kendisini protesto ettiğini İsmail'in anlamasını sağlayacak kadar da sürdürmüştü.

"Çeşm," dedi sonunda, sesi öfkeyle kalınlaşmış olarak.

Anlaşılan oydu ki, İsmail çocukluğundan beri Peri'nin onu gölgede bıraktığını düşünmüştü. Dolayısıyla, Peri'nin bütün eylemlerini de, kendisininkiyle aynı güç mücadelesi kapsamında değerlendirmiş olduğu sonucuna varıyordum. Peri'nin yeni veziri olarak artık araya girmem gerekiyordu.

"Evrenin ışığı, konuşmama müsaadeniz var mıdır?"

Şah bana bakıp, sanki her türlü müdahaleye açıkmış gibi bir edayla, "Tabii, konuşabilirsin," demişti.

"Etrafınıza yaydığınız yüce hanedanlık gücü karşısında, yüreklerimizde olan en birincil gerçeği her zaman tam olarak ifade edemiyor olabiliriz," diye girdim söze, kendim ve Peri adına konuşurken. "Geçmişte yapılan hatalar olmuşsa, bunlardan dolayı büyük bir pişmanlık duyduğumuzu ve soylu gözünüzde bu hataları telâfi etme çabasından başka bir arayışımız olmadığını arz etmek isterim."

"Varlığımdan etkilenip tutuk davranılması, uygun olandır."

"Evrenin ışığını mutlu edecek hangi yönde size hizmet verebiliriz? Yaşamamızın ve nefes almamızın yegâne sebebi budur. Bunun için her şeyi yaparız." Dönüp prensese bakarak, onun da söylediklerime onayı-

nı görmek istemiştim. "Tanrı'nın yeryüzündeki gölgesini ancak böyle bir adanmışlık tatmin eder."

İsmail yan gözle Peri'ye bir göz atmıştı. Peri'yse dişlerini sıkmış, başı önüne eğilmiş, kendini olabildiğince baskı altına almış duruyordu.

"Sevgili abim, vezirimin söylediklerinin benim de en içten dileklerim olduğuna yemin ederim," dedi Peri, sonunda.

"Hizmetlerini kendin için değil de, benim için yaptığına nasıl emin olacağım?"

"Size kendimi kanıtlamak istiyorum –yakın sırdaşınız olarak- ve bunu da bütün öğrendiklerimi sizin çıkarlarınız yönünde kullanarak yapacağım.

Sonunda Peri doğru yola girmişti. Ona içimden emirler yağdırıyordum: Ayağını öp!

"Sizin için yapabileceğim öyle çok şey var ki," diye devam etti Peri ve o an yine gerilip kendimi hasta gibi hissettim. Neden duramıyordu ki sanki?

"İdareci niteliklere sahip en iyi valileri önerebilirim. Siz yokken babamıza hizmet etmiş bütün kağanlarla yapılan anlaşmaları bilirim veya size evlenebileceğiniz uygun eşlerin isimlerini verebilirim – ve bütün bunlar sadece başlangıç."

Şah yine kuşkulu gözlerle bakar olmuştu. Peri'nin yelkenleri indirdiğine yönelik inancı, oluştuğu hızla kaybolmuştu.

"Bana danışmanlık yapacak yığınla adamım var," dedi İsmail.

"O durumda bana ne yapmamı uygun bulursunuz?"

Şah bir an kaybolmuş gibi oldu ama sonra hemen toparlandı. "Eğer istersen senin için bir evlilik ayarlayabilirim. Böylece günlerini dolu dolu yaşarsın. Çocuklar annelerine karşı daima gayet talepkârdırlar; oyalanırsın onlarla."

Peri ateş basmışçasına irkilmiş ve ben de sonbahar rüzgârlarıyla bütün yapraklarını dökmüş bir akçaağaç gibi kalakalmıştım.

"Ne kadar yüce gönüllüsünüz," diye karşılık verdi Peri, soğuk bir sesle. "Fakat bekâr kalıp kendimi babamızın anısına vakfetmeyi tercih ederim."

"Sana kalmış," dedi İsmail, umursamazca.

Bir kez daha, İsmail'in devlet yöneticiliğinden nasibini almamışlığı karşısında deli olmuştum. Sadık bir köpeği uygunsuz davrandığı için tekmeledikten sonra bile ona bir kemik atıp gönlünü almak daima kuvvetle önerilen bir hareketti. Aksi takdirde dişlerini boğazınıza geçirirse

şaşırmamak gerekirdi. Peri'nin burada yapması gereken, Şah'ı sakinleştirmeye çalışmaktı ama o bunun tam tersini yapıp sürekli kaybediyor, her seferinde ne yapıp edip İsmail'i köpürtmeyi beceriyordu.

Oradan ayrıldığımızda, sanki Peri'nin vücudunu sarmış olan alevler, yanında yöresinde kim varsa onları da saracakmışçasına sinirliydi. Yanakları ve normalde inci rengi olan alnı kıpkırmızıydı ve vücudundan yayılan sıcaklık dalgası epey uzaktan bile hissediliyordu. Kazara da olsa ona dokunmaya cesaretim yoktu zira bütün sinirini benden çıkarabilirdi.

Bahçeler arasından geçip korkunç dedikodular diyarından biraz uzaklaştığımızda Peri'nin ağzından dökülen sözler birbirinin üzerine devrilip yıkılıyor gibiydi. "Ne cesaretle kendisinde hanedanlık hakkı olduğundan bu kadar emin olabiliyor ki? Bu hak, onu kim en çok hak ediyorsa onundur," diyordu, dişlerinin arasından hırsla. "Saltanatın kimin hakkı olduğunu göreceğiz bakalım."

"Sizin de bu hakka sahip olduğunuzu biliyoruz."

Peri iç geçirmişti. "Bir hükümdara gereken her şey bana verilmiş; tek eksiğim, o kör ve fodul alete sahip olmamak gibi görünüyor. Fırsat verilmiyor. Dünya tarihine baktığımda yönetme arzumun hiç de imkânsız olmadığını görüyorum. Cengiz Han, imparatorluğunun her köşesine hükümdar olarak kızlarını yerleştirmiş ve onlar da bölgelerini babaları adına yönetmişler. Kızılbaş atalarımız da kadınlarına çok daha fazla özgürlük tanımışlar yönetici olarak çünkü zorlu bir göçebe hayatı sürdürüyorlarmış. Bütün bu gelenekler, o kadınlarımızla birlikte gömülmüşler."

"Pek çok yerde de durum aynı," diye karşılık verdim. "Sadece babası erkek çocuk sahibi olamadığından, İngiltere'nin hükümdarı yirmi yıldır bir kadın."

"Sebep tam olarak bu değil aslında," dedi Peri. "Kral Henry de bir veya iki erkek evlât sahibi olmuş ama sonsuza kadar bir kez evlenmesine izin verilen yegâne resmî karısından değillermiş. Kendi çocuklarını saltanat haklarından mahrum etmek ne akılsızca bir uygulama."

"Çok sınırlayıcı," diyerek katılmıştım ona.

"Diğer yandan düşünüldüğünde, Elizabeth için ne büyük şans. Burada yığınla erkek vâris var; babamın yatağına aldığı düzinelerce kadın bu durumun devamını sağladı. Benimse yegâne şansım ergen oğullarından birine danışman olmak, ya da benim için en uygunu, saltanat vekili olarak hüküm sürmek."

"Mükemmel bir hükümdar olurdunuz siz," diye karşılık verdim. "Ama şunu itiraf etmek zorundayım ki, söylediğiniz konuları size hizmet verirken öğrenmem gerekecek. Değerli prenses, ben de evde babamın annemden daha üstün olduğuna inanırdım. Saltanat katındaki kadınlara hizmet etmeye başladıktan sonra öğrendim ki, aslında kadınlar akıl ve stratejik düşünme konularında erkekleri geride bırakabiliyorlar."

"Ne kadar güzel anlamışsın! Bazen türümün terk edilmiş bir bireyi olduğum hissine kapılıyorum; dünyanın düzeni ve benim onun içindeki yerim bağlamında işe yaramaz görünüyorum. Ama ben de etrafımdakilerin yarattığından başka ne olabilirim ki?"

Kara gözleri dolmuş, havuz gibi şeffaf bir hale gelmişti. Sanki bu gözlerden dosdoğru ruhunun karanlık yalnızlığını gördüğümü hissetmiştim; bana kendi ruh yalnızlığımı hatırlatmıştı.

"Yaşamımın sahibi," diye karşılık vermiştim, yumuşak biçimde. "Bütün yüreğimle sıkıntılarınızı paylaşıyorum."

Peri eliyle kolumu tutmuş, "Biliyorum," diye onaylamıştı. "Bana gönderilmiş olman ne kadar ilginç; bir hadımla bu kadar yakınlaşacağım hiç aklıma gelmezdi."

Yüreğimde narin bir tomurcuk patlayıp filizlenmiş ve taç yaprakları öylesine hızlı açılmıştı ki, göğsümde bir ağırlık hissetmiştim.

"Hatırlarsan, aylar önce sana nasıl kesildiğini sormuştum. Her ne kadar bencilce bir düşünce olsa da, kaderinin böyle olmasından şahsen çok memnunum çünkü aksi takdirde seni asla şimdiki kadar yakından tanıyamazdım. Öyle kıymetli bir mücevhersin ki! Öyle bir ışıksın ki!"

Şah karşısında yaşadığı onca alçaltılmadan hemen sonra hâlâ bana böylesi iltifatlar düzüyor olması, Peri'nin yüce gönüllülüğünün işaretleriydiler. Asla dışarı vurmadığım duygularım gözlerimi yaşartıyordu. Sahip olamadığım uzvum nedeniyle dışlanmak veya yerilmek yerine, yaşamımda ilk kez, bildiklerim ve yapabildiklerim için takdir ediliyordum. Peri'yle aramızda kuyu gibi dipsiz görünen, karşılıklı bir anlayış derinliği hissediyorduk. Prensesin, belki odama gidip bir öğle sonrası çayıyla kendime gelmek isteyeceğim yönündeki önerisi mükemmel bir incelikti.

5. BÖLÜM

KANLI GÖZYAŞLARI

Zahhak'ın kullarından biri olan Kaveh ismindeki bir demirci, on sekiz erkek çocuğu büyüttüğü ailesini geçindirmek için her gün körük başında hiç durmadan çalışırmış. Zahhak omuzlarındaki aç yılanları beslemek için ülkesinin her hanesinden genç erkeklerin kendisine haraç olarak verilmesini buyurana kadar da Kaveh mutlu mesut yaşamını sürdürüyormuş. O kadar çok oğlu olmasına rağmen aslında demirci pek çok diğerlerine göre daha şanssızmış. Oğullarının teker teker alınışına ve her defasında kafaları kırılarak içinden beyinlerinin çıkarılıp yılanlara götürülüşüne şahit olmak durumunda kalmış. Kaveh'in olup bitenler karşısında kanı çekilse de elinden ne gelirmiş ki? Kraldan gelen bir emre karşı gelmeye kim cesaret edebilirmiş?

Saraydaysa, Zahhak'ın huzuru Feridun hakkında gördüğü kâbuslar ve hükümdarlığının adaletsiz olduğuna yönelik üstü kapalı imalarla iyice kaçmış durumdaymış. Bir gün Zahhak, ismini ebediyete kadar temizlemek üzere hükümdarlık dönemini anlatan düzmece bir saltanat tarihi yazdırmaya karar vermiş. Yazıcılarına emir verip, kendisini her bakımdan adalet timsali olarak gösteren bir beyanname yazmalarını istemiş. Sonra da himayesindeki bütün soylulara bu beyannameyi imzalatmış. Ve bir kez daha kraldan gelen emre karşı çıkmaya kimse cesaret edememiş.

Günler çabucak kararır, soğur ve kısalırken, hareme yeni bir düzen getirilmişti. Şah'ın en yakını durumundaki Sultanam protokolün en üst mevkiine yerleşmiş, onun altında da gücü elinde tutmak için yarışan İsmail'in yeni karıları sıralanmıştı. Rahmetli babası ve İsmail'in kısmetsiz geçmişiyle sıkı sıkı ilişkilendirilen Peri ise açığa alınmıştı. Artık ne babasının danışmanı, ne de hanedanlığın koruyucusu olarak anılmayan Peri, haremde gözden düşmüş kadınların rolünü oynamaya indirgenmiş, kendi konumunu elinden geldiğince var etme mücadelesi vermeye yazgılanmıştı. Saltanat katında onurları ellerinden alınmış ve dalkavukluk etmek için yırtınan pek çok soylu gibiydi durumu. Ama İsmail'in saltanatı uzun sürerse, bu durum Peri için haddinden fazla bir bekleyişe karşılık gelecekti.

Saltanat katında Şah'ın gözünden düşüldüğünde, ilk olarak durumu düzeltmekte faydası olacak ittifaklar içine girmek adettendi. Sonra bu ittifak, dışlanan tarafların ortak pişmanlık duygularını toplu olarak dile getirir ve merhamet dilerler veya Şah'ın gazabını yatıştıracak bir yol bulmaya çalışırlardı. Şah'ın merhamet duygularının muhtemelen artacağını işaret eden mutlu zamanlarda veya dini bayramlarda arzularını dile getirme fırsatları kollarlardı. Bu tür talepler, aylar, hatta yıllar boyunca sürebilir, bu da bir tür süründürme cezası olarak uygulanırdı. Ama ben mutluydum. Ustaçlu Oymağı bile yine Şah'ın en yakın dostları haline gelmişti işte. Biz de yapabilirdik bunu ve hatta birkaç ay içinde bile sonuç alabilirdik. Kendi durumumdan biliyordum.

"Prenses, sabırlı olun," dedim Peri'ye. "Ben de bir zamanlar aynı soğuk kışa tahammül etmek zorunda kalmıştım. Şimdi yapabileceğimiz en iyi şey, buzları çözmek için müttefiklerinizi saptamak."

Aslında bunları söylerken bir yandan da kendimi teskin ediyordum. Peri'nin böylesine gözden düşmesi, onun yeni temsil yetkili veziri olarak istediğim bilgilere ulaşmama hiç de yardım edecek bir gelişme

olmadığı gibi, pek çok engel ve uygunsuzlukla karşılaşmama da neden olacaktı.

Peri o günden sonra bütün zamanını uzun saatler süren görüşmelere ve kendisine yakın gördüğü hanımlara ve soylulara yazdığı mektuplara ayırmıştı. Ülkenin bütün topraklarında yaşayan herkesi olup bitenlerden haberdar etmiş ve kendisine yardımı dokunabilecek olanlardan katkılarını istemişti. Yarı kardeşi Gowhar'ın yardımını istediğinde –ki kendisi İbrahim Mirza ile evliydi- Ibrahim'in Haydar'ı desteklemiş olmasına rağmen gündelik ziyaretler için Şah tarafından huzuruna çağrıldığını ve hatta kendisinin Şah'ın en değerli mührünün muhafızı olarak görevlendirildiğini öğrenmişti. Gowhar, Peri'nin durumunu Ibrahim'le konuşacağına söz vermiş ve Şah'ın yüreğini yumuşatacak fırsatlardan Peri'yi haberdar edeceğini söylemişti. Çok ümit verici biçimde, dobra dobra konuşuyordu; hatta bir keresinde Peri'yi ziyarete geldiğinde, ona Ibrahim'in derlediği muhalif bir şarkı bile söylemişti. Şarkıda, Şemkal yağcılıkla niteleniyor, Mirza Şükrüllah müzmin muhalif ve Şah da titrek olarak betimleniyordu. Peri öyle çok gülmüştü ki, bana söylediğine göre, ağzındaki ayva parçalarını püskürtmemek için karnına sancılar girmişti.

Prenses ve ben, Mirza Şükrüllah'ın baş vezir olarak büyük bir engel teşkil ettiği konusunda hem fikirdik. Bir yandan Şah'ın huzurunda Peri'yi eleştiriyordu ama işinde verimli olmadığı gibi kafası da çalışmıyordu. İsmail'in daha zeki bir sağ kolu olması ve Şah'ın zayıf yanlarını tamamlaması gerekiyordu. Peri, saray kadınlarının daima yaptığı şeyi yapmıştı: Hoşlanmadığı bir memurun alttan alta itibarını zedeleyip, yerine kendi adamını getirmek için sessiz ve derinden bir çaba içine girmişti.

Kendi adamı olarak da Mirza Selman'ı beslemeyi sürdürmenin bilgece olacağına karar vermiştik. Peri benden, gidip onu ziyaret etmemi ve görüşlerini almamı istemişti ki, daha ben bunu yapamadan, Mirza Selman, soyluların Peri'yi ziyaret etmeleri Şah tarafından açıkça yasaklanmış olmasına rağmen prensesi görmek istediğini belirten bir mesaj yollamıştı.

Kafesin ardından Mirza Selman bize, yeniden saltanatın ticari ilişkilerinden sorumlu olduğu görevine atandığını anlatmıştı. Her ikimiz de bu adamın daha yüksek bir makam hak ettiğini hissediyorduk. Selman ayrıca saltanatın işlerinin durağan gittiğini, pek çok atamanın hâlâ yapılamamış olduğunu, adalet konseyinin neredeyse hiç çalışmadığını

ve Kui'deki isyanın yok varsayıldığını da anlatmıştı. Üçümüz, yaklaşık bir saat kadar, Mirza Şükrüllah'ın verimliliği konusunu sarayın gündemine sokmak için kimlerle iletişime geçeceğimiz ve bu kişilerin neler yapabilecekleri konularını konuşup bir strateji geliştirmeye çalıştık.

"Ah prenses! Sizinle girdiğimiz muazzam işbirliğini özlüyorum, demişti Mirza Selman, gitmek için hazırlanırken.

"Teşekkür ederim," diye karşılık vermişti Peri'de. "Saltanatı yeniden yapılandırmak yönünde hayallerim var. Bu yapı ne babamın katı ve baskıcı rejimi, ne de İsmail'in tercih ettiği lakayt çocuk bahçesi gibi olacak; tam aksine pek çok büyük şair ve düşünür çıkartmış o eskinin altın çağlarını yeniden yaşatacak bir düzen olacak; Hafız ve Celaleddin Rumî, İbn-i Sina ve Hayyam – zenginlik, huzur ve hoşgörü gerektiren o çağlar. Ve bu mümkün; yemin ederim ki mümkün."

"Cennet vaadini bile dama atacak bir fikir bu!" dedi Mirza Selman, gözleri parlayarak.

"Uğruna ölmeye değecek bir düşünce," diye ilave ettim ben de.

Peri'nin malikânesi genelde insanlarla dolu olurdu fakat gözden düşmesinden sonra ortalık sinir bozucu biçimde sessiz kalmıştı. Artık prensesin yanında daha fazla vakit geçirebiliyor, mektup taslakları hazırlamak ve stratejiler üzerine düşünmek konularında onun toparlanma sürecine yardım ediyordum. Bazen soğuk günlerde üzerine battaniyeler attığımız yer masasının altına köz dolu bir mangal yerleştirip ısındığımız bir *korsi* yapıyorduk. Sonra bacaklarımızı battaniyenin altına doğru uzatıyor ve birbirimize, içlerinde kendi yazdıklarımız da olan şiirler okuyorduk. Peri, yüreğini bana öncekinden çok daha fazla açıyor, gençliğinde yaşadığı büyük acıları anlatıyor –çok sevdiği atının ölümü, çok sevdiği halası Mehin Banu'nun vefatı gibi– ama en çok da İran tarihinin en parlak dönemini yaşatmak yönündeki büyük arzusundan söz ediyordu. Yalnız olduğumuz zamanlarda, aramızdaki ilişkinin bir prenses-hizmetli ilişkisinden ziyade, aynı yolun yolcusu yoldaş ilişkisi olduğunu hissetmeye başlamıştım.

Bir gün Peri, İsmail'in kendisini daha da ağır biçimde cezalandırmak için en kıymetli hazinesi olan Meryem'i elinden almaya kalkışmasından

korktuğunu itiraf etmişti. Meryem hakkında konuşurken gözlerine yerleşen yumuşaklık, ona bu kadınla ilgili bazı sorular sormak konusunda beni cesaretlendirmişti.

"Meryem ilk olarak nasıl gözdeniz haline geldi, prenses?"

"Onu saraya köle olarak getiren babasıydı; sekiz kızı vardı ve hepsine çeyiz düzecek parası yoktu. O zamanlar daha on beş yaşındaydım ve babamı bu kızı kabul etmesi yönünde etkiledim. Beş yıl kadar kuaför olarak eğitim aldıktan sonra da benim hizmetime girdi. Farkında olmadan beni büyüledi."

"Ve siz de onu herhalde."

Peri'nin yanaklarında şefkatli bir pembeleşme belirmişti.

"Onu varlıklı biri haline getirdim ama bana daima söylediği şey, dünyanın bütün zenginliklerini benim yanımda bulduğudur." Bu açıklamayı yaparken gözleri büyük bir tatmin duygusuyla parlamış ve ben de, onun kim bilir ne sıklıkta kendisini ne çok sevdiği intibaını yaratmaya çalışan yalakayla karşılaşmak durumunda kaldığını düşünmüştüm. Pek çok soylu gibi Peri'nin de gerçek duyguları görmekten aciz olmadığına çok seviniyordum.

"Peki, diğer kız kardeşlerine ne oldu?"

Peri, bu soruyu sormama şaşırmış ve merakla bana baktı. "Tanrının koruyuculuğu üzerine olsun, Meryem, altı kız kardeşi için de mükemmel çeyizler düzdü."

"Prenses, benim de hayatımda aynı biçimde yardımcı olmak istediğim biri bulunduğunu size itiraf etmek istiyorum, diyerek, çıkarmıştım sonunda baklayı ağzımdan. Prensesi Celile ile ilgili bilgilendirirken yüreğim dolup taşmıştı adeta. Her zaman kaftanımın cebinde taşıdığım kız kardeşimin bana yazdığı mektubu çıkartıp Peri'ye göstermiştim. Mektuba şöyle bir göz atıp etkilenmiş, Celile'nin, Gurgânî şiiri üzerine coşkulu duygularını dile getirdiği bölümü yüksek sesle okumuştu.

"Ne kadar akıllı bir çocuk bu! Eminim bu dünyada senin için hiç kimse ondan daha önemli değildir."

"Sizden sonra, yaşamımın sebebi."

Bu iltifatımı hiç dikkate almamış olması beni de memnun etmişti. "Ve ne tuhaftır ki, sen de çok sevdiğin kız kardeşinden yıllarca ayrı yaşamak durumunda kalmışsın.

"Bu durum hep yüreğime saplı bir hançer gibidir. En büyük arzum, şayet onun için uygun bulacağınız bir pozisyon düşünürseniz, Celile'yi haremde hizmet vermesi amacıyla saraya getirebilmek."

Bir süre merakla sessizce beklemiştim zira çok ciddi bir ayrıcalık talep ettiğimi biliyordum.

Peri'nin gözlerinde anlayışlı bir bakış vardı. "Talebini yerine getirmeye çalışacağım ama henüz değil. Saltanatın gönlündeki tahtına geri dönene kadar böylesi bir girişimde bulunmak akıllıca olmaz."

Bu yeni umutla yüreğim çılgınca dolmuş ve olup biteni anlatmak için hemen oturup annemin kuzenine bir mektup yazmıştım. Gerçi bu mektubun biraz erken yazılmış olduğundan tedirgindim ama Celile'nin uzun sürgün hayatını bir nebze aydınlatabilmeyi öylesine büyük bir güçle arzuluyordum ki, duramamıştım. Kendimi sorumlu hissediyordum. O günden sonra da, Peri'nin itibarını yeniden yükseltmek adına çabalarımı iki kat artırmıştım.

Yılın en uzun gecesinde, saltanat katındaki kadınlar genelde yatmayıp hep birlikte ayakta kalır, gece boyunca birbirlerine hikâyeler anlatır, çorba içer, nar taneleri ve kurabiyeler atıştırır, gün ışığının geri dönüşünü görene kadar da kutlamalarını sürdürürlerdi. Böyle günlerde herkes uykuya çekildikten sonra ben de Hatice'nin sıcak yatağına sızardım. Her ne kadar bunu artık yapamayacak olsam da, yılın en kısa günü boyunca onu özlemekten kendimi alamazdım.

Yıkandıktan sonra soğuklara karşı beni koruyan, kenarları kürklü şapkamı ve kaftanımı giymiştim. Saray bahçeleri arasında yürürken nefesim buharlaşıp yüzüme dönüyor ve yakınımdan geçen herkesin de yüzünde aynı şeffaf peçeyi görüyordum. Ellerimi kaftanımın kolları içine sokmuş ısıtmaya çalışıyordum. Saray bahçesindeki ağaçlar kaskatı kesilmiş, kardan dalları varmış gibi duruyor ve çoktan kaybolup gitmiş çiçeklerin yerinde de kuru çalılar görünüyordu. Bahçelerin arasındaki yürüme yolları kürenip kardan arındırılmış olsa da toprak donmuş bulunuyor ve çok geçmeden dondurucu soğuğun kalın deriden ayakkabılarımın içine işlediğini hissediyordum.

Hatice'nin malikânesine doğru ilerlerken yanımdan bir kadın geçmiş ve birden bana ilk aşkım Feriştah'ı hatırlatmıştı. Gençliğimde Feriştah'ın en çok hayran kaldığım kocaman kara gözleri ve gül tomurcuğu gibi dudaklarının aynısı bu kadında da vardı. O an derin bir mazi

düşüne kapılıp birlikte geçirdiğimiz zamanları anmış ve kim bilir nerelerde olduğunu düşünmüştüm.

Feriştah'a erkeklik uzuvlarımı sergilemek ve onun vücudunun her köşesini yeni dağ geçitleri keşfeden bir göçmen coşkusuyla fethetmek muhteşemdi. Kadınların gizemli döngüsünü bana ilk açıklayan o olmuştu. Hiç çekinmeden fercinden gelen kanı göstermişti bana. Hiç çekinmeden uzvuma uzanmıştı. Dile getirdiği cinsel sözler kulaklarıma kadar kıpkırmızı kesilmeme neden olur, beni çadır direği gibi dimdik ederdi. Onun kadar açık sözlü başka hiçbir kadın tanımamıştım. Hâlâ bir gün onu görmeyi ve tuhaf kaderimi ona anlatmayı ümit ediyordum.

Kapıda muhafızlık yapan hadımı selâmlayıp Hatice'nin malikânesine girmiştim. Buranın kalın duvarları en dondurucu soğukları bile durduracak nitelikteydi ve bütün odalar içleri köz dolu mangallarla ısıtılıyordu. Böyle olmasına rağmen dış kaftanıma sıkı sıkı sarılmış ve içeri girdiğimde ikram edilen kakule çayını hızlı hızlı içmekten kendimi alamamıştım.

Sıcak çay kan dolaşımımı hızlandırmış, kalbimin atışlarını düzgün hale getirmişti. Bir süre bekledikten sonra, Hatice'nin odasından kollarında birkaç ipek kaftanla çıkan bir kadın terzi görünmüştü. Nihayet odaya davet edildiğimde Hatice beni gayet resmî bir biçimde karşılamıştı. Üzerindeki kızıl renkli kaftan cildini koyu saten gibi gösteriyordu. Elmacık kemikleri çıkık hizmetçisi Nesrin Hatun da bana üstten bir bakış atmıştı.

"Ziyaretiniz bize mutluluk getirdi, Cevahir Ağa," dedi Hatice.

"Teşekkür ederim," diye karşılık verdim. "Sizi son ziyaretimde kendisi için yardım talep ettiğim Rudabeh adındaki kadının akıbetiyle ilgili bilgi vermek için geldim. Kui şehrinden efendime yazdığı mektupta, nihayet oradaki yaşamını yoluna soktuğu haberlerini veriyor."

"Bu harika bir haber," dedi Hatice.

Ellerimi ovalayıp titrermiş gibi silkinerek hâlâ üşümekte olduğum intibaı vermeye çalışmıştım. Bunu gören Hatice de hizmetli kadına dönmüş ve "Misafirimize sıcak bir kahve ayarlayın," demişti.

"Çeşm."

Nesrin kendisine verilen görevi yerine getirmek üzere kalkıp bizi yalnız bırakarak yanımızdan ayrıldıysa da, kapının önünde, konuşulanları duyamayacak uzaklıkta oturan hadım hâlâ bizimleydi. Kahve, saraya yeni girmiş bir içecekti ve sadece saltanat katının gözdeleri ona ulaşabiliyordu. Suda kaynatılır kaynatılmaz içilmesi gerekiyor, hazırlanış

itibariyle semaverlerde daima hazır bekleyen çaya hiç benzemiyordu. Bu durum da bize ilave zaman kazandırıyordu.

Hatice ile nihayet baş başa kaldığımızda bütün vücudunun gevşediğini görmüştüm. Hint hurması esmer cildi ve bir zamanlar ellerimin altından kayıp geçen bal benzeri çıplak güzelliği gelmişti gözlerimin önüne.

"Nasılsın? Yine ay kadar güzel görünüyorsun."

"Iyiyim," diye karşılık verdi Hatice. "Ama eskisi kadar değil."

"Yeni eşler yüzünden mi?"

"Sadece o değil," dedi Hatice. "Yeni eşler onu seyrek görmeme neden oluyor, doğru, ama asıl sorun ona vâris doğurma ihtimalimin düşmesi."

"Daha yeni başladınız!"

"Evet ama canı ne kadar sıkkın olursa bana da o kadar seyrek gelecek ve benim bütün ümitlerim de giderek daha çok suya düşecek."

Bu mantığı tartışamazdım. Sadece, "Sen bu kadar güzelken mi? Rakipsizsin," demekle yetinmiştim.

"Ah ah, sen öyle san," diye karşılık vermişti Hatice. "Olup bitenlere inanamayacaksın. O zaman neden böyle endişeli olduğumu da anlarsın."

Narin elini burnuna götürüp hafifçe kaşıyışı öylesine güzeldi ki, kolumu onun boynuna dolayıp yanına oturmak istemiştim.

"Hatice, ruhum, sorun ne?" İçimden gelen arzular söylemimde de ağzımdan kaçmış bulunuyordu.

"Kadın hamile."

"Kim?"

"Mahasti diye, benim gibi köle olarak aldığı ve geçici nikâhla yatağına soktuğu biri. Bembeyaz bir güzellik, saman sarısı saçlar; şu Kafkas kadınlarından biri işte."

"Hemen de hamile kalmış, öyle değil mi?"

Hatice'nin kara gözlerine derin bir acı çökmüştü.

"Senin nasıl haberin oluyor bütün bunlardan?"

"Bizim oradaki hanımlar onun hizmetindekilerle konuşmuş. Her sabah midesi bulanarak uyanıyormuş ama öğlen yemeğinde de aç köpekler gibi yemek yiyormuş. Bunun sonucunda da göbeği çıkmış ve hamamda hiç durmadan göğüslerinin ağrıdığından şikâyet ediyormuş. Hamileliğini ilân etmek için öyle büyük çaba harcıyormuş ki, çocuğuna nazar değmezse büyük bir şaşkınlığa meydan vereceğini söylüyorlar."

"Ne dikkatsizce bir davranış. Ama hamile olan neden ben değilim ki? Onunla en uzun süre beraber kalan bendim.

"Fakat şunu da hatırla; diğer kadınlar hamile kaldıklarında, Şah geceleri gene sana dönecektir. Yine tamamen senin olacaktır."

Hatice'yi teskin ederken yüreğim kan ağlıyordu ama yine de söylediklerimde içten olduğum izlenimi yaratma çabasındaydım. Yüzünde hınzırca bir gülümseme parladığında da bunun ödülüm olduğunu anlamıştım.

"Bak hiç böyle düşünmemiştim, dedi Hatice.

"Seni kim istemez ki?"

Hatice tekrar gülümsedi; bu defa daha üzgün bir ifade vardı yüzünde.

"Şah, bu hamilelik meselesiyle ilgili sana herhangi bir şey söyledi mi?" diye sordum.

"Tek bir kelime bile etmedi. Ama bütün erkekler gibi, hiç durmadan ardında bir vâris bırakma arzusuyla yanıp tutuştuğunu söylüyor."

Yüzümdeki ifadeyi doğal tutmaya çalışıyordum ama Hatice'nin sözleri hançer gibi saplanıyordu yüreğime. Bir an onunla birlikte yaratacağımız bir çocuğun nasıl görüneceğine gitmişti aklım; kıvırcık saçlı ve afacan gülüşlü bir oğlan çocuğu ruhuma işkence ederek dans etmişti usumda.

"Beni bağışla lütfen, dedi Hatice, utangaç biçimde.

"Önemi yok." Bu konuyu onunla konuşmanın hiçbir anlamı yoktu aslında. Üstelik hizmetlisi odaya dönene kadar konuşmam gereken başka şeyler vardı.

"Ve tabii yegâne haber de bu değil. Bir astrolog ona çocuğun erkek olacağını söylemiş."

"Kendini nazardan sakınmalısın, Hatice. Bu konuda çok ta becerikli sindir üstelik."

"Her gün yüzümü Kâbe'ye dönüp başımdan aşağı sular döküyorum. Hatta taslardan birine dövülmüş gergedan boynuzu da koyuyorum. Benim için dua etmeyi bırakma, Cevahir. Eğer bir yatıra falan gidecek olursan, ermişin ruhuna benim için de hayır duası fısılda.

"Söz veriyorum, bunu yapacağım, demek için bedenimdeki bütün iyilik hücrelerini harekete geçirmem gerekmişti. Öyle ümitlenmiş görünüyordu ki, ruh halini yükseltmiş olmaktan mutluluk duymuştum.

"Hizmetlin dönmeden sana sormam gerekenler var. Son zamanlarda Şah, prensesle ilgili bir şey söyledi mi?"

"Hiç adını anmadı," diye karşılık verdi Hatice. "Ama her an birinin gelip tahtını elinden almaya kalkışacağından kaygılı. Her defasında gece olup kaftanını çıkarttığında, kılıcını ve hançerini de belinden çözüyor ve karanlıkta kolayca ulaşabilmek için onları yatağın yakınlarında bir yerlere koyuyor."

"Haksız da sayılmaz."

Hatice bana doğru eğilip fısıldayarak, "Bir keresinde, gecenin yarısında su içmek için kalktım ve geri döndüğümde hançeriyle üzerime atılıp 'suikast!' diye bağırmaya başladı. Tabii muhafızlar odaya daldı ama İsmail böğründe göğüslerimi hissedince düştüğü hatayı anladı. Gözleri, ne yapacağı kestirilemeyen vahşi bir köpeğin gözleri gibi olmuştu. Kendisini yanılttığım için de beni fena halde payladı. Öyle korktum ki, yeniden uykuya daldığında yanında olduğumu unutmasın diye vücudumu ona adeta yapıştırdım ve bütün gece gözümü kırpmadım." Hatice'nin içinden bir titreme geçmişti.

İsmail kendi güvenliği konusunda öylesine büyük bir endişe içine düşmüştü ki, canım Hatice'mi bile katletmesine ramak kalmıştı! Şah'ın boğazına yapışmak isteyen ellerimi kaftanımın kolları içine çekmiş, hırsıma hakim olmaya çalışmıştım.

"Zavallı," dedim. "Sana bir şey olacak olursa bilesin ki..."

Hatice gözleriyle beni susturmuştu.

"Her şey o kadar tuhaf ki," diye sürdürdüm. "Hazine görevlileri hazinede her bir gümüş parayı eksik çıkması korkusuyla ecel terleri dökerek tekrar tekrar sayıyor. Önceden varlık içinde yaşayan haydutlar, Şah'tan korkularından yolcuları soymayı kesti. Kızılbaş liderleri bile gık demeye cesaret edemiyor. Neden Şah hâlâ bu kadar endişeli ki?"

"İsmail hapishanede geçirdiği her günü öldürüleceği korkusuyla yaşamış. Ve bu korku içine yerleşmiş. Bana sorarsan en çok da yakın akrabalarından korkuyor."

"Ama senden korkmuyor. Yoksa hançerini uzanma mesafesinde bırakmazdı."

Nesrin elindeki gümüş tepside kahveyle içeri gelmişti. Teşekkür ederek kahvemi almış, kanıma işlemiş soğuğu bununla alt edeceğimi belirtmiş ve birkaç yudumda içip bitirmiştim.

"Ellerin dert görmesin," dedim ardından. Hatice'de içtiğim kahve en güzel kahveydi. Pirinç unu ve şamfıstığı ezmesiyle yapılmış kurabiyelerden atıştırdığımda dilimde bıraktıkları muazzam lezzetten, bunla-

rı Hatice'nin pişirdiğini anlamıştım. Sonra da hâlâ Rudabeh'ten bahsediyormuşuz gibi söze devam etmiştim.

"Uzun lafın kısası, sonunda hakkı olan evin mülkiyetini üzerine almış durumda. Bu sonuca öyle çok sevinmiş ki, size de bir hediye göndermiş."

Üzerinde gelincik ve gül figürleri olan bir süslemeyi paketinden çıkartmıştım. Uçuk keten rengi bir zemine dikilmiş olan figürler öylesine ustaca işlenmişti ki, tek bir dikiş izi görünmüyordu.

Hatice uzanıp işlemeye dokunmuştu. "Ne maharetli ellerden çıkmış bu! Lütfen Rudabeh'e teşekkürlerimi iletin ve efendinize de sıkıntıda olan bir kadına yardımcı olmaktan daima mutluluk duyacağımı bildirin.

"Dediğinizi yapacağım." Böylece onun değerli zamanını fazlasıyla işgal ettiğimi itiraf ederek vedalaşmış olmuştum.

Hatice için endişeleniyordum. Ya Şah durumun farkına varamadan ona saldırsaydı ne olurdu? Demek ki kafası benim tahmin ettiğimden de fazla karışıktı ve geceleri sergilediği davranışlar da bunun kanıtıydı.

Mirza Selman'ı makamında ziyarete gidip, Peri'nin veziri olarak ilk kez bekleme odasına alındığımda, kariyerimin dönüm noktalarından birini yaşadığımı hissetmiştim. Mirza Selman'ın bekleme salonu kızılbaş soylular ve diğer yüksek statülü adamlarla doluydu. Insanlar, salona açılan kapılardan düzenli aralıklarla girip çıkıyordu ve burada gördüğüm verimli çalışma ortamı beni çok etkilemişti. Mevkiimden dolayı fazla bekletilmemiş, hemen içeri alınmıştım.

Mirza Selman, küçük, şık ve duvarlarında kemerli açıklıklar bulunan bir odada, iki yanında kucaklarında yazı masalarıyla oturan yazıcılarla birlikte çalışıyordu. Yazıcılardan biri önündeki dokümanı tamamlamaya çalışırken, diğeri sıradaki konuyla ilgili notlar almak üzere oturmuş bizi izliyordu. Mirza Selman ilk olarak Peri'nin veziri olarak atanmamdan dolayı beni kutlamış ve ben de kendisine beni kabul ettiği için teşekkür etmiştim. Peri'nin kendisini haberdar etmek istediği bir takım üzücü gelişmeler olduğunu söyleyerek, Kandahar valisi olan kuzeni İbrahim'in kardeşi Hüseyin'in beklenmeyen ölümü nedeniyle bölgenin

idarecisiz kaldığını anlatmıştım. Şah, bir taziye ziyareti yaparak İbrahim ve Gowhar'ı onurlandırmıştı gerçi ama matem tutmalarını ve siyahlar giymelerini yasaklamıştı.

Mirza Selman'ın kaşları çatılmıştı. "Ee, sonra?"

"Hüseyin, Kandahar'ı sanki kendi ülkesiymiş gibi yönetiyordu. Özbeklerle müttefik olup isyan çıkaracağına yönelik bir endişe yaşanıyordu."

"Ve şimdi Hüseyin öldüğüne göre, Şah'ın İbrahim'e karşı dostane yaklaşımına gerek kalmadı, öyle mi?"

Mirza Selman'ın kafası gerçekten hızlı çalışıyordu.

"Prensesin korktuğu da bu. Hemen İsmail ve Gowhar'a bir mektup yazıp, özellikle de geçmişte Haydar'ı desteklemiş olduklarından dolayı derhal şehri terk etmeleri gerektiğini belirtti. Prenses onlara yardımcı olup olamayacağınızı öğrenmek istiyor."

"Deneyeceğim."

"Bu arada prenses, Şah'a yakın olan dayısından, sizin daha yüksek bir mevkiye atanmanız için isminizi gündemde tutmasını istedi. Çıkan ilk fırsatta isminiz önerilecek."

"Teşekkür ederim."

"Size hizmet etmek benim için daima bir şereftir."

Mirza Selman bir an beni baştan aşağı incelemişti. Peri'nin veziri olduğum için beni daha yakından tanımak ister gibiydi.

"Bu söylediğini gerçekten kastediyor gibisin."

"Öyleyim."

"Saltanat katına hizmet vermek için verdiğin diyet hâlâ dillerde dolanıyor. Taht için alışılmadık büyüklükte bir hediye vermişsin doğrusu!"

"Düşünebileceğinizden çok daha büyük," diyerek espri yapmıştım.

Mirza Selman bir kahkaha patlatmış ama benimle yüz göz olmaktan da geri durarak hemen toparlanmıştı. Bana, ne yapacağı pek kestirilemeyen sivri dişli vahşi bir hayvana bakar gibi karışık duygularla bakıyordu; meraklı ve ürkek.

"O büyüklükte bir malafatla belki asker olmalıydın."

"Şimdi yaptığım işi daha çok seviyorum.

"Bense her zaman askeri personel olmayı hayal etmişimdir," dedi. Odasının duvarlarından birinin eski zamanlara ait geleneksel savaş aletleriyle süslenmiş olduğunu fark etmiştim. "Ama benim gibi idarecilerin askerlik için fazlasıyla yumuşak oldukları düşünülür."

Bu söylemine uygun yandaş bir eleştirel sesle onu onaylamıştım.

"Yıldızın yükselirken, gözüm üzerinde olacak," diye ilave etti.

"Teşekkür ederim," dedim ben de, ondan bir takım bilgiler alıp alamayacağımı hesaplarken. "Daima babamın benim için öngördüğü hayali gerçekleştirmek istedim; özellikle de başına gelen felaketten sonra."

"Babanı hatırlıyorum," diye karşılık verdi Mirza Selman. "İyi bir adamdı ve tahta karşı her zaman dürüst oldu. Onu davası yüzünden gözden düşürenler, kuşkusuz daha küçük düşünenlerdi."

Koltukaltlarımdan ter fışkırdığını hissediyordum. Kalp atışlarım hızlanmış ve aklımdan bir sürü soru geçer olmuştu ama duygularıma hakim olup kendimi tutmuştum.

"Muhtemelen haklısınız, demiştim, onaylayan bir tonla. "Onu davası yüzünden gözden düşürenin kim olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Ölümüne ilişkin neler olup bittiğini öğrenmeyi hep çok istemişimdir. Bize hiçbir şey anlatılmadı bu konuda."

Fazlasıyla meraklı görünmemeye çabalıyordum.

"Saltanat tarihi kayıtlarına baktın mı?"

Hızla onu nasıl konuşturacağımı düşünüyordum. "Sadece babamı öldüren muhasebeciyle ilgili üstün körü bir bilgiye rastladım," diye yalan söyledim. "Kuşkusuz siz onun kim olduğunu hatırlarsınız. Sizin hafızanızın herkesinkinden çok daha güçlü olduğu daima söylenegelmiş bir meziyetinizdir."

Mirza Selman söylediklerimden hoşlanmış görünüyordu. Bir süre durup düşündü. "Çok sıradan bir soyadı vardı... Isfahani miydi? Kermani mi yoksa... Dur bakayım... Ah, evet! Kofrani... Buydu soyadı. Eğer yanlış hatırlamıyorsam adı da Kamiyar'dı."

Nihayet bir isim vardı elimde! Oyuna devam ettim: "Ne müthiş bir hafızanız var! Onun bu işin içinde olduğunu nasıl öğrendiniz?"

"Saray dedikodularından, sanıyorum. Uzun zaman oldu. Haberin kaynağını hatırlamıyorum.

"Emekli oldu mu?"

Mirza Selman dikkatle beni izliyordu. "Saray hizmetinden ayrıldıktan birkaç yıl sonra Tanrı'yla buluşmaya gitti."

Onu tuzağıma düşürüp konuşturabildiğim için içimden kendimi tebrik ediyordum ama sonra ağzından bir şey kaçırmamak için ne denli

temkinli olduğunu fark etmiştim. Yaşıyor olsaydı, hayatta o adamın adını bana vermezdi.

"Hak ettiğini bulsun."

"Eğer hayatta olsaydı intikamını almak için onu bulur muydun?" diye sordu Mirza Selman. "Mükemmel biriydi. Bu işi yaparken Şah'ı koruduğunu düşündüyse bu beni hiç şaşırtmaz." O an bir karar vermem ve Mirza Selman'a yansıtacağım izlenimin sert ve kararlı mı, yoksa geniş mizaçlı biri olarak mı yerleşmesinin benim için daha hayırlı olacağını düşünmem gerekiyordu. İlkinde karar kıldım. "Yaşasaydı, onu kıtır kıtır doğrardım."

Mirza Selman da masum değildi; fakat o an bana sanki sebepsiz yere saldırabilecek azgın bir köpekmişim gibi bakmıştı.

"Ama eğer babamı yanlışlıkla öldürdüyse, belki sadece erkeklik organlarını keser, ödeşirdim. diye şaka yapmıştım.

Mirza Selman huzursuz bir kahkaha atmıştı.

"Onun neden asla cezalandırılmadığını biliyor musunuz?" diye sormuştum.

"Hayır." Gözlerini kırpıştırıp başka tarafa kaçırmış ve anlattıklarından daha fazlasını bildiğini hissetmeme neden olmuştu.

Mirza Selman'a teşekkür edip huzurundan ayrılmış, zihnime kazımış olduğu isimle yaşar olmuştum. Kamiyar Kofrani: Babamın katili. Çirkin bir isimdi bu ve bu söz konusu adam da çirkin biri olmalıydı. Ama en kötüsü ölmüş olmasıydı. Ayrıca Mirza Selman da babamın suçunu onaylamış bulunuyordu. Artık onun masumiyetini ve katilinden intikam alma arzumu meşrulaştırmayı tartışamaz durumdaydım. Bunca yıl sonra nihayet geçmişe ait mozaiğin renkli kilden kayıp parçalarını toparlamayı başarmıştım ama bu konuda bir şeyler yapabilmek için çok geç kalmış olduğumu düşünmüştüm.

O gece sabırsızlıkla Balamani'nin işini bitirip dömnesini beklemiş, öğrendiklerimi ona anlatabileceğim anı iple çekmiştim. Bir dosta içimi dökmenin vereceği rahatlamayı özlüyor, onun olup bitenleri daha sağlıklı değerlendirebileceğini umuyordum.

Saatler geçmiş, ay yükselmiş ama Balamani hala görünmemişti. Mahmut'un hediyesi olan Şehname'yi alıp okumaya başlamış, hikâyelerin cazip ritmiyle de uzun süre uyanık kalmış ama sonunda uykuya yenik düşerek, kitabım göğsümde uyuyakalmıştım. Balamani nihayet yatakhaneye geldiğinde gün ağarmıştı. Üzerindeki dış kaftanı çıkartmış ve yüzünde yorgunluğun verdiği çöküklükle yatağına oturmuştu.

"N'oldu?"

"Şah'ın kadınlarından biri hamileydi ama birkaç saat önce bebeğini kaybetti. Üzüntüden perişan durumda."

"Mahasti mi?"

"Hayır, başka bir köle. Çok kan kaybediyordu. Kendisini teskin etmek için dini bilgisi yüksek bir kadın ve bir doktor bulmak için koşturup durduk."

"Çok kötü bir haber bu."

"Sonra da Şah'ın geceyi geçirdiği yere gitmek durumunda kaldım ve olup bitenleri kendisine anlatmak için yataktan kalkmasını bekledim. O da uzattıkça uzattı.

Balamani bu olay karşısında ondan hiç beklemeyeceğim kadar melankolik görünüyordu.

"Senin canını sıkan ne?"

Kendini sırt üstü yatağına bırakıvermişti. "Hanımefendi acı çekerken annemin ölümü akıp geçti aklımdan. O zamanlar daha dört yaşımda falandım. Eve bir grup kadın gelmiş, beni annemin olduğu odadan çıkartıp bir daha içeri girmeme izin vermemişlerdi; onların içerdeki korkunç feryatlarını hatırlıyorum. Hiç kimse bana annemin ölüm nedenini söylemedi ama dün gece onun çocuk doğururken ölmüş olabileceğini düşündüm. Orada, o ölüm döşeğinin yanı başındaki teşrifatçılardan biri olarak tuhaf bir duygu seline kapıldım. Sanki hayatımın her bir anı aynı zaman diliminde cereyan ediyormuş gibi hissettim; sanki geçmişi ve şimdiyi bir arada yaşıyormuşum gibi..."

"Tanrı ailenin ruhuna şefkatli kollarında şefaat etsin."

Balamani içini çekmişti. "Bir kız kardeşin olduğu için şanslısın. Kendi kardeşlerimin hayrına Kazvin'in öksüz ve yetimlerine her zaman verdiğimden iki kat fazla sadaka vereceğim bundan sonra. Senden ne haberler? Neden uyanıksın sabahın köründe?"

Yatağımda şöyle bir doğrulmuştum. "Balamani, nihayet babamı öldüren kişiye dair bir isim öğrendim: Kamiyar Kofrani!" diyerek girdim konuya.

"Şu muhasebeci mi? Nereden biliyorsun o olduğunu?" Tahmin ettiğim kadar büyük bir şaşkınlıkla karşılamamıştı keşfimi, sesinden anladığım kadarıyla.

"Mirza Selman söyledi."

"Emin misin o adam olduğundan?"

"Mirza Selman'ın yalan söylediğini mi düşünüyorsun?"

"Herkes yalan söyleyebilir."

Bu cevabının çok tuhaf olduğunu düşünmüştüm. "Kofrani denen adamı tanıyor musun? İyi bir hizmetkâr mıydı?"

"Evet. En iyilerinden biriydi."

Verdiği karşılıktan hoşnut değildim.

"Peki, çocukları?" "Uç oğlu vardı. Biri öldü ama diğer ikisi yaşıyor ve muhtemelen hâlâ Şiraz idari heyetinde hizmet veriyorlardır; karıları ve çocukları da var."

"Ve benim hiç olmayacak. Umarım hepsi cehennem ateşinde yanar."

Sonra dönüp Balamani'ye kuşkulu kuşkulu bakmıştım. "Bu insanlar hakkında nasıl oluyor da bu kadar ayrıntılı bilgiye sahipsin sen?"

"Cevahir, biliyorsun son elli yılda saltanat katında hizmet vermiş neredeyse bütün aileleri tanırım."

Üzerimi örten battaniyeyi öylesine sert bir hareketle yana doğru atmıştım ki, yataktan yere düşmüştü.

Balamani hızlı hızlı üzerindekileri çıkartmış ve yatağına girmişti. "Dostum, neden öfkeli olduğunu anlayabiliyorum. Ama adam ölmüş gitmiş durumda, ne yapabilirsin ki?"

Yatağımda öylece oturmuş ona bakıyordum. "Çok faydalı bir tespit doğrusu – Tabii, katledilen senin baban değil. Bu durumda mutlaka yapılabilecek bir şey olmalı."

"Unutma, ben de babamı kaybettim. Daha doğrusu o beni köle tüccarlarına kaptırıp kaybetti. Ama ben sekiz yaşımda penisimi kesip beni saraya satan tüccarın peşine düşmekle vakit harcamıyorum."

"Onaylıyor musun yani bu tüccarların yaptıklarını?"

"Aksi halde Müslümanlar, Hintliler ve Hıristiyanlar yerine kendi oğullarını iğdiş ederlerdi."

"Öfke duymuyor musun hiç?"

"Mesele o kadar basit değil. Eğer zekerimi yitirmemiş olsaydım belki de hiçbir zaman kebap ziyareti nedir bilmeyecek, sarayda yaşamayacak veya ipekliler giymeyecektim. Ailem bok gibi fakirdi."

"Balamani, lâfı çevirip durma!"

Tutkulu halime karşı duyduğu şefkat gözlerini yumuşatmıştı. "'Genç dostum, affetmen gereken sadece babanın katili değil."

"Kim peki?"

"Kendin.

"Niye ki?"

"Yaptıkların için."

Kan beynime sıçramıştı. "Bütün şu geçen zaman boyunca hep bana yardımcı olmak istediğini düşünmüştüm!"

"Elbette öyle istedim, diye karşılık verdi ama o an hatırlayabildiğim kadarıyla ilk defa bunu söylerken samimi olmadığı izlenimi vermişti bana. Öfkeli bir biçimde sessiz kalmıştım. Daha bir sonraki sözümü söyleyemeden de, Balamani sırtını dönüp horlamaya başlamıştı bile.

Bir grup Sufî, perşembe günleri kendi inançlarına göre Tanrı'ya daha yakın olmak için semâ yapmak üzere buluşuyorlardı. Söz konusu seremoninin verdiği huzuru yaşamak amacıyla zaman zaman bu semâ ayinlerine ben de katılıyordum. Babamla ilgili gelişmeleri öğrendikten sonra, Perşembe akşamları gerçekleşen kıraat etkinliklerine katılacak halim olmadığından, semâ ayinine gitmeye karar vermiştim. Peri'ye bir mesaj gönderip rahatsız olduğumu bildirmiş ve yan kapıların birinden çıkarak sarayı terk etmiştim.

Sufîler, duvarlarında yüksek pencereleri olan ve kubbesi cam kaplı büyük bir binada toplanıyorlardı. Odanın duvarları sanki bir ceviz ağacının gölgesindeymiş gibi alacalı bulacalıydı. Geç öğle sonrası bir saatte katıldığım seremoni ben gittiğimde başlamış bulunuyordu. Yaradan'la bir olmak arzusunu seslendiren ney'den çıkan hüzünlü notalar, beni giderek babamın anısına daha fazla götürmüştü.

Bir minderin üzerine yerleşip dönen semazenleri izlemiştim. Uzun beyaz tunikleri bellerinden bir kuşakla bağlanmış, beyaz pantolonları ve uzun tan başlıklarıyla, yolculuklarında onlara liderlik eden ruhanî önderlerinin yaptığı müzik eşliğinde dönüyorlardı. Dönen dervişler yere bastıkları bir ayaklarını sabitliyor ve vücutlarını şaşırtıcı bir hızla sabit ayaklarının aksında döndürüyorlardı. Dengelerini korumak ve

kutsal enerjiyi kanalize etmek için bir ellerini ayası yukarı bakacak şekilde havaya kaldırmış, diğerini ise ayası yere bakar halde aşağıya indirmişlerdi. Uzun süre dönmeye devam etmişler, sonbahar yellerine kapılmış yapraklar gibi ahenkle huzur bulmuşlardı. İçlerine dönmüş gözleri sanki bu dünyadan hafifçe yükselmiş oldukları izlenimi veriyor, beyaz tunikleriyle saray bahçelerini süsleyen saf beyaz güller gibi kat kat açılır gibi görünüyorlardı.

Yüreğim ağırlaşmış, bitkin düşmüştüm. Babamın ruhu adalet istiyordu. Ailesinin itibarını kurtaramadan ölmüş olan annem vardı diğer yanda. Kız kardeşim vardı; kendisini seven ebeveynleri ve kardeşleriyle birlikte büyümenin sıradan mutluluğundan uzak kalmıştı. Vücudumda eksik olan parçalara ve asla sahip olamayacağım oğullara dair düşünmüştüm daha sonra. Babamın intikamını alamayacak idiysem, doğru seçimi mi yapmıştım acaba? Yok yere mi feda etmiştim kendimi yoksa? Dönen semazenleri seyrederken ben de onlarla dönmek istemiş, böylece yüreğimi tüm acılarından arındırmayı arzulamıştım.

Nihayet müziğin ritmi düşmüş ve dervişler daha yavaş dönerek kademeli olarak yavaşlayıp durmuşlardı. Bir süre öylece durup kendilerini toplamışlar sonra da bir grup minderin bulunduğu alana gidip otururak, çay ve kurabiyeler eşliğinde sohbete başlamışlardı. Hepsi huzurlu ve mutlu görünüyordu. Durağanlıklarına imrenmiştim. İnsan kendiyle ruhanî olan arasında böylesine bir ilişki kurma yetisine her daim sahipken, Peri'ye verdiğim hizmetin stresiyle ben bu gerçeği kolayca unutabiliyordum.

O sırada, yüzündeki çizgiler cildini ceviz kabuğu gibi engebeli hale getirmiş ihtiyar bir adam gelip yanıma oturmuştu.

"Benim için endişelenme," dedi ilk olarak. "Zaten dünyanın sonu geliyor! Ve bütün bunlar bir koyun yüzünden."

"Öyle mi? Nasıl olmuş bakalım?"

"Koyun hastalanmış," diye karşılık verdi adam. "Bacaklarının üzerine öyle, küt diye düşüp kaskatı kesilerek, bir daha da kalkmamış."

"Bana anlattığınız bu mesele, mütevazı bir müminin anlaması için fazla derin. Nasıl oluyor da bir koyun dünyanın sonunu getiriyor?"

"Hiç mesele falan yok, çocuğum! Gerçeği bilenler için tabii."

Bir oğlan çocuğunun taşıdığı çay tepsisi dikkatimi dağıtmış gibi yapmış, gözlerimi adamdan ayırmıştım.

"Utanç içindeyiz," dedi yaşlı adam, ısrarlı bir tonda ve yüzünün kırışıkları endişeyle derinleşerek. "Hepimiz."

"Çay içer misiniz?"

Yerimden kalkıp tepsiyi taşıyan oğlanı tutmuştum.

'Çaya değil, tedaviye ihtiyacım var benim."

Sessizce doğrulamıştım içimden bu saptamasını. "Sizin için yapabileceğim bir şey var mı?"

"Ustaçlu Aşireti," diye çıkarıvermişti baklayı ağzından sonunda. Olduğum yere gerisin geri oturmama neden olacak kadar şaşırtmıştı bu cevap beni.

"N'olmuş Ustaçlu Aşireti'ne?"

"Sufi'nin biri onlara hasta bir koyun satmış," dedi. "Ve şimdi çok öfkeliler."

Mesele kulağa gayet basit gibi geliyordu. "Neden bir uzmana gösterip, gerekirse tedavi ettirmemişler ki?"

"Çok geç," diye karşılık verdi. "Adamlar çoktan hançerlerini çekmiş, kan dökmüş durumdalar."

Bir iç geçirmiştim o an. "Sadece basit bir münakaşa olarak düşünün bunu ve her şeye kâdir Tanrı'nın mukadderatına inanın."

"Tanrı bizim taraftaydı," diye fısıldadı, bana doğru eğilerek, sanki bir ajanmışım gibi. "Bizim adamlar da merhametsiz Ustaçlular'a karşılık verdi."

"Sizin adamlar çok cesur olmalı," dedim, onu daha fazla konuşturmak için.

"Cesurlar ama azlar. Şimdilerde saklanıyorlar can korkusu ile. Nasıl olsa dünyanın sonu geliyor."

Bunu söyledikten sonra birden bire bir nara patlattı. Neyse ki çevremizdeki adamlar çıkan sesle hiç ilgilenmemişti. Bense tırsmıştım doğrusu.

"Neden dünyanın sonu geliyor?"

"Bizi yok etmek istiyorlar!" dedi, sesi giderek yükselip, sanki haykırmaya varacakmışçasına artarak. "Bütün kızılbaşların bir araya gelmesine karşı koyabilmeyi kim hayal edebilir?"

"Bütün kızılbaşlar mı? Tartışma sadece Ustaçlular'la değil miydi?"

"Öyle ama, eli kılıç tutan kim varsa bize karşı gönderildi."

"Kim tarafından?"

Oğlan çaylarla geri gelmişti. Yaşlı adam önce ağzına bir hurma atıp sonra üstüne bir yudum çay içmişti. Ona dikkatle bakmış, söylediklerinin doğru olup olmadığını iyice tartmaya çalışmıştım.

"Yegâne olan O'ndan işte," diye yanıtladı sorumu sonunda; belli ki İsmail Şah'ın adını vermekten fena halde korkuyordu.

"Ama ne diye onları Sufiler'in üzerine yollasın ki?"

Adam tam çayından bir yudum daha alacakken duraklamıştı. O an Sufiler'in, Şeyh Halife yi ruhanî liderleri olarak gördüklerini hatırlamıştım.

"Bizim gücümüzden korkuyorlar ,"diye karşılık verdi.

"Tanrı müritlerinizi kazadan beladan korusun."

"İnşallah."

Hızla çayımı bitirmiş, arkadaşlığı için adama teşekkür etmiş ve oradan ayrılmıştım. Şah ne diye Sufiler'i cezalandırmak için hasta bir koyunu bahane edip üzerlerine orantısız güç yollamaya gerek duymuştu ki? Kimi isterse onu cezalandırabilirdi. Eğer Şah, kendisine sadık olduklarını ispatlamaları için Ustaçlu Oymağı'nı Sufiler'in üzerine göndermek istiyorsa, bütün kızılbaşları ne diye ayaklandırmak zahmetine giriyordu ki? Bunca tuhaf, şekilsiz parçayı bir araya getirip nasıl net bir resim çıkaracağımı düşünmem gerekiyordu.

Derhal saraya dönmüş ve Peri'ye Sufiler'den öğrendiklerimi anlatmış, gözlerinin verdiğim bilgileri keyifle içişinden büyük zevk almıştım. Fakat sonra kaşlarını çatmıştı.

"Hasta olduğunu sanıyordum."

"Öyleydim," dedim hemen. "Sağaltıcı gücü için semâya gittim."

Peri kuşkulu gözlerle bakmıştı. "Kendi güvenliğin için, ne yaptığından beni haberdar edersen iyi olur."

"Peki."

Davranışım ya da duyduklarımın ne anlama geldiği üzerine daha ayrıntılarıyla konuşamadan, maiyetiyle birlikte Peri'nin annesi gelmiş, ben de onlara saygılarımı sunup odanın yakınlarında oyalanıp gitmelerini beklemiştim.

Prenses annesini karşılayıp ikramda bulunulmasını istediyse de, minderinin üzerinde duramıyor, huzursuz biçimde kıpırdanıyordu.

"Yavrum, sana haberlerim var. Hatırlarsan, senin için uygun eş adaylarının bir listesini çıkartıp döneceğimi söylemiştim."

"Hatırlıyorum ama bugün biraz meşgulüm," diye karşılık verdi Peri, geniş alnını buruşturarak. "Bir koca bulmaktan çok daha acil pek çok krizle karşı karşıyayım."

"Şunu bil ki," dedi annesi, ürpertiyle kalçalarını bir mindere yerleştirirken, "bu sabah Sistan'daki yakınım bir kadından mektup aldım. Ona daha önce kuzenin Bedi'nin hâlihazır medeni halini sorduğum bir mektup yollamıştım."

Peri iç geçirmiş ve ben de onun sıkıntısını sessizce paylaşmıştım.

"Bedi'yi bir ihtimal olarak önereceğimden sakın endişelenme," dedi Peri'nin annesi. "Bedi ölmüş. Yatağında kalbine saplanmış bir hançerle bulmuşlar."

Peri'nin gözlerine perde inmiş, göremez hale gelmiş gibi dona kalmıştı. "Tanrı günahlarını affetsin!"

"Ölen sadece o da değil," diye ilâve etti annesi. "Daha bir yaşında, küçücük bir de oğlu varmış ve o da odasında bıçaklanmış olarak bulunmuş."

Hepimiz şok olmuş, bir süre sessiz kalmıştık. Azer Hatun'un omuzları öylesine kasılmıştı ki, sanki şişirilmiş gibi duruyordu. Etrafımdaki bütün yüzler gibi benimkinin de inanamaz bir ifadeyle çarpıldığını hissediyordum.

"Ne korkunç," dedi Peri, nefesinin tamamıyla. "Erkek bir bebekten daha kırılgan, daha sevilen ve daha değerli ne olabilir? Annesinin çektiği büyük acıyla dünyaya gelen bir çocuğu katletmekten daha tiksindirici ne olabilir? Düşünülemez bir cürüm bu."

"Tanrı o minik ruhu esirgesin," diye fısıldadı Çerkez Daka.

"Şimdi en çok ihtiyaç duyduğumuz muhakeme kabiliyetimizi kaybetmememiz gerekiyor," dedi Peri. "Çocuğun ölümü, bu olayın Bedi'nin tüm soyunu ortadan kaldırmak için düzenlenmiş politik bir cinayet olduğunu açıkça gösteriyor. Kim bunun sorumlusu?"

"Mektupta onu yazmıyor. Zaten bölgede yaşayanlar da kızılbaş idaresinden ikrah etmiş, kendi yöneticilerini hükümdar yapmaya niyetleniyorlarmış."

"Demek elimizde bir isyan daha var!"

"Korkarım öyle"

Peri'nin gözleriyle benimkiler birbirine kilitlenmişti; korktuğunun ne olduğunu hemen anlamıştım. "Son birkaç gündür diğer prenslerden haber alan oldu mu?"

"Ben almadım," dedi Daka.

"Cevahir, hemen gidip İbrahim ve Gowhar'ı yokla."

Hızla saraydan çıkmış, kortej yolundan İbrahim ve Gowhar'ın evine doğru yönelmiştim. Kısmetimin onları evlerinde sağ salim bulmak olmasını temenni ediyordum. Eğer öyle olursa, içlerinde Sufî şair Nureddin Cami'nin on yılda hazırladığı el yazması şiirlerinin de olduğu binlerce kitaba ev sahipliği yapan İbrahim Mirza'nın ünlü kitaplığına da bir göz atma onuruna erişecektim.

Evlerinin avlusuna bile girmeme izin verilmemişti. Silahlı askerler beni durdurmuş ve İbrahim'in ev hapsinde olduğunu söylemişlerdi. Nefes nefese Peri ye dönmüş, ancak odaya vardığımda acılı çığlıklarla karşılaşmıştım. Peri'nin annesi kızına sarılmış hüngür hüngür ağlıyordu. Peri de nazikçe onu tutmuş teskin etmeye çalışıyordu.

"Ne olmuş?" diye sordum, korkudan kararmış gözleriyle bana bakan Mesut Ali'ye.

"Peri'nin kardeşi Süleyman ölmüş," diye fısıldadı. Yaşadığım şokla orada öylece çakılıp kalmıştım. "Peri'nin yarı kardeşleri olan İmam Kuli Mirza ve Ahmet Mirza da odalarında başları kesilmiş şekilde bulunmuşlar."

Söz konusu çocuklar sadece yirmi ve on üç yaşlarındaydılar. Birden oradaki bir mindere çökmüş, zihnimde anlamlı bir mozaiğe dönüşen bütün minik, renkli kil parçalarını bir araya getirip net bir resim çıkartmaya başlamıştım. Sufiler'i kovalamakla meşgul kızılbaşlar sarayda prensleri koruyacak hiç kimsenin kalmamasına neden oluyor, böylece Ismail de çevresindeki soylulara verdiği buyruklarla kimi isterse onu idam ettiriyordu. Mahmut'un o günlerde Kafkasya'nın bağrındaki uzak bir eyalette bulunduğuna sevinmiştim ama duyduğum bu korkunç havadisler beni dehşete düşürmüş ve Şah'ın derhal uyarılması gerektiği sonucuna ulaştırmıştı.

"Tanrı neden bana bu kadar acıyı reva görüyor!" diye çığırıyordu Daka, gözyaşları içinde. "Önce kocam, sonra tek oğlum; bir daha asla bir oğlum olmayacakken hem de... Benden daha kısmetsiz bir kadın var mı?"

"Ne de bir kızın olacakken... diye karşılık vermişti Peri. "Daha kaç ölüme şahit olacağız kim bilir?"

"Yavrum, genç yaşında olmana rağmen ne acılara dayandın sen!"

Daka uzanıp parmaklarıyla Peri'nin kuru gözlerinin altına dokunarak ıslaklık aramıştı. "Sen niye matem tutmuyorsun?"

"Kara bulutlar yüreğime yağmurlar yağdırıyor," diye yanıtladı Peri. "İçimdeki hava hiç görmediğin kadar karanlık. Ama hâlâ yaşayan prenslere yardımım olabileceği şu zamanda kendimi kapıp koyuveremem."

"Zavallı yavrum! " Annesi gözyaşları içinde yere kapanmıştı.

"Anne, dayanmak zorundayım."

Peri'nin gözleri önce beni aramış, sonra da kendisine iyi bir haber vermem için yakarırcasına bana bakmıştı. "Neler öğrendin?"

Karnımdan yükselen bir baskı prensesi iyi hissettirme arzusuna dönmüştü. "Şah'ın muhafızları İbrahim'in evine gönderilmiş ama kuvvetle muhtemel hâlâ yaşıyor."

"Hadi, Cevahir, onu korumakta bize yardımcı olabilecek birini bulmamız lazım."

"Evet. Ve diğer prensleri de," dedim hızlı hızlı. "Mahmut gibi, mesela." Prensin adını telaffuz etmekte çok zorlanmıştım.

Peri örtünmek için esvaplarını istemiş ve ben de annesi hizmetli hanımları tarafından kaldırılıp kendi bölümüne götürülürken, Peri'nin peşi sıra ahşap kapıya doğru seğirtmiştim.

"Yeterince hızlı düşünemediğim için kendime çok sinirleniyorum," demişti Peri, bana dönüp. "Oysa dün Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'nda biriken bazı askeri personeli kendi gözlerimle görmüştüm. Sen gelip bana Sufiler'le ilgili duyduklarını anlattığında hemen uyanmalıydım. Şah'ın yakınındaki soylulardan hangileri İsmail'in aklındaki planı tam olarak biliyor acaba?"

"Belki de hiç biri. İdam hükümlerini verirken adamlarını huzuruna ayrı ayrı, birbirlerinden habersiz çağırmış olabileceğini bile düşünüyorum."

"Gidip Sultanam'ı görelim. Anasının yüreğinde daha fazla bilgi olacağından ümitliyim."

Bahçelerin arasından yürüyerek geçerken yürekler donduran yoğun bir yağmur yağıyor, cildimize saplanan iğneler gibi bizi ıslatıyordu. Prensesin yüzü sanki gözyaşlarıyla kaplanmış gibiydi. Kıpkırmızı gözlerini ovaladığındaysa, içinden yükselen acı nehirlerinin dışarı kaçmasına daha fazla engel olamadığını anlamıştım.

Sultanam'ın yaşadığı bölüme girdiğimizde, Peri kapıdaki hadımdan büyük hanımla görüşmek için bizi ona götürmesini istedi. Hadım da karşılık olarak, önce gidip büyük hanıma müsait olup olmadığını soracağını söyledi.

"Acil bir konu, dedi Peri. "Onu görmeden buradan ayrılmayacağız."

"Nasıl isterseniz."

Sultanam'ın kapısı önünde ıslak ayakkabılarını ayağından fırlatan Peri dosdoğru içeri dalmıştı. Prensesin arkasından, üzeri altın işlemeli siyah terliklerini düzgün biçimde yan yana getirmiş, kendi ayakkabılarımı da onların yanına yerleştirmiştim.

Sultanam siyah matem elbiseleri içinde, bir minderde oturuyordu. Gözlerine kan oturmuş ve muhteşem kıvırcık beyaz saçları açılmış, omuzlarının üzerine darmadağın biçimde saçılmıştı. Peri, Sultanam'ı 'rahmetli babamın ilk eşi' sıfatını kullanarak saygıyla selâmladı. Sultanam da onu kabul ettikten sonra, Peri kendini oradaki minderlerden birine bıraktı, kısık ve ciddi bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Şunu bilmenizi isterim ki, sizin yardımınızı hak etmek için kendimi her anlamda ortaya koymaya hazırım," dedi Peri. "Beş prens ölmüş bulunuyor; içlerinde kardeşim de var. Bir diğeri ev hapsinde tutuluyor ve öbürlerinin kaderleri de belirsiz. Oğlunuz bütün hanedanlığı bitirmeye mi kast etmiş durumda?"

Sultanam'ın gözleri dolmuş ve dudaklarının aşağıya doğru kavisi yenilmişliğini açık biçimde dışa vurmuştu.

"Keşke yüreğinde olanları bilseydim, diye cevap verdi. "Bu öğle sonrası, prenslerin başına gelenleri öğrendikten sonra onu görmeye gittim. Kendimi dizlerimin üzerine atıp, saçımı başımı yolarak oğlum Muhammed Hüdabende ve beş çocuğunu esirgemesi için ona yalvardım. İsmail, isyanın her yanı sardığını iddia edip, nifakı kökünden sökme işini kendisine bırakmak zorunda olduğumu söyledi."

İki kadın bir an birbirini anlar bakışlar paylaşmışlardı.

"Kaybından dolayı derin acı içindeyim,"diye ilâve etti Sultanam.

"Ben de sizin kaybınıza üzüldüm. Bütün prensler tehlikede mi yani şimdi?"

"Hepsi değil," dedi Sultanam. "İsmail'e üzüntüden öleceğimi söyleyerek baskı yapınca Muhammed ve çocuklarını esirgeyeceğine söz verdi; ama Kazvin'den uzak kaldıkları sürece. Zaten şehirden ayrılıp yola düzülmüş olan Muhammed ve büyük oğlu Sultan Hasan Mirza'ya

hemen bir kurye gönderip, kendilerine yaklaşacak her yabancının potansiyel katil olabileceği yönünde onları uyardım.

"Ama Muhammed tahta geçmeye uygun bile değil," dedi Peri. "İsmail, gözleri görmeyen birini ne diye yok etmeye çalışıyor ki?"

Sultanam iç geçirdi. "Belki de sen çocukların nasıl değiştiklerini anlayamıyorsun," dedi Sultanam. "Hayata, sana yapışık olarak başlıyorlar ama sonra bir yabancı olarak büyüyorlar."

Bir süre kimse bir şey söylemedi. Kendi annesinin bile Şah'ın davranışlarına bir açıklama getiremediği böylesi bir durumda söylenecek ne vardı ki zaten?

"Saygıdeğer büyük hanım," diye söze girdim ben de o zaman. "Kız kardeşlerinin de Şah'ın gazabına uğrama tehlikesi olup olmadığını sorabilir miyim?"

Sultanam dönüp Peri'ye baktı. "İsmail'in bir kadına zarar vereceğine inanmıyorum," dedi. "En parlak olanı bile tahta oturamaz çünkü."

"Hiç belli olmaz," dedi Peri, her zamanki gibi kendi güvenliği için alabildiğine dikkatsiz biçimde. "Muhammed dışındaki prensler ne olacak?"

"Bilmiyorum," dedi Sultanam, acz içinde olduğu belli biçimde.

"Fakat Ibrahim ev hapsindeymiş. O da hanedanlığımızın çiçeklerinden biri, bildiğiniz üzere. Sizden büyük bir istirhamla, oğlunuzdan onu esirgemesini rica etmenizi isteyebilir miyim?"

"Hayır."

"Neden ama?"

"Oğlumdan yeterince affedicilik istedim, sınırlarını daha fazla zorlayamam. Gerisi Tanrı'ya kalmış artık."

Peri, konuştuklarını Sultanam'ın anlamadığını düşünür gibi bakıyordu büyük hanıma. "Şunu anladınız, öyle değimli: Diğer erkek kardeşlerim ve kuzenlerim katledilme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor."

"Esirgenmeleri için dua edeceğim.

"Bu yeterli değil."

Sultanam oturduğu yerde taş kesmiş gibiydi. "Yapabileceğimi yaptım."

Peri, sanki kan beynine sıçramış sonra da yüzüne inmiş gibi kıpkırmızı kesilmişti.

"Daha fazla yardıma ihtiyacım var. Siz saraydaki bütün kadınların baş ecesisiniz; hanedanlığın yaşamını koruması konusunda yetkilisiniz."

"Bu Şah'ın eli annesininkinden daha güçlü."

"Bir baş ece sadece kendi çıkarlarını korumaktan daha fazlasını yapmak zorundadır," diye üsteledi Peri. "Diğer çocuklarının mezara girişini durup seyrettiğinizi bilse, babamın ne diyeceğini düşünün!"

Sultanam irkilmişti. "Bütün bu söylediklerin, sadece kendini öne çıkartmak isteyen bir kadının debdebeli sözleri."

"Beni boş verin. Kalkın ve görevinizi yapın!"

"Sana kalsa bir kadın her şeyi yapabilir, öyle değil mi? Ama yapamaz. Unutma, sen de bir kadınsın. Yaptığın onca manevraya rağmen, bir kadının tahta oturması düşünülemez."

"Bacaklarımın arasında ne sallandığından kime ne?" diye yükselmişti Peri'nin sesi; vücudu sinirden kaskatı kesilmişti. Hızla ayağa kalkıp arkasına döndüğü gibi kapıdan çıkmış, siyah terliklerini eline almıştı. "En azından, bir katil olmaktansa, daha iyi bir şah olacağımdan kuşkum yok."

"Ne bir prenssin, ne de bir anne; sen ne işe yararsın ki? Asla sahip olamayacağın mertebelere heves edeceğine, kendine daha uygun bir yol seçmelisin."

Peri vurulmuşa dönmüştü. Yüzünü odaya çevirip çevik bir hareketle Sultanam'ın kafasına öyle bir hızla elindeki terliği fırlatmıştı ki, baş ece sakınmaya bile fırsat bulamamıştı. Siyah deri terlik Sultanam'a doğru süzülerek hafifçe saçını sıyırıp arkadaki duvara yapışmış ve duvarda bir ıslaklık bırakmıştı; nefesim kesilmişti.

Peri çoktan koridor boyunca ilerleyip gözden kaybolmuş, Sultanam'ın gazabıyla beni baş başa bırakmıştı.

"Prensesin adına binlerce özür dilerim," diyebilmiştim hızlı hızlı. "Acısının büyüklüğü aklını kaybetmesine neden oluyor. Lütfen onu affedin."

Sultanam'ın yanakları öfkeden al al olmuştu. "Kendini kontrol etmeyi asla öğrenemedi. Eğer böyle devam ederse başını kaybedecek sonunda."

"Affınıza sığınıyorum," diye karşılık verdim, alabildiğine mahcup vaziyette. "Müsaadenizle fırlayan terliği huzurunuzdan çıkarabilir miyim?"

Sultanam umursamaz bir el hareketi yapmış ve ben de terliği aldıktan sonra kendisinden, prensesin peşi sıra gitmek üzere huzurundan ayrılma izni istemiştim. İzin çıkar çıkmaz da derhal o bölümden sıvışmıştım. Peri sağ ayağına geçirdiği terliğiyle aksayarak, diğer ayağı çıplak, ıslak bahçelerin arasında ilerliyordu. Zeminde yer yer buzlanmalar vardı ve Peri'nin çıplak ayağında mor lekeler görünüyordu ama prenses

soğuğu zerre kadar hissetmiyormuşçasına hızlı hızlı yürüyüşünü sürdürüyordu. Peri'ye yetişip terliğini verdiğimde hemen ayağına geçirmiş ve sanki hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etmişti.

"Ne dedi arkamdan?"

"Kontrolsüz olduğunuzu söyledi."

"Kontrolsüz olmak ödlek olmaktan iyidir."

Peri haklıydı. Sultanam sadece kendi yumurtalarından ortaya çıkanları değil, kocasının bütün çocukları ve torunlarını korumakla da görevliydi.

"Kızılbaş liderlerine haber salmamız gerek; şehirde bulabilirsek kimseyi tabii. İbrahim'i desteklemelerini istemeliyiz onlardan, dedi Peri. "Ayrıca derhal hayatta kalan prenslere ve muhafızlarına hızlı ulaklar gönderip onları neler olup bittiğinden haberdar ederek saklanmaları konusunda uyarmalıyız. Olabildiğince koruyacağız onları."

Malikâneye ulaşır ulaşmaz da harekete geçmiştik.

Peri, "Azer Hatun," diye sertçe çığırdığında, baş hizmetli apar topar odaya dalmıştı. Bu enerjik hareketleriyle tam da Peri'nin hizmetine alacağı insandı gerçekten.

"Bana kâğıt, yeni karılmış mürekkep, iki telek kalem, ikinci bir yazı masası ve sıcak kahve getirin; aynı sırayla," dedi Peri. "Fırla!"

Baş hanım fişek gibi gözden kaybolmuş, dışarıdan gelen soğukkanlı ama kararlı sesiyle diğer hizmetçilere verdiği buyruklar işitilmişti.

"Prenses," dedim. "Yazdığımız mektuplarda, düşman ellere düşmeleri ihtimalini gözeterek dikkatli bir dil kullanmalıyız. Başı derde girmiş olan prenslerle ilgili haberleri verirken, sanki hedefimiz Şah'ın gözünden düşenleri bekleyen kaçınılmaz kötü sonu bildirmekmiş gibi ifadeler kullanalım. Böylece mektuplar Şah'ın eline geçecek olursa, onun arzusuna karşı geliyormuş gibi görünmeyiz."

"Çok zekice," diye karşılık verdi Peri. "Her ikimiz de aynı zamanda yazalım mektupları ve ben hepsini imzalayayım. Mümkün olduğu kadar çok aile bireyine ulaşmamız gerek."

O sırada Azer elindeki gümüş tepside kahveyle odaya girmiş, biz de enerji versin diye kahvelerimizi hemen içmiştik. Yazı masalarından birini bacaklarımın üzerine yerleştirmiş, bir rulo kâğıdı alıp yumuşatmış ve telek kalemimi mürekkebe daldırıp, fazla mürekkebi bulaşmaması için hokkanın kenarında süzmüştüm. İlk mektubu hızla kaleme alıp, imzalaması için Peri'ye vermiştim; sonra da hemen diğer mektubu yazmıştım. Gecenin yarısında, Peri'nin yarı kardeşleri olan prenslere yazılmış

birkaç mektubu bez torbalara koyarak en güvenilir ulağa götürmüş ve bunları hemen adamlarına dağıtmasını istemiştim.

O uzun gece boyunca Peri'nin aile bireylerine mektuplar yazmış, sadece kurabiyelerden atıştırıp bir fincan daha kahve içmek için ara vermiştik. Azer de kandillerin sürekli parlak yanmalarını sağlayıp, her bir mektubun mürekkebi kurur kurumaz Peri'nin onları katlayıp mührünü basabilmesi için gereken balmumunu eritmişti. Yazmaktan ağrıyan kollarımıza masaj yapan hizmetli bile işini büyük bir hevesle yapıyordu. Kolumu boylu boyunca ovalarken minderimde iyice gevşemiş ve masajcı kadının dudağına yakın cezp edici bene odaklanmıştım. Fena halde yorulmuş ve kendimi yalnız hissetmiştim. Acaba Azer Hatun beni yatağına alır mı diye düşünmüş, ancak kadında alenen gördüğüm sıradanlık, böyle bir şey yapmaya ihtiyaç duymayacağı sonucuna varmamı sağlamıştı.

Nihayet son mektupları mumlayıp kapatırken sabah ezanını duymuştuk. Mahmut'a yazılan mektubu Peri kaleme almış ve prensi her bakımdan kendisine dikkat etmesi yönünde uyarmış olmasına rağmen, ben de ilâve bir not eklemiş, mektubu 'seni seven öğretmenin' diye imzalamıştım.

Peri'nin gözaltlarındaki derin çizgiler, benim de durumumu yansıtıyordu; bundan emindim.

"Ailenizi koruyabilmemiz için dua edeceğim," dedim. Bildiğim kadarıyla erkek kardeşleri ve kuzenlerinden sekizi hâlâ hayattaydı.

"İnşallah," diye karşılık verdi Peri ve sonra gözlerinde yepyeni bir şefkat ifadesiyle bana baktı. "Şimdi anlıyorum, genç bir adam olarak dayanmak zorunda kaldığın yürek parçalanmasını. Ölüm her zaman üzücü ama bir aile ferdinin cinayete kurban gitmesi gerçekten kahredici. Ah benim kırık yüreğim!"

"Prenses, affınıza sığınarak," diye girmiştim hemen, yumuşakça. "Lütfen şunu biliniz ki, ölümün tesellisi olamayacağını anlamış bulunuyorum."

Son parti mektupları da torbaya koyup bir kez daha ulak başını görmeye gitmiş, sonra da mektupların sahiplerine zamanında ulaşması için sessizce dua etmiştim.

Birkaç saat sonra Peri benden gidip İbrahim'in evini bir kez daha yoklamamı istemişti. Soğuk bir sabahtı ve kupkuru dallardan ibaret kalmış ağaçlarıyla büyük kent bulvarından yürürken yerlerin buz tuttuğunu görmüştüm. Ümidim, İsmail Şah'ın artık derdini net olarak anlatmış olduğunu hissederek İbrahim'i esirgemiş olmasıydı. Belki bu sefer evine kabul edilecek ve Peri için bir hazineye bedel kardeşinin sağlık haberleriyle geri dönecektim.

Eve ulaştığımda Kafkas muhafızların ayrılmış olduğunu görmek beni rahatlatmıştı. Kapıyı, üzerine kadınlar için yerleştirilmiş yuvarlak tokmağı kullanarak çalmıştım ve Gowhar'ın hizmetli hanımlarından biri de gelip açmıştı. Bana hanımını avluda bulabileceğimi söylemişti.

"Size eşlik edemeyeceğim," diye ilave etmişti sonra da, bozuk bir şekilde. "Yapmam gereken işler var."

Hizmetli kadının küstahlığı, evin muhafızlar tarafından alt üst edilmiş olduğu gerçeğiyle ilgiliydi kuşkusuz. Karşımdaki koridor boyunca ilerleyip, sabahın er ışığında masmavi görünecek kadar boşalmış kitap raflarıyla dolu geniş odaya ulaşmıştım. Ünlü kitaplık burası olmalıydı ama kitaplar neredeydi? Yerlerde uçuşan, bazılarının üzerine basılmış olduğu belli izler taşıyan o güzelim el yazması sayfaların görüntüsü yüreğime inecekti.

Avluya yaklaşırken burnuma bir yanık kokusu gelmişti; yılın bu en karlı günlerinde dışarıda ateş yakılması abesle iştigaldi doğrusu. Avluda alevleri göğü sarmış bulunan dev bir kamp ateşi yanıyor, başında da yaşlı bir adam duruyordu. Gowhar, tıpkı sıradan bir hizmetçi gibi buz tutmuş zemine oturmuş, üzerine aldığı koyu renk kaftanın içinden görünen üzgün yüzü alevlerin şavkını yansıtıyordu.

"Selamın aleyküm. Size Peri Han Hanım'ın selâmlarını getirdim," dedim. Gowhar bir mezar kadar sessizce alevlere bakmayı sürdürüyordu. Her yanımı bir huzursuzluk sarmıştı.

"Efendim sıhhat ve sağlığınızı sorup, size yardımcı olabileceği herhangi bir husus bulunup bulunmadığını öğrenmek ister."

Gowhar bir an gözlerini kapatmış, iki iri gözyaşı damlası yanaklarından süzülüp aşağıya doğru akmıştı. "Peri haklıydı, hemen buradan ayrılmalıydık."

Öylesine sarsıla sarsıla ağlamaya başlamıştı ki, eminim bu acıklı manzara İsmail'in bile yüreğini dağlardı.

"Onu bu sabah öldürdüler," diye ilâve etti Gowhar. "Ve beni de onunla birlikte öldürme büyüklüğünü dahi çok gördüler."

Bu durum karşısında her söz, her ifade kifayetsiz kalırdı. Konuşamaz olmuştum.

O sırada ateşin başındaki yaşlı adam yanan parçaları elindeki sopayla dürtmüş, tazyikle tüten dumanın içinde havaya yanık kâğıt parçaları saçılmıştı. Bir an Gowhar'ın suç unsuru sayılabilecek belgeleri ortadan kaldırmaya çalıştığını getirmiştim aklıma ama sonra ateşin içinde tutuşmuş, iyice kararmış ve kıvrılmış halde pek çok el yazması şiir olduğunu görmüştüm.

"Ama... !" Sonra dönüp ateşin başındaki yaşlı adama telaşla, "Bakın, yanlışlıkla bazı kitaplar da yanıyor burada!" diyebilmiştim.

Hizmetliyse sadece başını çevirmekle yetinmişti. Gowhar başını arkaya atarak, korkunç bir sesle, tiz bir kahkaha patlatmıştı.

"Yanlışlıkla değil."

Öylece Gowhar'a bakakalmıştım.

"İsmail onlara asla sahip olamayacak!" diye tısladı Gowhar. Sonra da ellerini göğe açıp yakarırcasına, "En azından kitaplar kurtuldu elinden," dedi.

"Yani şimdi – şey mi demek istiyorsunuz?" Soracağım soruyu cümle haline getiremiyordum. "Kitaplar nerede?"

"Yaktım."

"Hepsini mi?"

"Şuradakiler dışında hepsini," dedi, ateşin içinde tutuşmuş elyazmalarını işaret ederek.

Binlerce kitap -sayısız yazıcının, ciltçinin ve bilgenin göz nuru, el emeği- bir sabah dumana dönüşmüştü! Kayıp, ölçülemeyecek kadar büyüktü.

Gowhar'ın yüzündeki muzaffer eda, benim ifademi görünce durulmaya başlamıştı. Yeniden sarsıla sarsıla ağlama krizine girdiğinde nefesi kesilmiş, öksürmeye başlamıştı. Boğulacak gibi olmuştu. Hemen Peri'nin malikânesine koşmuş ve oradan yanıma birkaç hadımla bir de kadın doktor alarak Gowhar'ın yanına dönmüştüm. Beraberimizde götürdüğümüz uyku ilacını içen Gowhar, "Bir daha uyanmamak için dua ediyorum," demişti.

Bütün bu kargaşanın içinde, bir de Mirza Selman beni çağırtmış ve saltanat katında Şah'ın en değerli resmî mührünün koruyuculuğu görevi için Ibrahim'in yerine önerilen ismin Çerkez Şemkal olduğunu haber vermişti. Durum resmî olarak ilân edildiğinde de, daha İbrahim'in

mezarı kazılmamıştı bile. Gözde bir müttefik ne de çabuk yok edilmiş, bütün izleri nasıl da hızla silinmişti!

Peri, hayatta kalan prenslerin korunmalarına yardımcı olmasını istemek için dayısını ziyaret etme kararı almıştı. Ne de olsa mührün koruyucusu olarak ülkenin en yüksek mertebelerinden birine gelmişti.

"Bu noktadan sonra ne kendimizi, ne de unvanımızı düşünemeyiz," demişti Peri, sert bir dille. Bu sözlerinin anlamını o an tam olarak anlamamıştım ama odasındaki sandığa yönelip oradan bana da giymem için bir çarşaf ve yüzüme takacağım peçeden oluşan kadın kostümleri çıkarttığında daha iyi kavramaya başlamıştım.

"Saraydan çıkar çıkmaz sarığını çıkartıp bunları giymen lazım."

"Saraydan çıkar çıkmaz mı?"

"Şemkal'i görmek için gizlice evine gideceğiz. Bu da ziyaretimizle ilgili hesap vermekten onu koruyacak."

"Yasak ama..."

"Cevahir, başka seçeneğimiz yok."

Eğer yakalansaydık, Peri'nin saraydan ayrılmasına göz yummaktan dolayı cezalandırılırdım. Geleceğimi ve hatta hayatımı tehlikeye atıyordum. Ama Peri'nin sözlerinde doğruluk payı vardı: İsmail bütün erkek kardeşlerini ve muhtemelen kız kardeşlerini de öldürdükten sonra hayatta kalmanın ne anlamı olacak tı ki?

"Prenses, saraydan nasıl çıkmayı düşünüyorsunuz?"

"Beni izle!"

Haremdeki bahçeler boyunca öylesine hızla yürümüştük ki, sanki hava Peri'nin yolundan çekiliyormuş gibi görünüyordu. Saray sınırları içindeki belki en uzak köşeye ulaşana dek onu izlemiştim. Burası kimsenin kolay kolay tırmanamayacağı yükseklikte düzgün duvarlarla sarılmış bir yerdi. Peri, beni şaşkınlıklar içinde bırakarak duvarın kenarındaki yoğun çalıların arasında gözden kayboluvermişti. Çalıların arkasında, bir zamanlar açık havada piknik yapmak için kullanılmış olabilecek ama artık kullanılmadığı için her yanı otlarla kaplanmış, yıkıldı yıkılacak, büyük bir çardak görünüyordu. Peri çardağın içine doğru yürümüş ve yerleri kaplayan, yer yer eksilmiş, yeşil ve sarı renkli

karoların üzerinde ilerlemişti. Alanın ortasına geldiğimizde yere eğilen Peri, büyük ve ağır bir kapağı, nefes nefese kalacağı büyük bir çaba harcayarak kenara itmişti. Yerde açılan kapı bir alt geçidin girişiydi.

"Aman Tanrım!" demiştim. Demek peri ve Meryem Çingeneleri ziyaret etmeye gitmeyi bu yolla becermişlerdi. Prensesin neler yapabileceğini tahmin etmek imkânsızdı gerçekten.

Aşağıya doğru eğimle inen karanlık geçide girdikten sonra kapağı arkamızdan yerine yerleştirmek de bana düşmüştü. Karanlıkta, yüksek, ahşap bir kapıya ulaşana dek ilerlemiştik ve Peri elim kadar büyüklükte bir anahtarla bu kapıyı açmıştı.

"Fener almadım yanıma," demişti Peri, "ama yolu çok iyi biliyorum. Kaftanımın eteğini tut da kaybolma."

Diğer tarafa geçtikten sonra kapıyı arkamızdan kapatıp tekrar kilitlemiştik. Tünel bir mezar kadar soğuk ve sessizdi.

"Bundan kimseye bahsetmemelisin," dedi peri.

"Söz veriyorum, diye karşılık verdim ben de, gizli geçitlerini benimle paylaşacak kadar bana güveniyor olmasından kıvanç duyarak.

Ikinci bir kapıya ulaşana kadar uzun bir süre yürümüştük. Peri bu kapıyı da anahtarla açmış ve bir diğer geçide çıkmıştık. Yokuş yukarı bu geçit, sarayın Saltanat Atlarının Gezinti Alanı yakınlarında, nadiren kullanılan parklardan birinde, ölmüş ağaçların kuru gövdeleri arasına sıkışmış, döküntü bir diğer binanın içine çıkıyordu. Çıkışta toz toprak içinde debelenmek zorunda kalmıştık.

Çarşafımı ve peçemi giymiş, yakamı çenemin altına kadar yukarı çekmiştim. Peçenin gözenekli dokusundan dışarıyı görmek mümkün olsa da, kendimi körleşmiş gibi hissediyordum. Parkın içinde yürürken, vücuduma Peri'nin muazzam hareketlerini yaptırmaya çalışıp onu taklit etmeye uğraşıyordum.

"Olmuyor, erkek gibi yürüyorsun hâlâ," diye şikâyet etmişti. "Küçük adımlar atacaksın, bacaklarını fazla açmayacaksın. Bir bulut gölgesi gibi hareket edeceksin."

Hemen bacaklarımı bitiştirip, minik adımlar atmaya başlamıştım; kadınların böyle yürüdüklerini görmüştüm ama bir gün bu bilgiyi kullanacağımı hiç aklıma getirmemiştim doğrusu.

Yan yollardan birini takip ederek Şemkal'in oturduğu mahalleye hızla ulaşmıştık. Yollarda karşılaştığımız erkekler bizi kesiyor ve kaba tekliflerde bulunuyorlardı; kendimi tuhaf biçimde kirlenmiş hissediyordum. Kadın olmak böyle bir şey miydi; sürekli gözler üzerinde? Sıradan

var oluşumu özlüyordum. Peri, evin kapısını açan hizmetçilere bizim Şemkal'in kız kardeşleri olduğumuzu söylemiş ve dayısının huzuruna çıkmadan yüzünü açmayı reddetmişti.

Şemkal öğle sonrası çayını içiyordu. Şaşkınlık içinde önünde duran iki kara şekle bakıyordu. Peri konuşmaya başladığında da sesini tanımış gibiydi. Derhal hizmetkârlarına odayı terk etmelerini ve kendilerini çağırana kadar de oradan uzak durmalarını emretmişti. Herkes çıkıp kapı kapanınca da Peri peçesini kaldırmış, ben de üzerimdeki çarşafı çıkartmıştım.

"Ulu Tanrım!" demişti, ilk olarak Şemkal. Normalde kızıl görünen yüzü bembeyaz kesilmişti. "Saraydan ayrılmak için gerekli müsaadeyi nasıl aldın?" Sonra derhal kapıya koşmuş, iyice kapalı olup olmadığını kontrol etmiş, kapı sıkı sıkı kapalı olmasına rağmen kuşkuyla etrafına bakınmıştı.

"Birisi kafana mı vurdu, aklını mı kaçırdın? Eğer İsmail bu yaptığını öğrenirse hepimizi nasıl cezalandırılacağını düşünsene."

"Gelmek zorundaydım."

"Nasıl bir tehlikeye giriyorsun!"

Ben kapının yanında ayakta beklerken Peri oturmuştu. "Burada olmamın nedeni, öldürülen prensler," dedi Peri, boğulurmuşçasına sert bir sesle.

"Gerçekten çok üzgünüm."

"Başsağlığı görüşmesi için gelmedim. Safevi Hanedanlığı saltanatının bu katliamı ne zaman durduracağını sormaya geldim."

Şemkal bir adım geri çekildi. "Biz ne yapabiliriz ki? Bütün bu katliam emri doğrudan erkek kardeşinden geliyor; evrenin ışığından."

"Dayı, lütfen şu saray formalitesiyle konuşmaktan vazgeç. Şah, hanedanlığın yarısını yok etmiş durumda. Soylular bu konuda herhangi bir şey yapacak mı?"

"Ne yapabiliriz ki?"

"Arızalı şahların tahttan indirilmeleri meşrudur."

"İyi ama bu şah, deli, hasta ya da kör olanlardan biri değil. Geçerli bir meşruiyet zeminimiz yok."

"Adaletsizlik bir meşruiyet zemini değil mi?"

"Şah'tan gelen adaletsiz olmaz!"

"Bütün bunlar saray saçmalıkları," dedi Peri. "Soylular olup bitenleri umursamıyorlar mı?"

"Elbette umursuyorlar. İşlerin bu noktaya gelmesinden kimse mutlu değil."

"Kızılbaş soylularından yardım istediniz mi?"

"Hayır. Çünkü onların hepsi Sufiler'i öldürmeye gönderildi."

"Neden? Sufiler böyle bir muameleyi hak etmiyor."

"Biliyorum."

"Soylular erkek mi değil mi?"

Şemkal'in omuzları kaskatı kesilmişti. "Her yerde İsmail'in ajanları var. Hiç kimse ona duyurmadan nefes bile alamıyor."

"Yüce Tanrım! Ben silahsız bir kadın olarak gelmiş burada yardım dileniyorum ve kimse doğru davranışı göstermiyor."

"Doğru davranış nedir?"

"Diğer saltanatlarda, bir lider sağlıksız bir zihne sahip bulunursa, soylular en yaşlı kadın akrabasından onu tahttan indirmek için izin isterler. Eğer izin verilirse de indirirler. Sanırım o ülkelerin erkekleri bizimkilerden daha cesur."

Şemkal, gözünün önüne kor halde bir kızgın damga demiri yaklaştırılmış gibi huzursuz görünüyordu. "Yardımcı olabilmeyi çok isterdim."

"Sen ve diğerleri, bu katliamın İsmail'in kendi kanından gelenleri de kapsayacağından korkmuyor musunuz?"

"Tabii korkuyoruz. Herkes sadakat göstererek onun gazabından uzak kalacağını ümit ediyor. En küçük bir itaatsizlik bile öylesine hızla cezalandırılıyor ki, sadakatsiz düşünceleri aklımızdan geçirmeye bile cesaret edemiyoruz."

"Babam onu hapse atmakta haklıydı," dedi Peri. "Keşke bunu daha önce dikkate alsaydım. İsmail hakkında hiçbirimizin bilmediği şeyleri anlamış babam."

"Doğru."

"Hiç değilse Sultanam'ın torunlarını koruyamaz mısınız?"

"Şah onların ölmesini istediği sürece koruyamayız."

"Şemkal! Sana ne oldu böyle?"

"Olabildiğince hayatta kalmaya çalışıyorum. Bu koşullar altında insanın yapabileceği yegâne şey bu."

"Ama bu çirkin bir yaşama biçimi."

Şemkal'in geniş yüzü sinirden adeta şişmiş görünüyordu. "Öyle mi diyorsun? Öteki ihtimallerden çok daha az çirkin bence."

"Neymiş öteki ihtimaller?"

"Öteki ihtimaller, İsmail ile her gün bağışlayıcılık ve esirgeyicilik için tartışmaya girip ona akıl vermek. Yaşamın iyi yanından örnekler gösterip, kararlarını etkilemeye çalışmak. Sen ne yapıyorsun peki?"

"Bana herhangi bir şey yapmam için şans vermedi ki."

"İşte bunu söylüyorum. Ona küçümseyerek yaklaştın. Emirlerine karşı geldin. Güvenilir bir hizmetkârı olabilmek için sabır gösteremedin. Sonuçta da üzerinde hiçbir etkin kalmadı."

Peri'nin yüzü kararmıştı. "Çok daha iyisini hak etmiştim."

"Neden?"

"Bütün bildiklerimden dolayı; babamın kim olduğundan dolayı; devlet yönetiminden ondan çok daha iyi anladığımdan dolayı!"

"Bunların hepsi doğru ama şu an hiçbir işimize yaramıyor. Önünde başını eğmen ve itaat etmen için sana yalvardım. Ama sen asla taviz vermedin ve böylece de ıskartalar arasına karıştın."

"En azından ben bir korkak değilim. İnandığım şeyin arkasında dimdik duruyorum."

"Bunlar çok hoş sözler tabii," dedi Şemkal. "Hatta bunları bir şiire aktarırsan muhtemelen daha da şatafatlı gelirler kulağa. Ama kelimeler ne işe yarar ki? Sana en fazla ihtiyaç duyulan bir zamanda, kendi erkek kardeşinle bir görüşme bile ayarlayamadıktan sonra..."

"Onun o saçma sapan emirlerinin önünde senin gibi başımı eğmediğim için çok mutluyum. Daha kaç kişinin ölümünü durup seyredeceksin?"

"Ne kadar gerekiyorsa, o kadarını; bir yandan yapabildiğimce onu etkilemeye çalışarak ve bunu yapamadığımda da duruma ayak uydurarak."

"Peki, bir gün Şah'ın adamlarını ellerinde boğma teliyle seni boğazlamak için tepene binmiş bulup uyanırsan n'olacak?"

"Görevlerini elinden geldiğince yerine getirmiş biri olacağım."

Peri öylesine çileden çıkmıştı ki iki eliyle başının iki yanına vurmaya başlamıştı. "Bu yaptığım, bir fareyi lağımdan uzak tutmaya çabalamak gibi!"

"Sen kendi yediğin boka bak!" diye höykürmüştü Şemkal, sesinin gürlüğü dişlerimi titreştirecek yükseklikte bir perdeden. "Ya onu tahtından indirmeye çalışırken, Şah'ın adamlarının boğmak için seni beklemekte olduğunu görüverirsen?"

"En azından ona karşı gelmek için elimden geleni yapmış olduğumu bilerek ölürdüm."

Peri hızla ayağa kalkmış ve vücudunu çarşafıyla kaplayıvermişti.

"Kız kardeşimin kızı, bekle bir dakika. Eğer Şah'ı yatıştırabilirsen inan herkes çok mutlu olurdu.

"Bu dediğini nasıl yapabilirim ki şimdi?" diye yanıtladı Peri. "Siz bütün soylu erkekler, İsmail'in beni saray işlerinden men etmesine izin verirken de çok mutlu olmuştunuz. Ne de çabuk hallettiniz bu işi hatırlasana!"

"O doğrudan Şah'tan gelen bir emirdi."

"Ama eğer siz bu emre karşı görüş bildirseydiniz, bugün hâlâ onu etkileyebiliyor olurdum. Belki ben acizim ama İsmail'in beni bu duruma getirmesine sen yardımcı oldun. Şimdi kim, nasıl durduracak onu?"

Kocaman siyah sakalları ve geniş omuzlarıyla Şemkal bir an çok çaresiz görünmüştü.

"Bilmiyorum. Kızılbaşlar Sufiler'i kovalamaktan geri dönene ve durumu düzeltmek için yardımcı olup olmayacaklarına karar verene kadar beklemek durumundayız."

"Fakat onların yokluğu da, prenslerin tümünün ortadan kaldırılmasını mümkün kılıyor!"

Şemkal ellerini havaya doğru açmış, meselenin Tanrı'ya kalmış olduğunu söyler gibi bir hareket yapmıştı.

Peri'nin dudakları tiksintiyle bükülmüşken, yüzünü peçesiyle örtmüştü. "Ve bir de diyorlar ki, kadınlar korkak olur!" diye ünledi, çarşafının yakasını çenesine kadar çekip kapıya yönelirken. Dayısı Peri'nin biraz daha kalması için rica etmeyi bırakmıştı. Ben de acemi acemi yüzümü ve bedenimi çarşafla örtmüştüm.

Dışarı çıktığımızda prenses hâlâ kendini toparlayabilmiş değildi. "Ey göklerdeki yüce Tanrı!" diye dua ediyordu Peri, cadde boyunca saray yönünde ilerlerken. "Bu evladını şefaatle esirge, sana yalvarıyorum! Kayboldum, bana doğru yolu göster! Gelmiş geçmiş en karanlık zamanlar bunlar. Gazali'nin yazdığı gibi, adalet olmadan hiçbir şey olmaz – ne sadakat, ne vatandaşlık, ne zenginlik ve nihayetinde ne de bir ülke. Her şeyimizi kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyayız. Tanrım, en karanlıkta kaldığı bu günlerinde sadık kuluna bir ışık göster!"

Ben de prensesle birlikte bütün duayı tekrar etmiştim. Parka girmiş, alt geçide inmiş ve soğukta hızlı hızlı yürümüştük. Sokaklarda her an kendimizi ele verme ihtimali olduğundan, dışarılarda olmamak beni rahatlatıyordu. Nihayet kazasız belasız yıkık dökük çardağa çıkmış, üzerimizdeki çarşaflardan arınmış ve harem bahçelerinin arasından

geçip, Peri'nin malikânesine kadar yürümüştük. Odaya girdiğimizde prenses hemen bir mindere oturmuştu; sinirden titriyormuş gibi görünüyordu. Kendi dayısıydı bu Şemkal! Hayatında yaşadığı en büyük hayal kırıklığıydı başına gelen.

"Şimdi kime gideceğiz? Mirza Selman'a mı?"

Yüzüne yerleştirdiği kinayeli gülümseme kırık dökük ve yenilmişlik imler gibiydi. "Mirza Selman, ikinci kademeden bir kalem erbabı. Kızılbaşlar onun sözünü dinlemez."

Aylardır ilk defa Peri'nin gözlerinde fer kalmamıştı. Gördüğüm manzara bana, idam sehpasına götürülen bir mahkûmun telaşını çağrıştırmıştı. Prensesin küçük, nazik elleri çaresizce kucağında birleşmiş, üzerlerinde kınayla yapılan desenler sanki soluklaşmıştı. Bir süre başını eğmiş, ellerine bakmıştı.

"Korkuyorum," diye fısıldamıştı sonra.

Peri'nin konuya girişindeki saflık beni yıldırım çarpmışa döndürmüştü. Yüreğimin derinlerinde kendimi onun için feda etme arzusuyla dolup taşmıştım. O güne kadar üç erkek için yeterince mücadele vermiştim ve bu defa Peri'nin herhangi bir zarar görmemesi için elimden geleni ardıma koymayacağıma yemin etmiştim.

6. BÖLÜM

SAVAŞ ÇAĞRISI

Nihayet Kaveh, on sekizinci ve sonuncu oğlunun da kendini Zahhak ve yılanlarına feda etmek üzere saray tarafından çağrıldığını öğrenmiş. Haberi alır almaz körüğünün başından ayrılıp, öfkeyle kabarmış kaslı kollarını sallaya sallaya, hızla saraya doğru yürümeye başlamış. Öfkesi öylesine büyükmüş ki, muhafızların arasına dalıp bir anda onları gafil avlayarak geçmiş ve tam Zahhak devletin ileri gelenleriyle görüşme halindeyken içeri dalarak görüşmeyi bölmüş.

"Şanlı Kral," diye haykırmış Kaveh, gözlerindeki ateş, körüğünden çıkan kıvılcımlar gibi parlarken. "Sen ki yedi düvele ve altınla dolup taşan bir hazineye hükmedensin. Neden benim yegâne servetimi çalma ihtiyacı duyuyorsun? Eğer iddia ettiğin kadar adaletli bir kralsan, kötülüğü daha fazla çoğaltacağına, benim son oğlumu rahat bırakırsın."

Zahhak'ın diline demir tadı gelmiş. Davranışlarını nasıl savunacağını bilemiyormuş. Dünyanın gözünde cürümünü temize çıkarmak için yanıp tutuşuyormuş.

"Oğlunu serbest bırakacağım," diye karşılık vermiş, herkesin önünde hükmünü bildirerek Zahhak. "Ve şimdi, hükümdarlığımın nice adaletli olduğunu teyit eden şu beyannameyi imzalaman gerekiyor. Anlaşılmayan bir şey var mı?"

Kaveh eline verilen beyannameyi okuyup, belgenin altındaki soyluların isimlerini gördüğünde yanakları mosmor ve gözleri yuvalarından fırlayacak gibi olmuş, boynundaki kaslar alabildiğine kasılmış.

"Siz nasıl bir korkak güruhusunuz, ya!" diye bağırmış, orada bulunan soylulara. "Nasıl bunca yalanın altına adınızı koyup, sonra da kendinize erkek diyorsunuz?"

Kaveh korkunç bir nara atarak elindeki beyannameyi lime lime yırtıp üzerinde tepinirken, soylular da sanki azgın bir köpekle karşılaşmış gibi kendilerini sakınıyorlarmış. Sonra Kaveh büyük bir öfkeyle fırtına gibi saraydan çıkmış gitmiş. Kent merkezindeki meydana geldiğinde üzerindeki demirci önlüğünü yırtarcasına çekip çıkartmış ve insanların uzaklardan görebilmesi için onu bir bayrak gibi havaya, yükseklere kaldırmış. Geniş kitleler her yandan nehirler gibi akarak Kaveh'in davasına omuz vermiş.

"Adalet!" diye bağırıyormuş kalabalık. "Adalet!"

Sarayın hanımlara tahsis edilmiş bölümü bir mezarlık gibi sessizdi ve sakinlerinin çoğunun yüzü acıyla asılmıştı. Bütün odaları istila etmiş yoğun bir sis bulutu gibi korku sarmıştı her yanı. Bitmiş miydi? Sıra kimdeydi?

Bu arada annemin kuzeninden bir mektup almıştım ve mektupta Celile'nin ne zaman Kazvin'e nakledilebileceğini soruyordu. Peri'nin bu konuda bana beklememi söylemiş olmasının verdiği rahatlıkla biraz yayılmış durumdaydım. Saray politikalarının karmaşıklığından bihaber olan Celile'yi böylesine tehlikeli bir ortama asla sokamazdım. Cevabi mektubumda, elimden geldiğince detaya girmeden, saraydaki ortamın pek de güvenli olmadığını açıklamıştım.

Ölü prensler için gerçekleştirilen bütün matem seremonileri tamamlandıktan sonra Peri beni malikânesine çağırtmıştı. Oraya vardığımda Azer Hatun beni, Peri'nin sadece Meryem ve annesi gibi en yakınlarını kabul ettiği özel odasına yönlendirmişti. Bu oda, duvarında Sirin'in çıplak resmi işlenmiş halı olan, yerleri şeftali rengi ipek halılar ve bununla uyumlu renkte minderlerle kaplı odaydı. Peri, Şehname'nin daha önce hiç görmediğim bir kopyasını açmış okuyordu. Kitabın açık sayfalarında mücevher renkleriyle zenginleştirilmiş, kaligrafik figürlerle resmedilmiş muazzam kenar süsleri görülüyordu.

"Selamın aleyküm," dedi Peri, içeri girdiğimde. "Seni gördüğüme sevindim. Hayatım boyunca, sevdiğim birilerinin hâlâ yaşıyor ve nefes alıyor olduğuna böylesine şükredeceğimi aklımdan bile geçirmemiştim."

"Teşekkür ederim, nazik prenses." Sözlerinin sıcaklığı yüreğimde çiçekler açmasına neden olmuştu.

"Ne acılara dayandık seninle beraber! Bu kadar meşakkatli olacağını bilsem, seni vezirim yapmaya gönlüm elvermezdi."

"Prenses, size hizmet etmek hayatımda yaşadığım en büyük onur. Mevkiim ne olursa olsun bu durum değişmez," diyerek karşılık verdim ve sözlerim gerçeği yansıtıyordu.

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi Peri. "Umarım her durumda benim hizmetimde olmayı arzu edersin."

"Bütün kalbimle."

"Bunu bu kadar ezbere söyleyebileceğini sanmam. Önümüzdeki görevler gerçekten çok belâlı."

Sadece durup beklemiştim.

Peri düşünceli görünüyordu. "Etrafımızda bu kadar uğursuzluk bulunması ne tuhaf; sanki onları çok istermişiz gibi. Son zamanlarda yeniden Şehname'deki bir hikâyeyi okuyorum; Zahhak'ın genç erkeklerin kafalarını nasıl ceviz gibi kırdırıp beyinleriyle yılanlarını beslediğinin anlatıldığı hikâye. Şu son yaşadıklarımıza kadar bu hikâye bana bir masal gibi gelirdi ama şimdi ona yeni bir gözle bakıyorum. Aynı felaketi tecrübe etmiyor muyuz? Liderimiz, bir kuşakta sadece bir kez doğabilecek Ibrahim gibi küçüklüğünden itibaren prenslere yaraşır meziyetleri öğrenmiş, güneş gibi aydınlık olanlarından, genç meteorlara benzer diğerlerine kadar bir kısım en parlak yıldızı yok etmiş bulunuyor. Liderimiz, Zahhak'ın bir kopyası haline geldi."

Bütün terbiyem Şah'a sadık olmak üzerine kurulmuştu. Elimde olmadan, etrafta bu konuştuklarımızı dinleyen biri olup olmadığına bakmıştım.

"Şu ana kadar Muhammed Hüdabende ve çocuklarını listesinden çıkartmış görünüyor ama onları da yok etmek üzere birini göndermesi hâlâ çok mümkün. Eğer Muhammed ve ailesi katledilirse -Tanrı esirgesin- hanedanlığa lider olarak kim kalacak?"

"Mahmut Mirza'ya ne olacak? İsmail'in henüz doğmamış çocuklarına ne olacak?"

"Kimin hayatta kalacağını hiç bilmiyorum. Bu meselede benim sorumluluğum, gelecekte hanedanlığa liderlik edebilecek bütün prensleri savunmaktır. Onları korumak için elimden gelen her şeyi yapmak zorundayım."

"Bu kolay olmayacak."

"Şu andaki duruma bakılırsa, bir şey yapmak imkânsız. Artık İsmail'in suikastçılarını birinin üzerine göndermesine mani olmam, güneşe ne zaman doğacağını söyleyebilmem kadar olanaksız. Bazıları gezegenlerin yörüngelerini kontrol edebileceğine inanır ama ben onlardan biri değilim."

Sesinin tonundaki çekim ve bu toplantının hususiyeti, bir sonra gelecek hamleye dair fena halde duyarlı hale gelmeme neden olmuştu.

"Karışıklık dönemlerinde daima Şehname'ye dönerim çünkü babam ona çok değer verirdi. Bu kitabı okurken, onun aslında Firdevsi'nin arızalı bir şahla en doğru biçimde başa çıkma kılavuzu olduğunu düşünürüm. Söz konusu arızalı şah durumuyla fazlasıyla ilgilenmiş. Nihayetinde kendisi de Gazne Sultanı'ndan bir karşılık alacağı ümidiyle yaşamış ve dolaylı da olsa sultanın hükümranlığına karşı gelir gibi bile görünememiş."

Ben de son zamanlarda hemen hemen her akşam kendi Şehname kopyamı okuyup onunla ilişkimi büyük bir bağlılığa dönüştürmüştüm zira bu kitap, kısa bir süre önce Mahmut'un bana hediye ettiği kitaptı.

"Ama bak, doymak bilmez Zahhak'a ne oluyor: Kaveh bir ayaklanmayı ateşliyor. Genel olarak, hükümdarlık kurumunu yıpratmamaya özellikle dikkat eden Firdevsî bile, gerçekten kötü bir şaha karşı direnilmesi gerektiğini söylüyor."

Peri boğazıma bir mantık kemendi bağlıyor ve ben de sonradan çözülemeyecek bir düğümle bağlanmak istemiyordum. Duygularım yüzümden okunabiliyor olmalıydı çünkü Peri sesini yumuşatmıştı.

"Bazen bir kişinin bütün diğerleri için fedakârlıkta bulunması gerekir," diye eklemişti Peri. "Kaveh öyle bir adam işte. Despotluktan acı çekenlerin tümüne ne müthiş bir ilham! Geleceğimizin bekası alevler tarafından yutulurken daha fazla oturup seyredemem. Sık sık kendim için bir kazanım ümidiyle hareket ettiğim doğrudur. Şimdi diğerleri için harekete geçeceğim; kaderimin ne olacağını umursamadan."

Bunları öylesine bir duyarlılık ve kendi kusurlarının farkında olarak söylemişti ki, yüreğimin ta içine dokunmuştu.

"Tanrı sizi daima korusun! Kadınlar arasındaki en parlak yıldız sizsiniz."

"Teşekkür ederim Cevahir. Ama bana şunu söyle: Sen de liderimizin arızalı olduğunu benim kadar güçlü hissediyor musun?"

"Evet, elbette. Rahmetli babanız asla nedensiz yere kendi yakınlarını öldürmemiştir."

"Ona hizmet verebilmek için yaptığın fedakârlığın çok büyük olduğunu biliyorum. Ve şimdi senden çok daha büyük bir fedakârlık yapmanı rica edeceğim; talep etmeyeceğim, rica edeceğim. Çünkü bu fedakârlık gönüllü olarak yapılmalıdır. "

İçimi korkulu bir dehşet duygusu sarmıştı. "Ne istiyorsunuz?"

"Sadakat."

"O daima sizindir. Başka?"

"Yardım.

"Ne konuda?"

Peri sesini iyice alçaltmıştı. "İsmail tahttan indirilmeli."

Kalbim, askerleri savaşa yürüten kösler gibi atmaya başlamıştı. Peri'nin benden istediğiyle nasıl uzlaşacaktım? Eğer tespit edilirse, lideri aleyhine el kaldıran bir insanın da, kendi erkek kardeşine karşı gelen bir kız kardeşin de cezası ölümdü. Üstelik şayet Tanrı eylemi adaletsiz bulursa, bu da sonsuza kadar lanetlenmek demekti.

Prenses, beyannameyi yırtmak istiyordu. Ama biz bu işi Kaveh gibi yapamazdık çünkü bizim şah, şiirlerdeki bir karakter değildi; eğer çıkıp yüzüne karşı açıkça hükümdarlığını protesto etsek bizi derhal öldürtürdü.

Peri dikkatle yüzüme bakıyordu. "Cevahir, bu ülkeye adaleti geri getirmemde bana yardım eder misin?"

"Yüce Tanrı adına!" diye kükredim. "Son nefesimden gayrı her şeyimi, hatta kendi oğullarıma sahip olma ihtimalimi bile hanedanlığa sundum ben. Şimdi aynı çizgide yürüyebilmek için ona ihanet mi etmek zorundayım? Nasıl bir hizmetkâr olurum böyle davranırsam? Hangi doğruya değişmez diye sarılabiliriz ki ondan sonra?"

"Soruların gayet makul," dedi Peri. "Ama düşün ki, adalet için bir davaya hizmet ediyor olacaksın. Böyle bir emre itaat etmek için de tek sebep bu olabilir zaten. Sadece davanın doğruluğuna sen de inanırsan hizmetini bana sunmana izin verebilirim."

Eğer başka bir şey söyleseydi, eğer şan, şöhret, servetten söz etseydi, istediğini derhal geri çevirirdim. Ama o yine beni, benden isteklerine karşı hassas kılan yerimden yakalamıştı. İsmail'in Zahhak'ın bir kopyasına dönüştüğü su götürmezdi. Sessiz kalıp hepimizi keyfince yok etmesine izin mi verecektik? Yoksa Kaveh gibi cesur mu davranacaktık?

"Ona ne yapmak niyetindesiniz?"

"Diğerlerine yaşattığı kaderi yaşatmaya."

"Babanız bile, ruhu şad olsun, İsmail'i hayatta bıraktı," diye tartışıyordum hâlâ.

"Babam, İsmail'i hapse sokup öldürücü gücü elinden alacak kudrete ve otoriteye sahipti. Biz değiliz. Sultanam'la geçenlerde yaptığım bir görüşmede, kendisine eğer kızılbaş liderleri Şah'ın aklını yitirmiş olduğu gerekçesiyle onu tahttan indirmek isterse buna izin verip vermeyeceğini sordum; cevabı 'hayır' oldu. Kendimizi bu bataktan kurtarmanın, tıpkı Zahhak'ı tahttan indirmenin olduğu gibi, tek bir yolu kaldı."

"Bu söylediklerinizbütün ömrümce bana öğretilenlere ters düşüyor. Benden böyle bir şeyi nasıl isteyebilirsiniz?"

"Nasıl istemeyeyim: Yapılabilecek yegâne şey bu değil mi? Eğer onu kendi haline bırakırsak hepimizi öldürecek."

"Hayatım boyunca tahta sadık kalmak için mücadele verdim ben. Babamın katledilmesinden sonra da, bu yönde ulaşılmaz bir örnek olmaya adadım kendimi."

"Ve bütün bunları başardın da."

"Teşekkür ederim. Ama şimdi ahlâki değerlerimi fırlatıp atmalı ve başkaldırmalıyım öyle mi?"

"Bazen bu tek seçenek haline gelebilir."

"Cevabımı hemen veremem; düşünmeye ihtiyacım var."

"Anlıyorum," dedi Peri. "Ve düşünme ihtiyacını onaylıyorum. Kararını verir vermez bana bildir."

Oradan ayrılırken, Peri'nin ardımda bıraktığım hoş görüntüsüne bir göz atmıştım. Üzeri serçe desenleriyle süslü mor kaftanının içinde, minderine oturmuş, etrafı bir bahçede kıraat eden soylu hanımlar ve beylerin resmedildiği duvar halıları ve büyük incelikle işlenmiş el yazmalarıyla çevrelenmiş, altında şeftali rengi ipek bir halı, alabildiğine kadınsı bir azamet ve bilgiyle duruyordu. Etrafını saran rahat atmosfer, giysilerindeki uyum, yumuşak kavisli geniş alnı, her şeyi onu öyle özel ve harika kılıyordu ki. Lakin bu görüntünün altında babasında bile görmediğim sert bir kararlılık ve onları amansız devler gibi gösteren kırmızı dikmeli sarıklarıyla kızılbaş savaşçılarınınkinden bile daha güçlü bir dirayet vardı. Böylesine korkunç bir durum pek çok savaşçının savaşı bırakıp kaçmasına neden olacakken, Peri'nin kılı bile kıpırdamıyordu.

Hem Peri'nin talebi ve hem de Mahmut'un kaderini bilemiyor olmak beni iyice huzursuz etmişti. Prensten hâlâ ne bir mektup ne de haber almıştım. Şah'ın ruh hali ve bu katliam seferberliğinin bitip bitmediğine dair beni Hatice'nin aydınlatabilmesini ümit ediyordum. Hatice'nin bulunduğu bölüme gidip onu görmek istemiş, prensesten kendisine haber götürdüğümü söylemiştim. Daha fazla açıklama yapmaya gerek

kalmamıştı çünkü o günlerde harem kadınları arasında matemde olanları teskin etmek üzere zaten müthiş bir trafik vardı.

Hatice'nin odasına ulaşıp içeri alındığımda, onu tamamen siyahlar içinde, saçları siyah ipekten bir başörtüsüyle örtülü, Hint hurması rengi yüzü alabildiğine solgun halde görmek beni şaşırtmıştı.

"Başınız sağ olsun," diyerek, karşısında bir mindere oturdum.

"Teşekkür ederim, sizin de başınız sağ olsun."

Hatice'nin bu halini herhangi bir ölümle bağdaştıramadığımdan, sarayın genel üzüntülü durumuna uyum sağlama çabası olarak yormuştum.

"Efendim adına sizinle özel bir mesele hakkında görüşmeye geldim," dedim. Hatice hemen Nesrin'e dönüp, bana kahve getirmesini söyledi.

Nesrin odadan çıkar çıkmaz, Hatice bana, "Ölüm meleğini görmüş gibi duruyorsun, dedi.

"Görmüş gibi hissediyorum, evet," diye karşılık verdim ben de. "Altı prens öldürüldü ve Gowhar delirmiş gibi davranıyor. Üzüntüden öylesine hasta düştü ki, hayata tutunacak gücü kendisinde bulacağını hiç sanmıyorum artık. Bütün bunları görmek korkunç!"

"Tanrı'nın bağışlayıcılığı üzerimize olsun," diye karşılık verdi Hatice, yanağından bir damla yaş süzülürken.

Kendime hakim olamamıştım. Oturduğum minderden uzanıp Hatice'nin elini tutmuş, onu kollarıma alıp sararak bedenlerimizin sıcaklığını hissetmek istemiştim.

"Bu katliamın ne zaman biteceğine dair herhangi bir şey söyledi mi? Mahmut için çok endişeleniyorum."

Hatice öylesine yürek parçalayıcı bakmıştı ki, sorduğum sorudan pişman olmuştum. O an göz ucuyla kapıya doğru bakmasıyla benim de elimi çekip minderimdeki dik konumuma geri dönmem bir olmuştu.

"Zavallı Cevahir. Endişelenmekte haklısın," dedi Hatice, yumuşakça, gözleri acıyla derinleşirken.

"Biliyorum, biliyorum," diye karşılık verdim. "Sen neden bu kadar üzgünsün?"

"Ben de korkunç bir kayıp yaşıyorum."

"Ama senin hanedanlık prensleriyle bir bağın yok ki; evliliğin dışında.

"Doğru," diye cevapladı Hatice. "Matemim onlara değil. Bu sabah kardeşim Muhsin'in öldüğünü öğrendim."

"Ah sevgili Hatice! Nasıl olmuş?"

Hatice kollarıyla kendi bedenini sarmıştı. "Başka birini korumaya çalışırken; ondan da bu beklenirdi zaten. Çocukluğumuzda da beni daima koruyup kollardı."

Gözleri dolmuş, taşmış, yanaklarındaki ıslaklığın pırıltısı artmıştı. "Annemi ve babamı yitirdiğimde, kaybedilebilecek her şeyi kaybetmiş olduğumu, bir daha öyle üzülemeyeceğimi düşünmüştüm. Ama şimdi yüreğimi dolduran bu son acı, yaşadığım sürece asla oradan çıkmayacak."

"Seni kollarıma alıp teskin edebilmeyi öyle çok isterdim ki!"

"Şş!" diye fısıldadı Hatice ve sanki bir şey dinlermiş gibi dikildi. Birdenbire kapıda beliren Nesrin Hatun elinde kahveyle içeri girmiş, bu kadar sessiz gelmesi bende Hatice ile konuştuklarımızdan bir şeyler duymaya çalıştığı izlenimi yaratmıştı. Hemen konuyu değiştirmiştim.

"Değerli prensesimin öğrenmek istediği şudur ki, Gowhar'ın büyük yasını en derin biçimde yaşadığı şu günlerde kendisine yardımcı olacak özel bir ilacınız var mıdır?"

"Var," dedi Hatice. "Geçtiğimiz günlerde bu karışımı çok isteyen oldu; kendim de kullanmaya başladım şimdi. Nesrin Hatun, lütfen size gösterdiğim şekilde şifalı karışımdan hazırlayıp misafirimize getirin.

Nesrin elindeki tepsiyi yere bırakıp, kendisine verilen görevi yapmak üzere tekrar odayı terk etmişti. Hatice'nin neden o kadar durgun göründüğünü o zaman anlamıştım. Hazırladığı ilaçlar bütün ağrılara son verecek güçte olurlardı.

"Cevahir..." diye girdi lâfa Hatice ama sözünü kestim.

"Onu nasıl durdurabiliriz?"

Hatice'nin dudakları tiksintiyle sarkmıştı. "Sadece beni istememesini diliyorum. Kardeşimin başına gelenleri bile bile onun altına nasıl yatarım?"

Karmakarışık olmuştum. "Muhsin'in ölümünün Şah'la ne ilgisi var?"

Hatice derin bir iç geçirmişti. "Cevahir, acı verse de gerçeği bilmen gerek: Kardeşim Mahmut'u korurken ölmüş."

Demirden bir el gelip yüreğimi sıkmıştı sanki. "Tanrı onu daima esirgesin!" demiştim ama kelimeler ağzımdan kızgınlıkla çıkıyordu.

Hatice bana öyle şefkatli bir bakış atmıştı ki, kontrolsüz öfkemden utanmıştım. "Eğer neler olup bittiğini bilmek istemezsen, anlatmayayım."

Elbette istiyordum; başka seçeneğim yoktu.

"Muhsin ve Mahmut bir av partisindelermiş. Şah'ın adamları onları yaktıkları kamp ateşinin dumanından takip edip bulmuş ve saldırmış. Onlarla birlikte av partisine katılmış olan Muhsin'in bir arkadaşı kar-

gaşada canını kurtarıp kaçmayı başarmış. Bana yazdığına göre, Mahmut'u boğmuş ve Muhsin'i de hançerleyerek öldürmüşler. Cesetleri Mahmut'un malikânesine götürülüp, toprağa verilmek üzere hazırlanmış ve bekletiliyormuş. Aradan birkaç saat geçtikten sonra Mahmut homurdanarak uyanmış. Boğazı mosmor kesilmesine rağmen meğer ölmemiş."

İçimde yükselen nabız birden dinmiş, tıpkı Mahmut'un o an yapmış olduğunu tahmin ettiğim gibi, ciğerlerime yaşamın tatlı havasını çekmiştim. Günlerdir ilk defa aldığım bir nefes rahatça boğazımdan geçip ciğerlerime ulaşmış gibiydi.

"Kusura bakma, bu kadar sinirlenmemeliydim," dedim. "Onu kaybetmek düşüncesine katlanamadım."

Sanıyorum bir an gülümsemiştim bile; ama tabii Hatice'nin acıyla büzüşen güzel yüzünü görene kadar.

"Keşke hikâyenin devamını sana anlatmak zorunda olmasaydım," diye sürdürdü Hatice. "Suikastçılar liderlerine uyanan Mahmut'u ne yapmaları gerektiğini sorduğunda, komutan hayatına son verilmesini emretmiş ve bu defa başarılı olmuşlar."

Kendime hakim olamayıp ayağa fırlamış ve yerdeki kahve tepsisine olanca gücümle bir tekme atmıştım. Tepsinin çarptığı cam bardaklar büyük bir şangırtıyla kırılmış, etrafa saçılan kahveler Şah'ın kişisel malı olan mavi ipekten kilimin üzerinde lekeler bırakmıştı.

"O benim ailemdi!" diye bağırdım.

"Biliyorum," diye mırıldadı Hatice, yumuşakça.

"Biz bir köpek tarafından yönetiliyoruz! Suratına tükürüyor ve hakkında belâ okuyorum! Yıldızı gökten yere düşsün! Cehennem ateşlerinde yansın!"

Hatice bedenini bükerek kapıya doğru bakmış, beni bir duyan olduğundan korkmuştu. Bense hiç umursamıyordum; oysa saldırgan sözlerim doğrudan ölümüm anlamına geliyordu. Hatice'nin, yaptığı ilaçlardan kendim için de kullanmamı telkin eden sesine kulaklarımı tıkamış, rüzgâr gibi oradan dışarı fırlamıştım. O an dünyadaki herkesten nefret ediyordum. Bahçenin kuytu bir köşesinde öfkeyle yürürken, vücudumu tekrar tekrar bir sedir ağacına çarpmış ve her hamlemde dallarındaki titreşmeleri seyretmiştim. Kuru yapraklar havada süzülürken, omuzlarıma dallardan kırılan minik filizler yağıyordu. Sanki Şah'ı döve döve öldürüyormuşum gibi vuruyordum kendimi ağaca. Sonra da gidip Peri'ye havadisleri iletme görevimi yerine getirdim

Derin bir matemin içine gömülmüşken, Mahmut'tan bana kalan yegâne hatıra olan Şehname kitabına uzanıp, rastgele bir sayfasını açmıştım. Gözlerim yaşla dolu olduğundan yazıları tam seçemiyordum. Kitabı kapatıp yatağımın yanına koyarken aklıma Sadi Şirazî tarafından yazılmış bazı mısralar gelmişti.

Ey kullarını ezen zorba,
Bu daha ne kadar böyle sürer ki?
Sen ki, otoriteden anladığın bu;
Insanları ezmendense, ölmen çok daha iyi.

Tanrı dünyaya gönderdiği liderlerinden adaletle hükümdarlık etmelerini ister ama ya onlar bu isteğe uymazlarsa? O durumda zorbalık rejimine dayanmak zorunda mıyız? Çocukların öldürülmesine müsaade mi etmeliyiz? Nefes almaktan bile korkmalı mıyız?

Hayır! Hayır! İçimde bir ses feryat figan bağırıyordu. Eğer İsmail'le ilgili bir şeyler yapmazsam, muhtemelen pek çok diğer insan daha ölecekti. Ama tutup onu durdurmaya çalışırsam da acaba Tanrı beni bu davranışımdan dolayı cehenneme atıp lânetler miydi? Bilemiyordum. Bütün yapabileceğim, hâlâ hayatta olanlar için dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye çalışmaktı. Düşünüp taşındıktan sonra da Peri'ye gittim ve üstlendiği görevi başarması için ona yardımcı olacağıma yemin ettim. Yaşamlarımızı kaybetmek pahasına da olsa birlikte çalışmak konusunda uzlaşmıştık.

Fakat bu ustaca saklanan avı nasıl yakalayacaktık? Her şey bizi başarısızlığa uğratmak üzere tasarlanmış gibiydi. Yüksek duvarlarla çevrilmiş saray, her yanına dağılmış muhafızlarca, ağaçlar ve çalılardan labirent gibi avlular ve geçitlerle sıkı sıkı korunan binalardan oluşuyordu. Bunların hepsi de içlerindeki özel bölümleri asla dışa vurmayacak şekilde inşa edilmişlerdi. İsmail etrafını bir hizmetli ordusuyla sarmıştı ve bütün bu insanların yaşamı ve ekmeği Şah'ı koruyup hayatta tutmalarına bağlıydı. Ayrıca İsmail Şah son dönemlerde sosyal etkinliklere de pek katılmayıp, kendini daha fazla gizler olmuştu. Nerede olduğunu da

sormak imkânsızdı çünkü böyle bir sorunun derhal şüphe yaratacağı muhakkaktı.

Hem güçlü, hem de ürkek bir şahtan ve onu saran bütün surlardan, engellerden ve muhafızlardan daha zekice davranmak durumundaydık. Bizim gibi kastı olanları alaşağı etmek için düzenlenmiş koca bir sistemi aşmak zorundaydık.

İlk olarak İsmail'in her türlü alışkanlığı hakkında dakika dakika daha fazla bilgi toplamaya karar vermiş ve bu nedenle de onu en iyi tanıyan kişilere yaklaşmayı hedeflemiştik. Peri, Şah'ın Kafkas karısı Kudenet ve hamile kölesi Mahasti'yle görüşüp neler öğrenebileceğine bakacağını söylemişti.

Sultanam'ın bize yardımcı olması beklenemezdi ama ben, yine de Sultanam'a yakın hanımlarla dostluk kurarak oğlunun hareketlerini izlemeye çalışacağımı bildirmiştim prensese. Şah'a gerçekten çok yakın bir tanıdığım olduğunu Peri'ye söyleyip söylememek konusunda kendimle çok boğuşmuş, ama sonuçta, muhtemelen Hatice'yi koruma arzusuyla, adını vermemeye karar vermiştim.

Şah'ın, en yakın arkadaşı olan Helvacıoğlu Hasan Bey'le ilişkisi çok enteresandı; Hasan Bey bir erkek olmasına rağmen Şah'ın yatak odasında onunla birlikte kalma ayrıcalığına nail olacak kadar özel bir statüye sahipti. Peri bana neredeyse imkânsız bir görev vermişti: Şah'ı gözetleyecek, kiminle dostluk yaptığını keşfedecek ve bu kişilerden Şah'ı zayıf düşürebilecek herhangi bir bilgi elde edip edemeyeceğimi araştıracaktım. Peri diğer hizmetkârlarına da, ne kadar önemsiz görünürse görünsün, sarayda olup bitenlere dair kulaklarına gelen her şeyi kendisine rapor etmeleri yönünde direktif vermişti.

Bir akşamüstü odama çekildiğimde, yatağında yatan Balamani'yi odada görünce şaşırmıştım. Cildinin tozlanmış gri rengi, fil derisini andırıyor, alnında da çektiği ağrıyı yansıtan kırışıklıklar görülüyordu.

"Ah göklerin mücevheri! Nerelerdesin sen?"

"Her zamanki şeytani görevlerdeyim. Sana ne oldu böyle?"

Balamani her şeyden uzaklaştırarak ileri uzattığı bacağını işaret etti. Ayak parmakları şişmiş görünüyordu.

"Üzerine basamıyorum, dedi Balamani. "Beş parmağım sanki alevlerle yanıyormuş gibi acıyor."

Balamani geçmişte öküz gibi dayanıklı biriydi. Onu yaşı ilerledikçe böyle çöküyor görmek bana acı veriyordu.

"İlaç ister misin?"

"Rahatlatıcı bir merhem kullanıyorum ama işe yaradığı yok."

"O zaman, dedim, "senin o çok daha büyük parçalarının kesilip alınmasına dayanan bünyenin, ayağını da muhakkak iyileştireceğine inanacaksın."

Balamani gülmüştü ama çıkarttığı ses sanki acıyla inliyormuş gibi geliyordu. "Bir ayak başparmağı yüzünden yıkılmak da büyük rezalet yani!"

"Ah," dedim, "senin gibi bir adam düşünebildiği sürece asla yıkılmaz. Bak gene bilgine ihtiyacım var; her zaman olduğu gibi."

"Ne amaçlı? İyi mi, kötü mü?" Bir an Balamani'nin kara gözleri kurnazca parlamış ve sanki bütün ıstıraplarını unutuvermiş gibi görünmüştü.

"Kötü tabii," dedim. "Lakin olup bitenler karşısında bugünlerde kim kendini kötülükten uzak tutabiliyor ki?"

"Hakikaten öyle; hayatım boyunca gördüğüm en karanlık günler bunlar."

"Söylesene, bu katliam gerekli miydi gerçekten?"

"Şah ın stratejisi bir kasap bıçağı kadar basit ama işini yaparken ne kadar etkili çalıştığına bakar mısın? Tahtı tehdit edebilecek neredeyse kimse kalmadı."

Odada soğuk bir hava esmişti. Balamani uzanıp ayağına dokunarak acıyla dişlerini sıkıyordu.

"Şimdilik, tabii..." diye ilâve etti.

"Şimdilik mi?"

"Eğer Şah ın bir oğlu olacak olursa, al sana, o büyüdüğünde de yine Şah isyanlarla karşı karşıya kalacak."

"Ya gerçekten bu ölümler hiç bitmezse?"

Balamani ağır bedenini uzandığı yastıkların üzerinde oynatarak, ayağının hiçbir yere değmediğinden emin olarak yerine yerleşmişti.

"Cevahir, dikkatli ol. Belki Şah, kız kardeşlerine şimdilik dokunmamış görünüyor ama ilerde ona zarar vermeyeceklerine olan inancı daha ne kadar sürer, bunu kimse söyleyemez. Peri'nin veziri olarak sen de ölümcül bir tehlikenin içindesin.

O an gerçekten tehlikeye atılmaya karar vermiştim işte. Balamani'ye doğru eğilip fısıldayarak, "Ne diye bir yılanın hükümdarlık yapmasına izin verilsin ki?" deyivermiştim.

Balamani kahkahayı patlatmıştı. "Onun Tanrı'nın yeryüzündeki gölgesi olduğunu unuttun mu yoksa?"

"Sence bu şah Tanrı'nın gölgesini mi izliyor?"

"Hangisi izlemiş ki?

Aman Tanrı m! Balamani'nin böyle şeyler söylediğini daha önce hiç duymamıştım.

"İnsanların masala ihtiyacı var," diye de ilâve etmişti ardından. "Şayet şah Tanrı'nın gölgesi olmasaydı, onca yaşlı soylunun onun emirlerine sadık kalması için ne sebep olacaktı? Tanrı katıyla kendini ilişkilendirmediği sürece hangi adamın hükümdarlığı mutlak olarak kabul edilebilir?"

"Olması beklenen bu şekilde değil ama," diye tartışmaya girmiştim Balamani'yle. "Unutma, biz de sadakatimizi, karşılığında adalet görmek için kayıtsız şartsız sunuyoruz, öyle değil mi?"

"Elbette," diye onamıştı. "Lakin adalet kalmadığında acıyı kim çeker?"

"Şu anda herkes acı çekiyor," dedim, dişlerimin arasından.

Balamani'nin bakışlarında bir şefkat ifadesi belirmişti birden. "Mahmut Mirza'nın başına gelenleri duyduğumda çok üzüldüm. Başın sağ olsun.

"Teşekkür ederim."

Gözlerim yaşarmıştı; sanki gözlerimin ardında bir pınar fışkırmaya başlamıştı. Balamani'nin gerçek duygularımı yanında yaşayabileceğim birkaç can dostumdan biri olmasının rahatlığıyla yatağıma oturmuş ve iki büklüm kapanıp içimdeki acının akıp gitmesine yol vermiştim.

"Tanrı, acılarınla başa çıkman için sana güç versin!" demişti yumuşakça Balamani de. "Uzun zaman önce sana söylediğimi hatırlar mısın bilmem: Asla saltanat katından birine gönlünü kaptırma."

Peri'nin ipek mendillerinden birine yüzümü silmiş, biraz daha kendime gelmiştim. "Gelip seninle konuşmak istememin bir nedeni de Mahmut'tu. Ama asıl konu, bir görev üstlendim ve yardımına ihtiyacım var."

"Neymiş bu görev?"

"Hasan Bey'in, bu katliamı durdurması ve merhametli olması için Şah'a yalvarmasını sağlamanın bir yolu var mı?"

"Söylemesi zor," diye karşılık verdi Balamani. "Hasan Bey işi gereği gece gündüz Şah'la beraber ve haliyle ona da ulaşmak zor."

"Bu adamla ilgili biraz daha bilgi edinmenin bir yolunu bulmalıyım."

Balamani ruhumu okurmuş gibi bakıyordu. "Hey sen, duyarlı genç ağa! Sen genelde erkeklik organın gibi, sanki dilin de yokmuş gibi durdurdun hep. Saray entrikalarına mı dahil oluyorsun şimdi?"

"Entrika çevirmiyorum, dedim. "Sadece böyle bir iyi niyet girişiminin Hasan'ın kulağına gitmesini istiyorum."

"Umarım kulakları hâlâ kafasına bağlıdır."

"Ben de."

"Gene de bu işten burnuma kötü kokular geliyor."

"O senin ayaklarından gelen koku olmasın?"

Balamani homurdanmıştı. "Ne tür bilgiye ihtiyacın var peki?"

"Ona nasıl ulaşırım?" diye üstelemiştim ben de oynadığım oyunu sürdürerek. Oysa gönlümden geçen, Balamani'ye planımızı olduğu gibi anlatmak ve onu da yanımıza almaktı.

Balamani bir an duralamıştı. "Şah'ı adaletli olmaya Hasan da ikna edemez ki."

"Haklı olabilirsin tabii," dedim. "Denemeyelim mi yani?"

"Hayır."

"Neden?"

"Çünkü sen ve ben, biz olarak hiçbir şey yapmayacağız. Ben yaşlı biriyim. Emekli olmasına birkaç gün kala, Bengal sahillerinde yaşayacağı emeklilik hayalini yaşayamadan ölen o hadım gibi olmak istemiyorum."

"Ama Balamani, bağrımızda bir deli besliyoruz. Gün olur hepimizi kesmeye kalkışabilir."

"Hayır."

"Bak, ben senin gözün kulağın olacağım; ve tabii ayağın," dedim ısrarla. "Sen sadece beni yönlendirecek ve işimi sürdürmeme yardımcı olacaksın."

"Çok tehlikeli."

"Ama sen olmadan bu işi yapamam ki," diye sürdürdüm ısrarımı. "Nasıl olur da doğru bildiğini yapmaktan kendini bu kadar uzak tutabilirsin?"

Balamani yüzümü yakından izliyordu. "Ah, dostum, hâlâ bilmiyorsun."

"Neyi?"

"Kendinin ne olduğunu?"

"Neymişim ben?"

"Sen, bensin."

Bir an duralamıştım.

"Evet," diye sürdürmüştü Balamani. "Sana bütün bildiklerimi öğrettim ve şimdi yerimi sana devrediyorum." Sonra çevik bir hareket-

le bana doğru eğilip böğrüme okkalı bir şaplak yapıştırmıştı. Neye uğradığımı şaşırmıştım; kan beynime sıçramıştı sanki.

"Balamani...

"Bu yeri hakkıyla kazandın. Henüz bilmediklerini öğreneceksin. Usta olma vaktin geldi."

"Ama Balamani... diyebilmiştim, kendimi, ustası vaktinden önce yol vermiş bir çırak gibi hissederken. Bir yanda tuhaf bir yalnızlık duygusu, diğer yanda coşkun bir ruh haliydi yaşadığım; sanki rüzgârın önüne bırakılmış ve gökyüzünün yükseklerinde özgürce uçuyor gibiydim.

"Her neysem, onu sana borçluyum, dedim, çok da güvenmediğim bir ses tonuyla.

"Seni bana Tanrı gönderdi," diye karşılık verdi Balamani de, mütevazı biçimde. "Tanrı dedi ki: 'Bu gururlu ve kimsesiz çocuğu al ve tam biri yap!'"

"Çok fazla istemiş, öyle değil mi?"

Balamani'nin gülümseyişinde acı vardı; çocukları amansız bir hastalıkla boğuşan ebeveynlerin evlatlarına destek olma çabasına benziyordu hali.

"Gerçekten öyle. Ama arayışının tamamlandığını sanma. Son zamanlarda babanla ilgili ne keşfettin bakalım?"

O an Balamani'nin gözlerinde gördüğüm heyecan beni şaşırtmıştı. Sanki becerilerimi ortaya çıkartmam için beni tahrik edermiş gibiydi.

"O konuyu kovalayacak zamanım olmadı son zamanlarda. Hâlihazırda işlenen ve işlenmek üzere olan cinayetleri çözümlemek, eski bir cinayeti çözümlemekten daha elzem görünüyor."

"Tanrı yardımcın olsun, sevgili dostum," diye tepki verdiğinde, önemli bir sınavı başarıyla atlatmış olduğumu hissetmiştim. "Hadi şimdi işinin başına!"

Hatice'yi bir sonraki ziyaretimde, yine Gowhar için biraz daha ilaç isteme hikâyemi sürdürecektim. Nesrin Hatun ilaçları hazırlamak için odadan çıktığında, hemen Hatice'den, aynı günün son ezanından sonra bahçelerin arasında benimle sanki kazara karşılaşmış gibi buluşmasını

istemiştim. Nesrin elinde hazırladığı ilaçlarla geri döndüğünde de derhal kalkmış ve ilaçları götürüp kaynağını söylemeksizin Peri'ye vermiştim.

O akşamın ilerleyen saatlerinde harem bahçelerindeki ceviz ağaçlarının arasında dolanmış ve nihayet dev bir ağacın arkasına saklanmış olan Hatice'yi bulmuştum. Yüzünü örtmüş, vücudunu başıyla birlikte içine alan bir çarşafla kapatmış, velhasıl, kolayca tanınmaz bir hale gelmişti. Onu görünce çok şaşırmış gibi davrandığımda, hiç uzatmadan, "Çabuk ol. Oyalanmamalıyım," dedi.

Hemen ağacın altına girip Hatice'ye öyle çok yaklaşmıştım ki, kısa bir an için, orada, o ağacın altında yatmış, dünyevî hazların zevkine varıyor olduğumuzu hayal etmiştim.

"Hatice, fikrine ihtiyacım var," diye fısıldadım. "Öldürmeler sona erdi mi?"

Hatice bir ürperti geçirmişti. "Bilmiyorum. Birkaç gün önce beni istedi ve ondan tiksindiğim halde sanki çok keyif alırmışım gibi davrandım. Konuşturmak için, düşmanlarını böyle amansızca ortadan kaldırıyor olmasıyla ne büyük bir kıvanç duyduğumu söylediğimde, 'Onların kökünü tek tek kazımayı planlıyorum,' diye karşılık verdi."

"Kardeşinle ilgili herhangi bir şey söyledi mi?"

"Öldürüldüğünü bilmiyordu bile!" diye cevapladı Hatice. "Bu gerçeği ona söylediğimde de üzüntülerini bildirip, abim canını şahın güvenliği için kaybetmiş olduğu için, cennette bu sevabının karşılığını elbet göreceğine beni ikna etmeye çalıştı.

Sinirden boğazım yanıyordu. "Ne kadar sahtekârca!"

"Sanırım gözetim altında geçirdiği yirmi yıl, muhakeme becerisini hepten kaybetmesine neden olmuş."

"Sarayda bazıları onun gitmesi gerektiğini hissediyormuş." Bu hiç de kutsal görünmeyen fikre nasıl bir tepki vereceğini yokluyordum.

"Vayy!" diye hayıflanmış, sonra da etrafta sesimizin duyulmuş olabileceği korkusuyla elini ağzına kapatmıştı.

Hatice o kadar uzun süre sessiz kalıp etrafı kolaçan etmişti ki, bir an böyle bir fikre asla sıcak bakamayacağını düşünmüştüm. Ama sonra alçak bir sesle içini döküp, "Ben de her gün bunun için dua ettiğimi itiraf etmeliyim," deyivermişti.

"Nasıl yapılabilir bu iş sence?"

"Yani... Ebediyen mi?"

Gözleri, sözlerimin gerçek olduğunu doğrulamak için gözlerimi aramış ve sonra karanlığın içinde avının üzerine atılan bir hayvanınki gibi, dişlerinin beyazı ışımıştı.

"Hiç kolay olmayacak. Gerçi yatarken hançerini çıkartıyor ama hangi kadında onu hançerleyebilecek yürek vardır bilemem; özellikle de böyle bir girişimin sahibi tespit edildiğinde derhal öldürüleceği düşünülürse... Zehirlemek daha zor tespit edilebilecek bir yol ama Şah'ın yediği-içtiği her şey önce saltanat çeşnicibaşısı tarafından tadılıp kontrolden geçiyor. Benim yaptığım tatlılar, kurabiyeler bile, daha İsmail onlara dokunmadan aynı kontrolden geçmek zorunda."

"Gece yarısı kalkıp su içiyor mu?"

"Bazen; ama asla bardağa dokunmaz –ister su olsun ister şarap. Kontrol edilip mühürlenmemiş hiçbir şeye elini sürmez."

"Denk gelip, etrafta o an bulunan herhangi bir bardaktan bir şeyler içtiği olmuyor mu hiç?"

Hatice bir an duralamıştı. "Gözden ırak olduğu zamanlarda böyle şeyler yapıyor olması pek muhtemeldir tabii; onca şarap ve aşkın arkasından..." diye kinaye etmişti sonra da.

"Başka huylarıyla ilgili bana ne söyleyebilirsin?"

"Çok az şey," dedi Hatice. "Bana kendini pek açık etmiyor. Ama onsuz yaşayamayacağı bir şey biliyorum."

"Nedir o?"

"Yakın geçmişte, İsmail'in sık sık müdahale edilmesi gereken seğirmeler yaşadığını fark ettim. Yanından hiç ayırmadığı şekerleme kutusundan alıp atıştırdıkları her neyse, bir süre sonra daima onu sakinleştiriyordu. Bir gece İsmail'in derin uykuda olduğu düşüncesiyle kutunun kapağına uzanıp aralayarak, onu benden daha etkili sakinleştiren mucizevî şekerlemeleri görmek için içine bir göz atmak istedim. Tam o sırada gözlerini açıp yaptığımı görünce çok sinirlendi. Çok zor yatıştırdım. Kendi tarifim olan kakuleli kurabiyelere kafa tutan o şekerlemelerin ne olduklarını görmek istediğimi söyledim de sakinleşti. Bu söylediğimden de, kutuda ne olduğunu görmeye fırsat bulamadığım sonucunu çıkartmış olsa gerek ki, gülümsedi bana. Kutuda afyon topları vardı."

Tanrı esirgesin!

"Ne sıklıkta yiyiyor?"

"Birkaç saatte bir; uyumadığı sürece tabii," diye karşılık verdi Hatice. Kutu mühürlenmiş olarak geliyor ve İsmail onu hiç yanından ayırmıyor."

"Onsuz yaşayamıyor yani?"

"Uzun sürgün hayatına ancak onunla dayanabilmiş olmalı."

"Kutuları kim hazırlıyor?"

"Bilmiyorum. En iyisi, önlemleri gevşettiği durumları kollamak."

"Böyle bir durum kendini gösterdiğinde beni de haberdar eder misin?"

"Ederim."

Uğursuzluk kabilinden duyulan baykuşun ötüşü, soğuk gece ayazında Hatice'nin ürpermesine neden olmuştu.

"Gitmem gerek."

Tek bir söz daha etmeden bahçelerin arasında gözden kaybolmuştu. Bense uzunca bir süre daha o ağacın altında kalmış, Hatice'nin hemen arkasından ortalığa çıkıp onunla görüştüğümüz ihtimalini kimsenin aklına getirmek istememiştim.

Gökyüzünde muazzam bir dolunay asılıydı. Bir anda düşüncelerimin prangalarını çözüp, Şah tahttan indirildikten sonra neler olabileceğini hayal etmeye başlamıştım. Hatice acaba yeniden benim olabilir miydi? Onu kollarıma alıp gün doğumuna kadar birlikte yatabilir miydik ki o zaman? Hatice'yi yeniden kazanma fikri yüreğimi mutlulukla doldurmuştu ama bu duygusal durum derhal korkunun ve dehşetin etkisiyle bastırılmıştı. Bu korkunç zamanları sağ salim atlatabilecek miydik? Şu dünyada koruyucu kalkanı olmak isteyeceğim tek bir hayat vardıysa, o da Hatice'nin hayatıydı.

Bir sonra atacağım adımı düşünmek üzere odama döndüğümde, Mesut Ali'nin annemin kuzeninden gelen bir diğer mektupla beni beklediğini görmüştüm. Bu mektuplar artık asabımı bozmaya başlamışlardı. Sadece bir şeyler istemek için yazılıyorlardı çünkü. Celile'yi arzuladığım şekilde yaşatmaya gücümün yetmeyeceğini düşündüğümde, sırf kız kardeşime ıstırap çektirmeden bir süre daha onu yanında tutsun diye bu kadının her isteğini yerine getirmeye kendimi mecbur hissediyordum. Mührü açıp mektubu okudum:

Selâmlar. Tanrı'nın koruyuculuğu üzerine olsun. Bildiğin gibi, kız kardeşin Celile on beş yaşına gelmiş ve neredeyse ergenlik çağına ulaşmış bulunuyor. Onu Kazvin'e aldırma işini hâlâ hallememiş olduğuna göre, bize düşen görev, Celile'ye iyi bir koca bularak başka bir yuvanın hazinesi olabilmesinin önünü açmaktır. Annenizin son arzusu olan kızına göz kulak olmamız yönündeki isteğini elimizden geldiğince yeri-

ne getirdiğimize inanıyor ve her ne kadar kendisi harika bir çocuk olsa da, ömrümüzün sonuna kadar Celile'ye bakma görevini üstlenemeyeceğimizi görmekten dolayı üzüntü duyuyoruz. Kız kardeşin için yüklü bir çeyiz parası gönderebilir misin? Sorumluluğunu hakkıyla üstlenecek iyi bir adam bulacağız ona. Lütfen bu düşüncemizin senin arzularınla uzlaşıp uzlaşmadığını bize bildir.

Tehdit açıktı: Celile'ye bakmaktan yorulmuşlardı. Muhtemelen koca arayışlarına da başlamışlardı bile. Derhal cevabi bir mektup kaleme alıp, benim onayım alınmadan hiçbir evlilik akdi yapılmaması konusunda ısrarcı oldum ve yine, olası en yakın zamanda Celile'yi Kazvin'e alacağıma söz verdim. Ayrıca, sarayın problemli günler yaşadığını, bu nedenle biraz sabırlı olmaları gerektiğini, Celile'yi tehlikelere açık bir ortama sokmak istemediğimi anlattım. Nihayet, Celile benim sorumluluğuma geçtikten sonra kendilerine hatırı sayılır bir armağan sunacağıma söz vermekle birlikte para göndermedim, çünkü böylelikle mevzuu bahis edilen evlilik girişimini desteklemiş olmak istemedim. Verdiğim tepkinin, sarayda ne yapacağım belli olana kadar onları yatıştırmasını ümit ediyordum.

Balamani'nin durumu düzelmişti. Ayak başparmağı artık acımıyordu ve iştahı da yerine gelmişti. Hafta içi bir gün birlikte öğlen yemeği yemeye karar vermiştik ki, bu durum, işlerimizin yoğunluğu nedeniyle pek nadir yapabildiğimiz cinsten bir kaçamaktı doğrusu. Yatakhane selâmlığında buluşup, sıcak ekmek, koyun peyniri, nane ve yanında içine küp küp salatalıklar doğranmış yoğurtla yemeğimizi yemeye başlamıştık. Tam ilk lokmalarımızı çiğniyorduk ki, sarayın içinde öğle ezanının nameleri yankılanmıştı.

"İsmail'in dinî mezhebiyle ilgili son söylentiyi duydun mu?" diye sordu Balamani.

"Hayır."

"İnsanlar onun gizli bir Sünni olduğunu söylüyor."

"Sünni mi?" diye ünlemiştim; öyle şaşırmıştım ki, ağzımdaki bir lokma ekmekle donup kalmıştım.

"İlgililer sinirli," dedi Balamani. "Ama Şah aynı zamanda onların dinî lideri de olduğundan, bu konuda fazla bir şey yapamazlar."

"Şiilik üzerine kurulu bir hanedanlık için ne dönüş! Ataları bu hanedanlığın Şiilik davası için kan dökmüş olan kızılbaşlar çileden çıkmış olsalar gerek."

"Kesinlikle. Ayrıca tek neden de bu değil. Son zamanlarda İsmail, Osmanlılarla savaşa girmemiz gerektiğini de söyleyip duruyormuş."

"Neden?"

"Babasının kaptırdığı toprakları geri almak istiyor."

"Ama bu akıl dışı!" dedim. "Dünyanın en güçlü imparatorluğuyla uzun süredir devam eden bir barışı bozmanın ne anlamı var? Peri verdiğin her iki havadise de köpürecek şimdi."

Balamani o sırada lavaşının arasına biraz yeşillikle peynir yerleştiriyordu. "Bütün bu olup bitenin akılla herhangi bir alâkası olduğunu söylemedim zaten."

"Bu durumda," diye devam ettim, "neden o haşmetli görüntülü, tam teçhizatlı kızılbaş kağanları duruma el koymuyorlar ki?"

O sırada yanımıza, içinde kuzu haşlama ve mercimekli, tarçınlı pirinç pilavı bulunan tabaklarla harem mutfağından gelen bir uşak yanaşmıştı. Ekmeğimin arasına biraz pirinçle kuzu eti alıp yemeye başlamıştım.

Uşak uzaklaşınca da Balamani yeniden konuşmaya başlamıştı. "Darbenin anlamı pek çoğu için ölüm demektir. Tehlikeleri biliyorsun."

"Yani şimdi sen bana diyorsun ki, taşakları yerlere değecek kadar kocaman ve aletleri çadır direği gibi kalın bütün bu savaşçı adamlar aslında birer korkak, öyle mi?"

Öyle kocaman kahkahalarla gülmüştük ki bu lâfa karşılıklı, selâmlığın duvarları sarsılmıştı.

"Balamani, sana tekrar soruyorum: Helvacıoğlu Hasan Bey hakkında daha fazla bilgiye nasıl ulaşırım?"

"Kolayca," dedi Balamani, kara gözleri ışıldayarak. "Yakın bir geçmişte Enver beni bir belge götürmem için Şah'a yolladı. Belgeyi bırakmak için, Ana Giriş Kapısı'nın hemen yanındaki meydana yakın Hasan Bey'in evine yönlendirildiğimden hiç bahsetmedim mi ben sana?"

"Dalga geçme benimle," diye karşılık verdim. "Ana Giriş Kapısı yakınlarında evi olan bütün ailelerin isimlerini biliyorum. Hasan'ın adı bunlardan biri değil."

Balamanı gülümsemiş, gözleri muzaffer bir edayla parlamıştı. "Çok iyi kamufle edilmiş," diye karşılık verdi. "Dışarıdan bakıldığında eski bir idari bina gibi duruyor. Büyük meydanda yüzünü Ana Giriş Kapısı'na çevirip, uzakta, kentin içindeki Cuma Camisi'nin minaresine doğru bak. Dosdoğru minareye doğru gidermiş gibi yürüyüp saray duvarlarına ulaştığında, sağ tarafına doğru üç tane kapı say. Karşında, sanki hizmetçilerin kaldığı bir yere açılırmışçasına kırık-dökük, eski bir ahşap kapı olduğunu göreceksin. Hâlbuki bu kapı, arka taraflarında bir de ev bulunan devasa bir bahçeye açılıyor. Yalnız eski ahşap kapının arkasında daima muhafızlar oluyor, dolayısıyla sakın aptalca bir şey yapma.

İmrenerek gülmüştüm Balamani'ye. Her şeye rağmen usta olan hâlâ oydu.

Eski ahşap kapıyı bulmak gayet kolay olmuştu ama oralarda durup şüpheyi üstüme çekmeden gireni çıkanı gözetlemek olacak şey değildi. Peri'nin malikânesindeki terasta bu evin avlusunu tepeden bir parça görebileceğim bir nokta bulmuştum sonunda. Prensesin yanında çalışan kadınların çamaşır astıkları ve güneşte meyve ve baharat kuruttukları bu terasta çarşafa bürünüp görünmez hale gelmek mümkündü. Aşağıdan beni gözetleyen biri olursa onu yanıltmak için de, bir mindere oturup bezelye danelemek ya da pirinçlerin taşlarını ayıklamak gibi işlerle uğraşıyordum. Azer Hatun kurutmak için terasa meyve ve baharat getirip götürdükçe ara ara durup bana sataşıyor, çıkarttığım işin uydurukluğundan yakınıyordu.

"Şuraya bak!" demişti bir keresinde, ayıkladığım pirinçlerin içinde elini gezdirip küçük bir taş bulduğunda. "Çocuk bile bundan iyisini yapar!"

Ona hak vermek zorundaydım. Terasta yaptığım bütün işler boyunca bir gözüm Hasan'ın kapısında oluyordu. Balyalarca mal getiren tüccarlar geliyor, hizmetçiler tarafından avluya alınıyordu ama eve tek bir yüksek makamlı ziyaretçi girip çıkmıyordu. Gözetlemem tam beş gün boyunca hiçbir sonuç almaksızın devam etmiş ve nihayet geceleri de terasta kalıp evi izlemeyi sürdürmeye karar vermiştim. Üç gece hiçbir şey olmadı. Terasta uyuyakaldığım dördüncü geceyse, uzaktan gelen bir ahşap kapı çarpılması sesiyle irkilerek uyanmıştım. Ortalığı aydınlatan Ay, gözetlediğim avludaki birkaç adamı hayal meyal seçmeme imkân veriyordu. Hasan, normalde giydiği ipekli giysiler yerine, düz beyaz ketenden bir tunik ve keten bir pantolon giymişti. Kafasına sıkı

sıkı geçirmiş olduğu siyah takkeyle de başını kapatmıştı. Bu haliyle, güneşten ya da fazla çalışmaktan dolayı yüzünde hiçbir kararma veya buruşma olmaksızın bütün yakışıklılığıyla ortada duran yüzü hesaba katılmazsa, pekâlâ pazaryerinde küçük bir tezgâhı olan sıradan bir tüccar gibi mütevazı gelirli biri sanılabilirdi. Şah'a onun kadar yakın birinin böyle sıradan giysiler içinde olması tuhaf bir durumdu. Hasan'ın yanındaki adam daha esmer tenliydi ve bütün yüz hatlarını açıkça görmek zordu. Üzerinde kahverengi bir kaftan vardı ve herhangi bir makamın işaretini taşımıyordu. Yüzünün alt kısmı da bir eşarpla sarılmıştı. Yine de hareketlerindeki tanıdık hımbıllık ve uyuşuk uyuşuk yürüyüşü bana onun kılık değiştirmiş bulunan Şah'ın ta kendisi olduğunu düşündürmüştü. Yanlarında ayrıca, muhafız oldukları belli birkaç kişi daha vardı.

Adamlar evin bahçesinde hızla ilerleyip, saray duvarlarının dibine ulaştıklarında birden gözden kaybolmuşlardı. Büyük bir heyecanla hemen üzerimdeki çarşafı fırlatmış, aşağıya koşmuş, dost canlısı bir muhafızın yardımıyla yan kapılardan birini açtırıp kendimi saray duvarlarının dışına atmıştım. Bahçede gözden kaybettiğim adamlar tam pazaryerine giden yaya yollarından birine sapıp kaybolurken onları yakalamıştım. Yüce Tanrım! Demek Hasan'ın evinden de Saltanat Atlılarının Gezinti Alanı'na gizli bir geçit vardı.

Tahminimce bu adamlar ya bir tavernaya, ya da başka tür bir eğlence mekânına gidiyorlardı ama kendimi ele vermekten korktuğum için onları izlemeye cesaret edememiştim. Bu iş için Mesut Ali'yi kullanmayı düşünmüştüm zira her zaman bir ayak işine koşturuyormuş gibi görünebilir ve benden daha az göze batardı. O günden sonraki birkaç gece boyunca terastaki gözetleme işini Mesut Ali'yle birlikte sürdürdük. Uykuya yenik düşmemek için gösterdiği gayret ve işine genç bir delikanlı kadar sadakatle sahip çıkması göğsümü kabartmıştı. Terasta bekleyerek geçirdiğimiz saatler boyunca birbirimize hikâyeler anlatmış ve tavla oynamıştık. Ona, diğer ayakçı oğlanlara karşı kullanabileceği birkaç tane de yeni oyun stratejisi göstermiştim.

Ve bir gece, ikimiz de beklemekten usanmış haldeyken, Mesut Ali bana dövüş sanatı derslerinde öğrenmekte olduğu yumruk karşılama tekniklerini göstermeye başlamıştı. Yine kara çarşaflara dolanmış olarak gizlenmekte olduğumdan, çarşafın altından ona doğru hamleler yapıp sanki vuracakmışım gibi yapıyordum. Mesut Ali hamlelerimi bertaraf etmekle kalmayıp, bir vuruş da kendisi yapmıştı. Darbesi fazla

güçlü değildi belki ama çok seri gelmişti. Böğrümde patlayan yumruğunun nereden geldiğini hiç anlayamamıştım gerçekten.

Dövüş mevzusuna öyle dalmıştık ki, Hasan'ın evinin avlusunda dolanan adamların ne zaman içeri girdiklerini kaçırmıştım ama Mesut Ali bahçede hareket eden gölgeler olduğu yönünde beni uyardığında derhal oraya odaklanmıştım. Adamlar sessizce gizli geçide yönelmişlerdi. Mesut Ali derhal fırlayıp adamların peşine düşmüş, yüzlerce sıradan sebeple onların yakınında yöresinde dikkat çekmeden sonuna kadar kalmıştı. Gözden kaybolana kadar arkalarından onları izlemiştim. Yüreğim korkuyla buruluyordu.

Saatler sonra, akşam vakti Peri'yi görmeye gittiğimde, üzerinde değerli fildişi keten pijamaları ve uzun sarı ipek kaftanı vardı. Bir mindere oturmuş, Meryem'e beline kadar uzanan siyah saçlarını taratıyordu. Yakın zaman önce Meryem, Peri'nin saçlarına kına sürmüş olmalıydı ki, prensesin başı kandilin ışığında olgun bir kara üzüm tanesi patlamış da sularını fışkırtırmış gibi etrafa pırıltılar saçıyordu.

"Sizi rahatsız ettiğim için çok özür dilerim, değerli prenses," dedim," ama yalnızca size iletmem gereken bilgiler var."

Meryem prensesin saçlarını taramayı kesmemişti. Peri dönüp ona, "Ruhum, kendi güvenliğin için bizi biraz yalnız bırakmalısın, demiş ve Meryem ancak o zaman ayağa kalkıp gönülsüzce odadan çıkmıştı; suratından düşen de bin parçaydı.

Aklıma, az sonra Meryem'in bu odaya geri döneceği, yeniden Peri'nin uzun, siyah saçlarını tarayacağı ve alacakaranlıkta soyunup birbirlerine sarılacakları gelmişti birden. Biri güçlü ve çevik, diğeri balıketi ve yuvarlak hatlı, gür saçlarıyla sarılmış iki bedenin görüntüsünden aklımı almaya çalışıyordum. Her geçen gün Hatice'yi daha çok özlüyordum. Onun vücudunun her köşesini keşfetmenin keyfi bir yana, sırtı bükülüp göğsüme yerleştiğinde veya benim sırtım onun koynuna yaslandığında bedenlerimizin arasındaki sıcaklık yükselirken hissettiğim duygusal yakınlığın sıradan ifadelerini özlüyordum.

"Nedir?" diye sormuştu o arada Peri, sabırsızlıkla.

"Gece yaptığım gözlemlerden edindiğim bilgilere göre, Şah kılık değiştirerek saraydan çıkıp pazaryerinde keyif peşine düşüyor," demiştim. "Mesut Ali, Şah'ın her defasında pazara çıktığında aynı tatlıcıdan helva aldığını tespit etmiş."

Önce bu tatlıcının yerine kendi adamımızı yerleştirme düşüncesi üzerine fikir teatisinde bulunduysak da, sonra bunun fazlasıyla kuşku yaratacağı kanaatine vardık. Şah'ın kullandığı afyona top haline getirilmeden önce müdahale edebilmenin yollarına kafa yorduk. Fakat bu yol da çok büyük tehlikelerle doluydu.

"Şah'ın kadınlarından başka bir alışkanlığına dair bilgi alabildiniz mi?" diye sormuştum, prensese.

"Pek bir bilgi alamadım doğrusu. Mahasti karnındaki bebekten başka bir şey konuşmuyor. Kudenet sadece on beş yaşında ama hiç aptal değil. Ona uzun uzun kocasının gözündeki itibarımı onarmak istediğimi fısıldayıp, beni daha yakından tanıdığında, yapmaya çalıştığım şeyin adaleti sağlamaktan başka hiçbir amacı olmadığını anlayacağını söyledim. Bana öylece durmuş bakarken, zehirli yılan dişimi etine ne zaman geçireceğimi bekler gibiydi."

O sırada çağrılmadığı halde Meryem odaya girmiş, "Yatak saati!" diye zamanı ilân etmişti. Gidip yatağın üzerindeki kadife yatak örtüsünü sıyırıp işlemeli yastıkları ortaya çıkarttıktan sonra da dik dik bana bakmıştı.

"Prenses yorgun," dedi Meryem, altını çizerek.

Peri yastıkların üzerine doğru iyice yayılarak gözlerini kapatmıştı bile. "İyi geceler, Cevahir. Yarın sabah biraz daha konuşuruz."

Meryem sanki o an itibariyle tamamen baş başa kalmışlar gibi Peri'nin saçlarını fildişi bir tarakla taramaya başlamıştı. Prensesin dudaklarından da minik bir haz inlemesi kaçmıştı. Onları birbirlerine bırakıp boş yatağıma döndüm.

Babamdan söz ettiğimde Balamani'nin gözlerinde gördüğüm tahrik edici bakışlar, cinayetin ayrıntılarını çözüme kavuşturmak için bütün marifetlerimi ortaya dökme isteğimi gerçekten de kamçılamıştı. O günlerde bu meseleyi ikinci plana aldığımı söylemiş olsam da, aklımdan

hiçbir zaman çıkmamıştı. Lulu, Balamani ve Mirza Selman'dan topladığım bilgilerde hâlâ beni düşündüren açık kalmış bir nokta vardı. Neden Şah, bürokratlarından birini kendi elleriyle öldüren bir muhasebeciyi cezalandırmamaya karar vermişti? Takdir kazanmış bir bilgi toplayıcı olarak bu meselenin sırrına erememiş olmamın büyüsüne kapılmış ve kendimi biraz da aşağılanmış hissediyordum.

Yine kalem idaresine gitmiş ve tekrar Tahmasb Şah'ın Muhteşem Saltanat Tarihi belgelerini görmek istemiştim. Basık göğüslü hadım Abidin Ağa son ziyaretimde götürmüş olduğum hediyeden pek de memnun olmamış göründüğünden, hakkında bir araştırma yaparak, büyük çabalar sonucunda damak zevkine dair bazı bilgilere ulaşmayı başarmıştım. En sevdiği şekerciyi tespit edip, fıstık ezmesi kaplı, beyaz şekerlemelerden almıştım kendisine bu defa. Abidin Ağa hediyesini alıp uzaklaşırken, bir an şaşkınlıkla kaşlarını kaldırmıştı. Elinde dokümanlarla geri döndüğünde de, "Yine prensesin işleriyle mi ilgili bu araştırma?" diye sormuştu, imalı imalı. Duymazdan gelmiştim.

Dokümanlar arasında Kamiyar Kofrani ile ilgili sayfayı kolayca bulmuş ve yazılanların tamamını okumuştum. Şiraz'da doğmuş ve emekli olana kadar muhasebecilik yapmıştı. Belgelerde ismi verilmeyen bir kadınla evlenmiş ve dört oğlu olmuştu. Balamani adamın yaşayan iki oğlundan haberdar olduğuna göre, diğer ikisi muhtemelen ölmüştü. Kamiyar merhum Şah'a bazı ekonomik reformlar yapılmasında yardımcı olmuştu. Muhasebe defterlerinin okunması ve anlaşılmasına yönelik bazı kolaylıklar geliştirerek, yolsuzlukların ortaya çıkarılmasını daha mümkün hale getirmişti. Bundan birkaç yıl sonra da işten ayrılmış ve ölmüştü.

Babamın öldürülmesine ilişkin tek bir söz edilmiyordu. Üstelik bu adamın cezalandırılmasından Şah'ı alıkoyacak nitelikte ne bir aile bağı, ne de yüksek mevki söz konusuydu.

Beni rahatsız eden şeyler vardı; ulaşabildiklerimin ötesinde şeyler. Mirza Selman ve dokümanlar katilin ölmüş olduğunu iddia ediyordu ama Lulu'nun adamın yaşıyor olabileceğine yönelik kuşkusu düşüncelerime kök salmış durumdaydı. Bu çelişkiden bir anlam çıkaramayarak tekrar babamla ilgili sayfaya dönmüştüm.

Muhammed Emir Şirazî: Kazvin doğumlu. Şah a yirmi yıl hizmet verdi ve baş muhasebecilerinden biri oldu. Hesaplarındaki titizlik ve saray işleyişini aksatmayacak hızda çözümler geliştirmesi nedeniyle pek

çok meslektaşının takdirini kazandı. Kalem erbabı adamlar arasında daha üst kademelere yükselmesine kesin gözüyle bakılıyordu; ta ki, bir gün Şah'a karşı suç işlemekle yargılanıp idam edilene kadar. Daha sonra bu suçlamanın doğruluğuna dair kuşkular ortaya çıkmışsa da, Şah, Tanrı'nın aydınlığı üzerine olsun, bürokratını asılsızca suçlayan soylu kişiyi cezalandırmayı uygun görmemiştir. Bu kararının nedeni, söz konusu kişinin, Şah'ın karşısına almak istemediği güçlü ittifaklara sahip bulunmasından kaynaklı olabilir. Kesin olanı yalnızca Tanrı bilir.

Kelimeleri tek tek inceledim ama ne yapsam mozaik bir türlü tam bir resim çıkartmıyordu; çok kritik bir parça eksikti. Kelimelere yeniden bakarken, onların nasıl gerçeği hem ortaya çıkartıp, hem de aynı zamanda sakladıklarını düşünmüştüm. Mesele tam da burada gibiydi işte–parçalar gözümün önünde bir süre gidip gelmiş ve nihayet birdenbire yüksek bir sesle çığlık atmıştım.

Abidin Ağa'nın yuvarlak omuz başları kasılmış ve dönüp dik dik bana bakmıştı. "Derdin ne senin? Bu şekilde höykürerek bütün bir sayfa elyazmasını berbat etmeme sebep olabilirdin."

"Ben... Ben sonunda soruma bir cevap buldum.

"Bir dahaki sefere iyi haberleri kendine sakla."

Başımı önümdeki dokümana eğip, az önce fark ettiğim cümledeki ayrıntıyı yeniden okudum: *Şah, bürokratını asılsızca suçlayan soylu kişiyi cezalandırmayı uygun görmemiştir...*

Ya bütün bu paragraf iki farklı adamı işaret ediyorduysa? Katil Kamiyar Kofrani'ydi. Fakat babamı suçlayan kişi Şah'ın güçlü müttefiklerinden biriydi ve muhtemelen de hâlâ hayattaydı. Paragrafın yazılış biçimi, birinin, belki de suçlayan kişinin hesabına çalışan bir tarihçinin kasıtlı olarak gerçeği perdelediğini getiriyordu akla. Eğer böyleyse, içimde büyüyen bir heyecanla, hâlâ peşine düşebileceğim bir adam olduğunu idrak ediyordum.

Ertesi sabah Peri'yle oturmuş hareket planlarını konuşmaya başlamıştık ki, malikânede acıyla feryat figan, uzun bağrışmalar duymuş ve ardından da koşuşma sesleri işitmiştik. Olduğum yerden sıçrayarak kalkıp

kapının yanına koşmuş, elim hançerimde durup dışarıyı dinlemiştim. O sırada kapı açılıp içeriye nefes nefese Azer Hatun girmişti.

"Neler oluyor dışarıda?"

"Sultanam. Acınacak durumda."

"Hemen içeri alın onu," dedi Peri.

İnlemeler giderek yüksek perdeden duyulmuş ve nihayet Sultanam, ayağındaki deri terlikleri çıkartmaksızın hızla odaya dalmıştı. Peri'nin en kıymetli ipek halılarını sanki orada yayılı değillermiş gibi pervasızca çiğniyordu. Başındaki taca bağlı başörtüsü sarkıp omuzlarına düşmüş ve beyaz, dalgalı saçları yılan yuvasına döndürdükleri yüzünün önünde darmadağın saçılmışlardı. Saçları arasından ışıyan yanakları göz yaşlarıyla sırılsıklam olmuş parlıyor, ağzı biçimsiz açılmış bir yara gibi büzüşmüş görünüyordu.

"Sarayın en yaşlı ecesi, seni rahatsız eden ne?" dedi Peri, sakinleştiricilik onun görevi olduğundan saygıyla ayağa kalkarak. "Acılarınızı nasıl dindirebilirim?"

"Yüreğim göğsümden sökülüp alındı ve bir kurt tarafından yendi," diye ağlıyordu Sultanam. "Yardım et! Yüce Tanrı adına, yardım et bana!"

Sultanam dizleri ve elleri üzerinde bir hayvan gibi yere kapanmış, yumruklarıyla yerleri dövüyordu. Prenses onu bir minderin üzerine almaya çalıştıysa da, silkelenip Peri'nin elini vücudundan uzaklaştırmış, sanki bu el dokunduğu yeri yakarmış gibi bir tepki göstermişti.

"Biri canınızı mı yaktı, değerli ecem? Kim olduğunu söyleyin bana. Adaleti tesis edeyim."

"Evet, adaleti tesis etmelisin sen!" diye ağlıyordu hâlâ Sultanam, bedenini dikleştirip bir mindere otururken. "Matemden fenalık geldi. Gözümün nurlarını kaybettim!"

"Kim zarar gördü gene?"

"Torunum. Sultan Hasan Mirza. Onun yerinde ben olsaydım keşke."

Gözlerim telaşlı biçimde Peri'nin gözleriyle buluşmuştu. Sultan Hasan Mirza, Muhammet Hüdabende'nin ilk karısından doğan en büyük oğluydu.

"Ne oldu ona?"

"Sultanam öylesine yüksek perdeden bir feryat atmıştı ki, üzüntüsünün sesini dişlerimin titreşmesinde hissetmiştim. "Tahran'da İsmail'in adamları tarafından boğularak öldürülmüş!"

"Bu nasıl bir merhamet etmedir!" dedi Peri. "İsmail'in size Muhammed Hüdabende ve çocuklarına merhamet edeceğine ve onları esirgeyeceğine dair söz verdiğini sanıyordum."

Sultanam'ın cevabi çığlıkları, Şah'ın verdiği sözden dönmüş olduğunu açıkça gösterir nitelikteydi. "İsmail, bazı kızılbaşların Sultan Hasan Mirza'ya tahta geçmesi için destek vermeyi planladıklarını duymuş, diye karşılık verdi Sultanam. "Ama ben biliyorum, oğlan sadece saltanat katında daha iyi bir pozisyon talep etmek istediği için Tahran a gitti. Ve şimdi İsmail bir de Muhammed Hüdabende ve diğer oğullarını Şiraz ve Herat'da ev hapsinde tutuyormuş. Hepsini öldüreceğinden ödüm kopuyor."

Hançerimi daha sıkı tutar olmuştum.

"Tanrı onları korusun!" diye karşılık verdi Peri. "Nice Safevi kuşaklarının anası, size acılarınızı hafifletecek bir ilaç sunmama izin verin.

"İlaç falan istemiyorum," diye haykırdı Sultanam. "Adalet istiyorum!" Sultanam elini kolunu kontrolsüzce sallayarak havalara kaldırıyor, sonra sanki cansızlarmış gibi serbest bırakarak başına ve göğsüne çarparak düşmelerine neden oluyor, sanki kendini dövüyordu.

"Benim ne yapmamı arzu ediyorsunuz?"

Sultanam bir an kıpkırmızı olmuş gözleriyle durup Peri'ye baktı. "Sana, hiçbir belirsizlik yaşamaksızın şunu söylemeye geldim: Oğlum, devletin iyiliği için tahttan indirilmeli."

Kulaklarıma inanamamıştım.

"Değerli büyüğüm, emin misiniz? Sizi son gördüğümde başka türlü konuşuyordunuz."

"Çünkü hiçbir ana kendi oğlunun tahttan indirilmesini, onun tam bir canavar olduğuna kanaat getirmeden onaylayamaz. Peri, idareyi sen ele almalısın."

"Nasıl. Soylular yardım etmiyor ki."

"O zaman başka yollar bulmak zorundasın.

"Sizin düşüncenizi tamamen tersine çeviren ne? İsmail uzun zamandır önüne geleni öldürüyor!"

Sanki prenses benim aklımdan geçen düşünceleri seslendiriyormuş gibiydi.

"Eğer İsmail, Muhammed ve çocuklarını da öldürürse hanedanlık tamamen bitmiş olacak. Ülkenin geleceğini güvence altında tutmak için onu tahttan vazgeçirmek zorundayım."

Peri'nin yüzü şaşkınlıkla parlıyordu. "Ne kadar cesur bir hale gelmişsiniz!"

Sultanam'ın yüzü çökmüş ekmek hamuru gibi görünüyordu. "Bunu kendim için de istiyorum. Ailemin geri kalan üyelerini de kaybetmek ve ömrümün geri kalan günlerini yalnız başıma geçirmek is-te-mi-yo-rum!"

Elbette istemezsiniz. Tanrı'nın inayetiyle, daha uzun yıllar yaşayıp nice kuşaklar göreceksiniz."

Sultanam'ın avımızı yakalamakta yardımcı olabileceğini umuyordum.

"Değerli ecem," dedim, "oğlunuz, evrenin sahibi, son derece sıkı korunuyor. Onu tahttan indirmek gerçekten imkânsız."

"Hasan Bey'i tanıyan birinden bilgi almaya çalışmalısınız."

"Mesela kimden?" diye sordum.

"Şirin adında bir fahişeden."

"Siz nereden tanıyorsunuz böyle bir kadını?" diye sordu Peri.

"Saltanat katındaki soylulara hizmet vermeye başladıktan kısa bir süre sonra, bundan birkaç ay önce beni görmeye geldi. Huzurumda vücudunu açtıktan sonra morarmış gözaltlarını ve bacaklarındaki morlukları gösterdi. 'Her dürüst fahişe gibi ben de vergilerimi ödüyorum,' dedi. 'Size yalvarırım, beni delirmiş gibi davranan müşterilerden koruyun.'

"Saldırgan, bir kağanın oğluydu. Hemen vezirimi oğlanı uyarması için seferber ettiğim gibi, babasına da haber gönderip, şayet böyle bir şiddet gösterisi tekrarlanacak olursa, oğlunun da aynı biçimde dövüleceğini bildirdim. Şirin bana o kadar müteşekkir oldu ki, o gün bugündür müşterileriyle ilgili beni daima bilgilendirir. Müşterilerinden biri de Hasan Bey."

Şah'ın en gözde dostunun bir fahişenin kollarına kaçtığı düşüncesiyle öylesine kocaman bir kahkaha patlatasım gelmişti ki, kendime güçlükle mukayyet olmuştum.

"Hasan'dan bizim için bilgi alabilir misiniz peki?" diye sormuştu hemen Peri.

"Hayır. Bir canavarın annesi olsam da, yapabileceğim bu kadar. Şirin'e gidin ve sizi benim gönderdiğimi söyleyin.

"Şirin nerede yaşıyor?" diye sormuştum ben de, ayaklarım hücum etmek için sabırsızlanan askerlerinkiler gibi kıpır kıpır olmuş vaziyette.

"Said Su Deposu'nun yakınlarında."

"Zengin tüccarların yaşadığı mahalle?"

"Evet; Şirin gerçekten çok güzel."

En güzel fahişeler, bedenlerini satarak yaşayan diğer kadınlardan çok daha fazla vergi ödüyorlardı ama o oranda da fazla kazanıyorlardı.

Peri'nin gözleri takdirle dolmuştu. "Cesaretiniz bütün kadınlara örnek teşkil edecek nitelikte. Bugün burada söylediklerinizi asla unutmayacağım; üstelik yüreğinizde kaybettiğiniz torununuzun acısı bütün tazeliğiyle sizi kahrederken. Günün ilerleyen saatlerinde sizi ziyaret edip, kayıplarınızın ardından gözyaşı dökerken yanınızda olmamı arzu eder misiniz?"

Sultanam heybetli görünen cüssesiyle upuzun ayağa kalkmıştı. İki kadının kaplayacağı kadar hacim kaplıyordu giydikleriyle.

"Benimle yas tutarak vakit kaybetme," diye karşılık verdi Sultanam. "Daha fazla yakınım katledilmeden, biran evvel buyruklarımı yerine getir. Acele et!"

"Çeşm, varlığımın sebebi."

Sultanam çıkıp kendi malikânesine dönmüş ve Peri'yle beni şahit olduğumuz olaydan serseme dönmüş vaziyette ardında bırakmıştı.

"Ne ilginç," dedi sonunda Peri, gözleri sempatiyle dolmuş bakarken. "Yok etmek zorunda kalacağın bir çocuğu yetiştirip büyüttüğünü düşünebiliyor musun?"

"Ben olsam yapamazdım. Siz?"

"Benim işim ülkeme analık etmek, çocuk büyütmek değil. Seninki de."

Gözlerimiz birbirimizi anladığımızı söylüyordu. Sıradan kadınlardan ve erkeklerden ne kadar farklıydık! Soyumuzu devam ettirecek çocuklar yetiştiremeyecektik belki ama daha müreffeh bir İran için doğum sancılarına katlanacaktık. Bu görev, o güne dek kendim için hayal ettiğim en onurlu görevdi ve içimi ümitle coşturuyordu.

Peri, fahişeye hediye olarak götürmem için işlemeli, gümüşten bir ibrik vermişti ve bu, gelecekte alacağı çok daha büyük hediyelerin işareti niteliğindeydi. Gümüş ibriği ipeğe sarıp paketledikten sonra pazaryeri yakınlarındaki zengin muhitine koşmuş, Said Su Deposu'nu kendime kerteriz bellemiştim. Bu depo, dağların mutedil eğimli eteklerinden

süzülüp yer altı tünellerini izleyerek gelen suların şehirde depolandığı düzinelerce büyük yer altı haznelerinden biriydi.

Su deposunun etrafını saran çamur tuğlasından yapılma evler son derece güzel ve bakımlıydılar. Sokakta oynayan çocuklar görmüş ve onlara Şirin'in nerede oturduğunu sormuştum. İçlerinden bir oğlan çocuğu beni alıp dolambaçlı ara sokaklara sokarken, sanki bu işi daha önce de defalarca yapmış gibiydi. Nihayet hedefimize ulaştığımızda oğlan durup karşımızdaki evi işaret etmiş, yüzünde hafif bir utangaçlık ifadesi belirmişti. Ben de ona bir gümüş para vererek teşekkür etmiştim.

Şirin'in evine açılan ahşap kapıdan geçerek bakımlı kayısı ağaçlarının olduğu tertemiz bir avluya girdim. Evin duvarları mavi, beyaz ve sarı renkte şık karolarla kaplanmıştı ve giriş kapısına vardığımda da içerden misk kokuları geliyordu. Kapıyı açan hizmetçiye saltanat ailesinden biri tarafından gönderildiğimi söyleyip elimdeki hediye ibriği ona teslim ettim. Şirin'in evindeki selâmlığa alındığımda gül suyuyla kokulandırılmış çay, yanında bir tabak iyi hurma ve ballı çörek ikram edilmişti. Evin içinde bir yerlerden yoğun kuş sesleri geliyordu.

Tam çayımı bitirmiştim ki, hizmetçi gelip Şirin'in beni görmek için hazır olduğu haberini getirdi. Selâmlığın diğer ucundan girilen daha ufak, özel bir odaya geçmek üzere hizmetçiyi takip ettim. Odanın duvarı, bir bahçenin içinde birbirine yaslanmış bir adam ve bir kadının resmedildiği duvar resmiyle kaplanmıştı. Kadın sırtını adamın gövdesine yaslamış ve adamın elleri kadının kaftanı altındaki gizli geçitleri ifşa ederken, kaftanın göğüs ve bacaklara gelen kenarları tahrik edici biçimde hafifçe sıyrılmıştı. Resmin çağrışımıyla tahayyül ettiğim bir sonraki sahne, kadının üzerindeki kaftanın üst kısmının sıyrılıp aşağıya kayarak altındaki nar gibi göğüsleri ortaya çıkartması olmuştu. Bu resme bakıp iyice tahrik olan müşterileri Şirin'in hizmetini almak için daha arzulu hale geliyor olmalıydılar.

Şirin kapıya yanaşıp bir süre hizmetçisine direktifler verirken, is, tütsü ve gül esansının bileşimi olan o unutulmaz kokuyu içime çekmiştim. Üzerine giydiği bordo kaftan boyunca inen uzun, koyu renk saçlarının arasında, kaftanın kumaşına altın simlerle işlenmiş ötücü kuş figürleri kıpırdanıyordu.

Şirin nihayet yüzünü bana döndüğünde gördüğüm manzara karşısında donup kalmıştım. Kocaman kara gözleri, kadife misali gür kaşlarının altında dipsiz kuyular gibi görünüyorlardı. Burnu ve ağzı yüzüne göre ufacıktı.

"Feriştah!" diyebilmiştim sadece, şaşkınlıkla. "Gerçekten sen misin, yoksa hayal mi görüyorum?"

Feriştah'ın güzel gözleri bir süre gözlerimin içine odaklanıp kalmıştı. Sonra toparlanıp temkinli ama tatlı bir tonla, "Evet, benim. Ama hizmetlilerimin yanında lütfen bana Şirin diye hitap et. Artık gerçek adımı kullanmıyorum.

"Yüce Tanrım! Maşad'a gittiğini duyduktan sonra bir daha seni asla göremeyeceğimi düşünmüştüm."

"Çok ani bir kararla gitmiştim Maşad'a," diye karşılık verdi Feriştah, fakat bu kararın ne olduğunu söylemedi. "Ben de senin kendine yaptıklarını öğrendiğimde çok üzüldüm. Payam, doğru mu gerçekten duyduklarım?"

Eski adımı duymak, alnımdaki kırışıklıkların arasında ter damlaları belirmesine neden olmuştu. Feriştah, hakkımda geçmişime yönelik her şeyi bilen yegâne kadındı; ergenlik dönemimde erkeklik uzuvlarımı görmüş olan da. Pek çok kereler onun sevecenliğini hatırlayıp, başıma gelenleri ona anlattığımı hayal etmiştim.

"Doğru."

"Şükürler olsun hayatta kalmışsın." Yüzünde, korktuğum üzere herhangi bir tiksinti veya dehşet ifadesi olmadığı gibi, gerçeği onayladığımı duyduğunda da gözlerini falan kaçırmamıştı. Derin bir nefes almıştım.

"Kazvin'e ne zaman döndün?"

"Bir yıl kadar önce," dedi. "Maşad'da işlerim öyle iyi gitti ki, oradan Mekke'ye, hacca bile gidebildim. Oradayken de, yeterince para kazanır kazanmaz geçimimi sağlama biçimimi tamamen terk edeceğime yemin ettim. Maşad'daki müşterilerimden birine rica edip, beni saltanat katından insanlara tavsiye etmesini istedim."

"Demek şimdi sana Hacı Feriştah diyebilirim," dedim. "Tanrı'ya şükürler olsun, hacca bile gidebilmişsin."

"Bu tecrübe beni defalarca değişime uğrattı. Tanrı affedicidir ve inayetini benden esirgemedi. Elbette hâlâ toplum dışı biriyim -kız kardeşlerim hâlâ benimle görüşmüyor ve hediyelerimi geri çeviriyorlar- ama o zamanlar ben sadece yapmam gerekeni yaptım."

"Benim içinde aynı."

"Öyle mi? Sen neden yaptın bütün yaptıklarını?"

Şefkatli merakı, içimde ona her şeyi anlatmak yönünde bir heves uyandırmıştı. Son görüşmemizden sonra yaşadığım gençlik bunalımla-

rını, hayalleri ve başarıları tek tek hatırlamaya başlamıştım. Konuşurken, sanki ciğerlerimden kocaman, sert bir topağın gevşeyip söküldüğünü hissediyordum.

"O zamanlar, tek seçeneğimin bu olduğunu düşünmüştüm. Artık yaşımın ilerlediği bugünlerdeyse, derinlerimde bir yerde, bizim için yaşamını yitirmiş olan babam için diyet ödemek istediğimi düşünüyorum.

Bu duygumu daha önce kendime bile böylesine açıklıkla ifade etmemiştim. Onca geçen yıldan sonra içimdeki salt gerçeği ortaya döküvermek öyle iyi gelmişti ki.

Feriştah'ın bana bakışlarında şefkat vardı. "Hiç şaşırmadım. O zamanlar öyle genç ve her şeye karşı öyle coşkuluydun ki; yemek yiyişin, sevişmen –yüreğin sanki bir gün önce doğmuşsun gibi delice atardı. Seni sık sık aklımdan geçirmiş olduğumu itiraf ediyorum.

Böyle bir şey söylemesini gerçekten hiç beklemiyordum ve sözleri dalga dalga içimi ısıtmıştı.

"Ben de seni," diye karşılık verdim, karanlık gecelerde nasıl birbirimizi şehvetle erittiğimizi canlandırarak zihnimde. Cildi, saçlarının karası yanında tıpkı en kaliteli pelür kâğıtlara benzer ipek dokulu ve adeta şeffafmış gibi görünürdü. Sevişmelerimizden sonra salyangoz kabuğu gibi kıvrılıp onu içime sarmama bayılırdı.

"Bir hadım olmak seni nasıl değiştirdi peki?"

Bir an düşünmek için duralamıştım. "Hiç kimse hem bir kadın ve hem de erkek olmayı benim kadar iyi bilemez –belki bir de sen biliyorsundur."

Feriştah gülümsedi.

"Ama hepsi bu değil," diye sürdürdüm. "Planladığım üzere, saltanat katında hizmet veren bir bürokrat olmuşken, aşk yaşayabileceğim pek çok kişiyle mesafemi korumam icap etti."

"Aşık olduğun biri var mı?"

"Afrikalı bir köle dostum oldu," diye cevap verdim, yüreğimi sakin tutmaya çalışarak. "Eğer yüksek mevkilerde bir soylu olarak kalmak istiyorsam, onunla o kadar fazla zaman geçirebileceğimden kuşkuluyum."

"Yine de, bu kadar büyük bir değişiklikten sonra hâlâ aşkı bulabilmiş olmana sevindim.

Ona baktım. Aynı Feriştah'tı ama daha da güzelleşmişti. Evet, dudaklarının çeperlerinde belli belirsiz çizgiler görünmeye başlamıştı

ama çok daha olgun bir kadın olmuştu ve asaletiyle beni sanki tatlı kokulu bir bulut gibi sarmıştı.

"Sen ne düşünüyorsun peki? Acaba üvey annenin evinde kalsaydın daha mı iyi olacaktı?"

Feriştah hüzünlü bir ifadeyle gülümsedi. "Beni isteyen ilk adamla, ne düşündüğüme hiç aldırmaksızın, derhal evlendirilmiş olurdum. O durumda da mutlu olabilir miydim, bundan kuşkuluyum."

"Şimdi mutlu musun?"

"Aşağı yukarı."

"Aşkı bulabildin mi?"

"Hayır," diye karşılık verdi Feriştah. "Hangi adam bir fahişeyi karısı yapmak ister? Ama benim de başka türlü aşklarım var; kızım gibi. Onu bütün kalbimle seviyorum."

İçimi dolduran heyecan öyle büyüktü ki, konuşmaktan korkar olmuştum. Ya eğer, Tanrı'nın bir mucizesi olarak, Feriştah'ın apar topar Maşad'ı terk etmesinin nedeni benim çocuğuma hamile kalmış olması idiyse? O an aklımdan, Celile'nin güzel kara gözlerine sahip, bana benzeyen küçük bir kız çocuğunun bu dünyada yaşamakta olduğunu geçirmiştim. Sessizce Tanrı ya dua etmiş, bunun doğru olması için her istediğini feda edeceğimi beyan etmiştim içimden.

"Kaç yaşında kızın?"

"Altı."

Derin bir iç geçirmiştim; benden olabilmek için fazlasıyla küçüktü.

"En güzel yaşlarında."

O sırada kapıdan içeri başını uzatan uşak, bir diğer ziyaretçinin geldiğini haber verdi.

"Arkadaşım, seninle daha uzun oturmayı isterdim ama kızımın geleceği için işime dönmem gerek. Belki sonra yine gelirsin."

"Gelirim," dedim. "Ama önce buraya aslında neden geldiğimi söylememe izin ver. Beni Sultanam gönderdi. Sarayda yaşanan problemleri muhtemelen duymuşsundur."

"Sürekli bir şeyler duyuyorum, evet. Sultanam'dan sana yardımcı olmam konusunda bir mesaj da aldım üstelik –fakat senin adını Cevahir olarak veriyordu mesajında."

"Saray ismim bu. Söylesene, Hasan Bey hakkında ne biliyorsun?"

Feriştah'ın dudaklarında tanıdık bir gülümseme belirdi. "Hasan Bey yakışıklı bir adam ama yürekli değil. Şah ondan sıkıldığında öldürüleceği korkusuyla tir tir titriyor."

"Konumunu değiştirmeye yönelik bir arzusu mu var?"

"Hayır, Şah'a tamamen sadık. Ama kadınlara da bayılıyor."

Bir insanın gerçek yüzünü, onu gösterdiği her yeri bilmeden anlamanın ne kadar imkânsız olduğunu düşünmüştüm.

"Şah'la ilgili ne diyor peki?"

Feriştah bir an duraladı. "Çok az şey. Yalnız iyice dellendiği zamanlarda Hasan'ın söyleyip durduğu tek bir şey var ki, o da gayet amiyane."

"Neymiş?"

"Şah domuz gibi şişiyormuş ama ortaya bir bok çıkmıyormuş."

Bir kahkaha patlatmıştım. İşte bu, uzun zaman öncesinden tanıdığım açık sözlü ve komik feriştah'tı.

"Sence bu, bir insanı önüne geleni öldürecek kadar hastalıklı davranmaya itebilir mi?"

Bu defa da Feriştah güldü. "Kuşkusuz."

"Peki Şah bu konuda nasıl bir tedavi izliyormuş?"

Feriştah, tehlikeli sularda yüzdüğü düşüncesiyle bakıyordu bana. Ben de zaten başka türlü düşünmesini hiç arzulamıyordum. Hiç kimse pervasız bir geveze kadar tehlikeli olamazdı.

"Bunu neden bilmek istiyorsun?"

"Sultanam, oğlu hakkında edinebileceğim her türlü bilgiye ulaşmamı istedi benden. Bana inanmazsan, kendisine de sorabilirsin."

"Soracağım."

"Hasan'a, Şah'ın sağlığıyla ilgili bir şeyler sorabilir misin?"

"Belki." Gözleri, bu konuyu düşüneceğini söylüyordu.

"Feriştah, yapacağın her türlü yardım için sana minnettar olurum. Adın kadar uhrevi ve aynı zamanda dünyevi bir meleksin sen."

"Ve senin de gözlerinde hâlâ iyicillik var ama dilin pek kıvraklaşmış. Tanrı seni esirgesin! Çektiğin onca acıya rağmen iyi yönde değişmişsin."

Hasan Bey'in burayı sık sık ziyaret etmesinin nedeni besbelliydi. Feriştah, hiç dokunmadan bile insanı sarıp sarmaladığı hissi uyandırmanın bir yolunu buluyordu. Yanından ayrılırken, bir zamanlar parmaklarımın altında hissettiğim o kadife gibi cildini ve daima benim acılarımı yansıtırmış gibi bakan kocaman gözlerinin dipsiz karasını hatırlıyordum. Gözleri şimdi -tıpkı benimkiler gibi- çok daha temkinli bakıyordu.

Birkaç gün sonra Feriştah'tan şifreli yazılmış, kısa bir mektup almıştım. Mektup bir arzuhalci tarafından yazılmış olmalıydı zira yıllar öncesinde onu tanıdığımda okuma yazması yoktu. Mektupta şöyle diyordu:

Sana bahsettiğim problemi hatırlıyor musun? Bir arkadaşım, bu problemin çaresinin özel olarak hazırlanmış hazım ilaçları olduğunu söyledi. Bunlardan annem için bulmama yardımcı olur musun? Tanrı isterse, bu ilaçlar onu acılarından büyük ölçüde kurtaracak.

Prensese olup bitenleri anlattığımda, pakt içine girdiğimiz günden beri getirdiğim haberlere ilk defa o kadar heyecanlanmış görünüyordu.

"Şimdi anlıyorum. Yaz siz?"

"Sanıyorum hazım ilaçları bağırsaklarını yumuşatıyor."

"Bundan fazlası var. Afyon, insanın bağırsak muhtevasını çamur haline getirebiliyormuş. Eğer gerçek bir bağımlıysa, zaman zaman günlerce süren kabızlıklar yaşıyor olabilir."

Peri'nin yüzü birdenbire aydınlanmıştı. "Sadi Şirazî'nin tuhaf bir şiirini hatırladım birden:

"İnsan hayatının başkentidir karnı.
Korkacak bir şey yoktur zira boşalıyorsa
Ama açılmamak üzere kapanıyorsa
Pekâlâ, yürek yaşadığına kahredecek,
Ve kapanmamak üzere açık kalıyorsa
Dünya ahvalinden el etek çektirecektir."

"Ne kadar dobra! Hiç böyle bir şiir duymamıştım," dedim.

"Sadi, hiçbir konuya dair yazmakta tereddüt etmemiş bir şairdir; bağırsaklara dair bile."

"Pek gazlı bir yaratıcılık."

Peri güldü. "Şahın hazım ilaçlarına nasıl sızabiliriz?"

Sarayın ikinci avlusundaki eczacılar, saray sakinleri tarafından kullanılan bütün ilaçları temin etmekle görevliydiler. Hadımlar da bu ilaçları alıp kadınların ya da Şah'ın bulunduğu yerlere götürüyorlardı.

"İyi bir soru. Eminim Şah'ın ilaçları özel güvenlik denetiminden geçiriliyordur."

"Ben şimdi karın ağrısı çekiyormuş gibi yapıp, nasıl şeyler olduklarını görmek için hazım ilacı sipariş edeceğim. Bu arada sen de, ilaçları Şah'a kimin götürdüğünü bulmaya çalış."

Ertesi günün geç öğle sonrası yeniden Hatice'yi görmeye gittim. Peri'nin hediyesi olarak sunmayı planlayıp pazardan aldığım kurabiyelerle birlikte Hatice'nin yaşadığı bölüme gittim. Ziyaret nedeni olarak zayıf bir kılıftı ama kendimi tutamamıştım.

Hatice'yi görmek için, ara ara kullandığı özel harem mutfaklarından birine yönlendirilmiştim. Üzerine mor keten kaftan ve limon sarısı bir pantolon giymiş, uzun saçlarını başının arkasında topuz yapmıştı. Saçlarının gözünün önüne düşmesini önlemek için de alnının hemen üzerine fildişi renginde bir eşarp bağlamıştı fakat yine de ensesinden çıkan birkaç tutam saç açıkta kalmıştı. Koyu renk dudakları tam yemelik dolgunlukta görünüyorlardı. Nesrin Hatun büyük bir ustalıkla elindeki yamuk yumuk ayvanın kabuğunu incecik soymakla meşguldü. Fonda ateşin üzerinde kaynayan tencere, parlak turuncu renk almış ayvalarla doluydu. Dövülmüş muskat ve kakuleler ufak seramik kaplara konmuş, dilimlenmiş limon, gül suyu ve şekerle birlikte kullanılmaya hazır bekliyorlardı.

"İyi günler," dedim, kuzinenin başında durmuş kaynayan tencereyi karıştıran Hatice'ye. "Efendimden size, evvelce görüştüğümüz hayır mevzuundaki yüce gönüllü yardımlarınızdan dolayı teşekkür mahiyetinde kurabiyeler getirdim."

Nesrin Hatun tek kaşını kaldırmıştı.

"Yardımcı olmak benim için daima bir zevk," diye karşılık verdi Hatice. "Nesrin Hatun, lütfen konuğuma kahve getirin."

"Kahveyi burada hazırlayabilir miyim?"

"Hayır. Ana mutfaktan getir. Çok daha hızlı olur."

Nesrin Hatun çıkarken dudaklarını büzüştürmüştü.

"Nasıl gidiyor?" diye sordum hemen Hatice'ye, kibarca.

Hatice iç çekti. "Şah bana her dokunduğunda karnım tiksintiyle kasılıyor."

Bütün kalbimle onu İsmail'den kurtarmak istiyordum. "Bir ihtimal belirdi."

"Neymiş?"

"Hazım ilaçları."

Hatice o sırada soymaya başladığı ayvayı tezgâhın üzerine koymuştu. "İyi fikir. Beni son ziyaret ettiğinde de onlardan birkaç tane aldı."

"Gerçekten mi? Neye benziyorlar?"

"Üzüm büyüklüğündeler ve şifalı otlarla baldan yapılmış gibi görünüyorlar."

"Kim getirdi onları yanınıza?"

"Hizmetlilerinden birine gidip getirmesini söyledi."

"O durumda, ilaçların güvenli olduğunu nasıl biliyor?"

"Gelen kutu mühürlüydü."

"Kimin mühürüyle."

"Hasan'ın."

Şaşırmamıştım. Şahın en yakın dostu, elbette ihtiyaçlarının karşılanmasıyla yakından ilgileniyor olacaktı; ilaçlar, mendiller ve buna benzer her şeylerle.

"Ilaçlar Hasan'a nasıl ulaşıyor acaba?"

"Bilmiyorum. Muhtemelen bir ulak ecza deposundan getiriyordur ve o da mühürlemeden önce tatlarına bakıyordur."

"O hazım ilaçlarından birini bana sağlayabilir misin?"

"Deneyebilirim."

Kaynayan ayva reçeli nefis görünüyordu. Hatice tencereyi karıştırmayı sürdürmüş, sonra tadına bakmış ve içine biraz daha şeker ve gül suyu ilave etmişti. Mayhoş koku havaya karışmış ve onunla ilk öpüşmemizi hatırlatmıştı. Mahmut'un annesi, daha sonra ölümüne neden olacak mide rahatsızlıklarından mustaripken, sütlaç gibi hazmı kolay yumuşak yiyecekler hazırlamasını istemek için Hatice'ye giderdim. Flört etmeye başlamamızdan kısa bir süre sonra bir gün, gül suyuyla kokulandırdığı baklavalardan bir dilimini kendi parmaklarıyla bana yedirmek istemişti. Ben de parmaklarını yalamıştım ve sonra..."

"Cevahir, yapma lütfen."

Heyecan ve tutkudan ellerim titriyordu. "Hâlâ komplolardan söz ediyor mu? Geceleri yataktan fırlayıp hançerine davranıyor mu?"

"Artık yapmıyor. Ama bu, yine saldırmayacağı anlamına gelmiyor."

Önce bizim saldıracak olmamızı diliyordum.

"Reçele ne dersin?" dedi Hatice, kaynayan tencereye bakarken. "Sence bunun içine bir doz bir şeyler koyabilir miyim?"

Aklım çıkmıştı. "Nereden bulacaksın o dozu?"

"Tanıdığım insanlar var."

"Böyle bir şeyi aklından bile geçirme!" dedim, kafasına bu fikri sokmuş olmaktan dolayı kendime kızarak. "Çeşnicibaşı deneyecek ve sonra sen kurban gideceksin. Ne olursa olsun bunu yapamazsın –benim hatırım için."

Hatice iç geçirdi. "Keşke sana daha fazla yardımcı olabilsem."

"Bana, zannettiğinden çok daha fazla yardımın dokunuyor. Yalnızca gelip seni burada görmek bile beni mutlu ediyor. Gelecekte sahip olacağın çocuklarının hatırı için kendini sakın."

Hatice üzgün gülümsedi. "İnşallah."

Tencereden bir kaşık reçel alıp üzerine üfledi. Soğuduğundan emin olunca da onu bana uzattı. Reçeli dilimin üzerine alıp damağıma yapıştırarak soğurmuş, tatlı lezzetin bütün ağzımı kaplamasını sağlamıştım. Gözlerim gözleriyle buluşmuş, dilinin tatlı lezzetini hatırlamıştım.

"Emsalsiz," dedim. "Bütün saray protokollerini alaşağı edip seni şuracıkta yerlere yatırmadan gitsem iyi olacak."

Hatice bakışlarını çevirmiş ve yüreğimde engel olamadığım bir kasılma ona bir soru sormak için beni kışkırtmıştı. "Hatice... Eğer yine özgür kalacak olursan, sence biz... sen ve ben yine.

Elindeki karıştırma kaşığını tezgâha bırakıp dudaklarını sıkı sıkı kapatmıştı. Yere bakıyordu.

"Ben çocuk istiyorum," dedi, yumuşacık. "Ve ondan da öte..."

Ellerini havaya açıp ümitsizliğini gösteren bir jest yaptı. Öylece bakakalmış, söylemek istediğini tahmin etmiştim. Tam teçhizatlı birini tercih ediyordu çünkü şimdi artık böyle bir adama sahip olmanın nasıl bir şey olduğunu biliyordu.

Daha da kederli bir ifadeyle gülümsedi. "Üzgünüm."

"Her daim yüreğimdesin," dedim, hassas yerlerimden bir şeylerin daha sökülüp alındığını hissederken.

"Cevahir... dediğinde, gözlerini perdeleyen acıma hissini görmüştüm. Buna dayanamazdım işte.

"Gitmem gerek."

Mutfaktan, tam Nesrin Hatun kahveyle geri dönerken ayrılıyordum. Ona teşekkür edip, Peri için acilen halletmem gereken bir iş çıktığını söylemiştim. Ani ayrılışımdan dolayı şaşırmış görünüyordu.

Edindiğim bilgileri gidip prensese rapor etmem gerekiyordu ama o an saray işleriyle uğraşmaya hiç isteğim yoktu. Peri ye bir mesaj gönderip hasta olduğumu haber verdikten sonra yatakhaneye dönmüş ve gecenin büyük bölümünü yatakta gözlerim açık geçirerek gökyüzünün koyu lacivertten kül rengine açılışını seyretmiştim. Gün ağarırken, zayıf ve kifayetsiz güneş loş gökyüzünü aydınlatmaya yetmiyordu.

Hatice bana, ahşap, sekizgen, parlak beyaz kaplaması üzerinde fildişi kakmalarla çevrelenmiş altın yıldızlı motiflerle bezeli bir kutu yollamıştı. Kutu, Hasan'ın kırmızı balmumundan mührünü taşıyordu. Kapağını kaldırdığımda, kutunun içindeki özel bölmesine yerleştirilmiş tek bir hazım ilacı olduğunu görmüştüm.

Hazım ilacı, başparmağımın ucu büyüklüğünde, limon sarısı bir topaktı. Büyüklüğü, yutularak değil çiğnenerek kullanıldığını düşündürüyordu. Topak kenarından ısırılmıştı ve üzerindeki diş izi seçilebiliyordu. Hatice'nin bu ilacı elde etmek için Şah'a karnının ağrıdığından şikâyetçi olduğunu tahmin ediyordum; o durumda da, topaktan bir diş ısırmak zorunda kalmıştı kuşkusuz. İlacı kaftanımın içindeki cebe sakladım.

Aynı günün öğleden sonrası Peri, ecza deposundan gelen hazım ilaçlarını göstermek için beni huzuruna çağırtmıştı. İlaçlar sıradan bir kutu içinde gönderilmiş ve kutunun üzerinde de ecza deposunun mührü bulunuyordu. Peri kutunun kapağını kaldırmış ve ben de parmağımla ilaçlardan birine dokunmuştum. Yüzeyi yapışkandı.

"Ulağım, eczacıya, Şah için yaptıkları kadar iyi bir hazım ilacına ihtiyacım olduğunu bildirdi. Eczacı da bu sabah ulağıma, ilaçları tamamen aynı terkibi kullanarak yaptığına yemin etmiş."

Bunun doğruluğundan emin olmak istiyordum. "Tadı neye benziyor?"

"Naneli. Bir tane ister misin?"

"Hayır, teşekkür ederim."

"Şimdi bunları alıp, bize ihanet etmeyecek bir uzmana taklitlerini yaptır."

"Bir dakika," dedim, temkini elden bırakmamanın bilgece olacağını düşünerek. "Ben de bir hazım ilacı buldum. Karşılaştıralım mı?"

"Kimden?"

"Güvenilir bir kaynaktan."

Elime geçirmiş olduğum hazım ilacını kaftanımın iç cebinden çıkarttım. Diğerlerinden büyüktü -ısırılmış olduğu halde- ve rengi de daha parlak safran rengiydi. Bu da nane kokuyordu ama içindeki tarçın kokusu daha ağır basıyordu.

"Şuna bak! Bunun Şah'ın özel kutusundan çıktığına emin misin?"

"Eminim. Kutu da bende. Size gelen kutudan çok daha gösterişli.

"Kim verdi bunları sana?"

"Herkesin güvenliği açısından bunu söylememem daha iyi olacak kanımca."

"Yine de bir ipucu istiyorum.

"O halde, tamam. Kadınlarından birinden aldım."

"Güvendiğin biri?"

"Bütün benliğimle."

"Cevahir, ağırlığınca altın değerindesin."

Eczacının hazım ilaçlarını taklit ettirmiş olsaydık, bu işi bizim yaptığımız hemen anlaşılacaktı. Hatice hayatımızı kurtarmıştı.

"Bu kadını ziyaret etmek için nasıl bir bahane kullandın?"

"Rudabeh ve size yardım başvurusu yapmış olan başka bir kadın için bağışta bulunmasını istedim."

"Tamam o zaman. Bu hazım ilacının taklidini bize ihanet edemeyecek birine yaptırabilir misin?"

"Yaptırmaya çalışacağım."

Hiç kolay bir iş değildi. Öyle birini bulmalıydım ki, hem zehir konusuna hakim olmalı, hem de bize ihanet etmemek için nedenleri olmalıydı.

Şah'la en ufak ilintisi olan birini kullanamazdım, dolayısıyla Şah'a karşı çıkan veya onun yüzünden acı çekmiş insanları düşünmeye başladım. Şeyh Halife'nin geniş akraba çevresi bir olasılıktı ama bu ailede ilaçtan ya da eczacılıktan anlayan tek kişi gelmedi aklıma. Diğer yandan pazaryerinin arka sokaklarından, para karşılığı bizi anında satabilecek, tanımadığım birilerine de başvurmak istemiyordum. Sonunda Emin Han Halakî'yi hatırladım; hani şu, Haydar'ın tahtı ele geçirmeyi denediği sırada parlak mavi kaftanıyla, teşrifatsız olarak harem mutfağındaki fırında saklanırken gördüğüm doktor. O günden birkaç hafta sonra kendisini pazaryerinde görmüş ve arbededen sağ salim sıvışmayı başardığını anlamıştım.

Halakî ailesinin nehre yakın bir evi vardı. Bana kapıyı açan evin hizmetçisi, üzerimdeki giysilerden dolayı saltanat katından onları ziyarete gitmiş olduğumu düşünerek korkup beni içeriye almakta kararsızlık çekmişti. Efendisinin evde olmadığını iddia etmesine rağmen kapıyı itip içeri girmiş ve gidip ziyaretimle ilgili derhal doktoru bilgilendirmesinin kendisi için daha iyi olacağını söylemiştim. Korkuyla gözden kaybolan

hizmetçi kısa bir süre sonra geri gelmiş ve özürler dileyerek beni efendisinin selâmlığına götürmüştü.

Emin Han'ın kalın ve griler düşmüş kaşları neredeyse görüşünü engelleyecek denli gözlerinin önüne doğru devrikti. Üzerine giydiği koyu gri kaftan, göze batmamaya çalıştığına yönelik izlenimi daha da güçlendiriyordu. Beni gördüğünde adeta çenesi kitlenmiş, kaskatı kesilmişti.

"Ah, demek sizdiniz."

"Sanki beni bekler gibi bir haliniz var."

"Elbette. Gördüklerinize karşılık bir gün gelip benden bir karşılık isteyeceğinizi pekâlâ biliyordum." Sesinde açık bir kinaye vardı.

"İsteyeceğim, evet."

"Tamam. Buyurun. Yalnız, uğraşmakta olduğum işin tam ortasındaydım. Önce beni izleyin."

İçinde, profesyonel olarak uğraştığı işin araç gereçleri olan geniş bir odaya girdik. Odanın duvarları boyunca sıralanan nişler, içinde şifalı otlar olan kil kavanozlar ve İbn-i Sinâ'nın eşsiz tedavileri gibi eserlerin yanı sıra Antik Yunanlılar tarafından yazılmış, yüksek seviyede bilimsel kitaplarla doluydu. Odanın havasında yüzlerce şifalı otun kokusu vardı. Ama koyu yeşil tonlardaki bir bitki demetinden çıkan acı rayiha, diğer bütün kokuların önüne geçiyor gibiydi. Bu odadan çıkıp avluya geçene kadar birkaç kez hapşırmıştım. Avluda harlı bir odun kömürü ateşinin üzerindeki metal kazanda parlak yeşil bir sıvı kaynıyordu. Diğer bir kazanda da, yumuşamaları için suda bekletilen bir takım soluk renkli kökler bulunuyordu. Emin Han hemen gidip yeşil sıvıyı karıştırmaya başlamıştı.

"Ne hazırlıyorsunuz burada?"

"İşim gizlidir," diye karşılık verdi, tokat gibi konuşmayı kısa keserek.

"Bunu duyduğuma çok sevindim," dedim ben de. "Sizden isteyeceğim şey de tam anlamıyla bunu gerektiriyor."

"İstediğiniz şeyi anlatın."

"Eminim bana yardımcı olmak isteyeceksiniz," diye başladım. "Sizi en son gördüğüm yeri düşünecek olursak, sır tutmak konusunda da duyarlı olacağınızı biliyorum. İsmail'in en ufak kabahati bile hiç nazik karşılamadığını duymuşsunuzdur."

"Ben Şah'ın babasının doktoruydum. Bu mu kabahatim?"

"Hayır. Tabii içine zehir katılmış tüy dökücü kremi hesaba katmazsak."

"O konuda hiçbir bilgim yok," diye karşılık verdi doktor, yüzü sanki gür kaşlarının arkasına saklanmaya çalışırmış gibi küçülerek.

"Fakat yine de İsmail'i buna ikna etmeniz gerekebilir. Böyle bir şeyi yapmak zorunda kalmayı hiç arzu etmediğinizden gayet eminim; özellikle de öldürdüğü onca insanı düşününce."

O sırada Emin Han, elindeki metal karıştırıcıyı kaynayan kazana düşürmüş, geri çıkartmaya çalışırken de usturuplu bir küfür savurmuştu.

"Ne istiyorsunuz?" Konuşurken bir gözü de kaynayan kazandaydı.

"Çözülmesi gereken kişisel bir meselem var," dedim. "Ve yüreğimi huzura erdirmek için bu meseleyi çözüme kavuştururken kullanacağım bir zehre ihtiyacım var."

"Kurbanınız kim?"

"Babamın katili."

"Bir asil mi?"

"Hayır."

Emin Han gülmüştü. "Merak etmeyin, şu ana kadar söylediklerinizin tek kelimesine bile inanmış değilim. Ne tür bir zehre ihtiyacınız var?"

"Çabuk tesir eden ve tadı olmayan bir şey."

"Herkesin istediği bu. Toz halde mi, krem mi, yoksa sıvı mı olacak?"

"Sizce hangisi olmalı."

Doktorun kafası karışmıştı. "Nasıl kullanmayı planladığınıza bağlı."

Kaftanımın iç cebine elimi sokup hazım ilacını çıkarttım. "Sekiz tane aynı bunun gibi görünen ve tadı olan topağa ihtiyacım var."

Emin Han hazım ilacını koklamış ve küçük bir parça dişleyerek bitirene kadar uzun uzun çiğnemişti. "Acı ot, tarçın, nane ruhu, zerdeçal, bal ve bir tutam da dövülmüş yakut. Bunun aynısını imal ettirmek size çok pahalıya mal olur."

"Dövülmüş yakut mu? Bunu nasıl anladınız?"

Emin Han gülümsedi. "Sizin ne kadar paranız var?"

Peri'nin bana vermiş olduğu bir kese gümüş parayı çıkartıp masaya koydum. Emin Han'ın kaşları belirgin biçimde yukarı doğru meyillenmişti.

"Bütün servetin bu olmalı. Kurbanın gerçekten önemli biri anlaşılan."

"Ödemeyi, sonucu şaşmayacak bir dozda zehir için yapıyorum; ve tabii sessiz kalmanız için."

Emin Han cevap vermedi. İçinde köklerin yumuşadığı kazanı tuttuğu gibi kaynayan yeşil sıvının içine, süzgeçten geçirerek dökmeye baş-

lamıştı. Sıvı çılgına dönmüş, kabara kabara fokurduyordu. Karıştırma işi bitip sıvı durulduğunda bembeyaz kesilmiş, mat bir hal almıştı.

"Siparişinizi kullanacağınız zaman, bana mide ilacınızı istemek için bir ulak gönderin. Ben de size bir ayakçı oğlan yollayıp, teslimatı pazaryerinde nereden alacağınızı bildireyim. Çalışanımın böylesine tehlikeli bir kargoyla saraya girmesine izin veremem."

"Tamam."

"İlaç elinize geçtiğinde sakın gözünüzü onun üzerinden ayırmayın. Bunu neden söylediğimi tahmin edebiliyorsunuzdur herhalde."

"Evet," diye yanıtladım, böyle karanlık işlerle bu denli içli dışlı olmasına şaşırarak. Emin Han'ın yaptığı işin beni hem tiksindirdiği ve hem de heyecanlandırdığını keşfettiğimde gerçekten garipsemiştim. Yıkıcılığa dair bir potansiyelim vardı benim de. O an babamı düşünmüş ve onun da benzer düşüncelerle yaşayıp yaşamadığını merak etmiştim.

"Böyle şeyler yapmayı kim öğretti size?"

Emin Han'ın çalı misali kaşları savunma pozisyonlarını almış gibiydiler. "Eğer Şah'ın doktoru olarak işe alındıysanız her şeyin nasıl yapıldığını bilmek durumundasınızdır," diye yanıtladı sorumu.

O sırada kazanda beyaza kesmiş eriyiğe bir göz atmış, soğuyup çektiğini, kapladığı hacmin küçülmekte olduğunu fark etmiştim. Daha önce hiç böyle bir simya olayına şahit olmamıştım.

"Nedir bu kazandaki? Tuhaf görünüyor."

Emin Han gülümsemişti. "Öyledir. Birkaç saat içinde yüz pudrasına dönüşecek. Kadınlar onunla sanki şeytanın ta kendisiymiş gibi bir hale gelip erkekleri kolayca etkileyecekler."

Peri zayıfladıkça zayıflıyordu. Süzülmüş yüzü elmacık kemiklerini daha çok ortaya çıkartıyor, kaftanları sanki üzerinden dökülüyordu. Kardeşi Muhammet Hüdabende ve dört oğlunun güvenliğine dair yoğun endişeler taşıdığını ve İsmail Şah'tan bu konuda gelen hiçbir net garanti olmadığını biliyordum. Ne zaman malikâneye koşarak bir ulak girse, prensesin gözleri fal taşı gibi açılıyordu.

O günlerde Peri'ye, gidip Mirza Selman'ı ziyaret ederek, İsmail'in planlarına dair yeni bir bilgiye sahip olup olmadığını öğrenmeyi teklif etmiştim. Mirza Selman'ı görmek istiyordum çünkü bugüne kadar babamla ilgili en verimli bilgi kaynağım olmuştu. Bir bahane bulup onu zaten ziyaret edecektim.

Mirza Selman'ın selâmlığı kalabalık olmasına rağmen ben hemen odasına alınmıştım.

"Prenses, Muhammet Hüdabende ve ailesinin güvenliğine dair endişelere sahip," diye belirtmiştim durumu. "Kendisi, sizin bu öldürmelerin artık sona erdiğini düşünüp düşünmediğinizi merak ediyor.'

Mirza Selman kaşlarını çatmıştı birden. "İsmail, annesi Sultanam'ın tepesini attırmamak için çok dikkatli olmak durumunda. İnsanlar eğer onun annesiyle haddinden fazla ters düştüğünü ve ona karşı yanlış yaptığını düşünürlerse öfkelenebilirler. Son günlerde de ziyadesiyle kalp kırıcı yorumlarda bulunmuş durumda."

"Ne diyor?"

"Zamanında herkesin, büyükbabasının Tanrı'ya yakın biri olduğuna gerçekten, bütün yürekleriyle inandığını söyledi. Hatta öyle içten inanmışlar ki, şahın asil ruhunun onları koruyacağına olan büyük inançla zırhlarını kuşanmadan savaşa giriyorlarmış. Oysa bugün İsmail'in sıradan biri olduğundan fazlasına kimse inanmıyor. Şah, bu durumdan dolayı babasını suçluyor. Öyle ya, neredeyse yirmi yıl hapis yatmış birinin ölümsüz güçlere sahip olduğuna kim inanır?"

"Doğru."

"İşte bu nedenle de, gücünü böyle kaba kuvvetle göstermek zorunda hissediyor kendini."

"Anlıyorum. Yani sizce Muhammet ve çocukları tehlikede mi?"

"Evet."

"Tanrı onları korusun! Peki, prenses?"

"Onunla ilgili henüz hiçbir şey söylemedi."

"Soylular Şah'ı durdurmaya çalışacaklar mı?"

"Hayır. Çünkü sadece yarısı ona karşı."

"Anlıyorum. Sizin stratejiniz nedir bu durumda?"

"Hayatta kalmak."

"Sanırım bu dediğiniz, alternatif yaratmaktan daha güvenli."

Mirza Selman gülmüştü ama o an bir kez daha benimle ilgili tuhaf bir duyguya sahip olduğunu sezmiştim bakışlarında. Bu huzursuzluğunu kendi davamla ilgili kullanmaya karar verdim.

"Konu alternatif yaratmaktan açılmışken, size babamla ilgili bir diğer soru sorabilir miyim?"

"Kesinlikle."

"Onun hakkında ne hatırlıyorsunuz?"

'Baban, gittiği her partide coşkuyla karşılanan muazzam bir hikâye anlatıcısıydı. Fakat konuşmakta başarılı bütün insanlar gibi o da nerede duracağını bilmiyordu."

"Planının nasıl ortaya çıkarıldığını biliyor musunuz?"

"Duyduğum kadarıyla, bir gece içkiyi fazla kaçırıp çenesini tutamamış. Ve anlattığı hikâyenin, babana kötülük yapmak isteyen birinin kulağına gitmesi pek uzun sürmemiş."

"Hiç şaşırmadım. Konuşmayı severdi."

O sırada odaya bir hadım girmiş, Mirza Şükrullah'ın Selman'ı görmesi gerektiğini hatırlatmıştı. Acele etmeliydim.

Bir şey daha var. Saltanat tarihi, Şah ın Kamiyar Kofrani'yi önemli ittifakları olduğu için cezalandırmadığını yazıyor. Bu ittifakların kimlerle olduğunu biliyor musunuz?"

Mirza Selman'ın gözleri savunmaya geçmiş gibi görünüyorlardı. O an aramızda bazı bilgilerin tam olarak akmadığını açıkça hissetmiştim.

"Hayır. Bu konudaki bilgimin sınırlarına gelmiş bulunuyorsun."

Babamın öldürülmesiyle ilgili araştırmam derinleştikçe, gerçeği daha da fazla elimden kaçırıyormuşum gibi hissediyordum. Sessizce durmuştum. Çoğu zaman karşımdakinin konuşmaya devam etmesini sağlamak için susmayı çok kullanışlı bulmuşumdur.

"Bütün bunlardan çıkarılacak tek bir ders varsa, o da şudur: Sarayda dikkatsizlik etmeye gelmez," diye ilâve etti, Selman. "Bak İsmail Şah'a. Nasıl bir disiplini var! Güvenliğini şaşmaz biçimde sağlamış durumda. Henüz tek bir hata yapmadı."

Mirza Selman, saltanat katının en kaygan soylusuydu.

"Bu mu yani en önemli olan?"

"Belki değil ama hayatına kastedecek herhangi bir girişimi de kesinlikle önlemiş bulunuyor böylece."

Prenses, Gowhar'a, operasyona hazır olduğumuzda hazım ilaçlarını saraya götürmekte bize yardımcı olabilecek birini tanıyıp tanımadığını

sormakta hiç gecikmemişti. Gowhar da, birkaç yıl kendisi için çalışan ve sonra sarayda hizmet vermeye başlayıp yanından ayrılan Ferit Ağa adında bir hadımdan bahsetmişti. Kocası İbrahim Mirza'nın öldürülmesinden sonra Ferit Ağa başsağlığı dilemek için Gowhar'ı ziyaret etmiş ve sarayda olup bitenlerden nasıl mutsuz olduğunun işaretlerini vermişti. Gowhar hemen Ferit Ağa'yı yanına çağırtıp, eğer prenseslerden biri için özel bir görev üstlenecek olursa, kendisini zengin edeceğini söylemişti. Ferit de yapılacak işin ayrıntılarını öğrenmeyi kabul etmişti.

Planlarımızı yaptıktan sonra Mesut Ali'yi Ferit Ağa'ya göndermiş ve ertesi günün gece yarısı harem bahçelerindeki büyük ceviz ağaçlarından birinin altında benimle buluşmasını istemiştik. Sözleştiğimiz saatte üzerime koyu renk keten bir çarşaf almış, zifiri karanlıkta, ağacın dibinde onu beklemiştim.

Ferit Ağa karanlığın içinden belirdiğinde onu sima olarak tam çıkaramadıysam da, kokusundan tanımıştım. Kesilirken yapılan bir hata yüzünden olsa gerek, sürekli bir idrar sızıntısı yaşadığından etrafına keskin bir sidik kokusu yayardı. Böyle kısmetsiz hadımlar genellikle düşük ulaklık mertebelerinde kalır ve böylelikle de kimsenin yanında uzun süre oyalanarak rahatsızlık yaratmalarına meydan verilmemiş olunurdu. Peri'den alacağı serveti sevinç ve memnuniyetle kabul edecek biriydi.

Ferit beni karşısında gördüğünde bir an çok şaşırmış gibiydi. "Bu görev senin prenses için mi?"

"Soru sorma. Benim görevim, seni çağıran kişiye ulaşabilmen için sana kılavuzluk etmek."

Ferit ardım sıra gelerek, Peri'yle buraları ilk ziyaretimden beri bir hayli artmış çalıların arasından harem bahçelerinin arkalarına doğru beni takip etmişti. Gece, ay ışığıyla pırıl pırıl aydınlanıyordu. Kimseye görünmeden bu işi bitirmek için elimizi çabuk tutmamız gerekiyordu. Nihayet bahçelerin sonundaki eski çardağa ulaşmış, öncelikle etrafı sıkı sıkı kolaçan etmiştik. Kimse yoktu. Ferit'ten orada beni biraz bekletmesini isteyip, yeşil ve sarı karolarla kaplı odaya girmiş ve yerdeki kapağı açarak Peri'nin dışarı çıkmasını sağlamıştım. Prenses siyah bir çarşafın içinde, başı ve vücudu tamamen örtülmüş olarak ortaya çıkıvermişti. Gözlerini de bir peçeyle kapatmış, kendisi dışarıyı görürken dışarıdan bakanın onu görmesine engel olmuştu.

Sonra karo kaplı odanın kapısına çıkıp Ferit'i çağırınca, o da peşimden odaya girmişti. Gözlerini dikmiş prenses bakarken paralize olmuş gibiydi. Peri kara çarşafının içinde gece gezintisine çıkmış bir hayalet gibi görünüyordu.

"Bu nedir? Cin mi?" diye sordu Ferit; şaka yapar gibiydi ama aslında dehşete kapılmış olduğunu görebiliyordum.

Peri, "Buraya gel!" diye buyurduğunda, Ferit birkaç adım yaklaştıysa da, daha ileri gitmemişti.

"Kimsiniz?" diye sordu Ferit.

"Sana kim olduğumu söylemeyeceğim. Sadece senin için muazzam bir hediyem olduğunu söyleyeceğim. Sıkı dur!" dedi Peri.

Prenses, çarşafın içinden çıkarttığı bir kese gümüş parayı Ferit'in gözleri önünde yerlere boşalttı. Yerlerdeki karoların üzerine düşüp sağa sola sıçrayan gümüş paraların sesleri müzik gibiydi. Gecenin o zifiri karanlığında bile çil çil parlayan gümüş paralar karşısında Ferit'in gözleri fal taşı gibi açılmış, duyduğu seslerden etrafa saçılan paranın miktarını tahmin etmeye çalışırken iştahı hepten kabarmıştı.

"Demek gerçekten bir cinsiniz!"

"Pek öyle sayılmam. Daha ziyade bir görev dağıtıcısıyım."

"Benden ne istiyorsunuz?"

"Çok basit bir şey. Ama bunun ne olduğunu, işi almayı kabul ettikten sonra söyleyeceğim."

"Amaç ne ama?" diye sordu Ferit.

"Saraydaki cinayetlere son vermek."

Uzun bir sessizlik yaşandı.

"Demek pis bir iş istiyorsunuz."

"Hayati önemi olan bir iş. Senin gibi güvenilir birine ihtiyaç var."

"Neden özellikle ben?"

"Senin adalet duygusu gelişmiş biri olduğuna inanıyorum da ondan."

"Ben mi? Adalet duygusu gelişmiş ha? Kendimi hiç böyle biri olarak görmemiştim.

"Pek çoğumuz da görmez. Büyük öneme haiz bir iş yapmak için çağrılana kadar da kendimizi öyle görmemeye devam ederiz."

Ferit huzursuz görünüyordu. "Ben sıradan bir hizmetkârım."

"Bizim ihtiyacımız da bu işte. Anladığım kadarıyla sen Gowhar ve İbrahim'e uzun yıllar onurla hizmet vermişsin."

"Doğru. Hanımefendi için çok üzülüyorum.

"Ben de. Sarayda ne işle uğraşıyorsun?"

"Getir-götür işleriyle."

"Ne getirip götürüyorsun?"

"Genelde yiyecek maddeleri."

"Memnun musun sarayda çalışmaktan?"

Ferit bir an sessiz kaldı. "Memnundum.

"Değişen ne?"

"Saray artık korku dolu bir yer haline geldi," dedi Ferit. "Bir gün adamı en yüksek makama yükseltiyor, ertesi gün aynı adamın kellesini Tahran Kapısı dışındaki kazıklardan birinde sergiletiyor. Mantığı yok yapılanın."

"İşte bizim ilgilendiğimiz sorun da bu, dedi Peri.

"Eğer davanız gerçekten adaletse, neden para ödüyorsunuz ki?"

"Alacağın büyük riski göz önünde bulundurduğum için. Bu işi kendimiz de yapabilirdik aslında ama senin girdiğin yerlere bizim girmemiz olmaz."

Ferit derin bir nefes aldı. "Kimi ortadan kaldırmak istiyorsunuz?"

"Eğer görevlendirmemi kabul edersen bilmen gerekenleri söyleyeceğim. Eğer etmiyorsan görüşme bitmiştir. Kararın ne?"

"Beni nasıl koruyacağınıza bağlı."

"Senden istediğim işi tamamladıktan sonra bütün bu gümüş paralara sahip olacaksın ve saray dışında seni bekleyen atlara kadar teşrifatla, güvenli bir şekilde götürüleceksin. Uzak bir şehre gidecek ve yaşamının sonuna dek zengin bir adam olarak yaşayacaksın."

"Kazvin'de kalmayı tercih ederdim doğrusu."

"Kalamazsın. Kazvin hiçbirimiz için güvenli değil artık."

"Ne yapacağım peki?"

"Seni çağırttığımızda yalnız başına buraya geleceksin ve bir kutu alacaksın. Kutuyu haremin dışındaki bir yere götürüp tekrar buraya döneceksin. Sonra paranı alacak ve teşrifatla saray dışına çıkarılacaksın. Gayet basit, öyle değil mi?"

"Adam öldürmek için basitmiş gerçekten."

"Doğru."

Uzun bir sessizlik oldu. Geri dönüşü olmayan bir yola girilmişti.

"Zamanı gelince seni çağırtacağım," diye ekledim ben de.

"Bir dakika; o kadar acele etme. Paranın yarısını şimdi istiyorum; öbür yarısını da teslimattan sonra.

"Olmaz," diye itiraz ettim. "Yarısı kutuyu alınca, diğer yarısı teslimatı yapıp dönünce."

"Anlaştık."

"Tanrı sizinle olsun! dedi Ferit. Karanlıkta gözden kayboluşunu izledim arkasından. Yerlere saçılmış gümüş paraları toplayıp keseye doldurdum. Ferit'in bizi göremeyecek ya da duyamayacak kadar uzaklaştığından emin olduktan sonra da nazikçe kapak karosunu kaldırıp, alt geçidin girişine inerek para kesesini oraya yerleştirdim. Hemen yanına da, o güne kadar itinayla odamda sakladığım Şah'ın süslü fildişi kutusunu koydum. Neredeyse harekete geçmeye hazırdık.

Birkaç gün sonra saraydan gelen müzik sesleriyle uyandığımda rüya gördüğümü düşünmüştüm. Sanki bir orkestra kutlama müzikleri çalıyordu. Sarayda böylesine mutlu temalar duymayalı ne kadar çok zaman olmuştu! Bunun sebebini Balamani'ye sorup öğrenmek için yatağımda doğrulduğumdaysa, onun çoktan gitmiş olduğunu görmüştüm. O sırada mavi kaftanı içindeki Mesut Ali kapıyı çalıp içeri girdi. Sarığının kenarından fırlamış isyankâr bir tutam kıvırcık, siyah saçla sanki çok heyecanlı bir haber getirmiş gibiydi.

"Bütün saray mutlu kutlamalar içinde; Şah'ın bir vârisi geldi dünyaya!"

"Bana kötü bir haber getirmediğinden emin misin, ufaklık?" diye sormuştum, dalgacı bir edayla. "Genç kafanın etrafını saran o müzmin kara bulutlar nereye gitti?"

Herhangi bir sorunla uğraşmak için acelem olmadığından gayet memnun bir biçimde gerisin geriye yatağıma bırakmıştım kendimi.

"Bugün mavi gökyüzünden başka bir şey görmeyeceksin," dedi Mesut Ali. "Benden yağmur bulutlarını görmek için daha dikkatli bakmamı istemediğin sürece tabii!"

Aldırmaz bir edayla elimi sallayıp onun bir 'şeytan' olduğunu söylediğimde kahkahayla güldü.

"Çocuğun adı ne?"

"Şecaaddin Muhammed. Evrenin ışığı, haberi kendisine götüreni ipek bir kaftan hediyesiyle ödüllendirmiş. Büyük bir kutlama yapıla-

cakmış. Şehrin bütün insanları Şah'ın kısmetini kutlamak üzere Saltanat Atlılarının Gezinti Alanı'ndaki ziyafet ve eğlencelere davet edilmiş."

Mesut Ali bir an duraladı. Kara gözleri yuvalarında fıldır fıldır dönüyordu. "Biz de kutlamalara tavla oynayarak katılabilir miyiz? Artık seni yenebileceğimden eminim."

Güldüm. "Kesinlikle. Ama önce, anne Mahasti nasıl?"

"Sağlığı yerindeymiş ve yakınlarının ziyaretlerini bile kabul etmeye başlamış."

Mahasti, bir köle olarak geldiği sarayda şimdi kendisine daha iyi bir mekân tahsis edilmesini, daha fazla hizmetli verilmesini talep edebilir, kölelik statüsüne son verilip azat edilebilir ve hatta Şah tarafından resmî karısı olması için teklif bile alabilirdi. Şah'a ilk oğlunu doğurmayı başarmış olması karşısında Hatice ve diğer karılarının neler hissettiklerini tahayyül edebiliyordum.

"Peri'nin haberi var mı peki?"

"O da hemen Mahasti'yi ziyaret etmeye gitti."

"Hadi çabuk ol şimdi! Ben kalkıp giyinene kadar tavlayı hazırla bakalım."

Mesut Ali'yle oynadığımız ilk oyunda gerçekten zorlanmış, ilk defa bütün hamlelerime dikkat etmek durumunda kalmıştım. Ustalıkla akıllıca götürdüğü oyunu sonunda kazanamamış olsa da, gözlerindeki pırıltı mücadelenin ne kadar başa baş gittiğini yansıtıyordu.

"Maşallah," demiş ve Mesut Ali'yi irice bir parça helvayla ödüllendirmiştim. Helvasını yerken de Zahhak ve Kaveh'in macerasından bir başka bölümü anlattım. Kaveh'in zorba hükümdara nasıl karşı çıktığını, önüne uzatılan beyannameyi imzalamak yerine nasıl ayakları altına alıp üzerinde ter ter tepindiğini ve deri önlüğünü çıkartıp nasıl bayrak gibi havalarda salladığını duyduğunda gözleri duyduklarına inanamaz biçimde kocaman açılmıştı.

"Ne kadar cesurca!"

"Hele de Kaveh'in üzerinde hiçbir silah taşımaksızın, karakteri ve sözlerinin doğruluğunun ona verdiği güçle bütün bunları yapmış olduğu düşünülürse..."

"Vay be!"

"Ama insanın böyle bir duruş sergileyebilmesi için davasına bütün kalbi ve ruhuyla inanmış olması gerekir. Düşmanlarıyla başa çıkabilmesinin tek yolu budur."

"Bütün kalbi ve ruhuyla," diye tekrar etti Mesut Ali, yumuşak bir sesle.

Geç oluyordu. Mesut Ali'yi işlerinin başına göndermiş, ben de Mahasti ziyaretinin ayrıntılarını öğrenmek üzere Peri'ye gitmiştim.

"Gür sesli, güzel bir bebek," demişti Peri, heyecanla. "Babamın gözlerini gördüm onda."

"Mahasti nasıl?"

"Bütün yeni doğum yapmış anneler gibi yarı baygın vaziyetteydi. Ona Şah'la ilgili birkaç bir şey sormaya çalıştım ama kafası bebeğiyle öyle meşguldü ki, babasının bile adını unutmuş gibi görünüyordu."

Bu yoruma birlikte gülmüştük.

"Kudenet nasıl peki?"

"Mahasti'yi fena halde kıskanmış vaziyette. Şah'a ilk erkek evladı o doğurmak istiyordu. Son zamanlarda İsmail'in kendisini eskisi kadar sık ziyaret etmeyişinden dolayı da iyice huysuzlaşmış durumda."

"Şah artık hep Mahasti'yle birlikte olmak isteyecektir muhtemelen."

"Sanmıyorum. Bana söylediğine göre, gecenin ilerleyen saatlerinde Ismail, bebek uykuya dalmadan onunla vakit geçirmeyeceğini söylemiş."

"Kutlamalar ne zaman başlıyor?"

"Yarın. Ve üç gün üç gece sürecekmiş. İlk gece Şah ve yakın çevresi için olacakmış. İkinci geceye bütün soylular katılacak ve son gece de tüm Kazvin halkının katılmasıyla kutlamalar sürecekmiş."

O an Peri'yle gözlerimiz buluşmuş ama düşüncelerimizi dillendirmekten uzak durmuştuk.

"Üçüncü gece mi harekete geçiyoruz?" diye sordum sonunda, usulca.

"Evet. Tanrı isterse, o gece bu işi bitireceğiz."

Peri, üç gece önceden seyislerine haber gönderip atları hazırlamalarını emretmiş, ben de doktora haber edip özel mide ilaçlarımın siparişini vermiştim. İşlerimi yaparken, meydan savaşında düşmanlarıyla buluşmak üzere harekete geçen askerlerin taarruz heyecanını hissediyordum içimde. Son darbeyi vurmak için uzun zamandır hazırlanıyorduk. Nihayet zafere ulaşmaya çok yaklaşmıştık.

O gece, bitmesini hiç istemediğim bir karanlığın içinde, son zamanlarda iyice ayrıcalık haline gelmiş biçimde derin bir uykuya dalmıştım. Ama sabahın erken saatlerinde -oldukça erken hem de- yatakhane kapısının önünden gelen seslerle uyanmıştım. Yüzüme yayıldığını hissettiğim bir gülümsemeyle ilk önce bunun yine bana yeni haberler getiren küçük afacan Mesut Ali olduğunu düşünmüştüm ama sonra ahşap zemine sürten bir demir sesi gelmeye başladı. Yataktan kalkmaya bile fırsat bulamadan, tekmeyle kilidi kırılıp açılan kapıdan içeriye ellerinde hançerler ve kılıçlar olduğu halde dört hadım sökün etti. Ya Ali! Gelenleri tanımıyordum ama işlemeli kılıç kınları ve metal kasklarına bakılacak olursa, Şah'ın muhafızlarından oldukları anlaşılıyordu.

Balamani de gözlerini açmıştı. "Nedir bu gürültü?" diye sordu, sıradan bir olaya, neredeyse tembelce sayılacak bir tepki verirmiş gibi. O an Balamani'nin telaşlandığını hiç belli etmeyip duygularını ustaca saklayışını görüyordum.

"Kalk! Şah seni görmek istiyor," dedi baskın ekibinin komutanı.

Korkacak hiçbir şeyim yokmuş gibi serinkanlı davranıyordum ben de. "Şah'ımızın hizmetinde olmak her zaman beni mutlu eder," diye karşılık verdim, yataktan kalkarken.

"Saltanat katına verilen hizmet asla bitmez," diye mırıldanıyordu Balamani. "Döndüğünde beni kaldır, olur mu?"

Sonra sırtını dönmüş ve çok geçmeden son derece inandırıcı horlamalarla sanki uyuyormuş gibi yapmıştı.

Koyu renk kaftanıma sarınıp başıma sarığımı yerleştirerek deri ayakkabılarımı giyerken bir yandan da neyin ters gitmiş olabileceğini geçiriyordum aklımdan. Doktor mu ihanet etmişti acaba? Ya da belki Sultanam'ın oyununa gelip tuzağa düşmüştük. Ferit ortalıkta gevezelik etmiş olabilir miydi? Yoksa babam gibi ben de haddinden fazla insanla planlarımı paylaşıp onunla aynı hatayı mı yapmıştım?

"Gel peşimden!" dedi komutan ve peşine takıldığımda, hemen arkamda, muhafızlarından birinin neredeyse dibimden beni takip ettiğini gördüm. Koridora çıktığımızda, karşıdan hızla bize doğru koşan Mesut Ali belirmişti. Askerleri gören Mesut Ali, akıllıca bir hareketle hemen yolunu değiştirip başka bir tarafa dönüvermişti. Muhafızların diğer ikisi arkada, odada kalmıştı ve muhtemelen sıkı bir arama yapacaklardı. Ter içinde kalmıştım.

Hâlâ zifiri karanlık olan bahçelerin arasından yürürken, çiçek dallarının yoğun kırağı ile kaplı oldukları görülüyordu. Nihayet Şah'ın

selâmlığına girmiştik. Tavanlarını kaplayan buz sarkıtları gibi alçı süslemelerle salon bir mağara kadar soğuk görünüyordu. Duvarları kaplayan ayna mozaikler korku dolu yüzümün bütün ayrıntılarını yansıtıyor, Şah'ın kendi gözlerinin ve ajanlarının her yanımı kuşatmış olduklarını düşünmeme neden oluyorlardı.

Hiç vakit kaybetmeden Şah'ın huzuruna kabul edilmem gerçekten kötüye işaretti. İçeri girdiğimde, aceleyle üzerine düz bir kaftan almış, mücevherlerini takmamış, başına örttüğü başörtüsünün altından saçları omuzlarına dökülmüş Peri'yi görmek kalbimin sıkışmasına neden olmuştu. Ne diyeceğimi ya da ne yapmamı istediğini bir an gözlerinden okumaya çalıştıysam da hiçbir işaret alamamıştım. Koltuk altlarımdan fışkıran terin vücudumun yanlarından aşağıya süzüldüğünü duyumsuyordum.

Şah, mavi ipekten bir halı üzerinde, minderlerle kaplanmış alçak tahtında oturuyordu. Gözlerinin altında mor halkalar bulunuyor, her ne kadar üzerine kalite bir ipek kaftan giymişse de, başına sarığını geçirme zahmetine katlanmamış olduğundan seyrek saçları açıkça görülebiliyordu. Elimi bağrıma yapıştırmış, yerlere kadar eğilerek öylece beklemeye başlamıştım.

"Umalım ki, hizmetkârın, yaptıklarını bize açıklayabilsin," demişti Şah, hiçbir ön bilgi vermeksizin, Peri'ye doğru. Sesi öfkeyle gümbürdeyerek çıkıyordu. "Sen ne diye benim hizmetkârım Hatice'yi durmadan ziyaret edip duruyorsun? Unutma ki, Şah'ına yalan söylemenin cezasını ölümle ödersin."

O sırada, odanın arka taraflarında tek başına oturmuş bekleyen Nesrin Hatun'u gördüm. Bu sıkıntılı durumdan yağ gibi sıyrılıp çıkmam gerekiyordu.

"Evrenin ışığı, hizmetkârınızı birkaç kez bağış toplamak amacıyla ziyaret ettim. Ve kendisi son derece yüce gönüllü davrandı."

"Kimin için bağış?"

"Efendim Peri Han Hanım'a kendilerini tanıtıp, yardım için yakaran birkaç talihsiz kadın için."

"Ama bu çok saçma! Kız kardeşim kendisinden istenecek bu tür yardımların hepsini karşılayabilecek kadar zengin değil mi?"

"Muhakkak. Fakat ihtiyaçlar gerçekten büyük ve diğer kadınlar da Müslüman hem-cinslerine yardım ederek hayır sahibi olabilecekleri fırsatları değerlendirmek isterler."

İsmail bir süre kuşkulu gözlerle bana baktı. "Bütün ziyaretlerini tek tek anlat!"

Göz ucuyla Peri'ye bakarak doğru yolda olup olmadığımın teyidini almaya çalıştıysam da, prensesin yüzünde en ufak bir ipucuna rastlamamıştım.

"Kesinlikle. Hatırlamaya çalışacağım. İlk ziyaretim, evini kaybettikten sonra efendime gelerek kendisi ve çocukları için giyecek isteyen bir kadına yönelik bağış talebimdi. Kadın Kui'dendi. İkinci ziyaretimse, aynı kadının evine döndükten sonra şükranlarını ifade etmek maksadıyla göndermiş olduğu hediye elişlerini hizmetkârınıza ulaştırma amacı taşıyordu. Son derece özenle işlenmiş yapma gelincik ve güller ihtiva eden bir hediyeydi."

"Süslemelere yönelik tarifleri geçebilirsin."

"Bağışlayın. Bir diğer ziyaretimi de, efendimin yakından tanıdığı bir hanımefendinin yüreğindeki acıyı dindirmek maksadıyla ilaca ihtiyaç duyması nedeniyle yaptım. Hizmetkârınız zevcenizin bu yönde hayli gelişmiş becerileri olduğunu duymuştum..."

"Pek becerikliydi, evet!" diyerek sözümü kesti Şah, etrafını çevreleyen hizmetlilere şöyle bir bakarken. "Ama sanıldığı kadar da becerikli değilmiş." Şah'ın attığı kahkaha yüksek perdeden ve korkunçtu. Odada bulunan bütün hadımlar ve kadınlar azarlanmış gibi başları önlerinde duruyor, bu konunun böylesi kelimelere dökülmesini berbat bulduklarını izlenimi veriyorlardı. Midemde bir endişe oyuntusu hissediyordum.

"Etti üç ziyaret! Reçel yaparken onu ziyaret edişinin sebebi neydi?"

"Reçel?" diye sorar gibi yapıp düşünmek için zaman kazanmaya çalıştım. O gün de Nesrin Hanım beni Hatice'yle birlikte görmüştü ve Peri'den Hatice'ye uyduruk bir hediye götürmüş olmak çok zayıf bir bahaneydi, biliyordum, zira iki kadın birbirini hemen hemen hiç tanımıyorlardı.

"Cevap ver!"

Utanç içindeydim. "Beni bağışlayın, evrenin sahibi, fakat zevcenizi son ziyaretim kendi rahatsızlığımdan dolayı oldu. Hazırladığı ilaçlarla öylesine nam salmıştı ki, kendim için de ona başvurmaya karar verdim."

Hatice'yle son görüşmemizde Nesrin Hanım neredeyse yanımızda hiç durmamış olduğundan, bu söylediklerime ters düşecek bir ifade vermiş olamazdı. Fakat diğer yandan, cevabımla Hatice'yi zor duruma düşürmemiş olmayı diliyordum içimden.

"Ne aptalca bir ziyaret nedenidir bu! Sarayın ecza deposunu kullanma yetkin yok mu senin?"

"İhtiyacım acildi," dedim. "Burada, yüksek huzurunuzda ağzıma almaya cesaret edemeyeceğim bir rahatsızlıktan mustariptim."

"Bir ipucu ver bana.

Şah'ın da bağırsaklarından sıkıntısı olduğundan, rahatsız bir sindirim sistemi konusunda yüreğinin biraz olsun yumuşayacağını umuyordum.

"Vücudumdan dışarı fışkırmasını durduramadığım bir durum..."

"İshal mi? Lafı geveleyip durma!"

"Su gibi hem de, evrenin sahibi."

"Aldığın ilaç odanda mı?"

"Hayır. Zevceniz hanımefendi istediğim ilacı bana vermedi."

İsmail'in gözleri soğuktu. "Şayet korkacak bir şeyin yoksa neden bu kadar sinirlisin sen, ha? Terliyorsun."

"Haşmetli huzurunuzda bir densizlik yapmış olmaktan hicap ederim. Hiçbir şey bana bu ihtimalden daha fazla acı çektiremez."

Şah, Peri'ye döndü. "Hizmetkârının karılarımdan birine gelip ilaç istediğinden haberin var mıydı?"

"Hayır," diye karşılık verdi Peri, sinirle. "Vezirimin size yakın bir kadından kişisel ihtiyaçlarına yönelik talepte bulunması doğru değildir. Kendisi bu ihlalden dolayı gereken uyarıyı alacaktır."

Hemen korkmuş bir yüz ifadesi takınıp, kendimi Şah'ın ayaklarına atmıştım. "Evrenin ışığı, yalvarırım beni bağışlayın!"

"Ayağa kalk!" uyarısıyla yavaş yavaş yerden kalkmıştım. Yüzümün endişeden buruşmuş olduğunu hissediyordum. Daha önce hiç bilmediğim kadar büyük bir korku yaşıyordum; hem kendim, hem Peri ve hem de Hatice için.

Şah, yatakhane kapısını kırıp odama girenlerin komutanını çağırmıştı huzuruna. Komutan huzura girip yerlere kadar eğildi. "Adamların, bunun odasında bir şey buldular mı?"

"Bir şiir kitabı dışında hiçbir şey," dedi hadım komutan. "Ama biz oradayken, doktordan kendisine gönderilen bir ulakla karşılaştık."

Kaynayan zihnimde, beni pazaryerindeki zehre yönlendirecek ulağın o saatlerde gelecek olduğunu hatırlamıştım. Soğukkanlılığımı koruyarak kendimi toparlamış, zehir satın almamın nedenini izah edecek bir yol düşünmüş, her ne kadar hayatıma mal olacağını bilsem de, hem Peri'yi hem de Hatice'yi koruyacak yegâne çarenin, Şah'ı zehirlemeye kendi başıma karar verdiği yönünde yeminli ifade vermek olduğuna kanaat getirmiştim.

"Ne istemiş doktordan?"

"Mide ilaçları hazırmış," diye karşılık verdi komutan.

"Neyiniz var sizin, hadımlar?" dedi Şah, bir açıklanma istercesine. "Oranızda buranızda derdiniz hiç bitmiyor!"

"Değersizliğimden dolayı beni bağışlayın.

O sırada çevresindekilerden biri eğilip Şah'ın kulağına bir şeyler fısıldamış ve İsmail tekrar dikkatini benim üzerime çevirmişti. "Ah tabii ya! Kendi işini kendi yapanlardansın sen, öyle değil mi?"

"Öyleyim.

"Ne alengirli hikâyedir senin hikâyen de, ha! Geçmişte yaptıklarının, muhtemelen sadakatini tamamen kanıtlamak için yeterli olduğunu düşünüyorsun. Şunu bil ki, yetmez; daha fazlasını görmek istiyorum."

"Çeşm, diyerek karşılık verdim, başım önümde.

Şah yeniden Peri'ye dönmüştü. "Şimdi anlıyor musun neden bu kadar dikkatli davranmak zorunda olduğumu? Katilin darbesini ne zaman vuracağını asla bilemezsin."

Şah'ın sözleri bir kez daha korku okları saplamıştı ciğerime.

"Evrenin ışığı bilgece davranıyor," diye karşılık verdi Peri.

Şah, durumdan memnun görünüyordu. "Şu saraydaki bütün müstakbel katillerin kökünü kazımaya niyetliyim," diye ekledi.

Etrafındaki soyluların hepsinin yüzüne korku ifadesi yerleşmişti; odada bir süre hüküm süren sessizlik adeta boğucuydu. Bir an göz ucuyla baktığım Nesrin Hatun'un yüzü buzla kaplanmış gibiydi.

Nihayet Şah, umursamaz bir el hareketiyle huzurundan çıkmamı buyurmuştu. "Hizmetkârının huzurumuzdan ayrılmasına izin verilmiştir," diyerek, adımı bile söylemeye tenezzül etmemişti. "Ama gelecekte gözünü onun üzerinden ayırmasan iyi edersin.

Peri'nin malikânesine doğru yürürken, hâlâ hayatta olduğum için Tanrı'ya bütün kalbimle şükranlarımı sunuyordum. Hava yeni yeni aydınlanıyor, ağaçları dolduran kuşlar ötüşmeye başlıyordu. Kuşların o hayat dolu nameleri içime huzurlu bir rahatlama yayıyordu.

Malikâneye girdiğimizde Peri'nin yüzü alabildiğine asıktı. Beni özel odalarından birine çağırmış, içeri girmemizle beraber de kapıyı çarparak kapatmıştı arkamızdan. Oturmayıp, bana olabildiğine yakın biçimde ayakta kalan prensesin bütün vücudundan dışarı yayılan dehşetli korkuyu o zaman tam anlamıyla algılamıştım.

"Cevahir, aklını mı kaçırdın sen?"

Peri'nin sesindeki öfkeli tona fazla aldırmamıştım. "Bilgi almak için yaptım hepsini."

"Ne diye o kadının kim olduğunu söylemedin bana?"

"Size kaynağım hakkında bir ipucu verdim. Daha fazlasını söylemeyerek hem sizi ve hem de onu koruyacağımı düşündüm.

"Sana Şah'ın hazım ilacını veren o muydu?"

"Elbette."

"Başka neler keşfetmeye çalışıyordun?"

"Şah'ın kişisel alışkanlıklarını."

Peri'nin kaşları öylesine çatılmıştı ki, yüzü amansız bir silah gibi görünüyordu. "Hepimizi öldürebilirdin. Üstelik artık İsmail de çok daha dikkatli olacak bize karşı. Hepsi senin yüzünden!"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Yetkilerini aştığını söylüyorum."

"Cehennem ateşleri adına! Size sağladığım onca değerli bilgiyi nasıl sağladığımı düşünüyorsunuz acaba?"

Prenses parmağını suçlayıcı bir edayla bana uzatmıştı. "Böyle bir tehlikeye atıldığında bana her şeyi anlatman gerekiyordu. Yaptıklarını benden gizleyerek kendi koyduğun kuralı çiğnedin."

"Herkesi korumak istedim; kendimi de. İşim bu."

Peri birden nahoş bir kahkaha attı ama çıkan ses hiç de neşeli olmadığını açıkça belli ediyordu. "Bak sen! Eşeğin tekisin! Her şeyi bildiğini sanıyor ve öyle davranıyorsun.

Eleştirileri doğruluk barındırsa bile o anda hiç suçlama kaldıracak ruh halinde değildim doğrusu. Sanki burnuma kötü bir koku gelmiş gibi başımı geri atmıştım.

"Neyse ki Şah'a, bana gelen ricacıların ihtiyaçları için bağış topladığını söyleyecek kadar bilgim vardı ne halt ettiğine dair. Ayrıntıları öğrenmek için üstelediğinde de, elimde çok sayıda başvuru olduğunu ve senin hangisi için hangi hanımefendiye gittiğini bilmediğimi söyledim. Bu bağış meselesinden daha birkaç gün önce bana bahsetmiş olman da tamamen şans eseriydi –işimiz şansa kalmış yani! Bundan daha düzgün bir stratejiye ihtiyacımız var."

"Stratejimiz gayet iyi çalışmış gibi görünüyor," diye ayak diriyordum hâlâ.

Peri'nin bakışlarında, sanki beni bir solucan gibi görüyormuş izlenimi alıyordum. "Tanrı aşkına, neler olup bittiğini görmüyor musun sen?"

"Hayır." Karnıma ağrılar saplanmıştı.

"Dün gece Şah, şüpheli sesler duyup uyanmış. Hatice'nin Ismail'e ait su bardağının yakınlarında durmuş, karanlıkta suyuna bir şeyler

karıştırmakta olduğunu görmüş. Yataktan fırladığı gibi Hatice'yi çığlık çığlığa bağırtarak belinden yakalamış. O sırada Hatice'nin elindeki kilden, minik bir ilaç kabı avucunun içinde un ufak olmuş. Hatice, ilaç kabında arzu uyandırıcı misk olduğunu iddia etmiş. Bunun tılsımlı gücüyle bir çocuk sahibi olmayı umduğunu anlatmış Şah'a.

"Şah bir an bu açıklamayı inandırıcı bulmuşsa da, sonra ilacı Hatice'nin içmesini emretmeye karar vermiş. Hatice'yse, o an tahrik olmak istemediğini söyleyerek itiraz etmiş. İsmail ısrar edince de elindeki ilaç kabından kurtulmayı denemiş ama sonunda Şah ilacı Hatice'ye içirmeyi başarmış. Çok geçmeden, Hatice karnının üzerine iki büklüm olup acıyla inlemeye başlamış. Ölmeden önce de Şah'a, kardeşinin intikamını almak için kendisini zehirlemek istediğini ve bu işi de tek başına hareket ederek yaptığını söylemiş ama İsmail inanmamış. Sabahın erken saatlerinde başlayıp Hatice'ye hizmet eden tüm personeli ve son dönemde onu görmeye gelmiş olan bütün ziyaretçileri tek tek huzuruna çağırtıp sorguya çekerek, başka kimleri suçlayabileceğini bulmaya çalışmış."

Etrafımı saran oda iyice kararıp boğucu bir hal almıştı. Ellerimi bağrıma basmış, öylece kalakalmıştım.

Peri dikkatle beni izliyordu. "Cevahir, neden öyle gözünün nuru yitmiş gibi duruyorsun?"

"Yitti çünkü!" diye ünlemiştim ama daha ileri gitmeyip kendimi durdurmuştum. Peri'ye, Şah'ın karılarından birine aşık olduğumu nasıl itiraf edebilirdim ki? Prenses böyle bir davranışı affedilmez kural ihlali olarak değerlendirirdi.

"Keşke onun yerine ben ölseydim!"

Peri'nin de dudakları sarkmıştı. "Neden?"

"Çünkü," diye sürdürmüştüm konuşmamı, zorlukla. "Çünkü bunun anlamı, Şah'ın kadınları da pekâlâ öldürebildiği ve şimdiden sonra sizin de güvende olmadığınız."

Diğer yandan duyduğum korkunç haberin etkisiyle kendi içimde tarumar olmuş, gözlerimden akan öfke dolu gözyaşlarını kontrol edemez hale gelmiş, kaskatı kesilmiştim.

"Cevahir... Benim için gerçekten endişeleniyorsun... Bu mudur?"

"Evet, efendim," diye yanıtladım, gözyaşlarımı silip kendimi toparlamaya çabalarken. "Gerçekten endişeleniyorum."

"Benin için tasalanma. Planlarımızdan çok az insanın haberi var; sadece Gowhar ve Sultanam ki, onlar da bizimle ittifak halindeler. Bir

de paraya ihtiyacı olan Ferit ve geçmişte işlediği günahlar yüzünden her türlü tavizi vermeye hazır olan bir doktor var. Başka kimse var mı?"

"Yok," dedim, çünkü Feriştah'la Balamani'nin isimlerini telaffuz etmek istemiyordum. Ve sonra içime bir korku düşmüştü: Acaba onlar bize ihanet edemezler miydi?

"Tamam o zaman. Şimdiden sonra bizim tek yapacağımız, Hatice'yi lanetlemek ve Şah'ın hayatına kasteden bir hizmetkârın komplosunun ortaya çıkmış olmasından dolayı duyduğumuz hakiki memnuniyeti ifade etmek olmalı."

"Böyle bir girişimde bulunmuş olması onun ne kadar cesur biri olduğunu gösterir," diye direniyordum hâlâ.

"Bir kölenin Şah'ı zehirlemeye karar vermesini onaylayamam. Hatice haddini aşmış."

"Haddini aşmak mı? Peki, aynı şeyi biz yapınca neden doğru sayılıyor?"

"Bende hanedanlığın kanı var."

İçimi hızla kaplayan öfke dalgasını hissediyordum. Peri, Hatice'yi lanetlemek yerine ondan övgüyle bahsediyor olmalıydı.

"Cevahir," dedi yine Peri, tuhaf bir ifadeyle yüzüme bakarken. "Titriyorsun. Hatice'nin planıyla herhangi bir şekilde ilgin mi vardı senin?"

"Hiç olmadı," diye karşılık verdim ve o sabah boyunca söylediğim yegâne yalan olmayan ifade de buydu sanırım. "Ama olup bitenler beni hasta etti. Keşke ilgim olaydı da, Hatice'yi durdursaydım."

"Tanrı aşkına, seni hiç bu kadar yüreği yanmış görmemiştim. Benden sakladığın şey nedir?"

Hatice'nin, yaptığı reçelden bana da ikram edişini ve şekeri içine çekmiş ayvalardan çok daha tatlı bakan gözlerini hatırlıyordum. Demek o gözler sonsuza dek görünmez olmuşlardı. İçimden, büyük bir pişmanlıkla, keşke planlarımızdan Hatice'ye hiç bahsetmemiş olsaydım diye hayıflanıyordum; ne büyük bir salaklıktı yaptığım!

"İyi arkadaştık biz onunla," diye açılmıştım biraz. "Ve şimdi öldü; sırf bize yardım etmek istediği için."

Dizlerimin üzerine çökmüş, kollarımı bacaklarımın arasına kıstırmıştım. Sanki derimi yüzüyor, bütün organlarımı ortaya çıkartıp her bir sinir hücremi çevrenin taarruzuna açık hale getirerek büyük bir acı veriyorlardı. O an yüksek bir dağ geçidinde olsaydım, memnuniyetle kendimi yarlardan aşağıya, ölüme atabilirdim. Uzun bir süre nerede olduğumu bile tamamen unutmuştum.

Nihayet kafamdaki bulutlar biraz dağıldığında ayağa kalkarak, silkinip toparlandım. Yanı başımdaki bir tepsiye Peri'nin mendillerinden birinin bırakılmış ve yanına da bir bardak içecek konmuş olduğunu fark ettim. Önce mendille yüzümü silmiştim.

"Cevahir, o karışımı iç. Seni sakinleştirecektir." Peri'nin sesi çok uzaklardan gelir gibiydi.

Tek seferde kafama dikip içtiğim içeceğin içindeki acı otlarla balın kokusunu almıştım. İçim boşalmıştı sanki.

"Arkadaşın için üzgünüm."

Konuşamıyordum.

"Kardeşlerimin içinde hiç değilse bir tanesinde senin damarlarındaki kadar yakut tanelerince pırıl pırıl, duyarlı ve sadık bir kan akıyor olmasını öyle çok isterdim ki! Bana verdiğin hizmet nedeniyle böylesine büyük bir hüzün yaşamış olman beni gerçekten çok üzdü. Ah, Cevahir! Seni bu pis saray işlerinden koruyup kollayabilmeyi ne kadar arzu ettiğimi ve yaşamlarımızın altın gibi parladığını görmeyi nasıl özlediğimi bir bilsen. Her gün benim için göze aldığın tehlikeler için sana nasıl yeterince teşekkür edebilirim ki?"

Peri'nin nemli gözleri ve asılmış yüzü endişelerinin derinliklerini ortaya döküyordu. Benim onca yıkıcı bir hüzne düşmem karşısında ne kadar da içtendi! Hatta bana gösterdiği bu özende filizlendiğini gördüğüm şey acaba ebeveyn sevgisince bir aşka dair miydi –olabilir miydi? Dolaylı olarak bunu dile getirmişti işte, öyle değil mi? Sabahın yakıcı güneşi altında yatakhane binasına dönerken, tıpkı o kat kat açan kırmızı taç yapraklı şakayıklar gibi yüreğimin lime lime olduğunu hissediyordum.

O haftanın geri kalan bütün günleri, Hatice'nin adının geçtiği ortamlarda nasıl bir tavır takınacağımı düşünürken acı çekerek geçmişti. Benden, sarayda adaletin yerini bulduğunu teyit eder biçimde düşünmem bekleniyordu. Ama ne zaman Hatice'yi düşünmek konusunda kendime izin versem, turuncu kaftanı altındaki koyu kahverengi teninin muazzamlığını hatırlıyor ve kararlı yüreğinin kılavuzluğundan başka hiçbir şeye ihtiyaç duymamış olmasını düşünerek kendimi teskin ediyordum. Onun kadar korkusuz olduğunu iddia edebilecek bir erkek bile gelmiş miydi bu dünyaya acaba? Hayatında eline, askerlere bütün havalarını veren o ağır kılıçları, ya da keskin hançerleri almış değildi. Hatice belki bir köleydi ama yüreğinde tam bir aslan-kadındı.

7 BÖLÜM

KOVALAMACAYA BİR SON

Feridun yeterince büyür büyümez at binmeyi, kılıç kuşanmayı ve askeri stratejiler geliştirmeyi öğrenmeye başlamış. Bütün bunlarda ustalaşır ustalaşmaz da, Zahhak'ın zorbalıklarına karşı savaşmak üzere çöllerde bir ordu eğitmeye girişmiş. Kısmete bakın ki, Feridun kendisine kabzasında hayvan başı figürü bulunan, demirden bir gürz yapması için bir demirci arıyormuş. Kimileri bu hayvan başının bir ineğe ait olduğunu söylese de, ben onun bir boğa olduğunu düşünmek istiyorum –iğdiş edilmiş bir boğa.

Bir gün, Feridun askeri eğitim kampındaki talimlerini sürdürürken, uzaktan kampa yaklaşmakta olan Kaveh ve bir mızrak ucunda göğe bayrak gibi yükselerek dalgalanan deri önlüğünün ardı sıra yürüyen protestocu kalabalığı gördüğünde, artık Iran'a özgürlüğünü kazandırma zamanının geldiğine kanaat getirmiş. Kaveh'i kahramanlara yaraşır biçimde karşılayan Feridun, bayrak haline gelmiş olan mütevazı demirci önlüğünü mücevherler ve altın broşlarla donatıp, güneşte pırıl pırıl parıldayan kenar süsleriyle bezemiş. Sonra hepsi savaşa hazır olduklarında da, Zahhak'a saldırmak üzere ordusunu şehre doğru yönlendiren Feridun'un ordusunun ön saflarındaki askerler bu bayrağı taşıyorlarmış.

Nihayet şehre ulaştıklarında, Feridun, Zahhak'ın Hindistan'daki yağmacılara karşı bir sefere çıktığını öğrenmiş. Hiç vakit kaybetmeden Zahhak'ın boş sarayını işgal etmiş ve sefere gitmeyip geride kalanları özgürlüklerine kavuşturarak, kadınlara sahip çıkmış.

Çok geçmeden Zahhak ordusuyla geri dönmüş ve şehrini geri istemiş. Ancak sarayı kuşatan Zahhak'ın adamları bir de bakmışlar ki kentin bütün insanları Feridun'un tarafına geçmiş. Ordusuna daha fazla mukayyet olamayan Zahhak çileden çıkmış ve bir ip yardımıyla saray surlarını aşıp Feridun'u gafil avlayarak karşısına çıkmayı düşünmüş. Fakat Feridun onu omuz başlarından kıvrım kıvrım çıkan yılanlardan hemen tanımış ve demir örsüyle korkunç savuruşlar yaparak zorba hükümdar teslim olana kadar onu canından bezdirmiş. Sonra da Zahhak'ın tahtına oturup kendini yeni dönemin hükümdarı ilan etmiş.

Işte Iran halkının beyinlerinin yok olmaktan kurtulması ve topraklarına adaletin geri dönmesi böyle olmuş.

Babam öldüğünde, sanki bir hüzün gölünün derinliklerine çekiliyormuşum gibi hissetmiştim kendimi; tekrar yüzeye çıkmak imkânsız gibi görünüyordu. Hatice'nin ölümünden sonra da benzer derinlikte bir hüzün yaşamıştım ama bu defa kendimi çaresiz kalmış bir oğlan çocuğu gibi hissetmiyordum. Bunun yerine, içimde bir kılıcın keskin kenarınca acımasız bir soğukluk büyüyordu. Asla vazgeçmeyecektim ve ucunda kendi ölümüm bile olsa, kafama koyduğum görevi sürdürmeye yemin etmiştim.

Hedefime doğru ilerleyişimi güçlü kılmak amacıyla saraydaki zorhane'yi ziyaret etmeye ve sporcuların bedenlerini idmanlı tutmak için omuzlarının üzerinde çevirdikleri ağır, ahşap labutlarla vücudumu geliştirmeye başlamıştım. Haftalar geçtikçe kollarımdaki kaslar, göğüs kaslarım ve baldırlarım tıpkı çalışma yaptığım labutlar gibi sıkılaşmıştı. Boynum, önce olduğundan çok daha kalınlaşmıştı. Ete karşı muazzam bir iştah geliştirmiş, aldığım onca fazla kilonun sağımdan solumdan sarkmasına rağmen her gün kuzu kebap yemeyi sürdürmüştüm. Bazen gözüm aynaya kayıp kendime bir göz attığımda, hayatımın hiçbir döneminde olmadığım kadar normal bir adam görünümüne sahip olduğumu idrak ediyordum.

Hatice'nin ölümünden sonra epey bir süre Peri ve ben, aramızda yeniden sağlam bir ilişki kurmak için mücadele etmiştik. Yine her gün prensesle bir araya gelip yapmam gerekenlerin emirlerini ondan alıyordum ama önceden açıkça ifade etmiş olduğu yakınlığa rağmen, hâlâ bana güvenip güvenemeyeceğinden emin olmadığını gözlerinden görebiliyordum. Aramızdaki bu yeni engel beni üzüyordu. Yine kol kola yoldaşlar gibi olduğumuz zamanları özlüyordum.

Bir gece rüyamda, İsmail Şah'ın kendisi için kurduğumuz tuzağı ortaya çıkarttığını ve idam edilmek üzere olduğumuzu görmüştüm. Korkuyla kan-ter içinde uyanmış, çarşafın terden sırılsıklam olduğunu hissetmiştim. O gece, karanlığın içinde Hatice'nin adını Peri'ye söyle-

meyerek hatalı davranmış olduğumu ve özellikle de prensesle bana her şeyi söylemesi üzerine bir anlaşma yapmışken böyle davranmamış olmam gerektiğini kendime itiraf ettim. Terim kururken, göze aldığım tehlikeyi idrak edip titremiş, böyle bir hatanın gerçekten de hepimizi yok edebileceğini anlamıştım.

Ertesi gün Peri ye rüyamı anlatmış ve yaşamlarımızı tehlikeye atmış olduğum için beni affetmesi için ona yalvarmıştım. Hata yaptığımı anladığımı, üzüntüden aksileşmiş olduğumu itiraf etmiş ve yaklaşımımı düzelteceğime söz vermiştim. Peri özrümü büyük bir memnuniyetle kabul etmiş ama daha da önemlisi, bu hareketim onun ruhunun yeniden aydınlanmasına vesile olmuştu. Beni bir dahaki görüşünde yüzünde bir gülümseme belirmiş ve yeniden benimle vakit geçirmekten zevk aldığını hissetmeye başlamıştım. Haftalar geçtikçe birlikte çalışmanın yeni bir yolunu bulmuştuk ve aramızdaki güven duygusu da sessizce büyümüştü; tıpkı uzun süren bir evlilikte çiftlerin yaşadığı gibi.

Aramızda asla, olup biten felaketten kendimizi nasıl kurtaracağımızı konuşmuyorduk. Herhangi bir plandan bahsetmek bile çok tehlikeliydi; güvenlik hiç olmadığı kadar sıkılaşmıştı ve etrafımızdaki herkes Şah'ın ödenekli ajanı olabilirdi. Fakat ikimiz de kafamızdaki hedefin baki kaldığını biliyorduk. Yeni cinayetlerin işlenmediği o günlerde zamana boyun eğmenin en akıllıca hareket olduğunu düşünüyor, darbeyi indirmek için kolladığımız fırsatın ortaya çıkmasını bekliyorduk.

Böylesine tehlikeli işlerle uğraşırken kız kardeşimi saltanat katına getirip yerleştirmek aptalca olacaktı. Bir gün Balamani'yi kenara çekip, içinde son arzularımı kaleme aldığım mühürlü vasiyet mektubumu vermiştim. Eğer benim başıma bir iş gelecek olursa onu hakkımda tam yetkili kişi olarak tayin ediyordum – değerli hançerim ve Şehname kopyam da kapsam dahilindeydi ve hepsi kız kardeşime çeyiz olarak verileceklerdi. Böylece Kazvin'de düzgün bir aile kurup yerleşmesi garantiye alınacaktı. Ölümüm halinde annemin kuzeninin Celile'ye özen göstereceğine güvenmiyordum.

Altı ay geçmiş ve hayat alışıldığı biçimindeki akışına geri dönmüştü. Kar yağışı yerini bahar havasına bırakmış, yeni bir yıl başlamış ve sıcak

bir yaz yaşanmıştı. Muharrem ayını yad etmiş ve savaş alanında çektiği büyük acıları hatırladığımız İman Hüseyin için matem seremonileri yapmıştık. Bu seremoniler sırasında da, hayatta mücadele etmemiz gereken bütün diğer adaletsizlikleri de tekrar gözden geçirmiştik

Saray hiyerarşisi de günden güne bizim arzuladığımız şekle gelmeye başlamıştı. Çerkez Şemkal halkı için birkaç yüksek makam kazanmış ve Kafkas halklarına yönelik bazı ayrıcalıklar elde etmişti. Mirza Selman, hakkında ara vermeksizin sabotaj çalışmaları yapılarak itibarı yerle bir edilen Mirza Şükrullah'ın nihayet utanç içinde görevinden azledilmesiyle baş vezir olmuştu. Mirza Selman'ın bu göreve atanması ve ikinci yetkili adam olmasının bir gün Peri'nin durumunu düze çıkartacağını umuyorduk; her ne kadar hâlâ prensesle arasındaki mesafeyi temkinli mesafede tutmak zorunda olsa da...

O yıl ramazan, sonbaharın ikinci ayındaydı. Haftalar öncesinden, günün geceye ve gecenin de güne döneceği gün için sarayda hazırlıklar yapılmıştı. O gece uyanık olduğumuz sürece bütün kandilleri yanık tutacağımızdan tüccarlar saraya bol miktarda kandil yağı ve yanı sıra taze tüketilmesi gerekmeyen lüzumlu yiyecek stokları -pirinç, fasulye, kuru meyve ve sebzeler, baharatlar ve buna benzer- getirmişlerdi.

Arife gecesi Balamani ve birkaç diğer hadımla birlikte geç saatlere kadar ayakta kalmıştık; tabii Mesut Ali de. Dağlara yakınlardaki düzlüklerde yürüyüş yapmış ve yün battaniyelere sarınıp, yaktığımız ateşte demlediğimiz çayları içerken açık havada oturmuştuk. Yıldızların parladığı gece, gökyüzünü seyretmiş ve orada Hatice'nin gözlerini gördüğümü hayal etmiştim. Gecenin ilerleyen saatlerinde Balamani şiir okumamızı önerdi. Galonlar dolusu şarap ve şaraptan çok daha sert olan rakı ortaya çıkmış, gece ilerledikçe hepimiz duygusallaşarak yüreğimize dokunan en sevdiğimiz şiirlerden dizeler okumuştuk.

Sonra ayağa kalkıp yükselen aya hitaben ne güzel olduğunu söylemiştim; aslında yüreğimde Hatice'ye hitap ediyordum. Okuduğum şiir, sevdalı olduğu kişinin başkasına giderek yüreğinin çiçeklerini ebediyen soldurduğu bir aşığı anlatıyordu.

Ardından, Mahmut'u düşünerek, savaşta yenik düşen genç bir adamın öyküsünü anlatan bir diğer şiir okumuştum. Beni dinleyenler okuduğum şiirin en güzel mısralarında, "Aah ah!" nidalarıyla haykırmış ve bitirdiğimde de yaşaran gözlerimi silmiştim. Her ne kadar hepimiz ayrı ayrı kendi kayıplarımızı düşünüyor olsak da, şiirlerin o güzelim mısralarına hep birlikte gözyaşı dökmekten erinmiyorduk.

Bütün gece boyunca yanımdan hiç ayrılmamış olan Mesut Ali, birebir dövüş sanatı derslerinde öğrendiği birkaç hareketi benim üzerimde uygulamak için yalvar yakar olmuştu. Sonra da bir kolunu boğazımın üzerinden geçirip diğerini arkadan ona bağlayarak, şakacıktan ölümcül bir hamle yaparak boynumu kıskaca almıştı. Ona övgüler yağdırıp, gücüne güç katmak amacıyla birkaç da ilave hareket göstermiştim.

Saat her ne kadar geç olduysa da, Mesut Ali benden Zahhak ile Kaveh'in öyküsünü tamamlamamı istemişti. Bir minderin üzerine oturup, kaldığım yerden hikâyeye devam ettim. Feridun'un Zahhak'ı muhteşem demir gürzüyle nasıl yere indirdiğini anlatırken, hikâyenin kahramanının büyük gücünün oynadığı rolün altını özellikle çizmiştim. Mesut Ali'nin gözleri keyifle parlıyordu. "Nasıl edip de, Feridun gibi olabilirim acaba?" diye sordu. Ama ben daha sorusuna cevap vermeye fırsat bulamadan esnedi, yanı başıma kıvrıldı ve hızla derin bir uykuya daldı. Yüzündeki, değişen, hayat dolu ifadeye baktığımda, rüyasında Feridun'un oynadığı rolü oynuyor olduğundan hiç kuşkum yoktu.

Hep beraber, gün ağarmadan gani gani yemeklerimizi yemiş ve sabah yapmamız gereken işleri yürütmek üzere saraya dönmüştük. Sonra da dinlenmek üzere yatakhanelerimize dağıldık. Öğleden sonra uyandığımda, Balamani'ni kollarına aldığı yastıkla yatağında hâlâ uyuduğunu gördüm. Ramazan ayı boyunca yapmamız gereken işlerin çoğu top atıldıktan sonra yerine getirilir ve gecenin ilerleyen saatlerine kadar da ayakta kalınırdı. O yüzden Balamani'yi rahatsız etmeye gerek yoktu. Sessizce kalkmış, hamama gitmiş ve hamamdaki buhar bulutları arasında Enver ve bir başka hadımla karşılaşmıştım. Her ikisi de şişkin göğüs bölgeleri ve düz apış aralarıyla kadın görüntüsü veriyorlardı. Hamamın diğer köşesinde, daha genç, ince uzun, kız gibi görünen diğer bir hadım da kendinden yaşça hayli büyük başka bir hadımla flört ediyor, sanki satılık mal teşhir edermiş gibi, güzel ve alımlı vücudunu sergiliyordu. Geç yaşta kesildiğimden dolayı bende kadınsı yönler gelişmemiş olmasından memnundum. Göğsüm hâlâ kıllarla dolu, köşeli hatlara sahip ve erkeksiydi -Tanrı'nın inayetiyle- ve son zamanlarda yaptığım egzersizler sayesinde de kollarım eskisinden daha güçlü görünüyordu.

Temizliğimi bitirip üzerimi giydiğimde, Peri ye gitmek için hâlâ çok erkendi. O sessiz öğle sonrasında kendi kendime kalıp, Hatice'nin kaybının yüreğimdeki ağırlığını hissetmiştim yine. Eğer yakınlarda bir yerde annem veya kız kardeşim olsaydı onlardan birine gidip bir parça

kendimi teskin edebilirdim ama hiç kimsem yoktu. Böyle düşüncelerle saraydan ayrılarak, Feriştah'ın yaşadığı zengin muhitine doğru yürümeye başladım. Insanlar dükkânlarını daha yeni yeni açıyorlardı. Yanından geçtiğim bir manavın tezgâhındaki kıpkırmızı narlar, görüntüleriyle aklıma tatlı lezzetlerini getirip, karnımın yüksek sesle guruldamasına neden olmuşlardı.

Görüşme odasına alındığımda, Feriştah'ın yüzünde hâlâ yastığının kat izleri olduğu dikkatimi çekmişti. Pembe tuniği ve içine giydiği mor içlikle görünümü taptazeydi. Ayakkabılarımı çıkartıp Feriştah'ın karşısındaki bir mindere oturdum.

"Ziyaretin mutluluk verici," diye başladı söze Feriştah.

"Teşekkür ederim. Sarayda problemlerin devam ediyor olması nedeniyle geldim. Acaba Şah'ın sahip olduğu başka alışkanlıklarla ilgili bir şeyler geldi mi kulağına?"

"Önemli bir şey gelmedi. Gene n'oldu sarayda?"

Konuşmaya devam etmeden önce bir süre duraladım. Sanki sesim ciğerlerimin derinliklerinde kalmış, çıkamıyor gibiydi. Yeniden konuşabilir hale gelince de Feriştah'a Hatice'nin başına gelenleri anlattım.

"Onu koruyamadım...

Feriştah'ın kocaman gözleri endişeyle dolmuştu. Uzanıp çıplak ayak parmaklarımı sıcacık avucunun içine aldığında, kınalı ellerindeki güzel kırmızı tonu fark etmiştim. Bir zamanlar bu ellerin bana dokunup, ayak parmaklarımdan başlayarak bütün vücuduma yayılan muazzam bir arzuyla içimi nasıl doldurduklarını hatırlıyordum.

"Ah!" diye iç çektim, tekrar tekrar durumuma şaşarak. Yine kayıp uzuvlarımı hissediyordum; sanki üzerimdeki elbisenin altında yine sertleşiyordum. Bu nasıl olabiliyordu ki? Böyle bir hassasiyetin vücudumu tekrar kaplayacağını gerçekten hiç beklemiyordum.

Feriştah, erkek vücudundaki işaretleri, kimilerinin kâğıda yazılmış olanları okuduğu gibi kolayca okuyup anlayabilecek biriydi.

"Demek ziyaretinin sebebi bu?" sesinde soğukluk vardı. Birden elini ayağımdan çekivermişti.

"Sana yine eskisi kadar hayranım, dedim. "Ama buraya bir müşteri olarak gelmedim."

"Neden geldin peki?"

Uzanıp elini tutarak iki elimin arasına aldım. Eli titriyordu. Büyük bir hassasiyetle avuçlarımın arasına hapsettiğim bir kelebeği tutuyormuş gibiydim.

"Bir dosta ihtiyacım var. Pek çoğunu kaybettim ve sen içtenlikle hatırlayabildiğim birkaç dostumdan birisin.

"Her zaman senin dostun olacağım," dedi Feriştah, vurgusuz biçimde.

"Ve ben de senin. Kaldı ki, iş bedensel mevzulara geldiğinde, ben artık o eski adam değilim. Gayet talepkâr olduğum zamanları hatırlıyorum ama şimdi sadece bir kadın beni hem arzular ve hem de talep ederse onunla yatabilirim."

Feriştah şaşırmış görünüyordu. "Bunu arzulayıp arzulamadığımı artık bilemiyorum. Öyle sık yatıyorum ki birileriyle, arzulamak kapsamının dışında yaşıyorum ben.

"Anlıyorum. Ben tabii aynı yönde gelişmedim."

"O parçaların olmaksızın nasıl yapıyorsun?"

"Ne yapacağımı biliyorum," dedim, gülümseyerek. "Ama bildiklerimi yalnızca davet edildiğimde ortaya çıkartırım."

Feriştah bir an durup derin derin düşünür gibi görünmüş ve ben de davet edilip edilmeyeceğimi bekler hale gelmiştim. Aramızdaki sessizlik uzun bir süre devam etmiş ve sonunda nihayet Feriştah söze girmişti. "Kucaklama becerini kullanabilirmiş gibi duruyorsun."

Yüreğimi fazlasıyla açtığımı düşünüp utanmıştım.

"Evet, öyle," diye onayladım.

"O durumda, diye sürdürdü Feriştah, "seni, beni bir dost olarak kucaklamaya davet ediyorum. Bunu kimse yapmıyor."

Kollarımı açıp vücuduna doladım ve Feriştah da hafifçe kaykılıp vücudunun ağırlığını üzerime yasladı. Okyanus dalgalarının hafif hafif sahile vuruşu gibi nazik bir ritimle nefes alış verişlerini hissediyordum. Kapalı gözlerine ve beyaz yanaklarına çeper teşkil eden koyu kirpiklerini yakından seyrettim.

"Av Keş," dedim tatmin olmuş bir sesle rahatlayarak ve bu kucaklaşmanın benim hatırıma yapıldığını bilerek.

Uzun süre konuşmadan öylece kalmıştık ve bu süre boyunca da, Feriştah'a karşı eski günlerdeki hislerime kıyasla o an ne kadar farklı şeyler hissettiğimi düşünmüştüm. Hayvansı bir içgüdünün esrikliğini yaşamak yerine, Feriştah'ın ihtiyaç duyduğu rahatlama neyse onu sunabiliyor ve bana ne sunuyorsa onunla yetinebiliyordum.

O sonbahar günü de geçip giderken odaya alacakaranlık çökmüş, top patlamış ve yeme, içme ve sevişmeye izin çıktığının işareti verilmişti. Feriştah'ı, bir hizmetçisi kapıyı çalıp müşterilerinden birinin geldiği-

ni haber verene kadar kollarımın arasında tutmuş, sonunda da gönülsüzce bırakmıştım.

Feriştah hemen üstünü başını düzeltmiş, kuşağına çeki düzen vermişti. "İnsanın sevildiğini hissetmesi güzel; her ne kadar gelip geçici de olsa..."

Sesindeki bir şey beni huzursuz etmişti. "Hadım olduğum için mi?"

"Çok uzun zamanlar önce ortadan kaybolduğun için."

İkimiz de bir süre sessiz kalıp o eski günleri hatırladık. O zamanlar duygularımın ne denli karmaşık olduğunu hatırlıyordum. Feriştah'la geçirdiğimiz onca geceden sonra bendeki yeri elbette sadece kullanılıp unutulacak cinsten bir yer değildi ama gene de onu bir fahişeden öte görmek konusunda kendime hiç izin vermemiştim.

"Her şey bir yana, işine yarayacak bir şeyler duyarsam sana bir ulak gönderirim."

"Yeni bir şeyler olsa da olmasa da seni tekrar ziyaret etmek isterim."

"Tamam."

Sesi soğuktu ama bu duruşu bana, bazı insanların birinden ayrılırken bu ayrılığa katlanabilmek için geliştirdikleri tek yolun vedalaşırken hoyratlaşmak olduğunu hatırlatmıştı.

Feriştah'ın hizmetçisi beni uğurlamak üzere avluya yönlendirmiş ve dışarı çıktığımızda da, avludaki havuzun başında sırtı dönük bekleyen, üzerinde kaliteli kahverengi ipekten kaftan bulunan bir adam durduğunu görmüştüm. Adam yaklaşan adım seslerimizi duymuş olmalıydı ki, telaşla bize doğru döndü.

"Çıkışlar için arka kapıyı kullanmanız gerekmiyor mu sizin?" diyerek hizmetçiye sitem eden adam utançtan kıpkırmızı olmuştu.

"Affınıza sığınıyorum, diye alttan aldı hizmetçi. "Bir daha bu dikkatsizliği yapmam."

Adamın Şah'ın en yakın dostu Hasan Bey olduğunu görene kadar, meseleyi neden bu kadar dert ettiğini anlayamamıştım gerçekten. Gözlerimiz buluştuğunda bir süre her ikimiz de birbirimize şaşkın şaşkın baktık. Hasan Bey'in sıra dışı güzellikte kaşları vardı; sanki sarığının alnına geçen alt çizgisiyle uyumlu şekillendirilmiş gibiydiler. Çıkık

elmacık kemikleri ve pürüzsüz cildiyle bu kalın kaşlar aslında bir tezat teşkil ediyordu. Muhtemelen geç yirmilerindeki Hasan Bey, cildinin düzgünlüğü nedeniyle daha da genç gösteriyordu. Çenesini kibirli bir edayla yukarı kalkık tutmasından, yakışıklı bir adam olarak statüsünün gayet farkında olduğu anlaşılıyordu. Hemen Hasan Bey'e saltanat katından bir hizmetkâr olduğumu söyleyerek kendimi tanıtırken, bir yandan da Feriştah'ın hizmetçisine neredeyse görünmez bir el işaretiyle bizi yalnız bırakması yönünde sinyal vermiştim. Hizmetçi de uyanık biri olduğundan işaretimi derhal almış ve uzaklaşmıştı.

"Peri Han Hanım'ın hizmetindeyim," derken, sanki işimden pek de memnun değilmişim hissi vererek, dudaklarımı sarkıtmıştım.

Hasan Bey de gülümseyerek, küçük ve düzgün, bembeyaz dişlerini ortaya çıkartmıştı. "Onun hakkında çok şey duydum."

"Kuşkusuz. Ama bu dünyada hiçbir erkek, bu kadın için çalışmanın ne demek olduğunu bilemez. Siz ne duydunuz onun hakkında? Kaşlarımı kaldırmış, sanki İsmail'in Peri hakkında duymak isteyeceği pek çok bilgiyi Hasan'a vermek konusunda büyük bir özgüvene sahipmişim izlenimi vermeye çalışmıştım.

"Güç peşinde olduğunu."

Güldüm. "Hangi saltanat kadını değil ki? Ama bazen nelerle uğraşmak zorunda kaldığıma inanamazsınız. Siz nelerle uğraşıyorsunuz bilemiyorum tabii, fakat bazen prensesin benden yapmamı istediği ıvır zıvır işler yüzünden keşke bir erkek için çalışsaydım dediğim çok oluyor. Geçen gün, yüz pudrasının doğrusunu almam için beni tam üç kez pazara gönderdi. Nasıl bir vakit kaybı, anlatamam!"

"Ben erkeklere hizmet vermeyi tercih ediyorum," diye karşılık verdi Hasan.

"Anlıyorum."

O sırada evin kapısı açılmış, Feriştah'ın hizmetçisi görünüp hanımının hazır olduğunu bildirmişti.

"Ne acelesi varsa?" dedim, dönüp Hasan'a.

"Hoşnut olmadınız mı içerde aldığınız hizmetten?" diye sordu Hasan. Sonra birden durdu. "Bir dakika. Sizin şeyiniz yok ki... Burada n'apıyorsunuz?"

"Doğrudur. Buraya herkesin yaptığını yapmaya gelmedim," dedim ben de, hızlı hızlı. "Yürüttüğüm iş büyük bir gizliliğe sahip. Neyse ki bugünkü konum yüz pudrasıyla ilgili değil, Tanrı'ya şükür."

"Ne peki?"

"Gerçekten bunu söylememeliyim."

Bana baskı yapıp ağzımdan laf alırsa kendisini daha iyi hissedeceğini biliyordum. Benim mevkiimdeki biriyle başa çıkmak konusunda fazla tecrübeli değildi.

"İsmail'in en yakın dostu olarak, bu gizli konuyu bana derhal söylemenizi talep ediyorum."

Sanki benden üst makamdaki birinin karşısında alttan alıyormuşum gibi bir tavır takınmıştım. "Şimdi, şöyle..." diye geveledim. "Doğrusu şu ki, ee, buraya, insanları aşka düşürecek belli cazibe oyunları hakkında bilgi almaya geldim."

"Kim için?"

"Bunu söyleme yetkim..."

"Prenses bir adamı kendisine aşık mı etmek istiyor?"

"Fakat tabii ki," diye sürdürdüm, aptal taklidi yapmaya devam ederek, "hangi kadın istemez ki bunu?"

"Erkek kardeşi onu öldürecek."

"Hiç sanmam," diye karşılık verdim. "Cezbedilecek kişi zaten kendisi. Prenses, abisinin kendisini kardeşçe bir aşkla sevmesini özlüyor."

Hasan güldü. "Anlıyorum. Şah'a bunu söyleyeceğim."

"Yalvarırım prensesimin işlerini ortaya çıkartmayın," diye yakardım. "Başım belâya girer."

"Tamam, çıkartmam," demişti ama yalan söylediğini biliyordum.

Hasan alacağını almıştı, sıra bendeydi.

"Sizin de buraya bir iş görüşmesi için geldiğinize eminim. Yoksa kendiniz için gelmediğinize eminim.

"Hayır, elbette onun için değil." Hasan, parmaklarını güzel dudaklarına götürüp, etrafına bakındı. Bu hareketiyle diğer pek çok insanın dikkatini dağıtmayı başardığından kuşkum yoktu. "Eğer beni burada gördüğünüzü kimseye söyleyecek olursanız, inkâr ederim, bilesiniz."

"Katiyen söylemem," dedim. "Sizin de benim gibi arada sırada nefes almaya ihtiyacınız oluyordur, tabii."

Bir an gözlerinden, derdinin anlaşılmasından dolayı duyduğu rahatlığın ifadesi geçmişti ama bu konuyu daha fazla uzatmayacaktı.

"Asıl büyük tehlikeye giren sizsiniz. Sarayda yaşanan onca cinayet düşünüldüğünde, kendi hayatınız için hiç endişe duyduğunuz olmuyor mu?"

Hasan korkmuş görünüyordu; yoğurt gibi yumuşacık olmuştu. "Siz de duyuyor musunuz aynı endişeyi?"

"Her gün. Saltanat katındakilere hizmet vermek, tıpkı tavlada hayatını ortaya koyup kumar oynamak gibi. Gün gelecek, ya bir servet sahibi olacağım, ya da mezarımı kazacağım."

Hasan güldü. "Olabilir tabii."

"Buradan başka nerelerde atıyorsunuz yorgunluğunuzu? Malum, benim burada Şirin'in sunduğu avantajlardan yararlanma şansım yok."

Hasan, yanık şeker rengi gözlerini gözlerimin içinden ayırmıyordu. "Ramazan boyunca burası çok kötü sayılmaz aslında," diye cevapladı sorumu. "Mübarek ay nedeniyle yapılan kutlamalar İsmail'i iyi bir ruh haline soktu." Fakat bunu söylerken, Şah'ın yakın dostu olarak İsmail'i eğlendirmenin büyük keyfini yaşamak yerine, yorgun bir ifadeyle dile getirmişti. Boynuna taktığı altın zinciri düzeltirken, bir an o meşhur mührünü görmüştüm ucunda ve aklıma bin bir türlü şeytanlık getirmiştim.

"Oldu o zaman, umarım iyi vakit geçirirsiniz," dedim. "Belki siz de benim gibi başka bir bedende nefes alıyor olmanın hayalini kurmayı seviyorsunuzdur. Gerçekten de bazen sıradan bir adam gibi nefes almayı özlüyor insan. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz değil mi?"

Hasan Bey'in gözlerindeki perde düşmüştü ve pazaryerinde hiçbir yere kaçamayan tek gözlü keçi gibi yalnız görünmüştü gözüme.

"Siz nasıl bir kutlama planı yaptınız?" diye üsteledim.

Bir an tereddüt ettiyse de, sonunda, "Yarın akşam, iftardan sonra tebdili kıyafet ederek Pazar civarında etrafı dolaşacağız. Tıpkı sıradan insanlar gibi."

Şaşkınlıkla bakakalmıştım. Açık ettiği konu, durumunu değiştirmeye çalışan mutsuz bir adamın ağzından kaçmasına müsaade edeceği cinsten bir konuydu. Sonra da alelacele benimle vedalaşıp eve girdi.

Malikâneye gittiğimde Peri, Şah hakkında en ufak bir işe yarar bilgi vermekten hâlâ ödü kopan Mahasti ve Kudenet'i ziyaretinden yeni dönüştü. Ona Şah'ın kutlama planlarını anlattığımda gözleri yeniden ümitle dolmuştu. Şair Hâfız tarafından yazılmış kitabı açarak, oradaki kehanetlerden birini seçtikten sonra yüksek sesle okumaya başladı.

Kendinden başkasını görmeyen fanatik, günahtan başkasını bilmez;
Ne yazık onun ruh aynasına, sadece bu acıları gösterdiği,
Ah Tanrım, ve iç çekişlerin nefesiyle bulut gibi kaplandığı için.

"Sanki Ismail hakkında yazılmış bu dizeler," diye yorumladı Peri. "Kendini en fazla davasına adamış gördüğüm korkunç fanatik o. Bu kehanetin denk gelmesini hakkımızda hayırlı bir işaret olarak görüyorum."

Peri kitabı kapattı. Alnı dümdüz ve sakin görünüyor, duruşunda kesin bir kararlılık okunuyordu.

"Planı yürürlüğe koy!"

"Çeşm."

Hemen doktora bir mesaj gönderip, nihayet hazım ilaçlarını almak için hazır olduğumu bildirdim. Ertesi gün öğle sonrasında da ilaçları pazardaki adamından alıp saraya gelmiş ve sekizgen kutudaki bölmelere itinayla yerleştirerek, kutuyu gizli geçitteki yerine gerisin geriye yerleştirmiştim. O arada Peri de Mesut Ali'yi çağırtıp Ferit'e haber göndermiş ve ona çağrımızı beklemesini emretmiş, Mesut Ali'de mesajı rüzgâr gibi iletmişti.

"Terasımdaki gözetleme noktanı da yenileme zamanıdır. Hasan'ın evinden çıktıklarından emin olduğunda, Ferit harekete geçip kutuyu oraya götürebilir."

"Şayet onları gözetlerken tespit edilirsem nasıl bir gerekçe ileri süreceğim?"

"Kendini kadınlar gibi çarşafa sarınmaktan alıkoyamadığını söyle. Ishal olduğunu söylemekten daha zor olmasa gerek bu."

Öyle çok gülmüştüm ki, başımdaki sarık çözülmüştü; ve tabii yüreğimdeki buzlar da. Peri ilk defa, Şah'ın sorgusu sırasında sıraladığım gerekçelerle ilgili şaka yapıyordu. Belli ki sonunda beni tamamen affetmişti.

Çarşafa sarınıp Peri'nin malikânesinin terasına çıkan merdivenleri tırmanmış ve uzunca bir süre civarda aile ziyaretlerini yapan Ramazan kutlayıcılarını seyretmiştim. Her defasında bir ahşap kapı sesi duyduğumda Hasan'ın kapısının açıldığını düşünüyordum. Top atıldıktan hemen sonra Azer Hatun terasa gelmiş ve bana sıcak süt, ekmek ve yanında peynir getirmiş, ardından da kuzu kebap ve bol bol pirinç pilavı servis etmişti. "Şu vücudunu örten çarşafla öyle güzel duruyorsun ki, sanki bulutlarla kapanmış Ay gibisin," diye dalga geçmişti bir de.

"Şairler en adil erkekleri de kadınları da tam anlamıyla şöyle tarif etmezler mi?" diye karşılık vermiştim Azer'in takılmasına. "Gül tomurcuğu dudaklı, elma yanaklı, kocaman, hayat dolu gözlü, kadife kaşlı, siyah kıvırcık saçlı ve nihayet yüzünde seninki gibi muhteşem bir benli..?"

Azer Hatun'un merdivenlerden inerek uzaklaşırken attığı uzun aralıklı, genizden kahkahalar bir süre daha bana arkadaşlık etmişti. Sesler kaybolup giderken, hem resimlerde ve hem de şiirlerde bir aşk nesnesi olarak güzellikleri bu kadar aynı tarif edilen oğlanlar ve kızların neden büyüyüp erkek ve kadın olduklarında onca farklı muamele gördüklerini düşünmüştüm. Bir uzva sahip olmakla olmamak arasındaki fark neydi? Ben bile söyleyemiyordum.

Tam yemeğime başlamıştım ki, Hasan'ın evinin ağır, ahşap kapısı gıcırdayarak açılmış ve Hasan, Şah ve muhafızları, hepsi tebdil-i kıyafet avluya doluşmuş, saray duvarlarındaki gizli kapıya doğru ilerlemeye başlamışlardı. Hemen merdivenlerden aşağı koşup haberi Peri'ye yetiştirdim.

"Çıktılar," dedim, kendi sesimdeki heyecanı duyarak.

"Hemen Ferit'i çağırtıyorum," dedi Peri de, şakaklarındaki bir tutam saçı başının gerisine yatıran eli titreyerek.

"Hemen gizli geçide gidip, orada onu bekleyeceğim."

Tam o sırada karnımdan gurultular yükseldi.

"Bekle!" diye buyurdu Peri. Yerdeki tepsiye eğilip, ekmek arasına biraz peynir koyarak bir beze sardı. "En azından şunu al yanına."

Avuçlarımı açıp başımı öne eğerek prensesin hediyesini alırken, bu davranışıyla yüreğimin ta derinlerine dokunmuştu. Kuşkusuz, Peri daha önce hiçbir hizmetkârına böyle kendi elleriyle hazırlayıp yiyecek vermiş değildi. Bu nazik jesti, onun için kendimi attığım tehlikeyi takdir ettiğinin açık ifadesiydi.

Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'na çıkıp, ağaçların arasındaki gözden ırak parkı bularak, elimde geçit kapılarının anahtarları olduğu halde, karanlık alt geçide indim. Bir an sanki tamamen kör olmuş gibiydim ve bu yolu Peri kadar iyi bilmediğimi idrak ediyordum. Gizli geçidin

duvarlarını ellerimle yoklaya yoklaya ilerlemiş, pek çok yan girişler olduğunu hissetmiştim ama çok geçmeden ayaklarım daha önce yürümüş olduğumuz yolu hatırlamış ve hızlanarak saray tarafındaki çıkışa ulaşmıştım. Ayağımın ucundaki içi gümüş paralarla dolu keseyi hissediyordum.

Etrafta kimseciklerin olmadığından emin olur olmaz kapak karosunu yavaşça kaldırmış ve hazım ilaçlarıyla dolu kutuyla paranın yarısını barındıran keseyi yıkık çardağın bir köşesine yerleştirmiştim. Sonra tekrar alt geçide inip karo kapağı üzerime kapatmış, karanlıkta oturup, yaklaşacak ayak seslerini beklemeye başlamıştım. Eğer ayak sesleri bir çiftten fazla olursa ihanete uğramış olduğumuzu anlayacak ve altgeçit boyunca geri koşarak gidip derhal prensesi uyaracaktım.

Peynir ekmeğimi de yemiş ve uzun sürecek akşam için kendimi hazırlamıştım. Yerin altındaki rutubetli hava iliklerime kadar işlemiş, kendimi sanki canlı canlı mezara konmuş gibi hissetmeme neden olmuştu. Kafamdan bütün planlarımızın ayrıntılarını tek tek gözden geçirmiş, sonumuzu getirme ihtimali olan tek eksiğimize takılıp kalmıştım: Kutuda Hasan Bey'in mührü olmayacaktı. Eğer yakalanacak olursak başımıza neler geleceğini düşünmeye başlamıştım ondan sonra da. Elbette öldürülecektik ama ölmeden önce dayanılması güç, korkunç işkencelere uğrayacaktık muhtemelen. Ayaklarımızın altı kan revan içinde kalana kadar nasıl falakaya çekileceğimizi, gözlerimize nasıl kurşun döküleceğini, belimizin nasıl kırılacağını hayal ediyordum bütün ayrıntılarıyla.

Duyduğum koşuşturma sesleri saçlarımı dimdik etmiş, kulaklarım alarm durumuna geçip dikkat kesilmiştim. Derinlerden gelen kazınma sesleri, yukarıda birinin karo kapağı açmaya çalıştığı endişesine düşmeme neden olmuştu. Dizlerime sürtündüğünü hissettiğim bir şeyler hızla ayağa fırlamama neden olmuş, çığlık atmamak için kendimi çok zor tutmuştum. Hançerimi kınından çekip çıkartarak önümdeki karanlık boşluğa doğru bir iki sallamış, ilk hamleyi yapan ben olmak istemiştim. Hançer sert bir yerlere çarpınca da karşımda kimsenin olmadığına ikna olup biraz rahatlamış, homurdanarak sakinleşmiştim. El yordamıyla kurbanımı ararken, ellerime sadece çeperlerden bulaşan toprak geliyordu. Nihayet uzaklardan duyduğum sinirli cikirtiler, bütün bu arbedeye neden olup beni oyuna getirerek telaşlandıranların sıçanlar olduğunu idrak etmeme neden olmuştu.

Beklediğim ayak seslerini duyana dek ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordum. Kutuyu bıraktığım yere yaklaşan adım sesleri yıkık çardağa gelince durmuştu. Gümüş paraların şıngırtısını duyuyordum. Sonra sessizlik çöktü. Ardından, yer karolarının üzerinde bir an sürünen ahşap kutunun sesini duydum. Ve sonunda ayak sesleri uzaklaştı.

Karo kapağı kaldırıp etrafı kolaçan etmeden önce, duyduğum yegâne sesin kendi nabzım olduğundan emin olana kadar bekledim. Çardağa bıraktığım kutu ve para kesesi gitmişti. Tekrar alt geçide inip Ferit'in dönmesini bekleyecektim. Endişelerim geri gelmişti. Ferit görevini söz verdiği gibi yapacak mıydı? Eğer yakalanırsa bizi ne hızda ele verecekti? Acaba çardağı kontrol etmesi için başka birini buraya yönlendirmiş miydi bile? Minik hayvanların alt geçit boyunca koşturmaları, sanki beni yakalayıp öldürmeye gelen bir manga askerin çıkarttığı sesler kadar yüksek geliyordu kulaklarıma.

Başımın üzerindeki zeminde yeniden ayak sesleri duyulduğunda aradan epey uzun bir zaman geçmiş gibiydi. Duralayıp sinirlerimin yatışmasını bekledim. Ferit pekâlâ askerlere çardaktan az ötede beklemelerini söylemiş olabilirdi. Dikkatle uzakları dinleyip herhangi bir gürültü veya ayak sesi gelmediğinden emin olduğumda, eylem planını sürdürmekten başka seçeneğim kalmamıştı. Usulca karo kapağı kaldırıp dışarı çıkmış, tekrar kaçmam gerekebileceği düşüncesiyle de geçidin ağzını açık bırakmıştım. Parmak uçlarımda sessizce odadan çardağa çıkmış ve Ferit'e doğru, "Selamın aleyküm, deyivermiştim.

Ferit olduğu yerde sıçrayıp bana doğru döndü. "Ulu Tanrım! Sen gerçekten bir cin olmalısın!"

"Becerdin mi?"

"Kapıyı açan hizmetlinin gözleri uykusuzluktan yarı açık bakıyordu. Kutuyu eline tutuşturdum ve o da hiç soru sormadan aldı.

"Tamam, o zaman. Hadi gidelim."

"Paramın geri kalan kısmı nerede?"

Eline tutuşturduğum para kesesini alıp kaftanının iç cebine sokuşturdu. Ben de kaftanımın içinden çekip çıkarttığım uzun bir bez parçasıyla Ferit'in gözlerini bağladım. Bir süre çardağın içinde döndürerek yön duygusunu kaybetmesini sağladıktan sonra onu, iç kısımdaki odadan açılan alt geçide doğru yönlendirdim ve sessizce karo kapağı ardımızdan kapattım.

"Kaftanımın eteğini tut," dedim.

"Burası ölüm kokuyor."

"Endişelenme. Sana kılavuzluk edeceğim."

"Mezar falan mı burası?" diye sordu Ferit, sesinde giderek yükselen bir telaş tınısıyla.

"Elbette değil."

"Sana inanmıyorum!" diye bağırdı. "Kendi gözlerimle göreceğim."

Ferit kaftanımın eteğini bırakmış ve göz bağını açmıştı. Bir süre öylece durup bekledikten sonra da avaz avaz bağırmaya başladı. "Göremiyorum! Hiçbir şey göremiyorum! Beni bir çukura mı attın?"

O kadar yüksek sesle bağırıyordu ki, üzerimizdeki alanda sesinin duyulabileceğinden endişelenmiştim.

"Kendine gel!" diye ünledim. "Saray kapılarından, onca muhafızın gözleri önünden çıkıp gidecek değiliz herhalde, öyle değil mi? Şimdi tut şu kaftanımın eteğini ve yürümeye devam et de çıkalım buradan biran önce."

Ferit, Kur'an'dan bildiği şeytandan korunmak üzerine ayetleri mırıldanmaya başladığında, karanlıkta kaftanımın eteğini arayan elini sırtımda yeniden hissetmiştim. Eli titriyordu. Yaptığımız işin devasa boyutunu yeni kavradığını biliyordum. Onu teskin etmeye çalıştım.

"Çıkışta seni bekleyen atlar olacak," dedim. "Yapacağın iş bitti ve artık zengin birisin. Çok yakında tamamen özgür olacaksın. Sana çok özeniyorum."

Ferit'in dudaklarından hâlâ Kur'an'dan nameler dökülüyor, eteğine tutunduğu kaftanımın peşi sıra karanlıkta ağır aksak ilerlemeye devam ediyordu.

"Bu işten hiç hoşlanmadım," dedi bir ara. "Birini öldürmek, nasıl olup da doğru bir davranış sayılabilir ki? Tanrı bu işteki rolümden ötürü beni cezalandırmaya başlamış bile olabilir mi?"

"Elbette hayır. Senin bütün yaptığın bir kutuyu alıp bir yere teslim etmekti; hepsi bu," dedim. "Hem başka ne yapabilirdik ki? Hepimiz katledilene kadar koyunlar gibi durup bekleyecek miydik?"

"Tanrı bizi korusun!" diye mırıldandı Ferit.

"Dinle bak," dedim, ardından. "Sana ünlü bir hikâye anlatayım. Çok uzun zamanlar önce.

Ona Şehname'den bir hikâye anlatmaya başlayarak, hatırladığım bölümleri kitabın destansı diliyle icra etmiş ve sinirlerini yatıştırmaya çalışmıştım. Hikâye anlatmam etkisini hemen göstermiş, Ferit sakinleştikçe ben de rahatlamıştım. Mızıldanmayı kesmiş olan Ferit, hikâyenin akışına kendini kaptırmış, sessizce yürümeye devam ediyordu.

Nihayet altgeçidin sonuna ulaştığımızda çarşaf ve peçemi kuşanarak sıkı sıkı örtündüm ve Ferit'i oradaki minik parka doğru götürdüm. Hemen yakınlarda, Peri'nin söz verdiği gibi, iki atla bizi bekleyen seyisi görmüştüm. Ferit hemen atına atlayıp gitmek için sabırsızlanıyordu. Ona Tahran Kapısı'na kadar eşlik ederek, şehirden ayrıldığından kesin biçimde emin olmuştum.

Prensesin yüzü, bulutların arasından çıkıp parlayan güneş gibi ışıl ışıl parlıyordu. Bakışları içimi öylesine ısıtmıştı ki, yaptığım her şeyin ona ziyadesiyle değer olduğunu hissetmeme neden olmuştu. Azer Hatun'u çay ve hurma getirmesi için dışarı yollamadan konuşmaya başlamayacağını biliyordum.

"Her şey yolunda gitti," dedim nihayet, özetle.

"Kutunun mühürlü olmadığını fark eden olmuş mu?"

"Hayır. Yani, şimdilik."

"Ferit?"

"Gitti. Öyle korktu ki, bir daha Kazvin'e ayak izini bile göstereceğini sanmıyorum.

Peri uzun ve derin bir iç çekti. "Tanrı seni daima esirgesin!"

Sonra, son iki gün boyunca yaptığımız bütün hareketleri gözden geçirmiş ve ikimizden biri sorguya çekilecek olursa neler söyleyeceğimize karar vermiştik: Peri iki gündür odasına kapanmış, diğer devletlerdeki kadın müttefiklerine mektuplar yazıyor olacaktı.

"Osmanlılar hâlâ bir elçi gönderip İsmail'in tahta geçişini resmî olarak kutlamamış bulunuyor," dedi Peri. "3. Murat'ın karısı Safiye Sultan'a, iki ülke arasındaki barış anlaşmasının sürdürülmesine yönelik endişelerimi ifade eden bir mektup yazmam için ziyadesiyle kâfi bir protokol ihlali bu yaptıkları. Ve doğal olarak da, mektupla birlikte hediye göndermem gerekiyor tabii. Eğer sorguya çekilirsem, atları ve seyisi, Osmanlı Sarayı'na göndermeyi düşündüğüm hediyelerin yolculuğunun ilk etabı için istediğimi söyleyeceğim."

"Ben nerede olduğum hakkında ne diyeceğim?"

"Sen de bana yardım etmiş olacaksın. Eğer pazardan hazım ilaçlarını alırken seni gören olduysa, karın ağrılarına yönelik kendine yeni bir

ilaç araman için sana izin verdiğimi söylersin. Bu arada problemin aslında sinirsel olduğunun teşhis edildiğini de eklersin.

Gülümsemiştim.

"Şimdi, yatakhanene dönmeden önce sana kendi yazdığım bir şiiri okumak istiyorum."

"Ne hoş bir sürpriz bu."

"Otur."

Peri'ye bakakalmıştım. Prenses hâlâ ayakta dururken ben nasıl oturabilirdim ki? Bu en temel protokol kuralını hayatımda ilk defa ihlal ediyor olacaktım.

"Hadi!"

Temkinli biçimde dizlerimin üzerine çöküp oradaki minderlerden birine oturdum. Peri şiirini yazdığı parlatılmış keten sayfayı eline alarak okumaya başladı:

"Başlangıçta onun bir fare olduğunu sanırsın,
Evin her yanında gizlice dolanan,
Ve kendini ustaca görünmez kılan.
Sessizlik ve ketumlukta üstüne yoktur onun, görürsün
Dürüst bir kadın gibidir, insanı dikkatle dinler,
Samimi sözleri cehennemde dâhi milleti teskin eder.
Lapa gibi yumuşak biri olduğuna herkesi ikna etse de,
Ve bazı aletlere sahip olmaması bir zayıflık gibi görünse de,
Aslında içi Şam Çeliğinden yapılmış gibi sapasağlamdır;
Yüreği bir aslanınki gibidir ve kükreyişi sahicidir.
Şu gerçeği kanıtlamıştır ki, hassas derisi saydam görünse de dışında
İçini saran onulmaz öfkeye dair en ufak bir ipucu vermez dışına.
Nice kalem efendileri genelde şiirlerde ustalaşıp yükseldiğinden,
O, en büyük kubbeleri aşan yüksek mertebelere layıktır.
Bu bir erkek midir? Kadın mı yoksa? İkisi de midir biraz acaba?
Üçüncü bir cinsten öğrenecek çok şeyimiz var kanımca.
Bugünden ebediyete kadar bir isimde olacak anahtar:
Bu isim de, Payam Cevahir-i Şiraz olacak, payidar."

"Elleriniz dert görmesin! Çok güzel."

"Böyle söylüyorsun çünkü senin kulakların daima güzel olanı duyuyor," diye karşılık verdi Peri, mütevazı bir edayla.

"Gerçekten güzel," diyebildim, nutkum tutulmuş gibi hissederken kendimi. Prensesin benim için böylesine sevgi dolu bir şiir yazacağını düşünmek! Bu benim hayattan ümit edebileceklerimin çok ötesinde bir şeydi. Erkekler daima eksik uzuvlarım nedeniyle benim değersiz olduğumu düşünürken, kadınlar da kendileriyle aynı olduğumu tahayyül ederler. Her ikisi de yanlış. Ben gerçekten üçüncü bir cinsiyete sahibim; doğuştan katı kurallara tabî olanlardan çok daha esnek bir cinsiyete... Peri bunu anlamıştı. Beni özürlü biri gibi görmek yerine, dönüştüğüm yeni şeyi yüceltmeyi seçmişti. Bir hadım olarak doğuşum nihayet onanmış ve bir erkek çocuğunun dünyaya gelişi şerefine düzenlenen festivaller kadar şaşaalı geçmişti kayıtlara.

Ben bir erkektim, dolayısıyla Peri'ye sarılmak istiyordum ama aynı zamanda onun askeri olduğumdan sadece selâmlamakla yetinecektim. Duygularımda yaşadığım karmaşa, derhal sıçrayıp prensese sarılmak niyetiyle ayağa fırlamama neden olmuş ama aklım enerjimi doğru davranışa yöneltmişti. Peri'nin yüzündeki gülümseme yüreğimde olup bitenleri bildiğini belli edene kadar da, ne yapacağımı bilemeden öylece dikilip kalmıştım.

O gün, bütün gün saray gayet sessizdi. Kedi gibi sessizce ortalıkta dolanıp, saray koridorlarında duyduğum her sesin hedefimize ulaşıp ulaşmadığımızın sonucuna dair bir haber olabileceğini düşünüyordum. Ama her yer haddinden fazla sakindi. Geç öğle sonrası Peri'ye gidip, hazım ilaçlarının hedefi bulup bulmadığını anlamak için akşam malikânenin terasındaki gözetleme noktasına çıkma izni istedim.

"Çıkabilirsin, dedi Peri. "Hizmetli hanımlardan birini yiyecek tepsisiyle sana göndereceğim."

"Teşekkür ederim, prenses."

Sarığımı çıkartıp, hanımlardan birinden ödünç aldığım çarşafa sarınarak örtündükten sonra merdivenlerden yukarı, terasa çıktım. Havada kırağı soğuğu vardı. Üzerimdeki çarşafla başımı da örtüp gökyüzüne bakarak, alacakaranlıkta belirmeye başlayan ilk birkaç yıldızı gördüm. Yıldızlardan biri kırpıştığında, Hatice'nin beni onayladığını hayal etmiştim.

Azer Hatun bana battaniye ve yemek getirdi. Peri ona eksiksiz bir yemek siparişi vermiş olmalıydı. Menüde, sallayınca kemiklerinden dökülen kuzu tandır, birkaç değişik çeşit pirinç pilavı, haşlama et ve yanında yeşillik ve keskin limon, ahududu soslu tavuk, salatalık ve naneli yoğurt ve sıcak ekmek vardı. Yemeğimi bitirdiğimde Azer Hatun, kakule ile kokulandırılmış bir demlik de çay getirmişti.

"Bu kara çarşaf senin kahverengi gözlerini daha parlak gösteriyor," diye takılmıştı Azer Hatun bu defa da, gülümseyişi alt dudağının yanındaki beni iyice ortaya çıkartırken.

Karşılık olarak, "Sadece senin gibi bir gül, çiçeklerin en mütevazısına karşı böylesine yüce gönüllü olabilir," diyerek, sürdürmüştüm onunla flörtümü.

"Ne yapıyorsun bu terasta?" diye sormuştu sonra, merdivenlerden aşağıya inmeye başlamadan.

"Yıldızları inceliyorum," diye cevaplamıştım ben de. "Prenses benden astrolojik bilgilerimi tazelememi istedi."

Aslında, Hasan'ın evinin kapısının açıldığını görmek istemiyordum çünkü bu, Şah'ın hâlâ hayatta olduğu anlamına gelecekti. Ama Ay gökyüzüne yükselmeye başladığında ahşap kapı gıcırtıyla açılmış ve Hasan, yanında sıradan bir kaftan giymiş biri –Şah- ve birkaç da silahlı muhafız avluya avdet etmişlerdi. Büyük bir hayal kırıklığı yaşıyordum. Belli ki Şah henüz hazım ilaçlarından almamıştı. Fakat ya aldıysa ve zehir söylendiği kadar tesirli değildiyse?

Grup gözden kaybolduktan sonra soğukta dışarıda durmak için pek bir sebep olmadığını düşünerek aşağıya inip Peri'yi bulmuştum.

"Ramazan kutlamalarına katılmak üzere yine evden ayrıldılar," dedim, sinirli biçimde dişlerimin arasından.

"Güzel," demişti Peri, gayet sakin biçimde. "Şu mektupları yazmamda bana yardım etsene."

Vücudum hareket etmek istiyordu. Balamani'nin bir zamanlar çitalarla ilgili anlattıklarını hatırlatmıştım kendime. Çitalar, dünyanın en hızlı koşan hayvanlarıydılar ama fazla sık yemek yemiyorlardı. Bu nedenle de bazı zamanlarda, saniyeler içinde enerjilerini tamamen tüketip koşmayı kesiyor ve avlarının dans ederek uzaklaşmasını seyretmek durumunda kalıyorlardı.

Kendimi rahatlamam konusunda için için telkin etmeye çalışıyordum.

"Elbette."

Peri, barış antlaşmasının sürdürülmesi için bir mektup döşenirken, ben de onun özel kalemi olarak, bir diğer saygın hanımefendiye aynı tema üzerine bir başka mektup yazıyordum. Kalemim kâğıdın üzerinde akıp gidiyordu. Sinirlerim öylesine gergindi ki, bir daha asla uyuyamayacakmışım gibi hissediyordum kendimi. Çaylarımızı içip, enerjimizi yüksek tutmak için tatlı yemiştik. Peri, hizmetlilerini sık sık yanımıza çağırıyor, böylece herkesin bizi çalışırken görmesini sağlıyor ve durumuzla ilgili şahitlik yapmalarına zemin hazırlıyordu. Prensesin kendisini nasıl hissettiğine dair yegâne işaretse, zaman zaman yazdığı mektuplara mürekkep damlatıp, mektuba yeniden başlamasıydı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde bana dönüp, "Sanırım şimdi babamın neden tahta bir vâris telaffuz edemediğini anlıyorum. Her bir adayın saltanata getireceği sorunların o kadar farkındaydı ki, hiçbirini kafasında bir türlü yerli yerine oturtamadı," demişti.

Gözleri derin düşüncelerdeyken sesi yumuşacıktı. O an, bilmeyi çok istediğim bazı şeyleri ortaya çıkartma tehlikesini göze almaya karar verdim. "Belki de kimin tarihteki en büyük Safevi lideri olacağını kaderin belirlemesini istedi."

Peri şaşkınlıkla gözlerini bana çevirdi. "Demek astrolojik doğum haritandan haberin var? Bunu nasıl öğrendin?"

Gülümsemiştim. "Kendi yöntemlerim var, prenses."

"Olduğunu biliyorum.

"Fakat elbette her şeyi bilmiyorum. Babanız ve sizin beni saltanat katında görevlendirmeye karar vermenizin sebebi astrolojik doğum haritam mıydı?"

"Sebeplerden biri buydu, evet. Ama hak etmemiş olsan, adının bu denli gündemde tutulacağını da sanma.

"Teşekkür ederim, yaşamımın sebebi. Doğum haritamla ilgili neden beni daha önce bilgilendirmediğinizi sorabilir miyim?"

"Bu bilgiyi sana vermememiz söylendi. Insanlar geleceklerine yönelik bu tür kehanetleri duyduklarında, ona göre hareket etmeye başlayıp, olduklarından başka bir hale giriyorlar. Senin hiçbir şeyden etkilenmeden gerçeğin taşıyıcısı olmanı istedik."

Tahmasb Şah, rüyalarının ona sunduğu kılavuzluğu daima izlemiş ve bu da onu hiç yanıltmamıştı. Dolayısıyla, benimle ilgili kehaneti de bu denli ciddiye almış olmasına hiç şaşırmamıştım.

O sırada içeri Azer Hatun girip Peri'ye ferahlatıcı bir şeyler arzu edip etmediğini sormuştu. Siparişlerin bitmesini sabırsızlıkla beklemiştim.

Sarığımın alnına gelen kenarlarında ter birikmeye başladığını hissediyordum.

Peri ve Azer Hatun'un görüşmesi biter bitmez, "Tanrı, sözünü ettiğiniz kehanetin gereklerini yerine getirmeyi bana nasip etsin! Fakat şu anda beni düşündüren başka bir konu var. Uzun zamandır babamın katili Kamiyar Kofrani'nin hayat hikâyesini anlamak için uğraşıyorum."

Konuyu prensese açmanın zamanının geldiğini düşünüyordum artık. Bu saatten sonra intikam ereğimin kendisine sadakatimi azaltacağından endişelenmesi çok yersiz olurdu doğrusu.

"Anlaşılan, saltanat tarihçilerini taleplerinle o kadar meşgul etmen bu yüzdendi?"

"Eh!" Ajanlarının beni prensese rapor edeceklerini tahmin etmeliydim.

"Tam olarak neyi öğrenmek istiyorsun?"

"Tarihi dokümanlar Kofrani'nin güçlü müttefikleri olduğunu söylüyor."

"Gerçekten mi?" Peri'nin kaşları şaşkınlıktan alnına kadar yükselmiş, gözleri kafasının fena halde karıştığını belli eder şekilde bakıyordu. "Bildiğim kadarıyla, sözünü ettiğin adam sadece sıradan bir muhasebeciydi. Mirza Selman'a sorabilirsin. Uzun zaman önce Azerbaycan'da onu kendi hizmetinde çalıştırdı."

Mirza Selman bundan bana ne diye hiç bahsetmemişti ki?

"Onun neden cezalandırılmadığını biliyor musunuz?"

"Evet."

Yüce Tanrım! Öylece gözlerimi dikmiş Peri'ye bakıyordum, soru işaretleriyle dolu olarak.

"Cevahir, sana bunun sebebini şimdilik söyleyemem. Sabırlı ol. Bunu öğrenmek için yeterince güvende olduğunda, sana hepsini anlatacağım."

Dikkatim tamamen dağılmış vaziyetteydi. Peri beni öyle afallamış görünce yatakhaneme dönüp dinlenmemi söyleyerek huzurundan göndermişti. Dudaklarının kenarlarındaki çizgiler korkudan derinleşmiş gibi görünüyorlardı. Korkmakta da haklıydı.

Odama gitmiş, yol boyunca karşılaştığım birkaç hadıma da prensesle bütün gece mektup yazdığımız için ne kadar yorgun olduğumu belirtmeden geçmemiştim. Şehname'yi alıp yatağıma uzanmış ama okumak yerine, Mahmut'un gencecik boynuna dolanan boğma telini,

Hatice'nin midesine inen zehri ve babamın böğrüne saplanan hançeri düşünmüştüm. Peri bana bildiklerini neden anlatmıyordu ki?

Sonunda bir ışık yakıp Şehname'yi açmıştım. Kaveh'in Zahhak'ın karşısına nasıl dikildiği ve onu nasıl kan emicilikle suçladığının anlatıldığı sayfadaydım. Kaveh'in adaletsizlik karşısındaki dobralığı zorba hükümdarı öylesine şaşkına çevirmişti ki, demirciyi durduramamıştı bile. Zahhak'a karşı diğerlerinin de adalet için mücadele edecek cesareti kazanmaları için önce tek bir adamın ortaya çıkması gerekiyordu.

Hikâyenin yaşlı kahramanının, ne asil kanı, ne parası, ne de çok sayıda yakını olmaksızın, adalet duygusunun kılavuzluğundan başka hiçbir şeye biat etmeyişine hayran kalmıştım.

Ertesi gün geç bir saatte yataktan kalkıp üzerimi giyinerek Peri'yi görmeye gittim. Malikâneye ulaştığımda, prensesin üzerinde hâlâ bir önceki akşam giydiği mavi kaftanın olduğunu ve gözlerinin altındaki mor halkaların daha da koyulaştığını görmüştüm. Aynen onu bıraktığım noktadaydı hâlâ.

"Prenses, sizi rahatsız eden nedir?"

"Uyuyamadım. Duyduğum en ufak sesle irkilip bir haber bekledim. Ve az önce Mirza Selman'dan bir mesaj aldım: Benimle acilen konuşması gerekiyormuş. Bunun sebebini derhal keşfetmem gerekiyor."

"Planlarımız ortaya çıkmış olabilir mi?"

"Hayır. Öyle olsa Şah başkasını değil, doğrudan muhafızlarını gönderirdi. Üstelik bunun için görüşme izni falan da istemezdi.

Mirza Selman'ın Peri'nin malikânesine gelmesi çok uzun sürmemişti. Yanında normal olarak baş vezirin kalabalık maiyeti yerine sadece tek bir hizmetlisi vardı. Daima büyük bir nizam ve intizam içinde görmeye alıştığım kavuğunun altından sarkan birkaç tutam saçı fark ettiğimde, kalp atışlarımın yükseldiğini hissetmiştim. Onu Peri'nin selâmlığına götürüp kafesin misafir tarafına yönlendirmiş ve kendisini yakından gözlemleyebilmek için de yanında kalmıştım.

"Çağın değerli hizmetkârı, ziyaretiniz memnuniyet verici." Prensesin ince, tatlı sesi, ortasından kafes paravanla bölünmüş odayı doldurmuştu.

"Prenses," diye girmişti Mirza Selman, üzgün bir tonla. "Sarayda beklenmeyen bir gelişme oldu. Erkek kardeşiniz, evrenin ışığı, sabahtan beri yüzünün güneşini hâlâ dünyaya göstermemiş bulunuyor ve saraydaki herkes endişe içinde."

Kalbim ümitle dolmuştu.

"Öyle mi?" dedi Peri, şaşırmış gibi görünerek. "Gece ne zaman yatmış?"

"Gün doğmadan birkaç saat önce. Sabahın ilerleyen saatlerine kadar her zamanki gibi kapısının önünde biriken uşakları, Şah'ın odasından çıkmasını beklemişler ancak odadan en ufak bir ses dahi çıkmamış. Ne yapacaklarını bilememişler."

"Kapıyı çalan olmamış mı?"

"Hayır. Kendisini rahatsız etmekten korkuluyor."

"Tanrı Aşkına!" diye haykırdı Peri, sesi sanki büyük bir sıkıntıya düşmüş gibi birden yükselerek. "Ya hastalandıysa içerde? Derhal kapıyı çalmalısınız."

"Peki, herhangi bir cevap alınamazsa?"

"Kırın kapıyı. Benim emrimle kırdığınızı söyleyin. Şimdi oyalanmadan gidin, hadi. Vezirimi de alın yanınıza. Neler olduğunu o bana sonra rapor eder."

"Çeşm," diye karşılık verdi Mirza Selman ve hemen vedalaştı.

Perinin odasından çıkarken Mirza Selman ve adamının ardından onları takip ettim. Beyanatı sırasında bize Şah'ın geceyi nerede geçirmiş olduğuna dair hiçbir bilgi vermemiş olan Mirza Selman, Peri'nin malikânesinden çıkar çıkmaz büyük meydanın hemen karşı tarafına geçip Hasan'ın evine doğru yönelmiş ve ahşap kapıyı gürültülü biçimde çalmıştı. Kapıyı, genelde tüccarları karşılamaya alışkın bir uşak açtı. Onca zamandır Peri'nin terasından gözetlediğim avluyu hızla geçip eve girdik. Uşak bize evin selâmlığının en sonundaki odanın kapısına kadar eşlik etti. Burası Şah'ın özel bölümüydü. Etraf gösterişli eşyalarla doluydu ama ayrıntılı bakamadım. Nihayet yatak odasının kapısına ulaştığımızda, orada beklemekte olan Şah'ın doktoru Hekim Tebrizî'nin yanı sıra en kıdemli iki kızılbaş emiri –biri İsmail'in dayısı Musullu Emir Han ve diğeri de Ustaçlu Oymağı'nın başına yeni getirilen Pir Muhammed Han – ile selamlaştık. Şah'ın yattığı oda ahşap işlemeli bir kapının ardındaydı ve o koskoca emirler bile bu kapıya haddinden fazla yaklaşmaya cesaret edemiyorlardı.

Diğerleriyle selâmlaşmasını tamamlayan Mirza Selman, "Herhangi bir değişiklik var mı?" diye sordu.

"Hayır," dedi Emir Han.

"Evrenin ışığının başka bir kapıyı kullanarak odasından çıkıp gitmiş olması mümkün mü?"

"Odanın tek kapısı bu," diye cevap verdi Hekim Tebrizî.

"Bu durumda, Safevi Hanedanlığı'nın sarayda bulunan en yüksek seviyedeki temsilcisinin bana vermiş olduğu yetkiyle, kapıyı çalacağım."

Adamların gözleri şaşkınlıkla fal taşı gibi açılmıştı; muhtemelen hiç kimse daha önce İsmail Şah'ı rahatsız etme cesareti göstermiş değildi. Mirza Selman temkinli biçimde kapıya yaklaştı ve iki nazik hamleyle, itinalı bir şekilde çaldı.

Odadan hiçbir ses çıkmaksızın uzun süre bekledik. Sonra kapı tekrar çalındı -bu defa daha kararlı bir biçimde- ve yine sessizlikle karşılaşılınca, nihayet Mirza Selman kapıyı yumrukla çalmayı bile denedi. İçim hem ümit, hem de korkuyla doluydu.

"Şimdi n'apıyoruz?" diye sordu Emir Han.

"Şş..!" diye susturdu onu Mirza Selman. "Dinle!"

Uzaktan gelen kuzu melemesine benzer, alabildiğine alçak bir ses duyuluyordu içerden.

"Yardım!" Sanıyorum ben de duydum. Bu ses Şah'ın sesi miydi?

"Hasan Bey, siz misiniz?" diye sordu Mirza Selman.

"Ka... Kapı! Yar-dım edin!"

Mirza Selman dört omuzlu ekibini yöneterek kapıya abandı ve metal gürzüyle direnci kalmayana kadar onu hırpaladı. Tahtalar büyük gıcırtılar ve çatırtılar çıkartarak kırılmaya başlamışlardı. Nihayet kapı yüzeyinde bir yarık açıldığında, asker kolunu odaya sokup dirseğini bükerek kilidi açmıştı. Kırık kapı ardına kadar açılmış ve Mirza Selman'la Hekim Tebrizî içeriye dalmışlardı. Yatak örtülerinin altında yan yana yatan iki gövde görülüyordu.

"Evrenin ışığı, beni duyabiliyor musunuz?" diye sordu Hekim Tebrizî. Cevap gelmeyince de, nazikçe yatak örtüsünü sıyırıp, Şah'ın yüzünü ortaya çıkartmıştı. Şah'ın gözleri kapalı, ağzı hafifçe aralıktı. Doktor hemen üzerine eğilip kulağını Şah'ın göğsüne yaslamıştı.

"Kalp atışları zayıf."

Benim kalbimse, nehre düşen yuvarlak bir kaya parçası gibi hızla göğsümün derinliklerine gömülüyordu. Nasıl olurdu da bu zehir iş görmemiş olurdu?

O sırada Mirza Selman yatağın Hasan'ın olduğu tarafındaki yatak örtülerini de itinayla kaldırmıştı. Bir tek Şah'ın tarafındaki örtüye dokunmaya cesaret edememişti, zira Şah uygunsuz bir kılıkta olabilirdi. Hasan'ın üzerinde uçuk sarı renkte bir gecelik vardı.

"Yüce Tanrım! N'oldu size?" diye sordu Mirza Selman, yerinden hiç kımıldamadığı halde dudakları oynayan Hasan'a.

"Kıpır... daya... mıyorum...bac...bacaklarım," diye mırıldanıyordu Hasan. İyice ortaya çıkmış olan elmacık kemiklerinin üzerini örten deri, cansız bir bez gibi çökmüş görünüyordu.

Hasan'dan olup biteni öğrenmek bir hayli uzun zaman almıştı çünkü çok zor konuşuyordu. Anlaşıldığı kadarıyla Şah ve Hasan bir gece önce dışarı çıkmışlar ve birkaç afyon topu yutmuş, haddinden fazla yemek yemiş ve üstüne de bol bol helva götürmüşlerdi. Saraya döndüklerinde Şah hazım ilaçlarını istemişti. Kutu ilaçla doluydu ama Hasan'ın mührünü taşımıyordu. Hasan, Şah'ın bu ilaçları kullanmaması yönünde onu ikna etmeye çalıştıysa da, İsmail ısrar edince ilk ilacı kendisi çiğnemek zorunda kalmış, böylece güvenli olup olmadıklarını test etmişti. Hasan herhangi bir zehirlenme belirtisi göstermeyince de Şah üç tane birden ilaç topağını ağzına atıp çiğnemiş, sonra da yatmışlardı. Az önce kapının çalındığını duyana kadar da bir daha uyanmamıştı.

"Ne kadar manasız bir hikâye bu!" dedi Mirza Selman. "Senden başka kim zehirlemiş olabilir ki onu?"

"Neden? Bulutların ü-üstün-den bir yıl... yıldız gibi kayıp düşmeyi ki... kim ister? Bana istediğini yap. Gerçek bu."

Mirza Selman yatağın etrafında dönüp, Hasan'ın onu göremeyeceği bir noktaya geçmişti. Kuşağından küçük bir hançer çıkartmış ve ucuyla Hasan'ın baldırlarını çizivermişti. Uçuk sarı pijama kan revan içinde kalmış ancak Hasan yerinden hiç kımıldamamıştı.

"Doğru söylüyor," diyerek onayladı doktor.

"Şah nasıl?" diye sordu Mirza Selman hemen.

"Tek yapabileceğimiz, iyileşmesi için dua etmek," dedi doktor.

İçimden sessizce, bana mükemmel bir zehir hazırlayacağına söz vermiş olan Doktor Halaki'ye lanet ediyordum.

"Ağrısı, sızısı var mı?" diye sordu Mirza Selman.

"Şu anda hiçbir şey hissetmiyor," diyerek karşılık verdi Hekim Tabrizî.

"Hazım ilaçlarını kontrol edelim. Neredeler?"

"Min... Minderler... Orada..." kekeledi Hasan. Mirza Selman kutuyu bulup açmıştı bile.

"Dört ilaç eksik; dediğin gibi, Hasan Bey. Şimdi bir hayvana ihtiyacım var."

Hizmetlilerden biri hemen dışarı fırlamış, kısa bir süre sonra da sokaktan yakaladığı, uzun, gri tüylü ve sarımsı göz rengi olan pasaklı bir kediyle geri gelmişti. Kedi, sanki karnı fena halde açmış gibi yüksek perdeden mırıltılar çıkarıyordu. Yüce Tanrı'm! Zavallı hayvan hazım ilacını yer yemez kuşkusuz ölecekti ve böylece Şah'ın zehirlenmiş olduğu da kesinlik kazanacaktı. Olup bitenleri izlerken, bulunduğumuz bina ziyadesiyle soğuk olmasına rağmen alnımda biriken terleri silmiştim.

Adamlar hazım ilaçlarından birini yere bırakmış ve kediyi ona doğru itekliyorlardı. Hayvan topağı şöyle bir koklayıp uzaklaşmıştı. Hatta zorla ağzına sokulmaya çalışıldığında da yemeyi reddetmişti.

Herkes kediyle meşgulken, ben gözlerimi Şah'ın üzerinden ayırmıyor ve içimden gözlerini açmaması veya konuşmamasını diliyordum bütün kalbimle. Ulu Tanrı'm! Sanki hayatım onunkiyle birlikte gidip gidip geliyordu.

Hekim Tebrizî hâlâ Şah'ın bileğini tutmuş nabzını kontrol ediyordu. Sonra birden, "Tanrı esirgesin! Nabzı yavaşlıyor!" diye bağırdı.

Şah'ın sönen nefesi hırıltılar çıkartıyor, sanki ağzıyla havayı tutmaya çalışıp boşluğa düşüyormuş gibi küçük hareketler yapıyordu. Sonra da boğulur gibi sesler çıkartmaya başlamıştı ki, gerçekten kulağa korkunç geliyordu.

Doktor aralıksız olarak Şah'ın suratını tokatlıyor ama hiçbir tepki alamıyordu. Emir Han ve Pir Muhammed olayı kendi gözleriyle görmek amacıyla Şah'ın başına üşüşmüşlerdi. Bense o kadar yüksek bir mevkide sayılmadığımdan arkada, biraz daha mesafeli duruyordum.

"Aman Tanrı'm!" diye haykırmıştı doktor yine birden. "Nefes alış verişlerini artık hissetmiyorum!"

Mirza Selman eğilip kulağını Şah'ın burnuna iyice yaklaştırdı, sonra aşağıya, ağzına doğru kaydı ve tekrar yukarı, burnuna yöneldi.

"Yazıklar olsun bize, büyük yazıklar olsun!" diye haykırdı sonunda Mirza Selman.

İsmail'in dayısı olarak ciddi bir statü kaybına uğrayacağı aşikâr Emir Han, Şah'ın üzerine eğilip onu iyice tetkik ettikten sonra, yüzünde yıkılmış bir ifadeyle tekrar ayağa dikilmişti.

"Yüce Tanrı'm! Bizi terk etmiş!"

Pir Muhammed de Kur'an'dan bölümler okumaya başlamıştı.

"Kimdir bunun sorumlusu?" diye soruyordu Emir Han, öfkeyle. "Kimse onu kendi ellerimle öldüreceğim."

Dizlerim kaftanımın altında çelik gibi gerilmişti.

"Katili bir an önce bulmalıyız," diye katılmıştı Pir Muhammed de, ama sesi Emir Han'ınki kadar sinirli gelmiyordu. Ne de olsa Ustaçlu Oymağı'ndan bazıları hâlâ hapishanedeydi.

"Bekleyin bir dakika. Hekim Tebrizı, ölüm nedeni nedir?" diye sordu Mirza Selman.

Doktor kararsız görünüyordu. "Önce vücudunu tetkik edip, ondan sonra raporumu sunmak durumundayım."

"Zehirlenme mi?"

"Henüz bilmiyorum."

Doktor ve kızılbaş liderleri önce dönüp Şah'ın cesedine, sonra da birbirlerine bakmışlardı; ne yapacaklarını gerçekten bilemiyorlardı. Sadece Mirza Selman her zaman olduğundan da net ve etkin hareket ediyordu.

"Şah'ın öldüğü haberinin saraydan dışarı sızmasına izin vermemeliyiz," dedi Mirza Selman. "Tahmasb Şah öldüğünde şehrin nasıl bir kanunsuzluk batağına düştüğünü hatırlıyor musunuz? Ana Giriş Kapısı'nın kapatıldığından ve böylece haberin Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'na kadar bile sızmadığından emin olmamız gerekiyor. Sonra da derhal yüksek mertebedeki soylu emirleri bir araya toplayıp, devleti bu krizden nasıl çıkartacağımızı tartışmalıyız."

"Katil n'olacak?" diye sordu Musullu Emir Han.

"Bakalım böyle biri var mı? Hekim Tebrizî, tetkikleriniz sonucunda Şah'ın vücudunda zehir bulursanız bizi derhal bilgilendirin.

"Öyle yapacağım."

Adamlar, hekimle Hasan'ı ölü Şah'ın bulunduğu odada bırakıp çıktılar. Hasan hâlâ son nefesini vermemişti. Pir Muhammed ve Emir Han haberi soylular arasında duyurmak üzere harekete geçmişlerdi. Mirza Selman'la baş başa kaldığımızda da ben derhal sanki çok acı çekiyormuşum gibi bir tavır takınmıştım.

"Dünyayı değiştirecek nice bir felakettir bu başımıza gelen. Tanrı hepimize şefaat etsin!"

"Inşallah," diye karşılık verdi Mirza Selman.

"Keşke şimdi efendime bu korkunç haberi vermek durumunda olmasaydım."

Mirza Selman birden bana doğru eğilip, "Eminim abisiyle aralarında büyük bir aşk yoktu!" diye fısıldadı.

Bu kışkırtıcı sözler karşısında yaşadığım şaşkınlığı güçlükle saklamıştım. "Kardeşler bazen tartışsalar da, hâlâ birbirlerini çok severler," diye karşılık verdim, soğuk bir tavırla. Eğer Peri'nin abisine düşman olduğu söylentisini yayacak olursa, bu durum bize zarar verirdi.

"Bu ikisi için geçerli değil söylediğin. Neyse, lütfen prensese, ihtiyacı olan her konuda hizmetinde olduğumu söylediğinden emin ol. Kendisi benim sadakatimi gayet iyi biliyor. İnsanlar bu işin içinde prensesin parmağının göründüğünü söyleseler de, asla ona olan sadakatimi kaybetmeyeceğim

"Sözlerinizi kendisine ileteceğim."

Geniş meydanın hemen karşı tarafındaki Peri'nin malikânesine doğru giderken, kalbim son bir yılı aşkın süredir hiç olmadığı kadar hafiflemişti. İsmail'in şah olmasından beri ilk defa sarayda adalet yerini bulmuştu nihayet.

Malikâneye vardığımda Peri'nin hizmetlilerine acilen prensese bir mesaj iletmem gerektiğini söyledim. Peri, kişisel odalarından birinde, yanında Azer ve ellerine masaj yapan Meryem olduğu halde, bir minderin üzerinde oturuyordu. Kenara fırlatılmış olduğunu gördüğüm bir mektup, uzun zamandır yazı yazmaktan dolayı eline kramp girdiğini düşünmeme sebebiyet vermişti.

"Efendim, böylesine üzücü bir haber vermek için huzurunuza gelmiş olmaktan dolayı bedbahtım. Vereceğim haber o kadar kederli bir haber ki, dilim onu söyleyeceğine keşke taşa dönseydi."

"Çabuk söyle ama!"

"Evrenin ışığı bu sabah yatak odasından çıkmamış. Yakın çevresindeki soylular hasta olduğu veya bir komploya kurban gittiği endişesiyle kapısını kırıp odasına girerek Şah'ın son nefesini verdiğine şahit olmuşlar. Doktorlarından biri, aşırı dozda afyon yutmuş olabileceğine inanıyor."

Olabildiğince çabuk biçimde sarayda İsmail'in ölümüyle ilgili inandırıcı ve yanıltıcı bir söylenti yaymam gerektiğini düşünüyordum. Azer Hatun'u bu söylentiyi geniş biçimde yayması için bilgilendirmiştim bile işte.

Peri korkunç bir çığlık atmış ve yere kapaklanmış, hizmetli hanımları da hemen onu teskin etmek için üzerine eğilmişlerdi. Çığlıklarında ağıttan çok, tıpkı benim de hissettiğim üzere, büyük bir rahatlamadan dolayı iç boşaltma havası vardı. Hanımları prensese iyice yaklaşmışlar-

dı ve o an, büyük bir tatmin duygusu içinde herkesin neşeyle çığlıklar atabileceğini düşünüyordum aslında.

Sarayın Saltanat Atlarının Gezinti Alanı na açılan kapıları, soylular ne yapılacağına karar verene kadar kapalı kalacak," diye ilâve etmiştim.

'Anladım. Şimdi beni matemimle baş başa bırakıp çekilebilirsin."

Hızla yatakhaneme gitmiş, yatağıma uzanmış ve gözlerimi kapatmıştım. Sanki savaş meydanından zaferle dönmüş gibi bütün bedenim zonkluyordu. Ne olursa olsun, hatta sabah gözlerimi beni öldürmeye gelmiş olan muhafızlara dahi açsam, artık her şey daha değişik olacaktı. Arızalı bir adam artık bize dehşet veremeyecekti. Artık soğuk ve keskin infaz kararlarından korkarak yaşamayacaktık. Zahhak ölmüştü.

Her geçen dakika, Şah'ın muhafızlarının beni yakalamaya geleceklerini ve hesap vermek için çağırılacağımı bekliyordum. Biri bana ihanet edecekti: Ya Ferit olup bitenleri anlatmadan edemeyecek, ya da doktor, Şah'ı öldürenin zehirli hazım ilaçları olduğunu ilân edecek ve eylemi bana yükleyecek veya Peri işkenceye çekilip sorgulanacak ve en güvendiğim insan da olsa, bedensel acılar karşısında dayanamayıp çözülecekti. Fakat gerçekte olanlar beni daha da şaşırtan biçimde gelişti.

Aynı günün öğle sonrası, Hasan'ın evinin pencere ve balkon camları siyah perdelerle kapatılmıştı. Şah'ın karıları matem seremonilerine ev sahipliği yapıyor, sarayın her köşesinden ağıt sesleri yükseliyordu. Sultanam ın matemi gerçekti; onun sebepleri herkesinkinden daha barizdi. Şah'ı gerçekten sevmiş olan birkaç kişi ve onunla işbirliği yaparak kazanımlar elde etmiş olanlar da samimi biçimde üzgün görünüyordu. Herkesin üzerinde siyah matem kaftanları olmasına ve yüzlerin asık görünmesine rağmen, aslında havada karşı durulmaz bir rahatlama vardı; tıpkı zorlu bir kışın ardından gelen ılık bir ilkbahar günü gibi.

Bir ara, Haydar'ın annesi Sultanzade'nin yaz gökyüzü kadar bulutsuz ve ışıltılı yeşil gözlerindeki gözyaşlarını sanki silermiş gibi yapmasına karşın, elinin altından etrafa attığı bir cin bakışları yakalamıştım. Oğlunu saltanat hakkından eden adam cezasını bulmuş, en azından intikamı alınmıştı. Şah'ın kız kardeşleri de -ki hepsi de sevdikleri erkek kardeşlerinden pek çoğunu İsmail'in acımasız ellerinde kaybetmişlerdi-

gerçek duygularını bastırmakta oldukça zorlanıyorlardı. Gözlerini sürekli kaçırıp yere bakıyorlardı belki ama ağızlarının kenarlarında istem dışı oluşan memnuniyet çizgileri onları ele veriyordu.

Matem seremonisine katılan ve dinen bilge kabul edilen bir kadın, bu kadar genç yaşında yaşamı elinden alınan bir insanın yarattığı muazzam hüznü anlatan bir konuşma yapıyordu. Şayet ölen adam sevilen biri olsaydı, bu konuşma odada bulunanların hepsinin gözlerinden gerçekten yaş getirirdi. Ama bu defa, sanki yakınları yeterince üzülmekte zorluk çekiyorlarmış gibi, resmî ağlayıcı kadınların kendilerini daha çok yerden yere atarak uludukları görülüyordu. Sultanam'ın yüzü mezar gibiydi ama ağlamıyordu. Sadece Mahasti'nin gözleri üzüntüden kıpkırmızı kesilmişti. Şah'ın ilk erkek evladının annesi olarak İsmail yaşadığı sürece yüksek statüsünün keyfini sürmeye devam edecekken, bu hayal şimdi bitmişti. Artık onun da geleceği muallâktı.

Seremonilerden sonra Peri'yi görmeye gittim. Beni, duvarında utanmazca çıplanmış Şirin'in resmedildiği duvar halısı bulunan en özel odasına çağırmış, kapıyı da içeri girmemden sonra arkamdan kapatmıştı. Şaşkın halde orada öylece beklerken, bana başıyla minderleri işaret edip oturmamı ima ettiğinde şaşkınlığım biraz daha artmıştı. Şeftali rengi kadifeden minderin üzerine çökerken, yakın bir arkadaşımla çay içecekmişiz gibi hissediyordum kendimi.

"Benim sadık hizmetkârım," dedi Peri. "Doktor, Şah'ın ölüm sebebine ilişkin raporunu sunmuş bulunuyor. Raporda birkaç olasılıktan söz ediliyor: Ya Şah'ın aşırı dozda afyon yuttuğu, ya aşırı miktarda yemek yediği için nefes darlığı yaşadığı, ya da zehirlenmiş olduğu belirtiliyor."

"Çabalarımız hedeflediğimiz neticeye ulaştı mı sizce?"

"Bunu hiçbir zaman tam olarak bilemeyeceğiz."

"Bunu bilememek size keyif mi veriyor, prenses?"

Peri bir an durup düşündü. "Sanırım öyle. Bu sorumluluğu yerine getirebilmek için bünyemdeki bütün sinirleri son hadlerine kadar zorlamam gerekti. Benim için bundan başkası da düşünülemezdi doğrusu.

"Sadece zatınız gibi bir emirlerin efendisi böyle cesur bir girişime kalkışabilirdi."

Peri gülmüştü. "Sen olmasaydın, bu korkunç görev çuvallayabilirdi. Seni vezirim olarak atamaya karar vermekten dolayı çok memnunum. Başlangıçta böyle bir göreve hazır olup olmadığından pek emin değildim ama sen bu mertebeyi yetmiş yedi farklı sebeple hak ettiğini kanıtladın."

"Teşekkür ederim, prenses."

"Şansımızın yaver gitmesine şükranlarımın ifadesi olarak bir düzine köleme özgürlüklerini bağışladım; lakin onlar yine de benim hizmetimde kalmayı seçtiler. Burada kaldıkları sürece kendilerine iş verilecek. Ayrıca Kazvin'de yaşayan ve haklarında bilgilendirildiğim bütün öksüz-yetim kızları himayeme alacağıma söz verdim. Ve nihayet Maşat'a bir hac ziyareti yapmaya ve orada bir hayrat inşa ettirmeye ant içtim.

"Yüce gönüllüğünüz, adınızı pırıl pırıl parlatacak."

"Fakat önümüzdeki günlerde karşılaşacağımız yığınla sorun var. Ülkenin geleceğinden bahsediyorum."

"Ne öngörüyorsunuz?"

"Iran'ın adaletli bir lidere ihtiyacı var," dedi Peri. "Hayatta kalan prensler ya çok gençler, ya da saltanat konusunda tecrübesizler. Bu konuda yegâne uygun kişi benim; her ne kadar resmî olarak bir kadın hükümdarlık yapamasa da, gerçek bu."

"Doğru. Bu durumda şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Ismail'in bebek oğlu Şecaaddin'in naipliğini yapmak istiyorum. Kendisi büyüyüp hükümdarlık yapabilecek yaşa gelene kadar ülkeyi ben yöneteceğim. Ona vereceğim eğitimi tamamladığında da mükemmel şahsiyete sahip büyük bir lider olacaktır."

Şaşkınlıktan küçük dilimi yutmuş gibiydim. "Yani veliaht uygun yaşa gelene kadar siz aslî şah olarak hizmet vereceksiniz."

"Evet! Nihayet kapasitemi tam anlamıyla kullanabileceğim. Bu ülkeyi sevgi dolu ellerle yönetip, adalete inancını yitirmiş olanlara onu yeniden götüreceğim."

Prensesin, koyu renk kaftanı içinde, inci taneleriyle süslü zekâ fışkıran açık alnıyla vakur duruşunun üç bin yıllık İran uygarlığının ürettiği bilgelik ve yüce gönüllülüğün timsali olduğunu düşünüp kıvançla dolmuştum. Kimse ondan daha iyi hükümdar olamazdı! Kendini bir kez kanıtlamıştı zaten ve şimdi de, tam anlamıyla yapabileceklerini göstermek için nihayet bir fırsat geçmişti eline. Yüreğim onun adına duyduğum mutlulukla hızla çarpıyordu.

"Tanrı esirgeyiciliğini üzerinizden eksik etmesin!"

"Böyle olunca, varlığını efendisine adamış bir hizmetkârım olarak senin pozisyonun da yükselecektir kuşkusuz," diye ilâve etti Peri. "Şah'ın yakın çevresindeki adamları organize ettiğimde, sana da iyi bir mevki ayarlayacağım elbette."

"Prenses, size hizmet vermeye devam etmek hayatımın en büyük onuru."

Ümitlenmek için gayet geçerli sebeplerim vardı artık. Nihayet Celile'yi Kazvin'e getirebilecek ve ona zengin bir çeyiz sağlayabilecektim. Şayet bir gün evlenip çoluk çocuğa karışacak olursa, evinin duvarları şen kahkahalarla çınlayacak ve sonunda ben de yeniden bir ailenin parçası olacaktım.

O sırada kapıyı çalan haberci, Çerkez Şemkal'in prensesi görmeye geldiğini duyurmuştu. Onu görmeyeli aylar olmuştu. Şemkal odaya girmeden önce hemen ayağa kalkmış ve kapıya yakın her zamanki yerime gidip beklemeye başlamıştım. Kendisini son gördüğümden beri hatırladığım kadarıyla yüzündeki çizgiler ve sakallarındaki grilikler hatırı sayılır biçimde artmıştı. İsmail'e vermiş olduğu hizmet onu yıpratmış gibi görünüyordu. Peri'nin karşısındaki mindere yönelip, gergin, heybetli cüssesiyle oraya çökmüştü.

"Prenses, kardeşin İsmail için taziyelerimi sunmak amacıyla elimden geldiğince öncelikli olarak huzuruna gelmiş bulunuyorum," diye başladı Şemkal. "İsmail'in hükümdarlığı süresince hayatını kaybetmiş bulunan bütün diğer prensler için de taziyelerimi bu vesileyle kabul et lütfen."

"Teşekkür ederim," diye karşılık verdi Peri de. Ve sonra meydanı sessizliğe bıraktı.

"Yalnız görüşmemiz mümkün mü?"

"Hizmetkârım Cevahir, hayati uzuvlarımdan biri gibidir."

Yüreğim, prensesin sözlerinin ışığında tomurcuklanır gibiydi.

"Elbette," dedi Şemkal, dönüp bana bir göz atmaya bile tenezzül etmeden. Prensesin gönlünü almak arzusuyla yanıp tutuşur gibiydi. "Buraya, cesaretine duyduğum hayranlığı ifade etmek için geldim."

"Kuşkusuz, aileden gelen bir özellik olsa gerek bu," diyerek, Peri de Şemkal'in övgülerine karşı övgüde bulundu ama sesinde hiç de sevecen bir ton yoktu.

"Samimi söylüyorum."

Odayı yeniden tuhaf bir sessizlik sarmıştı ve Peri onu bozmaya hiç niyetli görünmüyordu.

"Buraya ayrıca, böylesine zor bir dönemde, şayet senin için yapabileceğim bir hizmet olursa, bunu seve seve yerine getireceğimi de söylemeye geldim." Şemkal'in gözlerinde yakaran bir ifade var gibiydi.

"Hayır yok, teşekkür ederim."

Şemkal kafasındaki devasa sarığı huzursuz bir edayla yerinden kıpırdatıp, pozisyonunu hafifçe değiştirdi. Peri dayısına hâlâ ne bir çay, ne de kurabiye veya diğer ferahlatıcı ikramlarda bulunma girişiminde bulunmamıştı.

"Şah'ın her an beni öldürmeye karar verebileceği tehdidi altında hayatta kalmanın ne kadar güç olduğunu anlatmak çok zor."

"Sizi bile, ha?" diye sordu Peri, imalı bir bükümle.

"Sana daha fazla yardımcı olamadığım için derin bir pişmanlık içindeyim, diye sürdürdü Şemkal. "Hepimiz, önümüzü göremediğimiz yoğun bir sis bulutuna yakalanmış gibi korkudan paralize olmuş durumdaydık. Sadece sen korkmadın."

"Ben de korktum."

"Ama korkunun problemi çözmek için sana engel olmasına da müsaade etmedin."

"Dayı, ne demek istiyorsun?" diye çıkıştı birden Peri. Hiçbir şey itiraf etmemeye gayet bilgece biçimde kararlı görünüyordu. "Zavallı abim aşırı dozda afyon yutmak ve ileri seviyede hazımsızlık problemi yüzünden, Tanrı'nın takdiri uyarınca ölmüş bulunuyor. Şu anda sorulması gereken önemli soru, bundan sonra ne olacağıdır."

"Ben de işte bunun için geldim. Sana yardım etmek istiyorum."

Şemkal bir kalemde silinip atılmak için fazlasıyla hayati bir müttefikti ama Peri ona bundan sonra nasıl güvenecekti? Prensesin gözlerinde sitem vardı.

"Her zaman benden istediklerini yerine getiremedim, bu doğru," diye devam etti Şemkal. "Ama daima yüreğimde oldun."

"Gerçekten mi? Bana sadık olacağına söz verip, sadakatini başkasına gösteren biriyle nereye kadar gidebilirim ki?"

"Başka ne yapabilirdim? Şah'ın atamalarına, nasıl ona itaatsizlik etmeden itiraz edecektim? Emirlerine, nasıl başımı belâya sokmadan karşı gelecektim?"

"Onun huzurunda benim adımı telaffuz ettin mi hiç?"

"Denedim ama umursamadı ki. Sanıyorum güçlü biri onu sana karşı dolduruyordu, Peri."

"Mirza Şükrullah mı?"

"Bilmiyorum. Yalnız bir defasında İsmail sana karşı öfkesinin sebeplerinden bahsederken, tahta çıkmadan önce Mahmut Mirza'ya destek verip onu şah yapmayı düşündüğünü söylemişti."

"Asla böyle bir düşüncem olmadığını biliyorsun."

Peri doğru söylüyordu.

"Bu söylentiyi çıkaran Mirza Selman olabilir," diye sürdürdü Şemkal.

Prenses bu fikre hiç itibar etmemiş görünüyordu.

"Öyle ya, o kadar yüksek bir mevkie birdenbire atanmış olması ziyadesiyle şaşkınlık vericiydi doğrusu. Baş vezir olmayı hak edecek ne yapmış ki?"

"İşinde çok iyi," dedi Peri. "Aynı zamanda kararlı biçimde sadık biri. Şah bütün hizmetkârlarına beni ziyaret etmeyi yasakladıktan sonra bile gelip benimle görüştü."

Şemkal bir an dağılmış gibi göründü. "Peri-can, hayatım, dinle beni. Biz bir aileyiz. Bilirsin, senin adını daima en önde tutarım; Şah tersini emretmediği sürece tabii. En azından ben, sadakat üzerine mangalda kül bırakmayıp, hiç kimseyle bağlarının fazla sıkı olmamasını gözeten pek çok sahtekâr diğerlerinin tersine, samimiyetle kendi gerçeğimi ortaya koymak arzusundayım."

"Bana bütün bu tumturlu sözlerden fazlası lâzım. Bir sonraki şahla ilgili söyleyeceğin neyse onu söyle ve yapman gereken neyse onu yap ama bana sadık olacağına ant içmedikçe senin yardımını istemiyorum."

"Anlıyorum. Şah ölmüş olduğuna göre, şimdi ne yapmak istiyorsun?"

"Şecaaddin'in hamisi olarak şah naipliğine getirilmek istiyorum; senin de desteğinle."

"Ne kadar açık sözlüsün! Senin gibi bir tane daha kadın yoktur bu dünyada; ne de bir erkek aslında. Sadık yardımcın olarak, seninle daima ittifak halinde bulunacağıma şerefim üzerine ant içiyorum."

O an beni en çok şaşırtan, Şemkal'in sanki Peri şah olmuş gibi önünde yerlere kapanıp ayağını öpmüş olmasıydı. Sonra oturduğu yerde tekrar doğrulmuş, başvurusunun kabul edildiğini düşündüğünden olsa gerek, yepyeni bir ümitle dolmuş gibi görünmüştü.

"Tamam o zaman. Teklifini düşüneceğim."

"Düşünecek misin?"

"Hepsi bu."

"Ama prenses...

Şemkal sanki her an kaftanının içinden sıyrılıp çıkacak ve iyi niyetli olduğuna Peri yi ikna etmek için her şeyi yapacak gibi duruyordu.

"Şu an itibariyle bu konuda kaydedilmesi mümkün mesafe bu kadar."

Prensesin Şemkal'i bu şekilde hizaya getirmesine seviniyordum. Başka türlü ona nasıl güvenebilirdi ki?

Kapıyı çalan haberci, bu defa da Mirza Selman'ın huzura kabul edilmek için geldiğini duyurmuştu. "İşte şimdi de baş vezir gelmiş. Bakalım onda ne haberler var."

Peri'nin selâmlığındaki kafes paravanın bir tarafına prenses ve dayısı otururken, ben de Mirza Selman'a eşlik ederek, paravanın diğer tarafına geçmiştim. Baş vezirin üzerinde hâlâ bir gün önce giydiği kaftan vardı. Göz kapaklarındaki kararmaya bakılacak olursa, geceyi hiç uyumadan geçirdiği belliydi.

"Selâmın aleyküm, baş vezir. Yanımda Çerkez Şemkal olduğu halde buradayım," dedi Peri, kafesin öbür tarafından.

"Selâm. Size, ülkenin geleceğine karar vermek yönünde soylu emirleri bir araya getirdiğim acil toplantıyla ilgili ayrıntıları rapor etmek istiyorum. Soylular rahatsız!"

"Aman ne kadar değişik bir durum!" dedi Peri, kinayeli. "Ne konuda rahatsızlarmış?"

"Her grup fırsattan istifade etki alanını genişletmek istiyor. Onlardan, yeni şahın adı net olarak belirlenene kadar kılıçlarını kınlarına sokmalarını rica ettim."

"Teşekkür ederiz, baş vezir. Her zamanki gibi keskin bir kılıç kadar etkilisiniz. Bu arada, yakın geçmişte aldığınız terfi için de sizi kutlamak istiyorum.

"Aldığım terfi büyük bir onur elbette ama ömrü fazla uzun olmadı. Lütfen siz de erkek kardeşinizin kaybıyla ilgili taziyelerimi kabul buyurunuz."

"Siz de benimkini kabul edin. Bunlar kötü tabii... Bazı şeylere engel olunamıyor maalesef."

Mirza Selman'ın gözlerinde zerre kadar endişe görünmüyordu. O her dalganın üzerinde yüzebilecek bir yüksek bürokrat soyluydu.

"Toplantıda tamamen karara bağlanan hiçbir konu olmadı. Soylu emirler sizin görüşlerinizin de alınmasını uygun gördüler."

"Neden malikâneme teşrif etmediler peki?"

"Şah tarafından sizinle görüşmeleri yasaklanmış olduğundan, merhum Ismail Şah'ın emirlerine hemen itaatsizlik yapmayı onur meselesi yaptılar. Günün erken saatlerinde size söz verdiğim üzere, toplantıda sizin İsmail'in oğluna hami olup, şah naipliğine getirilmeniz gerektiği yönündeki önerinizi de dile getirdim.

"Ve?"

"İnsanlar bu fikri beğenmedi."

"Neden?"

"İsmail'in oğlunun hükümdar olmaması gerektiği konusunda çok kararlıydılar. Aralarından biri kalkıp Şehname'den durumla ilgili bir bölüm bile icra etti."

"Hangi bölümü?"

"Şöyle diyordu:

"Benim soylu efendilerim, daha önce hiç görülmedi
Bugün başımızda olan kadar korkunç bir kral,
Fakirlerden çaldıklarını har vurup harman savuran,
Hükümdarlığı katliam, kargaşa, matem ve savaş olan.
Herhangi bir geçmiş hükümdarlık dönemi duyulmamıştır
Bu kadar kötücül ve bunca acıya vesile olan.
Böyle birinin tohumunu tahtta görmek istemeyiz
Ve sonra, yüzümüzü yalnızca Tanrı'ya döneriz."

"Gerçekten mi? Bebek Şecaaddin'den mi korkuyorlar?"

Peri'nin sesi iğneleyiciydi. Aslında korkulan şeyin, erkeklerin bir kadın tarafından çaresizce yönetilmekten hoşlanmamış olduklarını ima ediyordu.

"Soylu emirlerin önerisi, İran'ın bir sonraki liderinin, normal olarak, merhum babanızın son oğlu Muahmmed Hüdabende olması yönünde; ne de olsa hayatta kalan en büyük vâris o."

"Ama kör! Bu özrü bir yıl önce onu gündem dışı bırakırken şimdi neden kabul görüyor?"

"Tek sebep, annesi Sultanam'ın kızılbaş olması ve kızılbaşların da kendilerinden birini desteklemek istemesi. Diğer yandan, şah adayının dört tane oğlu bulunması ve ardından gelecek vâris konusunda sıkıntı yaşanmayacak olması da herkesi rahatlatan bir kalem. Toplantıda Muhammed Hüdabende'nin adı geçer geçmez bütün soylu emirler hep bir ağızdan 'Allah! Allah! Allah!' nidalarıyla müspet görüşlerini ortaya koyup, onu destekleyeceklerine dair yemin ettiler."

"Benim rolüm ne olacak peki?"

"Siz Muhammed Hüdabende'nin baş danışmanı olacaksınız, zira kendi kendine hükümdarlık icra edemeyecek durumda."

"Mirza Selman!" diye ünledi Peri. "Bana gerçeği söyleyin. Emirler, Muhammed Hüdabende'nin daha kolay yönlendirilebileceğini düşünü-

yorlar, öyle değil mi? Onun hükümdarlık yapma hevesi olmadığını herkes biliyor. Emirler ona ne teklif götürse, kabul etmesini sağlayabilecekler."

"Kimse böyle bir şey söylemedi," diye karşılık verdi Mirza Selman.

"Ama kuşkusuz asıl sebep bu."

"Toplantıda konuşulmayan konuları raporuma dahil edemem."

"Fakat yine de, emirlerin ne düşündüklerini kestirmek ve talepleri karşısında sağlam bir duruş sergilemek de sizin göreviniz."

"Bunu yapacağım, söz veriyorum. Ve sizi temin ederim, toplantıda sizin için sıkı bir mücadele vererek, tek başına bir ses olarak yapılabilecek her şeyi yaptım. Şimdi sizin söyleyecekleriniz bekleniyor. Onayınız alınmadan Muhammed Hüdabende konuyla ilgili bilgilendirilmeyecek. Ve herkes bugüne kadar yapmış olduklarınızı takdirle karşılıyor."

Uzun bir sessizlik oldu. Peri memnun değildi, dolayısıyla ben de değildim. Birden, kafes paravanın diğer tarafından duyulan Şemkal'in sesi, odayı gümbür gümbür doldurmuştu.

"Sen baş vezirsin. Neden isteklerini onlara kabul ettiremiyorsun?"

Mirza Selman, sanki kendini daha uzun boylu göstermeye çalışırmış gibi ayak parmaklarının üzerinde inip çıkmaya başlamıştı.

"Ne kadar çaba gösterdiğimi bilmiyorsunuz."

"Ama herhangi bir başarı elde edememişsin."

"Bunu sizin söylüyor olmanız çok enteresan."

"Ne demek istiyorsun?"

"Demek istediğim, hiç kimsenin prensese benden daha sadık kalmamış olduğu."

"Daha fazlasını elde etmiş olmalıydın toplantıdan."

"Şayet daha iyisini yapacağına inanan biri varsa, buyursun, gelsin yapsın."

Şemkal kızılbaşlara herhangi bir konuda baskı yapabilecek pozisyonda hiç değildi. Bütün yaptığı, Peri'nin gönlünü kazanmaya yönelikti.

"Neden prensesi, Muhammed Hüdabende'nin iyi bir seçim olduğu yönünde ikna etmek için bu kadar çaba gösteriyorsun ki?" diye sordu Şemkal. "Karısı da senin gibi Tacik olduğu için mi?"

Mirza Selman hakarete uğramış gibi görünüyordu ama konuşması hâlâ sakindi. "Benim derdim, ülke bütünlüğünün korunması. İşgallerin önüne geçmek ve bir diğer kanunsuzluk furyası yaşamamak için tahta oturacak kişiye bir an önce karar vermemiz gerekiyor."

"Katılıyorum, dedi Peri.

"Bu arada," diye sürdürdü Mirza Selman, "toplantıda tartıştığım konulardan biri de, İsmail Şah ın –ruhu şad olsun- zehirlenip zehirlenmediğini saptama çabalarıyla daha fazla vakit kaybetmemek durumunda olduğumuzdu."

"Neden olmasın?" diye sordu Peri, sert bir edayla.

"Çünkü toplantıda da söylediğim gibi, İsmail artık Tanrı'nın ellerinde ve bizim işimiz de geleceğimizi düşünmek."

"Soylu emirler, merhum şahın ölümünden, hayatta kalan prensleri onun kılıcından esirgediği için memnuniyet duymalılar; kendilerini de tabii," dedi prenses.

Mirza Selman'ın alnındaki çizgiler sanki yüz kat artmış görünüyordu. "Doğru. Toplantıya katılanlardan biri, daha birkaç gün önce, Muhammed Hüdabende ve oğullarını öldürmesi yönünde merhum Şah'tan bir emir almış olduğunu itiraf etti.

Peri öylesine hararetli bir iç çekmişti ki, kafes paravanın öbür tarafından bütün ayrıntılarıyla duymuştuk. "Hepsini ha?"

"Evet. Aldığı görevi elinden geldiğince oyalamış çünkü böyle bir görevi yerine getirmek istememiş."

"Korkunç bir kaderden nasıl kıl payı kurtulmuşuz! Hanedan tamamen yok olacakmış."

"Toplantıdakilere bunu da hatırlattım elbette."

Böylece Peri tarihin akışını bir kez daha değiştirmiş oluyordu; dolayısıyla, ben de. Acaba yıldızların benim için söylediği bu muydu? Fakat tarihteki en büyük Safevi lideri olmaya yazgılı kişi kimdi? Muhammed Hüdabende olabilir miydi?

"İsmail'in çevresindeki bu emirler neden onun her yana adaletsizlik saçması karşısında hiçbir şey yapmayı düşünmemişler peki?"

"Şah'a sadakat yemini ettikleri için."

"Anlıyorum," dedi Peri. "Yani bu emirlerin hiçbir şey yapmamış oldukları düşüncemde haklıyım."

Prensesin eylemsizliğe yönelik ağır kınaması, sözlerini sürdürene kadar sessizliğin içinde, havada asılı kalmıştı. "Herkes, birlik ve bütünlüğümüzün saltanat katından bir prenses tarafından kurtarıldığının hakkını veriyorsa, bu kişinin bir ödülü hak ettiğine de onay veriyor olması lâzım. Sizden, soylu emirleri ikna ederek, önerdikleri çözüm yerine, beni hami olarak şah naipliği makamına getirmelerini sağlamanızı istiyorum."

"Yapamam. Önerinizi toplantıda dile getirdiğimde tek bir kişi bile çıkıp bunun lehinde söz almadı. Emirlerle yaptığım uzun tartışmaların sonunda elde edebildiğim en iyi sonuç bu gerçekten."

Mirza Selman a inanmıştım. Peri için kopartabileceği en büyük payeyi koparmak kendi çıkarlarına da hizmet ediyordu, zira böylece prensesin en güvendiği müttefiki haline geliyordu.

"Değerli prensesim, lütfen Muhammed Hüdabende'nin baş danışmanı olarak da şah naipliği ile aynı rolü oynayacağınızı düşünün.

"Eğer herhangi bir sebeple Muhammed benim baş danışmanlığımı istemeyecek olursa?"

"Sizin de belirttiğiniz gibi, Muhammed Hüdabende her yöne kolayca çekilebilecek biri."

"Muhammed'in baş danışmanı olmam gerektiği düşüncesi karşısında hangi emirler lehte görüş bildirdi?"

"Bütün soylu liderler bunun iyi bir düşünce olduğu yönünde görüş bildirdi. Herkes sizin hak gözeten ve doğru kararlar alan biri olduğunuzda hemfikir."

"Yani beni şahın danışmanı olarak destekleyecekler, öyle mi?"

"Destekleyecekler."

Peri bir an dayısıyla kafesin diğer tarafında, duyamadığım kısa bir görüşme yapmak için Mirza Selman'ı bekletmişti.

"O halde, meclisteki beylere tam olarak şu sözlerimi iletin: Emirlerin, Muhammed Hüdabende'nin baş danışmanı olmam yönündeki kararlarını, tek bir fire vermeksizin, tüm soyluların bu rolün tarafımdan icra edilmesine açıkça destek vermeleri şartıyla kabul ediyorum. Bu kişisel beyanı her bir emirden tek tek alır mısınız benim için? Ve onlara, artık benimle görüşmek için önlerinde hiçbir engel olmadığını da söyleyin. Merhum Şah ın ardından yapılan yas tutma seremonilerinin üçüncü gününden sonra burada gerçekleştirilecek toplantıya eksiksiz gelinmezse, aramızda herhangi bir anlaşma yapılmış sayılmayacaktır."

"Çeşm. Teşekkür ederim, prenses. Böylelikle bu defa yaşayacağımız dönüşüm, geçen seferkinden çok daha düzenli bir seyir izleyebilecek. Şimdi gidip bu haberi saraydaki soylulara duyurabilir miyim?"

"Duyurun."

Mirza Selman hemen malikâneden ayrılmış ve onun ardından ben de tekrar Peri ve Şemkal'e katılmıştım. Peri sinirli görünüyordu.

"Seninle ilgili söylemek istediği neydi?" diye talepkâr bir tavırla dayısının üzerine gitmişti Peri.

"Hiçbir şey," diyerek karşılık vermişti Şemkal de. "Sana en sadık kişi numarası yapıp, nasıl seni parmağında oynattığını göremiyor musun?"

"Sadık değil mi yani?"

"Şüpheliyim."

Peri dayısına sorgulayan gözlerle bakıyordu. Ben de, Şemkal'in Mirza Selman'ın itibarını zedeleyip onun yerine geçmeye çalışıp çalışmadığını düşünmeye başlamıştım.

"Muhammed Hüdabende'yi ne kadar tanıyorsun?" diye sormuştu Şemkal, hızlı hızlı, konuyu değiştirme arzusuyla.

"Çok iyi tanımıyorum. Çocukluğumdan beri hep başkent dışında hizmet verdi. Ama bu modelde, Muhammed hükümdarlık yapmaya hevesi olmadığından, idareyi ben ele alacağım.

"Ya durum gene geçen seferki gibi olursa?"

"Muhammed Hüdabende her zaman ailede İsmail'den daha etkisiz biri olmuştur; ve tabii çok daha makul."

"Duyduğuma göre karısı biraz hırslıymış."

Hayrünisa Begüm'üm, İsmail'in tahta çıkma merasimi sırasında bir tepsi safranlı muhallebiye nasıl çarpıp etrafa saçtığını hatırlıyordum.

"Karısı saraya son derece sınırlı bir çevreyle gelecek. Eğer gerek olursa, onu da yerli yerine yerleştiririm."

"Mirza Selman'ın emirler meclisinde daha etkin olamayışı ne yazık!" diye hayıflanıyordu Şemkal, sanki büyük bir çıkmazdaymışız gibi homurdanarak.

O sırada Peri birden bana dönüp, "Sen ne düşünüyorsun?" diye sormuştu. Dayısının yanında benim görüşüme başvurması nadir rastlanan bir durumdu.

"Kör bir şahın baş danışmanı olarak hizmet vermek, kabul edilebilir bir taviz kanımca," dedim. Politikanın gerçeği buydu: Ümit edebileceğimiz en iyi kazanım bir tavizdi.

Şemkal önce bana çevirdiği bakışlarını sonra Peri'ye döndürmüş, sonra tekrar bana odaklanmıştı. Peri'nin üzerindeki etkisini giderek kaybettiğini hisseder gibiydi.

"Peki, ben nasıl yardımcı olabilirim?" diye sordu sonunda Şemkal.

"Seni bilgilendireceğim. Bağışla dayı, şimdi ilgilenmem gereken diğer işlere dönmem lâzım.

"Anlıyorum. Seni yakın gelecekte yine görebilir miyim?"

"Tabii, tabii. Elbette."

Şemkal, saf dışı bırakılmış olduğundan hayal kırıklığına uğradığı

her halinden belli bir şekilde ayağa kalkmış ve prensesin huzurundan ayrılmıştı. Dayısının ardından bir süre oturduğu yerde öylece kalan Peri, derin düşüncelere dalıp gitmiş ve sonunda derin bir iç çekişle toparlanmıştı.

"Babamı özlüyorum. Hayatımda başka hiç kimsenin sevgisinin onunki kadar gerçek ve kalıcı olamayacağını, o sevgiyi yaşarken ne kadar da az anlamışım."

Dudaklarımdan belli belirsiz bir protesto nidası kaçmıştı. Peri hemen eklemişti: "Başka hiçbir aile ferdinin demek istiyorum."

Adet olduğu üzere, İsmail Şah öldüğü günün ertesinde toprağa verildi. Aynı günün geç öğle sonrası seremonilerinden önce ben de hamamda Balamani'yle buluşmuştum. Birkaç dişi dökülmüş yaşlı bir hadım olan hamamcıya eşyalarımı verdikten sonra bütün vücudumu sabunlamış ve tas tas sular dökünerek durulanmış, ardından da kendimi Balamani'nin yanına, en sıcak havuza bırakmıştım.

"Ohh!" diye ünlemiştim, sıcak su kemiklerimi ısıttığında.

"Merhaba, arkadaşım," diye karşılamıştı beni Balamani, havuza girişimle oluşan dalgalar göğüs hizasında çırpıntılar yaparken. "Ne sürprizler çıkıyor karşımıza! Ramazan ayının on üçüncü günü, asla unutmayacağımız bir gün olacak."

"Tanrı büyüktür."

Tanrı'ya bağlılığımın ifadesi hamamın bütün duvarlarında yankılanmıştı. Balamani yse sesini sadece benim duyabileceğim bir seviyeye indirmişti.

"Öyledir elbet ama bütün bu keşmekeşin neden yaşandığını insanların anlaması çok zor. Şah ın zehirlenmiş olduğuna yönelik bir söylenti dolanıyor her yerde."

"Gerçekten mi?" dedim, kocaman gövdesi buharın içinde pelte gibi olmuş Balamani'ye doğru dönerek. "Kimi suçluyorlar peki?"

"Kız kardeşi, diyorlar."

Balamani'nin sözleri beni telaşlandırmıştı. "Bu söylentiye inanan var mı? Benim bildiğim, şahsen ben de yanında olduğum halde prensesin bütün gece malikânesinde mektup yazdığı."

"Bunu söylediğin iyi oldu," dedi Balamani. "Herkese yayacağım. Bu arada, umarım gelişmeler senin için de tatminkâr biçimde ilerliyordur."

Sesi tam anlamıyla dostane değildi. Suyun sıcaklığının keyfine varıp gözlerimi kapatmış olmama rağmen, Balamani'ye bir göz atmak için tekrar açmıştım.

"Bence herkes için tatminkâr gelişmeler bunlar," dedim.

"Benim için değil."

"Neden?"

Eliyle suları alıp başının üzerinden akıtarak yüzünü sıvazlamış, yüzündeki çizgileri yumuşatmıştı.

"Tahmasb Şah'ı düşünüyorum. O da gücünü paylaşması beklenen adamları idama yolladı; kendi yakınlarını bile. Her defasında problem, bir insanın böyle şeyleri istediği zaman uygulamaya yetkili olduğunu düşünmeye başladığında çıkıyor."

"Doğru."

"Senin de böyle bir adam haline gelebileceğini düşünmekten nefret ediyorum.

"Ben mi? Şaka mı ediyorsun?"

Balamani beni duymazdan gelmişti. "Efendin şimdi çok güçlü bir konuma gelecek. Söylentiler kanıtlamadıkları sürece ona bir zarar vermez. Aslına bakarsan, prensesin bir erkek gibi güçlü görünmesini bile sağlayabilirler; hatta erkekten bile güçlü."

"Çok kararlı," diyerek, kıvançla onamıştım.

"Peri, diğerlerinin yapmaktan çok korktuğu bir şeyi gözünü kırpmadan yapabileceğini kanıtladı. Şimdi de, bu yüzden ondan korkacaklar."

"Bunda kötü olan ne? İşe yarayan bir durum bu."

"Eğer prenses de yine aynı tür girişimlerde bulunmaya karar verirse, her şey iyice karmaşık hale gelir."

"Böyle bir şey asla olmayacak. Bir Zahhak'tan kurtulduk diye, hemen bir yenisine dönüşecek değiliz."

Balamani, gençliğimde söylediklerinin altındaki anlamı kaçırdığım zamanlar yaptığı gibi kolumu çimdiklemişti.

"Senin yerinde olsam, gözümü bu sorunun üzerinden ayırmazdım. Unutma ki, bundan sonra diğerleri sürekli seni izleyecek ve eğer prensesi devirmek isterlerse işe senden başlayacaklardır."

Benim için öz amcam gibi olan Balamani'den takdir görmeyi beklerken, sözleri alabildiğine sert ifadeler içeriyordu.

"Balamani! Sen benim dostum değil misin?"

"Her zaman," dedi, "ama korkarım saltanat katındakilerin de dostlarıyım. Eğer eylemlerinin hedefi adaleti yeniden tesis etmekse, ortadan kaldırdığından daha çirkin hale gelme."

Balamani'nin sözleri yaralayıcı olmuştu artık. Havuzun kenarına yükselip sudan çıkmış ve hamamcıya bir havlu getirmesini işaret etmiştim.

"Kirlerinden daha yeni arınıyordun," dedi Balamani.

Ona bakakalmıştım.

"Dinle, arkadaşım," diye sürdürdü sözünü. "Hayatının geri kalan kısmını onu tamir etmekle geçirmek zorunda kalacağın bir hata yapma!"

"Elbette yapmayacağım, dedim, sırtımı kurularken.

Balamani nin yüzünde gördüğüm suçluluk duygusu benzeri ifade öyle derindi ki, oradan bir an önce ayrılma isteğimi dizginlememe neden olmuştu. Elimdeki havluyu belime sarıp havuzun kenarına oturmuş, bacaklarımı yeniden suya sokmuştum. Balamani elleriyle havuzdan aldığı suyu tekrar kel başından aşağı döküp yüzünü sıvazlamıştı. Sanki bir şeyler hatırlıyormuş gibi uzaklara dalıp gitmişti.

"Sen hiç böyle bir hata yaptın mı?" diye sordum sonunda.

"Evet."

"Nasıl?"

Pişmanlıkla yüzünü buruşturmuştu.

"Seninle neden bu kadar yakından ilgilenmiş olduğumu hâlâ bilmiyorsun."

Balamani, pürüzsüz kapkara cildi, titreyen sesi ve devasa göbeğiyle kocaman bir melek gibiydi. Pek çok kereler bir iyilik meleği gibi bana kol kanat germişti. Birdenbire içimden geçmişin hayaleti hortlamış, bütün vücudumu bir ürperti sarmıştı.

"Bana üzüldüğün için ilgilendiğini düşünüyordum.

"Evet, o da işin bir diğer yanı."

"Başka ne var peki?"

"Bana sonsuza dek gönül koyabilirsin. Sana söylemediğim şeyler var –ta bugüne kadar."

Kara gözlerinin içine bakarken, derin bir çukura düşüyormuş gibi hissetmiştim kendimi. Aniden gözlerimin önüne kan revan içindeki beyaz bir bezin görüntüsü gelivermişti.

"Babamla ilgili," dedim, yavaşça.

"Evet."

"Neden öldürüldü?"

"Nedenini biliyorsun. Hazineden para sızdırmakla suçlandı."

"Onu kim suçladı?" Sesimin giderek sertleştiğini duyuyordum.

"Sence?"

"Bana öyle geliyor ki, Kamiyar Kofrani'ye babamı öldürmesi emri başka biri tarafından verildi."

"Çok güzel," dedi Balamani, sağlam bir sonuca varmış olmamdan dolayı badem gözleri takdirle dolmuş biçimde. "Bu emri kimin verdiğini de tespit ettin mi?"

Balamani, benim kendi kendime keşifler yapmam için daima bu tür ustaca tahrik unsurları yaratırdı. Kalbim göğsümden fırlayacakmış gibi atıyor, ciğerlerim sıkışmış, sesim kısılmıştı.

"Mirza Selman'dan kuşkulanıyorum."

"Hayır. Daha yukarı bak."

Daha yukarı mı? Bu durumda elimde sadece saltanat makamı ve Tahmasb Şah'a yakın bir avuç asil kalıyordu. Bu adamların her birini tek tek aklımdan geçirdim. Mirza Şükrullah mıydı? Tahmasb Şah'ın baş veziri değil miydi o? Kızılbaş soylu emirlerinden biri mi yoksa? Bu işi saltanat makamından birinin yapmış olabileceğine dair en ufak bir delil yoktu elimde.

"Size kuru havlu getirdim, saygıdeğer ağam. Elleri altın değerindeki bu kulunuzdan tıraş veya masaj arzu eder miydiniz, efendim? Eminim sizin gibi soylu görünümlü biri..."

Hamamcının yeni gelenleri hevesle karşılayan sesi, düşüncelerime odaklanmamı darmadağın etmişti. Birkaç kuruş bahşiş alabilmek için ne kadar da yalaka olabiliyordu. En düşük seviyedeki bir adam bile, tıpkı şahların da olduğu gibi, yaşamını sürdürebilmek için bir çaba göstermek zorundaydı. Babam da, işte böylesine yaşamını sürdürmeye kararlı biri karşısında yitirmişti muhtemelen hayatını. Kimdi peki bu? Babamın öldürüldüğü yıllarda taht için yanıp tutuşan İsmail'den başka kimse kalmamıştı düşünmediğim.

"İsmail miydi?"

"Evet."

İnanamamıştım tabii. "Kahkaha'da sürgündeyken mi yaptı bunu?"

"Tamamen doğru."

"Neden?"

"Ismail'in en son arzulayacağı şey, kendisi sürgündeyken başka birinin tahta çıkmasıydı. Babanın girişimleriyle ilgili suçlamalarını Tahmasb Şah a söylese ona inanmayacağını düşündüğünden, bu işi kendi kiraladığı bir suikastçıyla halletti."

"Öyleyse, şah olduktan sonra beni niye öldürtmedi ki?"

"Peri'den ödü koparken ne diye onun gazabına uğrayacağı şeyler yapsındı ki? Onun gözünde sen iğdiş edilmiş, etkisiz biriydin –mamafih bu konuda fena halde yanıldı tabii."

"Nasıl oluyor da sen geçmişimle ilgili bütün bunları biliyorsun?"

"İşim bu değil mi?"

"Soruma cevap ver."

Balamani suyun içinde şöyle bir kıpırdanmış, havuzun yüzeyinde oluşan dalgalar karşı kenara ulaşıp çalkanmıştı. "Yıllar önce, İsmail ve annesi arasındaki haberleşmeden ben sorumluydum. İsmail'den gelen mektuplardan birinin içine saklanmış halde babanın katledilmesi emri bulunuyordu."

"Emir mühürlü değil miydi?"

Balamani güldü. "Elbette mühürlüydü."

"Peki, emri okuduğunda neden onu muhatabına götürdün?"

"Götürmek zorundaydım. Saltanat katına ait mektupları imha eden bir görevli idam edilir."

Sanki beynime yıldırım düşmüş ve bütün düşüncelerimi allak bullak etmiş gibiydi. "Bütün bunları saraya geldiğimde bana neden anlatmadın?"

"Genç bir delikanlı olduğun o yıllarda dellenip İsmail'den intikam almaya kalkışarak hayatını kaybedeceğinden korktum."

Elimle alnımı sıvazlamıştım. Bütün bu olup bitenler orada mı yazılıydı?

"Sonunda da aldım işte."

"Sonunda aldın, evet. Üzerine aldığın bu görevi başarıyla tamamlaman için ne kadar dua ettiğimi bilemezsin. Bu dünyada daima bir adalet vardır ama nasıl ve ne zaman tecelli edeceği pek tahmın edilemez."

"Takdir Tanrı'nındır!"

"Babanın katli, Tahmasb Şah'ın oğlunu sürgünde olduğu Kahkaha'da hapse attırmasının sebeplerinden biridir. Bu yaşananlardan sonra da Şah, İsmail'e asla güvenemeyeceğine iki kat daha fazla emin oldu."

"Şimdi benimle neden o kadar özen göstererek ilgilendiğini anlıyorum ama şunu anlayamıyorum: Tahmasb Şah beni sarayda çalışmam için neden kabul etti?"

"Seninle ilgili husumete son vermeye karar verdi."

"Yani ben kendimi boşuna mı kestirdim?"

Balamani sırıtmış ve ben de erkeklik uzuvlarım kesilip alındıktan sonra yaşadığım anormal duyarlılıkların hatırasıyla karıncalanmış, ağlamamak için kollarımı bedenime sıkı sıkı sarıp kendimi kasmıştım.

"Bilmem. Şah'ın senin durumunla ilgilenmesi, sarayda çalışmak için yaptığın başvuruyla başladı. O zaman Enver'e bu konuyu araştırma görevini verdi ve Enver de, babanın bir sonraki şah olarak desteklediği taht vârisi nedeniyle onu ortadan kaldırmak isteyen kişiler tarafından haksız yere hedef gösterildiğine olan inancını kendisine rapor etti. Bir de senin ona hizmet etmek arzusuyla kendini hadım ettiğini öğrenince, hikâyen onu iki kat daha fazla etkiledi."

"Eğer Şah babamın masum olduğunu biliyorduysa, neden yanlışlık yapıldığını itiraf edip aileme itibarını geri vermedi?"

Balamani kinayeli bir edayla güldü. "Bir liderin, birilerinin yanlışlıkla öldürüldüğünü itiraf ettiğine ne sıklıkta rastlanır? Kaldı ki, ölüm emrini veren de kendisi değil."

"Ne tuhaf bir kaderim varmış!"

"En tuhaflarından biri gerçekten. İşte ben de bu yüzden, tıpkı Tahmasb Şah ve diğerleri gibi sana yardımcı olmak istedim. Merhum Şah sana çok değer veriyordu."

"Sen nereden biliyorsun bunu?"

"Peri'ye, senin zekâ ve sadakatinle kendini saltanat katının bir mücevheri haline getirdiğini söylerken ben oradaydım. Ayrıca prensesten de sana iyi davranacağına dair söz aldı."

Balamani'nin derin iç çekişi, havuzun sularında hafif dalgalanmalara neden olmuştu. "Keşke bütün bunları sana daha önce anlatabilmiş olsaydım. Sen benim hiç sahip olamadığım bir yeğenim gibisin. Bu kadar zamandır gerçeği senden saklamak zorunda kalmaktan hep nefret ettim.

Balamani'nin dolgun eklemli, iri parmaklarına bakıp, bu ellerin babamın ölüm fermanını muhatabına nasıl taşımış olduklarını düşünmüştüm. Aynı eller, yıllar boyunca, ateşim yükselip hasta olduğumda şakaklarıma masaj yapmış ve ne zaman yardıma ihtiyaç duysam yetişmişlerdi.

"Balamani, sana yalnızca teşekkür borçluyum," dedim, tıkanmış bir sesle. "Onca yıl göstermiş olduğun özenin karşılığını sana, benim bilge, korkusuz ve sevgi dolu dostuma nasıl öderim! Bana nasıl tam bir insan olacağımı öğreten sensin."

Balamani'nin gözlerinden yaş gelmişti. Eliyle havuzun suyundan alıp yüzüne çarpsa da, geniş omuzları suyun içinde titreşirken için için katılarak ağlayışını ele veriyorlardı. Tanrı beni ona gönderdiği için ne kadar şanslıyım!

Hamamın sıcaklığı kafamı çorba gibi yapmıştı; ortamdaki buhar görüşümü sınırlıyordu. Nefes alamayacak gibi hissetmiştim kendimi. Ayaklarımı havuzdan çıkartmış, hamamcıdan elbiselerimi getirmesini istemiş ve ona hatırı sayılır bir bahşiş vermiştim.

"Cevahir, iyi misin?" diye sormuştu o sırada Balamani.

"Temiz havaya ihtiyacım var."

Hamamdan çıkar çıkmaz, içimde babamın mezarını ziyaret etmek için büyük bir istek duydum. Yıllardır mezarlığa gitmemiştim ve az önce edindiğim bilgiler sayesinde, onca özlediğim ruhsal buluşmayı babamla nihayet yaşayabileceğimi hissetmiştim.

Ana Giriş Kapısı'ndan geçip Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'na çıkmış ve çocukluğumun geçtiği eski aile evimize doğru yürürken, babamın cansız bedeninin kan revan içinde, beyaz bir keten çarşafa sarılı biçimde eve getirildiği günü hatırlamıştım. Halihazırda o evde kimlerin oturduğunu bilmiyor, bilmek de istemiyordum. Cuma Camisi'ni ardımda bıraktıktan sonra, babamın mezarının olduğu kentin güney eteklerindeki mezarlığa ulaştım. Mezarlık girişindeki seyyar satıcıdan gül suyu alıp, babamın mezarını aradım. Son ziyaretimden beri mezarlık bir hayli genişlemiş olduğundan, babamın mezarını işaret eden granit mezar taşını bulmam uzun zamanımı aldı.

Mezarlık çalışanlarından birini yanıma çağırıp mezarın üzerini temizlettim ve kovalarca su döktürerek mezar taşını ortaya çıkarttım. Görevli işini yaparken, başımın üzerinde uçan kuşların ötüşmelerini duymuştum. Bakışlarımı yukarı çevirip gökyüzüne baktığımda, kışın mezaliminden kaçıp daha sıcak iklimlere göçen bir beyaz kaz sürüsü gördüm.

Üzerinde döküntü keten urbalar olan yaşlı bir adam gelmişti yanıma. "Senin için Kur'an okumamı ister misin?" diye sordu, ruhani bir sesle.

"Hayır, teşekkür ederim. Kendim okuyacağım," diye karşılık verdim adama, yine de bir demir para bahşiş vererek.

"Senden ve bütün çocuklarından Tanrı razı olsun."

"Sağ ol ama benim çocuğum yok." Kendi sesimdeki acı tadı duyabiliyordum.

"Tanrı'ya güven, iyi yürekli çocuğum. Evladın da olacaktır."

Öyle kendinden emin söylemişti ki bunu, nerdeyse ona inanacaktım.

Yaşlı adam ve mezarlık çalışanı uzaklaştığında gözlerimi kapatıp ölüler için okunan duaları mırıldanarak, kelimelerin ardı ardına gelişlerindeki ritim ve kafiyenin etkisiyle kendimi kaybettim. Serin havanın içine dilimden dökülen dualar yüreğimi ve çevremdeki her şeyi yumuşatmıştı.

Sonra mezarın başına çömeldim ve babamın mezar taşına bir göz attım. Öldüğünde benden sadece on yaş kadar yaşlıydı. Hepimizin bir gün tadacağı ölümün hastalık veya bir kaza sonucunda Tanrı'dan gelmesi başka bir şeydi, bir diğer insandan gelmesi çok başka.

Mezar taşına gül suyu serptim ve "Ruhun cennette huzur bulsun ve hak ettiğin ödül öbür dünyada seni bulsun, diye fısıldadım.

O sırada bir diğer kuş sürüsünün sesleri duyulmuş, başımın üzerinden geçerlerken ötüşleri ayyuka çıkmıştı. Başımı kaldırıp uçan kuşların bembeyaz gövdelerine bakarken, sanki mezarından çıkıp yükselen babamın ruhunu görür gibi oldum. Uçsuz bucaksız gökyüzünden bana gülümseyen kahverengi, sıcacık gözlerini üzerimde hissettim.

Sonra hemen yandaki camiden yükselen ezan sesini duyunca, o an Tanrı'yla bağlantı kurma isteğiyle doldum. Mezarlık çalışanına el edip, bana su, seccade ve Mekke'den gelmiş bir kil tablet getirmesini istedim. Seccadeyi babamın mezarının hemen yanına serdikten sonra ellerimi, yüzümü ve ayaklarımı yıkadım. Secde ettiğimde yüreğim kelimelerle ifade edemeyeceğim duygularla dolup taşmıştı. Tanrı'ya koruyuculuğu için teşekkür edip, ruhuma yönelik yargısının hafif olması için yakardım. Tuhaf bir yaratıktım ben; O'nun tasarlamamış olduğu ve hatta belki tasvip de etmediği bir yaratık. Secde ettiğimde pişmiş kilden tabletin dokunuşunu alnımda hissederken, Tanrı'nın bütün yaratıklarına, hatta en tuhaflarına bile gösterdiği özen ve şefaat için O'na şükrettim.

Pazaryerinde daima o tek gözlü keçi gibi tuhaf yaratıklar bulunur, itilip kakılıp taş atılarak taciz edilirler ama ben onları her gördüğümde muhakkak birkaç dakikamı ayırıp burunlarını okşamaya çalışırım; lakin bu durumlarına Tanrı'nın elinden başka hangi yolla gelmiş olabilirler ki? Askerler bazen savaşlardan bazı uzuvlarını kaybetmiş olarak

dönerler; kopmuş kollar, çıkmış gözler... Yaşlılar gençliklerinde sahip oldukları gücü kaybeder, ağaç dalları gibi kupkuru olur, ağaçlar gibi oldukları yerde çakılır kalırlar. Annemin de üzüntüsü yüreğine inmiş ve yıkılmıştı. Tanrı insanı içindeki mükemmellikle yaratır ve zaman onu giderek yiyip bitirir; parça parça; ta ki geride hiçbir şey kalmayana ve ruhlar dünyasında gözden kaybolana kadar. Fakat yine de, tam değil de yarım olmakta büyük mutluluk var; yarım olanın hayatta kalması daha kayda değer bir başarı hikâyesi çünkü. Bir keresinde saltanat katında şiir okuduğuna şahit olduğum kör bir adam hatırlıyorum; sanki bütün o Şehname'nin satırları yüreğine kazınmış gibiydi; sanki gözlerini kaybetmesi kelimelerin ruhunu daha iyi görmesini sağlamıştı; öyle içten bir icra edişi vardı ki. Sadece gerçeği söylüyordu. Gözleri olan birinin sözlerinden daha gerçekti icra ettiği ve kendisini duyanların yüreklerini ardına kadar açıyordu böylece.

Birden o kör adamın okuduğu şiirin mısraları parlamıştı içimde:

Takdir, ey takdir! Tam olmayana da takdir.
Yürürken tökezleyenlere de takdir.
Bedeni veya ruhu yaralanmışlara da,
Tek bacağı olana da takdir;
O ki, zihninde nice yarışlarda koşar.
Gerçeği ışık kadar net görene takdir,
Her ne kadar kör de olsa.
Hiçbir şey duymayan sağıra da takdir,
Tanrı'nın sesinden gayrısıdır duymadığı zira.
Bedenini satmaya zorlanan kadına da takdir,
Ekmek parası için en değerli varlığını satıyor olsa da.
Bütün kesilenlere ya da iğdiş edilenlere de takdir.
Çarpılmışlara, felç geçirmişlere, özürlülere
İçten veya dıştan nasıl yaralanmış olursa olsun
Yine takdir! Çünkü ruhun aynası temizlendiğinde,
Insan hâlâ insanken de ruha dönüşebilir.

Mezarın başında kıldığım namazı bitirip ayağa kalktığımda, yüreğimi yirmi yıl sonra ilk defa o denli rahatlamış hissediyordum. Hadım olmak kuşkusuz benim kaderimdi. Eğer öyle olmasaydı, babamın intikamını alabilmek için İsmail Şah'a asla bu kadar yaklaşamazdım.

8. BÖLÜM

BİR YILDIZ KAYIYOR

Faranak oğlunun Zahhak'ı tahtından indirdiğini duyunca, eminim oracıkta secde edip Tanrı'ya esirgeyiciliği için şükretmiştir. Şüphesiz, hemen evini kısmeti kesat olanlara açmış ve bir hafta boyunca onlara ziyafetler vermiştir.

Eğer o kutlamalardan birine katılmış olsaydım, kalkıp kalabalığa hitaben bir konuşma yapar, şunları söyledim: "Iyilik sever hanımefendi, bu hikâyedeki mütevazı katkınızdan gayrı anlatılanların miktarı ayyuka çıkmış olsa da, asıl olan sizin yaptıklarınızdır. Eğer siz derhal bir sığır çobanı aramaya koyularak o muazzam ineği bulacak kadar zeki olmasaydınız, Feridun daha yürümeye başlamadan telef olacaktı. Eğer onun bir bilge tarafından eğitilmesi için alıp ta Hindistan'a götürmemiş olsaydınız, bilgelik öğrenmekten geri kalacaktı. Eğer katledilen babası için ondan adalet talep etmiş olmasaydınız, o da intikam için yanıp tutuşuyor olmayacaktı. Eğer onu hazır olmadan Zahhak'a saldırmaktan uzak tutmamış olsaydınız, çoktan öldürülmüş olacaktı. Eğer iyiliksever kalbinizi onunla paylaşmayı ihmal etmiş olsaydınız, asla affediciliği öğrenmiş olmayacaktı. Takdir, ey bilge Faranak, takdirimiz sanadır!"

Şiraz'daki Muhammed Hüdabende'ye haber salınıp, yeni şah olarak kendisinin seçildiği duyuruldu. Tıpkı İsmail gibi, o da ilk başta bu habere inanmamıştı. Aylardır ev hapsinde tutulduğundan, böyle bir numarayla erkek kardeşinin Muhammed'in sadakatini test ediyor olması pekâlâ ihtimal dahilindeydi. Muhtemelen kendisine bir tuzak kurulduğundan emin olduğundan da, haberi alır almaz onu getiren saray elçisinin derhal idam edilmesini emretmişti. Fakat elçi, hiç değilse İsmail'in ölümü saray tarafından resmen doğrulanana kadar hapsedilmesi için yalvar yakar yaptığı öneriyle hayatını kurtarmayı başarmıştı. Gerçekten de, nihayet tatminkâr bir kanıt gelir gelmez elçi salıverilmiş, Muhammed de Kazvin'e gelip yeni mevkiine geçmeyi kabul etmişti.

Sarayda İsmail'i kimin zehirlemiş olduğuna yönelik hiçbir ciddi girişimde bulunulmadı. Doktorun nihai raporu ölüm nedeni konusunda belirsiz olunca, Mirza Selman da soylu emirleri, ülkeyi yönetmenin belki de hiçbir sonuç alınmayacak bir davayı kovalamaktan çok daha önemli olduğu yönünde ikna etmek için var gücüyle çalıştı. Şah'ı öldüren neden belirsiz olduğundan, diyordu Mirza Selman, dönüp arkaya bakmanın bir anlamı yoktu. Önlerinde yapılacak yeterince iş vardı.

Bu konuda hiç kimsenin cezalandırılmayacak olması haliyle beni rahatlatmıştı ama işin peşini böyle kolayca bırakmış olmalarına da şaşırmıştım. Bu soylular bana saraydaki en kötü güruh olarak görünüyorlardı artık; liderlerinin her türlü talebi altında inim inim inleyen, onun gönlünü alabilmek için ha-bire doğru kelimeleri arayan, aslında yüreklerinde ondan nefret eden, ayrıca, yaşadığı sürece kötücül eylemlerini durdurmaya yönelik bir şey -hiçbir şey- yapmayan bir kalabalıktılar. Bunlar bizim topraklarımızın soylularıydılar; çocukluğumda gördüğüm zaman gıpta ettiğim insanlardılar. Ama şimdi biliyorum: Onca altın ve sıfata sahip olmalarına rağmen yürekleri hep korkuyla atıyor bu adamların; içlerinde cesur olanı gerçekten çok ender.

Üç günlük yas döneminin sonunda soylular, prensesle ilk toplantılarını yapmak üzere malikâneye çağırılmışlardı. Toplantı gününden bir gün önce Peri'nin hizmetkârları mavi kadifeden perdeyi yerine asmış, böylece prensesin kendi evinde yabancı erkeklerin gözünden ırak olmasını sağlamışlardı. Peri perdenin arkasına gizlenmiş ve tıpkı uzun zaman önce yaptığımız gibi, ben de odanın her köşesinden sesinin duyulup duyulmadığını kontrol etmiştim. Ama bu defa prenses deneme metni olarak Şehname'den bir bölüm okuyarak beni mest etmişti. Ezberinden okuduğu bölüm, büyük kahraman Rüstem'in, sonradan en sadık ortağı haline gelecek olan azgın bir atı nasıl uysallaştırdığı üzerineydi. Odanın bu hikâyeyi dinlediğim her yerine prensesin sesi yeterince yüksek ve güçlü geliyordu.

Aynı gün top atıldıktan sonra –hâlâ Ramazan ayındaydık zira- herkes iftar yemeklerinin başına oturmuştu. Içecek almak için uzanan eller insanların ne kadar susadığını gösteriyordu. Susuzluğumuzu giderdikten sonra da ekmek, peynir, yemişler ve meyvelerden oluşan yemeklerimizi yiyorduk. Çerkez Şemkal'in malikâneye geldiğini gördüğümde, Peri'nin hizmetindeki diğer hadımlarla birlikte yediğimiz yemeğimden aldığım daha ilk lokmayı çiğniyordum. Hemen ayağa fırlayıp prensese eşlik etmeye koştum.

Şemkal, Peri'yi selâmladıktan sonra, "Erkenden gelip, soyluların önünde daha önce yaptığım gibi temsilciliğini yapmamı arzu edip etmediğini sormak istedim," diye söze girdi.

Prenses bu soru karşısında bir an durup düşündü ve sonra, "Teşekkür ederim, dayı, buna gerek olmayacak," deyiverdi.

Şemkal sanki kocaman bedeninin içine çökmek ve kaybolmak ister gibi görünüyordu. O an, Peri'yle aynı kanı taşıyan birinin gösterdiği bu korkaklık beni çok çarpmıştı. Saltanat katında sürdürdükleri hayatları onları alabildiğine korkak ve değişken hale getirmişti. Sadakat yemini etmiş olsalar da, yan gözle onlara daha yüksek çıkar ve mevki sağlayacak adaylara bakmayı sürdürürlerdi.

"Emin misin?" diye sordu Şemkal.

"Uzun zamandır kendi başımın çaresine bakıyorum, öyle değil mi?"

Şemkal acz içinde görünüyordu. "Eğer sana yardımcı olursam, bunu büyük bir mutlulukla yapacağım."

"Belki bir başka sefer."

Peri'yi, o ana kadar hiç bu kadar prenses gibi görmemiştim.

"Hattı zatında," diye girdi yeniden Peri söze, "toplantıya liderlik etmesini Cevahir den istemiş durumdayım zaten."

İstememişti ama bana gösterdiği itimattan dolayı mutlu olmuştum. Elbette prensesi soyluların önünde temsil etmek isterdim.

Soylu emirler malikâneye gelmeye başlamadan önce Peri perdenin ardındaki yerini alıp oturmuştu.

Bir düzine en üst düzey soyluyu ve devlet erkânını karşımda görmek beni ziyadesiyle onurlandırmıştı. Aralarında Musullu Emir Han, Pir Muhammed Han, Enver Ağa, Halil Han –Peri çocukken onun muhafızlığını yapan-, Mürşit Han, Mirza Selman ve diğerlerinden oluşan kalabalıktakiler mevkilerine göre yerlerini sessizce ve saygılı biçimde almışlardı. Her şey İsmail'in gelişinden önce prensesin yaptığı toplantılardan ne kadar da değişikti.

Prensesin perdesi önünde yer alan platformun üzerinde durmuş, eşsiz değerde ipek kaftanları ve kızıl çubuklu kızılbaş sarıklarıyla bu asık suratlı soylu emirlere büyük bir özgüvenle bakmıştım. "Safevi Aslanı, emirlerin sahibi prensesin sözlerini duymaya hazır olun!" diyerek, soylu emirlere net bir sesle seslenmiştim.

Salonu dolduranlar daha önce hiç yapmadıkları biçimde sessizce sözlerime itaat etmiş, bu da yeni statümün onlar üzerindeki yansımasını görmemi sağlamıştı. Herkes öylesine hareketsiz ve sessiz durmuştu ki, uzaktaki meydandan geçenlerin ayak sesleri duyuluyordu. Prenses alçak ve melodik bir sesle perdenin arkasından konuşmaya başladı.

"Benim iyi yürekli soylu emirlerim, Hoş geldiniz. Bir yıldan kısa bir süre sonra yine ülkemizi yeni şah gelip tahtına oturana kadar birlik ve beraberlik içinde tutmak zaruretiyle karşı karşıya gelmiş bulunuyoruz. Hedefim, yeni Şah'a işleyen bir devlet ve kanunlara uyan bir başkent teslim etmektir. Hepinizden, geçen sefer yaşadığımız problemleri yaşamamak için yardım etmeniz istenecek."

"Bu bizim görevimiz, prenses," diye seslendi Mirza Selman, bütün emirler adına konuşarak.

"Müstakbel Şah'ımız yakında gelecek. Önce annesine karşı yükümlülüğünü yerine getirmek ve merhum Sultan Hasan Mirza dışındaki oğullarının esenliği için Tanrı'ya şükranlarını sunmak üzere Kum şehrine geçecek. Sonra da astrologların önerileri uyarınca en uygun ve hayırlı zamanda saraya gelecek. Bütün bu sürecin gerçekleşmesi ve her şeyin hazır olması için önümüzde bir hayli iş var."

"Saltanat kanı taşıyan prensesin sözlerini iyi işitin," diyerek çıktı Çerkez Şemkal, gururla. Oysa Mirza Selman'ın mevkii onunkinden yüksekti ve dolayısıyla konuşması uygun olan kişi Mirza Selman'dı.

"Enver Ağa, saray içindeki tahta çıkma seremonilerinin organizasyonundan sorumlu olacak," diye sürdürdü Peri. "Benimle her gün irtibat halinde olacak ve bu konuda sizlere düşen sorumlulukları tebliğ edecek."

"Kum kentine, yeni Şah'ımıza saygılarımızı sunmaya ne zaman gidelim?" diye sordu Mirza Selman.

"Saray tam anlamıyla düzene girmeden olmaz," diyerek karşılık verdi Peri de. "Doğrudan tarafımdan müsaade verilmediği sürece hiç kimse görev yerinden ayrılma iznine sahip değildir. Söylediklerim herkesçe anlaşıldı mı?"

"Duyduk ve itaat ettik," diye homurdandı kalabalık.

"Güzel. Şunu hatırlatmama izin verin: Bir liderin temel görevi adaleti tesis etmektir. Nizam-ül Mülk'ün anlattığı, fakir bir dul kadın ve adil hükümdar Anuşirvan arasında geçen hikâyeyi anımsar mısınız? Anuşirvan'ın meclisindeki soylulardan biri topraklarını genişletmek isteğiyle dul bir kadının toprağını sözüm ona kamulaştırıp üzerine geçirir. Kadın gidip Anuşirvan'a şikâyette bulunur, hükümdar da durumu inceledikten sonra, söz konusu soylunun varı yoğu elinden alınır. Adamın mal varlığının olduğu gibi kadına verilmesi bir yana, daha da önemlisi, Anuşirvan'ın tebaasının, liderlerinin adaletin ülkede tesisi hususunda asla taviz vermeyeceğini öğrenmiş olmasıdır. Gelecekte hedeflediğimiz adil saltanatı bu öyküden aldığımız ilhamla kuracağız."

Salondaki soylu emirler birbirlerine bakmış ve sanki Peri'nin onları nelerden sorumlu tutacağını merak edermiş gibi bir havaya girmişlerdi. Ve o sırada Peri, şekeri aşa katmıştı.

"Yeni Şah'ın baş danışmanı ve temsilcisi olarak atacağım ilk adım, ülkede adaletin yeniden tesisi olacaktır. Pek çok soylu, gözden düşmüş olduklarından hâlâ saray hapishanelerinde bulunuyor. Bu konudaki emrim, söz konusu kişilerin derhal salıverilmeleri ve ailelerine kavuşmalarının sağlanması olacaktır."

Odayı dolduranların takdir çığlıkları bir anda büyük bir gürültü kopmasına neden olmuştu. "Yüce Tanrı'nın takdiri üzerine olsun!" diye bağırıyordu Halil Han.

"Haydar'ı desteklemiş olanları da dahil ediyor musunuz bu affa?" diye sormuştu Pir Muhammed Han da.

"Ediyorum. Serbest bırakılacakların başında Ustaçlu lideri Sadreddin Han geliyor."

"Tanrı esirgeyiciliğini üzerinizden eksik etmesin!" diye dua ediyordu Pir Muhammed Han. "Bugün ne kutlu bir gündür!"

"Kutlamalara geçmeden önce, hükümdarlığımıza ilişkin sorunları hepinizden dinleyip öğrenmeye ihtiyacım var. Mirza Selman, ilk söz sizindir."

Mirza Selman önce boğazını temizlemişti. "Pek çok eyalet valiliği makamı boş duruyor ve bu durum da istikrarımızı tehdit ediyor. Söz konusu makamların arasında talihsiz merhum prenslerimizin trajik vefatlarıyla boşalmış olanlar da var."

"Bu konuda herhangi bir gecikme, affedilemez bir hata olur," diye karşılık verdi Peri. "Siz ve adamlarınız benimle görüş alışverişi içerisinde bir öneri aday listesi hazırlayın. Bu listeyi yeni Şah'a sunarak, özellikle sınır eyaletlerimizdeki hassasiyeti göz önünde bulundurup, atamaları hızla yürürlüğe sokmamız gerektiği yönünde kendisine telkinde bulunacağım."

"Çeşm," dedi Mirza Selman.

Kalabalığın arasındaki bazı adamların ümitle dolmuş olduklarını görebiliyordum; bunlar kendi oğullarını ve ahbaplarını söz konusu makamlara yerleştirmek için derhal başvurma hevesinde olanlardı. Oysa Peri için de bu boşluk kendi adamlarını güçlü pozisyonlara yerleştirmek için değerlendireceği mükemmel bir fırsattı. Böylece söz konusu görevlere atanan bu adamlar prensesle birlikte hareket etmeyi bir borç olarak ifa ediyor olacaklardı.

Saray güvenliğinden sorumlu olan Mürşit Han, bir sonraki sözün kendisine verilmesini talep etmişti.

"Hazineyle ilgili endişelerim var. Hazine muhafızları hâlâ İsmail'in adamları ve şah değişimi kargaşasında güvenilecek kimseler değiller. Ayrıca, eğer düşmanlarımız bütün bu olup bitenleri duyup çaresiz durumda olduğumuzu düşünürlerse, anında saldırıya geçeceklerdir."

Hazine, Kırk Sütun Alanı yakınlarında, duvarları alçak ve güçlendirilmiş bir binada bulunuyor. Kalın duvarlar ardına saklanmıştır ve askerler tarafından sürekli korunur. Çok az insanın oraya girme izni vardır ve bütün giriş çıkışlar kapıda kaydedilir.

Peri'nin konuyla ilgili cevabı hemen gelmişti. "Çerkez Şemkal, derhal Kafkas muhafızlarla bir bölük oluşturup, askerlerinizin hazineyi gece gündüz gözlerini kırpmadan koruduklarından emin olun!"

"Çeşm," diye karşılık verdi Şemkal, böylesine önemli bir görevle onurlandırıldığı için yüzüne geniş bir gülümseme yerleştirerek.

"Prenses, şayet bu muhafız bölüğü kızılbaşların da yer aldığı birkaç gruptan askerle oluşturulsa daha iyi olmaz mıydı acaba?" diye sordu Mirza Selman.

"Bize güvenmiyor musun?" diye hemen karşı atağa geçmişti bile Şemkal.

"Mesele güven meselesi değil. Karışık bir bölüğün ülkenin ortak servetini koruyor olması, herkesin bu konuda sorumluluk almasını getirecektir."

"Sen benim soruma cevap ver!" diye buyurdu Şemkal gene.

"Sorunuz gerçek bir soru değil," dedi Mirza Selman, duruşunu bozmadan. "Dahası, sorumluluklar paylaşıldığında en sadık hizmetkârın kim olduğu da kolayca kanıtlanacaktır gibi geliyor bana."

"Sen bana gözdağı mı veriyorsun?" Şemkal'in gözleri yeni düzende bir şeyler yapmak konusundaki şehvetli arzusunu ifade edercesine yuvalarından fırlayacakmış gibi dışarı uğramıştı.

"Ben sadece bir gerçeği ortaya koyuyorum."

Daha iki hafta öncesine kadar Peri ile oldukça nadir görüşenler, şimdi kendilerini kanıtlamak için paralanmaya hazır görünüyordu!

"Bu görülmemiş ağız dalaşını kesin!" diye buyurdu sonunda Peri, perdenin arkasından. "Mirza Selman'ın haklı olduğu bir nokta var. Tekelüler'den de hazinenin korunmasında Kafkaslar'a katılmalarını isteyeceğim."

Tekelü Oymağı, Ustaçlular'ın İsmail'in gözdesi haline gelmesinden beri prensesin müttefiki olmuştu.

"Prenses doğrusunu söylüyor," dedi Mirza Selman.

Şemkal küplere binmiş görünüyordu; o ana kadar girdiği bütün mücadeleleri kaybetmiş görünüyordu. Mirza Selman'sa ona bakıp gülümsüyor, Şemkal'i iyice tahrik ediyordu. O an, Mirza Selman'ın Mirza Şükrullah'ı mevkiinden indirmek için ne kadar uğraştığını hatırlamıştım. O mücadele de, tıpkı bunun gibi, toplantı sırasında meydana gelen bir kapışmayla başlamıştı.

"Prenses bu konuyu karara bağlamış ve kapatmıştır," diye bilgilendirmiştim ben de meclisi, kararlı bir ses tonuyla. "Bir sonraki başlığa geçilecek."

"Gelirlerimiz ne durumda? Eyaletlerden ödenmesi gereken vergileri alabiliyor muyuz?" diye sordu Peri.

"Güneybatı eyaletlerinden alacaklarımız bir hayli birikmiş durumda," dedi hadım Ferhat Ağa; kendisi İsmail'in hazine gelirlerinden sorumlu hizmetkârıydı.

"Neden?"

Bu soruyu cevaplamak için söz alan soylu Emir Han'dı. Muazzam büyüklükte bir burnu vardı ve tavla oyununda usta işi taktikleriyle tanınırdı. Uzun süre oyunu kaybediyormuş izlenimi verip iddiayı yükseltir, sonra da ardı ardına kazandığı ellerle rakibini perişan edip oyunu kazanırdı.

"Eyaletimde bir deprem yaşandı ve çiftçilerin pek çoğu öldü. Toparlanmak için zamana ihtiyacımız var."

"Zaman verildi," diye karşılık verdi Peri, "ama gelecek ayki hasatla ilgili ayrıntılı bir rapor bekliyorum sizden."

Bir sonra söz alan genç soylu Hamit Han'dı. "Ben bir başarı öyküsü bildirmek istiyorum. Bedi Sistan'da öldürüldükten sonra sorumlusu olduğum eyalette büyük ölçekli bir ayaklanma çıktı, ancak isyanın elebaşlarının maskeleri düşürülüp yenilgiye uğratılmalarıyla sınırlarımız tekrar güvenli ve güçlü bir hale getirildi. Değerli prensese, karşı karşıya olduğumuz tehlikenin hayatiyetini zamanında herkesten önce gördüğü ve önlem aldığı için, huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum."

"Liderler bunun için vardır," diye karşılık verdi Peri.

"Liderliğinizle bizi onurlandırıyorsunuz. Diğerlerinin korkup kaçabileceği yerlerde siz bir aslan kesildiniz."

"Bu toplantıdan sonra herkes yakınlarıyla ilişki kurup, kendi eyaletlerinde herhangi bir isyan veya işgal tehlikesi olup olmadığını öğrenecek. Bilgi alır almaz bana rapor verin. Unutmayın ki düşmanlarımız yakında Şah'ın ölümünü öğrenecek ve bu fırsatı değerlendirmek için harekete geçecektir."

"Çeşm!" diye uğuldadı soylu emirler.

"Van şehrinde olup bitenlerle ilgili endişelerim de sürüyor. Söylentilere göre, orada bulunan Osmanlı Beylerbeyi Hüsrev Paşa bize saldırmaya kararlı görünüyormuş. Şamlı Ali Han, bir orduyla birlikte Kui'ye gitmenizi ve orada gücümüzü açık bir biçimde göstererek, paşanın planlarını boşa çıkartmanızı istiyorum. Hiçbir şey, babamın büyük çabalarla elde ettiği Osmanlı Barış Anlaşması'nı korumaktan daha önemli olamaz."

"Allah! Allah! Allah!" nidaları kaplamıştı odayı bir anda. Ali Han memnun görünüyordu. İsmail onu durdurmadan önce Peri'nin kendisine tebliğ ettiği bu görevi nihayet resmî olarak üstleniyordu.

"Başka bir konu var mı?"

Halil Han ayağa kalktı. "Sarayda geleneklere aykırı, uygunsuz davranışlar sergilendiği yönünde söylentiler dolaşıyor," dedi, işaret parmağını prensesin önündeki perdeye doğru sallayarak. Odaya uzun ve huzursuz bir sessizlik çökmüştü.

"Sorununuzu açıklayın," diye talepte bulundum hemen.

"Bazıları, Şah'ın öldürüldüğünü iddia edebilecek kadar kendilerinden emin konuşuyor," diye sürdürdü Halil Han.

Halil, uzun zaman önce Peri'nin muhafızı olduğundan ve bu tür görevler efendi ve hizmetkâr arasında ömür boyu devam eden bağlar oluşturduğundan, neden şimdi böylesine bir mecliste prensesle tartışmaya girmeye karar verdiğini anlayamıyordum.

"Doktorun verdiği ölüm raporu bu konuda kesin bir ifade içermiyor," diye hatırlattım kendisine.

"Cinayet organizasyonunun haremden yönetildiği yönündeki söylentileri prensesin bilgisine sunmak benim görevimdir."

Halil Han'a karşı duruşumu dikleştirip, kaşlarımı çatmıştım.

"Bu çok küstahça bir çıkış," dedi Şemkal, sıçrayıp olduğu yerde ayağa kalkarken. "Sen ne ima ediyorsun?"

Perdenin ardından Peri, "Saltanat haremine dair siz erkekler arasında daima meraklı söylentiler dolaşır. Haremi sanki afyon etkisiyle gününü gün eden zevk-ü sefa müdavimlerinin yaşadığı bir yer olarak tahayyül eder gibisinizdir ama orası daha ziyade mevkiler ve görevlerle organize olmuş bir ordu taburuna benzer. Haremde neler olup bittiğini siz nasıl bilebilirsiniz ki? Oraya hiç girdiniz mi?"

"Haşa girmedim," dedi Halil Han.

"O durumda bu tür tasaları bana bırakmanızda büyük fayda var."

Odadakiler gülüşmüş ve Halil Han kıpkırmızı kesilmişti. "Bir dakika! Eğer İsmail Şah gerçekten öldürüldüyse, bir sonrakine de aynı muamelenin yapılmasından bizi ne koruyacak? Elini kolunu sallayarak serbestçe dolaşan bir katilden korkmamak için hepimizin aptal olması lâzım."

Salondaki adamlardan bazıları aslında gerçekten endişeli görünüyordu. Emir Han'ın yüzü iyice asılmış, dudakları sarkmıştı. Tanrı esirgesin, prensesten hakikaten korkuyorlardı!

"Geçtiğimiz aylarda yaşadıklarımız düşünülecek olursa, işlerin daha kötüye gideceğini tahayyül etmek oldukça güç," diye karşılık verdi Peri. "Velhasıl, verilen buyruklara itaat ettiğiniz sürece, şahsen bu endişenizin yanında yer alacağıma söz veriyorum. Bildiğiniz gibi, sizi hiçbir zaman ortalıkta bırakmam. Saraydaki gelişmelerde yer almam yasaklandığında bile, Şah tarafından lanetlenmiş kişiler için merhamet dileyerek kendim için büyük bir tehlikeye atıldım."

"Doğru söylüyor," dedi Şemkal.

"Buna karşılık, şimdi sizden, yeni rolümün Muhammed Hüdabende'nin baş danışmanı olduğu ön kabulüyle, bana sadakat yemini vermenizi istiyorum. Beyler, bu konudaki kararınız nedir?"

"Herkes sesini duyursun," diye yönlendirdim ben de soyluları.

"Bir ülkenin sahip olabileceği en büyük bilgeye selâm olsun!" diye bağırdı Pir Muhammed Han, heyecanı kuşkuya yer bırakmaksızın hapisteki akrabalarının affedilmesine duyduğu mutluluğu yansıtarak.

"Allah! Allah!" diye haykırıyordu Şemkal de, herkesi tekbir getirmeye teşvik ederek.

Sesler yüreğimin keyifli atışını yansıtır gibiydiler. Peri'yi görmek için perdenin arkasına geçtiğimde prensesin çoktan ayağa kalkmış olduğunu görmüştüm. Birdenbire gözüme tıpkı babası gibi uzun boylu ve atletik yapılı, safran rengi kaftan giymiş olarak görünmüştü. Ne gülümsüyor, ne de somurtuyor, ama yetkiyi tamamen eline almış olmanın rahatlığını yansıtıyordu. Soylu erkekler asla itiraf etmeyecek olsa da, prensesin cesareti onları yola getirmişti. Saltanat ruhu prensesin içine öylesine eksiksiz bir biçimde yerleşmişti ki, bana içinden dışarıya doğru onu aydınlatırmış gibi görünüyordu. Bazıları bunun Peri'nin kanında olduğunu söyleyebilir ama ben onun bütün bu itibarı en ufak ayrıntısına kadar bileğinin gücüyle elde ettiğini biliyordum ve yüreğim büyük bir kıvançla doluyordu.

Sonraki birkaç gün, en düşük rütbeli ayakçı oğlanlar da dahil saraydaki herkes yaklaşan tahta çıkma seremonisinin organizasyonuyla uğraştı. Soylular sadakatlerini göstermek hevesiyle sabahın erken saatlerinde huzuruna çıktıkları prensesten buyruklarını alıyorlardı. Öğleden sonra

da herkes uzun bir istirahata çekiliyordu. Akşam iftardan sonra Peri ve ben sarayın işleyişini sürdürmesi için hayati öneme sahip görevler üzerinde çalışmaya devam ediyorduk. Bu çalışma, gün ağarmadan hemen öncesinde, sahur vaktindeki yemek faslına kadar da aralıksız biçimde, sürekli birbirimize bir şeyler danışarak sürüyordu. Peri, babasının yanında aldığı eğitimde edindiği bilgiyi nihayet hayata geçirme fırsatı bulmuş ve büyük bir tatminle, pırıl pırıl parlar hale gelmişti. Annesi bile kızının yeni gelinler gibi ışıldadığı yorumunu yaparak, onu artık evlilik konusuyla rahatsız etmez olmuştu. Soylular prensesin selâmlığında toplantı için bir araya gelirken, malikâneye biraz daha erken gelerek sorunlarını bana duyurmaya çalışıyorlardı. Problemleri bana anlatıyorlar, bunları gündemime almam için yalvarıyorlardı. İçlerinden samimi bulduklarım ve prensese yararı dokunabilecek olanların sorunlarını çözmek için elimden geleni yapıyordum.

Ramazan ayının son günü olan arife gününde hepimiz büyük bir kutlama yapmak için tam havamızdaydık. Şah'ın yeni ölmüş olması nedeniyle aşırı eğlenceler yapmak yasaklanmıştı ama Peri, hizmetli hanımları ve hadımları için oruç ayının bitişini idrak etmek amacıyla saygın bir kutlama hazırlatmıştı yine de. Dinî bilgisi yüksek bir kadın bize ruhani konuşmalar yapmış, Kur'an'ın Hz. Muhammed'e -selâmet üzerine olsun- Ramazan ayında indirildiğini hatırlatmıştı. Ben de büyük bir huşu ile dua etmiş, son zamanlarda yaptıklarımdan dolayı af dilemiş ve kusurlarımın Tanrı'nın gözünde günah olarak yargılanmayacakları ümidimi dile getirmiştim.

Yeniayın çıkmasından hemen sonra öyle bir ziyafet sofrasıyla karşı karşıya kalmıştık ki, yaşadıklarımız hayal edebileceklerimizin çok ötesindeydi: Öbek öbek kızarmış kuzu etleri, uzun şişlerde kebaplar, baharatlı, nohutlu veya kuru meyveli pirinç pilavları ve sayısız diğer yemekler. En sevdiğim yemeklerden biri olan maydanoz, çemenotu, kişniş ve yeşil soğanla haşlanmış ve üzerine yemeğe özel lezzetini veren cin limonu damlatılarak kokulandırılmış kuzu etli yemekle başlamıştım ziyafete. Yanında doğranmış salatalıkla karıştırılmış serinletici yoğurtla birlikte, uyumlu tatların dilimde yarattığı lezzetler beni mest etmişti. Peri'nin en yakın hizmetkârı olmamdan dolayı özellikle benim etrafımda dolanıp duran ayakçı oğlanlar defalarca yanıma gelerek çeşitli içecekler ve sıcak ekmek getirmiş ve ben de onları mutlu etmek için ne getirdilerse almıştım. Mesut Ali de kısa bir süre benim yanımda oturmuştu ama sonra oyun oynamanın cazibesi onu Peri'nin avlusuna çekti

ve orada diğer oğlanlarla havai fişek ateşleyip heyecanla bağrıştılar. Sonradan ben de avluya çıkıp oynayan çocukları seyrettim.

"Hey sen, darbeli!" diye bir sesleniş duydum birden. "Benimle tavla oynayacak kadar erkekliğin var mı hâlâ, ha?"

Bu ses, Mesut Ali'yi tahrik etmeye çalışan Ardalan'ın sesiydi. Hemen ortaya atılıp Mesut Ali'yi korumaya geçmemek için kendimi zor tutmuştum. Aylardır onun vücudunu ve gücünü geliştirmekle uğraşmıştım ve o an artık onun kendini test etmesine imkân tanımam gerektiğini düşünmüştüm.

Ardalan'ın sataşmaları sürüyor ve Mesut Ali'nin minik yumrukları vücudunun iki yanında gergin vaziyette bekliyordu. "Büyük konuşuyorsun ama bir korkaktan başka bir şey değilsin!" diye bağırdı sonunda Mesut Ali.

Ardalan kıpkırmızı olmuştu. Mesut Ali hızla ona doğru seğirtip, sol elinin tersiyle oğlanın böğrüne bir şamar aşk ediverdi.

"Kaybetmeyi hazmedecek kadar erkekliğin var mı senin?"

"Ne?"

"Söylesene, var mı?" diye üsteliyordu Mesut Ali, köşeye sıkışmış kedi gibi kabararak.

Ardalan bir adım geri çekilip, açık ellerini havaya kaldırmıştı. "Elbette. Hadi kuralım oyunu.

Bir şekilde Mesut Ali'nin yüzümdeki gururlu gülümsemeyi görmesini sağladım ve sonra oğlanları oyunlarıyla baş başa bırakarak içeri döndüm.

İçerde sıra şiir okumaya gelmişti. Prenses, zamanında babası için şiir okuyan kör adamı buldurup getirtmiş ve adamın gözleri görmediği için de onu haremliğe sokmakta sakınca görmemişti. Karınlarımız tıka basa doyduktan sonra da ondan, Şehname'den bölümler okumasını istemişti. Kör adam altı telli tarını akort ederken Peri bana dönüp, "Bu gece sevgili babam o kadar aklımda ki, ölümünden bu yana geçen bir buçuk yıla yakın zamandır yaşadığımız onca olaydan çok daha fazla düşünüyorum onu, demişti.

"Bu kısacık zaman diliminde gerçekten de iki farklı ömür yaşamış gibiyiz. Babanız sizin ne kadar iyi bir yönetici olduğunuzu görse nasıl gurur duyardı!"

Gülümseyişi sadece gururdan ziyade daha asil bir şeyler yansıtıyordu; üstlendiği rolün gereklerini doğru dürüst yerine getiriyor olmanın özgüveniydi belki de bu. "Lakin planlarım babamınkilerden farklı,"

dedi Peri. "Babam kendini tamamen dine adamak istediğinden, kitap ve pek çok şiir tarzına yönelik sanatları bıraktı. Bense bütün bunları geri getirmek ve saltanatımızı çağın düşünce merkezi haline sokmak istiyorum. Sanatçılar, kaligraflar, ciltçiler, ressamlar ve şairlere siparişler verip yarışmalar düzenleyerek eski yeni bütün yetenekleri taltif edeceğiz. Insanların yürekleri şiirin keyfi ve sanatın güzelliğiyle yeniden coşacak. Sadece geçmişin ustalarını onurlandırmakla kalmayıp, geleceğin ışıltılarını da yaratacağız. Cevahir, bu hayali gerçek kılmak için bana yardım etmeni istiyorum."

Aşmak zorunda kaldığımız onca engelden sonra, güzelliği, öğrenmeyi ve onuru kutsayan bir saltanat yaratabilmek! Ne kutlu bir erek!

Kör adam şiir okumaya başladığında Peri gülümsedi ve ben de prensesin etrafına yaydığı güçlü ve gerçek enerjiyi iliklerime kadar hissettim. Salonda sesler kesilmiş ve kör adamın melodik sesi Firdevsî'nin dizelerine hayat vermeye başlamıştı. Çağımızdan beş yüz yıl önce yazılmış olmasına rağmen bu satırlar hâlâ kanımı kaynatıyor, içimi Peri'nin hayallerini gerçekleştirme arzusuyla doldurup taşırıyordu.

Soylu ve cesur savaşçılar, şunu görün ki sizler,
Yaptığınız her işte doğru davrandığınızdan emin olmalısınız.
Şayet Tanrı dan gecenizi güne döndürmesini isterseniz,
Kutsal izniyle zafere de ulaşabilirsiniz ama
Borular öttüğünde hâlâ karanlıkta olacağınızı bilesiniz.
Ve buna rağmen sıçrayıp eyerlerinizin üzerine yerden,
Sanki güneş yükseliyormuş gibi sürmeniz atlarınızı yekten
Gece yarıları düşmanlarınızla savaşa girmek içindir,
Savaş bitene kadar da dinlenmeyi hayal bile etmeden.
Zira dinlenmek, zaferimizi kazandıktan sonranın işidir.

Sanki o koskoca odada yalnızca şiir okuyan kör adam varmış gibi ona dalıp gitmiş Peri'ye bakarken, insanları kötülüğün elinden kurtarıp özgürleştiren Feridun gibi görmüştüm onu bir an. Firdevsî'nin en bilinen hikâyelerinde kahramanlarını üç farklı insan tiplemesiyle kurgulamasının hiç de rastlantı olmadığını düşünmüştüm. Bu insan tiplemeleri, bir anne, bir demirci ve bir de asilden oluşur. Zaten bu üçü birlikte çalışmadıkça zafer nasıl kazanılabilir ki?

Oruç ayının bitimi daima morallerin yüksek olduğu ve yüce gönüllüğün kendini en çok gösterdiği zamanlardır. Ben de bu fırsattan yarar-

lanıp Peri'ye, Celile ile ilgili hatırlatmamı yapmıştım. Prenses de büyüklük göstererek, kız kardeşimin yeni yıl tatilinden sonra Kazvin'e gelmesine rıza göstermiş, hareme yeni alınanların eğitimine başlanan o tarihlerde saraya getirilmesine izin vermişti. O zamana kadar ben de yükselen maaşımı biriktireceğimden, elimde hatırı sayılır bir miktar para olacaktı. Fakat yeni yıla üç aydan fazla zaman olması ve yeni bir şahın tahta geçmesiyle bütün hayallerin suya düşme ihtimalinin daima mevcudiyetini koruması, yine bir hayal kırıklığına sebep olmamak için gelişmelerin ayrıntılarını her şey netleşene kadar Celile'yle paylaşmama kararı vermeme neden olmuştu. Son gelişmeler kız kardeşimi zaten ziyadesiyle büyük bir hayal kırıklığına uğratmış olsa gerekti. Yeniden bir acıya sebebiyet vermek istemiyordum. Sarayda işlerin yoluna girmeye başladığını yazmak yerine, gelecek baharda mutlu bir sona ereceğimizden ümitli olduğumu belirtmekle yetinmiştim.

Ramazan ayının hemen ardından Muhammed Hüdabende, adamlarından bir grubu sarayda kendisi ve ailesi için düzenlemeler yapmaları için Kazvin'e göndermişti. Adamlar Enver Ağa ile buluşmuş ve o da harem dairesinde incelemeler yapmaları için grubun içindeki hadımlara gerekli izinleri sağlamıştı. Binalar, kör bir adama zarar verme ihtimali olan sivri köşeler, beklemeden insanın önüne çıkıveren merdiven boşlukları ve açık balkonlar bağlamında en ince ayrıntılarına kadar incelenmişti. Hadımlar, saray mimarlarıyla da görüştükten sonra bazı düzenlemeler önermişlerdi.

Muhammed Hüdabende'nin adamlarının saraya bir sonraki gelişleri, aralarında askerlerin de bulunduğu daha büyük bir grupla gerçekleşmişti. Peri ve bana söylenen, bu grubun saraydaki tadilatları kontrol etmeye geldikleriydi. Fakat aynı günün geç öğle sonrası saatlerinde Enver Ağa prensese bir mesaj göndererek hazine dairesinde bir çatışmanın filizlenmekte olduğu haberini vermiş, Peri hemen dayısına bir ulak gönderdikten sonra beni de neler olup bittiğini anlamam için şah malikânesinin selâmlığına yollamıştı.

Üzerime beni sıcak tutacak bir kaftan geçirip hızla Kırk Sütun Alanı'na giderken, Haydar'ın öldürüldüğü gün bahçelerdeki güllerin

askerler tarafından nasıl tarumar edildiklerini hatırlayarak, yeni bir çatışmaya şahit olmamayı diliyordum. Soğuk ve yağışlı bir gündü ve yanlarından yürüyüp geçtiğim ağaçlar ağır bir kar yükü altındaydılar. Hazine dairesinin önüne geldiğimde, olması gerektiği üzere, Şemkal'in Kafkas askerleri ve Tekelü Oymağı'ndan muhafızların birlikte nöbet tuttuklarını gördüm. Askerler ısınmak için ayaklarını yere vurarak çeşitli hareketler yapıyor ve bina kapısının önünde bir yandan diğerine gidip geliyorlardı. Fakat Hazine binasının karşı tarafında da bir diğer silahlı muhafız grubu daha toparlanmış durumdaydı.

"Müstakbel Şah böyle emretti," demişti, yeni askeri grubun başındaki komutan, nefesi havada buhar olup dağılırken. Komutan Ustaçlu Oymağı'ndandı.

"Bana verilen emir burada kalmamız yönünde," diyordu diğer yandan, Kafkas muhafızların başı da.

Adamlar karşılıklı durmuş, elleri silahlarında, birbirlerine dik dik bakıyorlardı.

"Selamın Aleyküm, değerli cengâverlerim," diye girdim söze, en buyurgan ses tonumla. "Çerkez Şemkal az sonra burada olacak. O zamana kadar saray işleyişine karşı saygılı olmak durumundasınız. Son defasında, kendi küçük meselelerini buraya taşıyan bir grup askere neler olduğunu unuttunuz mu?"

Sözümü bitirdiğimde de manidar bir kafa hareketiyle hapishanelerin bulunduğu yönü işaret etmiştim. Bu hareketim gerçekten de bütün adamları bir an düşündürmüş ve Şemkal gelene kadar beklemek konusunda bir mutabakata varmıştık. Hemen koşup Peri'ye havadisleri yetiştirmeliydim. Malikâneye vardığımda prenses ve dayısı, Mirza Selman'la birlikte toplantı halindeydiler.

"Prenses, yalvarırım bu konudaki düşüncenizi değiştirin," dediğini duydum Mirza Selman'ın, ahşap kafesin konuk yabancı erkek tarafından.

"Bunun için gerekçeniz nedir?"

"Yeni Şah'ın ilk olarak bilmek isteyeceği şey, yüksek arzuları karşısında başınızı eğerek kendisine itaat edip etmeyeceğiniz olacaktır."

"Fakat ileri sürdüğü fikir korkunç!"

"İtaatsizliğin daha da korkunç sonuçlar getireceğini düşünüyorum."

"Olup bitenlerin basit bir aşiret kavgası olduğunu görmüyor musunuz? Ustaçlu Oymağı yine saltanatı etkisi altına almak istiyor. Buna izin veremeyiz."

"Ama Şah kimi isterse onu yetkilendirebilir."

"Bir emir aptalca olduğunda da ona itaat eder misiniz?"

Şemkal yüksek sesle bir kahkaha patlattı. "Belli ki ediyor işte."

"Hangi geri zekâlı söyledi onu?" diye sordu Mirza Selman, paravanın arkasından kendini tanıtmamış olan sese tepki vererek.

"Benim, Şemkal! Geri zekâlı da sensin."

Şemkal ve Peri'nin biraz daha diplomatik olmalarını diliyordum içimden. Mirza Selman bu şekilde hırpalanmak için fazlasıyla yüksek bir mevkide bulunuyordu.

"İtaat üzerine sorduğunuz soru, akla, Şehname'de yer alan hikâyelerden biri olan hükümdar Kavus'un öyküsünü getiriyor," diye devam etti Mirza Selman, doğal bir ses tonuyla. "Kavus'un hikâyede nasıl bir uçma makinesi icat etmeye karar verdiğini ve bir kuş gibi onunla uçmayı denediğini hatırlıyor musunuz? Onun çevresindekiler de hükümdarlarının arzusunun aptalca olduğunu düşünür ama Kavus başarısızlıkla sonuçlanan keşif girişiminden yaralanıp çıkana kadar da efendilerine yardımcı olmayı sürdürürler. Bu hikâyeden çıkarılacak ders odur ki, saltanatın hizmetinde olduğunuz sürece liderlerinizin kararlarının arkasında durmanız gerekir; yanlış bile olsalar."

"Yani şimdi ben ülkemizin ekonomisini tehlikeye atarak iki aşiretin güç çekişmesine izin vermeliyim ki, Muhammed'e kendisinin hizmetinde olduğumu kanıtlayabileyim, öyle mi?"

"Evet, prenses. Benim görüşüm o yönde."

Peri o sırada bana dönüp, gözleriyle ne düşündüğümü öğrenmek istediğini belli etmişti. "Haklı," diye fısıldadım ben de. "Kendisine muhalefet etmeye başlamadan önce, yeni Şah'ın sizi sevdiği ve size güvendiğinden emin olalım."

Peri'nin yüzü kararmıştı. "Muhammed, kendisine karşı herhangi bir konuda muhalefet geliştirebilmemiz için son derece yetersiz biri," diye fısıldadı Peri de karşılık olarak.

"Peki ya karısı?"

"O sadece bir kadın," dedi Peri, dayısını güldürerek.

Sonra daha yüksek bir sesle Mirza Selman'a, "Bizimle bu konuda görüş alışverişinde bulunduğunuz için minnettarım ancak ülkenin yüksek menfaatleri için görüşlerinize katılmıyorum. Muhammed'in muhafızları derhal uzaklaştırılacak!"

Ahşap paravanın diğer tarafında uzun bir sessizlik olmuş, Peri de kendi bulunduğu tarafta sabırsızlıkla kuşağından çıkan ipleri çekiştirmeye başlamıştı.

"Değerli prenses, Şah'ın emirlerine karşı gelmemeniz için size yalvarıyorum. Geçen sefer olduğu gibi yine saf dışı kalmanıza meydan vermeyin," dedi Mirza Selman.

"Ama bu konuda haklıyım!" diye diretti Peri, sesinde bunalmış olduğu izlenimi vererek. "Eğer Ustaçlu Oymağı istediğini elde ederse, kendilerini bundan sonra her türlü ayrıcalığa yetkili göreceklerdir. Dahası, onların güvenilir muhafızlar olduklarını nereden bileceğim? Ülkemin servetini tehlikeye atmayı reddediyorum!"

"Prenses, hazinenin her üç aşiretin birden ortak koruması altına alınması konusunda ne düşünürsünüz? Kafkaslar, Tekelüler ve Ustaçlular."

Bunun iyi bir çözüm olduğunu düşünmüştüm. Böylece bir yandan Peri Şah'ın emirlerine boyun eğmiş olacak, diğer yandan da büyük bir kontrol mekanizmasını hâlâ elinde tutacaktı. "Bu mükemmel bir fikir," diye fısıldamıştım hemen Peri'ye doğru.

Fakat Peri beni duymazdan geldi. Mirza Selman'a dönerek, "O durumda kendi aralarında sürekli didişeceklerdir," dedi.

"Ancak bu konudaki itirazınız da pekâlâ sarayı bir iç savaşa sürükleyebilir," diye sürdürüyordu ısrarını Mirza Selman.

"Cevabım, hayır!"

"Peki, bu durumda Şah'ın askerlerini nasıl etkisiz hale getirmeyi planlıyorsunuz?" diye sordu bu defa Mirza Selman.

"O işi ben hallederim," dedi hemen Şemkal. "Hayatta, bir Tacik bürokratın asla beceremeyeceği şeyler de var."

Şemkal'in aşağılaması tatsız bir hoyratlıktı.

"Dayı!" diye ünledi Peri. "Safevi kanında, çok iyi bildiğin üzere, hem Tacik ve hem de Türk kanları mevcuttur. Biri olmadan diğeri nasıl sürdürür varlığını?"

Benim de kanımda her iki ulusun birden kanları bulunduğundan, Peri'ye bu konuda katılmak durumundaydım.

"Ya Kafkaslar?" diye yeni bir alan açtı Mirza Selman ama gayet bilgece biçimde daha fazla bir şey söylemedi bu konuda. Hepimiz, kızılbaşlarla karşılaştırıldığında saraya nispeten daha yeni girmiş bulunan Kafkas ve Gürcülerin saltanat katında daha yüksek pozisyonlar elde etmek için kapıları zorladıklarını biliyorduk.

"N'olmuş Kafkaslara? Biz de herkes kadar cesuruz," dedi Şemkal.

"Hepimiz İranlıyız!" diye saptamıştı Peri.

"Bir de şu aşiretler meseleyi böyle görse! Herkes sadece kendi grubunun çıkarlarını gözetiyor. Ustaçlular Ustaçluları, Kafkaslar Kafkasları kolluyor. Bu hep böyle mi sürmek zorunda?" diye sordu Mirza Selman.

Görünen manzaraya bakılacak olursa, şimdiden sonra Peri dayısının tarafına geçip Mirza Selman'ın karşısına mı çıkacaktı?

"Hayır," diye karşılık verdi Peri. "Fakat hazine dairesinin korunmasıyla ilgili kararım kesindir."

Uzun ve sinirli bir duraksama olmuştu yine. "Tanrı aşkına, prenses! Bu yaptığınız bir hata!" dedi Mirza Selman.

"Ben de Mirza Selman'a katılıyorum, prenses," diye fısıldamıştım o an, ama diğer taraftan baş veziri destekliyor olmak tuhaf geliyordu çünkü babamı öldüren muhasebeciyi ne kadar tanıdığını bana tam olarak anlatmadığını biliyordum.

Peri'nin beni onaylamaz bakışlarından sanki ateş püskürüyordu. "Şemkal, git ve adamları sindir!" diye buyurdu Peri. "Mirza Selman, görüşmemiz bitmiştir."

İsmail'le yaşadıklarından hiç mi bir şey öğrenmemişti? Neden şimdi yeni Şah'ın üzerinde etki kurabileceği halde mücadeleyi kaybetmesine neden olacak biçimde ayak diremek zorunda hissediyordu ki kendini? Tek ümidim, Muhammed'in, tıpkı Peri'nin düşündüğü gibi, hükümdarlık etmek fikrinden gerçekten uzak durmayı istiyor olmasıydı.

"Cevahir, sana uzun zaman önce söylediğim gibi, senin görüşlerinle her zaman uzlaşmayabilirim," dedi Peri, odada nihayet baş başa kaldığımızda.

"Fakat benim vazifem de, görüşlerimi daima size sunmaktır. Hükümdarlık etme arzunuzun sizi saf dışı bırakmasından korkuyorum."

"Çok yanılıyorsun; kararım tamamen stratejik bir karar. Muhammed benimle köşe kapmaca oynayarak paye koparamayacağını anlamak zorunda! İsmail için onca çaba sarf edip karşılığını vereceğine güvenerek yaptığım hatayı bu defa tekrar etmeyeceğim. Önceki Şah'la ilişkilerimi en başından ortaya koyamadım ve sonunda beni saf dışı bırakmak gayet kolay oldu. Bu defa karşımdaki gücün karşısına kendi gücümü de eksiksiz biçimde çıkartacağım ve sonunda korkusuz aslan galip gelecek!"

Gözleri, sanki her an kavgaya girmeye hazırmış gibi pırıl pırıl yanıyordu. Şaşkınlıklar içinde bakakalmıştım.

"Bu stratejiyle her şeyi tehlikeye atıyorum," diye sürdürdü sonra. "Ama bunu İran için yapıyorum. Ülkeyi Osmanlıların ya da Özbeklerin işgal etmesi durumunda insanların nasıl acı çekeceklerini düşünsene! Ya da yeniden bir iç savaş çıkarsa, bütün topraklarımızın kendi askerlerimiz tarafından nasıl kana bulanacağını getirsene aklına! Kendi adına tavrını koyamayan İranlılar için hareket etmeliyim ben. Damarlarımda saltanat kanı akıyor benim, ölsem de kalsam da görevim bu!"

Heyecanla söylediği bu sözler bir savaş söylevini andırıyordu. Bir süre sessiz kaldım; attığı müthiş tiradın ağırlığının yatışmasını bekliyordum.

"Bir başkaldırıyı mı kastediyorsunuz?"

"Mecbur kalırsam, evet!"

Şaşkınlık içinde bir adım gerilemiştim.

Prensesin gözleri gözlerimin içini aramış, bulunca da oraya odaklanmıştı. "Eğer iş o noktaya gelirse, senin yardımına her zamankinden fazla ihtiyacım olacak."

Sadakatin gerektirdiği şey bu muydu? Babamın da liderine yönelik benzer kuşkuları olmuş muydu acaba?

Elbette olmuştu.

Aynı akşam Balamani, Enver Ağa'nın hazine binası önünde Mirza Selman ve Çerkez Şemkal'in tartışmasına tanık olduğunu anlatmıştı. Mirza Selman, Kafkas ve Tekelü muhafızlarını Şah'ın emirlerine itaat ederek görev yerlerini terk etmeye çağırırken, diğer yandan Şemkal, Şah'ın gönderdiği Ustaçlu Oymağı'ndan askerleri, şayet bulundukları yerden çekip gitmezlerse bedelini ağır ödeyecekleri yönünde tehdit ediyormuş. Mirza Selman geri adım atmayınca da ulu Şemkal kılıcını çekerek havada sallamaya başlamış.

"Sen belki baş vezir olabilirsin," diye bağırmış Şemkal, "ama hâlâ bir hiçsin!"

Mirza Selman kulaklarına kadar kıpkırmızı kesilmiş ve ok gibi fırlayıp kaçmış; yüzünü görenler güneşte yandığını düşünüyormuş. Eskiden asker olmayı hayal eden biri için ne feci bir aşağılanma!

Sonra Şemkal, Ustaçlu askerlerini yerlerinden ayrılıp geri çekilene kadar taciz etmeyi sürdürmüş. Ustaçlular elbette durumdan hiç hoşnut değillermiş ama Şemkal de güçlü bir soylu olduğundan ve cüssesi bir dağ ayısının ürkütücülüğünü yansıttığından hamle yapmaktan çekinmişler. Fakat bir süre sonra tamamen çekilmek dışında yapabilecekleri yegâne hamle, Şemkal, Kafkas ve Tekelü askerleriyle çatışmaya girmek haline gelmiş. Lakin ortada dünya nimetlerine sırt dönme ihtimaline değecek bir dava görememiş olsa gerekler ki, çekilmeye karar vermişler.

Mirza Selman'ın davranışını duyduğunda tadı iyice kaçan Peri, buyruklarına itaat etmek yerine ortalığı karıştırdığına hükmettiği baş veziri derhal huzuruna çağırtıp bir açıklama istemiş, ben de daha iyi gözlem yapabilmek için ahşap kafesin ziyaretçi tarafındaki yerimi almıştım.

"Çok üzgünüm, prenses. Muhammed'in buyruğuna karşı gösterdiğiniz muhalif tavrı bir hainlik olarak değerlendirebileceğinden çok korktum, dedi Mirza Selman. "Sizi hainlikle damgalanmaktan korumaya çalışıyordum.

"Sen ne cesaretle hainlikten söz edebilirsin?" diye sordu Peri, sesi sinirden titreyerek.

"Prenses," dedi Mirza Selman, sesinde büyük bir çaresizlik tınısıyla. "Her ne kadar hoşa gitmeyen şeyler de olsalar, yaptıklarınızın sonuçlarına yönelik uyarılarda bulunmanın benim görevim olduğu hissiyatındayım."

"Şunu anlamıyor musun? Bana karşı yapılmadıkça hiçbir şey hainlik değildir!"

Peri'nin bu cümlesi kendisini şah olarak ilânıydı. Mirza Selman da benim gibi kendini alabildiğine şaşkına dönmüş hissediyordu. Ne kadar sinirli olursa olsun, hain ilân edilme riskine girmeden böyle bir iddiada bulunamazdı.

"Prenses, her şey emrettiğiniz biçimde gelişmiş bulunuyor. Hazine arzu ettiğiniz biçimde korunuyor. Saltanat orduları sınırlarımızı muhafaza etmek üzere kuzeybatıya sevk edilmiş durumda. Saray, yüksek keyfiyetiniz usulünce işlevini sürdürüyor. Ve fakat, çok yakında yeni bir şah tahta geçecek."

"O işin hallini siz bana bırakın."

"Durum çok hassas bir dengede."

"Duydunuz mu beni?"

"Evet, efendim."

Mirza Selman daracık odayı arşınlarken uzun bir duraksama yaşandı. "Prenses, başka bir konuda konuşabilir miyim? Beni ciddi biçimde düşündüren bir diğer konu var."

"Neymiş?"

"Dayınız. Tekrar yetkilendirilecek mi?"

"O benim arzularımı kolluyordu. Size karşı davranışlarını tasvip etmiyorum ama sizin de bana karşı davranışınız kabul edilebilir gibi değil. Emirlerime itaatsizlik ettiniz."

"Safevi Hanedanlığı'nın gülü," diye girdi baş vezir. "Aranızdaki aile bağlarının sizleri daima bir arada tutacağını biliyorum. Ancak benim durumum ne olacak şimdi? Adımı yeni Şah a telaffuz edecek misiniz?"

Diğer bir deyişle Peri onu tekrar baş vezir olarak önerecek miydi? Hizmetkârların çoğu bu soruyu böylesine doğrudan sormaya cesaret edemezdi. Soruda öylesine bir aciliyet hissetmiştim ki, hızla paravanın ziyaretçi tarafından ayrılıp odadan çıkarak, Mirza Selman'ı daha fazla hırpalamamasını söylemek için Peri'nin tarafına geçmiştim.

Ahşap kafesin Peri'nin olduğu tarafına ulaştığımda prensesin sesi hâlâ alabildiğine sinirli çıkıyordu. "Hanemizde daima itaatkâr hizmetkârlara bir yer bulunur," diyordu Peri. "Siz öyle bir hizmetkâr mısınız?"

"Elimden geleni yapıyorum," diye cevapladı Mirza Selman. "Yalnız şu anda sizin arzularınızla müstakbel Şah'ın arzuları arasında sıkışıp kalmaktan kendimi korumakta zorlanıyorum."

"Prenses..." diye fısıldadım Peri'ye ama o, elini kaldırıp beni susturdu.

"Önümüzdeki haftalarda bana olan sadakatinizi kanıtlamanızı istiyorum.

"Tanrı isterse, kanıtlayacağım.

"Kanıtlayın o halde. Şimdi gidebilirsiniz. Ve bir dahaki sefere huzuruma, bana olan itaatinizin derinliğini gösterecek bir yol bulup öyle gelin."

Peri'nin sesi alabildiğine soğuktu.

"Prenses," diye hemen söze girmiştim, Mirza Selman huzurdan ayrılır ayrılmaz. "En yakın hizmetkârlarına karşı hoşgörülü olmayı reddeden erkek kardeşinizin yaptığı hatayı biz de yapmayalım. Mirza Selman'ın, kendisine hâlâ değer verdiğinizi bilmesini sağlayarak moralini yükseltmek daha bilgece olurdu."

Peri'nin az önceki öfkesi öylesine çabuk buharlaşmıştı ki, aslında rol yaptığını o zaman idrak etmiştim. "Merak etme, onu da yapacağım. Mirza Selman halihazır resmî baş vezir olduğu için pozisyonunun sağlam olduğunu veya bana ne yapacağımı söyleyebileceğini düşünmeme-

li. Buyruklarımıza itaat etmediğinde hesap sorulmalı; yoksa yine yapar. Şu anda onun güvenilir bir hizmetkâr olup olmayacağını test ediyorum. Bakalım sonuna kadar bizimle yürüyebilecek çılgın karaktere sahip mi?"

Hazine dairesinde yaşanan olaylardan kısa bir süre sonra Muhammed Hüdabende ve ailesi kutsal Kum şehrine ulaşmış, Muhammed'in annesi Sultanam'ın evine yerleşmişlerdi. Saray entrikalarına daha fazla tahammül edemeyen Sultanam daha önceden oraya, evine dönmüş bulunuyordu. Hep beraber Tanrı'ya şükranlarını sunmak için yerel camiye gitmişler. Tabii saltanat katındaki soylular, Kum şehrine gidip yeni Şah'ın gözüne girme çalışmalarına bir an önce başlamak amacıyla onu ziyaret etmek için sabırsızlanmakta gecikmemişlerdi ama Peri herkesin sarayda kalarak işlerini tamamlaması konusunda ısrarlı davranıyordu. Prensesin idaresi altında oflayıp puflasalar da, Peri'nin gücü öylesine büyümüştü ki, saraydaki çoğunluk bütün buyruklarına itaat ediyordu.

Mirza Selman bir istisnaydı. Prensesin huzuruna çıkıp, Peri'nin Muhammed'e saygılarını sunmak amacıyla Kum şehrine gitme izni istemiş, böylece hazine dairesinde yaşanan olayı ve Peri'nin silahlı birlikleri ülkeyi Osmanlı işgalinden korumak amacıyla sınıra gönderme kararını kendisine bizzat, yüz yüze izah etmesinin daha uygun olacağını düşündüğünü dile getirmişti.

Peri ve ben ahşap kafesin aynı tarafından Mirza Selman'ın konuşmasına kulak vermiştik.

"Prenses, Şah'la yapacağınız ilk görüşmenin önünü açmayı arzuluyorum. Erkek kardeşinizle aranızda kötü niyetli gevezeliklerin saçtığı bütün nifak tohumlarını ortadan kaldırdığıma emin olacağım. Benden size olan sadakatimi ispatlamamı istemiştiniz; ben de işte bu dediğimi yapacağım."

"Aceleniz ne?"

"Ben temkinli bir adamım. Şah buraya geldiğinde başını ziyaretçiden alamaz hale gelecek ve onda iyi bir intiba bırakmak güçleşecek. Kendisine sizin bütün başarılarınızı anlatmak istiyorum; İsmail'in tahta geçmesine nasıl yardımcı olduğunuzdan başlayıp, bizzat Muhammed'in

kendisinin gelmesinden önce nasıl sarayı işler halde tutmaya çaba gösterdiğinize kadar her şeyi anlatacağım. Onu, size ne kadar ihtiyacı olduğu yönünde ikna edeceğime inancım tam."

"Yapmayı planladığınız işlerin tamamı bunlar mı?"

"Hayır," dedi Mirza Selman. "Doğal olarak, baş vezir olarak görevimde kalmayı da istiyorum elbette. Eğer Şah da bunu onaylarsa, size ve kendilerine vermekte olduğum hizmeti sürdüreceğim."

Peri bana doğru eğilip, "En azından kendi isteklerini de itiraf ediyor," diye fısıldamıştı.

Şemkal, saray sınırları içinde Mirza Selman'ı ne zaman görse terörize ediyordu. Hançerini çekip ucuyla kendi parmağını kanatarak silahının ne kadar sivri ve keskin olduğunu Mirza Selman'ın gözüne sokuyor veya bağıra çağıra savaş alanlarında perişan ettiği düşmanları nasıl alıcı kuşlara terk edip gittiğini anlatarak gözdağı veriyordu. Mirza Selman'ı tehdit etmeyi sürdürerek, sanki baş vezirlik makamının o an için saraydaki kendi statüsünden daha yüksek olması gerçeğini dengelemeye çalışır gibiydi. Benim düşünceme göre, Mirza Selman'ın saraydan ayrılmak istemesinin nedeni kendini tehdit altında hissetmesiydi. Gitmesine izin verilmesi gerekip gerekmediği yönünde ikilem içindeydim.

"Mirza Selman, size iki koşulla saraydan ayrılmanız için izin veriyorum: Ayrıldığınızı kimseye duyurmayacaksınız ve abimle buluşur buluşmaz hakkımdaki görüşlerini yazıp bildireceksiniz. Zatınıza tanınan bu ayrıcalık, size duyduğumuz güven nedeniyle bağışlanmıştır."

"Teşekkür ederim, değerli prenses. Bana olan güveniniz büyük bir onur."

"Hazine dairesindeki olaylarla ilgili ne söylemeyi planlıyorsunuz?"

"Yüreğinizde ülkenin yüksek çıkarlarından başka hiçbir şey olmadığını."

Mirza Selman'ı uğurlarken, yüzünü aydınlatan küçük bir gülümseme görmüştüm yüzünde. Çok istediği bir şeyi elde etmeyi başarmış biri gibi coşkulu duruyordu.

Peri ve dayısı Şemkal yine yakınlaşmışlardı ve her gün birlikte stratejiler üzerine görüş alışverişi yapıyor, sıklıkla da karşıt görüşlere sahip olu-

yorlardı. Mirza Selman'ın saraydan ayrılmasıyla kendi rolü öne çıkmış olmasına rağmen, Peri'nin baş vezire Kum şehrine gitmesi için izin vermiş olmasının korkunç bir hata olduğunu düşünüyordu. Prensesle yine özel odasında dip dibe oturdukları günlerden birinde Şemkal, Mirza Selman'ın Muhammed'e Peri hakkında canı ne isterse onu söyleme özgürlüğüne sahip olduğunu bile söylemişti.

"En iyi becerdiği iş kendi pozisyonunu geliştirmek. Mirza Şükrullah'tan da nasıl sıyrılıp geçti, hatırlasana."

"Dayı, Mirza Selman'ın sadakatsizliğine ilişkin tek bir delilin var mı?"

Şemkal ne diyeceğini bilememiş, kırpışan gözlerini odanın içinde gezdirip düşünmüştü. "Ne diye Şah'ı bekleyip kararlarını kendin açıklamadın ki sanki? Hiç kimse bunu senden daha iyi yapamaz."

Peri bir an durup düşünmüştü. "Mirza Selman'ın mevkiini geliştirmesine hiçbir itirazım olamaz benim. Eğer Muhammed'i baş vezir olarak kalması konusunda ikna ederse bu benim işime gelir. Üçümüz muhteşem bir ekip oluruz. Mirza Selman ve ben stratejileri belirleriz, Şah da soylulara ne yapacaklarını tebliğ eder."

"Sen bu Mirza Selman'ı benim kadar iyi tanımıyorsun; bütün şu geçen zaman içinde beraber İsmail'e hizmet verdik biz onunla."

"Tam olarak ne biliyorsun hakkında?"

"Güvenilmez biri olduğunu."

"Kanıtın ne?"

"Davranışları. Bir gün saltanat katından birine sanki en yakın arkadaşıymış gibi methiyeler düzer, ertesi gün onu yerle bir etmenin yolunu arar. Ulu Tanrım! Çocuğum, sen niye hiç benim sözümü dinlemiyorsun?" Şemkal yorgun düşmüş gibiydi.

Prenses dayısına soğuk soğuk bakıyordu. "Sanırım artık kendi işlerime bakma zamanı geldi," diyerek vermişti Şemkal'in sorusuna cevabını.

Koskoca adam prensesin bakışları altında ezilmiş, Peri'nin etrafa saçtığı saltanat havasının ışığı sanki gözlerini kamaştırmıştı. O an Feriştah'ı ziyaret etmeye karar vermiştim. Belki müşterilerinden biri Mirza Selman'ın gerçek niyetine ilişkin bir şeyler duymuş olabilirdi.

O sabah Feriştah'ın evine doğru yürürken, sebebini bilmediğim şekilde yüreğimde bir ağırlık hissediyordum. Kışın ortasındaydık ve şehir sabahın erken ışıkları altında soğuk ve donmuş görünüyordu. Hatice'nin ölümünden o güne kadar geçen ayları tek tek aklımdan

geçirmiş ve yılın daha makul günlerinin geçip gitmiş olduğunu idrak etmiştim. Merhum Şah'ın peşine kararlılıkla takılmış olmak acılarımdan biraz olsun sıyrılmamı sağlayan bir sonuç yaratmıştı; şimdi artık İsmail'in yarattığı terör nihayet sona ermişti ama bu sefer de Hatice'nin acısı su yüzüne çıkıyordu işte yeniden. Nereye gömüldüğünü bile bilmiyordum –kuşkusuz isimsiz bir mezarda yatıyordu. Dolayısıyla, gidip içimdeki acıyı dökebileceğim bir yer bile yoktu. Feriştah da büyük acılar yaşamıştı ve beni anlayabilirdi.

Feriştah'ın evine vardığımda uşağı beni dosdoğru özel odasına götürmüştü. O gün oda tütsü kokuyor, iri cam taslar kıpkırmızı elmalar, kabuklu cevizler ve hurmalarla dolu görünüyordu. Ayakkabılarımı çıkartmış, ipek kaplı bir mindere yaslanmış, kakuleli çayımı içip kendimi iyice rahatlamış hissetmiştim. Duvara yapılmış resimdeki hanımefendi hâlâ yakışıklı sevgilisiyle oynaşmaya devam ederken, Hatice'yi düşünmeye çalıştım.

Odaya Feriştah girdiğinde nefesim kesilmişti. Kahverengi kadife misali kaşları, bir meralinkiler gibi yüzünde koskocaman açılmış bakan gözleriyle muhteşemdi. Dudakları kırmızı kırmızı parlıyor, cildi sanki fildişi ipektenmiş gibi pürüzsüz görünüyordu. Uzun, kalın, siyah saçları türkuaz kaftanının omuzlarından aşağı serbestçe dökülüyordu. Ne kadar güzeldi!

"Selamın aleyküm, Cevahir. Ziyaretin mutluluk verici."

"Senin de varlığın. Feriştah, seni tekrar ziyaret edebilmem için bana açık kapı bırakmış olman büyük bir incelikti. Buraya gelmemin nedeni, sana bazı şeyler danışma ihtiyacı duymuş olmam."

"Eski bir dosta yardımcı olmaktan her zaman mutluluk duyarım."

Bacaklarımı oturduğum minderin altına doğru kıvırıp, "Bildiğin gibi, yakında yeni Şah geliyor. Bu arada benim de, yeni Şah'ın baş veziri olmayı ümit eden bir adamla ilgili bazı bilgilere ihtiyacım var," dedim.

"O da benim müşterim," dedi Feriştah.

"Mirza Selman?"

Yüzüne kondurduğu muzır gülücük her şeyi söylüyordu.

Şaşırmıştım ama aslında şaşırmamalıydım. "Peri hakkında ne düşündüğüne dair herhangi bir şey söylediğini duydun mu?"

"Hayır. Ne bilmek istiyorsun?"

"Sadık olup olmadığını."

"Ya değilse?"

"Değilse, Peri yeni gelen şahla ölümcül sorunlar yaşayabilir demektir."

Feriştah bir an duraladı. "İsmail'in ölümüyle ilgili söylentiler düşünülecek olursa, Muhammed prensesin kendisini de zehirlemeye çalışacağından korkmayacak mı? Kör biri olarak o daha da çaresiz durumda."

"Mümkün tabii. İşte benim Mirza Selman'ın prenses hakkında iyi şeyler söyleyip söylemediğini öğrenmeye çalışmamın nedeni de, kısmen bu."

"Bir şey öğrenirsem sana haber ederim.

"Onu bir daha ne zaman göreceksin?"

"Çıktığı yolculuktan dönene kadar görmem."

"Anlıyorum."

Mirza Selman'a hiç kimseyi yolculuğu ile ilgili bilgilendirmemesi söylenmişti ama o Feriştah'a söylemişti belli ki.

Odayı kaplayan sessizlik sırasında konuyu değiştirip başka bir mevzu açmam gerektiğini idrak etmiştim. Feriştah'ı ilk bulduğum günden beri, geçmişte birlikte geçirdiğimiz zamanları hatırlıyor ve aslında onu sevmiş olduğuma ayıyordum. Birlikte olduğumuz o günlerde bunu anlamamıştım; çok gençtim ve çok kendime dönüktüm. Ve Feriştah bir fahişeydi ve ben onun benim aşkıma lâyık olmadığını düşünüyordum.

Feriştah'ın gözleri yüzümden ayrılmamıştı. "Dostum, üzgün görünüyorsun."

"Son zamanlarda, genç olduğumuz günleri düşünüp duruyorum," dedim. "Ve birbirimizin kollarında olmamızı nasıl hissettiğimi hatırlıyorum. Sen benim için nasıl hissettin bilemiyorum ama seni sokaklardan kurtarabilmeyi ne kadar istemiş olduğumu, şimdi düşününce daha iyi idrak ediyorum."

Feriştah kuşkulu bakıyordu. "Gerçekten mi?"

"Hiç değilse seni kurtarmak için kafa yorduğumu sana o zaman söylemiş olmayı çok isterdim –zira gerçekten yormuştum."

"Kafan karışıktı," dedi Feriştah. "Her ne kadar kollarımda coşsan da, sevişmelerimiz bittikten sonra yüreğinin düşük seviyeli bir kadını da sevebileceğine yönelik düşünceden hızla uzaklaştığını hissedebiliyordum."

Demek beni dosdoğru anlamıştı; yıkılmıştım.

"O zamanlar hâlâ bir soylunun oğluydum," diye karşılık verdim. "Bu tür ilişkilerin önemsiz olduklarını düşünüyordum. Sevimli, sahipli bir kızla evleneceğimi ve bu kızın bütün hayatım boyunca bana hizmet

edeceğini bekliyordum. Sonra kadınların hizmetkârı olmam ne kadar manidar."

Feriştah gülümsedi. "Ve ben de sonunda erkeklerin hizmetkârı oldum. Vücudumun sadece kendi tercih sınırlarım içinde kalmış olmasını yeğlerdim doğrusu ama o kadar kısmetli biri değilmişim."

Ben de değildim.

"Beni suçluyor musun?"

Feriştah iç geçirmişti. "Keşke beni düşündüğünü ve yardım etmek istediğini itiraf edecek kadar cesaretin olsaydı."

Haklıydı. O zamanlar onu sevdiğimi itiraf edecek veya çektiği acıların seviyesini idrak edecek genişlikte bir yüreğe sahip değildim. Çocuksu bir tiksintiyle, Feriştah'ın durumundaki bir kadının hayatta yapmış olduklarından dolayı ebediyen damgalanacağını varsayıyordum. Sonradan kendime yaptığıma bakın! En azından o bir çocuk doğurma yetisini kaybetmemişti.

"Senden, kalbimin en derinlerinden özür diliyorum," dedim. "Seni hayal kırıklığına uğrattım çünkü ayrıcalıklıların çocuğuydum ama artık bunu yaptığım zamanlardaki gibi hissetmiyorum kendimi. Şunu anlıyorum ki, hayat bazen bazı fedakârlıklar yapmayı gerektiriyor; bunların pek çoğu da feda etmesi zor şeyler oluyor."

Feriştah'ın gözlerinde gördüğüm şefkat, gençlik yıllarımda verdiğim amansız mücadelelerde beni nasıl rahatlattığını hatırlamama neden olmuştu.

"Seni de değiştiren kendi fedakârlığın olmuş işte," diye karşılık verdi Feriştah. "Anlayış kuşun kanatlarını açmış ve şimdi özgürce uçuyor."

Bu güzel sözleri karşısında yüreğimde bir şeyler ayaklanmıştı.

"Belki de hep böyle kafeste kalmayacağız," diye ilâve etti. "Becerebildiğim anda kaçacağım ve sen de aynısını yapacaksın."

"İnşallah. Şayet Peri planlarında başarıya ulaşırsa, ben de özgürlüğümü gerçek anlamda yaşamaya daha yaklaşmış olacağım. Yok, eğer esirgeyicilik görmezse, ben de görmem. Bu da bütün planlarımın suya düşmesine neden olur."

"Ne planı?"

Feriştah'a, Celile'yi ve onun tamamen bana bağlı olan geleceğiyle ilgili endişelerimi anlattım. Anlatacaklarım bittiğinde sesim çatallaşmıştı.

"Zavallı çocuk. Neden bana daha önce ondan hiç bahsetmedin? Küçük bir ihtimal de olsa, belki sana yardımım dokunabilir, biliyor

musun? Mirza Selman Kazvin'den ayrılmadan önce, ona Kum şehrinde ziyaret edebileceği, yüksek fiyatlı bir hanımın adını verdim. Bu hanıma bir mesaj gönderip, işe yarar bir şeyler öğrenirse beni haberdar etmesini isteyebilirim."

"Çok minnettar olurum," diye karşılık verdim. "Biraz gümüş para işi kolaylaştırır mı dersin?"

"Bir beklentisi olmadan da yardımcı olur. Bütün büyük kentlerde böyle arkadaşlarımla oluşturduğumuz bir haberleşme ağımız var."

Peri'nin yanına döndüğümde, kendisine Feriştah'la aramızda geçen görüşmeyi aktardım ve hizmetlerine karşılık ona bir hediye göndermesini önerdim. Prenses de öylesine mükemmel bir çift incili telkari küpe gönderdi ki, gördüğümde mest olmuştum.

Birkaç gün sonra, Muhammed ve çevresindekiler Kum şehrinden kalkıp Kazvin'e yakın mesafede bir alana kadar gelmişlerdi. Astrologların kente girmek için en uygun anı saptamalarını beklerken kalınacak büyük bir kamp kurulmuştu. Lulu da yakın geçmişte benim önerimle saltanat katında yeniden saray astroloğu olarak çalışmaya başlamıştı. Ona da fikirlerinin sorulmasını diliyordum.

Muhammed bu kampa, kendisini ziyaret edip saygılarını sunması için Peri'yi de davet etti. Ben de Peri'yle birlikte bu konvoyda yer alacak bütün hizmetli hanımları, hadımları ve hatta Şemkal'in askerlerinin organize edilmesinde kendisine yardımcı oldum. Konvoyda yer alacak muhafızların sayısı ve ihtişamıyla prensesin gücünü açıkça göstermesinin hayati bir öneme sahip olduğu yönünde her ikimiz de mutabıktık.

Saraydan ayrılacağımız gün herkes prensesin altın kakmalı tahtırevanıyla yolculuk edeceğini bekliyordu ama ben bu aracı çok önceden yola çıkartmış ve şehir dışında belli bir yerde bizi bekliyor olmasını ayarlamıştım. Zira prenses ata binmek istemişti. Prensesin maiyeti olmaksızın yola çıkması kurallara aykırıydı ama biraz dalavereyle bu müşkülün de icabına bakılmıştı.

Sarayın şehre açılan kapıları açıldıktan kısa bir süre sonra prenses ve ben Saltanat Atlarının Gezinti Alanına yakın küçük parkta peyda olmuş, orada bizi bekleyen atlarla buluşmuş ve buz gibi serin havada

birlikte at koşturmuştuk. Peri en sevdiği Arap kısrağı Asal'a -ata bu isim orman balı renginde olduğu için verilmişti- biniyordu. Üzerinde kenarları kürklü ve ata binmek için özel olarak eteklerinde yarıklarla tasarlanmış gri bir kaftan, altında yün pantolon, ayaklarında deri ayakkabılar, başında bütün saçlarını toplayıp içine sığdırdığı kürk bir kalpak ve yüzünde gözleri dışında her tarafını kaplayan gri bir yün atkı vardı. Peri'nin atıyla yakınından geçtiği bir oğlan çocuğunun annesine seslenip, "Ben de büyüyünce bu adam gibi olacağım," dediğini duymuştum.

Kentin Tahran Kapısı çıkışına kadar makul bir hızda ulaşmıştık. Bu kapının açıklığı iki kemerden oluşur ve böylece trafiğin her iki yönden de akması sağlanır. Kemerlerdeki beyaz, sarı ve siyah karodan desenler bana hep kelebekleri hatırlatır ve içimi olabilecek en büyük aşkla gidilen bir yolculuğa eşlik edecek cinsten bir iyimserlikle doldurur.

Hemen arkamızda, prensesin tekaüt veziri Mecit liderliğindeki hadımlar ve ayakçı oğlanlar, sonra Peri'nin giyeceklerinin, kişisel ihtiyaçlarının ve erkek kardeşine sunacağı armağanların taşındığı sandıklar geliyordu. Onların da arkasında Kafkas ve Tekelü Oymağı askerlerinden Peri'nin dayısı tarafından toparlanmış heybetli bir süvari birliği ve en arkada da kamp malzemelerini taşıyan hamallar bulunuyordu.

Atlarımızın üzerinde Tahran Kapısı'ndan geçerken, prenses arkasına dönüp yolculuğunda ona eşlik edecek uzun kervana bakmış ve bana, "Yüce Tanrım! Ne hoş bir görüntü bu, öyle değil mi?" diye sormuştu.

"Öyle gerçekten!"

Kervan, taşıdığı yükün miktarı nedeniyle yavaş ve gösterişli bir yolculuk yapacaktı. Kapıdan geçtiğimiz anda Peri, "Hadi gidelim!" diye bağırıp atını koşturmuş, kervandan kopmuştu.

Dörtnala, hızla uzaklaşan Peri aramızdaki mesafeyi iyice açmıştı. Karla kaplı dağların omurgası boyunca ilerliyorduk. Etrafımızı saran kutsanmış topraklar alabildiğine açıktı ve önümüzde akıp giden buzlanmış yol bomboştu. Peri'ye yetişmeye çalışıyordum ve soluğumdan çıkan buhar her yanımı kaplıyordu ama ne yapsam ona yaklaşamıyordum. Prenses atını daha da hızlandırıp iyice uzaklaştığında, bir binici olarak da mükemmelliğine hayran kalmıştım; onu at sırtında gördüğüm zamanlar sayılıydı. Sanki havanın içinde uçuyormuş gibi gidiyordu. Bir süre sonra da ufukta yayılan uçsuz bucaksız manzaranın içinde gözden kaybolmuş ve bir daha asla geri gelmeyeceğini düşünmeme neden olmuştu. Başka nereye gidecektiyse? Saraydaki sorumlulukları,

aldığı her nefesi tüketiyordu. Böyle açık havayı görüp kendinden geçmesi ondandı.

Uzun süre dörtnala at koşturan Peri nihayet geriye, bana dönmüş ve sonra yolumuza birlikte devam etmiştik.

"İşten güçten uzak olmak ne güzel!" At koşturmaktan nemlenmiş cildi pırıl pırıl mutluluk saçıyordu.

"Mutlu görünüyorsunuz, prenses. Bunu görmek ne kadar sevindirici."

"Yeni bir şah ve yeni bir çağ var önümüzde. Bu sefer her şey başka olacak."

"İnşallah."

Dağlara yakın geçen nehre ulaşana kadar at sırtında yolumuza devam etmiş ve günün daha erken saatlerinde bu noktaya içinde Azer Hatun'la birlikte gönderdiğim Peri'nin altın kakmalı saltanat tahtırevanıyla buluşmuştuk. Azer hemen üzerimize sıcak battaniyeler vermiş, Peri de kendini nehrin kıyısında çatırtılar çıkartarak yanan kamp ateşinini yanında yere bırakıvermişti. Yüzünü örten atkıyı çözmüş, üzerindeki kalın, sıcak kaftandan sıyrılmış, bir an öylece, açık havada özgürce kalmıştı. Yanaklarına renk gelmiş, aylardır ilk defa alnı rahatlamış görünüyordu.

"Vay! Vay!" diye ünlemişti Peri. "Bundan daha büyük mutluluk mu var? Keşke yaşamımın her gününü böyle yaşayabilseydim."

O sırada Azer Hatun kabuklarını kırıp ayıkladığı cevizleri tek tek bize uzatıyordu. Cevizleri tadını çıkara çıkara yerken ve başımızın üzerinde uçan kuşları seyrederken, Azer Hatun dumanları üzerinde çaylarımızı hazırlamıştı bile. Oturduğum yerde bacaklarımı uzatmış, yakında, çok yakında kız kardeşimle bir araya geleceğimi ve ona Kazvin'de ne kadar sevdiğim yer varsa hepsini göstereceğimi düşünmüştüm. İzinli olduğumuz günlerde kent dışında, açık havada yürüyüşlere çıkartacak ve en sevdiği yiyeceklerin olduğu pikniklere götürecektim. Nihayet onu daha yakından tanıyacak olduğuma öyle çok seviniyordum ki.

Uzaktan yaklaştığını gördüğüm kalın, siyah toz bulutu, mutlu hayallerimden beni sıyırıp almıştı. "Prenses," diye seslendim, uyaran bir sesle. "Muhafız birliğinin yaklaştığını görüyorum."

"Bu kadar çabuk ha?"

Peri iç geçirip toparlanmış ve isteksizce altın işlemeli tahtırevanının çadırı içine kendini saklamıştı.

Kervan ulaştığında Peri'nin tahtırevanı konvoyun başına geçmiş ve yola bu şekilde devam edilmişti. İyice yavaşlamıştık çünkü o noktadan

sonra herkesin atlarından inip yürüyerek ilerlemesi gerekiyordu. Ben de tahtırevanın hemen yanında yürüyordum. Açık ve soğuk bir gündü ve adımlarımın altında ezilen donmuş topraktan çıkan çatırtıları duyabiliyordum. Yaz aylarında arpa ve buğday tarlalarıyla yaşam dolu çorak toprakların ortasında ilerliyorduk. Sürülerini güden çobanlar bizi selâmlıyor, süt almak isteyip istemediğimizi soruyorlardı. Onlara teşekkür edip kampa doğru ilerleyişimizi sürdürmüştük.

Nihayet uzakta, bir grup büyük, siyah çadır ve çok geçmeden, yaklaştıkça her bir çadırın önünde muhafızlar olduğunu görmüştüm. Kampın girişine ulaştığımızda Peri'nin tahtırevanı Şah'ın hadımlarından biri tarafından büyük bir hürmetle karşılanmış, aynı anda seyisler derhal atlarla ilgilenmişlerdi. Peri ve Azer kampın haremlik bölümünde kendileri için tahsis edilmiş bir çadıra yönlendirilmiş ve ben de hemen arkalarından onları takip etmiştim.

Çadır, içinde kalanları kış rüzgârlarından korumak için kalın, kaba bir dokumadan yapılmıştı. Teşrifatçı hadım çadırın kanadını kaldırıp bizi içeri buyur ettiğinde, Azer hayranlıklar içinde çadırın içine bakakalmıştı. Yerlere serilmiş yakut kırmızısı kilimler ve üzerlerindeki yastıklar içeriyi sıcacık gösteriyordu. Çadırın iç çeperlerine asılmış saten işlemeli kızıl kilimlerin üzerlerinde birbirine dolanmış çiçek motifleri ve kendi içinde sarmal formlar dans ediyordu. Yumuşak minderler oturma alanını belirlemişti ve işlemeli geniş bir perdenin arkasında da bir yatak bulunuyordu. Peri'nin giysileri ve kozmetik malzemelerini barındıran ahşap sandıklar da nihayet yerli yerine yerleştirilmişti.

Bir başka hadımın getirdiği dumanı üzerinde çaylarımızı içip kurabiyeleri atıştırırken hâlâ hayran hayran çadırı seyrediyorduk. Bu kısa çay molasından sonra Peri'nin eşyaları sandıklardan çıkartılıp yerlerine yerleştirilmişti. Her iş bittiğinde akşam yemeği saati gelmişti ve Muhammed Hüdabende'nin kendi hizmetkârları tarafından prensese yemek servisi yapılmıştı. Yere temiz bir keten örtü sermişler ve üzerine büyük bir servis tabağında yağı sıcak pide üzerine iyice emdirilmiş kuzu kızartma ve yanına yoğurt ve yeşillikleri dizmişlerdi. Peri ve hanımlarını yemekleriyle baş başa bırakıp, gidip Muhammed Hüdabende'nin hadımlarının kullandığı çadırı bulmuştum. Çadıra girmeden önce içerden sesleri gelen birkaç hadımın konuşmalarını duymuştum.

"Şu kadının konvoyunu gördün mü? Sanki Şah olduğunu düşünürmüş gibi görünüyordu."

"Öyle bir silahlı muhafız birliğiyle, bizim Şah'ın bu kadını kırmadan önce iki kere daha düşünmesi gerekecek."

Çadırın kapısında öksürüp kendimi belli ettim ve içeri girdiğimde de sanki eski bir dostmuşum gibi karşılandım. Birlikte yemeklerimizi yiyip sohbetler ederek, gecenin geç saatlerine kadar kampa varışımızı kutladık.

Ertesi sabah Peri müstakbel Şah tarafından huzura çağırıldı. Bir hadım bizi, güvenlik nedeniyle dışarıdan bakıldığında diğer çadırlardan hiçbir farklı olmayan Şah'ın çadırına götürdü. Fakat çadıra girdiğimizde içerisinin Peri'nin çadırından bile daha gösterişli olduğunu gördük. Yerlere yayılmış koyu lacivert yün halıların üzerindeki gümüş işlemeler alacakaranlıkta gökyüzünde parıldayan yıldızlara benziyorlardı. Hayli değerli parçalar olmalarına rağmen onca yol boyunca taşınmış pek çok porselen su ve şarap testisi, porselen bardaklar ve servis kâseleri vardı her yerde. İşlemeli gümüş tepsiler tepeleme meyve, tatlı şekerleme ve yemişlerle doluydu.

Muhammed Hüdabende minderlerin üzerine oturmuş, karısı Hayrünisa Begüm de hemen sağında yerini almıştı. Şah'ın koyu renk gözleri boş bakmakta ve başı sanki daha iyi duyabilmek için hafifçe uzanmış gibi öne çıkık durmaktaydı. Üzerindeki kahverengi kaftan, belindeki gri kuşak ve başındaki beyaz sarıkla öylesine sade duruyordu ki, daha ziyade bir din adamını çağrıştırıyordu. Hemen yanındaki karısıysa tavus kuşu gibi rengârenk parlıyordu. Üzerine giydiği pembe kaftan, içindeki yeşil tuniğin üzerinde olduğundan daha parlak duruyor, pembe ve yeşil ipekten dokunmuş üçgen başlığıyla uyumlu görünüyordu. Her iki bileğinde de altın bilezikler, başparmakları hariç bütün parmaklarında yüzükler, alnında inci taneleri dizili bir alınlık zinciri ve kulaklarında inci ve yakut küpeler takılıydı. Yanakları gibi dudakları da kök boya kırmızısıyla pırıl pırıl parlıyordu. Kocası düşünceli ve sakin görünürken, Hayrünisa üzerine takıp takıştırdığı mücevherler gibi etrafa kıvılcımlar saçıyordu. Sık sık üzerimizden geçirdiği bakışlarını odanın her yanında da gezdiriyor, bu hareketini de kocasının hiçbir şey görmüyor olmasıyla meşrulaştırırcasına pervasızca yapıyordu.

"Hoş geldin, kız kardeşim. Gelişin bize mutluluk verdi," dedi Muhammed, Peri'ye.

"Evet, hoş geldiniz," diye katıldı karısı da, yüksek, burundan gelen, sert bir sesle. "Maalesef sizi daha önce pek sık görme saadetine nail olamadım ama babanızın hakkınızdaki 'kadınlar arasındaki örnek insan' takdirini hepimiz duyduk tabii."

Peri yüzü onlara dönük biçimde bir mindere çökmüş, ben de kapıya yakın bir yerde dikilmiştim yine. "Yüce gönüllü iltifatlarınıza lâyık değilim ama inceliğiniz için teşekkür ederim. Nasılsınız? Çocuklarınız nasıllar?"

"Hepsi iyiler; tabi kocamın oğlu Sultan Hasan Mirza dışındakiler. Onun kaybı bizi hâlâ yasta tutuyor," diye karşılık verdi Hayrünisa.

"Bir çocuğun kaybı, tarifi mümkün olmayan bir acı," dedi Muhammed de. "Gerçekten gözümün nurunu kaybettiğimde yaşadığıma benzer bir acıydı yaşadığım."

"Tanrı acılarınızı hafifletsin. Ne acılara dayanmak zorunda kaldınız."

"Senin kayıpların da eşit ölçüde büyük," dedi Muhammed.

"Dilerim bu zorlu dönemde Tanrı size sağlık versin.

"Sizi en son gördüğümden beri kocamın gözleri daha da kötüye gitti," diye hayıflandı Hayrünisa. "Okumak ve yazmak konusunda böylesine istidatlı biri için bu tam bir facia."

"Tanrı'nın arzusu bu yönde," diye girdi Şah, her şeyi bırakmış olduğu anlaşılan bir sesle. "Şimdi artık mısralarımı aklımda oluşturuyorum ve yazıcılarım onları kâğıda döküyorlar. Zaten o zamana kadar da aklımdaki şiiri ezberlemiş oluyorum."

"Karşılıklı şiirlerimizi birbirimize okuyalım mı?" diye sordu Peri. "Mısralarınızı duymak büyük bir keyif olacaktır."

"Başkente yerleştiğimizde bu organizasyonu yapalım."

Muhammed Hüdabende, o soğuk günde içimizi ısıtan safranlı, tarçınlı sütlaç ve çay servisi yapılmasını buyurmuş ve görüşmeye bir ara verilmişti. Ziyaretimizin o ana kadarki gidişatından memnundum ama henüz asıl konularla ilgili konuşulmamış olduğundan tetikte beklemeye devam ediyordum. Çaylarımızı içip sütlaçlarımızı yedikten sonra nihayet söz saray meselelerine gelmişti.

"Kız kardeşim, saltanat katında olup bitenlerle ilgili pek çok şey duyduk. Bize her şeyi bir de sen anlatmalısın.

"Elbette," diye karşılık verdi Peri. "Geçtiğimiz birkaç hafta boyunca Mirza Selman'la yakın irtibat halinde çalıştık. Ona, gelip durumu

size rapor etmesi için saraydan ayrılma izni verdim ancak o zamandan bu yana kendisinden hiçbir haber alamadım. Olup bitenleri size anlattı mı?"

Bu soruya Şah veya karısı yanıt vermeden önce bir an bir duraksama yaşandı.

"Mirza Selman bize her şeyi anlattı," dedi sonunda Hayrünisa, mutedil bir ses tonuyla.

"Size neden orduyu Kui'ye gönderdiğimizi söyledi mi? Hazine muhafızları meselesini açıkladı mı?"

"Evet, her şeyi," dedi Muhammed Hüdabende, karısını doğrulayarak.

Verdikleri tepkiler tuhaftı. Peri'yi sunduğu mükemmel hizmetten dolayı takdir edeceklerini sanıyordum oysa ben.

"Size hizmet etmek daima benim vazifemdir," dedi Peri, boşluğu doldurarak. "Tahta çıkışınızdan sonra, buyruklarınızı hayata geçirmek için gece gündüz yanınızda olacağım."

Peri çok doğru bir yoldaydı; kendine güvenli ve mütevazı gidiyordu.

Muhammed Hüdabende birden derin bir iç geçirdi. "Gerçeği bilmelisin: Ben şah olma heveslisi biri değilim ve bundan sonra da bu düşüncemi değiştireceğimden kuşkuluyum."

Peri, yeni rolünün onaylanmış olduğunu varsayarak gülümsemişti. "Siz aklınızı salim tutunuz," diye girdi söze. "Saraydaki erkekler bana alıştı artık ve ne emretsem yapacak durumdalar. Buyruklarınızı yerine getirdiğimden daima adım gibi emin olacağım."

Hayrünisa gözkapaklarını indirmiş olarak, başı yukarda, "Buna gerek olmayacak," dedi.

Peri şaşırmış görünüyordu. "Beni yanlış anlamanızı istemem ama saray karmaşık bir dünyadır. Onun hakkında yoğun bilgisi olmayan biri sözünü dinletmekte büyük güçlük çeker."

"Senin böyle bir bilgiye sahip olman bizi çok mutlu ediyor," dedi Muhammed Hüdabende. "Bilmemiz gereken her şeyi bize anlattıktan sonra, gündelik işleyiş eşim tarafından yürütülecek."

"Eşiniz tarafından mı?"

"Doğrudur."

Peri'nin dudakları sarkmıştı. "Dört çocuk annesi birinin yükümlülükleri arasına neden devlet meselelerini de katma arzusu içinde olduğunu gerçekten anlamıyorum. Böylesi bir hayata benim gibi doğuştan girmemiş biri için çok fazla bir yük bu."

Prensesin ima yollu aşağılaması yüreğime inmişti.

"Ve ben bu yükü üstleneceğim," dedi Hayrünisa Begüm, havalı bir edayla.

"On dört yaşımda babamın danışmanı olduğum zamanların da öncesinden başlayarak, bütün ömrümü idarecilik üzerine eğitim alarak geçirdim ben. Bu konular basit konular değildir."

"Hayır, hiç değildir," dedi Muhammed Hüdabende. "İşte bu yüzden karımı sen eğiteceksin ve sonra o da benim arzularımı hayata geçirecek."

"Abi, size bir konuyu ciddi olarak düşünmeniz için yalvarıyorum: Saltanat makamınızda benim için kalıcı bir pozisyon olmalı. Soylular da bu iş için en iyi seçimin ben olacağım konusunda hemfikirler."

"Eğer siz, eşimle ikiniz, birlikte çalışabileceğiniz bir yol bulursanız, benim için gayet uygun olur," dedi Muhammed Hüdabende, soğukkanlı bir tavırla.

Peri'nin kaftan kenarlarını çeviren süslü minik püsküllerin titreştiğini görebiliyordum. Başına gelen adaletsizliğe kahrolmuştum.

"Soylular başa çıkılır gibi değildirler. En ufak bir tereddüdü, durumu kendi lehlerine çevirmek için fırsat bilirler. Zayıf bir insan aralarında ezilir. Sadece kendim için değil, sizin güvenliğiniz için de baş danışmanınız olmayı talep ediyorum. Nihayetinde hayatımı sizin için tehlikeye attım ben."

Bunu söylerken, İsmail'i ortadan kaldırmış olmasını kastediyordu elbette ama açıkça söyleyemiyordu.

"Hayatınızı tehlikeye atmakla neyi kastediyorsunuz?" diye sormuştu nitekim Hayrünisa hemen.

"Öylesine katil ruhlu bir hükümdarın buyruğu altında hayatlarımızı kurtarıp kurtaramayacağımızı bilemeden yaşamak başka neydi ki? Eğer İsmail ölmeseydi ve eğer merhum Şah'ın bütün ailenizi katletme emri verdiği soylu kişi Şiraz'a ziyaretini ertelemek için mazeretler uydurmuş olmasaydı, şimdi çocuksuz kalmış bir dul olacaktınız –şayet daha kötüsü değildiyseniz!"

"Bu kesinlikle doğru ama sizin bu sonuçla ne gibi bir alâkanız var? İsmail'in doktoru ölüm sebebi olarak aşırı dozda afyon ve fazla yemek sonucunda iç organların ölümcül biçimde düğümlenmesi diye rapor vermiş."

Hayrünisa Begüm'ün konuşurken takındığı zafer kazanmış gibi tavır sinirlerime dokunuyordu.

"Benim söylemek istediğim, onu ve çevresindekileri işlenen cinayetleri durdurmak yönünde ikna etmek için gösterdiğim çaba," dedi Peri. "Sizin çocuklarınız da yakarışlarımın nesnesiydiler üstelik."

"Fakat gerçek şu ki, çocuklarımız için Tanrı böyle bir kaderi uygun görmedi ve katledilmeleri söz konusu olmadı," diye karşılık verdi Muhammed Hüdabende. "Ne diye böyle şeyler üzerine tartışıyoruz ki? Saat geç oluyor ve kitaplarım beni çağırıyor. İkinizi işleri düzene sokmanız için baş başa bırakıyorum."

Yüce Tanrım! Korktuğumdan daha beter bir durumdu karşılaştığımız; karısına hakim olmak için bile olsa, yanlarında daha fazla kalmak istemiyordu yeni Şah.

Hayrünisa'nın gülümseyişi buz gibiydi. "Merak etmeyin. Biz hallederiz. İşe, sadakat ve itaatinizi göstermek maksadı ile ayağımı öperek başlayabilirsiniz, prenses."

Bir Safevi prensesinden böyle bir talepte bulunmak öylesine aşağılayıcı nitelikteydi ki, şaşkınlığımı gizlemekte zorluk çekmiştim.

Peri ayağa fırlamış, çenesi havada, vakur bir edayla dikilmişti." Saltanat kanı taşıyan bir kadının, bir eyalet çocuğunun ayağını öpmesini mi istiyorsunuz?"

"Kadınlar arasında ilk sırada gelenin kim olduğunu idrak etmenizi istiyorum."

"Eğer saltanat protokolünü bilseydiniz, şu an itibariyle benim statümün sizinkinden üstte olduğunu anlardınız."

Hayrünisa ise buna karşılık, sanki sinek kovalarmış gibi önemsemez bir edayla elinin tersini havada salladı ve "Fazla uzun sürmeyecek," dedi.

"Bak, Peri," diye araya girdi o sırada abisi, sakin bir tonla. "Eşime karşı daima saygılı olmalısın."

"Ben duyarlı insanlara saygılı olurum, dedi peri, öfkeyle. "Devlet idare etmeyi çocuk oyuncağı sanmakta ısrar ederseniz, sadece saltanatı kaybetmekle kalmaz, ülkenizi de yitirirsiniz. İzin verin size nelerle karşı karşıya olduğumuzu anlatayım: Kuzey, doğu ve güneydoğuda insanlar bizim saltanatımızdan bıkmış ve isyan etmiş durumdalar. Kuzeydoğu ve kuzeybatıda Osmanlı ve Özbek işgali tehdidi altındayız. Ülke sorunlarla çalkalanıyor. İnsanlarımız acı çekme tehlikesiyle karşı karşıya. Şunu hatırlayın ki, adalet olmaksızın ne servet sahibi ve ne de bir ülke olunabilir. Sözlerime kulak verin!"

Muhammed Hüdabende yine derin bir iç geçirdi. "Tahta çıkma merasiminden sonra, nelere ihtiyaç olduğunu göreceğiz. Gelip bizi ziyaret ettiğin için teşekkür ederiz, kız kardeşim."

"Görevimdi, diye karşılık verdi Peri. "Tıpkı, hoşa gitmeyebilecek gerçekleri gerektiğinde dile getirmek gibi."

Hayrünisa'nın şirin kırmızı dudakları, elbette kocasının göremediği üzere, ekşi bir şeyler yemiş gibi şaşkın şaşkın pörtlemiş görünüyorlardı. Peri'nin gerçekleri dile getirişi karşısında gurur duymuştum ama yine de sert sözlerin geleceğini tehlikeye atmış olabileceğinden endişeleniyordum.

"Merak etme, Cevahir," dedi Peri, Şah'ın çadırından çıkıp kendi çadırına doğru yürürken. "Bu kadını bastıracak yollar bulacağım. Benimle aşık atamaz."

Nefesi soğuk havayı buhar ediyordu. Yıkık görünmek şöyle dursun, sanki yeni bir savaşa giriyor olmaktan heyecanlanmış gibi parlıyordu gözleri. Çatışma onu her zaman daha güçlü mücadele etmesi için kırbaçlıyordu ama bu yöntem acaba en iyi strateji miydi?

"Bence, abinizi yalnız olarak ziyaret etmeli, yere kapanıp sadakat yemini etmeli ve size gönülden güvenene kadar her gün kendisine sadakatinizi kanıtlayacağınıza huzurunda ant içmelisiniz."

"Peki, bütün bunlara rağmen hâlâ hükümdarlık hakkımı inkâr ederse?"

"O zaman kaderinizi kabul edersiniz; onu size veren Tanrı'dır."

Peri güldü. "Cevahir, sen mükemmel bir hizmetkâr yüreğine sahipsin ama ben değilim. Eğer Muhammed hükümdarlık hakkımı inkâr ederse, ben ve dayım idareye el koymaya hazır olacağız."

"İdareye el koymak mı? Eğer Muhammed planladığınız şeyi duyacak olursa, şüphesiz sizi yok eder! Hiçbir şah sarayında isyana göz yumamaz."

"Yuma da bilir aslında. Eğer gücümüzü anlarsa, bizimle anlaşmayı daha çok isteyecektir. Tıpkı Ustaçlu Oymağı'na yaptıklarımıza göz yumduğu gibi yani."

"Tehlikeli bir strateji," dedim. "Neden bunun yerine taviz vermiyoruz?"

"Bu kelimeden nefret etmeye başladım artık," dedi Peri. "Neredeyse otuz yaşıma geldim ve hâlâ hükümdarlık yapabilmiş değilim; hem de, İslam Hukuku, matematik ve fizik bilimleri, saltanat gelenekleri, şiirin kuralları ve liderlik sanatı konularında pek çoğundan daha bilgili oldu-

ğum halde. Sevgili babamın bile -Tanrı ruhunu kutsasın- kabul etmek zorunda kaldığım hatalı kararlar almasına neden olan cinslikleri vardı. Ve şimdi, nihayet soylular idarecilik vasıflarına haiz olduğumu onaylamışken, Muhammed ve karısının planlarımı bozmasına izin vermeyeceğim."

Peri'ye şaşkın ve korku dolu gözlerle bakakalmış, Balamani'nın hamamda söylediklerini hatırlamıştım. Ben, İsmail'in ortadan kaldırılması kararının bir kereye mahsus bir gereklilik olduğuna zar zor ikna olmuşken, aslında olup bitenler, Peri'nin hükümdarlık yapma yetkisini alma mücadelesini güçlendirmekten başka bir amaca hizmet etmiyordu. Prensesin yüreğinde, derinlerde bir yerde bir şah yüreği atıyordu.

"Muhtemelen beni biraz fazla dik başlı buluyorsun," demişti Peri, çadırına ulaştığımızda. "Ama böyle olma hakkını emeğimle kazandım ben. Benimle misin, Cevahir?"

Sanki bütün sırlarımı delip geçercesine dikmişti gözlerini bana.

"Daima sizin sadık hizmetkârınız olacağıma yemin ettim ben," diye karşılık vermiştim ama ilk defa da bunu söylerken samimiyetimden kuşkuya düşmüştüm.

Kampta olduğumuz sırada saraydan haberciler gelmiş ve prensesin mektupları yanı sıra bir mektup da bana getirmişlerdi. Mektup annemin kuzeninden geliyordu; kısa ve kızdırılmış bıçak gibi kesip atan bir mektuptu:

Selâmlarımızı sunar, bu mektubun seni sağlıkla bulmasını temenni ederiz. Kız kardeşinin himayesi için göndermeye devam ettiğin para için teşekkür ederiz ama bu görevi sürdürmek, Celile'nin her geçen gün sınırlı bütçemizi ne kadar zorladığını düşünecek olursak, giderek zorlaşıyor. Kendi bir takım maddi sorunlarımızdan dolayı, verdiğin sözleri yerine getirmeni daha fazla bekleyemeyeceğimizi bildirmek zorunda kaldığımız için gerçekten çok üzgünüz. Tanrı'ya şükürler olsun ki, soruna bir çözüm de bulmuş bulunuyoruz. Aynı mahallede oturan bir adamın, kız kardeşinde gözü varmış. Yaşı biraz geçkin bir adam –tabii ki- ama Celile'yi çeyizi olmadan da almayı kabul ediyormuş. Bana güven, bu konuda

derhal onay vermek en iyisi. Varlıklı adamların yoksul karılar alması sık rastlanan bir şey değil ve Celile bu olayın fazla farkına varmadan meseleyi halletmemiz lâzım. Bu habere çok sevineceğini tahmin ediyoruz. Şimdi yegâne ihtiyacımız senin onayın ve sonra evlilik işini biz yoluna koyarız. Yakın zamanda senden haber alamazsak, bu konudaki onayını aldığımızı farz ederek, gereğini yerine getireceğiz.

Mektubun utanç verici tonu karşısında ateş basmıştı. Bir saat sonra aldığım diğer bir mektupsa tepemi daha fena attırmıştı:

Selâmın Aleyküm, Payam Can. Bu mektubu Pazar yerindeki arzuhalcilerden birine yazdırıyorum ki, evdekiler sana yazdığımı bilmesin. Annemizin kuzeni, beni evlendirmek istediği bir adamla tanıştırdı. Bu adam sadece dört dişi kalmış, ihtiyar biri ve önceki iki evliliğinden sahip olduğu çocuklarının bile hepsinin yaşları benden büyük. Daha ilk karşılaşmamızda çayını sevdiği koyulukta hazırlamadığım için beni azarladı; sanki bilmek zorundaymışım gibi! Sanırım aklı ölmüş eski karılarının hatırasında kalmış. Kendine bir eş değil, hizmetçi arıyor. Senin için baş belâsından başka bir şey olmadığımı biliyorum ama bana acıman için sana yalvarıyorum: Beni bu adamın pörsümüş ellerinden koru.

Yüreğim böğrümü yakıyordu. Şayet kız kardeşimi, gencecik gözlerinin ferini söndürecek mutsuz bir hayat yaşamaktan kurtaramazsam, kendime bunun hesabını nasıl verirdim? Hemen annemin kuzenine bir mektup yazıp, ilk fırsatta kendilerine yine para göndereceğimi, yakın geçmişte büyük bir terfi aldığımdan maaşımın arttığını ve nehirler gibi para geleceğini bildirdim. Ayrıca, saray hizmetkârlarının yılda iki kez ikramiye aldıklarını hatırlatıp, bir sonraki ikramiye ödemesinin de bir ay içinde yapılacağını belirttim. İlâveten, mektubunda söz konusu ettiği evliliği onaylamadığımın altını çizerek, kız kardeşimi kimseye vermedikleri sürece kendilerini bütün zahmetlerine karşılık hatırı sayılır zenginlikte bir hediyeyle ödüllendireceğime de yemin ettim.

Onca meşguliyetimizin arasında bir boşluk bulduğumda da Peri'ye, annemin kuzeninin beni Celile'yi evlendirmekle tehdit ettiğini ve maaşıma istinaden yüklü bir ön ödemeye ihtiyacım olduğunu, böylece kız kardeşime bakmaya devam etmeleri ve onu en kısa zamanda Kazvin'e getirmelerine karşılık kendilerine bir ödeme yapabileceğimi söyledim.

"Elbette sana yardımcı olacağım," diye karşılık verdi Peri. "Saraya döndüğümüzde ayrıntıları görüşürüz."

Elimi böğrüme kapatmış, başımı öne düşürerek minnettarlığımı ifade etmiştim ve prensesin gözleri bana beni anladığını söylemişti.

Saltanat astrologları, Muhammed ve karısının başkente girmesi için en doğru anlardan birinde karar kılınması için çalışmalarını ve duyurularını aralıksız sürdürüyorlardı. Biz de şehre girerlerken onlara eşlik ediyor olacaktık. O sırada Feriştah'tan gelen bir haberci, sarayda Mesut Ali tarafından kampa yönlendirilerek nihayet bizi bulmuştu. Haberci, Feriştah'ın bana vereceği çok acil bir bilgi olduğunu, bu mesajı alır almaz da hiç oyalanmadan bu bilgiye ulaşmamın hayrıma olacağını belirttiğini söyledi.

"Feriştah beni çağırmış. Mirza Selman'la ilgili hayati bir bilgiye ulaştığını tahmin ediyorum."

Peri gülümsemişti. "Ah Cevahir, sen bir sır kilidi açma ustasısın. Yanımdan uzaklaşmana izin vermekten nefret ediyorum."

"Hemen döneceğim, söz veriyorum."

"Feriştah bize gerçekten çok yardımcı oluyor. Ona benim takdirlerimi de ilet, olur mu?"

"İleteceğim."

"Asal'ı al. Onunla git," dedi prenses ve derhal hadım seyisi çağırtıp kısrağı hazırlamasını emretti.

"Teşekkür ederim, prenses ama sıradan bir at da iş görebilirdi."

O sırada kalın kanvastan binici pantolonumu, sık dokunmuş yün süveterimi ve sıcak kaftanımı üzerime giymiş, yün bir atkıyla da boynumu ve yüzümü sıkı sıkı sarmıştım.

"Ama sen hiç de sıradan bir hadım değilsin. Sen bir mücevhersin; tıpkı adın gibi. Bunu gayet iyi biliyorum. Her daim ışıldayacaksın; ben gittikten sonra da..."

Birden irkilmiştim. Pırıl pırıl gözleri, pürüzsüz, zeytin rengi teni ve pırıltılar saçan siyah saçlarıyla öylesine ölümsüz dururken karşımda, ağzından çıkan bu karamsar sözler karşısında bütün vücudumdan gelip geçen bir titreme hissetmiştim.

"Eğer ışıldıyorsam," dedim ben de, prensesin övgüsüne vermem gereken karşılığı verirken, "bunun yegâne nedeni, hizmet ettiğim çok daha büyük bir mücevherin ışıltısını yansıtıyor olmamdır. Fakat prenses, sözleriniz beni endişelendiriyor."

"Sen sıkma canını. Gelecek ne getirirse getirsin, hazırlıklıyım ben. Hakkımda yargıya varacak -bütün hatalarım ve diğerleri için- yegâne güç kutsal Tanrı'dır."

"Hata yapmayan insan var mı?" diye sormuştum ve Peri de buruk, gülümsemişti.

Feriştah'ın evine kadar at sırtında gitmek sabahın büyük bölümünü almıştı. Yollar buz tutmuştu ve Asal ürkek bir attı. Ben eyerimde oturmuş geleceğe dair planlar, stratejiler geliştirmeye çalışırken, sık sık ilerlemesi için onu ikna etmekle uğraşmam gerekiyor ve havanın durumu da bütün heyecanımı berbat ederek içimi karartıyordu. Islak ve yapışkan kar taneleri etraftaki tarlaları ve benim dış kaftanımı tamamen kaplamıştı. At sırtında Kazvin'e girdiğimde, sokak satıcıları bile her zamanki yerlerini terk etmişlerdi.

Asal'ı, onu besleyeceği ve saltanat ahırlarına götürüp kaşağılayacağına söz veren Feriştah'ın uşaklarından birine teslim ettim. Ev gayet keyifli biçimde sıcaktı. Feriştah'ın üzerinde çimen kaplı çayırları andıran yeşil bir kaftan ve içinde de, arkasındaki güneş ışınlarını gösteren bulutlar kadar ince, uçuk renkli bir tunik vardı. Koyu renk saçları yüzünü açarak arkadan bağlanmışlardı.

"Gel, Cevahir. Islak elbiselerine bakılırsa soğuk ve zorlu bir yolculuktan geliyorsun. İçini ısıtacak bir şeyler içmek ister misin?"

"Evet, lütfen."

Feriştah hizmetçilerine seslenip vişne şerbeti ve sıcak çay getirmelerini isterken, ben de ayakkabılarımı çıkarmış, bir an önce bana vereceği haberi duymak için sabırsızlanıyordum.

"Mirza Selman, dünden önceki gün, Kum şehrindeki arkadaşımı ziyaret etmiş," dedi Feriştah. "Sana vermek durumunda olduğum haberler öyle berbat ki, ihanete uğrama ihtimalimi ortadan kaldırmak için onları sana bizzat kendim aktarmak zorundaydım."

Endişe her yanımı sarmıştı. "N'olmuş?"

"Mirza Selman tavus kuşu gibi gerim gerim geriniyormuş. Arkadaşıma, hanedanlık kanı taşıyanların, her ne kadar kendilerini üstün insan sansalar da, aslında tıpkı herhangi başka biri gibi kolayca alaşağı edilebileceklerini söylemiş."

"Oh, oh!" diye ünlemiştim, midem yanarken.

"Arkadaşım biraz daha muamele yapıp, aklı başından neredeyse tamamen gittiğinde de onu güzelce konuşturup bütün detayları ağzından almış. Anlattığına göre, Mirza Selman, Muhammed ve karısını ziyarete giderek saltanat katında olup bitenleri bilmek isteyip istemediklerini sormuş. Sonra da dürüst ve harbi hizmetkâr pozlarına girip, sarayda en çok çekinmeleri gereken kişinin Peri Han Hanım olduğunu söylemiş. Şah'la karısını, İsmail'in ölümünde prensesin parmağı olduğu ve bunu da onca güvenlik önlemine rağmen becerdiği yönünde imalarla iyice korkutmuş ve eğer Peri gözetim altında tutulmazsa onların varlığına da kastetmekten çekinmeyeceğini söylemiş."

"Nasıl bir hain bu! Eminim onu baş vezir olarak bırakmışlardır, öyle değil mi?"

"Doğru."

"Çerkez Şemkal onunla ilgili düşüncelerinde haklıymış demek."

O an Feriştah beni şaşırtan bir iç sıkıntısı yaşayarak, sanki canı yanmış gibi ellerini iki yana indirip kasmıştı. "Cevahir, sana verecek bir haberim daha var ve sanıyorum bu daha can sıkıcı."

Kollarımla kendi bedenime sıkı sıkı sarılmış bekliyordum. "Mirza Selman, arkadaşıma, Şemkal'in, yeni Şah'ın emriyle yerine getirilen bir suikast sonucu öldürüldüğünü söylemiş."

Yüce Tanrım! Sanki gökyüzü tepeme yıkılmış, benim en sevdiğim yıldızdan gayrı bütün yıldızlar yok olmuştu.

Hemen kapıya koştum ve ayaklarımı binici çizmelerimin içine daldırdım. "Her şey için çok teşekkür ederim, Feriştah. Prenses de sana minnettarlık duygularını aktarmamı istedi."

"Tanrı seni ve efendini esirgesin!" diye karşılık verdi Feriştah.

Derhal saltanat ahırlarına koşup yeni bir at alarak kampa dönmek üzere Tahran Kapısı'na doğru dörtnala yola koyuldum. Şehirden çıkar çıkmaz mahmuzladığım atımı daha hızlı koştururken ikimizden birden buharlar tütmekte olduğunu görmüştüm. Ne yapacaktık şimdi? Şemkal ölmüştü. Peri buna nasıl dayanacaktı?

Mirza Selman'ın saltanat dairesindeki ilerleyişi düşünüldüğünde, kendisindeki hıyanet eğilimi aslında açıkça görülebiliyordu. Pozisyo-

nunu sağlama almak için iki adamı alaşağı etmiş ve şimdi aynısını bize de yapmıştı. Onu nasıl olup da daha önce tanıyamamış olduğuma hep kahrederim.

Kampa yaklaşırken gördüğüm manzara, tamamen yolumu kaybettiğimi düşünmeme neden olmuştu. Ortalıkta sadece birkaç çadır direği görünüyor, sanki kamptan geriye sadece çürümüş bir iskelet artakalmış gibi duruyordu. İri sandıklar bir kenara istiflenmiş, onları taşıyıp götürecek eşeklere yüklenmeyi bekliyorlardı. Etrafta dolanan ayakçı oğlanların birinden öğrendiğime göre, o sabah ben kamptan ayrıldıktan hemen sonra astrologların yıldız okuma sonuçları o kadar hayırlı bir zamanı işaret ediyormuş ki, Muhammed vakit kaybetmenin aptalca olacağını düşünmüş. Şah, karısı ve Peri, benim kullandığım yoldan biraz daha uzun ama konvoylar için daha uygun olan yolu izleyerek başkente gitmeye ve şehir kapılarına ulaştıklarında da, kentin içinden seremoniyle geçmeyi planlamışlardı. Sonra Peri tahtırevanıyla kendi malikânesine götürülecek ve yeni Şah'la karısı da saraya girmek için en uygun zamanın saptanmasını beklemek üzere Mirza Selman'ın aile evine yerleşeceklerdi.

Gene Mirza Selman!

Uzerine bindiğim yorgun hayvanın yönünü çevirdiğim gibi, gerisin geriye şehrin yolunu tutmuştum. Bu defa Şah Bahçeleri Kapısı'na giden yolu izliyordum. Hava giderek grileşmiş, yeniden kar yağmaya başlamıştı. Atımın nefesi yoğun buhar bulutları bırakıyordu ardında. Onu daha hızlı koşturarak saltanat konvoyunu yolda yakalamaya çabalıyordum ki, az sonra uzakta kapıyı görmüştüm; başlangıçta hayal meyal de olsa. Ancak görünürde saltanat ekibinden kimsecikler yoktu ortalıkta.

Nihayet kapıya vardığımda, bir kapı muhafızı, saltanat konvoyunun daha önce geçerek kente girmiş olduğunu söyledi. Sırılsıklam olmuş atımı hemen Peri'nin malikânesine doğru sürdüm. Yeni şahlarının Kazvin'e girdiği duyurulan ve teyakkuza geçirilen halk sokaklara dökülmüştü. Kalabalığın arasından ilerlemek çok güçtü. Neyse ki, nihayet konvoyun arkasına ulaşmış ve altın kubbeli saltanat tahtırevanlarını görmüştüm. Öndeki tahtırevanın Şah'ın karısını taşırken, diğerinin de muhtemelen Peri'yi götürdüğünü varsaymıştım. Sağ salim evine bu kadar yaklaşmış olduğu için Tanrı'ya şükredip, kalabalığı atlatmak için yan yollardan birine saparak yoluma devam etmiştim.

Konvoyun başına daha yakın bir ara yoldan tekrar kalabalık caddeye çıktığımda, öndeki tahtırevan gözden kaybolmuştu. Peri'nin tahtıre-

vanı ise Ana Giriş Kapısı'ndan saraya girerek evinin hemen önünde durmuş, nedense malikânenin kapısından içeri hâlâ taşınmamıştı. Tahtırevancılar bir şey bekliyor olmalıydılar.

Yaklaştığımda, tahtırevanın önünün bir gurup asker tarafından kesildiğini ve askerlerin başında Peri'nin çocukluk muhafızı Halil Han'ın bulunduğunu gördüm. Askerlerin hemen arkasında da, çoğunluğu Kafkas muhafızlardan oluşan Peri'nin destekçileri yığılmıştı. Hemen malikânenin kapısını açtırıp prensesin evine dönüşünü hızlandırmaya karar verdim. Kapıya gidip atımdan indim, gürültülü bir biçimde kapıyı çaldım ve kapı açıldığında da atımın dizginlerini hizmetlilerden birinin eline tutuşturdum.

"Bu atı prenses için hazırda tut!" dedim, hizmetliye de.

Sonra süratle Peri'nin içinde olduğu tahtırevana doğru yaklaşıp kendimi tanıttım. "Yaşamımın sebebi, size çok berbat haberlerim var!" diye fısıldadım, tahtırevan çadırına doğru eğilerek.

Kahverengi kalın kadifeden, sim işlemeli perdeler hafifçe titreşmiş, baştan ayağa kara çarşafa bürünmüş Azer Hatun tahtırevan çadırının içinden sıyrılıp aşağıya inmişti.

"Atla içeri,"

Sıçrayıp kendimi altın kubbeli tahtırevan çadırının içine atıvermiş ve sırtlarına binen ilâve yükü hissettiklerinden yüksek sesle söylenip kahretmeye başlayan tahtırevancıların seslerini duymuştum. Peri, daracık, kubbeli bu kadife kutunun içinde, safran rengi kadifeden çeperlerle sarılmış vaziyette bağdaş kurmuş oturuyordu.

Tahtırevan çadırı öylesine dardı ki, dizlerim neredeyse Peri'nin dizlerine değecekti. Yüzüm, dudaklarına dokunmak için hafifçe eğilmemin kâfi olacağı kadar yakındı yüzüne. Kalbim daha hızlı atıyordu; kuşkusuz yol yorgunluğunun da etkisi vardı bunda.

"Prenses..." diye başladım konuşmaya, hâlâ nefes nefese solurken. Peri'nin pek çok zengin hikâyeler yazılı asil alnındaki çizgilerin derinleşmesi, götürmüş olduğum haberlerin ne kadar kötü olduğunu açıkça gördüğünü belli ediyorlardı.

"Söyle bakalım şimdi."

"Mirza Selman, Muhammed ve karısını sizin bir katil olduğunuza ikna etmiş. Ama en kötüsü bu değil: Şemkal bir suikasta uğramış."

Peri birden koluma yapışmıştı. Kavrayışındaki sıcaklığın kaftanımın kollarından geçip bedenime sirayet ettiğini hissetmiştim. Onu bir çocuk gibi kollarımın arasına alıp sakinleştirmek istiyordum.

"Evrenin bütün pisliği benim başımda!" diye ünledi.

Birdenbire, içinde olduğumuz tahtırevan sarsıntılı biçimde sallanmış ve ilerlemeye başlamıştık ama tahtırevancılar sanki bizi malikâneden uzaklaştırıyor gibiydiler.

"Nereye gidiyoruz?" diye bağırdım, sesimi dışarıya duyurmaya çalışarak. Bir cevap gelmeyince de, kadife perdeyi açıp başımı dışarı çıkartarak, gerçekten Peri'nin malikânesinden uzaklaşmakta olduğumuzu gördüm. Hay aksi! Hemen az ötemizde kalan Kafkas muhafızları yardıma çağırdım. Derhal gelip tahtırevan'ın etrafını sarmış, bizi omuzlarına almış bulunan Halil Han'ın adamlarına bağırıp çağırarak tahtırevanın kontrolünü ele geçirmek için onlarla itişip kakışmaya başlamışlardı. Peri ve ben içerde olduğumuz yerlere sinmiş, tahtırevanın öne arkaya sert salınımlarıyla defalarca birbirimize çarpmıştık. Hatta bir ara omzunu böğrümde hissetmiş ve saçlarındaki belirgin çam esansı kokusunu net biçimde almıştım.

"Tanrı bizi korusun!" dedi Peri.

Nihayet tahtırevanın sallanıp hoplamaları durmuştu. Dışarıdan bir Kafkas muhafızın sesi geliyordu. "Prenses, artık güvendesiniz. Kontrolü ele geçirdik ve sizi evinize götürüyoruz!"

Herhalde Kafkaslar tahtırevanı Halil Han'ın adamlarının elinden kurtarmayı becermiş olmalıydılar. Tekrar başımı perdeden dışarı çıkarttığımda, hâlâ atının üzerinde dibimizde görünen Halil Han, bizi koruyup kurtarmış olan Kafkas muhafızlarına hitaben bir konuşma yapıyordu.

"Beni dinleyin askerler! Burada bizzat yeni Şah'ımızın emirlerini yerine getirmek üzere bulunuyorum. Eğer günün sonunda bu yaptıklarınızı kendisine açıklamayı göze alıyorsanız, emirlerime karşı gelmeye devam edin."

Kafkaslar bir an kararsızlığa düşerek duralamış, ne yapacaklarını bilemez olmuşlardı. Başımı içeri sokup perdeyi kapatırken kanımın donduğunu hissediyordum. "Yaşamımın sahibi, muhafızlarınıza bir şeyler söyleyin ki sizi savunsunlar."

Peri'nin kara gözleri, sanki içlerindeki ışık sönmüş gibi görünüyordu. "Hayır."

"Ne?"

"Söyle onlara, evlerine dönsünler. Yoksa pek çok insan acı içinde ölecek."

Mücadeleyi bırakamazdık; onca çileyi çektikten sonra, olmazdı! Öylece gözlerimi dikmiş Peri'ye bakıyordum.

Tahtırevan yeniden sallanıp hoplamaya başlamıştı. Dışarıdan gelen bağırtılar ve çatışma sesleri duyuluyordu. Halil Han'ın askerleri tahtırevanı yeniden ele geçirene kadar da içeride oradan oraya savrulmaya devam ettik. Arbede bittiğinde, dışarıdaki askerler arasında hâlâ prenses üzerinde kimin hak sahibi olduğu üzerine hararetli bir tartışma yaşanıyordu.

O sırada güneş bulutların arasından çıktığından mı, yoksa Peri'nin saltanat havasına yaraşır dik duruşundan mı olduğunu bilemediğim bir ışık aydınlatmıştı tahtırevanın içini. Ağzımı açıp bir şey daha söyleyemeden Peri elini elimin üzerine koyup beni durdurdu.

"Cevahir, oyunumuz bitti. Şimdi sus ve dinle:

"Matem salyasıyla örme örümcekler gibi ağlarını,
Attığın düğüm ve çekmeler hep heder olur.
Bu matemi sana bahşeden Tanrı'ya yolla ağıtlarını
Ve bir daha da hiç bahsetme ondan, ne olur.
Zira, sessiz kaldığında Tanrı'nın kelamı senin sözün,
Ağları örmekten vazgeçtiğinde de örücün O olur."

Bu şiirin Mevlâna Rumî'ye ait olduğunu hatırlamış ve Peri'nin her ikimizin de kaderini Tanrı'nın koruyuculuğuna bırakmış olduğunu anlamıştım.

"Sizi asla terk etmeyeceğim. Benim daima izlediğim yıldız sizsiniz."

Peri'nin gözleri doldu. "Evet," dedi, yumuşacık, "sen bütün diğer hizmetkârlarım arasında beni gerçekten en çok sevensin."

"Bütün kalbimle."

Tahtırevan bir an yeniden sallanmış ve Peri'nin gözleri yeniden parlayıvermişti. "Perdeyi açıp gördüklerini söyle bana, hadi!"

Hemen kadife perdeyi aralayıp başımı dışarı uzattım. Birdenbire, Peri'nin şiddetle beni tahtırevandan aşağı iten güçlü ellerini sırtımda hissettim; gayrı ihtiyarî dengemi kaybedip düşmemek için bacaklarımı uzatmış ve Halil Han'ın tahtırevan'ı taşıyan adamlarına çarpıp yere yuvarlanmıştım. Peri beni oyuna getirmişti ve o andan sonra da arzusuna itaat etmekten başka çarem kalmamıştı.

"Prenses ne diyor?" diye sormuştu Kafkas muhafızların başı olan açık mavi gözlü komutan.

Prensese olan sadakatimden dolayı, hayatım boyunca en zor kurduğum cümleleri söyleyebilmek için kendimi zorluyordum. "Prenses,

dağılmanızı ve böylece herhangi bir zarara uğramamanızı emrediyor. Evinize gidin ve yeni emirleri bekleyin."

"Ama prensesi alıp götürüyorlar," diye protesto etti komutan. "Kendi ağzından bu emri duymadıkça dağılmayacağız."

Belli ki henüz Çerkez Şemkal'in öldüğünden haberi yoktu; olsaydı bu kadar kararlı davranmaya cesaret edemezdi.

"Sizleri gerçekten de konuşmasıyla şereflendirse ne kadar şanslı olurdunuz! Ama böyle bir talepte bulunmak katiyen size düşmez."

O sırada tahtırevanın kadife perdeleri oynamıştı. Askerler bunu fark etmiş, içeriden onlara uzanan asil bir el olduğunu bilmişlerdi.

"Prensesinizin sözlerine kulak verin," diye buyurdu Peri içerden.

Bütün adamlar dona yazmış, yüzleri tahtırevan çadırına dönük biçimde mıhlanıp kalmışlardı. Bir prensesin, sıradan adamlardan oluşan bir kalabalığa hitaben konuşması, cennetten gelen sesler duymak gibi nadir yaşanan bir olaydı.

"Bana vermiş olduğunuz eşsiz hizmet için teşekkür ederim. Şimdi huzurumdan ayrılıp, eş ve çocuklarınızın yanına dönebilirsiniz; ve bu bir emirdir! Tanrı sizi bol şansla kutsasın!"

Askerlerin gözlerindeki bakışlar yumuşamış, sanki bir ermişin hayır dualarını almış gibi rahatlamışlardı. "Size minnettarlıkla itaat ediyoruz!" diye karşılık verdi Kafkas komutan.

Kafkaslar protestolarını kesip tahtırevanı Halil Han'ın muhafızlarına bırakmışlardı ama bu defa da onların kafaları karışmış, ne yapacaklarını bilemez olmuşlardı çünkü prensesin derin ve muhteşem sözlerini onlar da duymuşlardı.

"İleri!" diye bağırdı sonunda Halil Han. "Çabuk ol, hadi!"

"Hayır!" diye feryat etmiştim hayatımı gerçekten tehlikeye atarak. "Safevi kanı taşıyan bir prensesi böyle derdest edip götüremezsiniz!"

Halil Han küçük gözlerini iyice kısmış ve dudağını bükerek pek tepeden bakar bir hal almıştı. "Sen ne cesaretle benim karşıma çıkarsın, iğdiş edilmiş şey! Çekil git yolumdan seni tepelemeden.

İşte o an hançerimi çektiğim gibi Halil Han'ın böğrüne doğru atıldım. Gözlerinde bir an gördüğüm korku ona saldırmamda beni cesaretlendirmişti. İlk kez o kadar yakından gördüğüm cildi, yaşadığı panikten dolayı bembeyaz kesilmişti. Nefesindeki çemen kokusunu alacak kadar yaklaştığımda, hançerimi havaya kaldırıp, boyun kaslarımın iyice sertleşmiş olduklarını hissetmiştim. Eminim, hançerin Halil Han'ın savunmasız derisine saplanması duygusunun verdiği hazza binaen bir

hırıltı da çıkarttım o sırada. Halil Han'ın kendini korumak için uzun bir kılıç çektiğini gördüğümdeyse başlangıç hedefimden vazgeçerek, elimin ayasıyla burnunu kırdım. Halil Han'ın gözlerinden yaşlar fışkırmış ve kılıcı tutan kolu adeta cansız kalıp aşağıya düşmüştü. Fakat tam o sırada ben de kafamın yanını sert bir şeye çarpmış ve elimdeki hançeri düşürmüştüm.

Etraf tamamen kararmış ve sessizleşmişti. Birkaç dakika o durumda kalmış olmalıyım – uyandığımda etrafımda Kafkas komutan ve birkaç askeri duruyor, bir bezle hafifçe yüzümü siliyor ve burnumun altında, içerisinde gül suyu bulunan bir kap tutuyorlardı. Güçlü esans beni hayata döndürmüş, ayıltmıştı.

"İyi iş," diyordu komutan, takdirle. "Halil Han'ın gözlerindeki korkuyu hiçbirimiz asla unutmayacağız. Bir soylunun böylesine aşağılanmasına pek sık rastlanmaz. Seni öldürmek istedi ama bizim saldırmaya hazır beklediğimizi görünce vazgeçti."

Elimle başıma, sarığımın altında acıyan bölgeye dokunmuştum ve elimi geri çektiğimde kan bulaştığını görmüştüm. Gözümün önünden beyaz lekeler geçiyordu.

"N'oldu peki sonra?"

"Halil Han'ın muhafızlarından biri kılıcının kabzasıyla seni yere serdi. Eminim şimdi kafan fırın gibi yanıyordur."

Birkaç seyirci dışında meydan tamamen boşalmış gibi görünüyordu. Düşündüğümden çok daha fazla baygın kalmıştım.

"Neredeler?"

"Halil Han onları kendi evine yönlendirdi. Tahtırevanı Saltanat Atlarının Gezinti Alanı'ndan şehre doğru uygun adım götürdüler."

Sonra komutan bana hançerimi verdi, ben de alıp belimdeki kınına soktum. "Ellerin dert görmesin, komutan."

Hemen kalkıp Halil Han'ın evine gitmek üzere Ana Giriş Kapısı'na doğru koşacaktım.

"Ağa bekle! İyi olduğuna emin misin?" seslenişini duyuyordum ayrılırken ama dönüp bakmadım bile. Attığım her adımda başım sanki her defasında bir duvara vuruyormuşum gibi zonkluyordu. Kulağıma doğru akan ılık kan içimi ürpertiyordu.

Halil Han'ın evine ulaştığımda hâlâ Peri'nin bir takım destekçileri kapının önünde dolanıyor, Safevi Hanedanlığı'nın ışığının serbest bırakılmasını talep ediyorlardı. O sırada malikâne kapısının ardında beliren Halil, burnunun üzerinde kan revan içinde bir sargı bezi olduğu halde

kalabalığı dağıtmaya çalışıyor, eğer çekip gitmezlerse onlara karşı da kılıcını çekeceği yönünde tehditler savuruyordu. Sonra da ağır, ahşap kapıları insanların suratına çarpıp içeri girmişti.

Ne yapacağımı bilemez halde, sokaktan çevirdiğim bir oğlan çocuğundan saraya gidip Çerkez Daka Hanım'a kızının bulunduğu yeri haber vermesini istedim. Eline ufak bir miktar para sıkıştırırken, cevabî mesajı geri getirdiğinde parasını tam iki katına çıkaracağıma söz vermiştim.

Halil Han'ın malikânesini çevreleyen göz alabildiğine uzunluktaki duvar boyunca yürüyüp içeri girilecek başka bir yol bulmaya çalıştım; hizmetlilerin kullandığı bir kapı daha olmalıydı. Çok geçmeden, muhtemelen evin mutfağına açılan küçük bir kapının önünde, elinde içleri meyve dolu fileler olan genç bir hizmetçi kadın gördüm.

"Affedersiniz, iyiliksever hanım, Halil Han'a mı çalışıyorsunuz?"

"Evet."

"Eve şahane bir hanımefendi alındı ve ben onu görmek için her şeyimi verebilirim. Küçük bir servet yani..."

Kadın, üzerimdeki pahalı binici kostümlerine dikkatle bakarken ne kadar edeceğimi hesaplar gibiydi.

"Ne kadarmış bu servet?"

Ona ağır bir gümüş para gösterdim. Muhtemelen gördüğü en büyük tek paraydı bu ve elindeki fileleri oracığa bırakıp iki eliyle birden paraya uzanmıştı. Ama parayı kapmasına izin vermedim.

"Eğer sizi gizlice eve sokmamı istiyorsanız, unutun gitsin. Kafamı koparırlar."

"Peki, siz gidip ona benim burada olduğumu söyleseniz ve sonra da ondan bana haber getirseniz nasıl olur? Benim adım Cevahir."

Kadın yeniden paraya uzanmıştı.

"Hanımefendiden bana haber getirdiğiniz an para sizindir."

Hizmetçi içeri girdikten sonra yolun karşısına geçmiş ve mutfak kapısını o kadar iyi görmese de yine gizlice gözleyebileceğim başka bir avlunun girişine sinmiştim. Hava iyice soğuyor ve başım zonkluyordu. Kaftanımın içinde sakladığım Peri'nin mendillerini bulmuş ve kanı emmesi için sarığımın kenarına sıkıştırmıştım.

Kapı açılıp hizmetçi beni aramaya dışarı çıktığında orada bir hayli zamandır beklemiş bulunuyordum. Kadın bu defa yüzünü örten bir peçe takmıştı. Saklandığım avlu girişinden çıkıp, "Bu tarafa, diye seslendim alçak sesle.

Hizmetçi bana yaklaşıp peçesini kaldırdı. Kara gözlerinin içi, sopayla balçık dibi kurcalanmış nehir suyu gibi bulanıktı.

"Söz verdiğiniz gümüş paraya değmez gördüklerim. Böyle bir manzarayı bir daha asla görmek istemem.

Göğsümün yüreğime dar geldiğini hissediyor, nefes alamıyordum.

"Ne manzarası?"

"Yatağındaki o muhteşem hanımefendinin manzarası." Gözünün önüne gelen görüntülerden kurtulmak ister gibi başını hızla yana çevirip arkasını dönmek üzereyken kolunu yakalamış -belki biraz sertçe- ve "Anlatsana!" demiştim, sabırsızlıkla.

Silkinip kolunu çekmişti kadın.

"Öteki hizmetçilerin anlattıklarına göre, bir grup asker avluya tahtırevan içinde bir hanımefendi getirmiş. Halil Han bu hanımefendiye tahtırevandan dışarı çıkmasını emrettiğinde olduğu yerden beddualar ederek çıkmayı reddetmiş. Nihayet Halil Han tahtırevan çadırının içine uzanıp, utanç verici biçimde hanımefendiyi bacaklarından yakalayıp dışarı çekmiş. Kadının bedduaları her yanı kaplamış. Zorla eve sokulup kapı kapanana kadar çığlık çığlığa bağırırken, o andan sonra ortalığa bir ölüm sessizliği çökmüş. Kimse içeride neler olup bittiğini bilmek istemiyormuş. Aradan sadece birkaç dakika geçtikten sonra da askerler evden çıkıp gitmişler. Halil Han odalardan birine kimsenin girmemesini emretmiş ve kimse de o odaya girip bakmaya cesaret edememiş. Alışverişe gidip geri döndüğümde ev mezar gibi sessizdi. Efendim öğle sonrası istirahatı için odasına çekilmişken, ben de yasak odaya sızdım.

Kadın burada duralamış ve başı dönüp ayakta kalmaya çabalar gibi elini çamur duvara dayamıştı.

"Yaşıyor mu?" diye sordum, nefesimin boğazımda düğümlendiğini hissederek.

"Hayır," diye cevapladı sorumu. "Gözleri açıktı ve tavana bakıyordu. Boynunda morluklar ve kan vardı ve ayrıca onu boğmakta kullandıkları tel de hâlâ boynuna sarılı duruyordu. Cansız bir eşya gibiydi. Alnında yaşadığı çaresizliğin derin çizgileri vardı ve dişleri, sanki onu öldürenleri ısırmaya çalışmış da olmamış gibi sıkı sıkı kapanmıştı."

"Daha fazla söyleme," dedim sonunda. "Yeter!"

"Keşke benden gidip bakmamı istememiş olsaydınız. Gördüklerim ömrüm boyunca aklımdan çıkmayacak. Hiçbir paraya böyle bir manzara görmek istemem doğrusu."

Fakat yine de elini uzatmıştı nihayetinde. Duvara yaslanıp güçlükle ayakta kalarak ceplerimde gümüş parayı arayıp çıkarttım.

"Siz daha şanslısınız bu anlaşmada," dedi kadın, dönüp giderken. "Tanrı sizinle olsun!"

Yüreğimi buz parçacıkları gibi un ufak dağılmış hissediyordum. Destek almak için yaslandığım duvara ellerimi dayadığımda, duvar sıvası elimde ufalanmış, parmaklarımdaki kiri yüzüme ve başıma sıvayarak mezardan çıkmışa dönmüştüm. Peri ölmüş müydü gerçekten? Olamazdı. Bu olamazdı!

Üzüntüden perişan durumda yollar boyunca kötü kötü önüme bakarak alıp başımı gitmiştim.

"Ağa!" diye seslenmişti bir ara yanından geçtiğim bir ihtiyar. "Nedir ıstırabın? İyi misin?"

Ne kadar ve nereye yürüdüğümü hiç hatırlamıyorum. Bütün bildiğim, yürüyüşümü fakir mahallerinden birindeki ayak kokulu tavernada nihayete erdirmiş olduğum. Üzeri lekelerle dolu keten kılıfla kaplı bir mindere oturmuştum. Yeni içki arkadaşı olarak beni selâmlayan birkaç kişi olmuştu hemen. İçki istemiştim ve birkaç bardak tarçınlı kokteylden sonra yerli boğma içki bang'a dönmüştüm. Çok sert bir içkidir. Önüme ne konursa içiyordum ve sonra üzerine daha da içiyordum.

Çok geçmeden tavernanın döşemeleri üzerine boylu boyunca yatmış ve yol gösterici meleğimle konuşmaya başlamıştım. Bana bir ışımayla görünmüştü meleğim ve uzun saçları, kuyruğu kıvılcımlar saçan kuyruklu yıldız saçakları gibiydiler. Onunla konuşurken gözleri şefkatle dolu biçimde bütün bedenime dokunup geçmişti. Ona hayat hikâyemi anlatmış, babamın nasıl öldürüldüğünden başlamış ve nasıl orta yerimden kırpıldığıma geçmiştim. Sonra da Peri'yle beraber geçirdiğimiz zamanları tarif etmiştim uzun uzun.

"Bende hanedanlık kanı yok," demiştim meleğime. "Ama biz onunla pekâlâ ikiz kardeşler olabilirdik. Analarımızın karnında sanki aynı suda yüzmüş gibiydik; böylece benim bir kısım erkekliğim ona, onun dişiliği de bana geçmişti. Bu durum dış dünyanın gözünde bizi tuhaf tipler haline getirdi tabii, çünkü iki arada olanlara pek makbul bakılmaz bizde. Ikimiz de işte bu sebeple itilip kakıldık. O da benim gibi değişken karakterliydi. Kararlıydı ve tutkuluydu ve akıllıydı ve tahmin edilemezdi. Işte ben onu bu yüzden çok sevmiştim... Bu yüzden!"

Sonra da meleğime o gün sokaklarda neler olduğunu anlatmıştım. Halil Han'la ilgili kısma geldiğimde zorlukla konuşuyordum artık. "Beni tahtırevanın dışına itti. Onu korumaya çalışmama izin vermedi!"

Melek tekrar her yanımı tarayıp geçmiş ve kendimi cennetten çıkma bir sarılmanın içinde hissetmiştim. "Çocuğum," diyordu meleğim. "Görmüyor musun? Seni dışarı itmiş ki, zarar görmeyesin. O da seni çok sevmiş."

Yüce Tanrım! Peri de beni çok sevmişti. Gözlerimden şakır şakır yaşlar akıyordu. Bir mendil çıkarıp silmiştim onları. Mendilde güçlü çam esansının kokusu vardı hâlâ –Peri'nin kokusuydu bu. Bir daha almayacaktı burnum bu kokuyu. Öylesine höyküre höyküre ağlıyordum ki, bütün taverna bir süre sessizce beni izlemiş, sonra da içkicilerin bir bölümü yanıma gelip derdimi sormaya karar vermişlerdi. Onlara hazine değerinde bir kadını kaybettiğimi söylediğimde, onlar da benimle birlikte ağlamaya başlamışlardı zira herkesin hayatında böyle bir kayıp vardı. Anneler, kız kardeşler, eşler ve kız evlâtlar –hepimiz bizim için çok değerli bir kadını kaybetmiştik.

Sabahın erken saatlerinde partal minderler üzerinde uyandım ve başım yanıyordu sanki. Saçlarım kurumuş kanla kaskatı kesilmişti. Tavernadaki diğer bütün adamlar ve onlarla birlikte para kesem de gitmişti. Bir süre daha olduğum yerde yatmış, gerisin geriye yere kapaklanmadan ayağa kalkıp kalkamayacağımı kestirmeye çalışmıştım. İşte tam o anda, bir gün önce karşılaştığım farfara hizmetçiyi ve Peri'nin başına gelenlere dair bana anlattıklarını hatırlamıştım birden. Ah benim değerli efendim! Ah benim paramparça yüreklim!

Sallana sallana ayağa kalkıp, o soğuk havada zorla toparlanarak saraya döndüm. Sarığım da kalın dış kaftanımla birlikte çalınmıştı. Neyse ki hırsızlar benim donarak ölmemi istememişlerdi çünkü ayakkabılarımı bana bırakmışlardı. Yerlerde kalın bir kar tabakası vardı. Buz tutmuş yollar boyunca yürümeye devam ettim. Nihayet odama ulaştığımda, her ne kadar Balamani kalkıp gitmiş olsa da, benim yatağıma kıvrılıp yatmış minik bir figür olduğunu görmüştüm. Mesut Ali. Beni görür görmez yataktan fırlamış, koşup kollarını boynuma dolayarak sıkı sıkı sarılmış ve minik yüzü üzüntüden tanınmaz hale gelerek uluya uluya ağlamıştı. Birden gece boyunca yanında olup onu teskin edemediğim için pişmanlık duymuştum.

"Yavrum, yavrum!" dedim. "Acını atma içine bu kadar."

"Biz n'olucaz şimdi?" diye soruyordu Mesut Ali, katıla katıla ağlarken. "Nereye gideceğiz?"

Verecek cevabım yoktu.

"Bizi şimdi kim alacak hizmetine?"

"Annesi," diye cevapladım net biçimde, onu biraz olsun teskin edebilmek için.

Feryatları daha da yükselmişti Mesut Ali'nin.

"O da öldürüldü."

Sanki sırtımdan bir kılıç saplanmıştı. Demek o haber gönderdiğim oğlan bu yüzden bana geri dönmemişti.

"Tanrı bizi korusun! Ne istediler yaşlı kadından?"

Mesut Ali birden çok daha yüksek sesli ağlamaya başlamıştı. "Ve küçücük bir bebek; o da öldürüldü."

"Kim?"

"Şecaaddin."

Yüce Tanrı'm! Bebeğe bile acımamışlardı. Zavallı Mahasti! Peri zamanında onu çocuğunu korumak için saraydan uzaklaştırmayı teklif etmiş, ancak Mahasti buna karşı çıkmıştı.

"Merak etme," dedim, Mesut Ali'ye. Durduğu yerde korkudan tir tir titreyen bu zavallı çocuğa nasıl ümit vereceğimi bilemiyor, hiç değilse soğukkanlı kalmaya çabalıyordum. "Sana söz veriyorum, kendimize yeni bir koruyucu bulacağız."

"Prenses bana daima iyi davranırdı," demişti Mesut Ali, hâlâ için için ağlarken. "Şimdi bana kim iyi davranacak?"

"Ben," diyebilmiştim. "Sana her zaman iyi davranacağıma söz veriyorum. Şimdi yat uyu biraz daha. Her şeyi yoluna koyarız sonra."

Onu kendi yatağıma götürmüş, yatırıp üstünü örtmüş ve uykuya dalana kadar küçük elini elimde tutmuştum. Başucunda nefes alış verişini dinlerken ağzının hafifçe açıldığını ve yanaklarındaki gözyaşlarının kuruyup yüzünde tuz izleri bıraktığını görmüştüm. Korkmak için gayet geçerli sebepleri olduğunu biliyordum. Bizler en büyük utancın içine düşmüş bir prensesin en yakın hizmetkârlarıydık. Yeni Şah bize hain gözüyle mi bakacaktı? Bunu bilemezdik. Hayatta kalmamız ancak mütevazı ve güçsüz olmayı öğrenmemize bağlıyken, acaba Muhammed ve karısı hakkımızda bunların tersini mi düşünecekti?

Babamın ölümü geldi aklıma; sanki dün yaşanmışçasına taptaze. Bir kez daha yıldızı kayıp denize düşen birinin en yakın hizmetkârı olmuştum. Yüreğim yine parçalanmış ve sanki yaşamımın geri kalan kısmıyla yine yalnız başıma başa çıkmak durumundaki genç bir adammışım gibi gözyaşı dökmüştüm.

9. BÖLÜM

EKMEK VE TUZ

Feridun, Zahhak'ı iyice bağlayıp bir eşeğin sırtına attığı gibi Damavand Dağları'nın patikalarında onunla birlikte ilerlemeye başlamış.

Aslında eski hükümdarı tepelediğinde hemen oracıkta öldürmeye niyetliymiş ama o sırada bir melek ona, Zahhak'ı öldürmemesini, emniyetli bir yerde elinde tutmasını salık vermişmiş. Velhasıl Feridun, içi yusyuvarlak dev kayalarla dolu bir mağaraya ulaşana dek dağa tırmanmış. Mağarada Zahhak'ı sırtına yüklenip, etraftaki en yüksek yuvarlak kayayı gözüne kestirdikten sonra hükümdarı götürüp onun üzerine sırtüstü yapıştırarak kollarından ve bacaklarından çivilemiş ve onu mağaranın orta yerinde, aşağıya sarkar biçimde taşa sabitlemiş.

Zahhak'ın ölmediği fikrindeyim; o ve yılanları, kötülüğün kuvveti onların gücünü tekrar serbest bırakıncaya kadar, ebediyen rafa kaldırıldılar bence.

Mesut Ali'yi uyuttuktan sonra hamamda yıkanmış, siyah tunik ve pantolon, siyah kaftan ve siyah-kahverengi kuşaktan oluşan giysilerime bürünüp Ana Giriş Kapısı yakınlarındaki Peri'nin malikânesine yürümüştüm. Bir gece önce içkiyi haddinden fazla kaçırmış olduğumdan ve bir de şakağıma yakın yaram hepten şiştiğinden başım hâlâ zonkluyordu. Üzerindeki koyu renk sabahlık kaftanıyla kapıyı açan Azer Hatun'un gözleri ağlamaktan kıpkırmızı olmuştu.

"Tanrı'ya sığınıyorum, demişti titreyen bir sesle. Yanağından bir gözyaşı damlası kaymış, dudağının kenarındaki benin üzerinden geçmişti.

"Doğru!" dedim ben de. "Başka ne denebilir ki?"

Birlikte Peri'nin geniş ve bomboş selâmlığına geçtik. Pencerelerden içeri akan sert beyaz ışık başımı döndürmüştü. Odalara girip çıkan Peri'nin bazı hizmetlileri huzur bulamamış hayaletler gibiydiler mekânın içinde.

"Kadınların böyle acımasız ve kaba bir saltanata hizmet vermesini nasıl bekliyorlar?" diye sordu Azer, sanki kendi hayatına kastedilmiş gibi çaresiz görünerek. Yüzü şekilden şekle girmiş ve iyice yanaşıp, kaftanımın içine dökmüştü gözyaşlarını.

Arkamızdan gelen ayak seslerine döndüğümüzde, üzerindeki elbiselerin altında kendini tamamen bırakmış vücuduyla Meryem'i görmüştük. Karmakarışık sarı saçları yüzünün kenarlarında topaklar halinde sarkıyor ve çok fazla ağlamış olmasından dolayı gözlerinden birinin altına kan oturmuş bulunuyordu.

"Zavallı, sevgili hanımım!"

"Daha cesur bir kadın var mıydı? Daha korkusuz bir çiçek?" diye soruyordu Meryem. Öfkeli gözyaşları dökülüyordu yanaklarından.

Bir süre üçümüz de endişeyle paralize olmuş vaziyette sessizce durduk. Sonra Meryem'in yüzünde acı bir gülümsemeyle dudakları aralandı. "Bugün, Enver bize müstakbel Şah'ın Peri için bir merasim yapılma-

sını yasakladığını söyledi. Resmî bir cenaze töreni dahi olmayacakmış. Bedeninin nerede yatıyor olduğunu bile bilmeyeceğiz."

Yumruklarını sıkıp yanaklarına dayamış, gözyaşları ellerinin üzerinden akıp geçer olmuştu. "Mezarını bile ziyaret edemeyeceğim; düzenleyemeyeceğim, temizleyemeyeceğim, çiçeklerle ve gözyaşlarımla süsleyemeyeceğim. Sanki hiç var olmamış gibi..."

"Hay ben bu Şah'ın kafasına!" diye bir küfür savurmuştum, öfkeyle. "Bunlar, hayranı olduğumuz kadının bütün izlerini hepten silmeden, mektuplarını, şiirlerini ve yazılarını toparlayıp, diğerlerinin de onu bizim gibi tanıyabilmesi için saklamaya çalışalım."

"Vârisleri ne olacak?" diye sormuştu birden Azer.

Bir an durup düşünmüştüm. "Prensesin çocuğu olmadığından, miras hukuku uyarınca malları erkek ve kız kardeşleri arasında bölüştürülmek zorunda, diye başlamış ve bir an mirasçılar arasında Muhammed Hüdabende'nin kendisinin de bulunduğunu idrak etmiştim. "Cinayet emrini veren kişi prensesin mallarının mirasçısı oluyor; medeniyet namına ne korkunç bir ihlâldir bu!"

Yeni şah hakkında böyle ileri geri konuşmamalıydım ama üzüntüden umursamıyordum bile.

"Şiirleri, onu sevenler için çok değerli hatıralar olacaktır. Hadi, elimizi çabuk tutalım!" diye ilave ettim sonra.

Üçümüz birden prensesin çalışma odasını işgal etmiş ve bütün kâğıtlarını gözden geçirmeye başlamıştık. Resmî yazışma kopyalarını hiç dokunmadan bıraktık – diğer hükümdarların karılarına yazdığı mektuplar, alındı-verildi tutanakları, tapular gibi. Fakat bir şiir veya dost mektubuna benzer kişisel en ufak bir yazı bulduğumuzda, kütüphanesindeki bir Şehname kopyasının sayfaları arasına saklıyorduk. İşe daha yeni başlamıştık ki, kapının kadınlar için olan tokmağının, her biri sanki zonklayan kafama çakılan birer çiviymiş gibi tınlayan hışımlı vuruşlarını duymuştuk. Meryem irkilmiş ve korkuyla Azer Hatun'un elini kavramıştı; iki kadın telaşlı gözlerle birbirine bakıyordu.

Kapıya ilerleyip açtığımda, miğferleri içinde kılıçlı bir grup hadımla karşı karşıya gelmiştim.

"Kimsiniz?" diye gürlemiştim ilkin.

"Bizi Halil Han gönderdi," dedi grubun lideri. "Peri'nin eşyaları artık ona ait. Dolayısıyla, hemen burayı boşaltın ve kadınları da yanınıza almayı unutmayın ki, askerleri içeri girmeleri için çağıralım."

Kapıyı o an yüzüne kapatmaya çalışmıştım ama komutan ve hadımları kapıyı itip eve girmişlerdi bile. Etraftaki kaliteli halıları, gümüş semaverleri ve antika eşyaları gördüklerinde gözleri açgözlü biçimde açılmıştı. Hemen koşup, Halil Han ve askerlerinin malikâneyi işgal etmesi düşüncesiyle dehşete düşmüş olan Azer, Meryem ve diğer hanımlara haber verdim. Hızla örtündükten sonra beni takip ederek malikâneden çıkmışlar, askerleri talanlarıyla baş başa bırakarak harem içerisinde güvenli başka yerlere dağılmışlar ve ben de her birine tek tek gittikleri yere kadar eşlik etmiştim.

Peri'nin kişisel yazılarını bile saklamayı beceremediğim için gerçekten çok üzülmüştüm. Prensesle ilgili sadece onu sevmiş olanlara değil, tarihe de hiçbir şey kalmayacaktı.

Teskin edilme ihtiyacıyla Balamani'ye gitmiş ve ona başıma gelen her şeyi anlatmış, Mirza Selman'ın ihanetine yönelik öğrendiklerimi de ihmal etmemiştim. Sarayda bu gerçeği bilen -yeni Şah ve karısından başka- benim haricimde hiç kimse yoktu ve Mirza Selman'ın itibarını nasıl zedeleyeceğim konusunda Balamani'nin fikrini almak istiyordum.

"Ama hepsinden öte, aslında adamın boynunu tavuk gibi kesmek istiyorum."

Balamani bana kudurmuş köpekmişim gibi yan gözle bakmıştı. "Biri başına mı vurdu senin? Saltanatın en güçlü adamı o. Kendi boynuna dikkat etsen daha iyi edersin."

"Sence tehlikede miyim?"

"Bilmiyorum. Tanrı'nın takdiri üzerine olsun, aslında gayet zeki bir vezir olarak ağırlığın kadar türkuaz taşı değerindesin. Şimdi bizim yapacağımız, Muhammed Hüdabende'nin yakın çevresindekileri senin sadık bir hizmetkâr olduğuna ikna etmek. Ben Enver'le konuşurum. Sen de, yeni Şah'ın meziyetlerini öven şarkılar söyleyerek kendi payına düşeni yapacaksın."

Bu tavsiye tam da Peri'ye yapmasını önerdiğim cinsten bir davranıştı ve içimi bulandırmıştı.

"Prensese karşı duygularının yapman gerekenlere engel olmasına izin verme," diye iğneledi Balamani. "Neyin var senin? Neden yüreğin bu kadar yaralı?"

"Bu bir adalet meselesi," demiştim, öfkeyle. "Haydut ve zorba oldukları için Peri'yi genç yaşında mezara gönderirken kendilerine yüksek mevkiler edinen adamları görmek beni ifrit ediyor."

"Prenses bir erkek oyununa girdi ve onuruyla kaybetti. Senin yaptığın yegâne hata ona âşık olmaktı."

"Her adam birine âşık olmalıdır."

"Belki de artık saray yaşamına uygun değilsindir."

"Başka ne iş yapabilirim ki? Ne bir ailem var ne de bir işverenim."

"Biliyorum."

"Onu özleyeceğim. Her an onun sesini işitir gibiyim."

"Sen nerede olduğunu mu unutuyorsun, nedir? Senin asli görevin, kim olursa olsun, Şah'a hizmet etmektir."

"Balamani, kes lütfen! Şakşakçı bir köle gibi konuşuyorsun."

Tiksinti ifadesiyle yüzümü çevirmiş, uzaklaşmak istemiştim ondan. Balamani kuşağımdan yakalayıp durdurdu beni.

"Tek amacım, seni kollayabilmemiz için gerekli olanları söylemek," dedi. Gözlerinin içinde eski bir dostluğun iyi niyetini görüyordum.

Sarayda Peri için herkese açık matem seremonisi yapılmadığı için, iç dökmeye gidecek yer de yoktu. Onunla ilgili fısıldamadan konuşamıyordum da çünkü infaz edilmiş bir prenses için partizanlık göstermek çok tehlikeliydi. Yasım içimde patlamaya hazır top barutu gibiydi. İki hazineye birden, hem Hatice ve hem de Peri için yas tutuyordum ve yüreğim iyice kararıp zonklayana kadar birinin düşüncesi diğerini çağrıştırarak helak oluyordum.

Saray kadınları defalarca bana Peri'ye tam olarak ne olduğunu sordu. Ben de hiçbir ayrıntıyı atlamadan bütün hikâyeyi olduğu gibi anlattım ki, prensesin nasıl katledildiğini herkes bilsin.

Haremdeki genç kadınlar anlattığım hikâyeden çok korkuyorlardı. "İşte erkek gibi davranırsan başına gelecek budur," demişti Kudanet, vücudundan bir titreme geçerek. "Zamanında evlenmeli ve kendini bir yuva kurmaya adamalıydı."

Oğlunun tahta çıkma töreni için Kum şehrinden gelmiş olan Sultanam daha da efkârlıydı: "Eğer Peri o kadar güçlü olmasaydı, onu sürgüne gönderirlerdi. Onları çok korkuttu."

Üzüntümü artıran bir diğer unsur, Peri'nin sağladığı itibarı kaybetmemin, Celile'yi saraya getirme planlarımın da tuzla buz olması anlamına gelmesiydi. Şayet annemin kuzenine gerçekleri olduğu gibi yazsam -efendimin öldüğünü yani- benden ümidini hepten kesecek ve Celile'yi kurban edecekti. Bunun yerine sahip olduğum bütün paraları toparlayıp hediye olarak onlara göndermiş, bu paranın kız kardeşimi Kazvin'e getirtebildiğimde kendilerine takdim edeceğim ödülün sadece tadımlık bir miktarına karşılık geldiğini yazmıştım. Ayrıca Celile'ye de bir mektup yazarak, içinde olduğum güçlüklerle ilgili ipuçları vermiş ve her türlü evlilik planına karşı direnmesi yönünde onu uyarmıştım.

Bu son yenilgi beni derinden üzmüştü. Eğer Celile şanssızlıklar yüzünden daha fazla acı çekecekse, bu dünyada sabahları uyanmam için hiçbir neden kalmamıştı. Ama onu korumak için ne yapabileceğim hakkında da hiçbir fikrim yoktu.

Muhammed Hüdabende'nin tahta çıkışına şahitlik etmek üzere Kırk Sütun Alanı'na gittiğimiz gün soytarılıktan başka hiçbir şey hissetmemiştim. Geçen seferkinden biraz daha değişik bir grup molla ve soylu, tek tek, mevkilerine göre bir sırada tahta yaklaşmış ve o günden sonra Muhammed Şah olarak bilinecek adamın ayağını öpmüşlerdi. Mirza Selman havalı havalı ve kendini önemser edalarla tahta doğru ilerlediğinde, içime bir bulantı gelmiş, sıtma tutmuş gibi titremeye başlamıştım. Diğerleriyle birlikte Şah'a sadakat yemini ederken de, Muhammed Şah'ın donuk gözlerine bakmaya tenezzül etmemiştim; boş bakıyor, hiçlik duygusu veriyorlardı insana.

Tahta çıkma merasiminin ardından gelen günlerde, hayatta kalan birkaç prens, soylular ve yüksek devlet erkânı tek tek Şah'ın huzuruna çağrılmaya, atama ve terfileri verilmeye başlanmıştı. Enver, haftalar sonrasına kalacağı belli olan benim huzura çıkma sıram gelene dek kendisine bağlı çalışacağımı söylemişti. Bu ara dönemdeki görevimin de,

prensesin durmaksızın saraya gelmeye devam eden yığınla mektubunu okumak ve önemli haberleri kendisine rapor etmek olduğunu bildirmişti. Bir de yüksek kademeden kimselerin mektuplarına diplomatik usule uygun biçimde cevaplar yazarak prensesin ölmüş olduğunu bildirecektim; yoksa mektuplarına cevap almamayı bir hakaret addederlerdi. "Prenses, eşi bulunmaz biriydi," diye fısıldamıştı Enver, hoşgörüyle. "Bizimle mezara gidecek olsalar da, ona hizmet eden hepimiz asıl gerçeği biliyoruz."

Bana saray yazmanlarının yanında çalışmamı, orada gani gani kâğıt, mürekkep ve telek kalem bulabileceğimi ve prensesin saraydaki eski malikânesinde çalışmanın vereceği üzüntüden de böylece uzak duracağımı, zaten malikânenin de Hayrünisa'nın aile mensupları tarafından kiralanmak üzere olduğunu söylemişti.

Yeni görev yerime ertesi gün sabah ezanından hemen sonra gittim. Enver'den aldığım emirleri ilettiğimde, yazıcıların başı başkâtip Reşit Han tarafından geniş, ışık dolu bir odada karşılanmıştım. Bana diz üstü ahşap bir yazı masası vermiş ve malzeme taleplerimi nasıl yapacağımı göstermişti. Endişeli ve kırmızı çeperli gözlerinde bana karşı bir hoşgörü hissetmiştim.

Mesut Ali, Peri'nin ölümünden sonra gelen ve saray ulakbaşısı tarafından saklanmış bütün mektupları alıp getirmişti. Cinayetin üzerinden sadece birkaç hafta geçmiş olmasına rağmen, Mesut Ali evrakın tümünü taşıyabilmek için defalarca gidip gelmek zorunda kalmıştı. Hâlâ üzüntüden perişan görünüyordu.

"Sonra tavla oynamaya ne dersin, ufaklık?"

"Olur," dedi, küskün bir sesle; sadece beni kırmamak için kabul ettiğini biliyordum. Onu acı çekerken görmek öyle çok yakıyordu ki içimi! Kendi kendime yemin edip, yeni bir pozisyona atandığımda onu da sabit olarak yanıma almaya ve böylece her gün ona göz kulak olmaya karar vermiştim.

Dağ gibi mektup yığınına bakıp kalmıştım. Kuru beyaz kâğıtlar bana Peri'nin toprağın altında bir yerlerde beyazlaşan kemiklerini hatırlatıyordu. Taşlanmış keten ve kenevir kâğıtlara dokunamayacak gibi hissetmiştim kendimi ama orada Reşit Han ve elemanlarının yakın gözetiminde olduğumdan kendimi sıradan bir çalışan pozuna sokmuş ve görevime başlamıştım.

Açtığım ilk mektup, prensesin İmam Rıza'nın kutsal kız kardeşi onuruna Kum şehrindeki Masûme Fatma yatırını ziyaret etmeye gitti-

ğinde tanıştığı bir fahişeden geliyordu. Fahişenin para verip arzuhalciye yazdırdığı mektupta, Peri'yle nerede, nasıl tanıştıkları ve prensesin kendisine yeni bir hayata başlamak için para vermiş olduğu hatırlatılıyordu. Fahişe bu parayı atlar için keçe battaniyeler üretip satmak üzere keçe ve gerekli aletin alımı için harcamıştı. İki yıllık sıkı bir çalışma dönemini müteakip, nihayet gelir olarak küçük bir akar sağlamış ve böylece eski işini de bırakmıştı. Peri'ye kendisine inanmış olduğu için teşekkür ediyor, her hafta gidip yatırda prenses için dua edeceğine söz veriyordu.

Evet işte, diye düşünmüştüm; benim tanıdığım prenses buydu. Saraydaki dillere pelesenk olmuş titiz ve kuralcı Peri değil, işi ne kadar utanç verici olursa olsun, yoksul bir kadının yardım talebini asla cevapsız bırakmayan Peri.

Hemen kafamda fahişeye yazacağım cevabı toparlamaya başlamıştım. "Değerli Saltanat Dostu, sizlere vermek durumunda kaldığım bu dünya kötüsü haber için üzüntülerimi kabul buyurunuz. Prenses Peri Han Hanım, Safevi kadınlarının en sevilen ve saygın üyesi...

Mektubu bırakmıştım. Ellerim titriyordu.

"Sorun ne?" diye sormuştu hemen Reşit Han, kazara benim bulunduğum odanın yakınından geçtiği izlenimi vermeye çalışırken. "İyi görünmüyorsun."

"Yok bir şey," demiştim. "Çay ve şekere ihtiyacım var."

"Çaycılardan iste; yalnız, burada herhangi bir şey içemezsin."

Onca değerli kâğıttan yeterince uzaktaki yan odaya geçmiştim ve bir oğlan çocuğu daha istemeden bir bardak çay ve bir hurmayı getirip önüme koymuştu.

Yeni işim korkunçtu. Peri'nin ölümünü resmî saltanat diliyle duyurmak, sanki onun katledilişini bir kez daha yaşıyor gibi hissetmeme neden oluyordu. Prensesin morarmış boynu, sabitleşmiş gözleri ve kenetlenmiş dişleri gözümün önüne geliyor ve Halil Han'ın hizmetçisinin bütün bunları bana hiç anlatmamış olmasını diliyordum.

Merkez odaya tekrar görevimin başına döndüğümde, üzerinde iç içe girmiş, Osmanlı Sarayı'nın azametini yansıtan karman çorman saltanat mührü olan bir mektup fark etmiştim. Mektubu dikkatle açarken, politik öneme haiz haberler barındırdığından emindim. 3. Murat'ın karısı Safiye, iki ülke arasında uzun süredir yürürlükte olan barış anlaşmasının geçerliliğinin korunması için kararlı olduğunu ama Van civarında Safevi ve Osmanlı birlikleri arasındaki sürtüşmenin bu kararlılığını

zayıflattığını yazıyordu. Van'dan gelen bu haberler doğru muydu? Sultan, askerler çatışmaları büyütmeden kendisine cevap verilmesi için yalvarıyordu. Mektubun tonu gayet kibardı ama sıcak değildi. Bu durum beni düşündürmüştü çünkü geçmişte Peri'yle aralarındaki dostane ilişkiden her ikisi de ziyadesiyle hoşnuttu. Mektubu Enver'e göstermek için bir kenara koymuştum; derhal politik mektuplardan sorumlu yazman tarafından cevaplanması gerekiyordu.

Peri'nin Kui'deki kontağı Rudabeh'den gelen mektubu görene dek, birkaç tane daha mektuba bakmıştım. Rudabeh de Safevi-Osmanlı sınırındaki itiş kakıştan bahsediyordu ama bir de Van valisi Hüsrev Paşa'nın Safeviler'e karşı Osmanlılar ve Kürtler'den oluşan bir savaş birliği organize edip İran'a bir ders vermeye karar verdiğini duyduğunu ekliyordu. Bu bilgiye de aile fertlerinden birinin askere alınmış olması yoluyla ulaşmıştı. Bütün bunları prensesin bilmek isteyeceğini düşünmüştü.

Mektubu masamın üstüne açmış, endişeyle başında oturuyordum. Peri haklıydı; Safeviler ve Osmanlılar arasındaki barış anlaşması tamamen iki tarafın gücü üzerine kuruluydu. Biraz zayıf göründüğümüz anda, sınırımız olan bütün ülkeler canavar kesileceklerdi.

Hemen Balamani'yi arayıp bulmuş ve mektupları ona vermiştim. Balamani de onları Şah'ın kulağına ulaştıracak olan Enver'in dikkatine sunacağına söz vermişti.

"Ama fazla bir şey bekleme," demişti Balamani. "Şah, saltanat hazinesini boşaltmakla meşgul."

"Ne?"

"Yeni atadığı adamlara torbalar dolusu altın ve gümüş paraların yanı sıra ipek kaftan hediyeleri saçıyor. Sadakat satın almaya çalışıyor."

"Demek çaresiz kaldı?"

"Gevşekliği ne kadar zayıf olduğunu ortaya çıkartıyor."

"Tıpkı Haydar gibi. Yazık!"

Bana öyle geliyordu ki, hanedanlık saltanatı dürüstlüğü asla ödüllendirmiyordu. Çünkü aksi takdirde hemen hazineye musallat olan dalkavuklar türüyordu; büyük tavizler vermek gerekiyordu. Iktidardaki saltanat makamına tek bir doğru söz söylenmez olmuştu dolayısıyla ve haliyle, böylesi bir sistemde başarılı olanlar da parsayı toplamak amacıyla yılan gibi sinsice davrananlar arasından çıkacaktı tabii ki ve elbette durumu protesto edenler de derhal alaşağı edilecekti.

"Bir tek bu olsa iyi," diye devam etmişti Balamani. "Ustaçlu ve Tekelü Oymakları beni bir diğer iç savaş konusunda endişelendirecek ölçüde müttefikleriyle birlikte birbirlerinin boğazına sarılmış durumdalar. Kuzey ve güneyde sahipsiz bırakılmış vatandaşlar isyan organize ediyorlar. Batı ve doğu kanatlarımız Osmanlılar ve Özbekler tarafından işgal edilme tehdidi altında. Ülkenin hiçbir yeri güvenli değil."

Tanrı aşkına! Yine mi bir diğer kifayetsizin hükümdarlığı altında yaşayacaktık? Böylesine beceriksiz bir saltanata çalışmak sadece delirtici olmakla kalmayıp, aynı zamanda çok da tehlikeliydi.

O gece hiç unutmadığım bir rüya görmüştüm. Sanki Şehname canlanmış ve beni de hikâyelerinin içine alıvermişti. Demirci Kaveh kapımda belirmiş ve benden mücadelesine katılmamı istemişti. Yüzü körüğün ateşinden kapkara, kolları çelik gibi güçlüydü. Birlikte Zahhak'ın sarayına dalıyorduk ve Kaveh hükümdarın gözleri önünde yalan beyannameyi lime lime ediyordu. Sonra kent meydanında Kaveh deri önlüğünü bir mızrağın ucuna takıp dalgalandırıyor ve zorba lidere karşı insanları seferber ediyordu. Ben de onunla birlikte yürüyordum ve yüreğim gururla dolup taşıyordu.

"Yaşasın Kaveh!" diye bağırıyordum. "Zorbaya ölüm!"

Kalabalık giderek büyürken, haykırışları gök gürültüsü gibi yükseliyordu. Özgürlüğümüzü ele geçirmiştik. Ama haykırışlar en yüksek noktasına ulaştığında Kaveh bana dönüp, "Ben her kuşakta doğarım," diye fısıldamıştı. "Protesto edip ölürüm ama zorbalar daima kalır."

Siyah saçlarına gri kırçıllar düşmüş, köseleye benzemiş yüzü endişeyle buruş buruş olmuştu. Bu denli ümitsiz görünmesine inanamamış ve dehşetle donup kalmıştım.

"Adaletsizliğe daha ne kadar katlanacağız?" diye soruyordum.

Ama Kaveh'in bile buna verecek bir cevabı yoktu.

Balamani'nin sözlerine uymayarak, Peri'nin yazışmalarından öğrendiklerimi kendisine anlatmam gerektiği bahanesiyle Mirza Selman'ı görmeye gittim. Onu görmek isteyen son kişi olarak kalana dek beni bekletti ve ondan sonra da daha fazla oyalayamadı. Üzerinde yine muhteşem bir diğer şatafatlı kaftan vardı. Gül rengi ipekten, işlemeli şal

desenleriyle bezenmiş kaftanla uyumlu bir sarık ve bir de kuşağı bulunuyordu. Elbiselerindeki şaşaa beni tiksindirmişti.

"Efendinizin başına gelenleri duyduğuma çok üzüldüm, dedi, oturduğu minderden özel kalemine bizi yalnız bırakması için işaret ederken. "Lütfen taziye dileklerimi kabul edin."

Öfkemi daha fazla saklayamıyor, mükemmel bir hizmetkâr olmak için ömrüm boyunca eğitim almış olmama rağmen kendimi tutamıyordum. "Taziye dileği mi? Sizden, öyle mi?"

"Elbette. Genç yaşında bir prensesin kaybı ne trajedi."

Öyle bir kinayeli kahkaha atmıştım ki, elini kuşağındaki hançerin üzerine koymuştu.

"Çek hadi. Senin hançerinden korkmuyorum."

"Aldığın darbe aklını kaçırmana mı sebep oldu, nedir? Derdin ne senin?"

"Benim mi derdim ne? Prensesi tuzağa düşürmek için kumpas kurup uydurma hikâyeler anlatan sensin; senin derdin ne?"

Mirza Selman'ın yüzü bir an bembeyaz olmuştu. Onunla ilgili gerçekleri öğrenebileceğim bütün muhtemel yolları hızla aklından geçirdiğini görebiliyordum. "Uydurma hikâyeler mi anlatmışım? Neden bahsettiğini hiç anlamıyorum."

"Kendini kollamakta ne kadar da başarılısın - alabora olmuş bir tekneden karşıya geçiveren sinek gibi başarılısın bu konuda."

"Fantezi seviyorsun sen. Prensesin öldürülmesini ben emretmedim."

"Ama kuşkusuz, yürüttüğün propaganda öldürme emrini doğru bir düşünce haline getirdi."

"Ben, onun güç açlığıyla ilgili, diğer herkesin söylediklerinden değişik hiçbir şey söylemedim."

"Sen prensesi Şah'ın baş danışmanı olması için teşvik etmiştin, hatırlıyor musun? Soylularla birlikte bu öneriyi kurgulayan da sendin. N'oldu sonra?"

"O, Şah'ın karısıyla konuşmadan önceydi. Hayrünisa da Peri kadar hırslı, üstelik kocasının en yakın yoldaşı olmak gibi bir avantaja sahip. Peri bununla nasıl baş edebilirdi ki?"

"O çok daha iyi bir yönetici olurdu."

"Şah böyle düşünmüyor belli ki."

"Bir gün çok pişman olacak."

"Aptal! Sen ne cesaretle yeni liderine karşı böyle ulu orta konuşabiliyorsun? Ensenden tuttukları gibi seni saraydan sepetleyip nehre atarlar, haberin olsun!"

"Bu da mı sabotaj operasyonlarından biriyle gerçekleşecek?"

"Sen mi soruyorsun bunu? Nihayetinde, sen de bir cinayet planına yardımcı olmuş birisin."

"Neden bahsettiğinizi anlamıyorum."

Mirza Selman gülmüştü. "Yeni Şah senden kurtulmaya karar verirse hiç şaşırmam."

"Benim gibi yetenekli bir hadım altından daha parlak ışıldar. Hatırlarsan, ben saltanat katına dâhil olmak için kendini kestiren çılgın salağım."

"Yeni Şah'ın, senin zekerine ne muamele yaptığınla ilgileneceğini hiç sanmıyorum."

Kullandığı dil beni çılgına çevirmişti. "Zekerim olmayabilir ama en azından senin gibi puşt değilim."

"Vücuduna hâlâ bağlı parçalarına ölümcül bir darbe indirmeden defol buradan."

Ona güldüm. "Duyduğuma göre, böyle şeyler yapmakta pek ödlekmişsin."

Hızla oturduğu minderden kalkmış, hançerini çekmişti. Ben de, ona bu hareketinin beni ne kadar korkuttuğunu açıkça göstermek için sırtımı dönüp yavaşça odadan çıkmıştım. Tahmin ettiğim gibi, tehdidini sürdürmedi.

O günden kısa bir süre sonra da Mirza Selman benim adımı kirletmek üzere bir kampanya başlattı. Önce benim sadakatimin söz konusu edildiği bir yerde yaptığı küçük yorumlar gelmişti kulağıma; Enver duymuş, Balamani'ye bahsetmişti. Sonra dozu giderek artırmış ve bana asla güvenilemeyeceği şeklinde açık suçlamalara vardırmıştı işi. Yetmemiş, Mirza Selman bir söylenti daha yayıp, Tahmasb Şah'ın tüy dökücüsüne zehir kattığından şüphelenilen doktorla sağlam bağlantılarım olduğunu bile söylemişti.

Ölümcül bir tehlike içindeydim.

Balamani'nin çizgilerle dolu alnı, benim saltanat katındaki durumumun bir çözüme ulaşmasını dilediğini söylüyordu ama hiçbirimiz benim yeni atamamın yapılmasını hızlandıramıyorduk. Öyle kafama göre saray hizmetinden de ayrılamıyordum; hiçbir hizmetkâr izin almadığı sürece tatil amaçlı bile olsa saraydan ayrılamazdı. Zaten ayrılsam da, kendimi saray dışında yaşatabilecek kaynaklarım yoktu ki.

Ama her şeyden kötüsü, annemin kuzenini yatıştırma girişimlerimin hiçbirinin başarıya ulaşmamış olmasıydı. Ondan, Celile'nin yola çıkması ve kervan için gereken paranın gönderilmesiyle ilgili net bir gün telaffuz etmemi istediği sert bir mektup daha almıştım. Eğer yakın bir zamanda mazeretlerimin hâlâ bir sona gelmediğini görürlerse, yaşlı adamın Celile'yle evlenmesine izin vereceklerdi. Bir kuyunun derin ve karanlık dibinde karalar bağlamıştım. Her ne kadar kız kardeşimi o an Kazvin'e getirecek kadar imkânım vardıysa da, ne onu yerleştirecek bir yerim ne de sürekli bakacak gücüm vardı. Yüce Tanrım, ne yapacağımı gerçekten hiç bilmiyordum.

Şah'ı görmek için çağrılmamı beklerken, prensesin gelen mektuplarını okuma ve cevaplama işine devam etmiştim. Bütün mektuplar Peri hayattaymış gibi ona hitaben yazılmış olduğundan, sanki her an onun inci dizili alnını görüp, çam ruhu esansının kokusunu alıyormuşum ve cevap yazacağım mektupları seçerken kolumu tutup yönlendiriyormuş gibi hissediyordum.

Dikkatimi, gönderilen mektupların en kaliteli kâğıtlara yazılmış ve en gösterişli biçimde mühürlenmiş olanlarına yönlendirmiştim; zira yazarların bu konuya itina gösterdiklerini bilirim. Velhasıl bir sabah, mektup yığınının içinden saçılıp ayrı düşen, sıradan kâğıda yazılmış bir mektup dikkatimi çekti. Mektubu alıp açtım. Peri'nin vekâletine sahip avukatlarından biri olan Kazvin'deki bir toprak sahibinden geliyordu. Şöyle yazıyordu:

Değerli prenses, Şah otağından göndermiş olduğunuz mektubu aldım ve bilginize istinaden, mektuptaki arzularınızı yerine getirerek, Tahran Kapısı yakınındaki değirmenin tapusunu hizmetkârınız Payam Cevahir Şirazi'nin üzerine geçirdim. Şu an itibariyle söz konusu mülk ona aittir. Tapuyu, gelip şahsen benden alana kadar elimde tutacağım ve bu süre içinde değirmenden elde edilen gelirleri de kendisi için biriktireceğim. Eğer hizmet verebileceğim başka bir konu olursa lütfen bildiriniz.

Şaşkınlıktan mektubu elimden düşürmüş ve sonra kimse görmeden hemen kapıp tekrar elime almıştım. Balamani haklıydı: Peri de beni sevmiş, göz kulak olmak istemişti! Sözü edilen talep mektubunu öldüğü günün sabahında kamptan yazmış olmalıydı.

Kimsenin benden yana bakmadığından emin olduğum bir anda mektubu hızla kaftanımın içine sokuvermiştim. Bir küçük ara bulur bulmaz da değirmeni görmeye gittim. Tahran Kapısı'na bakan meskûn bir bölgeye komşuydu. İçinde, eşeklerin çevirdiği ağır taş düven sarı başakların üzerinden geçip daneleri ayıklıyordu. Değirmeni kullanan herkes bu hizmet için para ödüyordu. Bir saatten fazla orada durup olup biteni izledikten sonra, bu değirmenin bana sabit bir gelir kapısı açacağına ikna olmama yetecek kadar yoğun kullanıldığını görmüştüm. Ey Yüce Tanrım! Bazen gerçekten gökten servet yağıyor.

"Bu değirmen kimin?" diye sormuştum sonra, gidip eşeklerin başında duran sıska, sırım gibi adama. Kendi adımı duymak hevesine kapılmıştım. Böylece kendimi yeni sahip olarak tanıtma zevkini yaşayacak ve bütün bunların bana ait olduklarını ileri sürecektim.

"Yüce gönüllü bir patronun. Geçen bayram tatilinde yoksul insanlar buğdaylarını daneye bedava çevirtmek için burada sıraya girdiler. Vakt-i kıyamet günü geldiğinde, cennetin kapıları bu adam için ardına kadar açılsın!"

Kafam karışmıştı. "Bu adamın adı ne?"

"Halil Han."

Sonra adam telaşla eşekleri durdurup bana doğru koşmuştu. "Ağam? İyi misiniz?"

Hemen durumu Balamani'ye anlatmak için saraya koştum. Yatakhane binasına vardığımda onu konuk odasındaki minderlere uzanmış, Enver için, Şah'ın dinî teberru planları üzerine bazı dokümanları gözden geçirirken buldum.

"Balamani, prenses hakkında söylediklerin doğru çıktı," dedim. "Beni unutmamış. Bana Tahran Kapısı yakınlarında bir değirmen bırakmış."

Balamani hemen elindeki dokümanları kucağındaki ahşap masaya bırakmıştı.

"Yüce Tanrım! Ne kadar para getiriyor?"

"Henüz bilmiyorum."

Gözlerinde gördüğüm rahatlamadan, benim için ne kadar endişe etmiş olduğunu anlayabiliyordum. "Şimdi artık kız kardeşine rahatça bakabilirsin, hatta belki kendine bile..."

"Belki de," dedim ama sesim hâlâ efkârlı çıkıyordu.

"Cevahir, sorun ne? Bugün hayatının en mutlu günü olmalı. Sana hayal edilemeyecek büyüklükte bir iyilik yapıldı; üstelik efendin ölmüş olduğu halde."

"Biliyorum. Yüreğim ona karşı minnetle dolu. Beni hatırlamış olması ne incelik! Nasıl problemler çıkabileceğini bilemezdi tabii. Değirmeni Halil Han sahiplenmiş. Hakkımı almak için nasıl mücadele edebilirim?"

Balamani'nin kafası karışmış gibi görünüyordu. "Sen de biliyorsun nasıl yapacağını. Baş vezire gideceksin, kanıtını göstereceksin ve mülkü senin adına geçirmesi için yardımını isteyeceksin."

"Mirza Selman bana yardım etmez."

"Neden etmesin?"

"Benden nefret ediyor."

Balamani beni bir süre yakından süzmüştü. "N'aptın?"

"Kendisiyle bir tartışma yaşadım."

"Neyle ilgili?"

"Beni rahatsız eden birkaç bir şey işte."

"Mesela?" Kaşları çatılmış, uçuk mavi kaftanının içinde intikam meleği gibi görünmesine neden olmuştu.

"Kendimi kaybettim. Hakim olamadım kendime." Her yanımı utanç sarmıştı. Tecrübeli bir saltanat çalışanından beklenebilecek en son hareketti yaptığım.

"Ne dedin?"

Bakışlarımı kaçırdım. "Onu, Peri'nin katledilmesini sağlamakla suçladım."

Balamani'nin nutku tutulmuş, uzun süre sessiz kalmıştı. Gözlerinin arasında, burnunun üzerindeki deri öylesine çok endişe katlarıyla dolmuştu ki, adeta kendi öz annemi hayal kırıklığına uğrattığımı hissetmiştim, bana dik dik bakarken.

"Hepsi de bu değil... Bir de Halil Han'ın burnunu kırdım. Artık sola doğru hafif yamuk duruyor."

Balamani homurdanmıştı. "Hâlâ nefes alıyor olman gerçekten bir mucize. Bundan sonra, bu dünyadakilerin hepsinden güçlü birinin yardımına ihtiyacın olacak."

Karşılık vermemiştim.

"Cevahir, sen bir ahmaksın," diye ekledi sonra da Balamani, sesini yükselterek. "Değirmeni nasıl geri almayı düşünüyorsun, mülklere ilişkin son söze sahip baş vezir sana karşıyken?"

"Bilmiyorum. Sana bütün söyleyebileceğim, okun yaydan çıktığını hissetmiş olduğum. Yüreğimi bütünüyle dolduran tek şey acı ve kaybettiğim canlarken nasıl tatlı dilli birini oynayabilirim ki?"

"Saltanat katının kurallarını biliyorsun. Senin lehinde sürdürdüğüm onca çabayı ne diye sabote ettin şimdi? Kendini yok edersen Peri'ye ne faydan olacak? Ne eşeksin sen!"

Kan beynime sıçramış, ellerim yumruk şeklinde iki yanıma inmişti. "Yüce Tanrı aşkına! Artık dayanamıyorum! Biz erkek değil miyiz? Dilimiz yok mu? Bizi idare eden zorbalar tarafından sindirile sindirile konuşma becerimizi de mi kaybettik?"

Balamani araya girmeye çalışıyordu ama ben alıp başımı gitmiştim. "Hayatımda ilk defa bir erkek gibi başım dik durdum. Sözlerimin bedelini hayatımla ödeyebilirdim ama en azından söylemiş oldum. Düşman kazanmış olmak umurumda değil. Mevki kaybetmiş olmak da umurumda değil. Bir kere de olsa, yüreğimdeki gerçekle dilimdeki arasında gündüzle gece kadar fark olmadan davrandığımı hissettim. Sıcak, beyaz bir ışık gibi saf ve temiz hale geldim. Sanki yumurtalıklarım dağlar kadar büyümüş gibi hissettim kendimi ve 'ben de tam bir adamım!' diye bağırma hakkını kazanmış olduğuma hükmettim."

Balamani'nin bakışları yumuşamış ve onu hiç görmediğim kadar yaşlı ve üzgün görünmüştü gözüme.

"Tarif ettiğin şeyi yapmaya hiç kalkışmadım ben, arkadaşım. Hâlâ senin bir ahmak olduğunu düşünüyorum" -sonra ellerini havaya doğru açıp boynunu kırarak, nedenini bilmediği izlenimi veren bir şekilde- "lakin seninle gurur duyuyorum," diye bağladı.

Bir buğu perdesi kapatmıştı görüşümü. Öfkeli ve fakat minnettar bir edayla silkelenmiştim ondan.

"Balamani, şimdi n'apabilirim?"

Gözlerindeki kuşkuculuk fazla şansım olduğunu düşünmediğinin işaretiydi. "Sen ne yapmak istiyorsun?"

Bir an düşünmüştüm. "Değirmeni istiyorum; böylece bir gelirim olacağından saltanat hizmetinden ayrılabilir ve kendi kendimin efendisi olmanın ne demek olduğunu öğrenebilirim."

"Peki, bütün bunlara nasıl ulaşmayı hedefliyorsun?"

"Mirza Selman'a gideceğim ve değirmeni isteyeceğim çünkü buna hakkım var."

Balamani'nin gülüşü uzun ve üzüntülüydü. Bütün bu geçen zaman boyunca saltanat katında ayağımın kaymaması için beni nice kollamalarını hatırlatmıştım o an üzüntüyle.

"Davranışın o kadar kışkırtıcı olmuş ki, sana yardım etmeyi reddedecektir. Hiç değilse bir lokma sözümü dinle."

"Elbette."

"Özür dile. Mateminin seni zıvanadan çıkarttığını söyle. Onun müttefiki olduğuna yemin et. Akıllı saltanat hizmetlisinin yolu budur; ondan sonra, senden iyisi olmaz."

Öfkeden ısınmıştım. "Ve böylece tekrar dalavere dünyasına geri döneceğim, öyle mi?" diye hırladım.

"Sakin ol," dedi Balamani, buyurgan bir sesle. "Kazanmayı ne kadar istiyorsun?"

Mirza Selman, huzuruna çağırılmak üzere selâmlığa alınmama bile müsaade etmedi ama ben yine de bütün gün oradan ayrılmayıp bekledim. Nihayet içeri dalıp bütün hizmetkârlarını hızla geçerek odasına ulaştım ve kendisiyle çok acil bir işim olduğu yönünde ısrar ettim; yüzü öfkeden adeta şişmişti. Beni cahil ve ahmak biri olarak niteleyip dışarı attırmadan önce de değirmenle ilgili talebimi dile getirebilecek fırsatı bulmak gerçekten çok zordu.

O an Feriştah'ı ziyaret etmeye karar verdim. Ziyaret sebebi olarak da, kendisiyle saltanat katındaki yeni simalar ve planları üzerine fikir alışverişinde bulunmak istediğimi söyleyecektim. Onun önerilerine ihtiyacım vardı. Her şeyden öte, yüreğimi boşaltmak için onu görmeyi iple çekiyordum zaten.

Feriştah'ın evine gittiğimde, kendisinin meşgul olduğu ve beni müsait zamanında kabul edeceği söylenmişti. Bir süre çay içip minik

salatalıklardan atıştırmış ve duvardaki, üzerinde soylu bir adamın aşkla ona bakan bir saltanat kadınına şarap ikram edişi resmedilmiş olan yeni duvar halısına hayran kalmıştım. Gün geçip gitmişti ve ben Feriştah'ın muhtemelen bir müşterisiyle ilgilendiğini düşünmüştüm. Ya bu müşteri Mirza Selman'dıysa? Bu düşünceden tiksinmiştim.

Nihayet Feriştah'ı görmek için odasına alındığımda, beni karşılamak için ayağa kalkmamıştı. Kocaman gözleri yorgun bakıyor, üzerindeki kaftan eprimiş ve kırışmış görünüyordu.

"Sorun nedir?"

"Kızım kusuyordu," dedi Feriştah. "Ona bazı ilaçlar verdim ve nihayet uyudu."

"Umarım yakında iyileşir."

"Teşekkür ederim."

"Buraya sana teşekkür etmeye geldim. Bana pek çok şeyde yardımcı oldun."

"Keşke Mirza Selman'la ilgili istihbarat, efendini kurtarmanı sağlayacak kadar çabuk ulaşsaydı sana."

"Keşke," diye karşılık verdim. "Çok tuhaf ama, o gün Peri yüreğinin derinlerinde mezara gittiğini biliyordu."

"Neden?"

"Daha dayısının katledildiğinden bile haberi yokken, benimle ölüm ve hüküm üzerine konuştu."

"Vay! Ne trajedi. Gerçekten söyledikleri kadar hırslı mıydı?"

O an Peri'nin Muhammed ve Hayrünisa Begüm'le görüşmesini düşünmüştüm.

"O kadar parlaktı ki, ışığı yakıcı olabiliyordu. Hem taviz vermeyip hem de dillerini tutmayan insanlardan biriydi. İnsanları, onu yok etmek isteyecekleri kadar kızdırdı."

"Konuşkan olduğu için mi geldi başına bunlar?"

"Ve haddinden fazla müttefiki olduğu için. Muhammed Şah ve karısı prensesin annesiyle dayısını da idam ettirerek saltanat katındaki Çerkez varlığının kökünü kuruttular; şimdi bu boşluğu kendi taraftarlarıyla dolduracaklar. Ama bana göre, kendi ağaçlarının bir dalını kestiler."

Birdenbire yanaklarımın ıslandığını hissetmiş ve hâlâ kuşağımın içine tepili olarak yanımda taşıdığım mendille yüzümü silmiştim. Bu mendil Peri'nin ipek mendillerinden biriydi ve elimde onu görünce kendimi daha da kötü hissetmiştim.

Feriştah'ın gözleri yüzümde bir şey arıyor gibiydi. "Ona âşık mı oldun?"

"Evet," dedim, "askerlerin iyi bir komutana, soyluların adaletli bir şaha âşık olması gibi."

"Anlıyorum. Çektiğin son acı olsun!"

"Teşekkür ederim."

"Korkunç bir kayıp. Ne yapacaksın şimdi?"

"Bilmiyorum. Sarayda benim için ne planları olduğunu görmek için beklemek zorundayım. Balamani bana yardım etmeye çalışacağını söyledi."

"Umarım sonunda kısmetin açılır. Bu arada bazı faydalı bilgiler edindim," diye sürdürdü Feriştah. "Mirza Selman yakın bir geçmişte düğün yapmış."

"Hadi?" demiştim.

"Karısının adı Nesrin Hatun."

Tiksintiyle homurdanmıştım. "O kadın beni gözetleyip usulsüz işler yapmakla suçladı; ölümüme neden olacaktı az daha. Nesrin Hatun'la Mirza Selman geçen bütün bu zaman boyunca birlikte mi çalışıyorlarmış?"

"Öyle tahmin ederim."

"Hak ediyorlar birbirlerini."

"Mirza Selman elbette bu karısına da sadık olmayı düşünmüyor."

Herkes bilirdi ki, soyluların birkaç karısı ve bakabildikleri kadar da diğer kadını himayelerinde tutma hakları vardı. Feriştah şimdi neden bu sadakat meselesini açmıştı ki?

"Ne demek istiyorsun bununla?"

Beni yakından izliyordu. "Bana bir teklifte bulundu."

"Evlenme mi teklif etti?"

"Himaye. Eğer sadece ona hizmet verirsem bütün masraflarımı ödemeye söz verdi. O durumda seni bir daha göremeyeceğim."

Böğrümde şiddetli bir öfke teyakkuzu hissetmiştim. "Felek bir adamın yolunu bu kadar mı gülle donatır? Yüksek bir mevkii, Peri'nin ortadan kaldırılması, yerli yerinde bir evlilik ve şimdi bir de senin bütün güzelliğin. Aman Tanrım! Ne diye evlenme teklif etmiyor ki doğru dürüst?"

"Sen de gayet iyi biliyorsun ki, soylular fahişelerle evlenmezler."

"O da bir prenses katili ve beni de her fırsatta hırpalamaya çalıştı. Nasıl olur da onun gibi birini aklından bile geçirirsin?"

"Başka ne seçeneklerim var?"

"Emekli olmak istediğini söylememiş miydin?"

"Bu bana hayatım boyunca yapılan yegâne emeklilik teklifi işte."

Artık Mirza Selman'la ilgili hiçbir şey duymak istemiyordum. Ayağa fırlamış, hızla kapıya gitmiş, ayaklarımı ayakkabılarımın içine daldırmıştım; öfkeden kaskatı kesilmiştim.

"Bu adamın teklifinin fahişelikten ne farkı var ki?"

"Hangi evliliğin var ki?"

"Saçmalık bu."

Gitmeye hazır vaziyetteyken durup, dudaklarımda hazır bir yaralayıcı nitelemeyle odaya dönerek Feriştah'a bakmıştım. Sanki kendini korumaya çalışırmış gibi ellerini kaldırmıştı. Kocaman gözlerindeki uyarıcı ifade dilimi durdurmuştu.

"Cevahir, kızım için neyin en iyi olacağını düşünmek zorundayım. Her şeyden daha çok da, artık bu işi bırakmak istiyorum."

Bir an duralamıştım. "Biraz paran olsa n'apardın?"

"Kendimi daha saygın biri haline getirmek amacıyla zanaat öğrenir, böylece başka bir yolla para kazanırdım. Kızım büyüdüğünde iyi aileden gelen nazik bir adamla evlensin istiyorum. Dünyaya yeni bir yüz gösteremediğim sürece bunun gerçekleşme şansı yok."

Üzgün görünüyordu. O an, her ikimizi de kötü kaderimizden koruyacak hiç kimse olmadığını idrak etmiştim. Ya kısmetimiz açılır da, bizden sonrakileri kötü kaderden koruyabilir hale gelebilirsek? Ancak o zaman sanki hayatlarımız değer kazanacakmış gibi görünüyordu. Ardılımız gençleri bizim katlanmak zorunda kaldığımız hayatlardan uzak tutabilsek nasıl mutlu olurduk kim bilir!

Ayakkabılarımı tekrar çıkartıp, gerisin geriye oturmuştum iç geçirerek.

"Feriştah, taşkınlığım için beni bağışla. Belki de birbirimize yardım edebileceğimiz bir yol var. Peri bana bir değirmen bıraktı ve Mirza Selman onu üzerime geçirmeme izin vermiyor. Onun hakkında öyle bir silah bulmalıyım ki, onu zorlayabileyim. Eğer değirmenin mülkiyetini alabilirsem, söz veriyorum sana yardım edeceğim. Değirmen iyi çalışıyor ve insanların daima bu hizmete ihtiyacı olacak. Oradan gelecek gelir yeni bir hayata başlamana yardımcı olur ve biliyorum ki yaşasaydı Peri de bunu desteklerdi."

Feriştah'ın yüzü bir anda ümitle aydınlanmıştı. "Kendi kararlarımı verme yetkisine sahip olsam ne kadar minnettar kalırdım! O şeylere de bir daha dokunmak zorunda kalmazdım böylece."

Elimde olmadan acı acı gülümsemiştim.

"Neden yeni atamanla ilgili çağrıldığında Şah'tan değirmen için yardım istemiyorsun?"

"Muhammed Şah, Peri'nin bütün mallarını onu katletmesine karşılık Halil Han'a vermiş. Prensesin son arzusunu yerine getirmek konusunda kendini fazla hevesli hissedeceğini hiç sanmam."

Feriştah uzun bir süre düşündü. Ben de geçen bu süre boyunca onun yüzünü seyretmiş ve tam anlamıyla okuyamadığım güçlü duygusal dalgalanmaların yüzüne vuruşuna şaşırmıştım.

"Aradığın bilgiye sahip olma ihtimali bulunan birini tanıyorum."

"Kim?"

"Söyleyemem," dedi Feriştah.

"Eğer bu işte ortaksak, söz konusu kişinin kim olduğunu bilmem gerekiyor."

"Boş ver. Bana bırak."

Bir hafta kadar sonra Feriştah, derhal kendisini ziyaret etmemi isteyen bir mesaj göndermişti. Pazar yerinde acil bir angaryayı halletmem gerektiği mazeretiyle Reşit Han'dan günün ortasında izin istemiştim. Bana izin vermişti ama gözlerinde bunu yapma nedeninin anlattıklarıma inanmış olması değil, bana yardım etme arzusu olduğunu görmüştüm. Ayrılırken Abidin Ağa arkamdan homurdanıyordu.

Feriştah'ın özel misafir odasına alındığımda, baştan ayağa örtünmüş olduğunu görmüştüm; yüzünü bile göremiyordum çünkü onu da beyaz bir ipek peçeyle kapatmıştı.

"Bizi yalnız bırak," dedi hizmetçisine. Hizmetçi bir gölge gibi sessizce kapatmıştı kapıyı ardından.

"Feriştah, sen misin?" dedim hafifçe. "Seni hiç bu kadar kapanmış görmemiştim."

Cevap vermedi. Yüzündeki peçeyi yavaşça kaldırırken yüreğim buz kesmişti. Sağ göz kapağı çürümüş nar rengini almış ve gözünün altı da sarı ve siyahtı. Alt dudağı normal büyüklüğünün iki katı kadar şişmiş ve üzeri siyah bir kabuk bağlamıştı. Gözleri, ancak gözyaşından olabilecek ışıltılar saçıyordu.

"Aman Tanrım!" diye kükremiştim. "Bunu sana kim yaptı? Onu öldüreceğim."

Elleri titriyordu – sanırım acıdan. "Sultanam'la ilk tanışmamızı hatırlıyor musun?"

Bir müşterisinin Feriştah'ı, gidip saltanatın ecesinden yardım istemek zorunda bırakacak kadar dövdüğünü hatırlamam bir süre almıştı.

"O korkunç adama mı döndün yine?"

"Evet."

Yavaşça üzerinden çıkarttığı çarşafın altından donuklaşmış kollarından biri ve göğüslerinin üzerindeki patlıcan rengi morluklar ortaya çıkmıştı.

"Feriştah, bu kadar çirkin bir şeyi sana kim yaptı? Söyle bana, bu canavarın cezalandırılması için dava açayım."

Kaftanının uzun kollarından biri kolundaki acıyan hassas yerlere sürtündüğünde hafifçe irkilmişti.

"Birkaç gün öncesine göre, bugün kendimi çok daha iyi hissediyorum. Işin en kötü tarafı çektiğim acı değil aslında. Seks yaparken ısrarla istediği bir şey vardı, o daha da fenaydı. Bu çirkin detayları anlatmayacağım. İstediğin bilgiye karşılık ağır bir bedel ödedim."

Midemi asit basmıştı sanki. "Hayatıma karşılık bile olsa asla kendini feda etmeni istemem.

"Biliyorum," dedi Feriştah. "Bu yüzden planlarımı sana söylemedim. Düşündüm ve bir hafta çekeceğim acının özgürlüğümü kazanma şansı elde etmeye değer olduğuna karar verdim. Belki de o şansı kazandım.

Muzaffer edalı bir gülümseme yüzünü aydınlatmış, korkunç morluklarına rağmen yeniden neredeyse eskisi kadar güzelleşmesini sağlamıştı.

"Feriştah! Böyle olacağına, gidip senin için kendimi ben feda etmeyi tercih ederdim."

"Boş ver şimdi bunları. Öğrendiklerim şunlar," dedi heyecanla. "Mirza Selman, Muhammed Şah ve karısına ahlanıp vahlanırken, bir yandan da onların yerine tahta çıkartmak üzere en büyük oğulları Hamza Mirza'yı öne çıkaracak bir tezgâh üzerinde çalışıyormuş. Kısacası, aslında onlara ihanet ediyormuş."

İçim yine ümitle dolmuştu. "Mirza Selman'ı işinden attırmama imkân verecek kanıt var mı?"

"Kimse öne çıkıp bunu itiraf etmeyecektir. Değirmeni almak için yapabileceğin en iyi şey, Mirza Selman'a kimden edindiğini açık etme-

den hakkında deliller olduğunu söylemen. Kaynaklarının şaşmaz olduğunu idrak edeceği kadar ayrıntılı bilgi var elimizde kurduğu tezgâhla ilgili."

"Nereden biliyorsun şaşmaz olduklarını?"

"Görüştüğüm soylu bu tezgâhta onunla berabermiş. Mirza Selman'a kızgın çünkü Şah ve karısı onu baş vezir olarak benimseyince, o da Hamza Mirza'yı tahta geçirme planını yüzüstü bırakmış. Bu soylunun adını asla söylemeyeceğim zira ortaya çıkarsa beni öldürür."

Bütün bedeninde birden bir korku titremesi yaşamıştı. Silkelenip kendini toparlamış ve söz konusu ihanet planının ayrıntılarını anlatmaya başlamıştı; ben de ezberlemiştim hepsini. Çektiği ağrılar dayanılmaz boyuta geldiğinde Feriştah ağzına biraz gelincik tohumu atarak gevşemiş ve zavallı, morluklarla dolu vücuduna yumuşatıcı bir yağ sürmüştü.

"Teşekkür ederim Feriştah. Fedakârlığın, hak ettiğimden çok daha büyük kazanımlar getirecek. Sana söz verdiğim yaşam için gücümün sınırlarında olabilecek her şeyi yapacağım."

"Çocuk yaştan biraz daha büyük olduğumuz zamanlardan beri ipeksi bir bağ var bizi birbirimize bağlayan," dedi Feriştah, yumuşacık.

Evindeki raflardan birini süsleyen gözyaşı şişesi şeklindeki cam vazoyu işaret ederek, "Artık benim yüzümden daha fazla gözyaşı biriktirmeni istemiyorum ama..." dedim.

Gülümsedi. "Gözyaşı şişesinin ortaya çıktığı hikâyeyi biliyor musun?"

"Hayır."

"Bir zamanlar kraliçesini deli gibi kıskanan ve onun aşkından bir türlü emin olamayan bir şah varmış. Bir sabah ava çıkmış ve bir süre sonra adamlarını saraya geri gönderip, kendisinin vahşi hayvanlar tarafından parçalandığını söylemelerini istemiş. Kraliçe üzüntüden yataklara düşmüş. Çevresindeki sanatçılara, içinde bütün döktüğü gözyaşlarını biriktirebileceği cam bir gözyaşı şişesi tasarlamalarını emretmiş. Birkaç gün sonra, şahın casusları, kraliçenin odasının düzinelerce gözyaşı şişesiyle dolduğunu ve mavi ve kızıl şişelerden yasının ışıdığını rapor etmişler. Kraliçesine verdiği üzüntü yüzünden pişmanlık duyan şah hemen saraya geri dönmüş ve karısına ömürlerinin sonuna kadar ona güveneceğine ve onu seveceğine dair söz vermiş."

Bir an duralamıştım. "Keşke bütün korkunç hikâyeler böyle mutlu sonlara sahip olsaydı."

"Bence de."

Saraya döner dönmez Mirza Selman'a bir mesaj gönderip, saltanatın yapı taşlarını yerinden oynatacak bir takım bilgilere sahip bulunduğumu, bu nedenle de acilen bunları anlatmak için kendisini görmek zorunda olduğumu bildirmiştim. O günlerde Mirza Selman, Kırk Sütun Salonu yakınlarındaki yeni makamına taşınmıştı. Burası, yüksek tavanlı ve pencerelerinde nadir bulunan renkli camların aydınlattığı bir odaydı. Bekleme odasında alabildiğine soğukkanlı biçimde oturmuş, Balamani'nin kendimi nasıl kararlı hissettiğimi bilse bundan nasıl bir memnuniyet duyacağını düşünmüştüm.

Nihayet Mirza Selman'ın odasına alındığımda, baş vezirin kaşları çatılmıştı. O sırada, yerde yeni aldığı şatafatlı ipek halıyı fark etmiştim; bebek cildi kadar yumuşak bir hissi vardı. Mirza Selman bu halının uzak ucuna konuşlanmış, böylece ziyaretçileri onunla konuşurken halının sürekli göz önünde olmasını sağlayarak, insanları kendine gıpta ettirmek istiyordu.

Nezaket girizgâhlarıyla hiç vakit kaybetmemiştim. "Aleyhimde konuştuğunuzu duyuyorum.

"N'olmuş? Düşündüğümü söylüyorum."

"Ben de öyle yapıyorum. Buraya geldim çünkü o değirmeni istiyorum... Hani şu Halil Han'ın Peri'yi katletmeye karşılık ödül olarak el koyduğu değirmeni."

Mirza Selman, sanki tatsız bir konuya değinmişim gibi ürpermişti. "Halil Han şu anda ülkenin en zengin adamlarından biri. Senin için ne diye onu karşıma alayım ki?"

"Çünkü değirmen bana ait."

Bir kahkaha patlattı. "Daha iyi bir sebep düşünemez misin?"

"Beni gerçekten kendinize düşman mı etmek istiyorsunuz?"

"Ben baş vezirim, hatırlıyor musun bilmem! Yumurtalıklarını patlatmak için kaybedeceğim zamana bile değmezsin."

Kılımı kıpırdatmamış, kaşımı bile kaldırmamıştım. "Bana yardım etmek mecburiyetindesiniz," dedim, talepkâr biçimde. "Kanun böyle."

"Hiçbir şeye mecbur değilim."

Her an beni yakaladıkları gibi dışarı atmaya hazır görünen hadımlarını gösteren bir jestle, "Size bazı söyleyeceklerim var ve eminim siz onların kendinizde saklı olmasını tercih edeceksinizdir," dedim.

Mirza Selman adamlarını odanın uzak köşelerine göndermiş, konuşulanları duymamalarını sağlamıştı ama elini de hançerinin üzerinden ayırmaz olmuştu.

"Hamza Mirza yı tahta geçirmek için çevirdiğin tezgâhtan haberim var," dedim önce, kısık bir sesle. "Sence bu gerçek Şah'ı sinirlendirmez mi?"

Mirza Selman'ın çenesi hafifçe yukarı kalkmış, sırtı sanki ata biner gibi dikilip kasılmıştı. "Çok manasız."

"Yaptığın plan, saray içindeki Ustaçlu Oymağı'ndan muhafızlara rüşvet verip onları yatıştırırken, aynı zamanda saray girişlerini tutmaları için komplona destek müttefiklerinden oluşan bir ordu göndermekti; Haydar'ın yaptığı hatalardan iyi ders çıkartmışsın. Saray güvenliğini sağladıktan sonra da Hamza Mirza'yı yeni şah, kendini de baş vezir ilan edecektin."

Konuşmamın devamında planın en ince ayrıntılarını da açmış, Mirza Selman'ın kendinden emin yüzünün giderek düştüğünü gözlemlemiştim. Nihayet onu her şeyi bildiğime ikna etmiş olmalıydım ki, beni durdurmuştu.

"Yeter! Bu işin suçlusu ben değilim ama sen, bu işi ayyuka çıkmış bir söylenti haline getirmek konusunda iyi bir hikâye anlatıcısısın. Demek değirmeni istiyorsun, ha? Pekâlâ. Ona sahip olman için neler yapılabileceğine bakacağım ama bir şartla: Saltanat katından istifa edip ayrılacaksın."

Tamamen beklediğim ve umduğum sonuç bunu söylemiş olmasıydı ama ben gene de kararsız olduğum numarası yapacaktım. "Saraydaki pozisyonumu yok etmemi mi istiyorsun benden? Neden edeyim ki?"

"Anlaşma böyle. Kabul etmezsen kendi mücadeleni kendin verirsin."

Sanki kendimi köşeye sıkışmış gibi hissettiğim izlenimi veriyordum Mirza Selman'a. "Burası benim evim. Bir hadımın başka nereye gitmesi beklenebilir ki?"

"Benim gözümden ırak bir yere."

"Bense kalmak niyetindeyim."

"O durumda sana yardım etmeyeceğim."

"Pekâlâ, o zaman," dedim sinirle. "Saraydan ayrılma emrimi ne zaman alacağım?"

"Hemen." Elinin tersini havada şöylemesine bir sallayıp görüşmenin bittiğini ifade etmiş ve arkamı dönüp kapıya yaklaştığımda da arkam-

dan, "Çok şanslısın," diye tıslamıştı. Bakışlarında, Damavand Dağı'nın doruklarından kopup gelmişçesine buz gibi bir soğukluk vardı.

"Şans değil bu."

Birkaç gün sonra Mirza Selman, Peri'nin avukatıyla ilişkiye geçmiş ve prensesin ona yazdığı değirmenle ilgili mektubun aslını görmek istemişti. Mektup eline geçtiğinde de saltanat katındaki bir uzmana inceletip el yazısının Peri'ye ait olduğunu teyit ettirdikten sonra da vasiyetin geçerli olduğunu onaylamıştı. Değirmeni Halil Han'ın elinden almak için onu nasıl ikna ettiğini bilmiyorum ama muhtemelen bunu kişisel bir iyilik olarak talep etmek durumunda kaldığını tahmin ediyorum. Çok geçmeden Mirza Selman bana bir haberciyle tapumu göndermişti. Tapu elime geçer geçmez Feriştah'a bir mesaj göndermiş ve başarımızdan onu haberdar etmiştim.

Iyi yürekli hanımefendi, şunu bilin ki, aşk dolu gözlerinizden akan yaşlar,
Göklere kafa tutan okyanuslara dönüşmüş bulunuyor.
Sizin fedakârlıklarınız ve çektiğiniz acılar sayesinde
O okyanuslar yeniden tatlı bahar yağmurları olarak geri dönüyor.
Keder çöllerime düşen bu yağmurlar,
Sizin iyilikseverlik şelaleleriniz olup dünyamı yeşertiyor.
Gözyaşlarınızın bu muazzam hediyesi için size teşekkür etmeme izin verin
Ardı ardına gelen güzel haberlerle, özgürlüğümüz yaklaşıyor!

Aynı günün öğleden sonrasında Balamani bana, ertesi gün huzurunda kendimi tanıtmam emriyle Muhammed Şah'ın beni çağırttığını bildirecekti. Şaşırmıştım, zira Mirza Selman'ın, Şah'ın benimle görüşme tehlikesini bertaraf etmek için saltanat katından uzaklaştırılmamı çoktan ayarlamış olacağını düşünmüştüm. Bu görüşmeye her türlü sürprize açık biçimde hazırlanmalıydım. Acaba Şah beni Peri'nin hizmetkârı olduğum için azarlayacak mıydı? Daha fenası, beni sadakatsizlik ya da cinayetle mi suçlayacaktı? Alelacele Peri'nin avukatına göndermek

üzere bir mektup kaleme almış, ölmem halinde değirmeni miras olarak kız kardeşim Celile'ye bıraktığımı belirterek gereğini rica etmiştim. Sonra aynı mektubun bir diğer kopyasını da saklaması için Balamani'ye vermiştim.

Balamani mektubu okuduktan sonra kaftanının içine sokmuştu.

"Tanrı seni bütün kötülüklerden esirgesin!" demişti ve o gecenin her dakikasını benimle geçirmekte ısrarlı olmuştu; sanki beni son defa gördüğünden korkar gibiydi.

Şah'la görüşme gününün sabahında, üzerime Peri'nin bana hediyesi olan tepeden tırnağa lacivert takımımı giymiş, bu kostümdeki saltanat havasının beni koruyacağını ümit etmiştim. Kuşağıma da, üzerinde kitap okuyan bir hanımefendi nakşedilmiş olan Peri'nin ipek mendillerinden birini sokuşturmuştum. Muhammed Şah kılık kıyafetimi görebilmek için elbette fazlasıyla kördü ama karısını etkileyeceğimi hayal ediyordum. Peri'yle birlikte İsmail'e başvuruda bulunmak için defalarca gitmiş olduğumuz Saltanat makamı konuk odasına vaktinde varmış ve beklemiştim. Odada hiçbir şey değişmemişti; sadece sakinleri yeniydi.

Huzura çağrıldığımda, ortalıkta Muhammed Şah'tan tek bir iz olmamasına ziyadesiyle şaşırmıştım. Normalde şahın oturacağı altın işlemeli minderde oturan Hayrünisa Begüm'ün etrafı hizmetli hanımları ve hadımlarıyla çevriliydi. Üzerinde öyle parlak kırmızı bir kaftan vardı ki, cildinin rengini bir hayaletinki gibi bembeyaz gösteriyordu; dudakları yerden fışkıran cevher kırmızısıydı.

Artık ülkenin kraliçesi olduğundan, onu Mehd-i Ülya, yani ihtişamın beşiği olarak selâmlamıştım; bir bakıma bu sıfat doğruydu çünkü saltanata dört tane vâris doğurmuştu.

"Bana saltanat mevkiinin asil kutsiyetini soluma fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim, diye sürdürmüştüm girizgâhımı, Farsça dilinde; kendi anadili olduğundan, Farsçayı akıcı konuşmamın kraliçeyi memnun edeceğini biliyordum.

"Hoş geldin," demişti o da, asaletle. "Seninle ne yapacağıma karar verme zamanı gelmiş bulunuyor. Bu kararı vermeden önce, saltanat katı nezdinde neden bu kadar kıymetli olduğunu anlatır mısın bana."

Sarayda kontrolü eline alacağı yönünde verdiği beyanatın arkasında durmuş olduğunu hemen idrak etmiştim. Söylentiler de zaten kocasının sadece lafta şah olduğu yönündeydi.

"Bir mektubu üç dilde yazabilir, hassas bilgiler tedarik edebilir ve

strateji konularında sağlıklı danışmanlık hizmeti verebilirim. Hiçbir duvar beni durdurmaz."

"Senin yeteneklerini duydum. Tek sorun nerede hizmet vereceğin."

Afallamıştım. Benim beklediğim, kraliçenin beni sorgulayacağı ve başından atacağıydı.

"Teşekkür ederim. Yalnız bilmeniz gerektiğini düşündüğüm bir husus var: Mirza Selman, benim için en uygun hareketin saray hizmetinden ayrılmak olduğu yönünde telkinde bulunuyor," dedim, üstü kapalı bir biçimde baş veziri karalayarak. "Bu konuyu sizinle de konuşacağını söyledi bana."

"Konuştu. Ancak asıl olan benim kararımdır."

Sanki görüşüne karşı çıkılmasını istermiş gibi gözlerini bana dikmiş bakıyordu.

"Varlığım ayaklarınızın altına amadedir."

"Güzel. O halde nerede çalışacağınla ilgili konumuza geri dönelim."

Bir tuzak hissettiğimden, istediğimi elde etmek için mücadelemi sürdürmüştüm. "İyiliksever hanımefendi, problemlerimle sizin canınızı sıktığım için özür dilerim. Eğer değerli hükmünüzle bana izin bahşederseniz, saraydan ayrılmamı gerektiren hayati sorunlarım var."

"Neymiş bu sorunlar?"

"Kız kardeşim Celile. Hâlihazırda kendisine bakmakta olan yakınlarım oldukça yaşlanmış ve bunalmış durumdalar." Hızla doğaçlama düşünceler üretiyordum aklımda. "Onun onuruyla ilgili endişelerim var."

"Herhangi bir becerisi, yeteneği var mı?"

"Gayet iyi okur ve yazar; el yazısı mükemmeldir."

"O halde sorun yok demektir," demişti Mehd-i Ülya. "Kız kardeşini buraya getir ve ona haremde bir pozisyon bulalım."

Bakakalmıştım. Ben yetmiyormuşum gibi, bir de kız kardeşimi de mi sarayda görmek istiyordu? Böylesine bir davet almak büyük bir ayrıcalıktı doğrusu.

"Benden yerine getirmemi istediğiniz özel bir hizmet var mı?"

"Evet. Lulu'yu sarayda tekrar işe almamızı müteakip, kendisi bana senin yıldız haritanın ayrıntılarını anlattı. Öyle şaşırtıcı buldum ki bunları, astrolojik hesaplamalarını tekrar yapmasını istedim. Çıkan sonuçlar yine aynı mukadderatı işaret ediyorlardı: Sen, gelmiş geçmiş en büyük Safevi hükümdarının sağ kolu olacaksın. Senin saraydan ayrılmana nasıl müsaade ederim?"

Yüzümü zorla itaatkâr bir çehreye sokmuştum.

"Belli ki o hükümdar İsmail değildi," diye sürdürmüştü Mehd-i Ülya. "Dolayısıyla, söz konusu hükümdarın hâlâ elimizde olduğu düşünüldüğünde, seni kendi haline bırakmak çok aptalca olur."

Bariz biçimde kendisinin o hükümdar olduğunu kastettiği izlenimi edindiğimden içim ümitsizlikle dolmuştu.

"Ben, değerli prenses Peri Han Hanım'a hizmet etmenin onurunu yaşadım," derken, Peri'nin ayaklar altına alınmış itibarının beni de gözden düşürmesini umuyordum. "O büyük bir düşünür, şair, politikacı ve çağının çiçeğiydi; belki de gelmiş geçmiş tüm zamanların en iyisiydi! Eşsiz bir insandı."

"Hizmet vermiş olduğun bir saltanat kadınına hayranlık duyman gayet uygun bir davranış. Yeni görevinle ilgili konuya dönersek: Saltanat kalemleri senin gibi dil ustası birini daima kullanabilecekleri bir alan bulurlar."

"Saltanat kalemleri?" diye tekrar etmiştim, sesimdeki küçümseme tonu gayet bariz olarak. Durum, Şeyh Halife'ye saltanatın hayvanat bahçesi sorumluluğunun verilmesi gibiydi. Daha da kötüsü, özgür olamayacaktım.

Mehd-i Ülya hiç oralı olmamıştı. "Senin için kolay bir iş olsa gerek. Peri'yle yaşadığın karmaşa döneminden sonra büyük bir ödülü hak ettiğin kanaatindeyim."

"Ona hizmet etmek büyük bir onurdu," diye ısrar ettim.

"Sadakatini takdirle karşılıyorum. Sana değerini gösterebilmen için bir başka fırsat vermekten memnuniyet duyarım."

"Ne kadar büyük bir armağan bu," diye karşılık verirken, kelimeler ağzıma yapışmış, çıkamaz gibiydiler.

Sonra, sanki görüşmemizin bittiğini hizmetkârlarına belirtmek istermiş gibi kapıya doğru bakmıştı. Çamura saplanmış bir eşek gibi sıkışıp kalmıştım.

"Tek bir şey var. Kız kardeşimin huzuru için böylesinin daha hayırlı olduğuna kanaat getirilmesi durumunda, saray dışında yaşamam mümkün olabilir miydi acaba?"

"Hayır. Muvazzaf görevdeki bir hadımın saray dışında yaşamasına izin verildiği ne zaman görülmüş? Başka bağlarının olmaması, seni ve kardeşini saltanat için öylesine değerli kılan unsurlar ki."

Azledilmek yönündeki talebimi dile getirmek için son şansıma yapışmaya karar vermiştim. 'Yalvarırım beni serbest bırakın' demenin

en etkili yolunu kullanacaktım ve bu isteğin kabulü, iyi bir hizmetkârdan neredeyse hiçbir zaman esirgenmezdi.

"İhtişamın Beşiği, sözünü ettiğiniz kargaşa döneminde, şayet eşiniz sağ-salim tahta geçecek olursa hac ziyaretimi yapmak üzere Mekke'ye gideceğime yemin etmiştim. Adağımı yerine getiremezsem, kendimi kötü bir Müslüman gibi hissedeceğim. Bana bu izni verir misiniz?"

Söz konusu yolculuk bana bir-iki yıl zaman kazandırabilirdi.

"Kocam ve ben, hizmetkârlarımız bizim hayırlı inkişafımız için Tanrı'ya adak yemini ettiklerinde gerçekten derin bir onur duyarız. Ancak şimdi hacca gitmenin sırası değil."

Talebimi reddetmesi karşısında şaşkına uğramıştım; benim tecrübemde bu tavır büyüklüğe yakışır nitelikte değildi. Ama direnmeyi bırakmayacaktım. "Bu durumda, hacca gitmek yönündeki adak yeminimle ilgili, gelecekte size tekrar başvurarak Tanrı'yı gücendirmemem mümkün müdür?"

"Elbette. Bu saltanatın daima iyi hizmeti ödüllendireceğini bilmelisin. Tanrı isterse, bir gün dileğine ulaşacaksın."

Huzurdan ayrıldığımda öylesine öfkeliydim ki, vücudum sıcaklık dalgaları yayıyordu. Özgürlüğümü ne kadar istediğimin önemi olmaksızın, kaderim saltanatın bir mahkûmu olarak kalmaktı; başkalarının arzuları tarafından tutsak edildiğimi ve hırpalandığımı hissediyordum.

O günlerde hayatımdaki parlak gelişmelerden biri de, değirmenin gelirlerinden hemen para akışının başlamış olması ve Peri'nin ölümünden bu yana biriken miktarın elime geçmesiydi. Parayı elime alır almaz Feriştah'ı görmeye gitmiş ve ona düzenli bir gelir bağlayıp, yaşam giderlerini bu para geldiği sürece karşılayacağımı söylemiştim. Gözlerindeki mutluluk tarif edilemez nitelikteydi. O da derhal bir zanaat öğreneceğine söz vermiş ve hemen bir ermiş yatırını ziyaret ederek geçmiş hayatına tövbe ettikten sonra değişim andı içmişti. Hizmetkârları, Feriştah'ın müşterilerine hanımlarının artık yeni bir hayat yaşamaya başlamış olduğunu söylemeleri yönünde bilgilendirilmişlerdi. Müşterilerinden biri olan saray saymanı bir adam, Feriştah'ın hazineye sağladığı vergi gelirlerindeki düşüşten şikâyetçi olmuştu.

Diğer yandan, Mirza Selman, dürüst bir adam gibi Feriştah'la evleneceğine söz vermek yerine, gidip şükretmesini bilen başka bir kadın bulacağını söylemişti.

Annemin kuzenine bir mektup yazmış, yeni kraliçe tarafından Celile'nin saltanat kadınlarına hizmet vermek üzere -evlenmemiş olarak- saraya getirilmesinin buyrulduğunu bildirmiş ve gerekli yolculuk bedellerinin yanı sıra, hizmetlerine karşılık yüklü bir miktar parayı da hediye olarak göndermiştim. Şayet hâlihazırda Celile'yi o yaşlı adamla evlendirmedilerse, böylesine bir buyruğa itaatsizlik etmeye kalkışmayacaklarını biliyordum. Sabırsızlıkla cevaplarını bekleyecektim.

Bekleyişim sürerken, Balamani'nin resmî emeklilik günü gelip çatmıştı. Saraydaki son hizmet gününün akşamını, bir grup hadımla birlikte nehir kenarında piknik yaparak geçirdik.

Eğer kız kardeşim saltanat hanımlarına başarıyla hizmet verecek olursa, kendisi de bir hanımefendi olmayı öğrenecek ve iyi bir evlilik yapabilme fırsatı bulacaktı. Değirmenden gelen para Celile için hatırı sayılır bir çeyiz haline gelecekti. Yavaş yavaş aramızda yeni bir bağ kuracağımızı ve seneler geçtikçe, birbirimizi neredeyse hiç tanımadığımız o uzun yılları unutup gideceğimizi umuyordum.

Birlikte, toprağa kazılmış derin bir tandırda pişirdiğimiz kuzu kebabı ve ekmeği yemiştik. Ay yükselirken de, kuru üzümden yapılma sert içkilerimizi içmiştik. Yüreğim, yitirdiğim büyük dost nedeniyle dolup taşmıştı; Balamani benim her şeyimdi: Ustam, arkadaşım ve ailem. Geçen onca yıl boyunca gösterdiği yüce gönüllülüğü ifade etmek amacıyla, ona Şehname'den iyi yürekli bir şahın hikâyesini anlatan şiiri okudum. Etraftakiler "Bak! Bak!" nidalarıyla tezahürat edince de, kendi dizelerimden bazılarını ilave ettim:

"Nice yürekten şiirler yazılmıştır kim bilir,
Anneler, babalar, kız evlatlar ve oğullar için.
Ailesinde böyle hazinelere sahip olanlar bilir
Hayat boyu mutlulukla kutsananlardır onlar her daim
Lakin hayatta başka hediyeler de aynı kıymette olabilir.
Tıpkı senin ve Cevahir'in arasındaki dostluk gibi,
Bazen kişisel bağlar kan bağından bile öte gelişir,
Gözümüzün feri kadar kıymetli hale gelir.
Söyle bana: Sendeki sevginin bu bitimsiz membaı nereden gelir?
Öğrendiğin bir şey midir, yoksa Tanrı katından sana bir hediye midir?

Ne bir melek senden daha itinalı ve gerçek,
Ne de bir yoldaş senin kadar yürekten sevilmiştir."

Balamani karşılık vermeden önce bir süre duralamış, sanki düşüncelerde kaybolmuş gibi görünmüştü. Sonra sıcak yaşlı gözleri benimkileri aramıştı yüzümde; sanki sadece bana hitaben konuşuyormuş gibi hissediyordum o an kendimi.

"Size Vijayan'dan bahsettiğimi hatırlıyor musunuz? Hani şu beni uzun zaman önce buraya getiren esir gemisinde tanıştığım oğlan? Bir gün bütün tayfalar bir fırtınayla boğuşurken ve diğer oğlanların çoğu da kesilme operasyonundan sonra iyileşmek için dinlenirken, Vijayan bana çaldığı bir meyveden ikram etmişti. Hayatımda ilk defa mangonun o lezzetli etini tatmıştım. Sırrımız ne kadar da lezizdi! Fakat o an hiçbir şey, kendimi onca yıkık ve yalnız hissederken bir arkadaş bulmuş olmak kadar leziz değildi. Vijayan sayesinde, acılarımdan sıyrılıp yaşamayı öğrendim."

Gözlerim dolmuştu. Yaşamımı, benim Balamani'ye ihtiyacım olduğu kadar bana ihtiyaç duyanlara yardım etmeye adamalıydım. O paranın Feriştah'ı -ve umuyordum ki kız kardeşimi de- çekilen onca sıkıntıdan çekip kurtarabileceğini keşfetmek öyle büyük bir zevkti ki. Ayrıca, Enver'in yardımıyla Mesut Ali'nin de kalem odasında yanıma atanmasını becermiştim.

Balamani'nin saraydan ayrılıp Hindistan'a gitmesinden sonraki gün kalem odasındaki yeni görevime başlamıştım. İş, sıkıcı ve kabiliyetlerimin çok gerisindeydi. Baş kalem kâtibinin yardımcısı olan Abidin Ağa da bana elindeki en uyduruk işleri vermeye özellikle özen gösteriyor ve örneğin, eyalet kalemlerine hitaben, saltanat hazinesine yapılan katkıların kaydedilmesine yönelik yeni yönetmeliklere dair mektuplar yazdırıyordu. Bu tür resmî yazışmaları günün bir-iki saatlik bölümünde bitirebiliyor ve geri kalan tüm zamanımı da mesleki tatminden uzak yeni rolüme hayıflanmakla geçiriyordum. Saltanatın hayvanat bahçesinden sorumlu kişi olarak atanmış olsam çok daha iyiydi, zira orada hiç değilse hayvanlarla birlikte özgürce koşabilirdim.

Yeni işim için fazla donanımlıydım ve herkes de bunu biliyordu. Kafam çalışıyordu ve söylemesi ayıptır, saltanat katındaki en iyi politik oyuncu olabilecek kadar da cesurdum. Ama etrafımdaki pek çok adam gibi ben de erkek egemen düşüncenin her yönden baskısı altındaydım. Hepimiz egemenlerin keyiflerine hizmet ediyorduk ve eğer onlar katil ve yalancı veya tembel, bağımlı ya da aşırı dindar olmayı seçmişlerse, hizmetkârları da tıpkı efendilerinin ayaklarını tam kalıbına göre kaplayan deri mesler gibi kendilerini onların arzularına uygun hale getirmek durumundaydılar. Neyse ki en azından o an güvendeydim ve tamamen göz ardı edilmenin getirdiği belli bir rahatlığa sahip olduğumu düşünerek kendimi avutuyordum. Durumum, eski bir Sufi atasözünü getiriyordu aklıma: Bir kafeste olduğunda bile uçmaya devam et!

Yeni bir hükümdarlık dönemi başlamış olduğundan, kalem idaresi alabildiğine yoğun çalışıyordu. Muhammed Şah'ın arzuları yerine getirilmeli, gözlenmeli ve nihayete erdirilerek uygulamaya konmalı ve bu iş de çoğunlukla mektuplar ve diğer evrak vasıtasıyla yapılmalıydı. İlâve olarak, Şah'ın saltanat tarihçilerinin çoğu Muhammed Şah'ın hükümranlığının başlayışını belgelemekle meşgulken, diğer bir grup da İsmail Şah'ın kısa tarihini yazmak için görevlendirilmişti. Ben de bu fırsattan yararlanıp, babam, Kamiyar Kofrani ve İsmail arasındaki iç içe girmiş ilişkiye dair kayıtları düzeltmek istemiştim. Reşit Han'a olup bitenlerle ilgili keşfettiklerimi söylemiştim ve o da hikâyenin doğruluğunu kontrol ettikten sonra ilgili sayfaların yeniden yazılmasını emretmişti. Babam için en azından bu kadarını yapabilmiştim.

O günlerde kalem idaresine, ülkenin farklı bölgelerinde çeşitli insanların kendilerini İsmail olarak tanıttıkları ve İsmail'in aslında ölmemiş olduğunu iddia ettiklerine dair mektuplar gelmeye başlamıştı. Bu sahte İsmail'ler nasıl saf dışı bırakıldıkları ve aslında taht haklarının iade edilmesini hak ettikleri yönünde hikâyeler uyduruyor ve çevrelerindeki rahatsız insanları bir araya toplamaya başlıyorlardı. Hele bunların arasında en güçlü bir tanesi vardı ki, öğrendiğime göre, ülkenin güneybatısında Halil Han'ın valisi olduğu eyaletteki Lur şehri insanları arasından isyankâr ordusuna adam seçiyordu. Buna bağlı olarak da, Halil Han'ın derhal isyanı bastırmak için bölgeye gitmesi emredilmişti. Bu bilgiye, ciddi paralar ödeyerek Halil Han'la ilgili casusluk yaptırdığım biri aracılığıyla ulaşmıştım ve hemen sadık bir haberciyi Lur şehrindeki liderlere gönderip, Halil Han'ın Kazvin'den ayrılış gününü ve ordusunda kaç asker ve silah bulunduğunu bildirmiştim.

Sonra da oturup haber bekledim; eğer kazara planlarım ortaya çıkarılacak olursa hainlikle suçlanarak idam edileceğimi biliyordum. Ama çok geçmeden saltanat, Halil Han ve adamlarının Lur liderleri tarafından pusuya düşürüldüğünü ve valinin kalbine bir ok saplanarak öldürüldüğünü öğrenecekti. O da benim yüreğime bir ok saplamış olduğundan, ölüm biçimi gayet uygun olmuştu.

Mirza Selman'sa çok daha incelikli bir avdı. Sadece izleyip fırsatları kolluyordum. Balamani'nin sözüne uyarak, her bakımdan sadık bir hizmetkâr gibi davranacaktım. Yıllar geçtikçe Mirza Selman kalkanlarını indirecek ve işte o zaman ben öyle sert ve derin bir darbe vuracaktım ki, darbenin ne yandan geldiğini bile asla göremeyecekti.

Bu arada kalem idaresindekilerin dedikodularına kulak kabartıp, Muhammed Şah ve karısı hakkında öğrenebileceğim her şeyi duymaya çalışıyordum. Çok geçmeden adamlar kızılbaşların Mehd-i Ulya'dan ne kadar nefret ettiklerini konuşmaya başlamışlardı bile. Onun da Peri gibi sıkı bir iradesi vardı ve kızılbaşların canları ne isterse yapmalarına izin vermiyordu. Önceleri zayıf kocasını etkileyebilmek için kraliçeyle pazarlığa girmişler ama sonunda güçlü karısının arzularına teslim olmak zorunda kalmışlardı. Bir kez daha sarayda berbat bir koku gibi iç savaş tehdidi dolanmaya başlamıştı.

Mehd-i Ülya kendini haddinden fazla beğendiğinden, onu gerçekten seçilmiş Safevi lideri olduğuna ikna edebileceğimi düşünmüş ve böylece yıldız haritamdaki kehaneti yerine getirdiğime ikna olarak beni serbest bırakmak isteyeceğini bile hayal etmiştim. Ya da hakikaten yeni bir lider çıkacak ve ben de ona hizmet vermek isteyecektim ve böylece yeniden yüreğime umut dolacaktı. Sabırlı olmak zorunda kalacağımı biliyordum.

İşe başladıktan birkaç hafta sonra bir ekspres kurye tarafından getirilen ve Celile'nin kervanının yola çıktığını ve on gün kadar sonra Kazvin'de olacağını bildiren mektubu aldığımda sevinçten uçmuştum. Kervanın şehre gireceği Tahran Kapısı'ndaki muhafızları ziyaret etmiş ve Güney sahillerinden gelecek herhangi bir kervanla ilgili beni bilgilendirmeleri halinde yüklü bir bahşiş vereceğimi söylemiştim.

O günlerde kalem idaresinde yeni bir görev almış, hazineye yeterli vergiyi ödememiş olan eyalet valilerine hatırlatma mahiyetli uyarı mektupları yazıyordum. Böyle mektuplar yazmayı seviyordum; bu da, öfkemi boşaltmama imkân tanıyan birkaç görevden biriydi işte. Kendimi, retorik etkinin yeni seviyelerine ve mektupları derdimi anlatmak için metaforlarla ve Kuran'dan alıntı yaptığım sert önerilerle doldururken buluyordum.

Bir gün, bu tür mektupların son parti yazımlarını yeni bitirmişken Mesut Ali gelip beni bulduğunda, kara gözleri pırıl pırıl parlıyor ve sarığı o güne dek hiç görmediğim kadar düzgün sarılmış görünüyordu.

"Güneyden gelen bir kervan az önce şehre girmiş!" dedi Mesut Ali. "Yolcular Kemal Kervansarayı'na götürülecekmiş."

Hemen kâğıdı ve mürekkebi bir kenara bıraktım. Tam çıkarken, yazıcılardan birinin, onca emek verdiği elyazması üzerinde olduğu halde dizüstü masasına ayağım takılarak, masanın hemen yandaki minderin üzerine fırlamasına neden olmuştum. Mesut Ali gözlerini kocaman açmış bana bakıyordu. Yazıcı, "Ne bu acelen? Anan mı dirildi mezarından?" diye söylenmişti.

"Bir anlamda öyle sayılır," diye karşılık vermiştim ben de.

Dışarıda güneşli bir gün vardı ve gökyüzü türkuaz bir yay gibiydi. Sarayın Saltanat Atlarının Gezinti Alanı boyunca hızlı hızlı Cuma Camii'ne doğru ilerledim. Caminin kubbesindeki beyaz helezonik şeritler uzaktan sanki yükseliyormuş, insanı bir anda alıp bulutların girdabına ulaştıracakmış gibi görünüyorlardı. Bu manzara karşısında yüreğimin hızlandığını hissediyordum. Onca zaman sonra nihayet kız kardeşim gelebilmişti! Yüzü ay gibi miydi acaba? Onu nasıl tanıyacaktım?

Caminin yanından geçip Kemal Kervansarayı'na doğru yürürken, babamızın gömülü olduğu mezarlığın girişine gelmiştim. Celile hayatını düzene sokar sokmaz, bir gün onu babamızın mezarını görmeye buraya getirecektim. Birlikte mezara gül suyu serpecek ve babamızın ruhsal varlığı huzurunda dua ederek, bütün ruhların hüküm gününü bekledikleri yerden bizi gördüğünü ve duyduğunu ümit edecektik. Her ne kadar Celile muhtemelen onu hatırlamıyor bile olsa, mezarına gelmek konusunda istekli olmasını diliyordum. Ona babamızın cesurluk öyküsünü ve hayatına mal olan politikalarını anlatmak istiyordum. Mükemmel bir dünya olabileceğine inandığı yeryüzü hayatı için her şeyini tehlikeye attığını Celile'nin anlamasını sağlayacaktım. Babamızın intikamının alındığını söylediğimde kim bilir kendimi ne

kadar tatmin olmuş hissedecektim! Elbette bu işteki dahlimden asla söz etmeyecek ve onu tehlikeye atmaktan uzak duracaktım.

Uzakta, kervansarayın girişini gösteren dar ahşap kapıyı görmüştüm; yolcuların geceleri kendilerini güvende hissetmeleri için binanın etrafı yüksek duvarlarla çevriliydi. İyice yaklaştığımda sıcak bir esinti yolu yalayıp geçerek bir anda kaftanımın eteklerini uçurmuş ve bir zamanlar cinsel organlarımın salındığı bölgeyi hatırlamama neden olmuştu. Neredeyse hayatımın yarısını onlar olmaksızın geçirmiştim. O an aklıma hınzırca, annelerin erkek bebekleri için söyledikleri bir niteleme gelmişti: 'Ah benim minik altın penisim!'

Annem yaşadığım kederi öğrense nasıl perişan olurdu kim bilir. Neden bunu yaptığımı Celile anlayacak mıydı? Hareme elimi kolumu sallayarak girdiğimi görür görmez erkekliğimin alınmış olduğunu bilecekti kuşkusuz. Gene de beni sevecek miydi? Yoksa bana fena halde ihtiyacı olduğu için seviyormuş gibi mi yapacaktı? Bizim de birleşmemiz, tıpkı Peri'yle İsmail'inki gibi hayal kırıklıklarıyla mı sonuçlanacaktı? Mideme ağrılar girmişti.

Kervansarayın içindeki geniş avluda yoğun bir hareketlilik vardı. Erkekler hayvanların sırtından yükleri indiriyor, kadınlar çocuklarının develerden inmesine yardım ediyor ve büyük çocuklar küçüklere su veriyordu. Yükler indirildikten ve hayvanlar götürülüp yerlerine bağlandıktan sonra kervansarayın sahibi misafirlerini odalarına götürürken hamallar da peşleri sıra onları takip ediyordu. Kalabalığın içinde anneminkine benzer bir yüz arıyor, yavaş yavaş dağılan insanları tek tek, dikkatle inceliyordum.

Şu çok esmer; bunun saçları fazla kıvırcık; yüzü çok yuvarlak; bunun yaşı büyük; bu Hıristiyan haçı takmış; Ötekinin bir kolu yok, zavallı şey! Yolculara odaları gösterildikçe kalabalık hızla eriyor, avlu tenhalaşıyordu. Acaba Celile başka bir kervana mı dâhil olmuştu? Nihayet kervanın başı olan sarkık bıyıklı yaşlıca adamı aramaya başlamıştım.

Birden, adımı seslenen, heyecandan kesik kesik çıkan bir ses işitmiştim. "Payam! Payam!" Olduğum yerde her yöne dönüp bakarak onu bulmaya çalışmıştım ama nerede olduğunu henüz göremeden arkamdan iki ince kolun vücuduma sarıldığını ve bir başın sırtıma gömüldüğünü hissetmiştim. O muydu? Beni nasıl tanımıştı ki? Minnettarlık duaları mırıldanırken vücudu titriyordu. Kalbim hızlanmış, bir an gözüm kararmış, hiçbir şey göremez olmuştum; yalnızca soluk mavi bir

başörtüsünün tepesini ve şakak hizasından dışarı çıkan birkaç tutam siyah saçı görüyordum. Yakınlarda bir camiden yükselen öğlen ezanı duyulmuş ve havayı dolduran ezan sesinin içinde minnettarlık duaları etmeye devam etmiştim.

Nihayet genç kadın biraz geri çekilmiş ve yüzünü kaldırmıştı. Şaşkınlıklar içinde bir adım da ben geri çekildim. Gördüğüm şey ne kadar tuhaftı! Sanki aynada kendime bakıyordum; tek fark, o bir kızdı ve benim yarı yaşımdaydı. Annemin elâ, bal rengi gözleri siyah kirpiklerle çevrelenmiş, kara bir kaşla taçlanmış ve görebildiğim kadarıyla babamın dalgalı saçları başörtüsünden fırlamıştı. Annem gibi ufak tefekti ama bu minyon çehrenin enerjisi tıpkı sinek kuşununkiler gibi kabına sığmaz görünüyordu. Güzel miydi? Bütün bildiğim, karşı durulmaz bir çekim alanına girdiğimdi.

"Kız kardeşim, Tanrı'ya şükürler olsun!" diye başlamıştım, sesim heyecandan titreyerek.

Bütün bu süre zarfında, gözleri yüzündeki bilgelik çizgilerinin içine gömülmüş yaşlı bir kadın uzaktan bizi izliyordu. "Ailelerin en mutlusu, ne kadar oldu birbirinizi görmeyeli?"

Başımı kaldırıp kadına bakmıştım. "Yirmi yıl!"

"Vay! Demek kızın daha bebekliğinden beri. Nasıl tanıdın peki onu?"

"Ben onu tanıdım," dedi Celile, kıvançla.

"Hiç şaşırmadım. Aynı kadife topundan kesilmiş iki değerli parça gibisiniz," diye ifade etti kadın gözlemini.

"O durumda, abimin böyle yakışıklı olmasına çok sevindim," diyerek karşılık verdi Celile de, dalgacı bir ses tonuyla. "Tanrı'ya şükürler olsun!"

Hazırcevaplığı karşısında gürültülü bir kahkaha patlatmış, sonra da büyük bir rahatlamayla derin bir nefes çekmiştim içime. Celile her ne kadar üzerine sadece soluk bir keten kaftan ve tunik giymiş, kulaklarına veya boynuna hiçbir takı takmamış ve her ne kadar yedi yaşından beri aile sevgisi hissetmemiş de olsa, ruhu parçalanıp un ufak olmamış gibi görünüyordu.

Celile'nin birkaç parça eşyasını bir hamala verip saraya yollamıştım. Sonra yaşlı kadın ve kervanbaşıyla vedalaşıp, ilk kez olarak yan yana, birlikte kervansaraydan yürüyerek çıkmıştık. Celile'nin adımları hızlı, gözleri ilgiyle parlıyordu ama o gözlerle şehrin pırıltılı kubbelerinin cazibesine kapılmaktansa bana bakıyordu!

"Nerden başlamalı?" diye sesli düşünmüştüm. "Annemizin kuzeni.

"Annem hep..." demişti Celile de aynı anda. Birbirimize bakmış, onca kayıp yılın ağırlığını hissetmiştik.

"*Labu*! Sıcak *Labu*!" diye sesleniyordu bir seyyar satıcı. Midem, havayı dolduran pancarın şurup kıvamındaki kokusuyla hareketlenmişti. Fakat sonra kız kardeşimin çocukken pancardan ne kadar nefret ettiğini hatırladım. Meraklı gözlerle ona bakmıştım. Bilmediğim o kadar çok şey vardı ki.

"Pancarı çok seviyorum" deyivermişti Celile aklımdaki, sormadığım soruya cevap olarak. "Ve karnım aç!"

Güle güle iki pancar parası ödemiştim. Satıcı pancarları dumanı tüter vaziyette, seramik kupalarda, sıcak sıcak servis etmiş ve belli bir nedeni olmaksızın her ikimize de gülümseyerek bakmıştı. Sokağın orta yerinde pancar tanelerini önce üfleyip soğutarak, afiyetle yemiştik. Celile'nin dudakları ve parmakları pancardan mosmor olmuştu. Kıkırdayıp ağzını sildi elinin tersiyle.

Pancarlarımızı bitirdikten sonra ellerimizi yıkadık ve yine tuhaf bir sessizlik olmuştu aramızda. Onca zamandan sonra birbirimize ne sorabilirdik ki? Celile'nin gözleri kızarmıştı ve dinlenmeye ihtiyacı olduğunu görüyordum.

"Gel hadi," dedim. "Seni saraya götüreyim de yaşayacağın yeri gör."

"Sarayda mı yaşayacağım?" Sesindeki coşkuyu saklayamamıştı.

"Evet. Ve çok yakında kaliteli kaftanlar giyip, saçlarına türlü takılar takacaksın; söz veriyorum sana."

"Sen nerede yaşayacaksın peki?"

"Senin yakınında," dedim. "Yerleştikten sonra her şeyi anlatacağım. Şimdi sana bir şey göstermek istiyorum."

Birlikte, Tahran Kapısı yönünde, değirmene ulaşana dek yürüdük. Bir grup kadın sıraya girmiş buğdaylarını öğütmek için bekliyor, o sırada başka bir grup kadın da değirmende öğütülmüş undan satın alıyordu.

Orada durup, kadranı çevirerek devasa taş silindiri hareket ettiren eşekleri seyretmiş, buğday danelerinin ezilip una dönüşmesini izlemiştik. Celile kendinden geçmiş gibiydi.

"Evde ben bu işi elde yapmak zorundaydım," dedi izlerken. Ellerinden birini tutup, iş yapmaktan nasır tutmuş ayasına ve çatlaklarla dolu parmaklarına dokundum. Bana yaptığı işlerle ilgili hiçbir şey yazmamıştı; hiç şikâyetçi olmamıştı.

Celile hemen elini çekmiş, minik dudakları hoşnutsuzca kasılmıştı. "Eğer un alırsak sana ekmek yapabilirim," diye önerdi, alabildiğine kısık bir sesle. "Annemin bütün tariflerini öğrendim kuzeninden."

Birden, sanki çocukluğumun geçtiği aile evine geri gitmiş, annemin gururlu gözlerle fırından çıkarttığı üzeri susamlı ekmeğini izler gibi olmuştum. Celile'yle birlikte fırının başında bekleyip, sıcak sıcak bir parçasını koparıp yemek için o çıtır çıtır, kabarmış ekmeğe hayranlıkla bakakalırdık. Hiçbir fırının ekmeği o kadar güzel olmazdı. O ekmeğin kokusu geliyordu sanki burnuma; dilim onun lezzetinin özlemiyle kıvranıyordu ağzımın içinde.

"Celile, bu değirmen bizim. Bir gün sana bütün hikâyeyi anlatacağım ama şu an için onun -dolaylı da olsa- babamızdan bize kaldığını düşünebilirsin."

Bunu söyledikten sonra, aslında dile getirdiğim fikrin ne kadar doğru olduğunu idrak etmiştim. Eğer babamız ölmemiş olsaydı ben asla Peri'nin hizmetinde çalışmayacak ve eğer ona hizmet vermemiş olsaydım da bu değirmene sahip olamayacaktım.

"Bizim olmasına çok sevindim," diye karşılık verdi Celile. "Beni Kazvin'e getirtebilmeni sağlayan sebep bu mu?"

"Sebeplerin biri de bu," dedim. "Saraya davet edilmenden önce sana bakabileceğim kaynaklara sahip olmak durumundaydım."

Gözlerinde acı çektiğini görüyordum; kendimi bu şekilde ifade etmemiş olmayı dilemiştim o an. Muhtemelen, hayatı boyunca nasıl bir yük olduğu söylenmişti ona hep.

"Sana bütün yaptıkların için minnettarım," dedi Celile. "Ama benim senin için yapabileceğim hiç mi bir şey yok? Hiç mi?"

Gözlerinden birinde gurur gözyaşları toplanıp damlaya dönüşmüş, Celile de neredeyse sinirli denilebilecek bir ruh haliyle onu silmişti. Öksüz ve yetim birinin yalnızlığını görüyordum onda; ve asla ezilemeyecek onurlu bir ruhu. Ne yapmam gerektiğini anlamıştım.

"Değirmenci!" diye seslendim, değirmene doğru. Değirmenin idarecisi hemen yanımıza gelip bizi selâmladı, bana ve aileme esenlik dileklerini sundu ve değirmenin her zamankinden fazla iş yapmaya başladığını bildirdi.

"Bu iyi haber," diye karşılık verdim ben de. "Ama daha iyi bir haber, kız kardeşimin artık Kazvin'de yaşayacak olması. Lütfen kendisi için en iyi undan bir torba hazırlar mısın?"

O an Celile'nin gülümseyişi karanlık gecedeki ay gibi parlak şavkımıştı. Sonra da iki ucundan tutup aramıza aldığımız un çuvalını taşıyarak yavaş yavaş saraya doğru yürüdük.

Celile'yi harem girişindeki hanımlardan birine teslim ettiğimin ertesi günü, yeni yuvasının bulunduğu bölümde onu arayıp bulmuştum. Büyük bir yatakhanedeki mütevazı odasını eğitim gören diğer beş genç kızla paylaşıyordu ve sabahın erken saatlerinde, haremin orta yerinde beni öylece görünce gözleri yuvalarından fırlayacak gibi bakakalmıştı. Onu harem bahçelerinde bir yürüyüş yapmaya davet etmiştim. Dışarıda, bana harem içinde ne işim olduğunu sorduğunda derin bir nefes almış ve aile itibarımızı temize çıkartmak için hadım olduğumu bir çırpıda söyleyivermiştim. Gözleri bir an kaftanımın belime yakın bölgesine kaydıysa da, hemen başka yana çevirmişti bakışlarını. Nefes alamıyormuş gibi duruyordu. Oturmak istedi. Onu hemen yakındaki bir açık hava çardağına yönelttim ve orada yan yana oturup sessizce tomurcuklanan şeftali ağaçlarını seyrettik. Nihayet Celile tekrar dönüp bana baktığında, gözlerinde dehşet ifadesi görmeyi bekliyordum. Ama bunun yerine o, oturduğu yerden kayıp döşemenin üzerine indi, kollarıyla ayak bileklerime sarıldı ve yanağını ayaklarımın üzerine yaslayıp öylece kaldı.

"Senin bedeninle ödediğini, ben varlığımı adayarak ödeyeceğim. Yemin ederim!"

Onu yerden kaldırmaya çalıştım ama kalkmak istemedi. Ilık gözyaşlarının ayaklarımın üzerinden kayıp döküldüklerini hissettiğimde, bu içtenliğiyle yüreğimin en derinlerindeki yaraları bile iyileştirmişti. Nihayet onu ayağa kaldırıp sıkı sıkı sarıldım ve gözlerindeki yaşlar benimkilerle birbirine kavuştu.

O günden sonra da her gün Celile'yi ziyaret edip gelişimiyle ilgilendim. Mehd-i Ülya'nın emriyle, soylu hanımefendilere nasıl hizmet edeceğini öğrenmek üzere sıkı bir çıraklık programına başlamıştı. Günleri erkenden, farklı mevkilerden kadınları nasıl selâmlayacağını ve sarayın gündelik ve mevsimlik ritmini öğrendiği derslerle başlıyordu. Diğer kadınlar Celile'nin el yazısının güzelliği, elinin çabukluğu, insanları

memnun etme arzusu ve zor durumlarla karşılaştığında hâlâ gülümseyebilme becerisi hakkında yorumlar yaptığında büyük bir haz duyuyordum.

Ara ara tatil olduğumuz günlerde Celile bana haremdeki küçük mutfaklardan birinde ekmek pişiriyor ve tıpkı çocukluğumuzda olduğu gibi yan yana oturup, koyun peyniri ve cevizle sıcak ekmeğimizi yiyorduk. Her defasında sanki daha önce hiç ekmek yememiş gibi hissediyordum kendimi; kız kardeşimin yanında oturup, onun pişirdiği ekmeği yemenin kıvancı öyle tatmin edici bir lezzetti ki! Zaman içinde yavaş yavaş birbirimize yaşam öykülerimizi de anlattık ve her defasında aramızda yeni bir anlama gelişti. Yaşam öykülerimizi paylaşana dek, kendimi o güne kadar nasıl yapayalnız hissetmiş olduğumu hiç idrak etmediğimi kavrıyordum.

Belki başkaları, kardeşleriyle ya da amca veya dayılarıyla bir tartışma yaşadıktan sonra kapısını çalabileceği başka diğer kan bağıyla bağlı akrabalara sahip olabilir; onlar bir yandan bu akrabalarıyla sarmaş dolaş olarak öfkelerini yatıştırırken, diğer yakınlarıyla hâlâ önemsiz nedenlerle kavga edebilir ve bazen yıllar süren küslükler yaşayabilirler. Ama Celile ve benim başka kimsemiz yoktu ve bu bilgi bizi, birbirimiz için Basra Körfezi'nin debdebeli derinliklerinden toplanan prenses incileri kadar değerli kılıyordu.

Celile saray protokolü konusunda ustalaşırken, ben de kalem işlerindeki rutin işime devam ettim; ta ki, bir sabah saltanat tarihçilerinden birinin yardımcısına İsmail Şah'ın kısa sürmüş saltanatının hikâyesini nasıl yazacaklarını açıklarken kulak misafiri olana kadar. Tarihçi, yardımcısına, Ismail Şah'ın en yakın danışmanlarına gidip, ulusal ve uluslararası problemlerle ilgili çabalarının ayrıntılarını toparlayacak ve soylularla röportajlar yaparak Şah'ın camiler ve sanat üzerindeki etkilerini öğrenecek adamlar bulmasını söylüyordu. Yardımcısı bütün malzemeyi organize edecek ve ustasına sunacaktı; o da oturup resmî tarihi yazacaktı.

Tarihçi ve yardımcısı ayrıntıları görüşmeyi bitirdikten sonra, yardımcı sesini alçaltarak konuşmaya başladı.

"Peki, Şah'ın şu kız kardeşi hakkında ne yazacaksınız?" diye sordu, asıl tarihçiye, neredeyse fısıldayarak.

"Şah'ı zehirleyeni mi kastediyorsun?" dedi gri kırçıllı sakallı, karşılık olarak.

"Kızılbaşlar tarafından zehirlendiğini sanıyordum ben." Genç adamın dikkat çekici parlaklıkta kıpkırmızı bir ağzı ve dili vardı.

"Kim bilir? Harem bir muammadır. Orada neler olup bittiğini öğrenmenin hiçbir yolu yok."

"Elbette var," diye höykürüşüm biraz yüksek sesle çıkmış olmalıydı ki, odadaki bütün başlar önlerindeki kâğıtlardan kalkıp bana dönmüştü. "Ne diye gidip her günlerini haremde çalışarak geçiren hadımlara sormuyorsunuz?"

"Ne gerek var ki? Kadınlar pek bir şey yapmazlar nihayetinde," dedi genç adam.

Ayağa kalktım. "Ahmak mısın sen? Peri Han Hanım senin bir yılda yaptığından fazlasını bir günde yapardı. Onunla karşılaştırıldığında sen yaşlı bir katır gibi kalırsın."

Gri kırçıllı sakalı olan tarihçi bana sanki delirmişim gibi bakıyordu. "Sakin ol!" dedi. "Onunla ilgili de birkaç sayfa yazacağız zaten."

"Öyle yaparsanız, çağımızın en sürükleyici hikâyelerinden birini atlamış olacaksınız."

"Ona hizmet ettiğin için böyle düşünüyorsun sen," dedi sonunda genç adam, başından savarcasına.

Peri'nin hatırası öylesine birdenbire canlanmıştı ki dimağımda, karşımda duran adamlardan çok daha gerçek göründüler bir an gözüme. Onu ilk gördüğüm gün beni deneyişini, üzerinde tavus kuşu resmedilmiş kâseyi yere atıp kırdığında gözünde gördüğüm pırıltıyı, Mirza Şükrullah'ı susturan şiirini okurken çıkan çınlamalı sesini, lanetlenmiş olanlara İsmail'den merhamet dilenirken takındığı korkusuz hallerini, beni tahtırevandan dışarı iterken sırtımda hissettiğim ellerinin gücünü... Onu bütün yüreğimle özlüyordum. Büyük handikapları gibi görünen inatçılığı, kibri ve tez canlılığı bile onun gücüydüler. Ne diye tarihçiler bunları bulmaya yeterince çalışmıyordu ki.

"Cahil şey!" dedim genç adama. "Yaptığın işte gerçeklere dair bir sorumluluğun olduğunu idrak edemiyor musun?"

Genç adam omuz silkti. Reşit Han onu alıp odanın diğer köşesine götürüp işine bakmasını söyledi. Yazmanın gözü hâlâ bendeydi ama sesini kesmişti. O zaman anladım ki, tarihçiler Peri'yle ilgili yeterince

malumatı sadece yazmamakla kalmayıp, onun öyküsünün sözel olarak yaşamasına dahi müsaade etmeyeceklerdi. Bunu nasıl yapabilirlerdi? Bu adamların hiçbiri saltanat hareminin kapısından geçmiş değillerdi. Bu yüzden de kadınların gündelik faaliyetleri, politik çabaları, ihtirasları, sıra dışılıkları ve saç saça-baş başa kavgaları nadiren ortaya çıkacak, onlar da ya yanlış anlaşılacak ya da yanlış değerlendirilecekti. Daha da kötüsü, Muhammed Şah saltanatının prensesin katledilmesini haklı çıkartmak amacıyla onu bir canavar olarak göstereceğine de hiç kuşku yoktu. İşte o gün, saltanat mektuplarına cevap yazma kalkanı altında Peri'nin hayat hikâyesini yazmak zorunda olduğuma kanaat getirdim. Böylece, salt olayların gerçek yüzlerini anlatmakla kalmayacak, aynı zamanda yanlış anlaşılmaları da saf dışı ederek, bütün ömrümü prensesin hayatını kolaylaştırmaya vakfetmeyi sürdürmüş olacağım. En azından bu kadar alacağı var bende.

Prensesin parfümünün kokusunu soluyacak kadar ona yakın hizmet vermiş yegâne vakanüvis olarak şunu herkesten çok daha iyi biliyorum ki, kendisi hatasız biri değildi. Şahlarımızın sıra dışı davranışlarını sıklıkla nedenselleştirmeye uğraşan tarihçilerimizin yaptığı üzere, gerçeğin tersini doğruymuş gibi sunmayı asla arzulamam.

Peri'nin kibrini, taviz vermeyi reddedişini ve asabi hallerini ben de gayet iyi biliyordum ama onca büyüklük duygusunu, çağdaşı olan adamların çoğundan daha bilgili ve devlet yönetimiyle ilgili çok daha eğitimli olduğu gerçeğiyle ilişkilendirdiğimde anlayabiliyorum. Hükümdarlık arzulamakta haklıydı; hak ettiği büyüklüğe ulaşmasını engelleyen tek etmen başkalarının aç gözlülüğü ve korkaklığıydı.

Aynı günün öğle sonrası, diğer bütün yazıcılar ikindi çaylarını içmek üzere evlerine gittiklerinde, girizgâhım üzerine çalışmaya başladım. Ortalık iyice kararıp önümü göremez olduğumda da, yazdıklarımı kütüphanenin tozlu bir köşesine sakladım. Yıldız haritamın kehanet ettiği kaderi nihayet yaşamaya ve gereğini yapmaya başlamıştım. Saltanat katındaki duruşum kutsanmıştı madem, Peri Han Hanım'ın gerçek hikâyesini de pekâlâ anlatabilirdim; yaşamımın sahibi, meleklerin hanıydı, bir güneş gibiydi o!

YAZARIN NOTU

Peri Han Hanım 1548-1578 yılları arasında yaşar. Çağdaşı olan birkaç saltanat tarihçisi, yarı-kardeşi İsmail Şah'ı zehirlediğinden kuşkulanmışlarsa da, diğer pek çok kaynakta Şah'ın aşırı dozda uyuşturucu nedeniyle ya da hükümdarlığından memnun olmayan bir grup soylu tarafından zehirlenerek öldürüldüğü ileri sürülür.

İsmail Şah öldükten birkaç ay sonra da Peri, diğer yarı-kardeşi Muhammed Şah ve karısı Mehd-i Ülya'nın emriyle bir suikasta uğrar.

Peri'nin ölümünün ardından Mehd-i Ülya rakipsiz biçimde bir buçuk yıl İran'ın hükümdarı olur ve nihayet kızılbaş soylularının kraliçenin emirlerinden yorulması sonucunda o da bir suikasta kurban giderek öldürülür. Rüzgâr nereden eserse kendini onun önüne bırakmakta usta olan baş vezir Mirza Selman, soylular Mehd-i Ülya'yı tahttan indirmeye karar vermeden hemen önce yine taraf değiştirmiştir. Fakat bundan birkaç yıl sonra da onun sırası gelir ve artan politik gücünden endişelenen kızılbaşlar Mirza Selman'ı da yine bir suikastla ortadan kaldırırlar. Sonraki yıllar boyunca aşiret grupları birbirleri üzerinde sürekli bir üstünlük sağlama çabasıyla uğraşırken ülkedeki kargaşa ayyuka çıkar.

Peri'nin kısa yaşamı boyunca dünyanın en güçlü imparatorluklarından biri Osmanlılardır. Muhteşem Süleyman'ın hükümdarlığı zamanında sınırlarını batıda Macaristan'a kadar genişletmiş Osmanlılar, Doğu sınırlarında da Iran ve diğer komşularıyla sık sık savaşlara girmişlerdi. 1555 Yılında Peri'nin babası Tahmasb Şah Osmanlılarla Amasya Anlaşması'nı yaparak, iki bölgesel güç olarak anlaşmazlık nedeni olan toprakların aralarında bölüşülmesini ve Osmanlıların ilk kez Safevi İran'ı resmî olarak kabul etmesini sağlar. Romanda Peri'nin bu anlaş-

manın sağlanması için yorulmak bilmeksizin çalıştığı ima edilmişse de, başvurduğum tarihi kaynaklarda bunu doğrulayan özel bir kanıt bulabilmiş değilim. Peri'nin ölümünün üzerinden fazla zaman geçmeden Osmanlılar İran'ı işgal eder ve aşiretler arası husumet yeniden şiddetlenerek İran topraklarının kaybedilmesi de dahil pek çok yıkıcı sonucu beraberinde getirir.

Safevi Hanedanı 1501'den 1722'ye kadar saltanatı elinde tutar. Hanedanlık saltanatının kurucusu ve ilk hükümdarı olan 1. İsmail (Şah İsmail) İran'ın resmî dininin Şii Müslümanlık olduğunu ilân etmiş ve bu da günümüzde İran'ın dünyadaki en büyük Şii nüfusa sahip ülke olmasını getirmiştir. Onca politik kargaşaya rağmen Safevi Hanedanlığı dönemi genelde istikrarlı ve varlıklı bir dönem olarak bilinir ve özellikle hükümranlık ömrünün ilk yarısında İran mimarisi, halıcılığı, resmi, seramikçiliği ve diğer başka zanaatları açışından en usta işi eserlerin pek çoğunun yaratımına kaynak sağlar. Bu eserler arasında bir de Tahmasb Şah tarafından yaptırılmış, resimli bir Şehname kopyası vardır ki, dünya kitapçılığı tarihinin en nadide örneklerinden biri kabul edilir. Tahmasb Şah 1567 yılında bu kitabı da diğer düzinelerce deve yükü hediye arasında Osmanlı İmparatorluğu'na göndererek İran'ın gelecek kuşakları için inanılmaz bir kayba neden olur.

Tahmasb'ın ölümünün ardından gelen yıllar boyunca süren iç ve dış güç mücadeleleri sonunda nihayet İran'ın kontrolünü tekrar eline alabilen bir hükümdar çıkar: Safevi tarihinin gelmiş geçmiş en büyük hükümdarı olan Abbas, Muhammed Hüdabende ve Mehd-i Ülya'nın ikinci oğullarıdır. 1587 Yılında sarayda yaşanan bir darbeyle on altı yaşında tahta çıkmış ve yaklaşık kırk yıl hükümdarlık yapmıştır. Şah Abbas, kendi içlerinde sürekli husumet yaratarak bölünen kızılbaşları, eski yetki dağılımını kökünden kaldırıp değiştirerek ve özellikle kendisine sadakat borcu olan Gürcüler, Kafkaslar ve Ermeniler'den yeni bir saray ordusu yaratarak nihayet etkisiz hale getirir. Fakat Şah Abbas'ın belki de en büyük mirası, 1598 yılında başkent olarak ilân ettiği İsfahan şehri ve usta mimarlar, mühendisler, kaligraflar ve seramik karo imalatçılarının yardımıyla burayı yeniden mamur bir hale getirmesidir. Şehrin kalbi olan ünlü kent meydanı ve nehrin üzerine kurulan köprüler Şah Abbas hükümdarlığı döneminin gerçek taş mücevherleri arasındadırlar.

Bu kitapta sözü geçen saltanat ailesinin kilit üyeleri tarihte yaşamış gerçek kişilerdir. Yeri geldiğinde kadınların ön adlarını uydurdum

çünkü gerçek isimleri hiçbir zaman kayıtlara girmemiş. Kitapta saltanat hareminin hizmetkârları olan –Cevahir de dahil- Hatice, Balamani ve Meryem'se hayal mahsulüdürler.

TEŞEKKÜRLER

Son yıllarda birkaç akademisyen orijinal kaynakları tarayarak Peri Han Hanım gibi modernite öncesi Müslüman kadınlarının politik gelişmişliği üzerine yeni düşünceler geliştirdiler. Onların bu çalışmaları, Peri'nin vermiş olabileceği kararlar ve sürdürmüş olabileceği, yaşamını hayal etmemize zemin hazırlayan paha biçilmez kaynaklar oldular. Özellikle, Shohreh Gholsorkhi, Peri'nin yaşadığı günlerin politikaları içindeki rolün üzerine derinlemesine bir makale yazmış ve Maria Szuppe de bazı Safevi saltanat kadınlarınca tadı çıkarılan eğitim, zenginlik ve güç konularını ayrıntılı biçimde ele almıştı. Szuppe'nin çalışması, Peri'nin, dayısı Şemkal Çerkez ve baş vezir Mirza Selman'la arasında olabilecek karmaşık ilişkileri hayal etmemi sağladı ve Kazvin'deki saltanat hazinesi üzerine gelişen çatışmalardan beni haberdar etti. İlave olarak Leslie Peirce'nin modernite öncesi Osmanlı kadınları üzerine çalışması saltanat hareminin ve harem içinde yaşayan kadınların organizasyonel yapısına yönelik aydınlanmamıza müthiş yardımcı oldu. Bu kadar kapalı yaşamlarına rağmen bazı Müslüman saltanat kadınları genelde kendilerine atfedilenden çok daha fazla güç, servet ve etki sahibi olmuşlardı.

Romanda sözü geçen tarihi olaylar için temel olarak kullanılan kaynaklardan biri de* İskender Monşi tarafından yazılmış bir saltanat günlüğüdür.

Yazdığı tarih kitabının ilk cildi, Abbas'ın hükümdarlığı için ataların hikâyelerini hatırlayarak bir altyapı oluşturmak amacıyla yazılmış. Monşi ("yazıcı" anlamına gelir), Tahmasb Şah'ın ölümü ve çocukları

* On yıllarca Şah Abbas'a (1571-1629) tarihçi olarak hizmet vermiş olan.

arasındaki iktidar kavgalarını detaylı biçimde yazmış: Haydar Mirza'nın tahta geçme girişimi, İsmail Şah'ın erkek kardeşlerinin ve kuzenlerinin çoğunu katledişi ve Peri Han Hanım'ın politikaya katılımı. Fakat Monşi, Peri'nin gün gün yaptıklarına dair çok az bilgi verdiğinden bu tür pek çok sahneyi ben icat ettim. Ve her ne kadar temel olayları hatırlamakta (tahta çıkma merasimleri, katliamlar ve gücün el değiştirmesi) Monşi'yi takip ettiysem de, hikâyemin ihtiyaçlarına göre bazı ayrıntıları değiştirdim. Olayların Monşi tarafından anlatımıyla ilgilenen okurlar Roqer M. Savory'nin İngilizce çevirisi olan History of Shah Abbas adlı esirin birinci cildine başvurabilirler.

Romanın her bölümü başında kullandığım hikâyeler, İranlı büyük şair Firdevsî'nin 1010 yılında tamamladığı Şehname adlı eserinden alıntıdır. Burada da eserin Dick Davis ve Arthur George Werner'in kardeşi Edmond Warner'le birlikte yaptıkları İngilizce çevirilerini kaynak olarak kullandım. Demirci Kaveh'in yabancı bir zorba hükümdara karşı ayaklanması, günümüz İran kültüründe hâlâ ikona niteliğinde bir statüyü sürdürür; bugün "Kaviyanî Bayrağı" olarak bilinen ve üzerinde demirci önlüğü bulunan bayrak direnişi temsil etmeyi sürdürür.

Bu roman yazılırken faydalı yorumları için Ahmet Amirrezvani'e ve ajansım Emma Sweeney'e teşekkür etmek isterim. Danışmanım ve arkadaşım Sandra Scofield, kitabın ilk taslağına yönelik ayrıntılı öneriler çıkarttı. Ayrıca Scribner Yayınevi'nde kitap tam anlamıyla geleneksel bir editör olarak –dürüst, düşünceli ve anlayışlı- yayına hazırlayan Alexis Gargagliano'ya yürek dolusu teşekkür ederim.

ANAHTAR KAYNAKLAR

Ayalon, David. *Eunuchs, Caliphs and Sultans: A Study of Power Relationships.* Jeru-salem: Magnes Press, the Hebrew University, 1999.

Babaie, Sussan, Kathryn Babayan, Ina Baghdiantz-McCabe, and Massumeh Far-had. *Slaves of the Shah: New Elites of Safovid Iran.* London: I. B. Tauris, 2004.

Babayan, Kathryn. "The Safavid Synthesis: From Qizilbash Islam to Imamite Shi'ism." *Iranian Studies* 27, nos.1-4 (1994).

Beck, Lois, and Guity Nashat, eds. *Women in Iran: From the Rise of Islam to 1800.* Urbana: University ofIllinois Press, 2003.

Bier, Carol, ed. *Woven From the Soul, Spun From the Heart: Textile Arts of Safavid and Qatar Iran, 16th-19th Centuries.* Washington, D.C.: The Textile Museum, 1987.

Browne, Edward G., trans. *Chahar Maqala* (The Four Discourses of Nidham-i-Arudi-i-Samarqandi). London: Messrs. Luzac & Co., 1921. Printed by the Cambridge University Press for the EJW Gbb Memorial Trust.

Dankoff, Robert, trans. *The Intimate Life of an Ottoman Statesman: Melek Ahmed Pasha.* As portrayed in Evliya Çelebi's *Book of Travels.* Albany: State University of New York Press, 1991.

Davis, Dick. *Epic & Sedition: The Case of Ferdowsi's Shahnameh.* Washington, D. C.: Mage Publishers, 2006. First published in 1992 by the University of Arkansas Press.

Echraghi, Ehsan. "Description contemporaine des peintures murales disparu-es des palais de Shah Tahmasp à Qazvin." *Art et société dans le monde ira-nien.* Paris: Instutut Français d'Iranologie de Téhéran, Bibliotheque Iranienne, no. 26 (1982).

Farrokh, Dr. Kaveh. *Iran at War: 1500-1988.* Oxford: Osprey Publishing, 2011.

Ferdowsi, Abolqasem. *Shahnameh: The Persian Book of Kings.* Translated by Dick Davis New York: Viking Penguin, 2006.

Gholsokhi, Shohreh. "Pari Khan Khanum: A Masterful Safavid Princess." *Iranian Studies* 28, nos. 3-4 (Summer/Fall 1995).

Hambly, Gavin R. G. ed. *Women in teh Medieval Islamic World.* New York: St. Martin's Press, 1998.

Hathaway, Jane. *Beshir Ahga: Chief Eunuch of the Ottoman Imperial Harem.* London: Oneworld Publications, 2005.

Komaroff, Linda, ed. *Gifts of the Sultan: The Arts of Giving at the Islamic Courts.* Los Angeles: Los Angeles County Museum of Art, 2011; New Haven: Yale University Press, 2011.

Lambton, A. K. S. "Justice in the Medieval Persian Theory of Kingship." *Studia Islamica* 17 (1962): 91-119.

Losensky, Paul E. "The Palace of Praise and the Melons of Time: Descriptive Patterns in 'Abdi Shirazi's Garden of Eden." *Eurasian Studies* 2 (2003).

Marmon, Shaun. *Eunuchs and Sacred Boundaries in Islamic Society.* New York: Oxford University Press, 1995.

Matthee, Rudi. "Prostitutes, Courtesans, and Dancing Girls: Women Entertainers in Safavid Iran." *Iran and Beyond: Essays in Middle Eastern History in Honor of Nikki R. Keddie.* Edited by Rudi Matthee and Beth Baron. Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 2000.

———. *The Pursuit of Pleasure: Drugs and Stimulants in Iranian History, 1500-1900.* Princeton: Princeton University Press, 2005.

Monshi, Eskandar. *History of Shah Abbas.* Translated by Roger M. Savory. Persian Heritage Series 28. Boulder, CO: Westview Press, 1978.

Mulk, Nizam al-. *The Book of Government or Rules for Kings.* Translated by Hubert Darke. London: Routledge & Kegan Paul, Ltd., 1978.

Peirce, Leslie P. *The Imperial Harem: Women and Sovereignty in the Ottoman Empire.* New York: Oxford University Press, 1993.

Penzer, N. M. *The Harem: Inside the Grand Seraglio of the Turkish Sultans.* Mineola, NY: Dover Publications, 2005.

Roemer, H. R. "The Safavid Period." *The Timurid and Safavid Periods.* Edited by Peter Jackson and Lawrence Lockhart. *Cambridge History of Iran 6.* Cambridge: Cambridge University Press, 1986.

Savory, Roger. *Iran Under the Safavids.* 1980. Reprint, Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Szuppe, Maria. "Palais et jardins: le complexe royal des premiers Safavides à Qazvin, miliu XVIeme-debut XVIIeme siècles." *Res Orientales* VIII (1996).

———. "La participation des femmes de la famille royale à l'exercice du pouvoir en Iran safavide au XVI eme siècle." Pts. 1 and 2. *Studia Iranica* 23, Issue 2 (1994); 1, Issue 24 (1995).

Tsai, Shih-shan Henry. *The Eunuchs in the Ming Dynasty.* New York: State University of New York Press, 1996.

Warner, Arthur George, and Edmond Warner, trans. *The Shahnama of Firdausi.* London: Kegan Paul, Trench, Trübner & Co., Ltd., 1905.

Wilson, Jean D., and Claus Roehrborn. "Long-Term Cosequences of Castration in Men: Lessons from the Skoptzy and the Eunuchs of the Chinese and Ottoman Courts." *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism* 84, no. 12 (December 1999).

Yarshater, Ehsan, ed. *Encyclopaedia Iranica.* Costa Mesa, CA: Mazda Publishers, 1992.

Yinghua, Jia. *The Last Eunuch of China: The Life of Sun Yaoting.* Translated by Sun Haichen. China Intercontinental Press, 2009.

Zarinebaf-Shahr, Fariba. "Economic Activities of Safavid Women in the Shrine-City of Ardabil." *Iranian Studies* 31, no. 2 (Spring 1998).

YAZAR HAKKINDA

Anita Amirrezvani, Amerikan Orange kitap ödülleri listesinde uzun süre yerini korumuş olan Çiçeklerin Kanı adlı eserin de yazarı ve San Jose Meraury News ve Kontra Costa Times gazetelerinin eski köşe yazarı ve dans eleştirmenidir. Hâlihazırda, San Francisco'daki California Sanat Koleji'nde adjunct profesör olarak çalışmaktadır.

"Çiçeklerin Kanı"

kitabının yazarından bir başka çarpıcı roman daha...

Güneş Gibiydi

"Güneş Gibiydi" Prenses Perihan Hanım ile bir hadım arasındaki benzersiz ilişkinin olağanüstü bir anlatımla dile getirildiği çarpıcı güzellikte bir roman. Anita Amirrezvani, İran tarihindeki gerçek karakterleri kullanarak tam anlamıyla bir harika yaratmış.

—Book Review

"Umarız ki Amirrezvani, İran'ın inanılmaz şaşırtıcılıktaki tarihini aydınlatan bunun gibi daha pek çok roman yazar. Olağanüstü güzellikte ve sürükleyici."

—The Washington Post

Taht değişimi sırasında bir ülkenin yaşadıklarının muhteşem canlılıkta bir portresi ve olayların tam ortasında olağanüstü bir kadın.

—San Jose Mercury News

Amirrezvani'nin 16. yüzyıl İran'ı Shakespeare'in Londra'sı kadar karmaşık. Entrika, tutku, her türlü kanunsuzluk kol geziyor. Taht ve güç kavgaları had safhada. Böyle bir dünyada babası Şah'ın bir varis belirtmeden ölümünün ardından genç ve zeki bir prenses güç sahibi olma arayışında; en yakın yardımcısı ise ülkenin geleceği için yönetimde bulunabilmek uğruna kendisini acımaksızın yarı yarıya yok etmiş bir hizmetkâr.

Amirrezvani, okuyucuyu insan yüreğinin ne kadar cesur olabileceğine ve acıya ne kadar dayanabileceğine dair doyumsuz bir yolculuğa çıkartıyor.

—BookPage

ISBN 978-605-5164-52-2

₺ 22.00 (KDV Dahil)